Soyka Matyas

bronzemünzen

Eisd

2

Kunits. Topographische

Beschreibungen Ungarn

Pest, 1824. I. 282. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a mühelyfőnö

8. sorsz. Mühelyi min

Skeda Terene - Shtrat Hajas

Stefania - Shtrat Hajas

14

Sok

Európa Lapterjesztő

Irodahivatal

Budapest.

V. Visegrádi-ut 36

Södlmayr András
soproni festő és
aranyozó lásd

Sedlmayr András
alatt.

DEÁK FERENCZ SÖJTÖRI SZÜLŐHÁZA AZ ÁTALAKÍTÁS ELŐTT.

Bemutatjuk még azokat a zalamegyei helyeket is, melyekhez Deák életének emlékei fűződnek. *Söjtöri* szülőházát, melyet Zala vármegye kegyelete emléktáblával is megjelölt, újabb időben kissé átalakították; mai számunkban közöljük a renoválás előtti és utáni képet is.

GAZDASÁG

A privatizációs bev
épülhetne az M3-as a

Megfontolandó javaslat Bokrosékna

Örökzöld vitatéma, hogy az állami vagyon értékesítéséből befolyt összeget miként használják fel. Az *Antall–Boross*-kormány a gazdaságfejlesztési programok finanszírozását, a pénzügyihitelintézményrendszer kiépítését (például: Hitelgarancia Rt., MBF Rt., Kisvállalkozói Garanciaalap), valamint a vállalati reorganizációt támogatta, de jutott pénz a költségvetésnek is (lásd: Matáv), valamint az államadósság mérséklésére (lásd: egzisztenciahitel).

Gyorsítaná a regionális fejlődést

A magánosítás mostani szakaszában a nagy bevétellel kecsegtető közszolgáltató vállalatok kerülnek eladásra. Erősen megosztott a szakma, a közvélemény az érintett társaságok magánosításának kérdésében. Ha már a kormányzat az eladás mellett döntött, érdemes végiggondolni, mi legyen a bevételekkel.

A hivatalos verzió szerint a privatizációs bevétellel a Pénzügyminisztérium (PM) rendelkezik. Egyelőre nem világos, hogy ezt a pénzt a PM a folyó költségvetési hiány finanszírozására fordítja, magán- és egyéb megtakarítóktól állampapírt vásárol vissza, vagy az MNB-től vásárol állampapírokat, illetve korábbi MNB-adósságot törleszt.

Ismeretessé vált, hogy a kormány – állami beruházás formájában – döntött az M3-as autópálya megépítéséről. Azonban az évi 2 milliárd forint állami támogatás, valamint a kilátásba helyezett hitelgarancia csupán csigalassú építést tesz lehetővé. A nemzetközi pénzügyi intézményektől remélt hitel megszerzése évekbe telhet, így az M3-as autópálya építése túlontúl elhúzódhat. Ez azt is jelenti, hogy mind az északi, mind a keleti térség leszakadását továbbra sem sikerül megállítani. Közismert tény, hogy a külföldi és egyéb befektetők elhatározásaiban a közlekedési-szállítási útvonal, az infrastrukturális helyzet döntő mértékű. Új üzemeket, gyártókapacitásokat csak akkor létesítenek, ha a térség gyorsan és biztonságosan megközelíthető.

Bőséges hazai útépítő-kapacitás

Úgy gondolom, hogy a privatizációs bevételek egy részét (felét-harmadát) az infrastrukturális programok finanszírozására kellene fordítani. Ezen belül pedig az M3-as beruházás tizációs bevételekből megépíteni. Mi szól a mellett? Ha a privatizáci akciót összekötnénk az ásberuházással, a látvá rastruktúra-program er né a magánosítással s ellenérzéseket. Vagyis záció jóvoltából gyor szülne az M3-as autó vábbi érv: az autópá importigénye minimá is a földvásárlás, a fe valamint a kavics-, a bitumenfelhasználás rásból megteremthet szerű fémszerkezetek gyártók is képesek szá a pótlólagos beruház terhelné a külkereske leget. Hazai útépítő bőven rendelkezésre

A pénzügyi kormá mészetesen azzal érv államkötvény-visszav vagy államadósság- mérsékli a költségvete adásait. Ez igaz. Példá liárd forint privatizác esetén az évi kamatm 25-30 milliárd forint Ugyanakkor, ha ez a 1 forint pótlólagos beru megjelenik az autópá szektorban, akkor sze delemadó-, áfa-, munkanélkülisegély-

„Aratnak" a kombájnkereske

A bankok is ismerjék fel, hogy a gépéhség a jövőéhségből fak

Miközben – más negatív jelenségek mellett – naponta gátló tényezőként jelentkezik a mezőgazdaságban tapasztalható tőkeszegénység s az ezt csak tovább sát – hiszen tény, hogy az említett események évről évre ismétlődő, hagyományos rendezvények. Még olyan vélemény is elhangozhat, hogy e hagyomá-

Góhér István erősített punk kérdésére vála mondása szerint a gö lítás néhány napja alat 30 orosz betakarítógé

SÖREG Dénes

Söreg Dén

V. ÉVFOLYAM, 253. SZÁM Új MAGYARORSZÁG 1995. OKTÓ
okt 28
KULTÚRA

Fába vésett Kalevala

Fehér hattyú a fekete vizű Tuoni folyó hullámain. Lemnikäinen vadászik rá a zöld erdő szélén. Fekete paripája mellett fölajzott íjjal feszít a csordás, hogy lenyilazza a legényt. A jelenet, bármennyire is mozgalmas, nem játékfilmből való, hanem *festett faragvány*. A népművészet ihletett pillanatait idézi. Az élettől duzzadó figurák valósággal mozgásba lendülnek az élettelen falemezeken. A Kalevala jeleneteit sűrítik faragott képek sorozatába. Sőreg Dénes, Kecskeméten élő, nyugdíjas hídmérnök 47 darabos Kalevala-ciklusát az elmúlt három év alatt véste fába. A finn népi eposz indította be a fantáziáját, s a népművészet inspirálására keltette életre a Kalevala megannyi híres történetét. Vésője nyomán valószínűtlen drámai sűrítéssel mozdulnak az örök életű szereplők: Vének véne, Veinemöinen, lengedező hószakállával, Ilmarinen, az időtlen idők kovácsa, aki asszonyt kovácsol magának, Észak Úrnője, Louhi, aki a pénzcsináló szampót készítteti, Kylikki, Louhi szépséges leánya, akit meg Lemnikänen próbál megszerezni magának – valamennyien a mítoszok ködébe vesző idők népköltészetének szülöttei. Sőreg ihletett sorozatát *Az én Kalevalám* címen Kecskeméten állította ki, s ott készített róla videofilmet, interjút *Herzka Ferenc Szabó László* operatőrrel.

A finn klasszikus zenével aláfestett, videós képszerkesztés remek ritmusa, a varázslatos képek egymásba tűnése, villódzása a maga szuggesztivitásában, már-már szimfóniaként hat. „Faragott szájat a szobornak – idézi Sőreg a Kalevala sorait –, de szót a szájába nem adhat." A faragványsorozat figurái mégis épphogy meg nem szólalnak. A Kalevala-hősök élettelí – faragott – tájakon vonulnak el a szemünk előtt; a feszes kompozíciókon drámaiság, feszültség uralkodik. Még a testtartásuk is lélektanilag indokolt.

Sőreg, saját bevallása szerint, nem ismeri a finn tájat. Ám az északi népművészet és a Kalevala (négy egymástól eltérő fordításának) ismeretében képzelőerejével megkapó vidékeket vetít a megmunkálandó fára. Rozsdaverte lombok, tajtékzó hullámok, zöld tisztások, faragott fegyverek tarkállanak a festett műalkotásokon.

Friss, eleven színek (tűzpiros viselet, rozsdavörös faházak, Veinemöinen bíbor palástja, mohazöld fenyvesek, hósipkás hegycsúcsok, kéken villódzó hullámok, zöld erdő, fehér hattyú, tarka szőttes szoknyák) olvadnak egymásba, és keltik egy tragikus momentumokkal tűzdelt mesevilág képi bűvöletét. A Csángó Kánaán, az Erdélyi orgonák után, most e káprázatos, egyedi műalkotás videofilmjével, a Kalevalával ismét ritka kincset tett le az asztalra a Gyöngyszem Produkció Kft. Szemlátomást, a manapság ritkán gyakorolt, kulturális értékmentésre esküdött föl. Jó lenne új filmjét mielőbb a képernyőn látni.

Metz Katalin

Fehér hattyú ring a folyó fekete vizén

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

Sőreg Dénes, (
1977 NOV 4 fafaragó

1021

● Tegnap este nyitották meg a megyei kórház klubjában azt a tárlatot, amelyen Sőreg Dénes fafaragó igényesen megmunkált, művészi kivitelezésű munkái láthatók. Képünkön a Kőműves Kelemen című népballada ihletése alapján készült dombormű.

ház—Helvécia 1—0, [illegible] zi Vasutas 0—0, Ballószög—Honvéd Radnóti SE 0—2, L. Almavirág—KTE II. 2—3.

Ifjúságiak: KSC II—K. MÁV 1—2, Szabadszállás—Kkfházi Húsos 1—0, Kkfházi Szövetkezeti SE—Tiszaalpár 1—1, Kerekegyháza—Helvécia 7—1, Lakitelek—Kkfházi Vasutas 1—1, Ballószög—Honvéd Radnóti SE 0—4, L. Almavirág—KTE II. 1—3.

BAJAI CSOPORT

Bajai SK II—Nagybaracska 0—1, Bátmonostor—Hercegszántó 0—2, Bácsbokod—Csátalja 5—1, Csávoly—Kunbaja 3—0, Honvéd Kinizsi SE—Katymár 3—1, Madaras—Nemesnádudvar 2—2, Érsekcsanád—Dávod 1—0.

Ifjúságiak: Bajai SK II—Nagybaracska 1—2, Bátmonostor—Hercegszántó 2—0, Bácsbokod—Csátalja 2—2, Csávoly—Kunbaja 2—1, Madaras—Nemesnádudvar 5—3, Érsekcsanád—Dávod 9—0.

KALOCSAI CSOPORT

Tass—Homokmégy 9—0, Hajós—Miske 2—1, Dunavecse—Harta 1—3, Foktő—Szalkszentmárton 2—0, Dunatetétlen—Kunszentmiklós 2—1, Dunapataj—Szakmár 2—1, Solt—Dusnok 8—0.

Ifjúságiak: Tass—Homokmégy 4—0, [illegible] Miske 4—1, Dunavecse—Harta

1942. máj. 18 MAGYAR FILM

ták a feleségét, amikor Deinert lakásán járt. Pedig Barbara csak azért kereste fel az asszisztenset, hogy a lelkére beszéljen, hagyjon fel Sabine ostromlásával. Deinert erre ígéretet is tesz, de ráveszi a lányt, hogy felmenjen hozzá. Ezt megtudja Barbara, felrohan Deinerthez és elveszi tőle Sabinet, aki majdnem áldozatul esik egy lelketlen férfi csábításának. Tamás abban a hitben, hogy mostohája találkára ment Deinerthez, beront az asszisztens lakásába és céllövő revolverével lelövi, aztán elrohan és otthon mindent bevall Barbarának. A sebesült Deinert magához kéreti Helmerdinget és tisztázza a helyzetet. A felhegek, amelyék csaknem besötétítettek egy harmonikus házasságot, eloszlanak és kisüt a boldogság békés napja.

*

A német újdonság a lélekábrázolásra alapozott finom hangulatú film. Nem az érdekes mesét, hanem a hű lélekábrázolást helyezte előtérbe. (Pedig ez a nehezebb feladat.) A mese a második feleség és mostohalánya közti örökké aktuális érzelmi konfliktusból veszi tárgyát. A rendező és a színészek — közöttük is legjobban a kitűnő Ferdinand Marian és a bájos, fiatal, tehetséges Maria Landrock — híven alkalmazkodnak a filmjáték finom alaphangulatához.

K. M.

MŰTEREM

Filmgyár:	Hunnia
A film címe:	**Emberek a havason**
Gyártó cég:	Hunnia
Irta:	Nyirő József és Szőts István
Gyártási vezető:	Dr. Siklóssy Pál
Rendező:	Szőts István
Szereplők:	Szellay Alisz, Görbe János, Bihary József, Gárday Lajos, Borovszky Oszkár, Bihary Nándor, Hidassy Sándor, Makláry János, C. Turáni Endre, Baló Elemér, Kürthy György, Toronyi Imre, Misoga László, Egyed Lenke, Ferenczi Péter
Fényképezi:	Fekete Ferenc
Hangmérnök:	Lohr Ferenc
Összeállítja:	Kerényi Zoltán
Díszlet:	Sőrés Imre
Felvételező:	Zomborv György
Segédrendező:	Morell Mihály
Zene:	—
Segédoperatőr:	Szeberényi György
Állófényképész:	Ráth Károly
Hangrendszer:	Klang-Tobis
Laboratórium:	Krupka
Kölcsönző:	Hunnia
Scripter:	Vermes Frigyes
Ügyelő:	Ferenczi Zsigmond

HIRADÓK

MEJ

950. sz.

1. Sártenger a keleti hadszíntéren. (Deutsche Wochenschau)
2. Belvízszabályozás az Alföldön. (M. F. I.—Zsabka)
3. Földcsuszamlás Budafokon. (M. F. I.—Zsabka)
4. Hitler születésnapja a fronton. (Ht. szd.—Kárpáthy)
5. Nemzeti Gyermekhét. (M. F. I.—Boér)
6. Honvéd tábori híradószolgálat. (Ht. szd.—Kárpáthy)
7. Német—magyar labdarúgómérkőzés. (M. F. I.—Erdős, Hegyi)
8. Gyalogsági támadási gyakorlat. (Ht. szd.—Berendik, Somkúti, Török)
9. A Szent Jobb Nagyváradon. (M. F. I.—Fridli, Megyer, Sárdi)

UFA

137. sz.

1. Madrid felszabadulásának 4-ik évfordulóján nagy katonai díszfelvonulás zajlott le a Caudillo és Spanyolország vezető személyiségei előtt.
2. A Nemzetközi Filmkamara tagjai értekezletre jöttek össze Rómában.
3. Lunde dr. norvég kultuszminiszter berlini látogatása során a babelsbergi UFA-városba is ellátogatott.
4. A belgiumi Boitsfort lóversenypályáján zajlott le az évad első nagy versenye.
5. Milánóban ebben az évben is megrendezték a nemzetközi áruminta vásárt.
6. Birodalmi gyűlés Berlinben.
7. a) A keleti arcvonal északi szakaszán. Felesküsznek a norvég légió újabb önkéntesei.
   b) A keleti arcvonal folyóit és vizeit jéglábak tömege fedi.
8. Sziciliában, a német repülőknél.

138. sz.

1. A kemény és hosszú tél után különös örömmel ége tik el Zürichben a hagyományos tavaszi ünnepen a tél jelképeit.
2. Délfranciaországban megkezdődött a vizisport-évszak.
3. A birodalmi marsall megbízásából egy Fiesler Storch-repülőgépet adnak át Kvaternik tábornagynak.
4. Vasárnap délután az egyik berlinkörnyéki francia hadifogolytáborban.
5. A Krimi félszigeten javában folyik a tavaszi munka.
6. Mandalay, Burma stratégiai központja.
7. A keleti arcvonal valamennyi szakaszán beállott az olvadás.
   b) Birodalmi munkaszolgálat segítségével építik ki az új utánpótlási vasútvonalat.
   c) Leningrád előtt.
8. A Führer és a Duce salzburgi találkozója után Mussolini meglátogatta Hitlert a Berghoron.

LVCE

26. sz.

1. A torinói Mussolini stadionban zajlott le egy futbalmérkőzés Olaszország és Magyarország válogatott csapatai között.
2. Dr. Ply Deniel érsek, Spanyolország új prímása, az igazságügyminiszter kíséretében bevonul Toledóba.
3. Rövid látogatás Feruccio Vecchi szobrászművész római műtermében.
4. A hasznos kis dolgok feltalálói újabban ismét a kerékpárra fordították figyelmüket.
5. Gombatermesztés.
6. Rómában nagy ünnepség keretében emlékeztek meg a Légierők alapításának tizenkilencedik évfordulójáról.

27. sz.

1. Az olasz iparosok leleményessége hosszú tanulmányozás és kísérletezés után egy új autarchikus pótanyagot állított elő, mely az autók és kerékpárok gumiabroncsát helyettesíti.
2. Barcelonában igen érdekes szokás dívik virágvasárnapján.
3. Férfifodrásztanfolyam Stockholmban.
4. A világhírű téli üdülőhelynek, Davosnak síiskolája működésének második évtizedét ünnepelte meg.
5. Cirenaicában az összes olasz műszaki és harci támaszpontokat előbbre kellett vinni.
6. Vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok, vezérkari főnök, azonkívül a magyar hadsereg és légierők sok más vezetőszemélyisége Rómába érkeztek.
7. Velencében, a hármasszövetség sajtóértekezletén a szövetséghez tartozó összes nemzetek képviselői résztvettek.

28. sz.

1. A Róma közelében állomásozó repülőszázadok 130 pilótáját katonai emlékéremmel tüntették ki.
2. Milánóban megnyitották az idei árumintavásárt.
3. A katonai szolgálatra behívottak gyermekei számára Róma egyik cirkuszában nagy előadást rendeztek.
4. A Svájci Szövetség Tanács egy 2000 hektár terjedelmű erdő kiirtását határozta el.
5. Az Atlanti Óceánon levő egyik olasz hajótámaszpontról egy hajóraj vonul ki a nyílt Óceánra 5 tengeralattjáró elé, melyek visszatérőben vannak Északamerika partjai mentén végzett kalandjukról.

ók, figyelem!

Ha azt akarja, hogy moziját látogató közönségének száma megduplázódjék, üzletvitele érdekében műsorát változatossá kell tennie. Filmújdonságainkon kivül, elsőrangú kisérő műsorainkkal s főleg a

világeseményeket

szemünk előtt pergető

UFA

világhíradóval

kedveltetheti meg közönségével moziját.

Ezek a filmek rövid ideig még köthetők, mert máris készítjük kötésre és játszásra a következő műsorunkat, melyben megjelentetjük többek között:

Stukák, Buvárhajók előre, Tengeri farkasok, Forradalmár, Krüger Apó, Oroszlánkölykök, Hamis eskü, A király nevében, Irlandi vászon, A kétfejű sas lehull, Lángokban, Nem vagyok áruló, Határvadászok, Az arany ördögei, A dzsungel titkai, Hiv a haza, Gyilkos vadon, Tánc a császárnál című nagy filmslágereket. — Az általunk forgalomba hozott

UFA világhíradót

pedig műsorából egyetlen keskenymozgóképszínház sem nélkülözheti, ha azt akarja, hogy színháza iránt a közönség részéről állandó érdeklődés mutatkozzék. — Kölcsönzésre vonatkozó felvilágosítással szívesen állunk rendelkezésére minden keskenymozisnak és maradunk

hazafias köszöntéssel

KESKENYFILM FORGALMI KFT.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 52. TELEFON: 226—844.

Sőrés Imre

1940-41. filmévadban a Hunnia filmgyárban készült film:

Magyar Film 1941. ápr. 5.

HAZAJÁRÓ LÉLEK

Gyártó vállalat: Pegazus-film.
Művészeti ügyvezető, gyártásvezető, filmíró és rendező: Zilahy Lajos.
Segédrendező: Jenei Imre.
Operatőr: Eiben István.
Segédoperatőr: Doba János.
Hangmérnök: Lohr Ferenc.
Díszlettervező: Sőrés Imre.
Filmösszeállító: Farkas Zoltán.

Felvételvezető: Ferjejntsik Ottó.
Zenei vezető: Fráter Gedeon.
Állófényképész: Manninger János.
Ügyelő: Dr. Weidinger György.
Naplóvezető: Jelínek Imre.

MIF

GYAR ÍRÓK FILMJE

Sörés Imre

Magyar Film 1940. Aug. 17.

Filmgyár:	**Hunnia**
A film címe:	**Hazafelé . . .**
Gyártó cég:	Délibáb
Gyártási vezető:	Kauser István dr.
Irta:	Barabás Pál
Filmre írta:	
Rendező:	Cserépy Arzén
Szereplők:	Fedák Sári, Csortos Gyula, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, vitéz Hajmássy Lajos, Rácz Valéria, Danis Jenő, Pataky József, Simon Marcsa, Pethes Ferenc, Vándory Margit, Selmeczi Margit, Cserba Erzsébet, Zordon Gyula, Ungvár Gyuszi, Sugár Zoli
Felvételvezető:	Tasnády Árpád
Fényképezi:	Vass Károly
Segédrendező:	Sass Fülöp
Hangmérnök:	Rónay Gyula
Összeállítja:	Cserépy László
Segédoperatőr:	
Díszlet:	Sörés Imre
Zene:	Buday Dénes
Zenekar:	
Karmester:	
Fodrász:	Pásztory—Rétfalvi, Tóvölgyi
Állófényképész:	Manninger Károly
Hangrendszer:	Tobis-Klang
Laboratórium:	Kovács és Faludi
Kölcsönző:	Délibáb
Bemutatja:	

A
COR
KÜLÖNL
SIKERRE

Sörés Imre

1940–41. filmévad

Hunnia filmgyár

HAZAFELÉ

Gyártó vállalat: Délibáb-film.
Művészeti ügyvezető és gyártásvezető: Dr. Kauser István.
Filmíró: Barabás Pál.
Rendező: Cserépy Arzén.
Segédrendező: Cserépy László.
Operatőr: Vass Károly.
Segédoperatőr: Keresztessy József.
Hangmérnök: Rónai Gyula.
Díszlettervező: Sörés Imre.
Filmösszeállító: Cserépy László.
Felvételvezető: Tasnády Árpád.
Zenei vezető: Buday Dénes.
Állófényképész: Manninger János.
Ügyelő: Sass Fülöp.
Naplóvezető: Csapó Géza.

Magyar Film

1941. ápr. 5.

1941 márc. 1. MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

Elnémult harangok

Irta: Rákosi Viktor
Filmre írta: Hunyady Sándor
Rendezte: Kalmár László
Segédrendező: Lázár István
Zene: Fényes Szabolcs
Főszereplők: Kiss Ferenc, Nagy István, Lukács Margit, Keresztessy Mária, Tompa Pufi, Földényi László, Gárday Lajos, Lehotay Árpád, Juhász József, Sugár Lajos.
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártási vezető: Hausz Mária
Felvételvezető: Pécsi Dénes
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Sőrés Imre (Stylus kft.)
Állófényképész: Manninger János
Segédoperatőr: Doba János
Scripter: Mészáros István
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza 2481 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hausz Mária
Bemutatta: Uránia, Átrium, február 28

✲

Garabó református templomában évek óta némák a harangok. A román pópa, Todorescu, ura a környéknek. A román bank igazgatójával egyetértésben, egyre több magyar földet vásárol össze. Az elárvult, leszegényedett magyar eklézsia üresen áll, a pópa még a harangokat is elviteti a református templomból. Nincs senki, aki a magyar hívőknek imádkozzék . . . Simándy Pál, az Utrechtben tanult fiatal pap, hivatást érez magában, püspökétől egyenesen jutalmul kéri Garabót, mert harcolni akar fajtájáért és hitéért. Simándy megérkezése után, levizitel a pópánál, s a pópa leányában, Flóricában, meglepetéssel ismeri fel azt a karcsú, szép hölgyet, akivel útközben találkozott. Flórica beleszeret az egyenesvágású, okos magyar papba . . . Az elégedetlenkedő román hegyi pásztorok bossút esküsznek a pópa ellen, aki mindenükből kifosztja, kizsarolja őket. Amikor a főispán vadászvendégeivel elhagyja a pópa lakását, — a mócok fejszés csapata megtámadja a házat. Florica félelmében Simándyt hivja segítségül. A mócok betörték a kaput, behatoltak a lakásba, amikor megérkezik Simándy és megmenti őket a gyilkosok kezétől. Todorescuék pakolnak, indulnak Bukarestbe. Florica fölkeresi a magyar papot, hogy magukkal hivja. Simándyban összeütközik Flórica iránti szerelme, a hivatása iránti kötelességérzettel, — és az utóbbi győz! Nem hagyja cserben hiveit. Todorescu hasztalan igyekszik rábeszélni lányát, hogy vele jöjjön, — Florica Simándyt választja. A pópa dühében és bánatában megátkozza ellenfelét. De amikor Simándy arra kéri Floricát, hogy helyette inkább öreg édesapját kövesse: Todorescu egyszerre megváltozik. Belátja, hogy nem állhat útjában a fiataloknak boldogságának. Simándynak adja Floricát, s a templom harangját is visszaküldi.

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN
a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a
Turul Szépmíves B. E. Vetítőtörzse
VIII., Rákóczi-út 42. II. T.: 225—212

Irodalmilag fémjelzett mese, tehetséges rendező, kiváló színészek egymagukban sikerre vihetnek darabot. Hát még akkor, ha mindhárom megtalálható egy új filmben! Különös örömünkre szolgál, hogy ez az új film magyar alkotás. Ritkán sikerült még magyar filmen ennyire szerencsésen összeválogatni a siker főtényezőit. Rákosi Viktor klasszikus regénye talán sohasem volt annyira aktuális, mint ma. Súlyos problémát vet fel: a kisebbségi kérdést. Rámutat a hibákra, de rámutat a magyar kötelességre, tennivalókra is. A regényt Kalmár László dolgozta fel filmre. Az ő neve mindig különlegeset, újszerűt, művészit jelent. Most sem fukarkodott tehetségével. Külön fejezetet érdemel a magyar film legújabb és talán idáig legnagyobb felfedezettje, az erdélyi Nagy István. A magyar művészi rátermettségnek újabb bizonyítéka ez az istenáldotta tehetségű, szélesskálájú színész, aki fiatal kora ellenére tökéletesen kiforrott művész és első filmjével mindjárt az elsők közé emelkedett. Nagy nyereség, kíváncsian és türelmetlenül várjuk második filmjét. Lenyűgöző játéktudása mellett alig vettük észre, hogy feltünően jóképű is. Sőt, énekelni is tud. Két eredeti, hamisítatlan magyar népdalt adott elő, fergeteges taps jutalmazta. Filmbeli ellenfele Kiss Ferenc. Az ő körülbelül félszáz filmszerepe között is kevés akadt, amely ilyen nagyszabású művészi feladatot jelentett volna. Ez a két tökéletes színész Lukács Margittal olyan triót alkot, amelyik sokáig emlékezetes marad a magyar filmszínjátszás történetében. Nagy sikert jósolunk a filmnek, mert megtekintése nemcsak hazafias kötelesség, hanem művészi élmény is.
K. M.

Egy visszanyert élet

(Broken Melody)
Irta: Frederic White
Rendezte: Bernard Vorhaus
Főszereplők: Merlo Oberon, John Garrick, Margot Grahame
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Siklósi Iván
Hossza: 2058 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Modern
Bemutatta: City, február 26

✲

Dubonnet ezredes, az ördögszigeti fegyenctábor volt parancsnoka, este megjelenik a párisi operaház premierjén, ahol egy ismeretlen szerzőnek: Leon Gras-nak „Dalol a mult" (Broken Melody) című operáját mutatják be. A főszerepet maga a szerző játssza. Az ezredes a daljáték meséjében egy szökött fegyencnek: Paul Verlaine-nek a történetét ismeri fel. Ez a fegyenc nem tipikus gonosztevő volt, hanem tehetséges muzsikus, aki Páris külvárosában nyomorgott. Házigazdájának leánya: Germaine szerelmes a fiatal zeneszerzőbe és beprotegálja apja kávéházába. Egy alkalommal társaságával betér a kávéházba Simone, a híres és népszerű énekesnő. Megtetszik neki a jóhangú és jóképű fiatalember. Mikor pedig megtudja, hogy Verlaine operát komponál, meghívja őt lakására. A nagyvilági élet örömeit élvező énekesnő beleszeret a tisztaszívű fiatalemberbe és feleségül megy hozzá. Germaine fájó szívvel búcsúzik Verlaine-től és meg sem mondja neki, hogy szereti, mert nem akar a fiatalember szerencsécsének útjában állani. Verlaine házasélete nem boldog. Egy évi házasság után gyermekük születik ugyan, de Simone elhanyagolja anyai és házastársi kötelezettségeit, léha társaságával folyton dőzsöl és egyik udvarlójával megcsalja a férjét. Verlaine feleségét régi udvarlójával tettenéri. Felháborodásában megöli a csábítót. A gyilkosság után Verlaine kis gyermekét a Germaine gondjaira bízza és önként jelentkezik a rendőrségen. Verlaine-t elítélik és az Ördögszigetre száműzik. Mulnak az évek. Verlaine Germaine leveleiből megtudja, hogy kisfia szépen fejlődik és hogy Germaine kegyelmi kérvényt nyujtott be az érdekében. Mialatt azonban a kérvény a különböző fórumokat megjárja, Verlaine türelmét veszti és megszökik az Ördögszigetről. Az őrség üldözőbe veszi és meg is találják épp akkor, amikor egy folyón akar átúszni. Sortüzet adnak rá és a jelek azt mutatják, hogy a golyók Verlaine-t eltalálták és alámerült a vízbe. Dubonnet ezredes is abban a meggyőződésben élt, hogy a megsebesült Verlaine vízbe fulladt. Ezért van meglepődve, amikor a daljáték szövegkönyvében a Verlaine történetét, a főszereplőben pedig Verlaine-t, a szökött fegyencet ismeri fel. A daljátéknak óriási a sikere. Dubonnet ezredes felkeresi öltözőjében az álnév alatt szereplő szerzőt. Verlaine látogatóban ugyancsak felismeri a fegyenctelep volt parancsnokát, és úgy érzi, hogy mindennek vége. De a sors kegyes hozzá. Dubonnet közli vele, hogy szökése után értesítést kapott, hogy a kegyelmi kérvény kedvező elintézést nyert. A sokat szenvedett ember végre megtalálja a boldogságát Germaine és gyermeke oldalán.

✲

A film egy zeneszerző történetét meséli el: hogyan került az a felső, de léha társaságba, majd gyilkosként az Ördögszigetre, végül új életet kezdve a nyugodt, polgári boldogságba. Igy a film — a rövid, megoldó befejezéstől eltekintve — két részre tagolódik: első fele társadalmi dráma, a második fegyenctörténet. Határozottan a második rész sikerült jobban, az izgalmasabb, mozgalmasabb műfajban az amerikaiak inkább otthon vannak. A színészek közül magasan kiemelkedik Merle Oberon, sajnos, csak meglehetősen kicsi és másodrendű szerep jutott neki. A főszereplő John Garrick inkább szép hangjával érvényesül.
K. M.

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Elnémult harangok	febr. 27-től	Hausz M.
CASINO	Dankó Pista	febr. 26-tól	Hunnia
CITY	Egy visszanyert élet	febr. 26-tól	Modern
CORSO	Nem gyerekjáték	febr. 3-tól	Metro
DECSI	Alipang	febr. 14-től	Művész
FORUM	Vissza az úton	febr. 14-től	Modern
OMNIA	Tokaji aszú	febr. 17-től	Csepreghy
RADIUS	Egy asszony három élete	jan. 13-tól	Warner
ROYAL APOLLO	Halosfogat	febr. 20-tól	MFI
SCALA	A Manderley ház	febr. 13-tól	Csepreghy
URÁNIA	Elnémult harangok	febr. 28-tól	Hausz M.

LAPSZEMLE

A MAI NAP:

1941. II. 18. *A közönség kritikát vár és nem hízelgést. — Szovjetoroszországban megtalálták a plasztikus film végleges megoldását?*

1941. II. 21. *A Kúria döntött a szegedi Széchényi-mozi engedélymegvonása körül keletkezett perben* („Az engedély megvonását a részvénytársaság terhére eső mulasztások okozták.")

1941. II. 22. *Nem a „Szerencse fiá"-ból készült „A miniszter barátja"* (A törvényszék elutasította Drégely Gábor keresetét.)

A NÉP:

1941. *Jud Süss és a pesti mozik. — Hitsorsosok az Uránia előtt.*

1941. II. 20. *(Vigyázó): Jud Gerő.*

ESTI KURIR:

1941. II. 14. *Lilian Harvey eladta tetétleni földbirtokát.*

1941. II. 25. *Humoros véget ért Fejős Pál expedíciója a perni „fehér vadak" közt a Paris Soir szerint.*

EMERICANA:

1941. II. *Szakály* János: *Az Actio Catholica mozgalma a minőségfilmek érdekében.*

FÜGGETLENSÉG:

1941. II. 14. *(y.): Mozijegy felárral.*

MAGYAR KULTÚRA:

1941. II. 20. *Igen ügyes propagandafilmet vetítenek . . .*

MAGYAR NEMZET:

1941. II. 18. *A mozisok a belügyminiszter közbelépését kérik a kölcsönzöktől kapott rongált, szakadozott filmek miatt* (MAGYAR FILM 1941. II. 15-i számából).

1941. II. 22. *„Tokaji aszú" avagy a tisztultabb erkölcs és megújhodott nemzeti szellem jegyében készült magyar film.*

MAGYARSÁG:

1941. II. 16. *Több német és olasz filmet!* (A mult évben a demokráciák kilencvenhat, javarészben zsidó eredetű filmjével szemben csak negyvenhét filmet játszottak Magyarországon.)

1941. II. 19. *K. F., (Szeged): A vidék szava a Jud Süss-höz.*

1941. II. 21. *Nagyot fejlődött az olasz filmgyártás.*

NEMZETŐR:

1941. II. 17. *Miért van zsidó kézben a kolozsvári „Egyetem" és „Uránia" mozgó? — M. J.: Kockázat és kötelesség.*

8 ÓRAI UJSÁG:

1941. II. 18. *Földes* László: *Élelmiszeradagjaik felemelését kérik a francia filmsztárok.*

ORSZÁGÉPITÉS:

1941. II. 15. *A harmadik helyet foglaljuk el Európában hatalmas iramban fejlődő filmgyártásunkkal.*

PEST:

1941. II. 26. *Kaposy* Ödön: *Látogatás egy abesszin moziban.*

PESTI UJSÁG:

1941. II. 17. N. *Nánay* Árpád: *Az újpesti mozikban nem lehet keresztény reklámot vetíttetni.*

1941. II. 19. *Az Esti Kurir másképpen látta . . .*

SZABADSÁG:

1941. II. 14. *A mozi veri a — színházat.*

SZTÁR:

1941. III. *Itt a magyar filmek sztárstatisztikája!*

ÚJ MAGYARSÁG:

1941. II. 26. *Az „Elnémult harangok" váratlanul megszólaltak . . .*

UJSÁG:

1941. II. 22. *Barcs* Sándor: *Nyakigláb Gary.*

ÜNNEP:

1941. II. 15. *Amit nem mutat a vászon* (6 képpel).

VIRRADAT:

1941. II. 17. *Vigasztaló ének a Süss zsidóról.*

1941. II. 24. *Mezey* Ádám: *A magyar filmexport.*

MŰTEREM

Filmgyár:	**Hunnia**
A film címe:	**Egy tál lencse**
Gyártó cég:	Pegazus
Művészeti vezető:	Zilahy Lajos
Írta:	Tersánszky J. Jenő, Nagy Lajos
Rendező:	Farkas Zoltán
Szereplők:	Karády Katalin, Jávor Pál, Csortos Gyula, Mály Gerő, Kiss Manyi, Pethes Sándor, Makláry Zoltán, Maleczky Oszkár, Kökény Ilona, Bánhidy Ilona, Hidasy Sándor, Vándory Gusztáv, Sugár Lajos, Féja Magdolna, Rajczy Lajos, Peéry Piri, Simon Marcsa, Köpeczi—Boócz Lajos
Felvételvezető:	Kozma Lajos
Fényképezi:	Eiben István
Segédrendező:	Weidinger György dr.
Hangmérnök:	Lohr Ferenc
Összeállítja:	Farkas Zoltán
Díszlet:	Stilus
Zene:	Polgár Tibor
Zenekar:	Budapesti hangversenyzenekar
Karmester:	Polgár Tibor
Fodrász:	Pásztory
Állófényképész:	Manninger János
Hangrendszer:	Tobis-Klang
Laboratórium:	Kovács és Faludi
Kölcsönző:	Pegazus
Bemutatja:	Forum
Scripter:	Csapó György.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítőhivatal hat. eng. megbizottja

DIJTALANUL KÖZVETIT SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kisegítésekre úgy helyben, mint vidéken.

Budapest, VIII., Népszinház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

KOVÁTS BÉLA

VIII., József-körút 19.

Telefon: 143—142

FILMREKLÁM

HANGLEMEZ

DIAPOZITIV

CELO-FÉNYREKLÁM

együtt látja el a posta teendőit. Természetes, hogy az „amerikás" fiú megszereti, s János gondolkodni kezd, nem volna-e érdemes ezért a leányért itthon maradni? Klári *nővérének férje* 4000 pengőt lopott a posta pénzéből és megszökött. A megrémült asszony a falu leggazdagabb emberéhez, a gőzmalmoshoz szaladt segítségért. A molnár váltó ellenében át is adta a pénzt, de igéretet kellett az asszonynak tenni, hogy huga, Klári feleségül megy hozzá. Amikor ezt János megtudja, elkeseredésében azonnal összecsomagol. Lidi minden álmát felborítja ez a csomagolás, hiszen elveszti fiát. Egy napot kér csak a gyerektől. Csak egyetlen napot maradjon még. Lidi ezen a napon rendbehoz mindent. Kifizeti a molnárnak a váltót. . . . összehozza a fiatalokat . . . és kibékül apjával is.

✲

Honvágy, anyai szeretet és a magyar föld lélekformáló ereje: ez az a három eszmény, amelyre a film felépült. Ezek az eszmék szépek, nemesek, azonban a kivitelezés, sajnos, nem úgy sikerült, ahogyan szerették és szerettük volna. Fedák Sárié és Csortos Gyuláé a film két nagy szerepe, jobb ügyhöz méltó igyekezettel játsszák meg. Érdekes kísérlet volt Vaszary Piri és Bilicsi Tivadar drámai alakítása. Mindketten a nekik idegen szerepkörben is bebizonyították tehetségüket, ám meglátszott, hogy a vígjáték az igazi területük. Végül néhány szót a film újoncairól: Mészáros Ági és vitéz Hajmássy Lajos egyformán tehetséges, de az első filmszereplés okozta elfogódottság itt-ott kiérezhető volt játékukban. K. M.

✲

Hazafelé

Írta: Barabás Pál
Filmre írta: Barabás Pál
Zene: Buday Dénes
Segédrendező: Sass Fülöp
Főszereplők: Fedák Sári, Csortos Gyula, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, v. Hajmássy Lajos, Rácz Vali, Danis Jenő, Pataky József, Simon Marcsa, Pethes Ferenc, Váczi Ervin, Vándory Margit, Selmeczi Margit, Cserba Erzsébet, Zordon Gyula, Ungvár Gyuszi, Sugár Zoli
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártási vezető: Kauser István dr.
Felvételvezető: Tasnády Árpád
Hang: Rónay Gyula
Kép: Vass Károly
Összállította: Cserépy László
Díszlet: Sőrés Imre
Fodrász: Pásztory, Rétfalvy, Tövölgyi
Állófényképész: Manninger János
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2440 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Délibáb
Bemutatta: City, szeptember 18, Omnia, szeptember 19

✲

Harminc év óta él Amerikában Lidi, aki nehéz munkával nevelte fel egyetlen fiát Jánost. Most elhatározza, hazamegy Magyarországba. Idehaza apja nem akar leányával találkozni, mert még mindig nem tudja megbocsátani, hogy annakidején Lidi az ő akarata ellenére hagyta itt szülő faluját. Egyedül él idehaza Magyarországon Lidi, amikor egy este váratlan látogatója akad: János, a fia. Lidi búcsú nélkül utazott el tőle, mert a fiú megbántotta, s a fiúban valami megbárásféle ébredt. Ott született Amerikában, s elhatározta, hogy szabadságát anyjánál fogja tölteni és kibékül vele. A fiú itt az „óhazában" olyan változáson megy át, hogy az anyja itt szereti meg csak igazán a fiát. Amit az anyja nehezen tudott elérni, azt eléri egy kis magyar leány, a falu postáskisasszonya: Klári. A leány nővérével

Salvator Rosa kalandjai

(A fekete álarcos)
Írta: F. Balti
Rendezte: Alessandro Blasetti
Főszereplők: Gino Cervi, Luisa Ferida, Osvaldo Valenti
Gyártotta: Stella Film, Roma
Beszél: olaszul
Magyar szöveg: Lándor Tivadar
Hossza: 2669 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Kárpát
Bemutatta: Décsi, szeptember 16

✲

Nápolyban vagyunk a XVII. század közepén. Masaniello lázadása a spanyol uralom ellen már-már sikerült, de Nápoly alkirálya végül is leverte a lázadást. Masaniellót kivégezték és most négy vezértársának kivégzéséről van szó. A nép szorongva várja, hogy megjelenjék Formica, a fekete álarcos lovag, a szegények védelmezője. Az alkirály unokaöccse, Lamberto gróf minden intézkedést megtesz Formica ellen. Maga Salvator Rosa, a híres festő és feltaláló szerkeszt külön gépi berendezést az elítéltek kivégzésére. Ennek ellenére a döntő percben megjelenik a fekete álarcos és megszabadítja az elítélteket. Salvator Rosa lovag, a festő üdülni ment. Róma felé halad. Egyszerre egy szomorú vidékre ér. Ameddig a szem ellát a fák elszáradtak, a gabona lelankadt, a rétek füve kiaszott. Salvator Rosa látja, hogy mi okozta lenn a földeken a szárazságot: a vizet mind ideszorították, hogy a csodás szökőkutak működhessenek. Megtudja, hogy a kastély Izabellának, Tormiano uralkodó hercegnőjének tulajdona. Salvator Rosa azt is tudja, hogy a nápolyi alkirály meg akar-

Magyar Film, 1940. szept. 21.

A vele

Nap	A film címe		
Szept. 1.	*Opernball*		
Szept. 2.	*Befreite Hände*		
	Kadettkamarater		
	Oltre l'amore		
Szept. 3.	*La peccatrice*		
	Mutterliebe		
Szept. 4.	*Stal*		
	Gül Baba		
	L'assedio dell'Alcazar		
Szept. 5.	*Il cavalliere di Cluja*		
	Jud Süss		
Szept. 6.	*Trenk, der Pandur*		
	Una rommantica avventu		
Szept. 7.	*Dankó Pista*		
	Don Pasquale	Németország	
	Der Postmeister	Németország	Wien Film
Szept. 8.	*Achtung! Feind hört mit!*	Németország	UF
	L'uomo del paese incognito	Cseh-Morva Protekt.	
	L'abbandono	Olaszország	

II. RÖVIDFILMEK:

Nap	A film címe	Ország
Szept. 1.	*Armonie di primavera*	Olaszország
Szept. 2.	*Alerte*	Svájc
	I lupi del monte Surul	Románia
Szept. 3.	*Porcellán*	Magyarország
	Német harctéri riportok	Németország
Szept. 4.	*Nulla si distrugge*	Olaszország
	Herbstlied	Németország
	Kaltblütige Sippschaft	Németország
Szept. 5.	*Moderne Kentauren*	Németország
	Alpenkorps in Angriff	Németország
	Só	Magyarország
	Anno XVIII.	Olaszország
Szept. 6.	*Megindul az erdő*	Magyarország
	La vita della zanzara	Olaszország
	Florian Geie	Németország
	Deutsche Panzer	Németország
Szept. 7.	*Fliegende Jugend*	Németország
	La chiocciola	Olaszország
	Das grüne Herz Deutschlands	Németország
Szept. 8.	*Német harctéri riportok*	Németország

METRO-GOLDWYN-MAYER

TAVALY KARÁCSONY ÓTA mutatnak be egy filmet New Yorkban, amire még nem volt példa a káprázatos arányokat produkáló Amerikában. A végig színes filmcsoda Margaret Mitchell világhírű regényéből, az „Elfujta a szél" című romantikus történetből készült és főszerepeit a következő sztárok alakítják: Vivian Leigh, Olivia de Havilland, Clark Gable és Leslie Howard. A Metrónak ezt a filmjét eddig két és félmillió ember nézte meg.

VÁRAKOZÁSON FELÜLI siker kíséri már második héten a Metro egyetlen idei zenés-táncos-énekes filmóriását, a „Broadway Melody 1940" című kaleidoszkópot, amelyet a Corso Filmszínház mutat be állandóan telt házak mellett. Fred Astaire és Eleanor Powell első együttes filmjének hét zenei slágerére a Magyar Rádió is felfigyelt és a közeljövőben közvetíteni fogja hallgatóinak az amerikai filmtermelésnek ezt az újdonságát.

MINDENKI FILMJÉNEK hívják az évad egyik kimagasló sikerű újdonságát, a Metro különleges filmjét, „Az ifjú Edison" című drámát, amelyet nemrégiben a Royal Apollo játszott heteken át. A világhírű feltaláló gyermekkorának küzdelmeiről szóló film Mickey Rooney legművészibb alakítása. A pedagógiai hatóságok most hívták fel a filmre az iskolák figyelmét. Az egyik fővárosi premiermozi pedig újra műsorra tűzi.

A HÁBORÚS JÓSLATOK özönében egyedülálló az a jövendőléssorozat, amelyet egy francia orvos, Nostradamus írt meg három és fél századdal ezelőtt. A titokzatos tudós nem egy jóslata vált valóra azóta. Nostradamus többek között a most folyó háborút is megjövendölte és annak végét 1941 október havában jelölte meg. A magyar könyvpiac szenzációjaként jelentek meg mostanában Nostradamus jóslatai, amelyeket Metro-filmen is láthat a közönség.

ÚJ FILMEK

Hazajáró lélek

Irta: Zilahy Lajos
Művészeti vezető: Zilahy Lajos
Zene: Polgár Tibor
Főszereplők: Karády Katalin, Páger Antal, Csortos Gyula, Somlay Artúr, Mály Gerő, Vaszary Piroska, Ércz István, Simon Zsuzsa, Pethes Sándor, Kiss Manyi, Bihary József, Hidassy Sándor, Kürthy György, Féja Magdolna, Egyed Lenke, Baffay Blanka, Mihályi Ernő, Károlyi István, Sugár Lajos
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Pegazus
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Farkas Zoltán
Díszlet: Sörés Imre
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza 2670 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Pegazus
Bemutatta: Forum, október 28

✲

Török Ágoston építészmérnök feleségül veszi Máriát, aki egy lokálban volt énekesnő. Házasságuk eleinte boldog, de később a férj féltékenysége megzavarja azt. Alaptalan féltékenysége akor kap tápot, mikor észreveszi, hogy felesége fiatal munkatársával, Arany Istvánnal flörtöl. Ezek után detektivekkel figyelteti feleségét. A detektív jelenti, hogy az asszony egy idősebb úrral volt találkán. Az asszony kimagyarázkodik és kibékülésük örömére elhatározzák, hogy ha Ágoston megnyeri a pályázatot, akkor tengeri útra mennek. A pályázatot valóban meg is nyeri és a bank elnöke maga közli az örömhírt a mérnökkel. Ekkor Ágoston rájön, hogy az elnök az idősebb úr, akiről a detektív beszélt. Azt hiszi, hogy felesége kedvéért kapta meg az építkezést és elkeseredésében durván visszautasítja az ajánlatot. Feleségét, akitől el akar válni, Istvánra bízza és ő külföldre utazik. Utazása során vasúti szerencsétlenség áldozata lesz. Felesége anyagi gondokkal küzd és régi életét kezdi újra. Idegileg teljesen tönkremegy, mert mindenkiben meghalt férjét véli felismerni. Ez tartja vissza az elzülléstől és vezeti vissza Istvánhoz, akivel megnyugodva indul neki az új életnek.

✲

Az új Zilahy-film már a startnál nagy előnnyel indul. Ez az előny a „Halálos tavasz" óriási sikere. Aki látta Zilahy első filmjét, megnézi a másodikat is, ami az anyagi sikert előre biztosítja. Másrészt hátránnyal indul a film. A hátrány ugyancsak a „Halálos tavasz" sikere, amely még mindnyájunknak emlékezetében él. Mindenki önkéntelenül is összehasonlítja a két filmet és így nem abszolút, hanem relatív mértékkel mér. A filmet talán legjobban jellemző jelző: különleges. Különleges a témája: a síron túl is vigyázó, boldogítani akaró szerelem. Különleges ennek filmen való kifejezése. S különleges egy színészi alakítás, a Págeré. Karády filmenként ugrik. Meg kell említeni Polgár Tibor zenéjét, mely a filmnek most felsorolt értékeivel együtt jelentős helyet biztosít az új Zilahy-filmnek. Mivel azonban Zilahy Lajos nevéhez fűződik az első igazi, nemzetközi színvonalú magyar film, a hazai filmeknél szokásos elnézőbb bírálattal szemben az ő alkotása tárgyilagosabb kritikát érdemel. Nem hallgathatjuk el tehát a film egyik hibáját: a humoros epizódok nem tartoznak szervesen a film zárt egységébe, azonkívül hangjuk is elüt a komor hangulatú, finom drámától. A közönség Zilahyhoz méltóan fogadta a filmet. Feltűnően szépek, plasztikusak a felvételek: Eiben István remek munkája; nemkülönben a laboratóriumi kidolgozás is meglepően gondos: a Kovács és Faludi cég roppant gyakorlatára vall.

K. M.

Schubert-szerenád

(Dalol a szív)

(Serenade)
Irta: Pierre Wolff
Zene: Franz Schubert, Ábrahám Pál
Rendezte: Jean Boyer
Főszereplők: Lilian Harvey, Louis Jouvet, Bernard Lancret
Gyártotta: Symphonie Film Paris
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2500 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Matador
Bemutatta: Scala, október 30

✲

Franz Schubert, az ifjú zeneszerző, a legnagyobb nélkülözések között él Bécsben. Végül sikerül elnyerni a Szent István dóm szerényen fizetett orgonista állását. Ebben az időben az Apollo Varieté műsorán Miss Brenton, a szépséges angol táncosnő szerepel, aki excentrikus viselkedésével annyira felkelti a rendőrség figyelmét, hogy a hatóságok a kiutasítás gondolatával foglalkoznak. Hartmann rendőrfőnök elhatározza, hogy mielőtt aláírná a kiutasítási végzést, megtekinti Miss Brenton produkcióját. A tüneményes tehetségű művésznő megtetszik a rendőrfőnöknek, de az tudomására hozza, hogy ez volt a táncosnő búcsúfellépte, mert feltűnő viselkedése miatt kénytelen palotájában védőőrizetbe venni. A táncosnő egy kerti mulatságon, ahová kiszökik komornája segítségével, megismerkedik a fiatal Schuberttel. A véletlen találkozó Schubert lakásán folytatódik és a szerelemnek első nagy zenei eredménye: Schubert érzelmi rajongásában megkomponálja világhírű Serenade-ját. Schubert az emlékezetes éjszakán megígéri a táncosnőnek, hogy szerelmük zálogaként a Serenadot nem játssza el soha senkinek, csupán akkor, ha szerelme erre engedélyt ad. Hartmann, aki időközben halálosan beleszeretett a táncosnőbe, elhatározza, hogy tiszteletére fényes estélyt ad, melyen fellépteti a fiatal Schubertet is, akinek éjszakai kalandjáról kémei révén értesült. Schubert örömmel fogadja a megtisztelő felhívást, de amikor Hartmann felszólítja a Serenade eljátszására, vonakodik ennek eleget tenni. Miss Brenton, hogy megakadályozza a botrányt maga kéri Schubertet a dal eljátszására, mire a szerelmében megalázott Schubert kirohan a teremből. Miss Brenton színt vall Hartmann előtt. Schubertet választja és vele együtt a lemondást és a nélkülözéseket. Hartmann nagylelkűen útjára engedi szerelmét, bár figyelmezteti őt arra, hogy ez a szerelem minkettőjük bukását jelenti. A bécsi nép nemsokára bojkottálni kezdi Schubertet Miss Brentonnal való szerelme miatt és ennek következménye, hogy

MOZI

SZERKESZTI: VITÉZ MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDÉLYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A mozisok „Erdélyért" gyüjtésének eddigi eredménye: 11.494 pengő 22 fillér

Folytatólagosan nyugtázzuk a *Magyar Filmirodához* a mult hét folyamán beérkezett adományokat:

MFI színházak (Royal Apollo, Híradó színházak, Debrecen — Apollo, Szeged — Corso) P 1000.—.

Itt megjegyezzük, hogy a *Magyar Filmiroda* színházai a *Magyar Távirati Iroda* és testvérvállalatainak 10.000 pengős adományában is részt vállaltak.

Budapest:

Átrium	P 300.—
Astoria	31.20
Capitol	300.—
Fortuna (d. u.)	50.—
Forum	500.—
Homeros	50.—
Kultur	150.—
Phönix	50.—
Scala	300.—
Törekvés	20.—

Budapest-környék:

Budakalász	5.—
Gödöllő	50.—
Kisalag	10.—
Kiskunlácháza	6.—
Kunszentmiklós	10.—
Pesthidegkút	10.—
Pestszentlőrinc, Fórum	20.—
Pestszentlőrinc, Turul	30.—
Pécel	6.—
Rákosliget	10.—
Rákosszentmihály, Corsó	10.—
Rákosszentmihály, Világ	10.—
Vecsés, Kultúr	11.44
Vecsés, Nemzeti	11.44

Vidék:

Battonya	8.—
Bátaszék	5.—
Enying	3.12
Gádoros	4.—
Hódmezővásárhely	50.—
Kiskundorozsma	10.—
Marcali	10.—
Orosháza, Apolló	30.—
Pécs	350.—
Salgótarján	50.—
Sárbogárd	5.—
Sellye	10.60
Sopron, Városi	100.—
Szegvár	3.—
Szentes, Tudományos	50.—
Szolnok, Millenium	32.72
Tótkomlós	15.—
Zagyvapálfalva	10.—
Rákosliget, Fásy Mihály küldönc	1.—
	3698.52
Eddig befolyt:	7795.70
Összesen P:	**11494.22**

UTÓLAGOS ADOMÁNY AZ ÁRVÍZKÁROSULTAK JAVÁRA

Az árvízkárosultak javára rendezett mozigyüjtésre *Jakab* István *csengődi* moziengedélyes 60 pengőt küldött be utólag, mely összeget a *Moziegyesület* rendeltetési helyére juttatott.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

Az egész ország területére díjmentesen közvetít elsőrangú, képzett gépészeket állandó alkalmazásra és kisegítésekre is.
Budapest, VIII., Népszínház-u. 19. Telefon: 337—598. Hivatalos órák naponta 2—4 -ig.

FIATAL MOZIGÉPÉSZ,
műszerész, többéves gyakorlattal állást keres. „Őskeresztény" jeligére a kiadóhivatalba kér értesítést.

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	A postamester	okt. 31-től	UFA
CASINO	Igen vagy nem?	okt. 24-től	Hunnia
CITY	2 férfi 1, aszony	okt. 31-től	Modern
CORSO	Broadway Melody 1940	okt. 25-től	Metro
DÉCSI	Menekülő asszony	okt. 24-től	Standard
FORUM	Hazajáró lélek	okt. 28-tól	Pegazus
OMNIA	2 férfi, 1 aszony	okt. 31-től	Modern
RADIUS	A notredamei toronyőr	okt. 18-tól	Hunnia
ROYAL APOLLO	Alcazar	okt. 16-tól	Hausz
SCALA	Schubert szerenád	okt. 30-tól	Matador
URÁNIA	A postamester	okt. 24-től	UFA

MI LEGYEN A 10-IK MONDAT?

Minden héten 10 pengőt adunk a tizedik mondatért.

A tizedik héten 100 pengőt adunk a századik mondatért.

A Warner Filmgyár mult héten hirdetett pályázatát örömmel fogadta a filmszakma és már az első napokban ötletesnél-ötletesebb mondatokkal vettek részt a versenyen.

Mint megírtuk, minden héten 10 beérkezett mondatot közlünk és a legjobb mondatért 10 pengőt azonnal postára adunk.

A tizedik héten a századik mondatért 100 pengőt adunk annak, akinek a mondatát a filmszakma a legjobbnak találta.

Ezen a héten a következő pályázatokat közöljük:

1. **Aki műsorra Warner-filmet vett, sikert arat.**
2. **Ha az ARANYVÁROS-t játssza, aranybánya lesz a mozijából.**
3. **Az amerikai mozisok a Warnert választják elnökűknek.**
4. **Ha beteg a mozija, Dr. Warner meggyógyítja.**
5. **Charles Boyernak — siker az árnyéka.**
6. **Priscilla Lane megdönti a szabályt: hogy szép az, ami érdek nélkül tetszik.**
7. **Királyok megbukhatnak, de a Warner uralma örök.**
8. **A legjobb ötlet: Kertész Mihály-filmet kötni.**
9. **10 mondatnak is egy vége — Warner film a siker biztosítéka.**
10. **A világháborút már elfelejtettem — de a Robin Hoodot soha!**

A tizedik mondatért a 10 pengőt **Weber Erzsébet** (Hollywood Filmszínház) részére postára adtuk.

A további pályázatokat kérjük szerda estig a következő címre küldeni:

WARNER BROS.
magyarországi képviselete
Budapest, VIII. József-krt. 30—32.

dekezik. Őt vádolják azzal is, hogy Ákos Csángóné öccse is szakít menyasszonyával. Eszter, aki más kiutat nem lát, felajánlja, hogy ünnepek után haladéktalanul elhagyja a szállót. Belátja, minden igyekezete hiábavaló, tisztességéről meggyőzze a féltékeny és egyre ellenségesebb asszonyokat. Nelly, most már Kaszás István felesége a karácsonyi ünnepekre családostól együtt megérkezik a „Napfény" szállóba. Csángóné, özv. Kaszásné, Kaszás és Nelly bridgelnek éppen, amikor belép a szobába Eszter. Kaszásné rögtön kitálalja a társaságnak, hogy jelen volt, amikor Esztert lopáson kapták rajta nevelőszülei házában. (A pletyka lavinája megindul, nincs semmi ami feltartóztathatja. Ákos, Csángóné öccse, aki halálosan szerelmes Eszterbe, azonnal a leányhoz siet, hogy megkérdezze tőle, igaz-e a pletyka. Ákos boldogan hiszi el a leánynak, hogy ártatlan és könyörög neki, hogy hallgassa meg. A leány tiltakozik, Ákos erőszakoskodni kezd. Éppen akkor ér oda Csángóné. A botrány teljes, Esztert kiutasítják. Olgyai, egy pezsgőgyáros viszi le autóján a városba. Útközben azonban erőszakoskodni kezd a lánnyal, aki elrohan a hófödte erdőn keresztül gyalog. Félig megfagyva találnak rá. Nellyt a lelkiismeretfurdalás nem hagyja nyugodni. Mindent bevall, Eszter tehát tisztázva van. Közben Kazár kézhezveszi a levelet, amit Eszter írt, de sohasem szándékozott elküldeni neki és amit a falu körorvosa talált meg Eszter táskájában és adott fel. Azonnal Eszterért siet és hazaviszi a lányt, hogy már soha többé el se engedje.

MAGYAR
MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítőhivatal hat. eng. megbizottja

DIJTALANUL KÖZVETIT
SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kisegítésekre úgy helyben, mint vidéken.
Budapest, VIII., Népszinház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

★

Az első, amit sietve kell megállapítanunk a Balogh Béla rendezésében készült új Karády-filmről, hogy a magyar rendezők doyenje friss színeket, alapos értékeket tudott elővarázsolni a ma már nemcsak divatos, de valóban jelentős színészi kvalitásokat rejtegető Karády Katalinból. Sietve gratulálunk a rendezőnek és a főszereplőnek ezért a munkáért és sikerért. Karády különleges egyénisége, utánozhatatlanul kellemes orgánuma, vonzó megjelenése ebben a filmben, ebben a szerepben éri el tetőfokát. Főleg egyik dalával felejthetetlenül belelopta magát a szívünkbe. Balogh Béla rendezése sok, kiforrottságon alapuló kvalitással ruházza fel a filmet, amelynek sikeréből és értékéből alig von le valamit az itt-ott mutatkozó írói, vagy szinészi elrajzolás. V. D.

NYILTTÉR*

Felhívom a tisztelt filmkölcsönzővállalatok figyelmét arra, hogy Petróczy Endréné volt társengedélyesünk emlékezetes tüzijáték-katasztrófája a kispesti Hungária mozit nem érinti. Ellenkezőleg: új társunkkal vállalatunk tőkeerősebb lett, mint valaha volt. Aki tehát bonitásunk aláásása céljából be nem bizonyítható híreket terjeszt rólunk, azt hitelrontásért törvényes úton fogjuk felelősségre vonni.

Dévay Andor és neje
a kispesti Hungária mozi engedélyesei.

*) A rovatban foglaltakért nem vállalunk felelősséget

ÚJ ÉS RÉGI CÉGEK!
FIGYELEM!

Nagy szakmai képzettséggel rendelkező vezetésem alatt álló filmkölcsönzővállalatom kis- és nagy cégek képviseletét elvállalja garanciákkal úgy vidéki, mint pestkörnyéki mozgószinházak részére, valamint új és régi cenzurázott filmek szakszerű kölcsön kihelyezését.

Tuchten Jenőné
szül. *Szokolay Irma*
a Filmművészeti Kamara tagja

a Csepreghy Film első idei slágere!

Douglas Fairbanks, Paulette Goddard,
Janet Gaynor remek vigjátéka!

az uj szezon első vidám sikere!

minden mozis szerencsefilmje!

mindenkit
érhet
szerencse! ...

NEGYEDIK HÉT A SCALA-BAN

HIREK

A MIF HÁZI BEMUTATÓJA A HUNNIÁBAN

Szeptember 3-án, szerdán este nagyszámú meghívott közönség előtt rendezett házibemutatót a MIF a *Hunnia Filmgyár* házivetítőjében, ahol ott láttuk a vállalat új igazgatóságát teljes számban, néhány premier-filmszínház és másodhetes mozi igazgatóját, vidéki mozivezetőket, művészeket és a sajtó egy-két képviselőjét. Először a MIF produkciójában készült *Bűnös vagyok* című *Pünkösti*-filmből kaptunk néhány száz méter ízelítőt. A *Hamza* D. Ákos rendezésében készült franciás hatású magyar újdonságban *Mezey* Mária, *Rácz* Vali és *Kamarás* Gyula kaptak remek szerepet. A bevezetés után az idei második MIF-film, a *Harsányi* Zsolt nagysikerű *Magdolna* című regényéből készült romantikus történet pergett le *Nádasdy* Kálmán rendezésében. A friss meglátásoktól értékes újdonságban a következő kiváló gárda szerepel: *Lázár* Mária, *Turay* Ida, *Somlay* Artur, *Lehotay* Árpád, *Petrovics* Szvetiszláv, *Kamarás* Gyula, *Árpád* Margit, *Rácz* Vali, és *Vaszary* Piroska. A meghívott szakértő közönség őszinte elismeréssel fogadta a két MIF-újdonságot, amelyekről közeli premierjük alkalmával foglalkozunk kritikai részletességgel. A bemutató után a MIF új igazgatósága látta vendégül a meghívottakat. Ez alkalommal *Dusbaba* Vilmos, a MIF elnöke köszöntötte a vendégeket és ismertette a vállalat programmját.

MEGJELENT A MAGYAR FILMEXPORT-SZOLGÁLAT HÁROM NYELVEN

Megírtuk a multkoriban, hogy az OMME határozata alapján a magyar filmeknek külföldön történő propagálása céljából egy képes brosüra jelenik meg három nyelven. A németül *Ungarischer Filmexport Dienst* címet viselő reprezentativ füzet 12 oldal terjedelemben most hagyta el a sajtót és jelentős példányszámban a most folyó velencei Biannale vendégei közt propagálják a magyar filmgyártás legújabb termékeit német, olasz és francia nyelven. A díszes fedőlapot viselő nyomtatvány *Hauser* Béla dr. felelős kiadásában jelent meg és 28 film adatait tartalmazza, 18 sztár képét mutatja be. A háromnyelvű magyar filmexportszolgálat évente tízszer fog megjelenni.

AZ UFA IDEI KATALÓGUSA

Hatalmas és díszes kiállítású, színes, mélynyomásos spirálalbumot hozott a posta az elmult héten: az UFA 1941—1942. évi anyagának képes-írásos ismertetését, amely 26 új slágert mutat be sok-sok illusztrációval. *Máriássy* Pál sajtófőnök szerkesztette a P. *Kiss* Pál rajzaival és montázsaival díszített igen ízléses és művészi katalógust, amely nagy feltűnést keltett a szakmában.

A CSEPREGHY FILM KÖLCSÖNOSZTÁLYÁNAK ÚJ VEZETŐJE

Mozer Endre, a *Paramount* kölcsönosztályának hosszú időn át volt vezetője, a szakma egyik közmegbecsülésnek örvendő fiatal tagja, szeptember 1-én hasonló minőségben elfoglalta állását a *Csepreghy*-filmvállalatnál.

A LILLAFÜREDRŐL KÉSZÜLT KULTÚRFILM

Beszámoltunk nemrégiben arról, hogy Lillafüredről, a legparadicsomibb hazai üdülőhelyről egyfelvonásos kultúrfilm készül. Értesülésünk szerint a *Kubinszky és Társai* filmgyártó cég gyártási vezetőjének, *Németh* Dezsőnek producersége alatt készülő kis magyar filmújdonság, amelyet *Fekete* Ferenc operatőr forgat, befejezéshez közeledik és a lillafüredi *Palota Szálló* életét mutatja be egy héten át. A film először a szálló gazdája, a földmívelésügyi minisztérium vezetői előtt kerül bemutatásra.

MEGJELENT A MIF KATALÓGUSA

A Modern Irók Filmjeit kölcsönző filmvállalkozás ízléses és díszes kiállítású katalógusa most hagyta el a sajtót. A MIF kölcsönző-osztálya ebben a katalógusban közli azoknak a filmeknek névsorát, amelyeket az új filmévadban a magyar közönség elé hoznak. Öt magyar film, négy olasz, négy francia, egy német és egy svájci film szerepel a névsorban. Mindegyik megjelenő film művészi nivójának, értékének és sikerének biztosítékául szolgál a MIF eddigi működése.

MŰTEREM

Filmgyár:	**Magyar Filmiroda**
A film címe:	**Lelki klinika**
Gyártó cég:	Iris Film
Gyártási vezető:	Jenes Nándor
Írta:	Idegen ötletből filmre írta és rendezi Cserépy László
Rendező:	
Filmre írta:	
Művészeti vezető:	vitéz Bánky Róbert
Szereplők:	Turay Ida, Jávor Pál, Hidvéghy V., Somlay A., vitéz Benkő Gy., Pethes F., Vaszary P., Köpeczi Boócz L., v. Bánky R., Bánky E., Halassy M., Balla K., Egyed L., Gobbi Hilda, Zilahy Pál, Somogyváry R. Alszeghy L., Thuróczy Gy., Szentiványi B., Danis J., Budai Tusi, Orbán V., Almássy Ágnes, Gonda Gy., Gálffy M., Bata E., Gőgh Zs., Hamvay Lucy, Sorr J., Szalma S., Misoga L., Kédly Gy., Földessy Lilla, Győző L., Miskey József.
Fényképezi:	Kerti Lajos
Hangmérnök:	Kereszti Ervin
Összeállítja:	Cserépy László
Díszlet:	Básthy István — Iliszi Sándor
Felvételvezető:	Golda József
Segédrendező:	Jenei Imre
Zene:	Fényes Szabolcs
Segédoperatőr:	Kiss Lajos
Állófényképész:	Pálházy Gyula
Hangrendszer:	Pulváry
Laboratórium:	Magyar Filmiroda
Kölcsönző:	Magyar Filmiroda
Scripter:	Kandó Gyula
Ügyelő:	Rozsnyói György
Bemutatja:	Uránia, City

A „MAGYAR SZINÉSZET" ÚJ SZÁMA

A *Színészkamara* hivatalos lapjának, a *Magyar Színészet*-nek most megjelent szeptemberi száma *Ujhely* Józsefnek, a *Függetlenség* és az *Esti Ujság* kiváló színházi kritikusának vezető cikkét tartalmazza a színházi „átállítás"-ról. A dinamikus írás élénk feltűnést és nagy megelégedést keltett színházi körökben. A *Magyar Színészet* új száma rendkívül bőséges hivatalos részt tartalmaz.

HIRADÓK

MGJ

915. sz.

1. Német csapatok Gomelban. (Deutsche Wochenschau)
2. Hadnagyavatás az Akadémiákon. (M. F. I. — Kerti, Török)
3. Szövetkezeti atlétikai verseny. (M. F. I. — Török)
4. Olasz nőegyesületek vezetői. (M. F. I. — Tubay)
5. Széchenyi-szobor Balatonfüreden. (M. F. I. — Török, Tubay)
6. Gyermeküdülőtelep Horányban. (M. F. I. — Kerti)
7. Tábori mise Krivoj Rogban. (Ht. szd., Horváth)
8. Tiszántúli öntözőművek munkálatai. (M. F. I.)

UFA

102. sz.

1. Francia Marokkó szultánja meglátogatta országa különböző részeit.
2. Meloni, a fiatal argentin atléta a világ legmerészebb fejesugrója.
3. A Führer rendeletére azok a francia hadifoglyok, akik már a világháborút is végigküzdötték, visszatérhettek hazájukba.
4. A keleti hadjárat:
5. Támadás a Sztalin-csatorna ellen.
6. A Nikolajev elleni előretörés.
7. Képek a szovjetorosz munkásparadicsomból.
8. A németek elfoglalták Gomelt.
9. Előnyomulás Narva felé.
10. Elfoglalják Novgorodot.
11. Szétrombolták a Pétervár—Moszkva közötti közvetlen vasúti összeköttetést.

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN

a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a

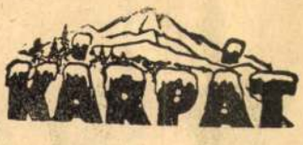
Turul Szépmíves B. E. Vetítőtörzse

IV., Szarka-u. 2. Tel.: 186—050.

KÁRPÁT

FILMKERESKEDELMI KFT

irodahelyiségét

VIII. Népszínház-u. 21

félemelet — (Universal Film Rt. szomszédos helyiségébe)

helyezte át

Tel.: 136-409, 130-940

Ügyfeleinket szívesen látjuk új helyiségünkben

1941. szept. 6. MAGYAR FILM

látszó kifogással kimentik távolmaradásukat. Voronin elhatározza, hogy másnap reggel a legnagyobb titokban feleségül veszi Verát, annál is inkább, mert a cár kihallgatásra rendeli, de másnap a templomban Vera helyett egy levél érkezik, amelyben arról értesíti, hogy szereti, örökre szeretni fogja, de nem illik a herceg főúri világába és nem lehet a felesége . . . Nagyot fordult az idő kereke. A szent cári birodalom nincs többé. Vera is elmenekült Oroszországból, de ragyogó megjelenése, csinos hangja és egy színházi rendezőnek készült unokaöccse segítségével híres revűsztár lett. Orosz revűje éppen Berlinben vendégszerepel. Az impresszárió vacsorára hívja meg Verát, aki a neki ajtót nyitó taxisofförjében kitörő örömmel ismeri fel egykori vőlegényét, Voronin herceget. A szerelmesek most már úgy látszik örökre egymásratalláltak. Voronin nagynénje, a nagyhercegrő és két nagybátyja orosz éttermet alapítottak Berlinben, ő maga pedig máshoz nem értvén, taxisoffőr lett. A kocka fordult, most Vera rokonsága nem tartja méltónak a taxisoffőrt a revűcsillaghoz. Ujra esküvőre készülnek és ezuttal Voronin az, aki maga helyett levelet küld „szeretlek, de nem vehetlek feleségül soha, mert nem illik a te világodba". Hatalmas óceánjáró tart Hamburgból New-York felé. A fedélzeten egy előkelő párizsi divatház divatbemutatót tart a kiutazó amerikai milliomoshölgyeknek és a manequinek között ott van Vera is. Vera az utolsó revűbe, melyet saját maga pénzelt, egy fillérig beleölte vagyonát. Most próbakisasszony a nagy párizsi divatcégnél. Első este megdöbbenve ismeri fel a hajó luxusfedélzetén Voronin herceget. Kerüli a vele való találkozót, hiszen most megint Voroninnak van jó sora és ő az ágrólszakadt. A félreértés kiderül: Voronin a hajó bárjában mixer és most már semmi akadálya nincs annak, hogy a két ágrólszakadt, de szívből boldog ember a hajó kapitánya előtt örök hűséget esküdjön egymásnak.

✶

A cári Oroszországban kezdődő romantikus történet Bolváry Géza rendezésében emelkedik nagyszabásúvá, nívóssá és figyelmet végig lebilincselővé. Rendkívüli gazdagság, stílusosság jellemzi a filmet. Az operajelenet pompája díszletben, ruhában felejthetetlen. A színészek remekelnek a legkisebb epizódistáig. A közönség kellemes emlékekkel távozott a film bemutatója után. V. D.

Ne kérdezd, ki voltam

Irta: Orsi Mária
Filmre irta: Balogh Béla
Zene: Galánthai Viktor
Zenei vezető: Vincze Ottó
Rendezte: Balogh Béla
Segédrendező: Balogh István
Főszereplők: Karády Katalin, Baksa Soós László, Ilosvay Katalin, Vizváry Mariska, Juhász József, Sennyey Vera, Vértes Lajos, Németh Romola, Szabó Sándor, vitéz Benkő Gyula, Somogyi Nusi, Zala Karola, Timár Kató, Sittkey Irén, Miskey József, Sárossy Andor, Nagyajtay György, Berczy Géza, Solthy György, Mester Ilona, Ádám Klári
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Balogh Film
Gyártási vezető: ifj. Güttler Lajos
Felvételvezető: Kerekes Imre
Kép: Makay Árpád
Hang: Lázár István
Összeállította: Pokol Péter
Díszlet: Sőrés Imre (Stylus)
Hangrendszer: Tobis—Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2743 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Balogh Film
Bemutatta: Forum, szeptember 4.

✶

Berend Árpád családjában ünnepi vacsorára készülnek, Nellyért, a ház leányáért kérő jelentkezett Kaszás István jómódú textilkereskedő. Nelly nyugtalanvérű, könnyelmű teremtés, azért akarják szülei mielőbb férjhezadni. Másnap Eszter rajtakapja Nellyt, amint az édesanyja szekrényéből annak megtakarított pénzét el akarja lopni, hogy Rudival megszökhessenek. Elveszi tőle a pénzt és éppen visszakarja tenni, amikor Berendné Kaszásné társaságában belép. A helyzet szinte félreérthetetlen. Eszter nem tudja védeni magát és elhagyja nevelőszülei házát. Eszter állást vállal, de egyik munkahelyéről a másikig üldözik őt a férfiak, akik nem akarnak beletörödni abba, hogy Konrád Eszter tisztességes lány. Eszter végső elkeseredésében öngyilkosságot akar elkövetni, amiben Kazár György, a híres író akadályozza meg. A feltünően szép lány részvételjes érdeklődést vált ki belőle és segíteni akar rajta. Állást szerez neki. Igy kerül Eszter direktrisznek a „Napfény" szállóba. Szorgalommal és nagy igyekezettel sikerül Eszternek rendbehozni a szálló zilált ügyeit. A szálló tulajdonosának felesége magához hivatja, hogy felelősségre vonja őt, amiért férjét is „hálójába kerítette". Eszter hiába vé-

JACOBI VIKTOR
világhirű operettjének
filmváltozata:

LEÁNYVÁSÁR

A
Royal Apollo és Átrium
soronkövetkező magyar filmujdonsága

Főszereplők:
SZELECZKY ZITA,
SÁRDY JÁNOS,
LATABÁR KÁLMÁN,
KISS MANYI,
BILICSI TIVADAR

Rendezte:
Podmaniczky Félix

Zene:
Fényes Szabolcs

Forgalomba hozza:
IMAGO FILM
Budapest, Akácfa-u. 7.
Telefefon: 222—487

ARITMIA

2000. november 25.,szombat

SZEMPONTVÁLTÁS
(a gondolat rugalmassága)
KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
Kurátor: Szőke Katalin

Kiállítás Csörgő Attila, Lakner Antal, Kiss Péter és Várnai Gyula műveiből, megnyitó 14.00-kor
nyitva 2001. jan. 12-ig., 10.00-18.00
zárva hétfőn, dec. 23-27., 30-31. és jan.1.

Előadások 14.00-16.00 között, az ELTE Pszichológiai Intézetének munkatársaitól
Mérő László: *Bevezető a Szempontváltáshoz*
Kő Natasa: *A kényelem zsákutcája*

Flexibilitás-terminálok (játékok, tesztek, kísérletek)

HÁZI FELADAT (új, művészeti barkácslap)
Szerkesztette és készítette: Kupcsik Adrián és Vécsei Júlia

DR. DZSEKI & MR. HÁJ SÓ
21.00-22.30: *Nagy utazások*
Házigazdák: Nyulasi Zsolt & Boda András
Vendégek: Kiss Tibor (informatikus), Papp László (plébános), Szabó Ferenc (lapgazda), Szalay Balázs (autóversenyző)

www.ica-d.hu
A műsorváltozás jogát a rendezők fenntartják.

Kortárs Művészeti Intézet-Dunaújváros
Institute of Contemporary Art (ICA-D)
HUNGARY 2400 Vasmű út 12. T/F: 25 412 220
ica-d@dunanet.hu http://www.ica-d.hu

alapzaj

PLAYBACK
(multimédia show)
17.00 - 21.00
DUNAÚJVÁROSI FŐISKOLA

résztvevők:
BALDANDERS, Csáki László, Farkas Roland, foxy (Ravasz András), Horváth Tibor, KissPál Szabolcs, Kokesch Ádám, Komoróczky Tamás-Szőnyi András, Loránt Anikó E., Nagy Róbert, PSEUDO TROUVÉE (Tonyo-Mik Trouvée), Szabics Ágnes-Sőrés Zsolt, TERRA ROSSA, Várnai Gyula

©keserue

PARTY
22.00 - 02.00
DJ Nande
E meghívó a party belépőjegye, kérjük hozza magával!

Ingyenes busz indul Budapesttől a Műegyetem főépületétől 12.00-kor, vissza Budapestre: 24.00-kor.
Az utolsó Volánbusz Dunaújvárosból Budapestre 20.20-kor, Pécsre 17.45-kor, Székesfehérvárra 19.52-kor indul.

Amennyiben nem kíván visszautazni a fenti időpontokban, szállást az alábbi szállókon foglalhat. Bejelentkezés november 25., 20.00 óráig!
Dunaferr Szálló, Építők útja 2., 6000Ft/2fő/éjsz., 06-25-58-12-27
Kevei Kristóf, Nyárfa u. 2., ~4000Ft/fő/éjsz., 06-20-345-68-47
Hild J. Szakközépiskola, Dózsa Gy. út 35., 750Ft/fő/éjsz.,06-25-412-010

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata, Apple Magyarország, Dunanet, Vivendi, Dunaújvárosi Főiskola HÖK, SZEM Baráti Kör
NKA

15.11. 0[illegible]
a/104
FORMA

NYOMTATVÁNY
BOLT Galéria
Detvay Jenő
galériavezető
Budapest
Podmaniczky u. 69.
1064

SÖRÈS ZSOLT

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁR 26

NÉPÚJSÁG

Szekszárd

Kuk Péter Erzsébet

ségből került a pártba.

— A Tolna megyei Tervező Vállalatnál dolgozó két fiatal festőnek a kiállítását rendezik meg Szekszárdon, a tervező vállalat klubtermében. Március 31-től április 3-ig Sörös Erzsébet képeit nézhetik meg az érdeklődők. Ódor János képeit április 13—16-ig állítják ki.

Helyreigazítás.

Megláttam öreg kezemet

Miért sír az is, ki előtt
Nem bontják még a háztetőt,
Mert akadálytalan terek
Nyílnak szegény feje felett,
Csak begyűrődött színhelyek
Robbannak, halnak. Pityereg.
Kit sajnál, nem lát már, keres?...

Este

A szembenálló házsorok
Időnként átkiáltanak.
Senki se érti, mire jó
E végtelen beszélgetés.
Az utca áll, van, ácsorog,
De álldogálni oly kevés.
Gépkocsizaj-eső szakad.
A szembe-házsor átkiált:
Vigyázz! Nehogy most átszaladj!

Sörös József

GÉGER MELINDA

Somogy 2001/11

Festői kalandozások

Egy életmű-kiállítás mindig nagy jelentőséggel bír a művész számára. Lehetőséget nyújt az egyes művek, műcsoportok közti összevetésre, a művész által tudatosan irányított vagy éppen önkéntelen, szándékon kívüli belső erők, mozgatóelemek felismerésére. Ezért a Vaszary Képtár kiállításainak egyik fontos rendezvénycsoportját a somogyi művészek nagy, összefoglaló kiállításai képezik. Szeptemberben Sörös József festőművész retrospektív tárlata nyílt, amely több mint tíz év alkotásait foglalta össze és mutatta be a közönségnek.

Sörös József az elmúlt időben minden egyes kiállításán meglepetésszámba menő, új alkotásokkal lépett elő. Legutóbb a Kaposfüredi Galériában akvarellekkel, most a Vaszary Képtárban további újabb alkotásokkal, melyekben az akvarell könnyed technikáját olajképekre alkalmazza.

A külső szemlélő által egyszerűnek ítélhető képeket látunk: szinte valamennyi a nonfiguratív festői hagyomány szellemében készült. Közösségük a festői eszközök szabad, korlátozás nélküli használatában és a konkrét ábrázolástól való távolságtartásban összegezhető, de ha jobban megnézzük az egyes alkotásokat, kiderül, hogy különböző képciklusokkal van dolgunk. Sörös József ugyanis – noha törekszik arra, hogy a nonfiguráció szabályainak megfelelően tiszta képi konstrukciókat fogalmazzon meg – e képzetekbe folyamatosan a szubjektív érzületek pillanatnyi hullámzásait, életélményeit szövi. Egy-egy ciklus, amelyet a rendezés külön falakkal, térrészekkel igyekezett hangsúlyozni – két-három év alkotásainak sűrítménye, és mindegyik egy-egy életszakasz, élettörténés, esemény letéteményese.

Sörös József jelenleg a tanítóképző főiskola vizuális nevelés tanszékének pedagógusa. A kiállított képek nonfigurációt és jelképszerű képiségét, a gesztuselemeket és dekoratív felületeket magába sűrítő törekvései alapján azt mondhatnánk, hogy egy jellegzetes művész-tanárpálya kíváncsi barangolásainak vagyunk tanúi. Sörös József esetében azonban nem egy pedagógiai célú, élményeket a képek által helyettesítő, szublimáló festőmagatartás eredményeivel szembesülünk. A művész életútja ugyanis a képekben felsejlő sokféle világához hasonlóan széles spektrumú. A Képzőművészeti Főiskolán Bráda Tibor növendéke volt. Bráda Tibor posztnagybányai indíttatású, természetelvű lírája óriási hatással volt rá (és több más tanítványra is). Ez a felületkezelés, színvilág és motívumrendszer határozza meg első lépéseit. Sörös József képeinek fő alkotóelemei ekkor olyan szimbolikus alakok (szárnykészítő, kuporgó stb.) voltak, amiket pályatársai – különösen a Fonyódi Iskola néven ismert csoport – műveiről ismert. Nehéz volt e művészek óriási hatásával történő belső leszámolás és az egyéni út megkeresése.

A leválás nagyjából a 80-as évek végére történik meg. Első lépésként olyan képeket festett, ahol nagy felületet kisebb, tagolt részekre bontott. Az ábrázolás ürügye valamiféle ablakokba elhelyezett, rajzos mozzanatok, egy-egy figura, arckép. Később a beazonosíthatóan ábrázoló részek lemaradtak, és egy-egy

Szöveggyártó László építész
(ZALATERV)

Nagykanizsa,
Alapítványos lakóépület

Magyar Építőművészet
1979/2 60.o.

SÖVEGJÁRTÓ Mária keramikus

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA keramikus, Varga Mária textiltervező és Kopcsányi Ottó ötvösművész kiállítása szombaton nyílt meg Celldömölkön, a kemenesaljai művelődési központban.

Népszabadság 1983. V. 22.

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA KERÁMIÁI

Mednyánszky Terem

Sövegjártó Mária 1967-ben remek mintázókészségű, dús fantáziájú figurális keramikusként kezdte pályáját. Alkotásait a korongolt formák és színes mázak jellemzik: a jókedélyű lándzsások, maharadzsák, turbános török vitézek a játékosságot, mesélőkedvet példázzák. Újraálmodta agyagban a gótikus katedrálisokat félbevágott hengerek és kúpok segítségével.

Sövegjártó érdeklődése azonban szerteágazó. Jól példázza ezt új tárlata, ahol díszítő célú vagy virágtartó kerámiát találunk, számtalan variációban. Fali kerámiáinak egy része szerves folytatása korábbi munkáinak. Az újabbak, a „kövületek", anyagukban oxidokkal színezettek: kobaltkékek, feketék, barnák, drappok, fehérek. Ebben a leszűkített

színvilágban a sokféleséget a különböző kőzetek, korhadt fadarabok, növényi ornamentikák, csigák adják.

A múltra emlékeztető tárgyak Sövegjártó egyéni formavilágát hívták életre, míg korongolt virágtartó edényeit a használhatóság szellemében alakította. A praktikumnak és az esztétikumnak vannak alárendelve. Sövegjártó ma is játékos könnyedséggel formázza tárgyait, melyeknek feladata: harmonikussá tegye a mindennapi környezetet. *(Képünkön a Múlt és a Magány című falikép)*

Pellionisz Valéria

23. ... 4.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek meg

3. A dijazás számitásánál alapulvett mun

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes en

A kifizetésre kerülő dijból progressziv j
levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

korrekt és a maga stilusában szinvonalas előadásból hiányzik.

Szántó Judit

CIGÁNYSZERELEM
Fővárosi Operettszínház

Legutóbbi premierje, a *Boccaccio* című nagyoperett után egyik kritikuskollégám megdorgálta a Fővárosi Operett-színházat, amiért operettek játssza az operettet. A Nagy-

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA KERAMIAI

Mednyánszky Terem

Sövegjártó Mária 1967-ben remek mintázókészségű, dús fantáziájú figurális keramikusként kezdte pályáját. Alkotásait a korongolt formák és színes mázak jellemzik: a jókedélyű lándzsások, maharadzsák, turbános török vitézek a játékosságot, mesélőkedvet példázzák. Újraálmodta agyagban a gótikus katedrálisokat félbevágott hengerek és kúpok segítségével.

Sövegjártó érdeklődése azonban szerteágazó. Jól példázza ezt új tárlata, ahol díszítő célú vagy virágtartó kerámiát találunk, számtalan variációban. Fali kerámiáinak egy része szerves folytatása korábbi munkáinak. Az újabbak, a „kövületek", anyagukban oxidokkal színezettek: kobaltkékek, feketék, barnák, drappok, fehérek. Ebben a leszűkített

színvilágban a sokféleséget a különböző kőzetek, korhadt fadarabok, növényi ornamentikák, csigák adják.

A múltra emlékeztető tárgyak Sövegjártó egyéni formavilágát hívták életre, míg korongolt virágtartó edényeit a használhatóság szellemében alakította. A praktikumnak és az esztétikumnak vannak alárendelve. Sövegjártó ma is játékos könnyedséggel formázza tárgyait, melyeknek feladata: harmonikussá tegye a mindennapi környezetet. *(Képünkön a Múlt és a Magány című faliképp)*

Pellionisz Valéria

Pellionisz Valéria: Sövegjártó Mária kerámiái, Tükör, 1982. dec. 6.

Sövegjártó Mária, keramikusművész

Szántó Judit

CIGÁNYSZERELEM

Fővárosi Operettszínház

Legutóbbi premierje, a *Boccaccio* című nagyoperett után egyik kritikuskollégám megdorgálta a Fővárosi Operett-színházat, amiért operettnek játssza az operettet. A Nagy-

Szövényházi Márta

irásbeli az Erdélyi kodexek vizsgálata 1530-31-ben és a Thewrewk-kodex 1531-ben

Horváth Sándor dr

A szent Domonkos-rend multjából és jelenéből.

Bp. 1916.

Eccles laid

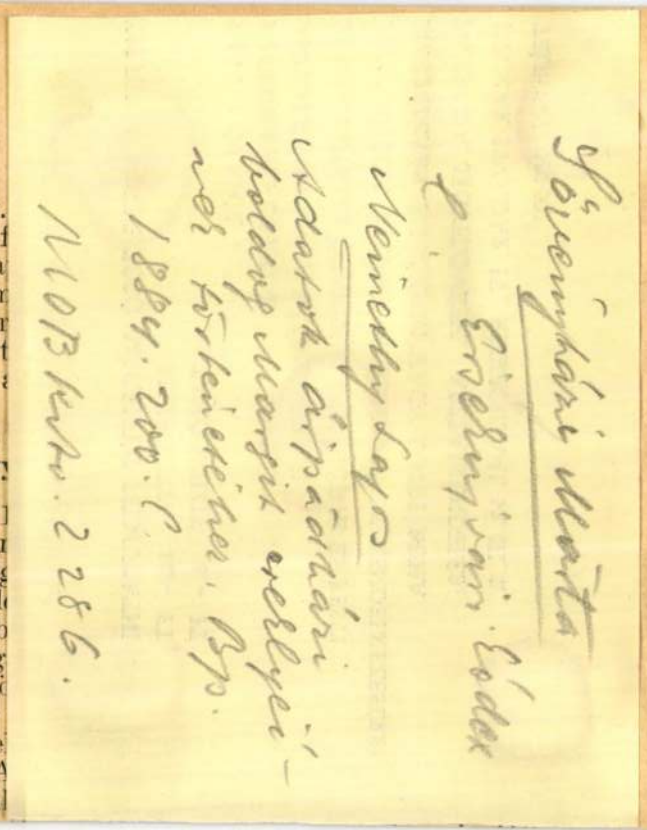
227. l.
231. l.
236. l.
237. l.
238. l.
239. l.
243. l.
245. l.

BUDAPEST
6 IX 17-8

pességével foglalkoznak.
végzett és vizsgálta a f
kenységét. Kutatásai ala
november 20-iki és decem
május 31-iken, a Magyar
tében pedig június 5-én t
nyomtatásban is számot a

A debreceni tudományegy

Dr. Kúthy Sándor (
lános kórtani intézeti tan
ösztöndíjjal folytatta még
az epekő- és húgyképződ
ceni Orvosegyesületben b
fesszoraival együtt vizsg
való állapotát. Erről közö
fätsforschungban „Ueber
1934, Heft 4.). A mice
tanulmánya, amelyet „A
címen intézetének referál

A pécsi tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Ernst Jenő (1895, Baja, izr.), egyetemi magántanár izomélettani kutatásait folytatta (prof. Rohrer), amelyeknek eredményeit társszerzőkkel együtt készített következő hat dolgozatában mutatja be: „Gebundenes oder freies Kalium im Muskel", „Permeabilität und Ionenkonzentration bei Muskelerregung", „Volumverminderung bei der Muskelkontraktion", „Milchsäurebestimmung im Blut", végül „Muskelelastizität und die Kontraktionstheorien" címen két külön értekezés. Ezek közül a három első már meg is jelent a Pflügers Archiv für die gesamte Physiologie des Menschen und der Tiere 234. kötetében, a 3. és 4. füzetben (1934.).

Dr. Tóth Géza (1907, Pécs, róm. kath.), chemiai intézeti fizetéstelen tanársegéd (prof. Zechmeister), kutatásai során főleg a polysaccharidokkal foglalkozott. Ezirányú kísérleteiről és eredményeiről professzorával és részben több társszerzővel együtt írt következő dolgozataiban számol be: „Állati cellulóz részleges lebontása" (Magyar Tudományos Akadémia Mathematikai és Természettudományi Értesítője, 50. köt., 1933, 430—440. l., németül a Hoppe—Seyler's Zeitschrift für physiologische Chemie 215. köt., 1933, 267—276. l.), — „Über den enzymatischen Abbau der Cellulose und ihrer Spaltprodukte" (Justus Liebigs Annalen der Chemie, 503. köt., 1933, 1. füzet),

GAZIN

ségünk

ósítják meg a párt, az állam poli-
ikáját.

Ezen tömegszervezetek sok érdemi segítséget adnak, amikor tagságuk véleményét *tolmácsolják* a pártszervezeteknek, *mozgósítják* tagságukat a feladatok végrehajtására. Ugyanakkor politikai *nevelő* funkciójuk további kiteljesedéséhez, az ott dolgozó kommunisták még aktívabb támogatását igénylik. Az alapszervezetek beszámoló taggyűlései javaslataikkal is ösztönözzék a tömegszervezeteket, azok kommunista vezetőit még *határozottabb, intenzívebb politizálásra* saját tagságuk körében. Ezáltal is erősíthető a párt tömegpolitikai tevékenysége, erősödhet a néptömegek és a párt iránti kölcsönös bizalom, amely szocialista építőmunkánk sikereinek alapját képezi. Erről pártunk XII. kongresszusa így szólt:

„Fejlődésünk alapkövetelménye a párt vezető szerepének, a párt és a tömegek kölcsönös bizalmának és kapcsolatainak további erősítése. A párt politikájának alakításában és meggyőzés. A párttagok legyenek kezdeményezők az ellentmondások *feltárásában*, a *megoldásban* váljanak a politika alakításának és eredményes végrehajtásának *igazi* letéteményeseivé.

A párt politikájának eredményes végrehajtásában elsődleges szerepet tulajdonítunk az alapszervezeteknek, mivel a politika végrehajtásának *helyi* megvalósítói és irányítói. Megfelelő *önállósággal* kell végezniük munkájukat, az irányító pártszervek segítsége és érdemi ellenőrzése mellett. Jogos igény, hogy tovább kell fokozni az alapszervezetek *döntőkészségét*, hiszen az alapszervezeti munka fejlesztése a párthatározatok végrehajtásának záloga. A pártmunka *egészének* színvonalát határozza meg, hogy milyen a tevékenység az első vonalban. Ezért is tulajdonítunk különleges jelentőséget a sorra kerülő beszámoló taggyűléseknek, mert azoknak *tapasztalatait, tanulságait* a városi, járási és a megyei pártbizottság irányító munkájában is hasznosítani kíván-

Sövegjártó Mária

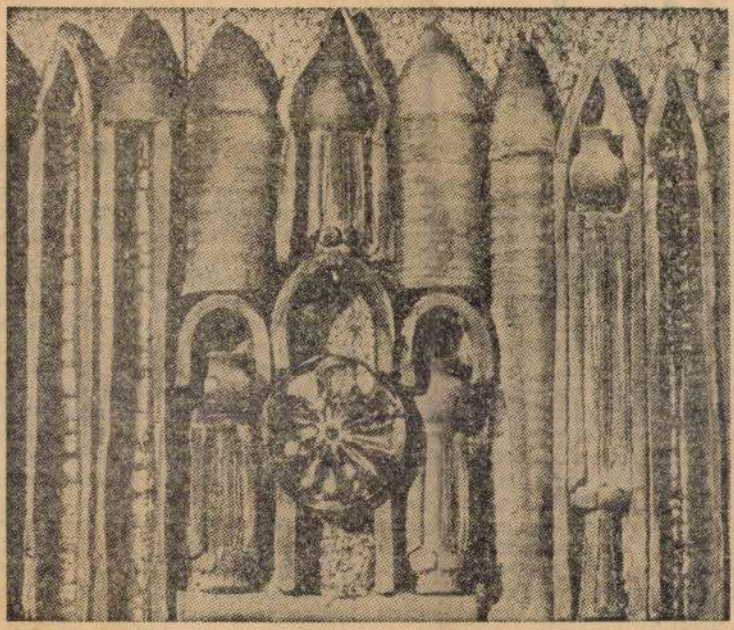
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 OKT. 2 3.

PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

Tornyok (részlet)

Sövegjártó Mária kerámiái

végzettsége van, egy Pest melletti kis faluból Vasadról származik. Rajzolni középiskolás éveiben kezdett. Az alapokat Monoron, Sánta Péternél sajátította el. Ezután a Budapesti Wesselényi utcai Rajziskola következett, itt Kőszegváry Kálmán volt a mestere. A Képzőművészeti Főiskolát többször próbálta, most már mégsem bánja, hogy nem vették fel.

Zsolt kedvenc technikája a szén. Nem véletlenül, hiszen a Wesselényi utcában ezzel dolgozott a legtöbbet. Amúgy a rajzosság minden munkáját sajátosan jellemzi. Legfőbb témája az emberi alak. Szándékos, hogy nem testről van szó: zaklatott vonalvezetésű figuráin belül borzongatóan érzékeny, elvonatkoztatás nélkül is több értelmű, többrétegű világ tárul elénk, folytonos kísérlettel arra, hogy a megfogalmazható mögé vezessen, valami régi-új nagy titokról rántva le a leplet. Ez a titokzatosság Zentai minden jó képét belengi. Az itt feszes, amott töredezett, máshol szinte már kaligrafikus vonalak, a számtalan apró, de éles gesztus a felületen egyfajta meditálásnak tűnik, de a művekből az egészen vad indulatok sem hiányoznak. Sajátosan újraértelmezett, a legvégső pontokig megélt lírai expresszionizmus ez, mely végül magától értetődő rendszerben, szinte szerényen vár értő szemű nézőire, hogy az első alapos ránézésre szinte felrobbanjon, s újra összeálljon.

„A sörös"

Sörös Rita Apollónia negyedéves a BDTF rajzszakán. A kaposvári lány olyan otthoni környezetben nőtt fel, ahol korán megnyilvánuló fogékonyságát a rajzolás-mintázás felé nemcsak felismerték, hanem mindent megtettek ezek fejlesztése érdekében. Gimnáziumi évei óta szobrásznak készül, szombathelyen Blaskó János főiskolai docens a mestere. Azt a gipszfelrakásos technikát, mely újabb keleti munkáit jellemzi, Szabó Imrétől tanulta el az Zebegényi művésztelepen, ahová évek óta visszajár.

Ismerősök körében Sörösék balatoni nyaralójának régóta különös híre van: Rita minden nyáron itt mintázza meg barátait. Szerény becslések szerint is legalább negyven fej készült már el, de túlnyomó részük az alkalmi modellek birtokába került, ezért ezt az anyagot összegyűjteni már igen nehéz feladat volna.

Jelenleg diplomamunkáján dolgozik. Az elmúlt években igyekezett a lehető legtöbb anyaggal megismerkedni, s jópár olyan vázlatot készített, melyet a későbbiekben köztéri szoborként szeretne újra megvalósítani. Kisméretű, gipszfelrakásos munkái impresszionisztikus frissességükkel tűnnek fel, de megvan bennük a játékosság, s egyfajta báj is, jelezve: alkotójukat az élet kevésbé komor oldala érdekli. Különösen szépek kétalakos kompozíciói, melyen férfi és nő, szerelmes párok sétálnak, táncolnak, ölelik egymást.

Állókép, felgyorsítva

Csöngető Csaba Győrben a Révay Miklós Gimnázium reálszakos osztályába járt, s ebből az időből különösen sok szép emléket őriz. Elmondása szerint főleg azért, mert vele együtt osztálytársai is humán beállítottságúak voltak. Érettségi után egy évet kihagyott. Rajztanára a gimnáziumban Németh Attila volt, de hálásan emlékszik nemrég elhunyt öreg mesterére, az inkább Franciaországban ismert Váradi Lajosra. Tőle leginkább az egyszerűségre törekvést, az emberséget tanulta meg sok más egyéb mellett szakmáról, művé-

Sörös Rita 1999/5 Életünk

Az ember lassan elfordul tanáraitól. Sem nekik, sem magában nem igazán hisz, legkevésbé még abban, hogy az itteni diplomával tud majd mit kezdeni a büdös életben. Inkább Ausztráliába kéne menni, kamionsofőrnek, vagy San Franciscónál pecázni az óceán partján. Esetleg csak elmenni dolgozni valahová. Majdnem akárhová, csak ennél több értelme legyen. Aztán bérelni egy lakást. És néhanapján elővenni ezt a művészkedést, ha szól a haver, hogy lemezborító kéne, kocsmacégér, esetleg valami szélesre tárt Pumáju lányka, kuriózumnak.

Persze azért nem kell félni. Egy főiskola sosem lesz búsuló juhászok gyülekezete. Pörögni kell inkább, ahogy a csövön kifér, előrelátón gondolva majdani kíváncsi unokákra, meg csendháborítások rendőri jegyzőkönyvei között kutakodó kései helytörténészekre. Élni kell, átélni, részegséget, barátságot, választani, szeretni, szakítani, túlélni, élni és csak néha gondolni ezzel az átok szakkal, ami így azért már nem is olyan félelmetes. Csak másnaponként kerül olykor elő, hogy néhány éve valaki elindult valahová, de most már biztosan nem fog odaérni...

Ez hát az önfeladás mocsara. Ez az, amiért érdemes a szombathelyi rajztanszéket jó messzire elkerülni.

Ebben az évben jónéhány tevékeny, de hál'istennek ittragadt embernek elfogyott a türelme és cselekedni kezdett. A környéken lakók még sokáig emlegetni fogják a tanszék szakestjét, mely osztatlan sikerrel és egy feljelentéssel zárult – csendháborításból kifolyólag. A tanév folyamán több kiállítás nyílott megye- és városszerte, azonban alig, vagy egyáltalán nem jelent meg róla két sor a helyi sajtóban – pedig ennél igazán többet érdemeltek volna.

Ez a visszhangtalanság lehetett oka annak a kezdeti érdektelenségnek, mely a Kor-társ-kereső kiállítás szervezésének első periódusát jellemezte. Aztán fokozatosan nőtt a kiállítani szándékozók tábora, s végül csak kisebb megbántódások árán sikerült a létszámot negyven alatt megtartani...

Érdekes módon a résztvevők döntő többsége képzőművészeti érettségijét Szombathelyen szerezte meg. Abban a szakközépiskolában, melynek első osztálya 1995-ben végzett, s egykori diákjai ma az ország összes jelentős képzőművészeti egyetemén, főiskoláján képviseltetik magukat. A kiállítók több mint fele, itt tanulta meg azokat az alapokat, melyből néhányuk, tanításhoz nem értő mestere mellett a mai napig gazdálkodik. Így talán már érzékletesebben lehet leírni azt a csodálatos hangulatot, ami a megnyitó napján a kiállítóteremben érezhető volt. Hiszen régi tanárok, rég nem látott diáktársak találkoztak egymással, s egy új korosztály szembesült a falakon önmagával.

Egy ilyen esemény nem illik bele a valamivel előbb vázolt mocsaras képbe. Mindenesetre megmutatta – leginkább a résztvevőknek, s azoknak, akik kimaradtak! –, hogy ha valaki itt is ragad Szombathelyen, még nem feltétlenül muszáj elsüllyedni...

Az alábbiakban következzék néhány gyors vázlat a kiállításon szerepelt alkotókról, és eddigi tevékenységükről:

Eleven szén

Zentai Zsolt harmadéves a BDTF rajz szakán. Földmérő-térképész technikusi

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

HAJNAL ERIKA
TEXTILTERVEZŐ

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA
KERAMIKUS

IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1985. NOVEMBER 14-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
CSONKA ZOLTÁN
AZ MSZMP VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK
ELSŐ TITKÁRA

KÉP CSAR NOK

KÖZREMŰKÖDIK:
ANDORKA RÓBERT
HEGEDŰMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1985. NOVEMBER 14–23.
DÉSI HUBER TEREM
VESZPRÉM, KOSSUTH L. U. 8.

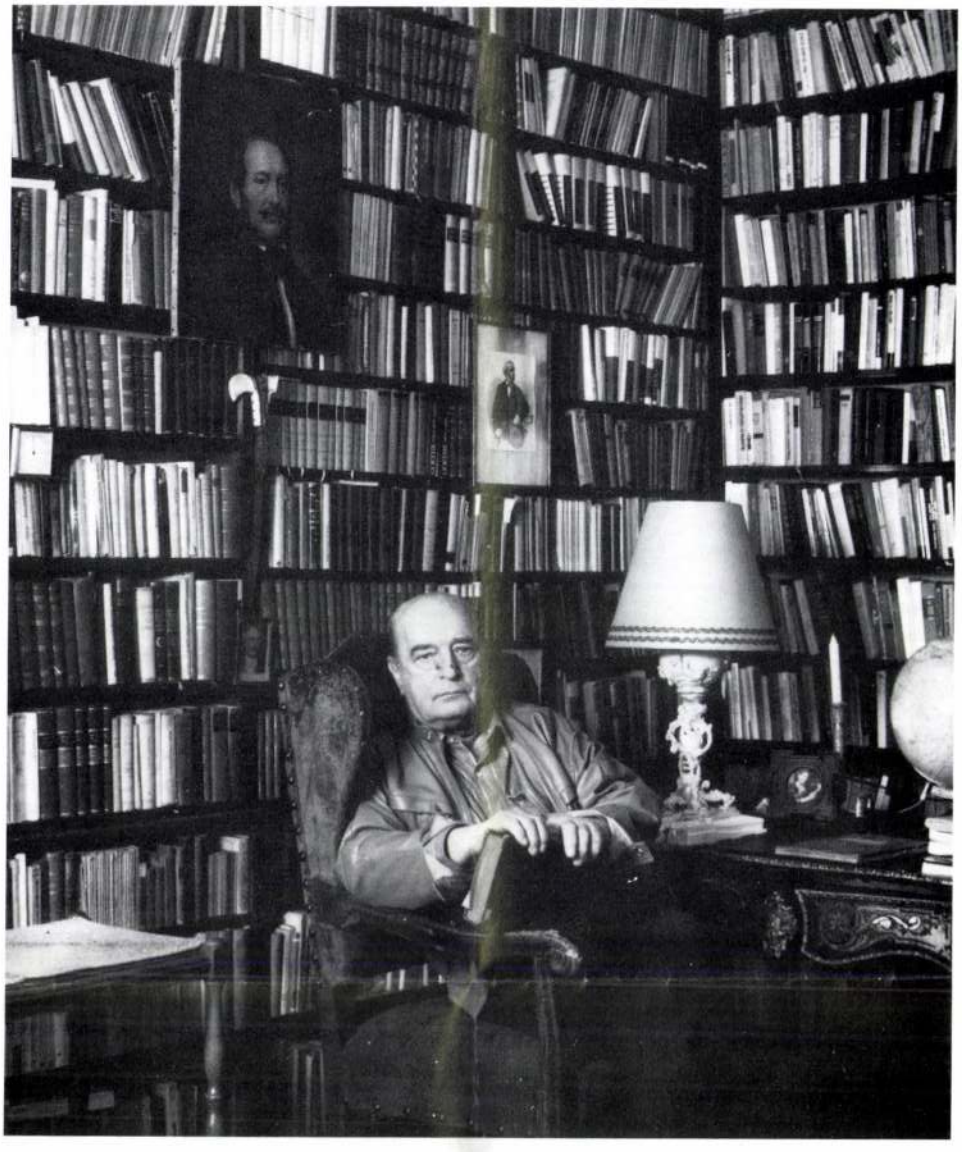
F. k.: Köteles István – 85-1760 GENERALART Dorogi Nyomda

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA

1967-BEN VÉGEZTE AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLÁT. AZÓTA RENDSZERESEN RÉSZT VESZ HAZAI ÉS KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOKON.

1968. FIATAL IPARMŰVÉSZEK STÚDIÓKIÁLLÍTÁSA AZ IPARTERVBEN
1969. I. PÉCSI KERÁMIA BIENNÁLÉ
1970. FAENZAI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS; NOTTINGHAMI MAGYAR KIÁLLÍTÁS
1971. MINSZK
1972. ROTHENBURG
1976. BERLINI MAGYAR KIÁLLÍTÁS
1977. ZALASZENTGRÓT – ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁS
SZEGED, GULÁCSY LAJOS TEREM – ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁS
1978. BRÜGGE, MAGYAR IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA; V. PÉCSI KERÁMIA BIENNÁLÉ;
CSEPEL GALÉRIA – ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁS
1979. FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT – ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁS
1980. FAENZAI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS; VALLAURIS-I KIÁLLÍTÁS
1980. SZENTENDRE, MŰVELŐDÉSI KÖZPONT – ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁS; VI. ORSZÁGOS PÉCSI BIENNÁLÉ
1982. BUDAPEST, MEDNYÁNSZKY TEREM – ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁS
1983. KISKUNHALAS, CELLDÖMÖLK, KEMENESALJA
1985. KORTÁRS FIGURÁLIS KERÁMIAKIÁLLÍTÁS – DEBRECEN, SOPRON
IPARMŰVÉSZETI VÁLLALAT KIÁLLÍTÁSA – VIGADÓ GALÉRIA

szen akkor már fiatal, kezdő író voltam, és íróbarátaim mindig elküldték könyveiket. Rónay György, Jékely Zoltán, Thurzó Gábor, aztán a fiatalabb nemzedék, Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes. Weöres Sándornak vannak dedikált példányai könyvtáramban. Ezekből a könyvekből, valamint Illyés és Németh László dedikált küldeményeiből kezdett növekedni a könyvtáram. Legbecsesebb része ma is az, ahol ezeket a kortársaimtól kapott dedikált könyveket őrzöm.

Későbbi korszakomban, amikor főleg irodalomtörténettel foglalkoztam, akkor pedig a szakkönyvek jöttek maguktól. Az Akadémia kiadványai pedig járnak az Akadémia tagjai számára. Így megint csak nem szorultam könyvgyűjtésre, mert a könyvek maguktól gyűltek, és már az egész szobát betöltötték, a polcokat minduntalan meg kellett toldani, tovább kellett emelni, hogy a könyveim elférhessenek.

Valaki fölteheti a kérdést, milyen könyveket vásároltam, mi volt az, amit nem kaptam meg, de mégis érdekelt. Főleg a francia irodalom volt az, amit magam pénzéből gyűjtöttem össze.

K. L.: — Pedig eredetileg csak a véletlennek köszönheted, hogy franciául kezdtél tanulni.

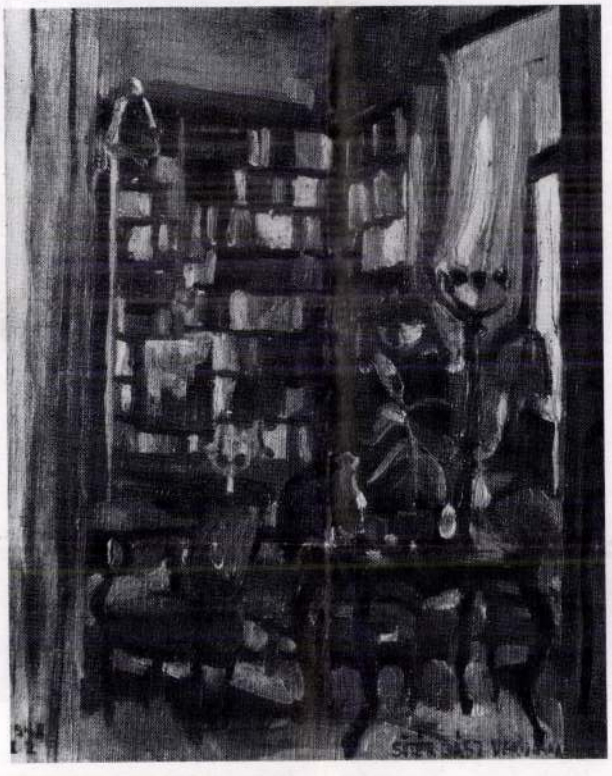
S. I.: — Mikor 14 éves lettem, dönteni kellett a jövőmről, nagyanyám bátyjához, aki nyugalmazott ezredes volt, fordult tanácsért. Ő nem tanácsot, hanem egyenes, tömör parancsot adott: azonnal jelentkezzem a budai hadapródiskolába, utána Ludovikára kerülök, mert, úgy vélte, a katonatiszti pálya az egyetlen, amelyre alkalmas lehetek. Utasításával lehetetlen volt ellenkezni. A jelentkezést elfogadták, de azzal a feltétellel, hogy francia nyelvből különbözeti vizsgát kell tennem. Márpedig én franciául egy szót sem tudtam, mivel a szegedi piarista gimnáziumban latint és görögöt tanítottak, egyébként kitűnően, annyira, hogy bizonyos latin szövegeket ma is elég jól olvasok. Ezenkívül németet tanultunk, ami nekem könnyen ment, mert nagyanyám a Szepességből származott, velünk németül szeretett beszélni, ahogyan lánykorában megszokta, és német könyveket olvasott, Fontanét és Jókait, ez utóbbit, persze, német fordításban, és nekem Jókai könyvei először német nyelven kerültek a kezembe, mert könyvszekrényünkben csak a lipcsei kiadású piros kötéses német Jókai volt meg. Fél év alatt meg kellett tanulnom franciául, rendkívül lelkiismeretes tanáromtól, egy fiatal szegedi jogásztól. Tanárom megszerezte a francia középiskolák irodalmi olvasókönyvét. Itt találkoztam először Flaubert-szöveggel, az *Emma Bovaryból,* mégpedig az egész könyvnek talán a legnehezebb szövegével, amelyikben Flaubert az Emma esküvőjére érkező falusiak fogatait, a különböző kocsifajtákat, lószerszámokat és öltözékeket leírja. Nem a szöveg nyűgözött le, hanem a stílus ritmusa, melyet tudásom elégtelensége miatt talán csak annál inkább érzékeltem. Ez a regényrészlet annyira elragadott, hogy belevetettem magam Flaubert-be, a francia irodalom legnehezebb nyelvi és stilisztikai feladatába, előbb magyarul, majd zsebpénzemből megvásárolt, filléres kiadásokban, franciául, és mindez annyira elbűvölt, hogy már csak Flaubert-t akartam mindig olvasni, mégpedig franciául, és ekkor határoztam el, nem franciául, de magyarul valami hasonlót szeretnék írni. Hogy a műveimre is utaljak: a *Kísértet* című kisregényem tulajdonképpen ennek az élménynek a folytatása. Persze többet már hallani sem akartam a katonai főreáliskoláról.

Sötérné Jász Veronika Budapest 1987/5.

Kabdebó Lóránt interjúja

SŐTÉR ISTVÁN:
AZ ÉN KÖNYVTÁRAM

S. I.: — Éjszakai olvasó vagyok, olvasott könyveim az éjszakáim részei: a nappal és az álom közé helyezkednek. Némelyiküket az örömért olvasom, némelyiküket kötelességből. A Lánchídon közeledő mentőautók szirénája éppúgy hozzátartozik olvasmányaimhoz, mint a Jégverem utcába parkoló kocsik motorhangjai. Budapest éjszakáiban csak betörők dolgoznak hangtalanul, miközben feltörik a Fő utca kirakatait. Az elmúló napot talán csak az éjszaka tudom megmenteni: valami fontosat még elvégezhetek. Vannak, akiknek hasznos kényszer az olvasás, gerincet erősítő gyakorlat, segítség, melyet az élettől elég ritkán, de a művektől valamivel gyakrabban lehet elnyerni. Persze a külvilág is a belvilághoz hangolódik néha: amikor legutóbb egyik kiváló költőnk verseit olvastam, a túlparti irodaház ablaksorai úgy gyulladtak és aludtak ki, mintha váltakozó verssorok lennének.

Jász Veronika festménye

Olvasás közben könyvem sarkához, az olvasólámpa alá fészkeli magát fiatal, rőt macskám, mintha Baudelaire-t akarná igazolni. Pár éve még komondorom őrzött lábamnál, és nem a szeme figyelt, hanem a csillogó orrtükre. Milyen megnyugtatóak az állatok, mennyire összhangba kerülnek művekkel és gondolatokkal, mintha két természet találkozását akarnák elősegíteni. Macskám egy őszi alkonyatkor csatlakozott hozzám, s olvasásom közben most arany szemével felelősségteljesen figyel, komoly és fegyelmezett, hófehér lábait maga alá húzza.

K. L.: — Oly pontosan írod le a könyvek és az éjszakák viszonyát, mintha felvevőgéppel rögzítenénk téged munka közben. De hadd idézzek még egy ilyen „élethű" beszámolót: feleséged, Jász Veronika festményét könyvtáradról.

S. I.: — Az még a régebbi lakásunkban, a Verpeléti (a mai Karinthy Frigyes) úton készült. Czóbel is nagyon szerette ezt a festményt. Ahányszor meglátogatott minket, mindig kérte feleségemet, mutassa meg neki a képet. Sajátomnak is vállalnám — mondta róla. Pedig ő szigorú mester volt.

K. L.: — Mit jelent számodra: könyvek között élni?

S. I.: — Számomra a könyv munkaeszköz, tehát olyan, mint az asztalosnak a gyalu, kovácsnak a kalapács: szerszám. Éppen ezért nem is vagyok igazi bibliofil: jegyzetelem, aláhúzom a sorokat, behajtom a lapokat. Persze azért a könyvtáramat óvom, és nagyon büszke is vagyok rá, szeretek fölnézni a falaira, mert a mennyezetig érnek a könyvespolcaim. De hát, azt hiszem, a legtöbb íróembernél, tudósnál ez így szokott lenni.

K. L.: — Hogyan kezdődött?

S. I.: — Ha visszagondolok, hogy milyen kis könyvtárból született meg ez a nagy, néhány ezres gyűjtemény, akkor magam is meglepődöm néha. Valójában nagyapám — akit már nem ismertem, mert kétéves koromban meghalt, az első világháború idején — volt szenvedélyes könyvgyűjtő. Igazán távol állott az irodalomtól, a szegedi dohánygyárnak volt az igazgatója, de a könyvtárában meg lehetett találni az egész magyar irodalmat és a világirodalomnak egy nagyon értékes részét is. Ezt a könyvtárat halála után gyermekei három részre osztották. Az édesanyámra esett résznek a felét én kaptam meg, másik felét öcsém őrizte. A harmad könyvtárnak ez a fele lett az én könyvtáramnak a magja. Különös könyvtár volt ez: nagyapám nagyon szerette az utazási könyveket, különösen a vitorláshajókkal tett föld körüli utazások leírásait, Kínát, Távol-Keletet, az Egyesült Államok keleti és nyugati partjait litográfiákon bemutató szép, aranyozott, német kiadású útleírásokat. Az ember azt hihette volna a könyvtár alapján, hogy nagyapám valami világjáró lehetett, holott életében legfeljebb, ha Bécsbe utazott, hivatalos ügyben, és legnagyobb útja Drezdába vezetett. De ezekhez a német nyelvű útleírásokhoz a múlt században kiadott kitűnő sorozatok, a Magyar Remekírók Könyvtára és a világirodalmat bemutató sorozatok járultak.

K. L.: — És hogyan tovább?

S. I.: — Mármost én különös helyzetben voltam. Egyetemista koromban nekem nem volt szükségem magánkönyvtárra, mert az Eötvös-kollégiumban laktam, az én könyvtáremlékem az Eötvös könyvtár. Ott egy óriási könyvtár állott a rendelkezésünkre, a legkedvezőbb körülmények között. Helyben olvashattunk, a tejfehér lámpaburák alatt, a polcok közötti asztalokon, és azt a könyvet vehettük le a polcokról, amelyiket akartuk. Volt a nagy könyvtár, ahol a francia, német, angol, olasz és szláv irodalmak foglaltak helyet, volt egy külön magyar könyvtár, volt külön könyvtár a történészek számára, és volt egy filozófiai gyűjtemény is. Könyvek között éltünk, saját könyv gyűjtésére még csak gondolnunk sem volt érdemes. Egyetlen könyvet vettem meg, hogy legyen saját, személyes könyvem is: Ady *Összes verseit,* azt a nagyon szép Athenaeum-kiadást, mely valamikor a harmincas évek elején jelent meg — ezt még ma is őrzöm.

Könyvet gyűjteni akkor kezdtem igazán, amikor megházasodtam, és otthont alapítottam. Vásárolni alig kellett könyvet, hi-

– Jó volna, ha legalább erre az összetett, utolsó kérdésre, melyet némi változtatással, kiforgatással az *Új Testamentum*ból, a csodálatos szépségű és mélységű *Hegyi beszéd*ből kölcsönöztél, akárcsak az első kérdés *Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek* parancsát, valami elfogadható választ tudnék adni. Sajnos, nem tudok. Annál emberibbet, árnyaltabbat és igényesebbet semmi esetre sem, mint ami a *Hegyi beszéd*ből kiolvasható. Már régóta nem vagyok vallásos, de úgy vélem, hogy a bűn és a föloldozás mibenlétének értelmezésére, lévén ezek lényegükben vallási fogalmak, s te is ilyen jelentésükben használod őket, szintén az *Új Testamentum* adhatja a legteljesebb választ.

Visszatérve még egyszer az egészre: amit a kérdésben megfogalmazott alapvető emberi dilemmákra én mondani tudnék, azok esetleges, személyes, profán és gyarló vélekedések csupán. Az üdvösség biztos útját nem ismerem.

;1986

SŐTÉR Istvánné Jász Veronika
Uj Irás 1989.8.sz.

BODNÁR GYÖRGY

Tragikus végjáték a szigetvilágon

Búcsú Sőtér Istvánnétól a Farkasréti temetőben 1989. május 31-én

Amióta ember az ember, bizonyára egyszerre tekint rá életére a létérzés fájdalmas örömével s a halálra, mely előtt tehetetlenül áll. De mit tehet azon az úton, amelyen tanúja az elmúlásnak? Tudja, hogy ha ember voltát meg akarja őrizni, halottait el kell temetnie még akkor is, ha felfordult és kiürült világa elfelejtette a temetés kultuszát, s e kultusz nélkül gyanútlanul és felelősségét elhessegetve csúszik a kulturálatlanságba, a szétesésbe, a formátlanságba, az élő halálba. Sőtér Istvánné Jász Veronika sorsának tragikus végjátéka a mai világ emberének léthelyzetét példázza drámai felfokozottságban és sűrítettségben. Férje halál után egyedül maradt, mint ahogy egyedül marad az ember a halállal szemben még akkor is, ha család veszi körül, s számíthat rá, hogy a továbbélő élet megadja neki a távozás emberi formáját. De ez a magány mégis fájdalmas, mert nincs más ellenszere, mint az élet, amely ismeri a fájdalmat, s az életet nem vigasztalja a maga józan szava, hogy az eltávozottnak már ez a magány is közömbös, mert benne az is beleveszett az öntudatlan nemlétbe. De Sőtér Istvánnénak még életében át kellett élnie ezt a létmagányt, még a halál közömbössége és öntudatlansága előtt. Pedig korán meg kellett ismernie a veszteséget. Egyetlen leánya már régen meghalt, s neki férjével úgy kellett felépítenie egy új szigetvilágot, hogy az a maga teljességvágyával ne csak a veszteséget pótolja, hanem erőt is adjon a külvilág bomlasztó, lehúzó erőivel szemben is. Regényalak lett és egy író munkatársa. Barátainak bármikor szívesen beszélt gyermekkoráról, a harmincas évek végének irodalmi életéről, de mintha előtörténetet mondott volna el, mely egy álomvilág körül emlékképekké rendeződött. Emlékezései olyanok voltak, mint álomvilága: az apró realitások iránti vonzalom és olykor az érdes józanság keveredett bennük az élet fölött való lebegéssel, az öntudatlan életidegenséggel. Ezekben a furcsa emlékezésekben hallhattak barátai apjáról, Jász Dezsőről, aki nagyon korán távolsodródott első családjától a történelem kockázatos és kalandos útjain. És hallhattak nevelőintézeti életéről, bécsi emlékeiről s egy bukaresti utazásról, amely egyszerre ismertette meg vele a kiszolgáltatottságot és a kinyíló világot. Barátai, ha gyönyörű lakásukban és kulcsi házukban körülnéztek, képeit láthatták a falakon, s tudták, hogy az Iparművészeti Főiskolán készült a művészpályára, de sohasem ismerhették meg ennek az abbamaradt vagy elbújt művészpályának további történetét. Annál többet tudhatott meg a látogató, ha elámulva állt meg a Sőtér-otthonok bútorkincsei előtt. Jász Veronika tudósa volt a bútorstílusoknak és szenvedéllyel alakította ki műalkotásértékű környezetét. De nagy olvasó is volt. A Sőtér-művek olvasói aligha veszik észre, hogy hány olyan világirodalmi műélménnyel és műértékelemzéssel találkoznak, amelyben benne van Sőtér Istvánné sajátos látása is. S élete utolsó szakaszában kiderült, hogy ez a látás nem csupán befogadói, hanem közlői érték is. Amikor az Új írás közölni kezdte Jász Veronika emlékezéseit, az olvasó meglepődve

gesztusszerű, felborzolt felület maradt a portré helyén. A konstruktív alapindíttatású felületbontásokat fokozatosan lírai érzésfutamokkal telítette, így keletkezett az ablakmotívumra asszociáló sorozata. *(Útközben)* Ezekben kifejezetten a síkfelület festészeti problémáival foglalkozik, valamennyi kevés színből összeállított, téri hatásokat kifejező harmonikus felsejlés. A mezőkre bontást egymásra torlódó ecsetvonásokkal fellazítja, és érzelmi hullámzást idéz elő. A 90-es évek első felében Sörös József egy új, romantikus periódust kezdett. A természet képeinek burjánzásához hasonló képzetek váltják fel a korábbi időszak visszafogottságát: színekben a vörösek, égetett földszínek árnyalatai felizzított, pátosszal teli, erőteljes sodrású asszociatív formákká, a finom érzésfutamok erőteljes hömpölygésekké váltak. Sűrű, vastag, pasztózus rétegekben, lehatárolt felületekben egymásba fonódva, egymást váltva maga a vegetáció kavargott és fortyogott. *(A lélek tükrében)*

E súlyos, robbanó feszültség lecsendesül a 90-es évek második felében keletkezett akvarellekben: a művész finom, omlékony formák és bársonyosan meleg színek szövetével váltja fel képeinek korábbi, kemény meghatározottságát. Sörös József igénye a lényegi elemek konkrét meghatározottságára az akvarellek instrukciójában ölt testet. Nagy lendülettel felrajzolt ívek zuhannak omlékony hangulatokban egymásba. A gesztusok határozott foltokkal jelölik ki saját terüket, majd derengő lazulásban engedik át meghatározó szerepüket egy újabb, szomszédos színfelvetésnek. Az érzelmi tartományok Sörös Józsefnél e határokat átlépő, felolvadó formákban fejeződnek ki. *(Madarak, Kísértés)* A meghatározás racionális igénye és a lírai festői temperamentum az akvarellek lírai hangulataiban megragadóan bontakozik ki. A konkrét formaigény ugyanakkor ott rejtőzik a művészben az absztrakt formák mögött is, és esetenként a figura jelzésszerű sziluettekben, kontúrokban való, derengő visszatérését is eredményezi.

Mivel Sörös József képeit alapvetően szubjektív érzésfutamok határozzák meg, kompozícióinak alakításában nagy szerepet kap a pillanatnyi ihlet. E hangulati elem felerősítését szolgálja az alkotó számára a zene, mint a festői folyamat egyik kísérője. Sörös sok képe készült a zene sugallatára, némelyik kifejezetten zenére utaló címet hordoz. Különösen a jazz felel meg alkotói temperamentumának: egyik legszebb – e témában készült – sorozata is ide kapcsolódik. Az *Utazások Eric Claptonnal a Cote D'Azur-ön* c. hármas képvariáció, amely kék színmezővel övezve mesél egy zenei élményről. Az első képen a kompozíciót súlyos ütemekben alapszínek erőteljes, határozott tagolása formálja, mintegy alapszólamként. A második kompozíció az egyértelmű gesztusokat több kisebb, apró részletre bontja. Az egyértelmű, tónusban mély színelemek oldottabbak lesznek, és a középpontból a kép teljes felületén széthúzódnak. A harmadik és egyben lezáró mű a korábbi párhuzamos gesztusokat köríves gomolygássá formálja, melyben a színek és gesztusok lírai-expresszív módon fonódnak egységes, meleg fényű hangzássá.

Sörös József legújabb festői korszakában nagy felületeken bontakoznak ki az akvarellekben már tanulmányozott forma- és foltvariációk. Arányok, ritmusok és gesztusok szövedékébe asszociatív vonalaival egy-egy emberhez kötött forma hatol. Meglepő a figura megjelenése: hol ironikusan konkrét, hol elvont formá-

Sörös József

GÉGER MELINDA

Somogy 2001/11

Festői kalandozások

Egy életmű-kiállítás mindig nagy jelentőséggel bír a művész számára. Lehetőséget nyújt az egyes művek, műcsoportok közti összevetésre, a művész által tudatosan irányított vagy éppen önkéntelen, szándékon kívüli belső erők, mozgatóelemek felismerésére. Ezért a Vaszary Képtár kiállításainak egyik fontos rendezvénycsoportját a somogyi művészek nagy, összefoglaló kiállításai képezik. Szeptemberben Sörös József festőművész retrospektív tárlata nyílt, amely több mint tíz év alkotásait foglalta össze és mutatta be a közönségnek.

Sörös József az elmúlt időben minden egyes kiállításán meglepetésszámba menő, új alkotásokkal lépett elő. Legutóbb a Kaposfüredi Galériában akvarellekkel, most a Vaszary Képtárban további újabb alkotásokkal, melyekben az akvarell könnyed technikáját olajképekre alkalmazza.

A külső szemlélő által egyszerűnek ítélhető képeket látunk: szinte valamennyi a nonfiguratív festői hagyomány szellemében készült. Közösségük a festői eszközök szabad, korlátozás nélküli használatában és a konkrét ábrázolástól való távolságtartásban összegezhető, de ha jobban megnézzük az egyes alkotásokat, kiderül, hogy különböző képciklusokkal van dolgunk. Sörös József ugyanis – noha törekszik arra, hogy a nonfiguráció szabályainak megfelelően tiszta képi konstrukciókat fogalmazzon meg – e képzetekbe folyamatosan a szubjektív érzületek pillanatnyi hullámzásait, életélményeit szövi. Egy-egy ciklus, amelyet a rendezés külön falakkal, térrészekkel igyekezett hangsúlyozni – két-három év alkotásainak sűrítménye, és mindegyik egy-egy életszakasz, élettörténés, esemény letéteményese.

Sörös József jelenleg a tanítóképző főiskola vizuális nevelés tanszékének pedagógusa. A kiállított képek nonfigurációt és jelképszerű képiségét, a gesztuselemeket és dekoratív felületeket magába sűrítő törekvései alapján azt mondhatnánk, hogy egy jellegzetes művész-tanárpálya kíváncsi barangolásainak vagyunk tanúi. Sörös József esetében azonban nem egy pedagógiai célú, élményeket a képek által helyettesítő, szublimáló festőmagatartás eredményeivel szembesülünk. A művész életútja ugyanis a képekben felsejlő sokféle világához hasonlóan széles spektrumú. A Képzőművészeti Főiskolán Bráda Tibor növendéke volt. Bráda Tibor posztnagybányai indíttatású, természetelvű lírája óriási hatással volt rá (és több más tanítványra is). Ez a felületkezelés, színvilág és motívumrendszer határozza meg első lépéseit. Sörös József képeinek fő alkotóelemei ekkor olyan szimbolikus alakok (szárnykészítő, kuporgó stb.) voltak, amiket pályatársai – különösen a Fonyódi Iskola néven ismert csoport – műveiről ismert. Nehéz volt e művészek óriási hatásával történő belső leszámolás és az egyéni út megkeresése.

A leválás nagyjából a 80-as évek végére történik meg. Első lépésként olyan képeket festett, ahol nagy felületet kisebb, tagolt részekre bontott. Az ábrázolás ürügye valamiféle ablakokba elhelyezett, rajzos mozzanatok, egy-egy figura, arckép. Később a beazonosíthatóan ábrázoló részek lemaradtak, és egy-egy

Megláttam öreg kezemet

Miért sír az is, ki előtt
Nem bontják még a háztetőt,
Mert akadálytalan terek
Nyílnak szegény feje felett,
Csak begyűrődött színhelyek
Robbannak, halnak. Pityereg.
Kit sajnál, nem lát már, keres?...

Este

A szembenálló házsorok
Időnként átkiáltanak.
Senki se érti, mire jó
E végtelen beszélgetés.
Az utca áll, van, ácsorog,
De álldogálni oly kevés.
Gépkocsizaj-eső szakad.
A szembe-házsor átkiált:
Vigyázz! Nehogy most átszaladj!

ban. A másik nemhez kötődő téma kapcsán gesztusokban fellazított, ugyanakkor szikáran konstruktív vonalelemekkel ragad ki egy-egy stilizált részletet, amely a konkrét kiindulóponttól elvonatkoztatva egyetemes, tájleíró jelleget ölt. (*Az emancipált nő ideája* c. sorozat.)

Sörös József maga is merev, kötöttségeket a derű irányába feloldó személyiség: a lehetőségek ezerféle terepén való kalandozásai és a sokféle irányú beilleszkedési próbálkozás – amely tekinthető a konformizálódás útjának is – sok mindent kipróbált. Színházi statisztaszerepektől a vendéglátó-ipari kezdeményezésekig mindig meglepetést okozott a környezete számára. A világ megismerésének e kalandozó módjához hasonlóan műveiben szelíden ütközik az önkéntelen festői kiírás, a minden gátlástól, beidegződéstől szabadulni igyekvő, ecsetet mozgató kéz a tudatos, fegyelmezett komponálás szándékával. Festőként is egyszerre szeretne szabályokat teremteni és megszegni. Beilleszkedni egy bizonyos keretbe – legyen az társadalmi, intézményes vagy esztétikai – de annak szigorát személyesen otthonossá, könnyeddé téve feloldani – e törekvésében minden egyes képe feloldhatatlan konfliktusok békés megoldása.

Sörös József: Kísértés

Sötér Ágoston régész

Magyar Életrajzi Lexikon

megye különböző helyén és ezekből a leletekből alapitotta Moson vm. régészeti muz.-át. Gyüjteménye már az 1885. évi orsz. kiállitáson figyelmet keltett a régészek körében. E leleteket nagyrészt a Mosonmegyei Történeti és Régészeti Társ. évkönyveiben ismertette. Különösen jelentősek az avarkori temetők ásatásairól közölt beszámolói (Dunacsuny, Nemesvölgy).

Sötér Ágoston (Tápióság, 1837 -- Magyaróvár, 1905. jan. 8.): ügyvéd, régész. Mint régiséggyüjtő számos ásatást végzett a

SOVENYI Anikó

1053 Budapest, Képíró u. 6., tel.: 267-2033, e-mail: studgal@c3.hu nyitva: hétfőtől szombatig 14-18 óráig / open: mon to sat, 2 to 6 pm
Stúdió Galéria - FKSE

tárgyak akarata

Szövényi Anikó kiállítása

will of objects

by Anikó Szövényi

open: 3 to 24 april 2001

opening: 3 april 6 pm
opening speech: Apu

talk about the objects: 10 april 6 pm

megtekinthető: 2001. április 3-22.

megnyitó: április 3., 18 óra
megnyitja: Apu

beszélgetés a tárgyakról: április 10., 18 óra

Timár Árpád
Budapest
Üllői út 119.
091

támogatók/supported by: NKA, NKÖM, Nyitott Társadalom Alapitvány, Belvárosi Borkereskedés, Budapesti Kulturális Alap, UTE Atlétika

Sövénypéci oltár

1522

I.

Arch. Ért.

1917. 91. l.

1.
Böjthe Miklós esztergomi kanonok († 1640) mellkeresztje.

Pázmány
mel

4.
Ismeretlen tulajdonos mellkeresztje.

Két vers

LABADOZVA

Fáradt ingaként imbolyog a kéz s láb.
Borjú-szél játszik velük tehetetlenül.

A szem szárazon fénylik, mint fövényen a hal,
a beesett arc mögül
s a kigombolt ing alól
nagyböjti viaszgyertyaként kandikál a bőr.

A juhok fehérek, akár a hó,
megnyírva dideregnek,
s a berbécsek szarvára csavarodik a bégetés.

A hegyre pára ül, s újból pilinkézni kezd a hó.
Az ember füttyent s felsóhajt:
Ki tudja, lesz-e még tavasz,
meddig tart a tél.

KERESZT NÉLKÜLI KÁLVÁRIA

Én még nem voltam Pilátus előtt . . .

III.

Föld
agyag
sár
csak az arcraeső
érez
töviskorona —
komor valóság
vérez

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 158-068, 337-748, 340-726

Sövér Elek

Gyergyóalfaluban élek. Ez így nem sokatmondó, de az a tény, hogy itt is születtem, igen jelentős számomra. Földműves szülők gyermekeként erdőn-mezőn töltöttem életem gondtalanabb korszakát, s talán emiatt választottam legszívesebben Alfalut a kolozsvári diákévek után. Megbántam volna? Nem. Sokaknak az a véleménye, hogy „számodra elvégeztetett", „a falu eltemet". Nem tudok ilyen lakonikusan osztozni véleményeikkel, ma már nem szükségszerű, hogy beteljesedjenek hasonló jóslatok. (Szépen hangzana, ha kijelenteném: tőlem függ.)

Számomra Alfalu nemcsak a tanári állást, nem az egzisztenciát jelenti. Jelen van itt a gyerekkor valamennyi élménye, s valójában ez alapja mindennemű művészkedésemnek. Nemcsak az erdők, a híres gyergyói táj vonz, de örömmel festem a vidék épületeit, csűreit. Nem nagy témák, de egy csűr napégette, szürkés deszkafalaiban érezni az embert — a lelkét is beleadja, ha a fát munkálja. Környékünkön értenek hozzá az emberek.

SÖVÉR ELEK

Gyanú

Megyek
a falu felé

A keskeny úton
valahol
fehér pántlika

Felveszem

Tavasz van
Nem hallom a madarak énekét

Este lett
A párzó békák brekegését sem hallom
Kutya se mordul

Magányos denevér röpköd
fejem felett

Eszméltet
a visszaútra

MIKLÓS LÁSZLÓ

1021

SÖVÉR ELEK: Salamon Ernő

Spada János

ötvös.

Mos vármegyében két aranyműves volt, az egyik *Reiter* János György, a másik *Spada* János *Nezsiderben*. Utóbbi Bécsben tanult. Saját ágábógyik se dolgozik, annyira szegények; csak ha megbízásból kapnak ikát ozzá való anyagot.

Dr. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért 1904. évf. 388. l.

Gorkhatnaggyomda Budapest.

gi nyomda Budapest.

Spaiser Ferenc Domokos

Környékító

Pozsony 1728

l.

Novák IV. 50. l

114. l.

Ruggero Michahelles : *Il cipresso sulla strada.*

Spaits Péter 25, 30

Schoon Armatempt.

BUDAPEST
934 DEC 20 19

Spajzer Ferenc

1722-ben könyvkötő

Győrben.

Rzedy Vince

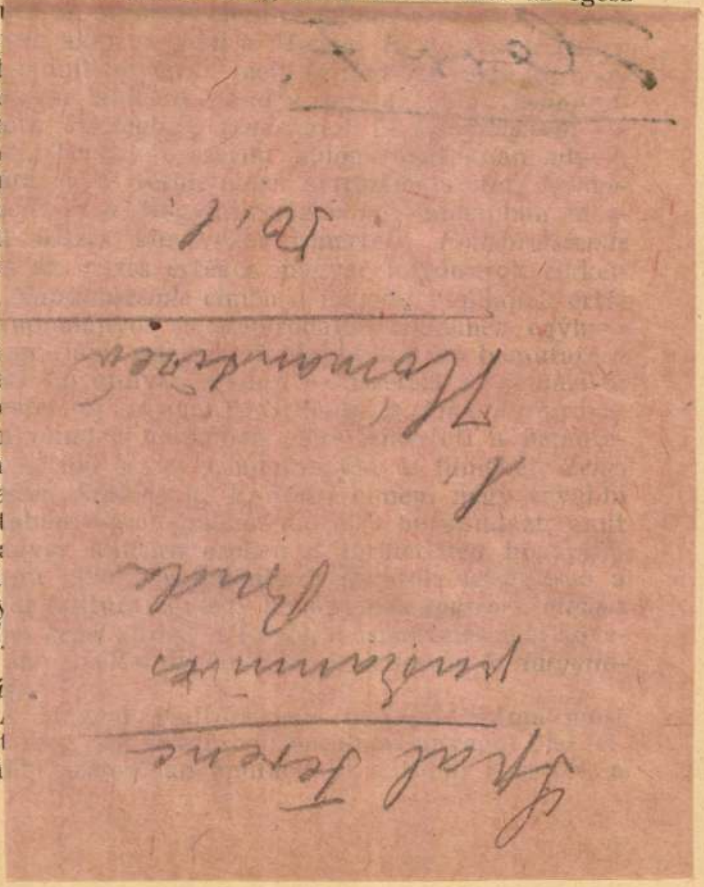
Adalékok a győri ipar

történetéhez.

Győri Szemle

1942. 189. l.

megismerhessék. Véletlenek határozzák meg, hogy ki milyen könyvről, tanulmányról, szindarabról, festményről stb. értesül. Más szóval ez azt jelenti, hogy művelt közönségünk a magyar kulturának csak szűkebb körét, esetleg csak egyes részlet-darabjait ismeri, de megközelítőleg sincs áttekintése az egész

268, 275, 276, 281. d.

3 énekünk való az 1908-i erdélyi énekesből: a 100, 237, 318. d.

16 énekünk való az 1916-i próbaénekesből: a 28, 38, 214, 220, 221, 224—226, 232, 238, 239, 265, 298, 301, 317, 319. d.

1 énekünk nem szerepelt a próbakiadásokban: a 241. d.

Ha a próbakiadások énekeit egyszerűen „új énekeknek" vesszük, mint teszi ezt énekeskönyvünk is, akkor azoknak jórészét csatolni kell az 1908-as erdélyi énekeshez, hiszen az az 1903-i próbaénekeskönyv új anyagát majdnem teljesen átvette. Helyesebben úgy is mondhatnók, hogy az erdélyi 1908-i énekeskönyv-reform a mi 1903-i próbakiadásunkon épült fel. Sajnos, hogy ennek a próbakiadásnak az anyagát nem használta fel jobban az 1916-os reform!

Ha végül dícséreteink eredetét vizsgáljuk, a következő összesítést kapjuk: dícséreteink túlnyomó része eredeti magyar ének. Latin himnusz az eredetije négynek: 43 (Örvendezzen már e világ), 181 (Krisztus, ki vagy nap és világ), 336 (Hagyjátok el hív keresztyének), 337 (Jer temessük el a testet) d. Német eredetire támaszkodik 17: 32 (Megáll az Istennek igéje), 63 (Jövel Szentlélek Úristen), 82 (Az Istennek szent angyala), 86 (A csillagos égnek seregei ott fent), 87 (Nagy az Úr, ki fényes házát építette), 94 (Mit használ keresztyénségem), 99 (Légy csendes szívvel), 116 (Istenre bízom magamat), 164 (Hálát adok néked, mennybéli Isten), 167 (Magasztallak én téged), 183 (Adjunk hálát az Úrnak, mert érdemlik), 191 (Már az erdők elpihennek), 195 (Én Istenem Sok nagy bűnöm), 212 (Uram bocsássad el), 23-

Špalinský Tádé
(Tadeáš)

ferič

d. Šourek

34.1.

regieben

mel van

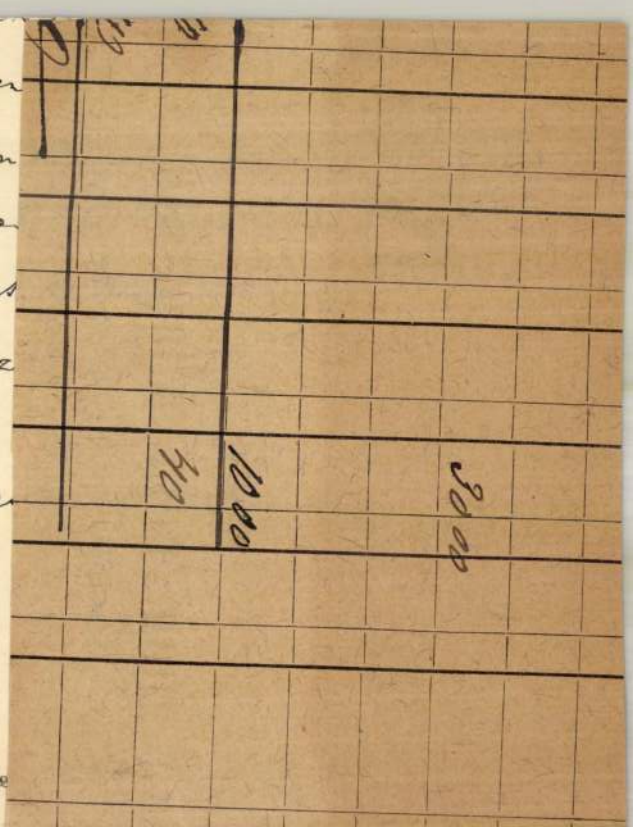
hogy ne

és igyeks

mél tó z

Budapes

M. egy ha

SPALINSZKY *Tádé*, festő. * Galicia 1747 körül. † Zombor (Zemplén vm.) 1809. Mint szerzetes 1767-től a Munkács melletti csernekhegyi monostorban élt. 1807-től zombori segédlelkész volt. Egyházi képeket és ikonosztázokat festett (Kisberezna, Csernekhegy, Zombor stb.).

K. Gy. II. 459 l

chahut" című képe (1887, hágai múzeum), amelyben az egyes színfoltok már határozottan, vonalszerűen vannak elkülönítve. Stílusát teljes érettségében mutatja a Vasárnap a Grande Jatte-nál (1885, London, Tate Gallery) és a Cirkusz (Louvre). — Irodalom: L. *Cousturier* (Párizs, 1921). *Hevesy.*

SEVERINI, *Gino*, olasz festő, * Cortona 1883, a futurista csoport egyik legjelentékenyebb alakja. Sok képe technikai tekintetben összefüggésben áll a pointillista stílussal. Ilyenek a Pan-pan tánc vagy a Boulevard. Általában az eleven cikázó mozgásokat szerette élénk színű képein ábrázolni összefogó, hevesen zajló színfoltokkal. Fentieken kívül legismertebbek: A nyugtalan táncosnő és a Masamód. Újabb képeiben teljesen szakított a futurista művészettel és monumentális, freskómodorú képeket fest. Párizsban él.

SEVERINUS, festő, XV. században Bártfán, hol 1489. festette a bártfai Mager-kápolna oltárának szárnyképeit.

SÈVRESI PORCELLÁN. A gyárat, (keletkezését l. *Vincennes* a.), mely iránt Pompadour asszony is melegen érdeklődött. 1759. XV. Lajos király végleg átvette. Igen értékes fritte-porcellánok készültek ott, melyek anyag és díszítés szempontjából kifogástalanok, de gyakran túlságosan erőltetett formákat tüntetnek fel. Ilyenek kivált a nagyalakú vázák, míg a kisebb szobrocskák és szoborcsoportok, valamint a plasztikus virágokkal díszített függő- és facsillárok kitűnően vannak modellálva. A festett díszítés színei rendkívül jellegzetesek, mindig fényesek és tiszták. A színes festés hatását jelentékenyen növeli az igen jó aranyozás. A gyárnak egyik különlegessége a felrakott gyöngyökből alkotott díszítés volt. XV. Lajos 1785. antik vázákat ajándékozott a gyárnak, hogy azokon a mintázók ízlése nevelődjék. A nagy vázák azóta jóval nyugodtabbak és összhangzóbb formákat tüntetnek fel. Fritte-porcellánok 1805-ig készültek Sèvresben, ezután már nem, mert a kemény porcellánból való gyártás eleinte a gyár személyzetének figyelmét teljesen kiméritette. A legelső kemény porcellánok az Alençon és St. Yrieux mellett felfedezett kaolinból 1769. készültek. Az új anyag külsőleg a fritte-porcellánéhoz hasonlít, ezzel forma és díszítés tekintetében is megegyezik, a festett dísz színei azonban már távolról sem oly szépek, mint a régi puha anyagon. Kitűnő vezetés mellett idő-

Spalt János, szobrászművész. Született Budapesten, 1880-ban. Középiskoláinak elvégzése után az Iparművészeti Iskolának növendéke volt és ennek szobrászati szakát végezte el. 1904-től 1905-ig önkéntesi évét szolgálta le. 1905-től 1907-ig Párisban tartózkodott, ahol a Julien Akadémián folytatott tanulmányokat. 1908 óta Budapesten dolgozik és főleg siremlékek, valamint dekorativ szobrászmunkák tervezésével és kivitelével foglalkozik. A budapesti Szt. Domokos-templom szobrászmunkálatait is S. tervezte és kivitelezését végezte. Ezenkívül számos közintézmény és magánépület szobrászati munkái dicsérik művészetét. 1914-ben bevonult katonai szolgálatra és az orosz, valamint az olasz harcszintéren lefolyt ütközetekben vett részt. Háborus szolgálatainak elismeréséül megkapta a III. o. katonai érdemkeresztet a hadiékitménnyel és a kardokkal, a bronz és ezüst Signum Laudist, a Károly-csapatkeresztet, a háborus emlékérmet.

Kúnfi. 963. l.

unka és
yközeskedés
udapest
. Rigyó u. 4.
Fiókok:
Erzsébet krt. 53.
Rózsi út 80.
ALBA
LOCUS

Spadt Tönne Römües,

Wöin Heule 1941. 184.

A Wöin Ipar Löttémetéről

EGGENBERGER
SZILVESZTER

KŐMŰVES-MESTER, SPECIALISTA,
BUDAPEST, VII., GARAY-TÉR 8. SZ.
TELEFON 57—38.

ÉPÍT gyárkéményeket minden alakban, körkemencéket, kazánbefalazásokat, gépalapozásokat és szabadalmazott füstemésztő tüzeléseket

GŐZKAZANOKHOZ, SAJÁT SZERKEZETE SZERINT, JUTÁNYOSAN, JÓTÁLLÁS MELLETT. TERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSEK KIVÁNATRA. TŰZÁLLÓ ÉS CHAMOTTEANYAGOK RAKTARA.

STEINER ÉS SZIMPER

:: SZOBAFESTŐK, :: MÁZOLÓK, DÍSZ- ÉS TEMPLOMFESTŐK TELEFONSZ. 66—55

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 57. SZ.

Régiségek, műtárgyak, perzsa szőnyegek, berakott antik butorok, vadászfegyverek és trieder binoclik alkalmi vétele!

FELDMANN J.-NÉL, BUDAPEST, V. KER. NÁDOR-UTCA 3. SZÁM. TELEFON 84-88.

SPALT JÁNOS SZOBRÁSZ, BUDAPEST
IX. KERÜLET, KINIZSI-UTCA 5. SZÁM

LÉVAI MANÓ

MŰBÚTOR-ASZTALOS. BUDAPEST, VI., GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 7. SZÁM ALATT

SPECIÁLISTA ANTIK-BÚTOROK JAVÍTÁSÁBAN ÉS FÉNYEZÉSÉBEN, VALAMINT ANTIK-BUTOROK HŰ UTÁNZÁSÁBAN. TELJES LAKBERENDEZÉSEK MODERN ÉS RÉGI STÍLBEN. GYÖNGYHÁZBERAKÁS.

:: EZER ::
FERENC
SZOBRÁSZ ÉS
: ASZTALOS :
: BUDAPEST :
IX. KERÜLET,
TŰZOLTÓ-
UTCA 27/b. SZ.

MAGYAR IPAR!
Mindenféle üvegesmunkákat elvállal!
TELEFON 151—80

NEUSTADTL ERNŐ
KÜLÖNLEGES KÉPKERET ASZTALOS MŰHELY
BUDAPEST, VI. KER., VÁCZI-KÖRUT 33. SZÁM

MAGYAR IPAR!
Mindenféle üvegesmunkákat elvállal!
TELEFON 151—80

Magyar Iparművészet
1910. 7. szám

Telefon 58-84

MAGYAR SOKSZOROSITÓ MŰIPAR R T

VIII. Kisfaludy-u. 9. sz. Budapesten

KÉSZIT:
Fölvételeket mindennemü objectumokról, rajzok, festményekről stb. Fénynyomatokat, auto- és fototypiákat, kromotypiákat s képes levelezőlapokat stb.
(EZELŐTT DIVALD KÁROLY)

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET RÉGEBBI ÉVFOLYAMAI 1900., 1903. ÉS 1908. ÉVFOLYAMOK KIVÉTELÉVEL 6 K-ÉRT KAPHATÓK A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT TITKÁRI HIVATALÁBAN, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 33. SZ. UGYANITT MEGVÉTETNEK AZ 1900, 1903. ÉS 1908. TELJES ÉVFOLYAMOK ÉS EGYES FÜZETEK, FÜZETENKINT 1 K-ÉRT.

SCHNELLER ELEK
FA-SZOBRÁSZ

FARAG MINDENNEMŰ BÚTOR- ÉS ÉPÜLETDÍSZÍTMÉNYEKET, MEGRENDELÉSRE KÉSZÍT OLTÁROKAT ÉS TEMPLOMI SZOBROKAT, FARAGOTT DÍSZTÁRGYAKAT ::

BUDAPEST, VIII., MÁRIA TERÉZIA-TÉR 6. SZÁM

STEINHÄUSEL 'ES KÖLBER
FESTÖK ÉS MÁZOLÓK
BUDAPEST
VIII. BAROSS-UTCA 34.

ZALABAY GÁBOR
MŰASZTALOS-MESTER
BUDAPEST, VIII., KÖZTEMETŐ-UT 7. ➧ ELVÁLLAL TELJES LAKBERENDEZÉSEKET ADOTT VAGY SAJÁT TERV SZERINT, A LEGEGYSZERÜBBTŐL A LEGFINOMABB KIVITELIG.

lami sajátos, meleg mélységet nyernek: az ég valamivel mélyebb kékséggel hanyatlik a hegyek hullámzó élére; az őszi bokrok barnaságában parázsról lopott pír gyullad, a hervadó fű, a száradó széna bágyadt sárgáján átvillan a nyárias ragyogás. A szem, a festő szeme látja a színek tárgyias rendjét, a krétát fogó kéz ehhez a rendhez igazodik, fegyelmezetten és a külvilág előtt fejet hajtó tisztelettel, ám belül, a lélekben mintha lobbanni és robbanni akaró szenvedélyek küldenék szín-üzeneteiket e fegyelembe; mint mikor hűvös színekkel festett üvegablakon hirtelen átsüt a nyári nap heve.

A visszafogott, a magát a külső rendhez alkalmazó szenvedély mindig melankóliát sugall, feszültségekről árulkodik. Ahogy e tájképeken feszültséget sugall a szándék kettőssége: a valóságos, természetes színek visszaadásának s e színek líraian szuverén alakításának vágya. Mintha e tájképek egyszerre szolgálnák a szemérmes rejtezést a természet tárgyias külszíne mögé s a személyiség kitárulását. Szépségük ebből a vibráló feszültségből születik; az ember külső és belső világát egybehangolni próbáló kísérletéből, a megismerés kifelé és befelé egyszerre forduló kettősségéből, mely — legalábbis Sövér elek tájai szerint — csak ezt a törékeny egyensúlyt ismerheti.

LANG GUSZTÁV

TAVASZ — krétapasztell
OTTHON A FALUBAN — krétapasztell
KIRULYI TANYA — krétapasztell
BEFAGYOTT BÉKÉNY — krétapasztell
VERŐFÉNY — krétapasztell
FEKETE CSŰRÖK — krétapasztell
ŐSZ — krétapasztell
MOGYORÓS — krétapasztell
BORZONTI ALKONY — krétapasztell
MAROSFŐI TÁJ — krétapasztell
FÁRA MÁSZÓ — krétapasztell
TÉLI ALKONY — krétapasztell
NYÍRFÁK — krétapasztell
DOMBOLDAL — krétapasztell
FÜLÖP CSABA PORTRÉJA — krétapasztell
MÜLLER FERENC PORTRÉJA — krétapasztell
ERZSI NÉNI — krétapasztell
JANI BÁCSI — krétapasztell
AMBRUS ZOLTÁN PORTRÉJA — szénrajz
ALFALVI MAROS-PART — szénrajz
ÖREG MUZSIKUS — olaj
Dr. KARDA TIBOR PORTRÉJA — olaj
ÖNARCKÉP — krétapasztell

KORUNK GALÉRIA

1978. FEBRUÁR

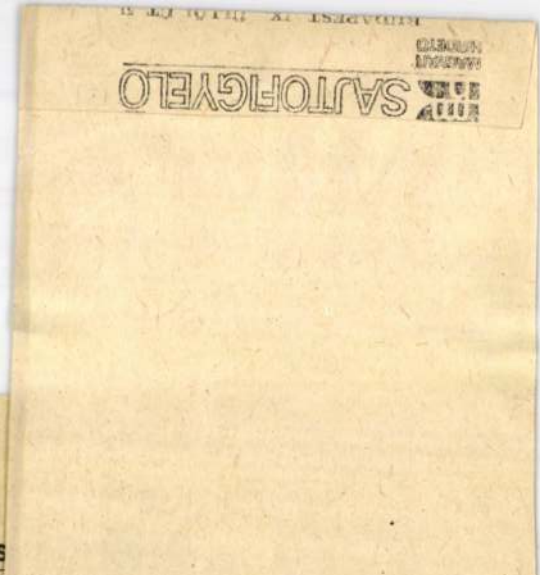
I.P.C./M. C-N. 1978-6184, 300 ex.

SÖVÉR ELEK LÍRAI TÁJAI

Ha egyetlen szóval kellene jellemeznem a hangulatot, amely Sövér Elek tájképeinek láttán elfog, azt mondanám: elégikum. E hangulat külsőségeihez hozzátartozik az egyensúly, s e tájképek témakezeléséhez hozzátartozik valami **szelidítés,** a hegyvidék monumentalitásának, fák, vizek, szelek lehetséges mozgalmasságának az enyhítése az élet törékenyebb színfoltjaival; bokrok, virágok, szénakazlak, egyáltalán a felszín apró, egyedi jelenségei utasítják háttér-szerepre a táj nagyobb egységeit, térbeli tagoltságát. Az eredmény azonban mégsem részletszépségekbe feledkező idill, impresszionista derű. A festő bizonyára azt festi, amit lát, pontosabban: úgy festi a tájat, **ahogyan** látja, s erről az **ahogyan**ról színei árulkodnak. E színek Sövér Elek képein va-

Sövér Elek

Levél Us

„HONFOGLALÁS" UTÁN

(Mielőtt elindult volna Szibériába a magyar építők csoportja zóbeli megállapodást kötöttünk egyik tagjával, a pápai Osztrovszk 'éterrel, hogy rendszeresen tudósít bennünket a magyar kolónia öztük a megyénkbeli fiatalok életéről. Az elmúlt napokban meg rkezett az első levél. Íme:)

— Az útról gondolom, tudtok, itt voltak a tévések. Az án hont foglaltunk. Sajnos, mi pápaiak nem egy lakásb erültünk, de azért ha tehetjük, mindig együtt vagyunk Magát a várost valahogy másnak képzeltem el. Pillanatnyi ag még olyan mint egy hatalmas építkezés, de tulajdonkép en az is. Esős időben — mint otthon az új lakótelepeke – nagy a sár. A ház, amiben lakunk, egy kilencemelete pület. Mellettünk laknak a bolgárok és befejezés előtt ál lengyelek és az NDK-sok szállója, amit már a magyaro építenek. Amikor belépünk a lakásba, kicsit ridegnek tűnt

Telefon: 387-748, 349-726

NAPLÓ /VESZPRÉM/

1976 OKT 9

Sövér Elek

1021

SÖVÉR ELEK: SZÜLEIM

Sövér Elek

Korunk 1974/2

SÖVÉR ELEK: SZÜLEIM

ERDŐS I. PÁL: 1. ELÉGIA; 2. VAKOK VELENCÉ

András mellett, a művészi me
Márton Árpád, valamint Anta
Pálffy Árpád; Székelyudvarhel
Orbán Áron, Székely József, Se
csony János, aki hű maradt a
(reménykedem, hogy hetvenedik születésnapját, augusztus 6-án, illő módon megünnepeljük, talán egy retrospektív kiállítással szülővárosában), Sövér Elek (igaz, ő Alfaluban él), Karancsi Sándor; Székelykeresztúron: Ipó László és Kiss László; Korondon: Páll Lajos; Balánbányán: Dadainé Keller Kornélia; Maroshévízen: Moldovan Horea és Spaciu Mircea.

Nyaranta, mint a vándormadarak, hazatérnek az országos hírű elszármazottak is: Ambrus Imre, Balázs Imre, Benczédi Sándor, Mátyás József, Puskás Sándor — kiket is feledtem ki?...

Egyik felsorolás sem teljes, tudom. De meggyőződésem: ha rájövünk arra, hogy összességükben, de külön-külön is, ezek a művészek mintegy a megye szellemi valutáját alkotják, s a velük való törődés, pártolásuk, támogatásuk kifizetődő szellemi tőke-befektetés, akkor lesz zsögödi művésztelep, emlékház, műterem és kiállítóterem a csíkszeredai Művelődési Házban.

Nem folytatom.

Végül is mit tartok lényegesnek? Azt, hogy minél több képzőművész, munkájáról szólva, elmondhassa:

— Látta!

Mármint Nagy Imre.

MIKLÓS LÁSZLÓ

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Igaz Szó

1969 VIII.

1021 Sövér Elek

SÖVÉR ELEK: Leánufej

telemben vett művészet.
usok, de *protestálok* —
ok."

Ó, hogy mindenkinek k
n esik kétségbe. A fiúk
zettek elő, egyikükkel r
elmennek a nyomdába,
ezre karcc
ncsi rá, m

nagyképű
tettek em
garettáját,
gyik mind

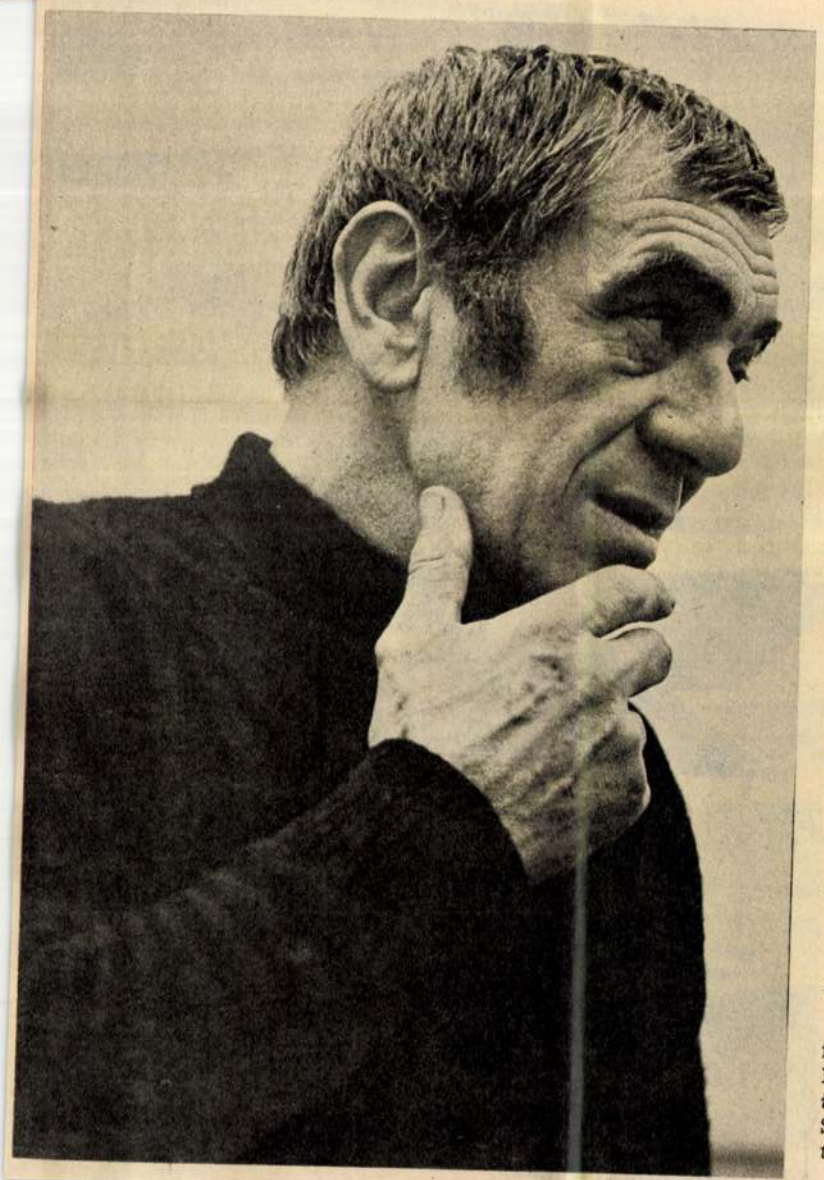
ra vidám.

nenjünk

keveri, és
: olaszos
lasz kony
, és utána
Meg nyu
függőágy
rigione, k
gondok:

Egy nap ToT-t

A KÜLFÖLDI MAGYAR MŰVÉSZEK közül talán a „legjobb sajtója" neki van — mondja róla *Major* Máté. S magyarázza: Amerigo Tot műterme valóságos zarándokhelye a művészetszerető magyar értelmiségnek, s elsősorban a fiatal magyar művészeknek. De hát más olvasni ezt, és rábólintani. S megint más tapasztalni, látni és érezni az élmény testmelegét.

S mint a végszóra a válasz: csen
ber toppan be. A főiskola évei r
sok, festőművészek. Hosszú hetek
ország-szerte. A „mediterrán kul
risznyájával a vállukon, most öss
sággal". És élvén és érteni akarv
ösvényeken bolyonganak a múltb
kapuit tapogatják, és nézik fakuló
és lovasszobrokat és torzókat szem
mesterek vélt vagy valódi igazát.

Totnak tetszik a szenvelgés né
tetszik neki — mert hiszen már
mélyén ülünk —, s faggatja és „p
és vitázik, adomázik, és megosztj
nyét, kitárja előttük a szívét.

Aztán hirtelen a mába csöppen

— *Pogány kiváló ember* — mon
Főiskola nagyszerű friss műhely.

— *A mester hazabeszél, tisztele*
nevetve az egyik ifjú.

— *Büszke vagyok rá, előadást*
nának.

— *Miről?*

— *A viaszöntésről. Nem ismerik*

És előadást rögtönöz a viaszönté
nikájáról, eszközgazdagságáról, le

Már-már úgy tűnik, végleg oda
Viltet említi. Kapva kap a szón.
binációiról beszél, látszik, jól isme

— *Kár, hogy sík üveg — jegyzi*
lett volna.

Aztán mintegy művészi mottóké
bólikusan is érti, valódi értelmén i

— *Csak azt tudom szeretni, amir*
fogni.

— *Ez volt, Mester, sík üveg, ezz*
véli védeni Viltet az egyik fiatal.

Nevetéssel oldja a feszültséget, d

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍREK

1970 DEC 25
1021

Sövér Elek

HÁROM ERDÉLYI FESTŐ

A *Hargita* című napilap 1968. május 11-i számában *Székely* János cikke adott hírt a Csikszeredában megrendezett első megyei tárlatról. Változások játszódtak akkor az ottani művészeti életben. Az addigi tartományi székhelyekre összpontosult szervezés hangsúlya részben a megyei székhelyekre tevődött át. Az alkotóművészek számának gyarapodása, munkásságuk terebélyesedése nyilván elősegítette ezt a folyamatot, hiszen az első Hargita megyei tárlaton mindjárt *harminchat művész nyolcvanhét művét* mutatta be a csikszeredai múzeum.

A különböző képzőművészeket a hely szelleme, hagyománya, s a törekvéseknek a formaadás mögötti közös alapja köti össze. Valamennyien ragaszkodnak a ritmus anyanyelvéhez, *nálunk ismeretlen nevű fiatal művészek kezéből is súlyos, erőteljes munkák kerülnek ki.*

Egy-két év nem sokat módosít az ilyen műhely arculatán. A nagybányai tradíció nyomában dolgozó *Maszelka* János, a balladás, vizionárius *Páll* Lajos, a szobrász *Puskás* Sándor és mások nyilván szervesen folytatják a munkásságukat. Újabb információkat három festőről igyekeztünk azóta megtudni: *Gaál* Andrásról, *Sövér* Elekről és *Márton* Árpádról.

jutni az egyéni sűrítésig, a monumentalitásig.

Ez a rövid tudósítás éppen hogy bemutatja a három festőt. Először, de bizonyára nem utoljára találkozik itt velük folyóiratunk olvasója.

Solymár István

(A „Művészet" XI. évfolyamának 9. számából)

Sövér Elek: Alfalvi templom

Sövér Elek 1937-es
tésű, még a kifejlődé
járó festő. Gyergy
születésének helye,
vásárhelyt járt a kép
vészeti iskolába, Kol
rott a főiskolára.
egyéni módon rajzo
portrékat. 1968-ban
nek páros portréjáva
fel. A kritika sze
erényei: „A szerk
egyszerűsége, a léle
zolás hitele, embe
Egy leányfejet ál
tusrajzáról az erdély
művészet jó részét
következtethetnénk,
leg Nagy Albertet, v
gebből a Nagy
nyomdokában p
Tassy Damjánt. Tá
inkább rajzbeli része
ti a hagyományt, szí
lenben sokszor megh
ja, ami szokatlan az
lyén. Összefogott, eg
hatású kompozíciói
re vonatkozólag is
tek.

10

Tanulmány

nászcentrumok (Spangher Ferenc művészetéről) *Andrási Gábor*

Kiállítás

Profán mitológiák (Rékassy Csaba kiállítása) *Lóska Lajos*

atározás lehetetlensége (Klimó Károly kiállítása) *Acsay Judit*

Képeslapok Békéscsabáról *Ibos Éva*

Műhely

mesterség próbája (Gáti Gábor szobrászatáról) *Wehner Tibor*

ustól a rovásírásig (Aknay János művészetéről) *Novotny Tihamér*

× 30 centiméteren (Fillenz István művészetéről) *Gyárfás Péter*

Drámai szituációk (Szüts Miklós festményei) *Bakonyvári M. Ágnes*

Feltámasztott nimfák (Herpai Zoltán új képeiről) *Székely András*

Kékfestő paradicsom (Bódy Irén világa) *Torday Aliz*

szövött kárpit esélyei (Dobrányi Ildikó munkái) *Mezei Ottó*

Kitekintés

Magyarország Hollandiában *Feuer Gábor*

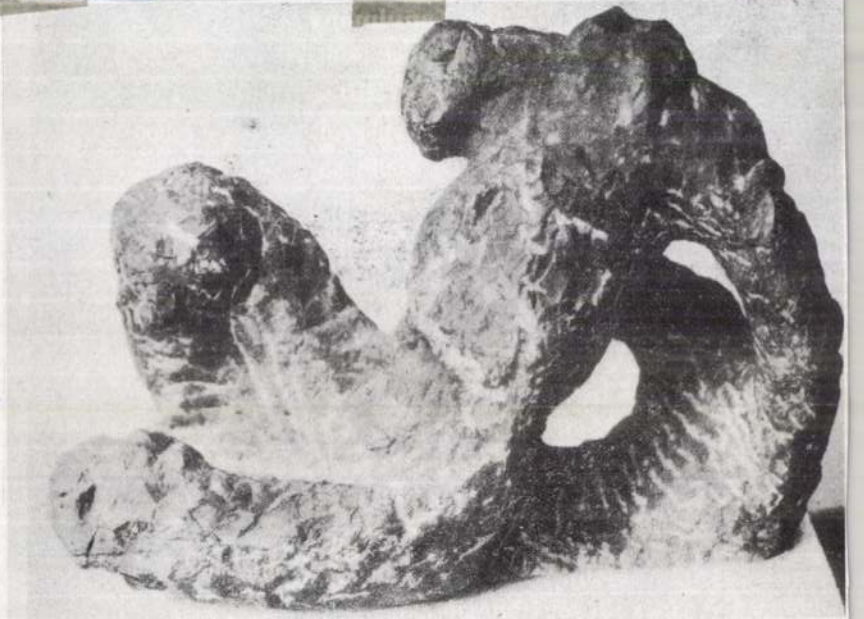
z érték hagyománya (Josef Hoffmann kiállítása) *Kiss Éva*

Spangher Ferenc, szobrászművész
Andrási Gábor: 1. Folytatás

Eleven robbanáscentrumok

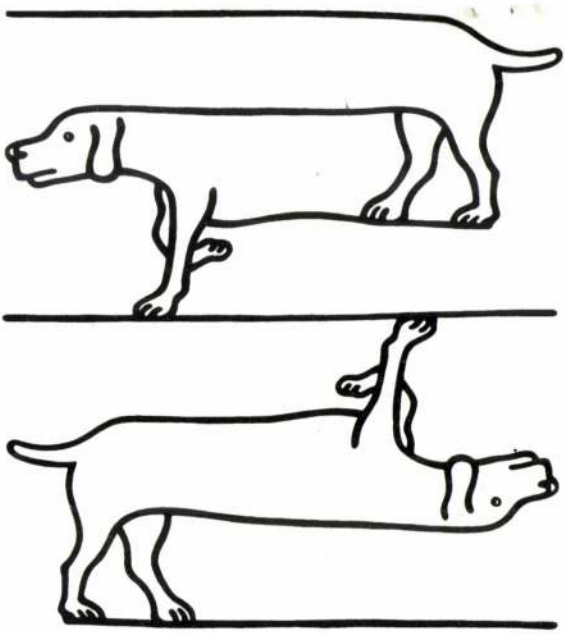
Spangher Ferenc művészetéről

1 **1** Spangher Ferenc: Szoborvázlat, kő, 1919 k. Lappang. Révai Ilka felvétele. (reprodukció: Makky György)

Művészet, 1977. október, 10. old.

Spangher Terence szobrászművész
Andódi Gábor: Elkészül a szobor: cantus mobile.
Művészet, 1984. október, hátsó külső oldalán.

Shigeo Fukuda: Plakát, 1979

Spangher Ferenc: Kassák-portré, vörösmárvány, 40 cm, 1918 k. (fotó: Sulyok Miklós)

Már a kortárs kritika is felfigyelt a *Spangher*-művekben feszülő szokatlan energiákra. Hevesy Iván rendkívül pontosan fogalmazta meg a jelenséget: „Eruptív erő van minden szobrában, és alakjainak hatalmas, sokszor romantikus szenvedélyét olyan spontánul és tömegszerűen tudja a kőben kifejezni, hogy az már tiszta, szuggesztív expresszionizmus." Ez a „szuggesztív expresszionizmus" azonban merőben különbözik a stílus európai reprezentánsainak művészetétől. Formaadása nyers, gátlástalan, csaknem brutális akció.

Spangher Ferenc, szobrászművész 2. folytatás

Andrási Gábor: Három zsolnay centrumok, Spangher Ferenc műveiről.

2 **2** Spangher Ferenc: Bacchanália, vörösmárvány, 28 × 18 × 13 cm, 1910-es évek (?). J. n. Magántulajdon

Művészet, 1987, október, 2. old.

Spanghet Ferenc szobrászművész 3.) Folytatás
Andrási Gábor: Éleven tovább a szentmihályi Spanghet Ferenc művészetéről.

3 Spangher Ferenc: Kofa jércével, vörösmárvány, 51 cm, 1910-es évek (?). J. n. Magántulajdon

Művészet, 1987. október 3-old.

mavisZonylatok bonta-
tkező lépésben Span-
zobrászi" szempontból
részletre koncentrál –
ej II, Férfiportré), egy
k-portré), egy izmos
nyíró) – és finomabb

szemmel nézve éppen ez az „embrionális kezdetlegesség" válhatott szobrai erényévé. Ennek révén törekedhetett egy-egy téma kapcsán a lényegi tömeg- és formaösszefüggések (talán ösztönös) megragadására. „Kidolgozatlan" alkotásait a „szándékos befejezetlenség" álla-

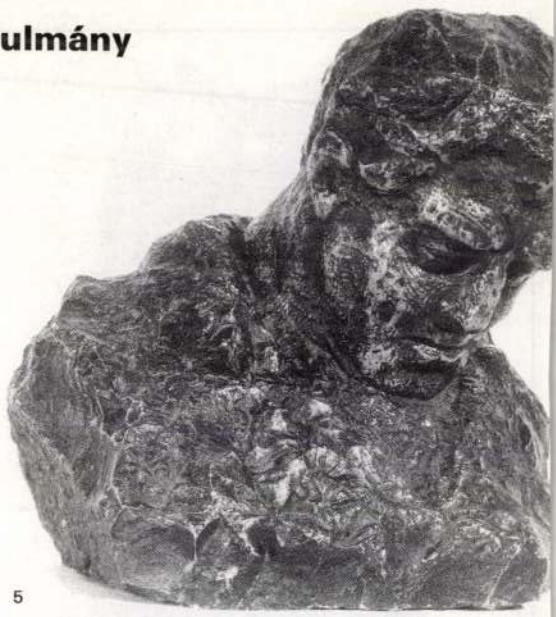
Spangher Ferenc életművének 4. feldolgozás

Andrási Gábor: Kevés művészcentrumok, Spangher Ferenc művészetéről

4 Spangher Ferenc: Birkanyíró, vörösmárvány, 47 cm, 1918 k. Jelezve: Spangher, MNG (fotó Berényi Zsuzsa)

4

5

idején benne éltek az avantgárd mozgalmakban, vagy elfordultak a modern művészettől, vagy kiszakadtak a magyar fejlődésből" (Nagy Ildikó).

Az ismeretlen vagy lappangó Spangher-szobrok iránt feltámadt érdeklődést három, műveit kereső közlemény jelezte a hetvenes években.[7] Ennek ellenére csak 1984 decemberében került – magángyűjteményből – a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállítására egy újabb, addig ismeretlen vörösmárvány szobor (*Birkanyíró,* 1918 k.). A közelmúltban további *hét,* Spangher munkájának tartott, a műkereskedelemben felbukkant és jelenleg magángyűjteményben található szoborról szereztem tudomást.[8]

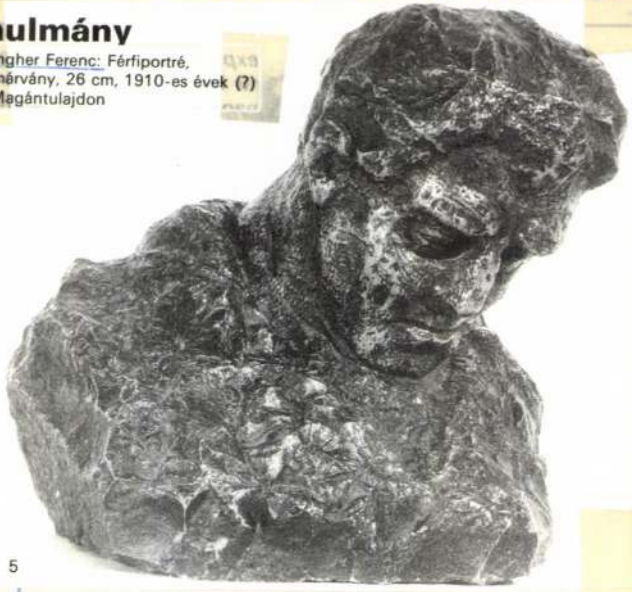
Már a kortárs kritika is felfigyelt a Spangher-művekben feszülő szokatlan

mus."[9] Ez a „szu
mus" azonban m
lus európai repre
tétől. Formaadá
csaknem brutális
szobrain az alak
ban, illetve a kev
letek váltakoztat
születik meg. A
vad, „eróziós" ny
pattintotta szilár
ből mégis mindig
rüket megőrző fo
koznak ki. A köv
gher a számára „
legérdekfeszítőb
egy arcra *(Faur*
homlokra (Kass
felsőtestre (Birk

Spangher Ferenc, szobrászművész 5. Folytatás
Születési helye: Elevenszabadszentmiklós, Spangher Ferenc szobrászművész –

Tanulmány

5 Spangher Ferenc: Férfiportré, vörösmárvány, 26 cm, 1910-es évek (?)
J. n. Magántulajdon

5

Művészet, 1984. október, 4-old.

Spanghet Ferenc, szobrászművész 6.) Folytatás
Andrási Gábor: Eleven szoborkertünkből, Spanghet Ferenc munkásságáról

6 Spangher Ferenc: Néger fej, vörösmárvány, 35 cm, 1910-es évek (?). J. n. Magántulajdon

6

Művészet, 1984. október, 4-old.

Spanghet Ferenc szobrászművész Előbjutás
András-i évben. Eleven szobrászkezdemények,
Spanyolest Ferenc művészetéről

7. Spangher Ferenc: Faunfej II, vörösmárvány, 32 cm, 1910-es évek (?). Jelezve: Spangher. Magántulajdon

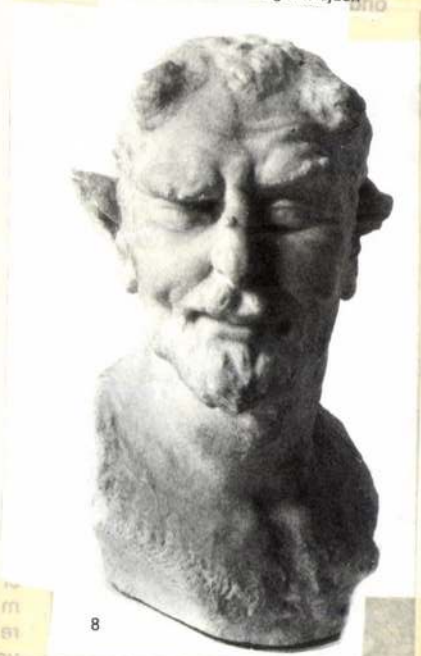

7

Művészet, 1984. október, 5-old.

Spangher Ferenc, szobrászművész (1.) Főiskolai
Andrási Gábor: Élővé robbanásig feszítve...
Spangher Ferenc művészetéről.

8 Spangher Ferenc: Faunfej I (Bibircsókos), fehérmárvány, 38 cm, 1910-es évek eleje (?). Jelezve: Spangher Ferenc. Magántulajdon

8

Művészet, 1987. október, 5-old.

Spanghet Ferenc szobrászművész 9. Folytatás
Andrási Gábor: Életem szobrászattal,
Spanghet Ferenc művészetéről.

9. Spangher Ferenc: Faunfej III, vörösmárvány bevonattal, 38 cm, 1910-es évek. (fotók Sulyok Miklós)

9

Művészet, 1987. október, 5-ok.

SPANGHER FERENC

Az Óbudai Művelődési Ház és az Óbudai Pincegaléria tisztelettel meghívja a

SPANGHER FERENC (? – 1919?) szobraiból

rendezett kiállításra a Zichy-kastély nagytermébe

Budapest, III., Fő tér 1.

Megnyitja 1987. július 1-jén 18 órakor
Tóth Antal művészettörténész

Megtekinthető: 1987. augusztus 2-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

SPANGHER FERENC

Spangher Ferenc

— Spangher Ferenc szobraiból nyílik meg kiállítás július elsején, szerdán 18 órakor, a Zichy-kastély nagytermében, az Óbudai Művelődési Ház és az Óbudai Pincegaléria rendezésében.

Magyar Nemzet 1987. VI. 30

A TÜRKIZ NYAKÉK
Román film

Märgelatu kapitány immár ötödik alkalommal jelenik meg a filmvásznon sorozatlövő pisztolyával, vadnyugatiasan félrecsapott kalapjával és bámulatos önbizalmával. A múlt században játszódó folytatásos kalandfilm előző epizódjaihoz hasonlóan a mindig az Igazság szolgálatában álló népi hős ezúttal is könnyedén igazodik el a bonyolult politikai erőviszonyok útvesztőiben. Tetőtől talpig marcona alakja rendszerint ott tűnik fel, ahol a legnagyobb szükség van herkulesi erejére, kivételes ravaszságára és elsöprő magabiztosságára.

A vékonyszálú történet a korábbi részek olajozottan működő kliséit használja fel újra. Mint eddig mindig, most is fontos személyeket rabolnak el ismeretlenek, de kapitányunk az utolsó pillanatban nyomára bukkan a nemzet vesztére törő ellenségnek. A többi pedig már az öklök és a hatlövetű csodamordály dolga...

Georghe Vitanidis rendező mintha ötödször is ugyanazt a filmet forgatná. Ezek a futószalagon gyártott, romantikus körítéssel díszített „filmporciók" — köztük a most látható *A türkiz nyakék* című — valószínűleg nem csupán a klasszikus kalandfilmek inyenceinek tetszését nem fogják elnyerni.

Gáti Péter

Hanglemez

LŐRINCRÉVE NÉPZENÉJE

Kétségkívül a magyar száj- és tánchagyománykincs egyik kiemelkedő darabját jelenti számunkra: Lőrincréve. Martin György, a nemrégiben elhunyt kitűnő néptánckutató hosszú éveken át „élő példaként" hordta magával az 1920-ban született és a háború után Pécelre áttelepülve festőművésszé lett Karsai Zsigmondot, aki az erdélyi — azon belül a Maros menti — zene- és táncdialektus valóságos tárházának számított. Nem véletlen, hogy Kiss Lajos — jó 25 év munkával — közzétette a nagyszerű nótafa (népi előadói egyéniség) dalait. Ezek egy része fütyült táncdallam, amely a másik adatközlő, a valamivel későbbi ízlést képviselő Székely Zsigmond hegedűn megszólaltatott darabjaival együtt jó 200 hangszeres dallamcsaládot alkot.

Ebből válogatta össze Sebő Ferenc az új lemez anyagát. Nyolc dal eredeti felvételként hangzik el: a két adatközlő ízes énekét a Tátika együttes ciklusa egészíti ki. A hangszeres példák viszont nem eredeti felvételek, hanem a szerkesztő rekonstrukciói: a klasszikus vonóshármas-felálláshoz — hegedű—brácsa—bőgő — helyenként más hangszerek is kapcsolódnak.

A hanglemez egy izgalmas tanulsága, hogy túlmutat önmagán: a szerkesztő, aktív zenész és a táncházmozgalom egyik elindítója — elmélyült tanulmányok nyomán — immár képes a népzene mai életének különféle megnyilvánulási formáit befogadni. *(Hungaroton)*

Biernaczky Szilárd

PUSKÁS

—K—

Folyóirat

EGY MAGYAR HAJÓ SORSA
Vízi közlekedés

1944. július 2-án a Budapesten horgonyzó Zsófia gőzös bombatámadás folytán megsérült és üzemképtelen lett. A hajót december 11-én a front közeledése miatt mégis elvontatták az osztrák határra, s katonatiszti családokat szállásoltak el rajta. Január 14-én parancsot kaptak a berakodásra; még egy élő tehenet is behajóztak, mondván, hogy a gyerekeknek szükségük van friss tejre. Hiába tiltakozott Szotyori András gépüzemvezető, hogy a hajó sérült, azt a választ kapta, ne akadékoskodjék, mert háború van.

A Zsófiát a zajló Dunán felvontatták Ausztriába. Menet közben léket kapott, amit régi hajósszokás szerint egy darab bőrös szalonnára szorított deszkával tömtek el. Április 5-én egy százados elrendelte, hogy a hajót tegyék üzemképessé. A gépüzemvezető ismét tiltakozott, de a százados közölte, ha a hajó ott marad, a németek felrobbantják. A tiszt írásban vállalta a felelősséget a következményekért.

A Zsófiát úgy-ahogy kijavították, s nekiindultak a Felső-Dunának. A hajót akkor már a németek ellenőrizték, rádiót hallgatni tilos volt. A gépüzemvezető az angol rádióból május 1-én mégis értesült, hogy Hitler öngyilkos lett. Másnap a németek elhagyták a hajót. Május 5-én a Zsófia a többi magyar hajóval felhúzta a nemzeti lobogót, s fehér zászlót tűzött ki. A folyamőrök műszaki alakulata részt vett a felrobbantott dunai hidak roncsainak eltávolításában s a hajózás megindításában. A munkálatokat a Zsófiáról irányították.

A Zsófia gőzös 1946. december 15-én tért vissza Magyarországra.

Gy. L.

ÚJ TUKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettes:
GYURKÓ LÁSZLÓ, KORÓSPATAKI KISS SÁNDOR

Kiadja: **PALLAS LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11. 1906
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,** a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

87.1092 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **SZLÁVIK ANDRÁS** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

A szerkesztőbizottság tagjai:
FEKETE SÁNDOR
GYURKÓ LÁSZLÓ
KELETI ÉVA
KORÓSPATAKI KISS SÁNDOR
NÁDAI FERENC
ÖKRÖS LÁSZLÓ

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) Budapest V., József nádor tér 1. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,— Ft, fél évre 240,— Ft, 1 évre 480,— Ft.

dani előadás Chorus-Populusának tagjai, akik nemcsak akkor, hanem a főiskola négy éve alatt is magukba szívhatták Kerényi tízparancsolatát. Most Mészáros Károly szemérmes, megkapó bájú Ádámként éli meg az ember paradicsomi kiűzetetését, hogy fájdalmas-csalódott Jézusként a Golgotán végezve cipelje végig tragikus keresztjét. Kolos István Plútó ördöge nemcsak gonoszsága fokával, de ezer ötletű játékával is kitűnik pokolbeli társai közül. Antal Olga pedig a karból kiválva Ancillaként létezhet tovább. De a régiek mellett a többiek is jó tanítványaivá válnak a rendezőnek. Mindenekelőtt Pásztor Edina Drumó ördög nadrágszerepében vizsgázik jelesül. A színésznő minden mozdulatában, arcrezdülésében benne van e népi játék lényege: a vaskos, de sohasem túlzó humor, a kedvesség, a lelemény. Szépen megoldott Újhelyi Olga biblikus ihletettségű Évája és Máriája, no meg Tarján Györgyi iskolázott hangú Mária Magdolnájának kesergője. **Csizner Ildikó**

Kiállítás

EMLÉKTÁRGYAK
Design Center

A *boldogság művészetének* oly szapora produktumait tudományos igénnyel ostorozó esztéta, az olasz Dorfless magát a turistautazást is giccsesnek tekinti. Én idáig nem mennék el, de abban föltétlen egyetértek a jeles szerzővel, hogy az ilyen utazásokról hazahozható emléktárgyak valóban elég reménytelenek. Kihasználva a pikáns téma könnyed, nyárias jellegét, a budapesti Design Center most a könnyen belátható tétel tárgyi illusztrálására vállalkozott. Hét ország, köztük hazánk eleve szuvenírnek szánt vagy a turisták vásárlási szokásai által azzá avatott közhelyes országszimbólumaiból rendezett kiállítást. A tablókon sorakozó változatos haszontalanságok kötelességszerű összevetése (hiszen a kiállítás nyilván ezért készült) szívet melengető eredményre vezet: emléktárgyban Magyarország a világszínvonalon áll. Mert a mi viaszosvászonnal borított csikóbőrös kulacsunk bizony van olyan, mint az olaszok műanyag velencei gondolája, a dánok iratnehezék bronzsellője, az osztrákok díszes söröskorsója. Matyóbabánk pedig még sokkal, de sokkal olyanabb, mint a csehek csuhébábuja vagy az NDK-ból való fagárdista. Már csak azért is megérte megrendezni ezt a kiállítást, hogy látva lássuk, egy stratégiai fontosságú területen iparunk a KGST-n belül fejhosszal vezet, európai összevetésben pedig színvonalunk lám, utolérte a könnyűiparáról híres Olaszországot, a formatervezéséről ismert Dániát, a sokak által a polgári jó ízlés tiszta forrásvidékének tekintett Ausztriát. Sajnos azonban a finnek anyaga hamar lehűti a lelkesedést; ők ugyanis azt találták ki, hogy kitűnő minőségű, magas színvonalon tervezett és gyártott márkás használati tárgyakat (Marimekko-ruhát, Fiskars-ollót, Aaivar Altopoharat) vetetnek meg emléktárgyként a gyanútlan turistáikkal. Na persze, biztosan csak azért, mert náluk nincs se *tschikosch*, se *gulasch*.

Acsay Judit

MINDEN MÁSKÉPPEN VAN
Nyugat Emlékmúzeum

Karinthy Frigyes századik születésnapján kivételesen szép és szellemes kiállítás nyílt a Nyugat Emlékmúzeumban, abban a Városmajor utcai házban, melyet a Baumgarten-alapítvány egykori kurátora, Basch Lóránt hagyott — nagy értékű műgyűjteményével — a magyar államra.

A két teremben elhelyezett tárlat első szobájában egy századfordulói tanterem padsorai körül helyezték el az író életét illusztráló képeket és dokumentumokat; a másik teremben az Utazás a koponyám körül világa, élménye, hangulata uralkodik; a falakon szemléltető breviárium Karinthy legfrappánsabb gondolataiból. Nézelődés közben hallhatjuk, archív felvételről, Karinthy hangját s láthatjuk képernyőn feltűnő alakját.

A kiállítás jeligéje Karinthy híres paradoxona: „Minden másképpen van, amivel nem a szkeptikusok és kételkedők közé sorolom magam, mert a szkeptikusok csak azt mondják: nem bizonyos, hogy minden úgy van, ahogy hisszük, én pedig határozottan és meggyőződéssel mondom, bizonyos, hogy semmi sincsen úgy. Ez az egyetlen tétel, amiben fanatikusan hinni szabad és amitől eltántorodni bolondság: minden másképpen van."

Ez volt a tézise Domokos Mátyás magvas megnyitóbeszédének is. A kiállítást, mely jövő év márciusáig látható, Kovács Ida rendezte, ő szerkesztette a kitűnő katalógust is, amelyből megtudhatjuk, hogy még ebben az évben, a Petőfi Irodalmi Múzeum kezdeményezésére, megjelenik Kosztolányi Dezsőné posztumusz Karinthy-életrajza. **Major Ottó**

SPANGHER FERENC SZOBRAI
Óbudai Zichy-kastély

Elveszett, lappangó művek, ismeretlen életrajzi adatok, valamint egyetlen (első ránézésre befejezetlennek tűnő) szoborportré Kassák Lajosról — ennyi volt sokáig a művészeti hagyatéka Spangher Ferencnek (?—1919?), aki a kortárs, Bortnyik Sándor visszaemlékezése szerint eredetileg tengerész lehetett, és Trieszből érkezett Budapestre, ahol két alkalommal szerepelt a MA folyóirat által szervezett aktivista képzőművészeti tárlatokon. A forradalom bukása után Spanghernek és műveinek nyoma veszett — csupán az említett vörösmárvány portré maradt meg, melyet Kassák mintegy avantgardeönmaga kisplasztikai „emblémájá"-nak tekintett s nagy becsben őrzött meg.

E legjobbnak tartott alkotásán kívül a hetvenes években további kisméretű szobrai kerültek elő — faunfejek, férfiportrék, zsáneralakok és egy (rendeltetését tekintve: hamutartó) *Bacchanália*-szobor — melyekben a századelő akadémikus portrészobrászati felfogását egészen sajátos módon elegyíti az expresszionista kifejezésmóddal.

A mindössze kilenc műből és néhány dokumentumból álló kiállítás érdeme volt, hogy felhívta a figyelmet erre a töredékességében is nagyvonalú szobrászi életműre, melynek jellemzésére nem tudnék pontosabb kifejezést találni a rendező, Andrási Gáborénál — *eleven robbanáscentrumok*. Akárcsak a kor, melyben születtek. **Boros Géza**

Film

AZ IFJÚ FRANKENSTEIN
Amerikai film

Tizenhárom évvel gyártása után elérkezett hozzánk a Frankenstein-filmparódia. Az a Mel Brooks rendezte, aki az amerikai filmgyártás vezető komikusainak sorába tartozik, s akinek azóta már frissebb műveit is láttuk. Ezúttal nem játszik, ezt a filmjét csak rendezte és a szerepeket kiváló komikus kollégákra bízta: az ugyancsak amerikai Gene Wilderre, az angol Marty Feldmanra és a magyar ifjú Beregi Oszkárra, a legendás Hamlet — Beregi Oszkár fiára. Játszik továbbá egy komikus szerepet Gene Hackman, mégpedig egy vak szerzetest, de közülünk, látók közül aligha ismerte volna fel őt bárki is, ha nem olvassuk nevét a főcímen.

Látszatra tehát rendben van a dolog, kitűnő színészek komédiáznak (a felsoroltakon kívül Madeline Kahn, Cloris Leachman, Teri Garr, Peter Boyle, valamennyiüket többször láttuk már korábban, s ugyancsak jónak) parodizálva minden korábbi — halálos komolyan vett! — Frankenstein-horrorfilmet. A gúnyolódás sok forgatókönyvi és rendezői ötlettel többnyire képi humorban fejeződik ki. Igazán jól szórakozunk, helyenként mégis csóváljuk a fejünket, mert a film hosszadalmas. Önismétlések is adódnak, és ezek unalmat keltenek. Sokkal jobb lenne minden, ha a film 30-40 perccel rövidebb, s ezzel frissebb, gyorsabb, lendületesebb lenne.

Barabás Tamás

ÁRULÁS ÉS MEGTORLÁS
Kínai film

Mi tagadás, Kína gyorsan elsajátította a kommerszfilmgyártás mesterségét. A stúdiók — talán éppen a Bruce Lee fémjelezte hongkongi filmáradat hatására — egyre-másra ontják az „igazi" kung-fu filmeket. Csou Kang-jü most látható, tavaly forgatott alkotása is egy a sok közül.

Az 1864-ben játszódó kalandos történet a tajping felkelők és a mandzsu dinasztia hódító seregeinek áldatlan küzdelméről szól. A történelem dekoráció, az akrobatikus ügyességet kívánó kung-fu bravúros ábrázolása itt a lényeg. S meg kell hagyni, a film szereplői, még a gyerekek is, értik a dolgukat, valóban mesterei e harcművészetnek. Ügyesen megkomponált, tetszetős koreográfia szerint mutatják be az önvédelmi stílusok sokféleségét, a távol-keleti harcművészet megannyi fajtáját.

Az *Árulás és megtorlás* lenyűgöző formagyakorlatok, cirkuszba illő mutatványok tárháza. Puszta kézzel, lábbal, karddal, bottal és lándzsával folynak az életre-halálra menő párviadalok. A küzdők káprázatos alakításai sem tudják azonban feledtetni a film művészi, szerkezeti gyengéit, a kezdetleges cselekménybonyolítást és a mosolyogtató párbeszédeket. Persze a kung-fu kedvelőit ez aligha fogja elriasztani.

Hollós László

Spangher Ferenc: Kassák

Az ifjú Frankenstein

Spangher Ferenc
szobrász

Spangher Ferencz

48	Szobor	--- --- (márvány) --- --- --- ---		1500
49	Szobor	--- --- (márvány) --- --- --- ---		2500
50	Szobor	--- --- (márvány) --- --- --- --		3000

A Ma (III) demonstratív kiállításának katalogusa, (Budapest, 1918.)

Spangher Ferenc
Gyöngy

Magyar Nemzet
1979. május 4.

Ki tud Spangher Ferenc szobrászról?

Remek vörös márvány büszt fogadja a látogatót a Kassák Lajos Emlékmúzeumban.

A szobrot Spangher Ferenc mintázta Kassák Lajosról 1918 körül. E kitűnő szobrásznak hiába keresnénk nevét a művészeti lexikonokban. Bár ismerjük néhány szép alkotását, de magától a művészről alig tudunk valamit.

Kiállított a „MA" kiállításain 1918-ban és 1919-ben.

Elismerőleg írt róla Hevesy Iván egy kritikájában: „Eruptív erő van minden szobrában és alakjainak hatalmas, sokszor romantikus szenvedélyét olyan spontánul és tömegszerűen tudja köbben kifejezni, hogy az már tiszta szuggesztív expressionizmus."

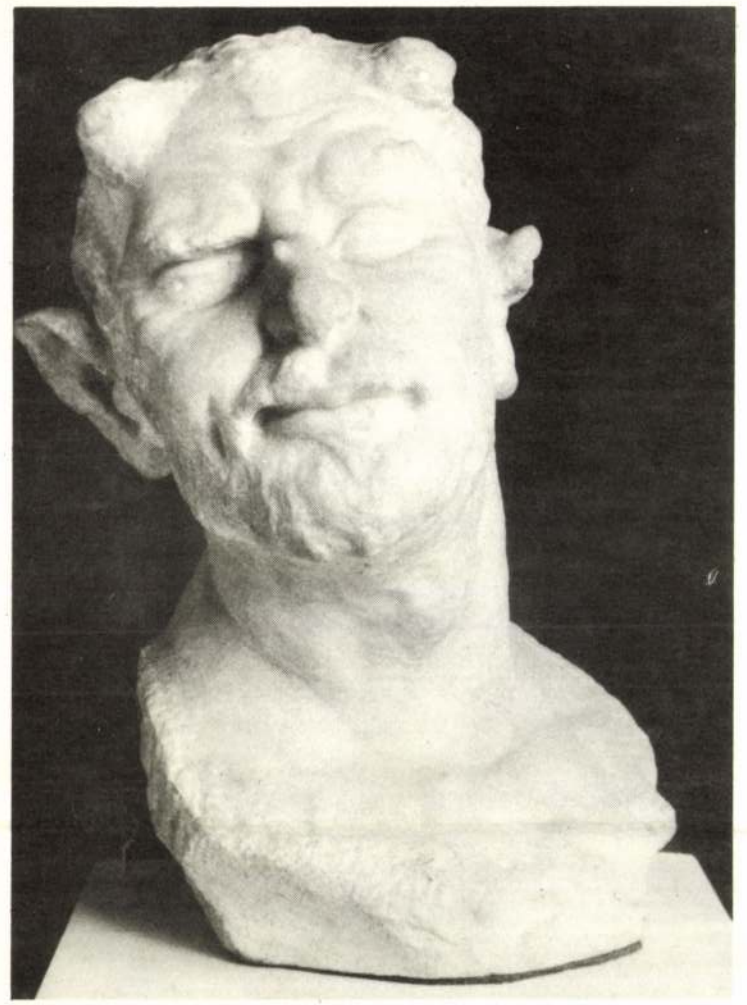
Ugyanő „A posztimpresszionizmus művészete" című könyvében „olasz származású"-nak tartja.

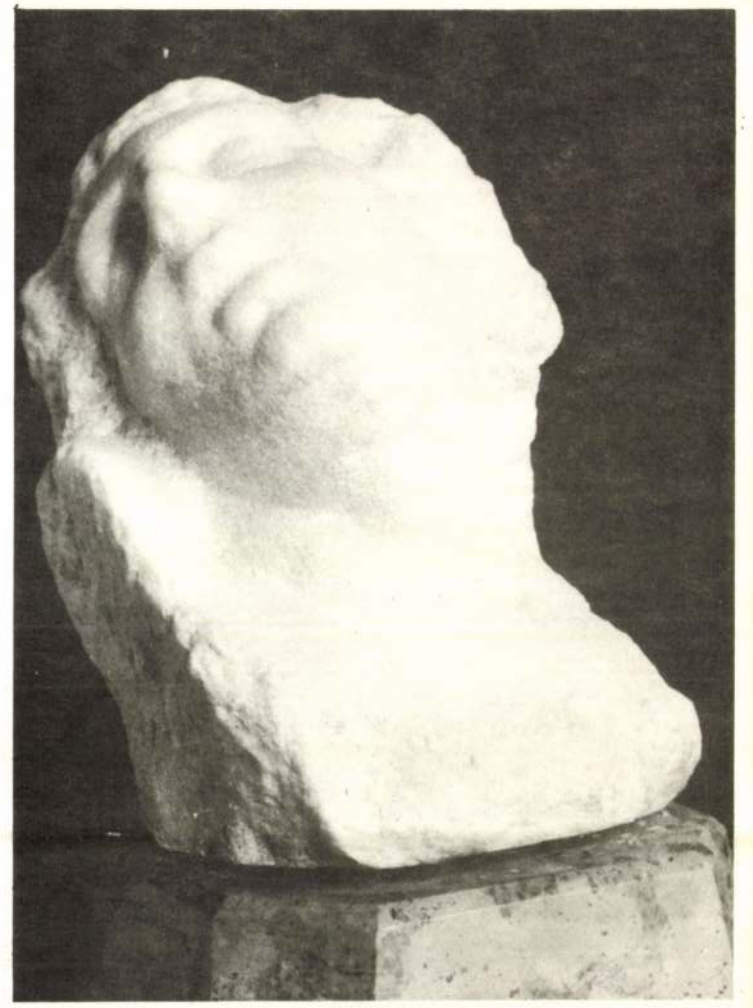
Tudjuk még azt is, hogy egy alkalommal külföldön Picassóval ketten állítottak ki, mert láttuk a katalógust az egyik antikváriumban, körülbelül tíz évvel ezelőtt.

Szeretnénk műveiből kiállítást rendezni és ezért azt kérjük a Magyar Nemzet olvasóitól, hogy legyenek segítségünkre. Ha Spangher Ferenc szobrászról bármilyen adat, katalógus, levelezés birtokukban van, műveit vagy csak emlékeit őrzik, kérjük, értesítsenek bennünket.

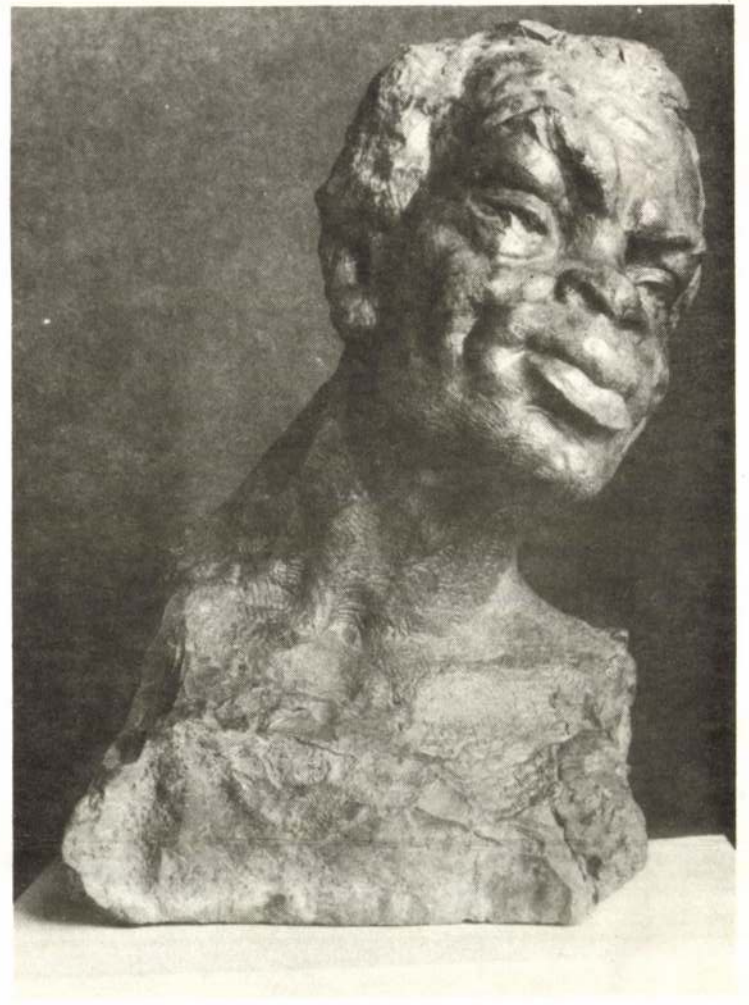
Címünk: Hazafias Népfront Művészek és Barátaik Köre, 1092. Bp., Kinizsi u. 22.

Kovács Dezső

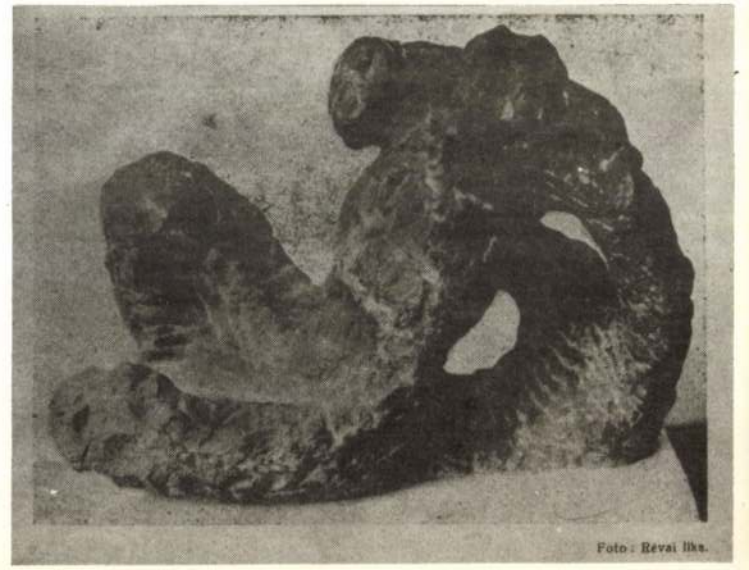

Faun-fej I. (Bibircsókos), 1910-es évek eleje (?)
fehér márvány, 38 cm. Jelezve: Spangher Ferenc
magántulajdon

Fájdalom (Álom), 1910-es évek eleje (?)
fehér márvány, 32 cm. Jelezve a talpazaton: Spangher
magántulajdon

Szoborvázlat, 1919 körül
Reprodukció. Kő, ? cm. Lappang

A címlapon: Kassák-portré, 1918 körül
vörös márvány, bevonattal, 40 cm
Jelezve: Spangher Ferenz
PIM Kassák Múzeum

Faunfej II., 1910-es évek
vörös márvány, 32 cm. Jelezve: Spangher
magántulajdon

Négerfej, 1910-es évek
vörös márvány, 35 cm. J. n.
magántulajdon

Férfiportré, 1910-es évek
vörös márvány, bevonattal, 26 cm. J. n.
magántulajdon

Kofa, jércével, 1910-es évek
vörös márvány, bevonattal, 51 cm. J. n.
magántulajdon

Birkanyíró, 1918 körül
vörös márvány, 47 cm. Jelezve: Spangher
MNG (*)

Bacchanália, 1910-es évek
vörös márvány, 28x18x13 cm. J. n.
magántulajdon

A magyar aktivizmus legtitokzatosabb alakja kétségkívül *Spangher Ferenc.* Az olasz származású szobrász életrajzi adatai ismeretlenek; *Bortnyik Sándor* visszaemlékezése szerint tengerész volt és Trieszt-ből érkezett Budapestre. Hasonlóan bizonytalan feltételezés, hogy 1919 őszén, a proletárdiktatúra összeomlását követően — mint annyi társa a *MA*—folyóirat köréből — emigrálni kényszerült; gyalog indult vissza a dalmát tengerpart felé és útközben meghalt.

Spangher művei kétszer szerepeltek a MA tárlatán, először a lap képzőművészeti törekvéseit reprezentáló III., ún. *Demonstratív kiállításon* (1918. szeptember—október), majd a VII., *Grafikai kiállításon* (1919. január—február). *Kassák* haláláig megőrizte Spangher róla készített vörösmárvány portréját, mely — mint azt a *Nyugat* ban közölt egykorú kritikából tudjuk — már látható volt a Demonstratív kiállításon is. A portrét Kassák avantgarde-önmaga "emblémájá"-nak tekintette: bécsi emigrációjából hazatérve, a *Mentor könyvkereskedés* galériájában rendezett tárlata (1928) alkalmával az üzlet kirakatában helyezte el a szobrot.

Egészen a nyolcvanas évek elejéig a Kassák-portrén kívül a szakirodalomnak csupán még egy Spangher-szoborról volt tudomása (a lappangó mű fotóját *Hevesy Iván: Futurista, expresszionista és kubista művészet* című könyve közölte 1919-ben). Elveszett a *Nemzeti Szalon* 1918. májusi kiállításán bemutatott gipsz Bortnyik-portré is; eltűntek a Bortnyik-hagyatékból Spangher rajzai ugyanúgy, mint a festőnek a szobrászról 1917-ben készített krétarajza. A hetvenes években a műkereskedelemben további, Spangher műveinek tartott szobrok bukkantak fel. Közülük egy darab, a *Birkanyíró* 1984-ben a *Magyar Nemzeti Galéria* állandó kiállítására került; hét munka pedig magángyűjteményekben található. Utóbbi művek közül néhány (*Faunfej II., Bacchanália, Férfiportré*) — különösebb szakmai visszhang nélkül — látható volt a *Művészek és barátaik köre* tárlatain 1978—1980 között.

Spangher művészete nemcsak a magyar avantgarde, de a nemzetközi expresszionizmus szobrászatán belül is sajátos, formailag társtalan jelenség. "Eruptív erő van minden szobrában és alakjainak hatalmas, sokszor romantikus szenvedélyét olyan spontánul és tömegszerűen tudja a kőben kifejezni, hogy az már tiszta, szuggesztív expresszionizmus." (Hevesy Iván) Spangher a századelőn együttélő akadémikus szalonszobrászat stílusában, majd impresszionisztikus felfogásban készítette vörösmárvány műveit nagy valószínűséggel megelőző(?) tanulmányait (*Faun I., Fájdalom (Álom)*). A Bacchanália — mely funkcióját tekintve *hamutartó* — már kiforrottabban mutatja jellegzetes, a formákat éppencsak érzékelhetővé alakító módszerét, de bizonyos, hogy a szeceszszió szelleme sem idegen tőle. A klasszikus itáliai hagyományok (elsősorban *Michelangelo* "befejezetlen" művei) nyomán bontakozik ki Spangher erőteljes, egyre nagyvonalúbb, a modern magyar művészet (a *Nyolcak* és a korai aktivizmus) plasztikus figurafelfogásának ismeretét is mutató expresszív szobrászata.

Jelen kiállítás nem titkolt célja, hogy a felhívja a figyelmet egy töredékességében is jelentős életműre és most már elodázhatatlanná tegye Spangher mindmáig hiányzó művészettörténeti értékelését.

András Gábor

The most mysterious person of Hungarian Activism is, beyond doubt, *Ferenc Spangher.* Details about the sculptor's life, who was Italian by birth, are unknown. In *Sándor Bortnyik*'s recollection he was a sailor and came to Budapest from Trieste. According to a similarly vague supposition he might have been forced to go into exile, like so many of his friends making the periodical *MA,* in autumn 1919, after the failure of the proletarian revolution; he set out on his way back to the Dalmatian Sea on foot, and on the way he died.

Spangher's works were displayed twice on the exhibitions of the MA. First in September-October, 1918, on the so called Demostrative Exhibition which was to represent the artistic intentions of the periodical; and then in January—February 1919, on the Graphic Art Exhibition. *Kassák* kept the red marble portrait that Spangher made if him until his death. This piece, as it is known from the contemporary reviews pulished in the *Nyugat,* was already displayed on the Demonstrative Exhibition. Kassák considered this portrait the "emblem" of his own avantgarde-self: after returning home from his exile in Vienna, during an exhibition in the gallery of the *Mentor Bookshop* in 1928, he placed this statue in the shopwindow.

Before the early 1980s art historians knew only of one statue made by Spangher besides the Kassák portrait. (The photograph of the missing work was published in 1919 in *Iván Hevesy's* book on *Futurist, Expressionist and Cubist Art.)* The plaster portrait of Bortnyik shown on the exhibition in the *National Salon* has also been lost: and Spangher's drawings have disappeared from Bortnyik's heritage, and similar was the fate of the pastel of the sculptor made by the painter in 1917. In the 1970s further statues believed to be Spangher's works emerged in the art trade. One of them, the *Sheepshearer* got a place in the permanent exhibition of the *Hungarian National Gallery* in 1984, and seven pieces of art can be found in private collections. Some of them (Faunhead II., Bacchanalia, Portrait of a Man) appeared on the exhibitions held for *Artists and the Circle of their Friends* between 1978 and 1980, but they passed almost unnoticed.

Spangher's art is a peculiar and, as regards form, a unique phenomenon not only in Hungarian avantgarde but in the European expressionist sculpture as well. "There is eruptive strength in all his statues, and he can show in the stone the mighty, in many cases romantic passion of his figures so spontaneously and massively that it is pure, suggestive expressionism." (Iván Hevesy) Spangher made his studies (Faun I., Sorrow (Dream)), most likely preceding (?) the red marble works, in the style of the academic salon sculpture, and then in impressionistic spirit, these two coexisting at the beginning of the century. The *Bacchanalia,* functionally an *ashtray,* is a more accomplished example of his characteristic way of making forms barely perceptible, but it is certain that he is not averse to Art Nouveau. Spangher's powerful and bold sculptural art showing also his familiarity with the sculpturesque figure-approach of modern Hungarian art (the Eights and early Activism) blossoms out of the classical Italian traditions, first of all of Michelangelo's "unfinished" works.

The unconceald purpose of the present exhibition is to draw attention to a life-work, significant even in its fragments, and to make it imperative to appreciate Spangher's ouvre at long last in the history of Hungarian art.

Gábor Andrási

Irodalom/Bibliography

Elek Artúr: A MA-csoport művészei.
Az Újság, 1918. szeptember 15.

Kázmér Ernő: Két kiállítás. A Hét, 1918. szeptember 22.

Bálint Aladár: A MA csoportos kiállítása.
Nyugat, 1918/II. 601—602. old.

Hevesy Iván: Túl az impresszionizmuson.
MA IV/3. 1919. március 20.

Hevesy Iván: Futurista, expresszionista és
kubista művészet. MA-kiadás, 1919. 30. old.

Kassák Lajos: Egy ember élete. Pantheon 1934.
VII/9. 136. old. (Magvető, 1983.
II/415—416-old.)

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus története.
Akadémiai, 1971. 51. old.

Passuth Krisztina: Magyar művészek az európai avantgardeban. Corvina, 1974. 49—50. old.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus művészete.
Corvina, 1981. 51., 66. és 69. old.

Szabó Júlia: Az aktivisták művészete. In. Magyar művészet
1890—1919. I., Akadémiai, 1981.
587., 589. és 612. old.

Ruttkay György: Egy aktivista festő vallomásai. Kézirat. I.

Andrási Gábor: Eleven robbanáscentrumok. S. F. művészetéről.
Művészet, 1987. (megjelenés előtt)

A Kassák-portré a Mentor Könyvkereskedés kirakatában, 1928. archív felvétel
(eredetije Körner Éva tulajdonában)

SPANGHER FERENC (?—1919?) SZOBRAI
A ZICHY-KASTÉLY NAGYTERMÉBEN
BUDAPEST, III. Fő tér 1.
1987. július 1—augusztus 2-ig

A kiállítást rendezte: Andrási Gábor
Fotók: Rosta József, Berényi Zsuzsa(*)
Angol fordítás: Módos Magdolna

F. K. dr. Merényi Judit, az Óbudai Művelődési Központ
igazgatója
TISSZO GT, Budapest

Köszönetet mondunk
Kiss Horváth László
Kovács Dezső
Takács Gyula
Tóth Antal
Szabó Júlia
Magyar Nemzeti Galéria
valamint a
PIM Kassák Emlékmúzeuma
segítségéért, mellyel a
kiállítás létrejöttét támogatták

SPANGHER F.

SPANGHER

Spangovszky János

1632-ben Képíró András, 1663-ban Spangovszky János említtetnek. Spangovszkyt, mert a Bornemisszaházra, mely ettől az évtől a felsőmagyarországi főkapitányok székháza, ő felsége címerét reáfestette, a város tanácsa börtönre vetette s mesterségétől eltiltotta azzal a megokolással, hogy a képíró fel nem váltotta a polgárjogot. A dolognak az volt a háttere, hogy a város az említett házhoz birtokjogot formált. A pozsonyi kamara közbevetésére Spangovszky fogságából csakhamar kiszabadult.

Kenessey Lajos: Kassai képírók a XVI, XVII és XVIII. században. München 1903. 342. l.

1589-ben Angelini Miklós „pictor sacratissimae majestatis Caesareae" fordult meg Kassán. A század végén élt Strobelről fentebb emlékezünk.

Midőn a codexek miniálása a festészet és könyvnyomtatás elterjedésével mindinkább megszűnt, a képírók ebbeli tudománya a címerfestésen kívül a városi hatóságok által kiadott céhszabályzatok kezdőbetűinek és

Spangowsky Jan

SPANGOWSKY JAN, kassai festő. A kassai levéltárban 1653. október 6-iki kelettel egy érdekes nyilatkozatot olvasunk a fenti, eddig még névleg sem ismert XVII. századbeli festőről. E szerint e festő kinyilatkoztatja, hogy mindaddig, míg a magyar conciviséget (honosságot) meg nem szerzi, addig „képíró mesterségével élni nem fog". E szerint e feltételhez kötötték működésének megkezdését. Festményei közül eddig egyet sem ismerünk, de működése úgy látszik kapcsolatos a felvidéki városok XVII. századvégi szellemi életével és az akkor épült egyházak oltárképei között kell keresnünk alkotásait. —50.

NAMÉNYI LAJOS

147

Művészet 1903. 147. l.

KÉPKERET ÉS KERETLECGYÁR
BUDAPEST
1934 SEP 26
8 2
FILLÉR FILLÉR

Tek.

Müemlékek Országos Bizottsága

részére,

Budapest.

Aréna ut 41.

Spangovszky János, festő, 1653.,
Kassa.

Fürt, Sára
1889., 608.
Keresny: Kassa város levéltárából.

Spanik András

özvö Körmöcbanya

Kőmagyötyj. 188. l.

1087		**A·S Andreas Spanik,** † 1829.	
	Nr. 1073	Cukortartó kókuszdióból, 3 lábú. — *Zuckerbehälter, Kokosnuß auf 3 Füßen.* Naményi-Koncz István, Bp.	L/S
1088		**AS** Ugyanaz. — *Derselbe.*	
	Nr. 1075	*a)* Filigránmívű csat. — *Schnalle in Filigranarbeit.* Mus. Nat. Hung.	
	?	*b)* Kehely. — *Kelch.* — Ca 1790. R. kath. pléb. templom, Tótpróna — *Pfarrkirche,* Slawitsch Proben († Divald K.).	L/sch-
	?	*c)* Merőkanál. — *Schöpflöffel.* — Ca 1800. Eisenstädter Ödön, Bp. Expos. 1927 : 121.	

Spankraft

P.N.930.X.19.

930 PESTI NAPLÓ X/19

Az Operaház emlékgyüjteményének megnyitása

Este 6 órakor *Radnai* Miklós, az Operaház igazgatójának szobájában gyülekeztek a sajtó képviselői. Az Operaház történetének egyik érdekes és kegyeletteljes pillanatához érkezett el a szombati napon, amikor — a külföldi operaházak példájára — megnyitották az Operaház emlékgyüjteményének kiállítását. Ezt az emlékgyüjteményt — hála az ismert magyar mügyüjtő, *Ernst* Lajos támogatásának, egész kis múzeummá szélesítették ki. A muzeális becsü és általános érdekességü gyüjtemény megtekintésére gyült össze a társaság, amely *Radnai* Miklós igazgató és *Vidor* Dezső titkár vezetésével először a nézőtér elsőemeleti előcsarnokában kiállított tárgyakat tekintette meg, ahol a gyüjtemény néhány reprezentatív darabja van, köztük első helyen *Munkácsy* Mihály Liszt Ferenc-rajza és *Zichy* Mihály költői allegóriája. (A poétikusan szép grafikus lapot *Zichy Lisztnek* dedikálta.) Rengeteg kéziratot őriznek a teremben felállított üvegasztalkák, köztük *Liszt*, *Wagner*, *Erkel* stb. kéziratait, többek között *Erkel* nyugtáit is, melyekkel az esedékes tantiémek átvételét igazolja. A legmagasabb összeg, melyről nyugta van: *23 forint 37 krajcár.*

Az előcsarnokban felállított emléktárgyak egytől egyig *Ernst* Lajos tulajdonát képezik és a gyüjteményben az ő letétjeként szerepelnek. A második emeleten helyezték el az Operaház volt tagjainak, a magyar zeneszerzőknek, az Operaház volt igazgatóinak, karmestereinek és rendezőinek fényképeit, idekerültek az Operaház és a régi Nemzeti Színház meglepően szép tipografiájú értékes és jelentős dátumú színlapjai. Itt találunk néhány régi operaházi díszlettervet, melyeket *Spankraft*, az Operaház egykori szcenikusa tervezett és festett. A teremnek egyik érdekes része a kéziratok tömege: levelek, nyugták, relikviák, azok az értékes, műbecsel bíró intarziás szekrénykék, régi porcellánok, melyeket gróf *Keglevich*, az Operaház volt intendánsa vásároltatott még összes magas áron, hogy ezek az eredeti antik tárgyak szolgáljanak mintául az operaházi színpad kelléktári műhelyének. Találunk itt még néhány kosztümöt, néhány eredeti régi kardot és tőrt, megható csoportképet, felvétel az egyik *Puccini*-premier után, a mester hódító eleganciában az asztalfőn és jobbján *Szamosi* Elza, a Puccini-drámák nagyhírű, népszerű hősnője. Mindenütt egy-egy letünt világ emléke és gyászos üdvözlete.

A második emelet II. termének anyaga szintén *Ernst* Lajos letétje. Ennek a szobának egyik szembeugró relikviája, egy kis megfakult névjegy. Írója *Zichy* Mihály. *A névjegyen a fiatal Hubay Jenőt ajánlja a párizsi Magyar Egylet elnökének.* Kedves az *Erkel*-kép dedikálása, a mókás *Erkel* Ferenc azt írja rajta barátjának, *Szigetinek: — Akaszd fel Erkel Ferencet! Szigeti* azonban ezt írta a dedikáció mellé: »*Igen ám, de a szívem fáján!*« Néhány díszletterv, portré, rendkívül értékes *Goldmark*-kéziratok és relikviák egészítik ki ennek a szobának az anyagát.

Őszinte örömmel és határozott jóérzéssel nézheti végig mindenki ezt a szép emléktárat, mely újabb bizonysága lesz a magyar zenei élet fölényének. Ez a mult az Operaház néhány emeleti szobájában és csarnokában összegyüjtve, nemcsak hátteret ad, hanem egyben perspektivát a további fejlődésre. Feltétlen gyarapodásnak és kulturális gazdagodásnak könyvelhetjük el az Operaház kis múzeumát, mely alapja lehet hasonló, nagyobblélekzetü és általánosabb jelentőségü, magyar vonatkozású gyüjteményeknek.

(Kv.)

volt. Hangos filmet játszottak, a lepedőn németül beszéltek a színészek. Nagyon oda kellett figyelni. De Keleti alig értett meg egy-egy szót. Az történt ugyanis, hogy *Keleti* mellett egy hölgy ült, aki — *cukrot evett*. A hölgy a cukrot papírzacskóból szedte elő és valahányszor kivett egy-egy szem cukrot, a papír hangosan megzörrent, s ez a zörrenés lehetetlenné tette, hogy Keleti megértse a színészek szavait. Végre is nagyon izgatottan odaszólt a hölgynek Keleti:

— *Kérem, drága nagyságod, sok cukra van még?*

A hölgy — fiatal, csinos leány — bájos mosollyal odanyujtotta *Keleti* elé a cukorral telt csomagot:

— *Ó, van itt még rengeteg!... Parancsoljon!... Igazán boldogan adom!...*

5.

Nemzeti Színház. Beszélgetünk *Hevesi* Sándorral, hogy milyen érdekes eseményre számithatunk a Nemzeti Színházban. Azt mondja Hevesi:

— Eltekintve az eredeti bemutatóktól, nagyon fontos és jelentőségteljes reprizre készülünk. 1931 március 29. a repriz napja. Ezen a napon lesz harminc éve annak, hogy *Gárdonyi* Géza rendkivüli sikerü színműve, *A bor* színre került a Nemzeti Színházban. A bemutató egyik legfontosabb dátuma a magyar színpad történetének. A magyar népszínmü már úgyszólván teljesen leszorult a Nemzeti Színház színpadáról, amikor *A bor*, ez a nem énekes népszínmü, ismét bebizonyította, hogy nemcsak színpadképes, hanem a legnagyobb mértékben sikerképes is. *A bor* egyike azoknak a kevés daraboknak, amelyek első színrekerülésük óta állandóan szerepeltek a Nemzeti Színház müsorán. Gárdonyi darabja eddig *több mint százötvenszer* került színre nálunk. Talán érdemes megemlítenem, hogy Gárdonyi Baracs Imre szerepét *Császár* Imrére és Göre Gábor szerepét *Nádai* Bélára akarta kiosztani. Akkoriban, a premier előtt, óriási felzúdulást keltett, hogy Gárdonyi felvonultatja a Nemzeti Színház színpadára ismét a *gatyát*. A bemutatóest sikere után azonban ez a tipikusan magyar viselet a legteljesebb mértékben — szalónképessé vált a Nemzeti Színház színpadán. Az eredeti szereposztásban *Gyenes* játszotta Baracs Imre szerepét és *Ujházy* Göre Gáborét. Baracs Imre szerepét azóta *Kürti* József, *Kiss* Ferenc és *Rózsahegyi* Kálmán játszották, Göre Gábor szerepét pedig Rózsahegyi Kálmán. A márciusi reprizen előreláthatólag ismét Rózsahegyi fogja játszani Göre szerepét és Baracs Imréét Kiss Ferenc. A már-

PRÁZSKA INFORMAČNÍ SLUŽBA
VYSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 344-778
Vystřižek z časopisu
Új szó, Bratislava
7.7. II. 1971

MIRÓL I

RUDÉ PRÁVO mf tribuna kv
PRÁCE Zemědělské noviny

PRÁGAI L[illegible]ON

A kommunista becsület

— Nagy a funkcionáriusok felelőssége a párttagság előtt, tudatában kell lenniük, hogy az őszinteség hiánya minden esetben rossz vért szül, nemcsak velünk, de az egész párttal szemben — írja a Tribuna legutóbbi számában Jaroslav Rous a kommunista becsületről szóló cikkében.

Vajon becsületes eljárásnak minősíthető-e, ha a párttag a tagsági illetményét nem a megállapított összegben fizeti be, ha nem vesz részt a gyűléseken és nem fejt ki politikai tevékenységet a lakosság közt? Bizonyára nem becsületes eljárás ez, hiszen azzal, hogy belépett a pártba, vállalta a feladatok teljesítését is. Lehet-e becsületes kommunista az, aki minden áron a legjobb fényben szeretné feltüntetni magát, s a haszon és a hatalom utáni telhetetlen vágyában képes minden akadály eltávolítására? Az olvasó könnyen válaszol erre a kérdésre. Vagy: becsületes eljárás-e a párttal szemben, ha a marxista—leninista párt tagja a marxizmus—leninizmussal ellentétben cselekszik, szöges ellentétben azzal a tanítással, amelyet nyilvánosan magáénak vall? S hogyan egyeztethető össze a kommunista becsülettel a felületesség, a könnyelműség, a hanyag munka? Vagy a rábízott tisztség felelőtlen betöltése, a hiányosságok iránti közömbösség, sőt azok elkendőzése, vagy a szubjektivizmus és a fölérendeltség érzése?

A párt iránti becsületesség pótolhatatlan tulajdonság, amely erősíti a párt sorait, segíti az őszinte elvtársi légkör kialakítását, és fokozza az emberek munkakedvét.

A szavazásról

Hogyan történjen a szavazás az új pártbizottság megválasztása alkalmából, kézfelemeléssel-e vagy titkos szavazással? — kérdi a Tribuna szerkesztőségétől egy chomutovi olvasó. A szerkesztőség válaszában hangsúlyozza, hogy most az évzáró gyűlések idején fontosnak tartja a kérdés pontos megválaszolását, s ezért a CSKP KB pártépítési osztályát kérte fel a válaszadásra. Íme a válasz: „A pártszervek megválasztásának módját meghatározó alapelvek szerint, amelyeket a CSKP KB elnöksége 1970. november 12-én hagyott jóvá, az évzáró taggyűléseken 1971-ben a szavazás nyilvánosan történik. Ez az alapelv valamennyi pártszerve-

1948 februárját akarták megbosszulni

A Novosztyi szovjet sajtóiroda cseh nyelvű hetilapjának, a Týdeník aktualít idei 8. számában Zdeněk Hoření, a Rudé právo főszerkesztő-helyettese írt cikket 1948 februárjának jelentőségéről. Bevezetőjében megállapítja, hogy 1968-ban a „barikád másik oldaláról" elsősorban három történelmi objektumra irányították az ágyútüzet: a CSKP V. kongresszusára, 1948 februárjára és a szocialista építés időszakára.

— A legyőzött ellenforradalom visszavonulási támpontjairól húsz év után ismét ellentámadásba lendült, kezdetben „a szocializmus megtisztítása", a „megjavított szocializmus", „a tiszta demokrácia" jelszavába burkolva terveit. Nagyszabású revans és bosszúkísérlet volt ez a februárért, revanskísérlet, amely nem válogatott olyan „békés eszközökben" mint a nyilvános rágalmazás, vagy az emberek öngyilkosságba kergetése stb."

Most egy prágai újságíró, Rudolf Štroebinger kevésbé ismert esete jut az eszembe, akinek áruló hangját jelenleg a Deutsche Welle hullámhosszán hallhatjuk. Ő volt az, aki 1968 tavaszán elősegítette egy becsületes ellenálló, partizán és kommunista — Augustín Schram — elleni rágalomhadjáratot. Ismeretes, hogy Schram elvtársat 1948 februárja után külföldi ügynök gyilkolta meg. Schram elvtársat a mi reakciósaink 1968-ban azzal vádolták, hogy köze volt Jan Masaryk öngyilkosságához, ami égbekiáltó hazugság. Bebizonyosodott, hogy Stroebinger kezdeményező részvétele ebben a becsületes harcos emlékét és a szocializmus ügyét gyalázó kampányban elsősorban személyi indítékokon alapult. Ugyanis Schram elvtárs a felszabadulás után Stroebinger apját a nácikkal való együttműködés miatt törvényesen felelősségre vonta... Tehát valahol itt vannak az ellenforradalmi erők 1948-ért való bosszúkísérleteinek gyökerei. (Itt jegyezzük meg, hogy annak idején, 1968. május 20-án az Új Szó leközölte Bebrits Annának, Augustín Schram nejének írását, amelyben Bebrits elvtársnő állást foglal és tiltakozik férje emlékének meggyalázása ellen. Írásában a többi közt arra is felhívta a figyelmet, hogy a Masaryk-ügy hamis és célzatos elferdítése nem

1021 Spanner Edit

Spanner Edit pasztelljei és rajzai

A komáromi (Komárno) Duna menti Múzeum nemrég megnyílt termében rendezett kiállításon ezúttal Bratislavában élő festő: Spanner Edit művei vesznek körül. Az utóbbi három-négy év termésének válogatása, mintegy 25 pasztell s néhány rajz: egytémájú, de nem egyhangú anyag. Egymásra következő változatok, ám külön él mindegyik.

Egy görög szállóige szerint a költészet beszélő festészet, a piktúra pedig néma poézis. Ez a poézis árad halk finomsággal Spanner Edit tartalmi átéléssel alkotott képeiből: a fiatal nőből s a gyermekség gubójából kibontakozott leánypillangókból. A valóság színes, képzőművészeti nyelvre való áttételéből.

Az a Spanner Edit, aki a régi kulturális hagyományokban gazdag Prešov szülöttje, aki Budapesten négy évig a grafika művészetét tanulta — hazatérve — a saját hangját keresve, ösztönös ellenszenvvel fordult el a fekete-fehér művészettől. Szinte belső sugalmazásra választotta a pasztelltechnikát. Elemi erővel vonzotta a finom, árnyalatokban gazdag egymásba olvadó szín, a belső vallomás kifejező eszköze, amit leghatásosabban a puha pasztellkrétával lehet a papírra varázsolni.

A rokokó festői is ezzel a technikával éreztették koruk, illetve az uralkodó osztály életfelfogásának játszi könnyedségét. S a 15. század angol portrétistái, főképp Romney, szintén pasztellel festették a bájos, légies női arcmásokat. Nem ebből a két irányzatból merítette Spanner Edit az ihletet, hanem a középkor átszellemült művészetéből: a gótika piktúrájából. Ha asszonyai arcának tiszta oválját, domború homlokát, lágy vonásait nézem s érzem a test fölött dominálló lélek sugárzását, úgy vélem Giotto is hathatott reá.

De térjünk vissza a mába, a realitásba, melyet érzésein keresztül szűrve felold konkrét tárgyiasságára alól. S ha igaz, hogy a festészet mágia, akkor a képzelet teremtőerejéből születik a megálmodott eszménykép, jelen esetben imaginárius portrék formájában.

A háttér árnyalt, halvány tónusai dallamosan csendülnek össze a figura kulturált, lenge színeivel. Itt áll előttünk a hajlékony törzsű, gyöngéden domborodó keblű ifjú nő. Megnyújtott, finom ívű nyaka fölött a gondolkodó fejecske töprengve támaszkodik a pihentető tenyérre. Halkan vibrálnak arca vonásai s a mély tekintetű sötét szem mai gondokról árulkodik. A jellegzetes „Néger lány" öntudatos bátorsággal néz szembe az ellenséges világgal. — Természeti tájat csupán egyetlen pasztellje hátterében fedeztem fel. A borús ég alatt álmodozó csöndben halkan zendül meg egy fa sárgás lombkoronája. A finom harmóniába ritmikusan olvad bele a költői fogalmazású nőalak.

Ma már nem állíthatjuk, hogy „a világ csak hangulat" (Reviczky), de itt minden képnek valóban megvan a maga hangulata. A Csipkegalléros süldő lányka szelíd mosolya, a Madonnák, az Álmodozók, a Töprengők, az Elhagyatottak s a többi kép is a női szépséget dicsérik. Rajzai: a Szerelmesek, a Pillangó, az Ifjúság gondos művességgel, szeretettel, fantáziával és ráclóval formáltak.

Nem hallgathatom el, hogy négy belföldi és a budapesti tárlatán kívül Spanner Edit részt vett a nők művészeti és kulturális egyesületének nemzetközi szövetsége által rendezett VII. Szalónján Franciaországban. Húsz nemzet versenyében a csehszlovák festőnők közül Spanner Editet tüntették ki nagydíjjal.

Az új életre ébresztett Duna menti Múzeum érdemes és lelkes dolgozóinak az a törekvésük, hogy a kultúrát s a művészetet minél szélesebb körben terjesszék. Ezt bizonyítja Spanner Edit tárlatának egységes és harmonikus hatású rendezése is.

BÁRKÁNY JENŐNÉ

Ladislav Falta őrnagy, a Dukla Plzeň tagja, érdemes sportmester lett a Polgári Honvédelmi Szövetség 1970. évi legsikeresebb sportolója. A sportújságírók ankétján is ő szerezte meg a legnagyobb — 264 — pontarányt, s egyúttal a nyugat-csehországi kerület legjobb sportolója. A 34 éves Ladislav Falta két fiával, Přemkoval és Vladkoval a versenyeken szerzett érmeket nézegeti. 14 éves sportolói pályafutása alatt több mint 150 ilyen érmet kapott. A legértékesebb az arizónai Phönixben megtartott 1970. évi világbajnokságon nyert arany- és ezüstérem.

(Felvétel: Vlach — ČSTK)

MOYZES ILONA

ÉJJELI VIHAR A KIÉGETT GYEPE

nkezője volt Mišónak, férjének, aki lomha yakran próbára tette a munka így is elhúzó- félénken megjegyezte, vacsora. Barnabás nem úgy érezte, Piros az osságot nyújtó lámpás e és elembertelenedett

melegében nagyokat a fáradtság kezdte le- ől. Vacsora előtt Piros tte meg Barnus bácsi

yott, melegedjék... — Barnabás úgy megle- najdnem elfelejtette le- rka tartalmát. — Bori békében — soha nem életében. — Aztán láb- — Nyugodtabb álma rozzá az asszony, mint- rondott volna semmit. re, gatyára vetkőzött, szalmazsákjára, mint a a földre, ha nem tá-

tett-vett, kimosta Bar- cáját, lemosta bocsko- vastagon bekente háj- ha és száraz legyen n kilöttyintette a vi- tte a műhelyt, s fonni délután elhozta a rok-

rogva forgott a kezé- z egyetlen nesz, amely nűhely csendjét. Oda- szél, a harci zaj is hegyekben kilátástalan dözés. Még nappal is alamire, hisz már har- t a front, s egy hely- A hegyek rejtekhe- iptói bennszülöttek is- elnézte a férfi széles egyre lejjebb csúszott . Így hanyatt fekve el- ől a ráncok, s arcát jótékony álom, s Piros ek találta. Sasorrával szával egy kissé a gö- osra hasonlított. Meg- a át a szívét. Megköny- ó sóhajokat eregetett, ita, minek örül igazá- ert nem volt egyedül. mellette egy élő em- yai alá vette és még betoppanó katonáktól. rvult éjszakáját végig- Mišo elesett a fronton.

Pedig nem is volt szerelem, bizony, ami volt is, csakhamar elmúlt. Szerette a pálinkát, de nem itta mértékkel, mint Barnus bácsi. Sokszor kipécézte szlovák nyelvtudását. Ittas állapotban szidta az anyját, és nem használt ildomos jelzőket. Vérszemet kapott a falu. Mindenki tisztában volt vele, hogy az ura nem veszi pártfogásba. Mišo anyja sem tudta megbocsátani, hogy fia az „alföldről" hozott asszonyt a házhoz, pedig nehezen kapott volna lányt ide-

— Te vagy az, Zsiga? Csakhogy megtaláltalak... — nyögte. — Segíts fölkelni... Olyan ez a sár, mint a ... mint a megdagadt tészta... Megfulladok...

— Én vagyok az, Barnus bácsi — ébresztette Piros.

Barnus megdörzsölte a szemét: — Jaj, megint az a nyomasztó álom — nyögte és az oldalára fordult. — Negyed évszázada kísért a Pó völgye, több mint húsz éve térnek vissza az álmaim. Csupa vér és sár, meg hol-

fellegek elemés nyában az anyj szíve. Az egyet ként vezette. A énekelte a zsol mindig azon k anyjához könyö pártfogását kéri szégyellte és ilyenkor, de ne ember, sem iste ment, hogy meg nem volt szüks

HORDÓ

rások. Bajuszos fiatal arca gond- volt, nagy szürke szeme fölött a möldök komoran összevonva. Most intett, amikor odaért a kis szürke kai alá, csak felpillantott, s las- e fogva lépteit, továbbhaladt.

óta sűrűn vitt levelet ebbe a majdnem mindennap; aztán egyre k a levelek, hetenként csupán egy- eztek, most pedig már tizedik nap- ött...

a leveleket mindig türelmetlenül címzett, érkeztükre felélénkült, felszakította a borítékot, s örömtől ogó, vidám arccal már az ablakban kezdte.

élhordónak mindez nagy örömet mosolyogva adta át a leveleket, mzett visszamosolygott rá; néha fakadó, jóleső nevetéssel fogadta , két ízben még szóba is ereszke- . Egyszer azt kérdezte.

e, nagyon fáradt?

meg:

kenő hőség van ma, igaz?

lhordó mindkét alkalommal vidám hagyta helyben, hogy fáradt, és lege van.

zonban már nem fogadja moso- ha megkérdi is, van-e levél, olyan rideg hangon, mintha ő tehetne y nem érkezik levél.

yon sérti, és fáj neki, s amikor ivatalban átveszi a maga levélré- nagyon szeretné megtalálni köz- orítékot, amelyre lendületes férfi-

N. város, Szélső utca. Vera Danyilovna Szoszinának

De ilyen levelet nem talál mostanában.

Az utcából kiért a mezőre; a kis erdő felé indult, amely sötétzöld pásztaként húzódik a város szélén. — Sűrű bozóttal benőtt szakadékokon kellett átmennie; lereszkedett a meredek ösvényen, útközben letört egy ágat, s továbbment a szakadék aljában, tankójára taszította a sapkáját, és az ággal csizmája szárát csapkodta.

Egy-egy pillanatra néha behunyta a szemét, s olyankor felbukkant előtte a fiatal nő sápadt, ovális arca, keskeny szemöldöke, homlokába, rózsás arcába hulló hamvasszőke hajfürtje. Derűt sugárzó, fényes kék szeme olyan nyájasan és szívből mosolygott — szinte simogatta a levélhordó szívét. Felsóhajtott és elmosolyodott ő is, fejét ingatta gyönyörűségében, ahogy az asszony arcát maga elé idézte.

Hirtelen halk nesz támadt a bokrok között — mintha sóhajtott volna valaki. A levélhordó megállt, arca figyelőn megnyúlt; hallgatózott. Újra hallotta a hangot.

Balra, a lombok résén át, rózsaszínű ruha tenyérnyi foltját pillantotta meg — valami mintha meglökte volna, arrafelé indult...

— Vera Danyilovna! Keljen fel, az isten szerelmére! — suttogta megindultan, amikor megállt a földön zokogva vergődő asszony mellett. — Hát szabad ezt?... Gondolkozzék! Fölsegíthetem?

Az asszony még mindig zokogott, nem felelt. A levélhordó sután teregette a karját, nem tudta, mihez fogjon.

— Hej, uramisten! Mit keres maga itt? Jöjjön, no, Vera Danyilovna! Jó? Hát... szabad így emésztenie magát? Nyirkos is a föld... még megnáthásodik...

— Menjen innen! — vetette oda az asszony zokogva.

— Hogy mehetnék el most? — vonogatta a vállát elképedve a levélhordó, s letérdelt mellé a földre. — „Menjen innen!" Hogy tehetném? Hiszen maga itt... Én mindennap... gondolok magára... töröm a fejemet, hogyan s mint... Maga olyan... szép, igen... és jó... Én minden éjjel... vagy hogy is mondjam... magát látom... Jöjjön, a Krisztus szerel-

— Hagyjon békén!

— Vera Danyilovn nem lehet! Hogy én itt marad ebben a s ördög vigye el azt is emésztődni mind duljon föl... Nincs szép... Hiszen aká kell intenie... Ő n fröja... Ha szabad töröm minden csont fáját, vérét ontom!

— Fajankó! — kiá telen felpattanva. Sí me haragosan megv megett. — Szemtelen

A levélhordó ott m tátott szájjal, kime

Elsuhant mellette tán eltűnt, nyomába a bokrok. Sötétedett. tak le a szakadék bokrokat. Nedves lo valahol madár pityeg fényes kék égen fe

— Uramisten! — leült a földre, s át

Aztán szomorúan gint k'mondta, fennh

— Hej, uramisten!

Utána sokáig ült

Koromsötét volt r körülnézett. Halálos dékban.

— Jól elbánt vele hordó, s kapaszko szakadékból.

Hajnalban részege egyik utcáján; erőse gosan mormolta:

— Hát így bánik Alássan köszönöm! É maga meg félrefor csúnyán rám hurro ép! És ha szabad tem, mi? Inkább v vagyok én? Én a le mondom... Küldje tudja magát megért asszonyt... akkor ember! Semmirekel pofájába... jo-jogo

szombatonké a sarokban fahasábok anyja el templom megvet

1021

Spanner Edit festőművész

VIRÁGBA BORULT ÁGACSKA

Látogatóban Spanner Edit érdemes művésznél

Spanner Edit festőművészhez indulok. Éveken keresztül készültem erre a beszélgetésre: láttam a komáromi (Komárno) kiállítását, majd a fővárosit is. Képein csodálatos fény vibrál és a fényben álomittasan, szomorúan állva, ülve, nézve álmodoznak a nők. A tökéletes nők. De mindegyik arcon rengeteg a szenvedés. — Miért szenvednek ennyit a nők? — kérdem a tágas, gyönyörű, ízlésesen berendezett, inkább társalgónak beillő műteremben, ahol a festőállvány, a néhány vászon, a falnak fordított képek, a festékek és az ecsetek alig észrevehetően húzódnak a háttérbe.

— Kérdezze meg a feleségét! — *válaszolja kedvesen.* — Mi nem szenvedünk, dehogy szenvedünk, csak másképp látjuk a világot, mint a férfiak; és minket is másképp látnak. Ez a világ rendje. Itt van a lányom. A képzőművészeti akadémiára jár, férjnél van, szült egy gyereket, most három és fél éves, gyönyörű, okos kisfiú, de a lányomnak naponta meg kell küzdenie a fiáért és a férjéért, s azért, hogy dolgozhasson, rajzolhasson. Mert a férfi mindig csak férfi lesz, a nő meg nő. Amikor valaha festeni kezdtem, úgy gondoltam, én is úgy fogok festeni, mint a férfiak és azt akartam, hogy soha senki ne tudja megkülönböztetni, hogy ezt nő festette. De rájöttem, hogy ez nem jó. Nekem elsősorban önmagamat kell képviselnem, és hogy annak kell lennem, aki vagyok: nőnek — a magam gondjaival, problémáival, örömével is bánatával. Persze, ami ebben az egészben felháborító, hogy a legtöbb férfi még ma is magában hordja a régi beidegződést, miszerint ez nő, ez úgysem viszi semmire...

● *Nem viszi semmire? Ön érdemes művész, hogy több kitüntetése, díja közül csak a legrangosabbat említsem. Mindenkinek tetszenek a képei. Ott állít ki, ahol akar.*

— Kivétel vagyok, és nagyon szerencsés valaki, mert, hogy úgy mondjam, nagyon jól mentem férjhez. A férjem nemcsak elismerte, de igényelte is, hogy fessek. Éveken keresztül ugyanabban a helyiségben dolgoztunk, festettünk. Bár egész nap együtt voltunk, együtt dolgoztunk, mind a ketten elfáradtunk, de amikor este hazaértünk, farkaséhessé vált, s én máris mehettem a konyhába. Így aztán, míg ő pihent, én a konyhában forgolódtam, és ha tovább voltam a szokottnál, már jött, hogy hol vagyok ilyen sokáig, mit csinálok... Persze, ezt én is elfogadtam, természetesnek találtam és nemcsak belenyugodtam a sorsomba, de vállaltam és alkalmazkodtam is hozzá, mert rájöttem, hogy nekünk, nőknek, másképp jár nemcsak a kezünk, de az eszünk is. S bár az életemben sok minden másképp történhetett volna, lényegében nem találom e házasságot rossz vásárnak, mert végül is, hatvanéves vagyok, elértem valamit. Elértem egyfajta megbecsülést s békét, derűt is, ami nélkül nem sok értelme lenne az életünknek.

● *Mikor kezdett el festeni?*

— Ahogy láthatja, elég nehezen járok, mert csípőficammal születtem, s bár a szüleim mindent elkövettek, hogy meggyógyuljak, nem sikerült. Ezért kezdettől fogva nagyon sokat voltam egyedül, a szellőtől is óvtak, és hogy elfoglaljam magamat valamivel, korán kezembe vettem a ceruzát. Később a szüleim, mintegy kárpótlásként megengedték, hogy beiratkozzam a budapesti iparművészeti iskolára. Nem azért, hogy festőművész legyek, ettől szerettek volna megóvni. Sőt, ettől féltettek, hiszen abban az időben Prešovon nagyon rossz példákat láttak. Végül mégis festőművész lettem. Rövid ideig jártam Koffán Károly festőművész magániskolájába, majd megismerkedtem a férjemmel, aki akkor már befejezte a prágai képzőművészeti akadémiát és nagyon sokat segített nekem. 1946-ban Kassára kerültünk. Akkor nagyon jó volt, mert a háztartásban nem volt semmi kötelességem. Ugyanis abban az időben még nem volt miből háztartást vezetni.

● *Az ötvenes évek elején költöztek a fővárosba. Mi történt ebben az időben?*

— Addig azt festettem, amit gondoltam, ahogy a világot láttam. Aztán egyszer csak az ötvenes évek elején más lett az igény. Furcsa volt ez az egész. Nem mintha nem ismertem volna el, hogy reálisan, konkrét dolgokat, gondolatokat kell festeni, de egy picit másképp képzeltem el az egészet. Így történt aztán, hogy olykor elkérték kiállításra a képemet és vagy ki sem állították, s ha igen, akkor fekete keresztet tettek alá, jelezvén, hogy íme a múlt avitt művészete. Máskor meg kaptam ösztöndíjat, hogy fessek egy képet családi témára. Hogy én azzal menynyit kínlódtam! Mert amikor konkrét feladatot kapok, meghatározzák a témát vagy esetleg a méreteket, hirtelen mintha festeni is elfelejtenék. Próbáltam én azt a képet úgy megfesteni, ahogy kérték, de nem tudtam, nem ment. Annyira nem ment, hogy végül mégiscsak azt festettem, amit gondoltam, és ez lett a vesztem. A zsűri úgy ítélte meg, hogy nem tettem eleget a pályázati előírásoknak és nemcsak hogy nem állították ki a képet, de még az ösztöndíjamat is levonták a jövedelemből. A képet szerencsére visszaküldték.

● *Melyik az a kép?*

— Ez, ami itt van a fejem felett — *mutatja az idilli képet, amely egy tiszta, szép mese. Középen az anya, négy bájos gyermekével, oldalt, kis korlát mögött, jámbor tehénke a kis bocijával, az anya jobbján, a pázsiton, a szárnyait leeresztő, csibéit féltő kotlós, a fán madárfészek, csőrüket tátó fiókákkal, fölöttük az ennivalót hordó mama — azaz a család, ahogy a valóságban látjuk, láthatjuk, és mindez oly tiszta és bájos, mint amilyen bájosak csak a középkori iniciálék, miniatúrák képei vagy a gótikus oltárképek tudtak lennie.*

— Nem kapok gyakran ösztöndíjat, s ha mégis, a pénzt a szekrény aljára, a párnák közé dugom. Én ugyanis abban az időben teljesen elveszettem a lábam alól a talajt. Megpróbáltam ugyan modell után festeni, de az sem ment.

● *A képein érezni valamit a gótikus festészet tisztaságából és itt, a műteremben látom, hogy nem is véletlenül, mert műgyűjtőként is kedveli a középkori művészetet. Prešovban született, nevelkedett, Kassán járt iskolába, így már nagyon korán, gyermekfővel találkozhatott a legrégibb és legértékesebb hazai művészeti hagyománnyal. Így a gótikával is.*

— Szüleim Prešovban éltek, de a Szepességből származtak. Ott éltek a rokonaim, nyáron eljár hozzájuk, s emlékszem, lyen áhítattal néztem a tikus oltárképeket. N voltunk vallásosak, nem tentiszteletekre mentem gótikus templomba, ha a művészi élményért. A is nagyon szeretem ez művészetet. De abban, h végül is ennyire közel rült hozzám a gótika, a jemnek is nagy része v Ő szokta mondogatni, h minden művésznek ren keznie kell kiinduló p tal. Hát én a gótikus m szetben találtam meg ez pontot vagy rokonságot. iskolában napokon ker tül rajzoltunk modell ut és később is. Eljártam ó dákba, üzemekbe, termés után is sokat festettem, zoltam, de aztán rájött Palugyay festőművész van igaza, aki azt vallo előbb el kell felejteni konkrétumot, hogy minc a helyére kerülhessen és kéletes lehessen. Ít van a kis virágos kordé. A kor Párizsban jártam, h átvegyem a Clermo Ferand-i díjat, a szállod előtt állt ez a kocsi. A nem volt merszem, h odaálljak és megfess vagy akárcsak lerajzolj magamnak. Nem. Sokat tam előtte és nézegett figyeltem, aztán a szobá meg a kapu alatt lerajz tam, s csak idehaza fes tem meg.

● *Tehát egészen konk szinte fogható dolgo fest. Pedig a képeit né azt hinné az ember, h ez mind álom, a képze játéka.*

— Úgy látszik, nek nincs nagy képzelőer mert csak konkrét dolgo tudok elképzelni és m festeni. Viszont minden k nek van egy bizonyos tö nete, szavakban is elmo ható tartalma, és ez má kép születésénél megmu kozik — *mondja és felve az emeletre, hogy megt tasson három képet.*

Ez a három kép ta mindennél többet m Spanner Edit festőmű gondolatairól, világlát ról, üzenetéről. Az egyik a Rózsaszínű függöny cí adta. Állnak a fiatalok rózsaszín függöny el csodálatosnak látják a lágot, s közben nem ves észre, hogy a függöny hadozik, stoppolásra szo mezítelen lábuk alatt érzik az éles köveket, s lábat. A másik kép egy családot ábrázol. Anya, ben kisdeddel. A férj ol Egyik kezében a könyv másik keze, hogy ne s ják meg, a gyermekén. anya viszont fehér pelen vetett a könyvre, eltem az álmait. A harmadik szintén a családdal fog kozik. Három egymást roló, göcsörtös fa. A zépső dús, vastag, é nyúló törzsből szív al korona tör még magasa ra, a gyümölcsei pedig szebbek. Lehetne akár a radicsom legszebb fája. szont mellette, hozzásin va, vele születve és élv másik, az anya képét képező törzs satnyác visszagörbül a sok súly éppen csak vegetál és er fogva a gyümölcsei is nyák, éretlenek. Harma az apró, kis virágba bo ágacska — a lánya, teli ménnyel, gyönyörű vi ban. Talán belőle még l valami... Oda kell fig nünk Spanner Edit érde művész üzenetére, mindezt nem panaszkép hanem a gondolkodó e tiszta és megismételhe len szavaként fogalma képre. Nemcsak gyön ködtet, gondolkoztat is.

NÉMETH ISTVÁN

Spanner Edit: IDO (Olaj, 1967)

Spranraft Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188—296, 188—307

ESTI HÍRLAP

1958 DEC 29.

□ ÉRDEKES FESTMÉNYT TALÁLTAK a salgótarjáni acélárugyár egyik épületének padlásán. A fél falat beborító festmény — Spranraft Géza operaházi díszlettervező alkotása — a gyárat ábrázolja múlt századvégi állapotban. A képet most megtisztítják a több mint hatévtizedes portól és a gyár múzeumában helyezik el.

el és az uj [illegible]
zel további áremelkedést
von maga után.

S.panraft Géza

□ ÉRDEKES FESTMÉNYT TALÁLTAK a salgótarjáni acélárugyár egyik épületének padlásán. A fél falat beborító festmény — Spanraft Géza operaházi díszlettervező alkotása — a gyárat ábrázolja múlt századvégi állapotban. A képet most megtisztítják a több mint hatévtizedes portól és a gyár múzeumában helyezik el.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

TARJÁNI ACÉL

1958 DEC 19.

Egy régi festményt találtak a Gsz-ben

Érdekes felfedezésről hallottunk az elmúlt héten. A gazdasági szerárugyár szerszámraktárának padlásán egy fél fal terjedelmű, 1896-ból származó festményt találtak. A festmény a gyárat mutatja be az 1896-os időknek megfelelően. A képet Spanraft Géza operaházi díszlettervező festette.

A képet most megtisztítják a sok évtizedes piszoktól, és azután a gyármúzeum anyagát fogja gazdagítani.

később egy har
sult. Majd m
szárnyalva e
csengő férfih
utánunk az est
tán, érthetően,
szívhez hatóar
dalocskát:

Vigye a szél ezt a muzsikát,
Odesszába szálljon kis dalunk,
Repüljön nappal-éjszakán,
Várod ugye édes asszonyom.
És a tenger

ség falát. Biztos, erős kezek
fogják a hajó kormánykere-
két, nyugodtan hajthatjuk
álomra fejünket.

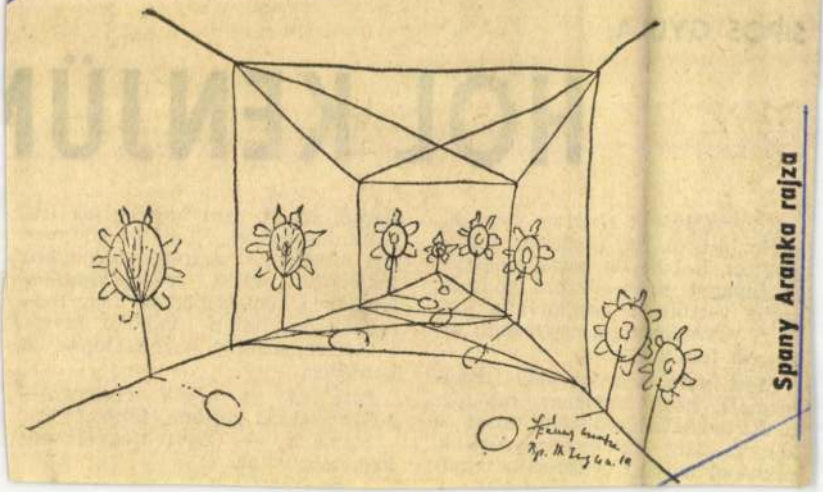
Spanraft Géza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 AUG 2 1

Spány Aranka
1021

Spany Aranka rajza

SIPOS GYULA:

HOL KENJÜK

Könyvállványt akartam csinálni, plafonig érőt. Egy barátom fölvilágosított, hol kapok hozzá megfelelő anyagot, mert először mindent sorba vettünk a deszkától, a kisipari vasvázon át, a nagyüzemi alkatrész-lehetőségekig.

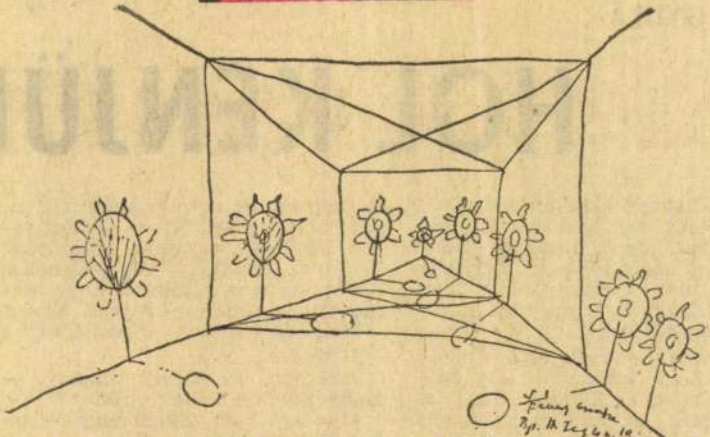
Most nem beszélek első ijedelmemről, hogy majdnem ott tartunk: drágább az állvány, mint a könyv. Míg az ember gyűjtene, rakná el még az értékesebb tanulmarad, azt ők nem hagyhatják itt, nem adhatják el. Nincs rá könyvelési lehetőség, számla, bizonylat, főkönyv, revízió, végelszámolás. Különben nem is biztos, hogy marad itt egyáltalán valami anyag.

Megszégyenülve visszalépek a kerítésen.

Este jön az egyik cigány: — Hány zsákkal kellene, főnök?

Mondom: — Olyan négy-öt nekem elég volna.

Spany Aranka

Spany Aranka rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 4. lap.

[illegible] magyar irodalmi [illegible] külföldi barátainknak. Ezek többsége azonban nem „bolond megszállott", hanem a magyar irodalmi művek lektora és fordítója. Erdemeik elismerésének jeléül a Szerzői Jogvédő Hivatal 1975-ben 11 szocialista és 6 tőkés országban élő fordító

terjesztésének eredményesebbé tételéhez — a többi között — a következők mielőbbi megvalósítását tartjuk szükségesnek.

A tőkés export és import közötti aránytalanság enyhítése érdekében — a helsinki záróokmány alapján

SIPOS GYULA:

HOL KENJÜNI

Könyvállványt akartam csinálni, plafonig érőt. Egy barátom fölvilágosított, hol kapok hozzá megfelelő anyagot, mert először mindent sorba vettünk a deszkától, a kisipari vasvázon át, a nagyüzemi alkatrész-lehetőségekig.

Most nem beszélek első ijedelmemről, hogy majdnem ott tartunk: drágább az állvány, mint a könyv. Míg az ember gyűjtene, rakná el még az értékesebb tanulmányokat közlő folyóiratokat is, rendet szeretne, világos áttekintést, a bútoripar alig vesz tudomást arról, hogy a töpörödő kislakásokban növekvő könyvigények vannak. Nézzen meg bárki egy — nem is olcsó — típusgarnitúrát: hány könyvet képzelnek bele a tervezők?

Rementem tehát az ajánlott állomarad, azt ők nem hagyhatják itt, nem adhatják el. Nincs rá könyvelési lehetőség, számla, bizonylat, főkönyv, revízió, végelszámolás. Különben nem is biztos, hogy marad itt egyáltalán valami anyag.

Megszégyenülve visszalépek a kerítésen.

Este jön az egyik cigány: — Hány zsákkal kellene, főnök?

Mondom: — Olyan négy-öt nekem elég volna.

— Tizet átdobok estére, csak hova tegyem, hogy ne legyen szem előtt, aztán fizet érte három százast. A közösbe, tudja.

A közelben senki más nem építkezett akkor. Emberséges brigád volt, látták, milyen gyámoltalan vagyok.

★

Ily
rako
erőve
ment
azt n
lán a
ne a
kocsi
akko
gyere
fust,
mázs
bemo
rafel
teni.
én ne
lérem
rabló
teni
moso
címet
lönbe

Spanyár Pál

festő

Székelyudvarhelyen él.

Bányai János:

Odorheiu-Székelyudvarhely városa. Odorheiu-Székelyudvarhely, 1933. 151 l.

vevényességének is gyarapodnia kell, s
ál több részletet kell fölhalmozni, minél
yobb a tárgy. Ellenkezőleg, az egyszerűség
y tárgyhoz is jól illik. Sőt még akkor sem

edjük magunkat túlzott méretű diszítmé-
k szerkesztésére elragadtatni, ha az adott
letet okvetlen be akarjuk födni diszítmé-
kkel. Látjuk az itt fönti két ábrán, hogy

SPANYÁR PÁL MEGHALT.

Székelyföldről szomorú hírt kaptunk. A Zászlónk régi illusztrátora, a diákvilág híres karikatúra-rajzolója, Spanyár Pál, a székelyudvarhelyi róm. kat. főgimnázium igazgatója meghalt.

A régi gárda tiszteleg a sír előtt, amely ezt a gazdag szívet magába rejti. A fájdalom fátyolán át elénkviharzik az a diáksereg, amelyet Spanyár Pál örökített meg a Zászlónk hasábjain: Záp Ferkó, Kócz Matyi, Fal Gyuri, Keötseög és Karcsi, a mintadiák: — s velük együtt az iskolai élet fürge, eleveneszű, minden hájjal megkent, — mégis kedves típusai, akiknek a szeméből egészség és életrevalóság mosolyog ránk. Spanyár Pál művészete megtisztította s a nemes lelkek színvonalára emelte a diákhumort.

1900 óta működött a székelyudvarhelyi gimnáziumban: s most azok kísérték ki utolsó útjára, akiket fölnevelt s akik vele együtt dolgoztak a székely ifjúságért. Megrendült lélekkel olvassuk a gyászbeszédet, amelylyel a gimnázium búcsúztatta őt.

„... Nemcsak mi, az intézet tanárai s növendékei búcsúzunk tőle; mert nemcsak mi, mostaniak vagyunk az ő intézete, — hanem harminchét évre visszamenőleg mindazok, akik szívüket az ő szívébe kapcsolták.

Annak a hatvanhárom évnek, mely a nyitrai bölcső s e koporsó közé esik, nagyobb felét itt élte le. Itt talált boldog otthont.

Mikor ide jött, idegen volt neki a földünk s népünk, — annak lelke, s a székely lélek alkotásai: — s most, mikor örökre itt hagyott bennünket, úgy ment el innét, mint a nép hűséges fia s legalaposabb ismerője. Mi székelyek a megszokottság közönbösségével mentünk el földünk és népünk természeti s szellemi kincsei mellett: — ő a művész szemével ezer és ezer értéket, szépséget, különleges kincset látott meg köztünk. Festményei, díszítő rajzai tanuskodnak róla, hogy magába szívta Székelyország lelkét s minden szépségét.

A székely lelket tanítványain keresztül szerette meg. Egymásra következő sok-sok diáknemzedék emlegeti, hogy a „várj csak, te lacibetyár!"-féle fenyegetéseiben több volt a szeretet, mint a dorgálás. Senkise félt tőle: a diákok szeretetből voltak jók és szorgalmasak az ő óráin.

A székely népművészet alkotásai különösen hatottak rá s megtermékenyítették tehetségét. Állandóan tanulmányozta a népviselet ezerféle változatát, a székely házat s annak beosztását, a tulipántos bútorokat, a csodásan szép székely kaput, — sőt a rajzokkal díszített husvéti tojásokat is. A népművészet minden megnyilatkozása érdekelte őt: — s ezekkel gazdagította saját művészetét.

Spanyár Pál, a Zászlónk régi rajzolója meghalt.

Maga is rajzolt s tervezett székely dolgokat: gobelinekre vitte át a székely kapu formáit s díszítéseit.

Hányszor nevettette meg a Zászlónk olvasóit azokkal a rajzokkal, amelyek diák-csínyeket s fölsüléseket ábrázolnak! Néhány jellemző vonással életet varázsolt a papírra.

S hányan fognak éveken, évtizedeken át imádkozni az oltárképek előtt, amelyeket ő festett!

A székelyek minden ünnepen előhozzák azokat a templomi zászlókat, amelyeket ő tervezett, s azok alá tömörülve járják a búcsúk útját.

Midőn harminchét évvel ezelőtt ide érkezett, — senki se fogadta. S most ezrek kísérik ki a kapuhoz, amelyen át az örökkévalóságba távozik. Idegenül lépett erre a földre, — és most sajátunk gyanánt siratjuk őt. Éreztük, hogy minél inkább megismer, annál inkább megszeret bennünket. S mi e szeretetért szeretetet adtunk cserébe.

Tudjuk, hogy szeretettel fogadja őt magába a székelyföld..."

E szavakkal búcsúzott Spanyár Páltól az a gimnázium, amelyben tehetsége s jósága kivirágzott.

A Zászlónk minden olvasója szívébe zárja régi munkatársának emlékét.

HUMOR.

Jó szív. Egy amerikai nyári üdülőhelyen szabadtéri mozielőadás van. A film éppen ahhoz a részhez ér, mikor egy fegyvertelen négercsoportra oroszlánok támadnak s megeszik a feketéket.

Az egyik néző kisgyerek könnyezik.

Az anyja vigasztalni akarja.

— Na, kicsikém, ne sírj! Hiszen jól tudod, hogy ez csak film és az életben másképp van.

— Nem azért sírok — csukladozik a yenki-csemete. — Azért sírok, mert az egyik oroszlánnak nem jutott néger, hogy megegye.

A kis ember. Az egyik délvidéki városban él egy híres ügyvéd. Nagyeszű, nagytekintélyű ember. Valamikor tagja volt a magyar képviselőháznak. Hajthatatlan, kemény magyar ember. Gyűlölik, üldözik a szerb hatóságok.

Egy izben megidézték tanunak. A szerb bíró feltette hozzá a szokásos kérdéseket.

— Foglalkozása? — kérdi a bíró.

— Ügyvéd.

— Ügyvéd? Hiszen, barátom, maga a zsebemben is elférne — szólt a szerb bíró kicsinylőleg.

— Lehet, hanem akkor bizonyosan több tudomány lenne az úr zsebében, mint a fejében.

Csehszlovák versek. A csehek a felvidéki magyar fiúk szellemi szükségletéről is gondoskodnak. Egy csehek által kiadott s magyar fiúknak szánt könyv közöl is néhány vérpezsdítő csehszlovák költeményt.

Az egyik például így hangzik:

Ezer esztendeje annak,
Hogy itt csehszlovákok laknak,
Úgy akartak, úgy akartak kiirtani,
De az Isten, a jó Isten nem engedi.

Így hangzik a másik:

Fel, fel csehszlovákok a csatára,
A szent szabadság oltalmára,
Mennydörög az ágyú, csattog a kard,
Úgy apritjuk mi, úgy apritjuk mi a magyart!

Ha csak... Kirendelték a gömöri fuvaroskocsist. A cseh minisztérium egyik magasrangú tisztviselőjét kellett elvinnie valamelyik olyan istenhátamögötti falucskába, ahova ugyan autóval fel nem lehet kecmeregni. Megkérdezi tőtul a nagyúr az ő dühös-magyar fuvarosát:

— Nincsenek-e itt zsiványok?

A magyar illemtudóan így szólt erre vissza:

— Nincsenek bíz' itt, hacsak most nem viszek egyet.

Spanyár Pál

TONGA TABU

REGÉNY · IRTA: AJTAI KÁLMÁN ·

— Nekem nagyon gyanus a dolog. Ott egy kis öböl van a sziklák közt s a víz nagyon zavaros felületű. Nézzen csak oda — szólt Bontemps.

— Becsületemre, nem látok semmit!

— Hát akkor menjünk gyorsan oda, mert én sejtek valamit.

Majdnem hogy futott Bontemps atya, annyira izgatta a látvány. Ahogy közeledtek, Prims arca felragyogott.

— Tengeri kígyó legyek, ha nem jó szimatja van atyaságodnak. Az ott a szeméttelep! Ott sok tengeri moszat, hinár és talán-talán uszadék fa is van. A tengeráram ott vágódik be a parthoz.

Már ott voltak egészen közel, csak le kellett mászni a sziklákon.

A tengeri hinár közt néhány jókora fatörzs és ág rejtőzött.

— Micsoda pompás lelet! — örvendezett Bontemps atya. — Rögtön húzzuk partra a drága kincset, nehogy elússzanak.

— Ne féljen attól! Az egérfogóban nincs olyan biztosan bezárva az egérke, mint ez itt. Az öböl valóságos börtöne a tenger szemetjének. De ilyen szemétnek örvendek.

— Hátmég ha egy európai nagyváros szemétdombja volna itt! Micsoda kincsek rejtőznének abban számunkra. Ugy-e, Prims, nem gondolta sohasem meg, minő kincseket dobnak el az emberek.

— Bizony, óriási értékeket! Például rossz kések, madzagok, pohár, üvegek, szíjak, rossz cipők, ruhadarabok, réz, ólom, — jó mennyei atyám, mennyi kincs! De kéjjel turkálnék most köztük. Micsoda jó lábasokat, fazekakat találnánk. Mindenünk volna, ami kell! De ne bölcselkedjünk, gyerünk a vízbe!

A víz sekély volt, alig térdig érő. Igen szépen és könnyen ki lehetett cipelni a fát. Kihoztak három csonka fatörzset, sok ágat és rengeteg tengeri hinárt.

— Nézze csak ezt a hinárt — mutatta két keze közt kifeszítve az atya, — milyen erős. Mit gondol, mi lesz ebből?

— Gyerekség kitalálni! Hát kötél, zsineg! Hej, Bontemps atya, hisz' mi kezdünk itt duskálni értékes dolgokban! És milyen hosszúak, milyen jó ruganyosan erősek ezek a hinár-fonalak! Tudja mit, hagyjuk itt a parton kincsünket és gyerünk horgászni! Tud fonni? Lássuk csak!

— Tudok még gyerekkoromból. Ön tartsa ezt a három jó hosszú fonalat. Háromszorosra fonom, mint ahogy az asszonyok a hajukat fonják be. Vagy talán négyszegletes fonást csináljak?

— Nem szükséges. Az túl komplikált, mert nyolc ág kell hozzá, és csak rövidebb fonásnál gyors a munka.

Bontemps atya keze gyorsan járt, mint a motolla; egyszeriben készen volt a zsineg. Jó erős volt, akármilyen közepes halat megbír. Ha ugyan a horog beválik. De hiszen — gondolja magában az atya — gyerekkorában gombostűvel is fogott egyszer egy kis halat.

A horog nem volt nagy, de mégis csak nagyobb falat jut rá, mint a tócsából marokkal kiszedett apró halacskák voltak. Ezekkel ugyan jóllaktak, de most már az éhség megint nagyon kerülgeti a gyomrukat.

Csalétkül egy kis halat tettek a horogra. Rákötötték az ostort egy ágra, úsztatónak egy fadarabot kötöttek a horog fölé s kivetették a pompás halfogó készüléket egy mélyebb vízbe, nem messze a mostani lelőhelytől.

— Cudar éhes vagyok a nyers koszt után! — sóhajtott a kapitány. — Egy jó borjúszelet ugyancsak jobban leszerelte volna a gyomromban kaparászó ördögöt, de most valahogy remélem, hogy egy fél cápát elcsípünk. Nem gondolja?

— Csendben, kapitány! — súgta az atya. — Nézzen oda...

Nem volt idő sok fecsegésre. A hitterjesztő ügyes fogással kikapta a horgot s oh csodás eset: ott vergődött rajta egy szép kétfontos hal.

— Hurráh! — E kiáltással ugrott fel Prims s míg a hal ficánkodott, a kapitány már rátette hatalmas tenyerét, nehogy még elszabaduljon valahogy s visszavándoroljon őselemébe, a vízbe.

— Ez ugyan jól sikerült! — mondotta lelkendezve. Ha minden missziós atya ilyen jó halász, akkor a halak csakhamar kifogynak a tengerből.

— Ne feledje, hogy a legelső és legnagyobb misszionárius, szent Péter is halász volt s így ez ősfoglalkozásunk.

— Igy tehát bízva az ön szerencséjében, vesse ki a horgot mégegyszer. Én majd addig kitisztítom a halat.

Az előkészített apró halakból csalétek került a horogra s már is repült a vízbe.

Annyi hal volt a csendes öblöcskében, hogy nem sok időbe került s már ismét megrezdült az úszófa s a kirántott zsineg végén megint egy jókora hal ugrált.

— Bravó!, misszionáriusom, ma kifogjuk az óceán halait s jó kövérre hízunk ezen a paradicsomi helyen. De adja most át nekem a botot, hadd horgásszam én is. Nagyon szórakoztató foglalkozás.

Igy ment tehát a halászás. Hat darab jókora hal feküdt a porondon. Most már meg kellett volna sütni a halakat. Megkockáztassák a gyufát? Ugy határozták, hogy még ma várnak vele. De itt van ez a pompás zsákmány és nyersen egyék meg? Vagy tűzkővel kezdjenek a tűzgerjesztéshez? Néhány ágacska már eleg száraz volna, hogy meggyulladjon, mert a tűző nap hamar szárít. El kell hozni tehát a gyufát, meg kell nézni jól, mivé száradt ki s egy kissé a napra is ki lehet tenni. Igen nagy probléma!

— Nézze, Prims, menjen a gyufáért és nézzük meg,

Spangowsky

Spangowszky Jakó

Képíró.

Spangowszkyt 1663-ban említik. Mint a Bornemissza Kata, meg ettől az évtől a felsőmagyarországi főkapitányok oltalma, ő felsége címerét ráfestette, a város tanácsa bőrtömre vetette s mesterségétől eltiltotta azzal a megokolással, hogy a képíró fal nem változtatja a polgárjogot. Adolgnak az volt a kútfeje, hogy a város ez említett kérdést birtokjogot formált. A pozsonyi kamara közbevetésére Sp. a fogságból szabadult.

Kemény Lajos, Kassai Képírók. Művészet, 1903. 342

A Kassai levéltárban 1653. okt. 6. kelt egy érdekes nyilatkozatot olvastunk a faluk; eddig még nevét sem ismert XVII. századbeli festőről. E szerint e festő kinyilatkoztatja, hogy mindaddig, míg a magyar concivitasságot (honosságot) meg nem szerzi, addig „képíró mesterségével élni nem fog." E szerint e feltételhez kötötték működésének megkezdését. Festményei közül eddig egyet sem ismerünk, de működése úgy látszik kapcsolatos a felvidéki városok XVII. századvégi pellengéri élodével és az akkor épült egyházak oltárképei közt kell keresnünk alkotásait.

Nemeny Lajos.

Művészet, 1905. 147. l.

Spanraft Ágoston diszlettervező

Magyar Életrajzi Lexikon

Spanraft Ágoston (Cegléd, 1855 — Rákosszentmihály, 1910. ápr. 14.): díszlettervező. Munkásságát a Nemzeti Színházban kezdte 1872-ben. Lehmann Mór tanítványa volt, hosszú évekig mellette dolgozott, majd 1877-ben nyugat-európai tanulmányutra ment. Visszatérve ismét a Nemzeti Színháznál működött 1880—84 között. Ebből az időszakból maradt fenn Madách Az ember tragédiája c. színművének első előadására (1883) készített néhány díszletterve, melyet az előadás rendezője, Paulay Ede vázlatai nyomán készített. 1844-től az Operaház díszlettervezője volt, néhány vázlatát, díszlettervét az OSZK. Széchényi Könyvtár színháztörténeti osztálya őrzi.

MDK

K. Spányi Béla

Napnyugta télen, olaj

KMT. 1907-8. téli kiáll. 39 l.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

K. Spányi Béla:
Erdőrészlet
/Nyeremény a téli kiállitáson, 1913-14/

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
85.

br. Wodiáner albert műbarát

Pesti Hirlap. 1883. dec. 14. 3

Báró Wodiáner albert Spányi
Bella „Utolsó fejtörő“...

Egyesületek Ybl

Spányi Béla festőt a Képzőművészeti Társulat alapitó tagjai közé vették föl

Budapesti Hirlap, 1883, IX. 25

264. sz. 3. o./Sz. és M./

Tóblakef, Boldog óvás Ignácz

Bélától.

Budapesti Kilátó, 1911. XII. 20.

Ifj. v. h. o. (k. és k.)

Tabloképek, alkonyat, tájak

Balatoni

Budapesti Rulay. Hét k. II. h.

35. h. kellékek l.o. (Reich.)

Tabla Áj Arató nő ünnepi

Beöthy

Budapesti Hírlap, XII. 20.

187. n. 4. o. (Gy. és K.)

Táblakép. „Kedélyhangulat.“ Spányi

Pesti Hilap. 1880. ápr. 30. 4.

A Tárlat új képei.

Táblaképe „Patakmelletti Sírnál"

Pesti Hirlap. 1879. ápr. 4. 4.

Képzőművészeti hírek

Festészet (1900 - 1919) - Önálló Táblaképp.

Lpányi: Tájképek.

(Béla?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777 - 782. l.

Nagy Tavaszi Tárlat (Műcsarnok).

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Utolsó gólya" (Spanyol)

Vasárnapi Ujság. 1886. XXXIII. é. 42. sz. 650.

Bajor herceg magyar művészeknél

Táblakép. „Utolsó gólya.“ Spányi

Pesti Hirlap. 1880. ápr. 30. 4.

a Tárlat új képei

Táblakép. „Gerjés.“ Spányi

Pesti Hirlap. 1879. ápr. 4. 4.

Képzőművészeti hírek

Táblakép Dunaeszlei Sóvári

Bélatól.

Budapest Külső- Váci út 45

152 n. ö. (Gyöngyös)

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Erdőrészlet
Tehenekkel." (Spányi)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 16.
a Képzőművészeti Társulat tagjai
részére....

Táblakép. Erdőrészlet. Spányi

Pesti Hirlap. 1889. jun. 18. 4.

A mitsem mondó művészeti

Rábeszélés ....

Táblakép Szerdőbe Zsáni Hl

Bélafő

Budapest. Kiadj. 1881. X. 30

136 l. 4.o. (4. és k.)

M.D.K.

Sőrés Imre

diszlettervező szinpadképe a„Császár parancsára" c. filmhez. repr.
A diszletterv a tágyaló termet ábrázolja.

H.M.: A császár parancsára c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. febr. 10. IX. évf. 6. sz. 10-11. lap.

Sőrés Imre

1940-41. filmévad,
Hunnia filmgyár

Elzárt múltú harangok
c. film díszletei.

Egy kis lánc c.
film díszletei

Magyar Film
1941. ápr. 5.

Sörensen

1.

" Cincik 40.1.

Sőreghy János, debreceni műemlékgazgató.

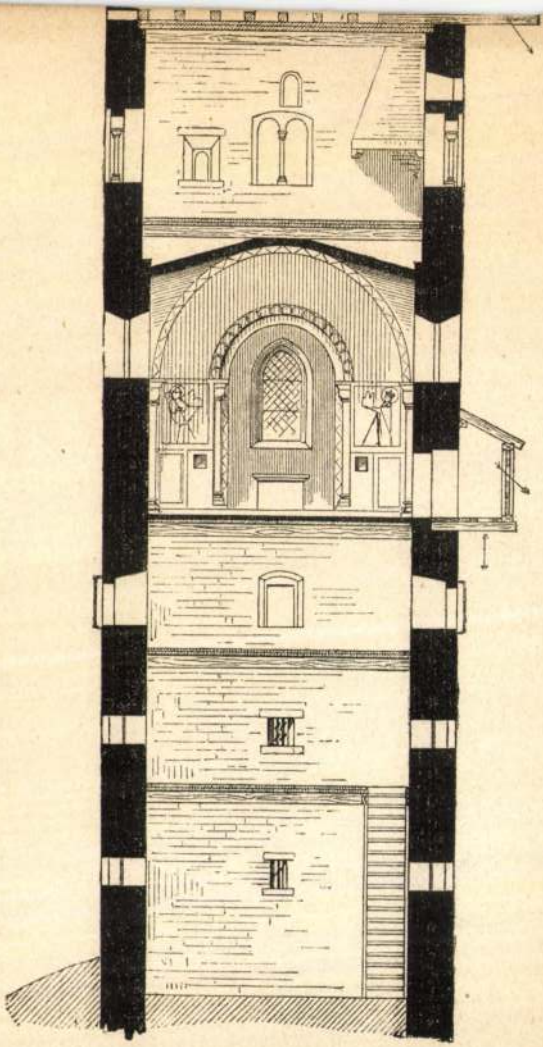
Bara László a Képzőművészeti Főiskola jubileumi kiállításán bemutatott képeivel, 1928-ban pedig Kisvárdai tanár, kiváló sajátos akvarelltechnikájával, 1938-ban Debrecenbe hívták, az egyetem híres gyakorló gimnáziumába. Itt a következő években működött a pathétikus, kezdő. Ennyit Sőreghy János műemlékgazgató megjegyzéseit, amit több vásárlás is követett.

Bakó Endre: Látogatás Bara László festőművésznél.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. júl. 13. 4.-old.

Sörregi János festőművész

Utca elnevezés Debrecenben

Magyar Nemzet 1983. XII. 7.

20.

Sőregi rk. templom

r. k. templom

Gömör m. kistarcsa

Istvánffy Nyő. Henckelmann?

1) a régi templom alaprajza az országos levéltárban $\frac{1}{2}^{\text{m}} = 10^{\text{l}}$

részletek $5^{\text{m}} = 1^{\text{lib}}$

2) az új templom társulati képes oklevélen 1871-ben

Söreghi János NDK

szintén közreműködött és néprajzi szempontból
megörzésre méltó dolgok összegyüjtésében segitségér
volt Eesedi Istvánnak.

Divald K.: A debreceni Déri-Muzeum. - M.Ip.Müv.1931.
1-2.sz.

Ifj. Sőre Ferenc

a Képzőművészeti szakkör ifjúsági anyagából a UNESCO idei nemzetközi gyermekrajz-kiállítására festményét küldik el.

Ny. Körmű, 1973. márc. 2.

Şöprü Ferenc — mureș - ferbo

Tanulmányfej (rajz; repr.)

(n.gy.) Brassói vasutas a kézműv. kiállításon

Népszava 1955 febr. 20, 83 évf. 43 sz. 6 l.

MDK.

Söpni Ferenc asztalos.

"Kocsiépítők" fametszet. (repr.)
Tagja a SMAV. Központi Képzőművészeti Körének.
Első díjat nyert a SMAV Északi Járműjavító kultúrházban a Képzőművészeti Lyceum grafikai pályázatán.

Művelt nép. 1955. febr. 20. VI. é. 8 sz. 4. l.

MDK

Söprü Ferenc

A család, labduc met.

Alváz-lakatosok, metszet

I. Orsz. Vasutas Képzőmüv. kiáll. 1951. aug. 5. l.

MDK

Söprü Ferenc graf.

n.t: Az első orsz. Vasutas Képzőm. Kiáll.
Kis Ujs. 1951. aug. 26. 4.l.

mdk

Söptei Ferenc

rézkarca a kiállításon
(Ü. m. Képz. m.)

Pogány Ö. Gábor: Képzőművészeti Kultúránk
Helyzetéről
Népművelés, 1956, 1. sz. 34. l.

Söprü Ferenc (Budapesti MÁV.)

„A vonat vége" fametszet

Képzőművészkörök Országos Kiállítása
a Nemzeti Szalonban (Péter Imre)
Művelt Nép 1952. dec.

ÓZSEF EDE
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

SÜRGÖNYCIM: „RIGLERJE"

FIÓKRAKTÁRAK:
IV., VÁCI UTCA 33. — TELEFONSZÁM: 88-4-27.
V., GR. TISZA ISTVÁN UTCA 14. — TELEFON: 80-6-17.

Postatakarékpénztári számlaszám 3509.

Girószámla: Magyar Nemzeti Bank

Folyószámlák: Magyar Ált. Hitelbank, Pesti Magyar Keresk. Bank

Budapest, 1934 dec. 14.

szerencsénk november 30.-i számlát
áradékkal ellátva átnyujtani, s kér-

engö 4.75
álásával átutalni szíveskedjenek.
llunk további rendelkezésükre, s

Sóvári Ferenc

grafikus

Szabad Művészet

1957. 423. l.

Sóptér Gusztáv

Pécs, TV-torony, és Szeged-Tarján-teleni viztorony. Építész Vizvárdy István, szerkezettervező Thoma József, statikus Sóptér Gusztáv. - Ism.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz. 59. és 60.l.

Söpkéz Gusztáv

Söpkéz Gusztáv-Vizvárdy István: Gyula, 1ooo m^3-es víztorony. - Müszaki Tervezés, 1966. 9.sz. 13-15. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 249. l.

Söpkéz Gusztáv

K.S.: Televizios és mikrohullámú adóállomás, Sopron. Épitészek: Kovács Sándor és Vizvárdi István, statikus Söpkéz Gusztáv, belsőépitész Kochut Gábor.

Magyar Épitőművészet, 1971. 2.sz.

41-43. l.

Μ.Ρ.Κ.

M.D.K.

Söpkéz G.

Tervei a kiállitáson

Százhalombattai kémény

Vidos Zoltán: " Épitészetünk 20 éve" c. kiállitás

Söpkéz Gusztáv épitész M.É.K.

a té-vé -torony tervezője

Társtervező: Thoma József- Vizivárdy István

Kétszáz méteres tevétorony épül a Misinatetőn

Magyar Nemzet 1966. nov. 15. 5.l.

M.D.K.

Söod Márton, ötvösmester

nem volt céhlap, hanem
mint „Land-Meister" működött
Hunsdorf-ban, a 18. század
második felében.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
262.old.

Söldner János, festő, 1666., Lőcse.

Tört. Tár

1889., 632.

Weber: Bűntényei és büntetése.

Fischer Vince

ferto.

Földvári Tamás

festő.

Lőcse. 1666.

Korcsmájá. is volt, amelyben 1666. jun. 9-én egy halálos vérengzés történt. (Lőcsei krónika)

Weber Sam. Brüntenjöri és bünkelsäck. Tört. Tár. 1889. 632. l.

Kereszt, erűrt, közepén korongon angyal-
niello, karitott várakon domború pél-
alakok. (Mag 95 cm) Vörösangyal XV. sz, a kereszt valki
ni, XVIII. várad.

Sajtóri rk. templom

(Zala vm)

Ss Jakab tiszt. Bencsélve.

1757-ben helyreállíttatta

Bíró Márton püspök

Pehm. 461. l.

Löffler Béla

Vernét Gibala Ferenccel kapcsolat-

ban említi.

Ladislav Šaučin: Výtvarné umenie na východnom

Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 17.

Stockholm Gyor

Stress XVI:27.

Laid

Regency Gyor

MDK.

Enzi Sozzo

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

Hol találtam:.....

192 .....

Sozer András

pesti műlakatos

Lásd

Lepold-Honor Emlékkönyv

48. l. - 49. l.

1.

Lepold-Lippay-Emlékkönyv

20. l.

Sózer András

MDK

pesti mülakatos

az Esztergomi bazilika főkapuja.

49.e.

ZOLNAY LÁSZLO: Az esztergomi vár. Bp. 1960.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

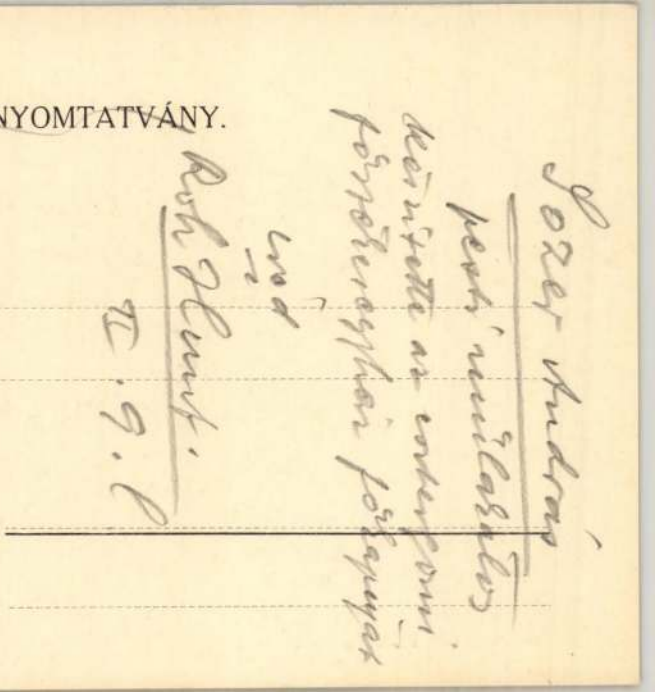
Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Sózer András

pesti műhelyében készítette az esztergomi bazilika főkapuját.

Zolnay László – Lethrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) – 157. l.

MDK

Soyer Lukács kőmives mester

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda építőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik építették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művészet 1957. VI. évf. 4. sz. 299. l.

M.D.K.

Soye — ónöntőkészítő

1800-ban halt meg Pozsonyban 55 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. sz. old.

SOY, Franz, pozsonyi óratokészítő

F. S. Mozgheimmacher, kadiadót pinet. (1796, 7081.)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sovinszky József

a Lipót-kőbányai templom különleges szerkezetű orgonát fenti kivitelre 1900 Ft-ért.

Horvtemplép.

44. l.

MDK

Sovinszky József budapesti órás

a tpl óráját tervezte és készitette

-l-: A nyiregyházi rk. uj pléb.templom.
Epitő ipar, 1905. ápr. 9. 151. l.

Sowinszky József

Orás Pap.

l.

Ezredes és Áll

IX csop. 47. l.

Az I-ső kötetben foglaltatik:

I. Művészeti ágak szerint:

Építész	Szobrász	Érem-művész	Festő	Miniator	Rajzoló	Metsző	Ötvös	Érczöntő	Ipar-művész	Az összes életrajzok száma
373	266	56	879	45	133	140	905	118	38	2953

Szentpétervári ref.

templom

Belső és ón edényei

XVII – XVIII. sz.

Szarvas Gábor kendője, arathatóvége

XVIII – XIX. sz.

Fejfák.

Debreczeni László 1934.

21 – 28. l.

29

Péter vt

Csütörtök

30

Siennai Katalin

Április

○ Holdtölte 22 ó. 59 p.

Péntek

1

Fülöp és Jakab

A Nemzetközi Vásár kezdete.

Szombat

2

Atanáz

Nap kelte 4 ó. 43 p. — Nyugta 19 ó. 12 p.

1942 • 18. hét **Május** V. hó • 31 nap

naptár

Ijar

V	9	
H	10	Seni b.
K	11	
S	12	
C	13	Kh. b.
P	14	
S	15	S. Em.

Szénmfalvai ref.

templom

(Kiskülső m.)

Oltárszekrénye 1609-beli festmény nem a mennyezetet, hanem csak a 9 deszkából álló kis kazettát díszítette.

Kolgyer. 116. k.

EUROP
FILM-, KÖNYV-, LAPT[illegible]SZTŐ
ÉS KÖNYVKIADÓ R.T.

Rothermere utca 12/II

Budapest
Rothermere utca 12/II

Sövényházi ref. egyházi

könyvtárai.

Podhorszky-Palfi

Sándor: Az erdélyi

népművészeter

albuma - II Ki-

adás Kolozsvár 1927.

19-22. l

DR. MÖLLER KÁROLY
BUDAPEST, I., NÁRCISZ-UTCA 13

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága,

B u d a p e s t.

IX. Högyes Endre utca lo

Sövényfalvi ev. ref.
egyházi bíróságai

Kelemen Lajos cikke
Erdély Népe 1901. 13–14. l.

Ila Kelemen

Sövényházi Márta
másoló apáca
XVI. sz.

cod
2

Horváth Cyrill
A Margit-le-
genda forrásai.
Bpp. 1908. 1. l.

Sövényházi Márta

az Erdélyi kodex
leírója

írod

Horváth János

A magyar irodalom mű-
veltség kerdési kent
Történet Mohácsig
A Magyar Irodalmi Könyv-
vei IV. Bp. 1944. 150. l.
234. l. 235. l. 236, 237, 238 l.

mint művészről
(kalligrafus stb)
amig vala Mó ét.

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 380—108 — POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA: 58037

M. K. 16722.

NYOMTATVÁNY

Szentiványi Gyula
úrnak
úrnőnek
igazgatóságnak

titkár

Nagyon fontos

Bp. XI.

Lágymányosi-út 16

Sövényházi Márta

a margitszigeti Kolostorban élt (dominikus-rendi?) apáca volt.

A kolostori könyvtár részére másolta a nagy terjedelmű Esztergomi Kódexet 1530-31-ben.

Horváth János

A magyar irodalmi műveltség kezdetei

Bp. 1944. 138. l.

Ff. kéziratos kódex

Csch Ignácz, szentkatolnai K 135.

Szövetségbeli Márta

Lánd
a
Pintér Jenő. Ma-
gyar irod. tört
I. kötet.

Beöthy. Magy. irod
tört

Sövényházi Márta

domonkosrendi apáca

Könyvtár

1530

Contra jezt.

1. old.

Tövényházi Márta

Könyvmásoló.

Érsekujvári codex.

írod

Toldy Ferenc. Régi magyar passio rajzolattal. Pest. MDCCC LVI. VIII. l

Szövényházi Márta

Ltsd

Dn. 545. l

laid

Toldy Ferenc. Régi magyar
Passio rajzokkal. Adalékul
a középkori magyar irodalom
és rajz művészet ismere-
téhez. Pest. Eggenberger. 1856.

Hadsereg.

A jobbra fordult és
gránátos nézi a rövid kardot
sal diszitett kereten pedig
szemlélhetjük. Felirata fölül

K.K. ÖSTERR

a kép alatt balra: Ungarische
jobbra: Ungarisch
legalól középütt: Druck und V
k.k.

Szines kny , alányomáss

Sövényházi Márta

mergitszigeti Domus apáca írta a Hatalmas Erzsébet-kódex legnagyobb részét (1529–1531). Szerzősége felismerhető a Thewrewk-kódexben (1531). Az Erzsébet-kódex miniatúráit is ő festette.

Jakó Zsigmond: A középkori magyar leánynevelés története. Kassa 1933. 84, 85. l.

Sövénygházi Márta

röd.

Vas Olga: A misztika hatása Kódex-irodalmunkra. Bpest 1937 50 — 55. l.

ÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
eti Muzeum.

0 .

ó 14.-én, szombaton délután 5 orakor

. á s t

rában kiásott romaikori falu /vicus/
TIBOR választmányi tagtársunk tartja.
tisztelettel meghivja és Vendégeket

2.-án

az E L N Ö K S É G .

gmond-körteri végállomásán délután
akor a Budafok-Forgalmi telep állo-
ével megyünk az ásatás szinhelyére.
vényes átszállójegyek /80 fillér/

Dr. Szentiványi Gyula úrnak,

Bp.

Tisztelt Barátom!

Ismételt kérésére szívesen küldöm meg a kért adatokat.

Szíves üdvözlettel

Schönherr Károly

Sövegjártó Mária keramikus

P. Szűcs Juliának: Köszönettel és szívélyesen

Művészet, 1982. szeptember

Szövegíró Mária Szeminárium

Kiállítása a szegedi Gulácsy teremben
1977. augusztus 6-19.

– Katalógus a könyvtárban –

Sövegjártó Mária

Csajka G. Cyprián és Kreiss Gábor fényképregény-kiállitása a Fiatal Művészek Klubjában junius 7.-ig,

Körösényi Tamás: "MŰ-TEREM" c. kiállitása a Studió Galériában junius 15.-ig tart nyitva.

Sövegjártó Mária a Ferencvárosi Pincetárlaton junius 7.-ig

Magyar József a Pataky téri Szabó Ervin Könyvtárban, /dátum nincs kiirva/

Gerle Margit a szegedi Képtárban junius 2.-től mutatja be müveit,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni.2. XXIII. évf. 22. sz. 8. lap.

Sövegjártó Mária, kerámikus

□ SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA kerámikusművész kiállítása mától június 6-ig tekinthető meg a ferencvárosi Pincetárlat helyiségében (IX., Mester utca 5.).

2.

□ Sövegjártó Mária.
Esti Hírlap, Bp. 1979. máj. 24.

Sövegjártó Márta

keramikus

Alkotásai képek.

Dunántúli Napló 1968 V. 6. 7.

Üvegfestő Mária

Ez év nyarán részt vett a faentai nemzetközi kerámiakiállításon.

Néray K.: Magyar művészet külföldön. – Műgyűjtő, 1969. I. sz., 27. l.

MDK.

Sövegjártó Mária

Diplomamunkájáról

Magyar Nemzet 1967 juli.4.

MTA.

Szövegjárló Mária

Diplomamunkájáról

Magyar Nemzet 1967 július 4.

Sövegjártó Mária

Részt vett az I. Kerámia Biennálén Pécsett.

Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 59. l.

Sövegjártó Mária keramikus

a végzős növendékek tárlatán.

H. Gy.: Diplomamunkák az Iparművészeti Főiskolán.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 4. 4. o.

Sövegjártó Mária 1.-

Pécsett rendezték meg az ötödik országos kerámia biennálét. A tárlatról Vadas József számol be: "Mázas szobrok" cimmel. A több fejezetből álló kritika alcimei utalnak a felsoroltak művészi szemléletére. "Egy kis statisztika" c. alatt Szekeres Károly finom művü munkáit méltatja. Az "Egy kis esztétika" c. fejezetben Csekovszky Árpád, Garányi József, Majoros Hédi, Staindl Katalin müveit birálja, Schrammel Imre alkotásait nagyra értékeli.
"Egy kis stilusgyakorlat" c. alatt először Gádor István neve szerepel arra figyelmeztetve, hogy mennyivel fiatalosabbnak hat a valóban fiatalművészek /Csavlek Etelka, Ősz-Szabó Antónia és Sövegjártó Mária/ munkájánál.
Folytatás a 2.-es sz. cédulán.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 24. XXII.évf. 25. sz. 13. lap.

az ő munkája

Ambrus Éva, Fürtös György, Hőgye Katalin, Kisfalusi Márta, Kovács Gyula, Ortutay Tamás, Polgár Ildikó, Tuza László neve szerepel még az előző alcim alatt. Az "Egy kis értékelés" c. fejezet értékelést ad a fentiekről.

"Egy kivétel" c. részben a kritika nagyra értékeli a biennálé fődijasának, Benkő Ilonának müveit. A részletes leirás külön kiemeli egyik-másik alkotását.

"Egy kis utópia" c. alatt szerepel: Horváth László, Horváth Szabolcs, Móker Zsuzsanna, Németh János. Ez utolsó fejezetben összegezi a tárlaton szerzett benyomásai folytán felmerülő problémákat, s beszél arról is, hogy milyen lehetőségeket rejt magában a kerámia.

A Vadas-féle kritikát lásd: Gádor István nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 24. XXII. évf. 25. sz. 13. lap.

Szeregyártó Mária

SÖVEGGYÁRTÓ MÁRIA kerámikusművész kiállítása tegnap Szegeden, a Kárász utcai bemutatóteremben nyílt meg; 66 színezett faliképet, lakásdíszítő tárgyat, játékos figurát mutatnak be két hétig.

Magyar Hírlap 1977/185/17

Szivegjártó Márta

Szivegjártó Mária keramikus.
Művei kiállítása Szegeden a
Móra Ferenc Múzeumban augusztus
5-én nyílt meg.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1977. augusztus - 48. lap.

Sövegjártó Mária, keramikus

L: Lóránt János

Tandi Lajos: Kiállítási mérleg 91-93

Tiszatáj, Szeged, 1977. október XXXII/10.

Sövegjártó Mária

A szegedi Gulácsy Lajos Teremben Sövegjártó Mária keramikus kiállitása augusztus 6.-tól,

a Néprajzi Muzeumban Kovács Tamás fotómüvész "Tárgyak arca" c. fotókiállitása augusztus 31.-ig tart nyitva, -mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 6.
XXI. évf. 32. sz. 8. lap.

Sövegjártó Mária

Valamennyi műve bőséges humorral, fantáziát sugárzó fölhevével, gyermeki bőbeszédűséggel telített.

Tandi Lajos: Sövegjártó Mária kalandozásai.
Tükör, 1977. augusztus 21. - 3. lap.

Sövegjártó-Mária

Kerámia falikép"

" (vegyes)

Tanulókép: Sövegjártó-Mária kalapjai.

Tükör, 1977 augusztus 21 - 3 lap.

Sövegjártó Mária

Használati tárgyakat készít a művészet, virágtartók, tükrök, lámpák, világítótestek, gyertyatartók, fémszobrok sorozatának művei között.

Tanulmányai: Sövegjártó Mária kerámiái.
Pécs, 1977. augusztus 21 - 3 lap.

Szvegjártó Mária

Tíz éve diplomázott a művészmű-ar
Iparművészeti Főiskolán. Sarkos
és tűsbőt sugárzó kerámiái főleg
figurákat és faliképet alkot.

Tánc dicsőség. Szvegjártó Mária kerámiái.
Tükör, 1977. augusztus 21 – 3 lap.

Sövegjártó Mária

Szegeden, a Gulácz-gyűjtés Tevenben
rendezett tárlatát Sövegjártó-Mária.
Ez volt a második önálló bemutat-
kozása.

Tardi Lajos: Sövegjártó-Mária kalandjai.
Tüköt, 1977. augusztus 21 – 3 lap.

Sövegjártó-Mária

Sövegjártó Mária pozitív és negatív
félbe vágott hengerek és kúpok é-
péti paliképát. Szinében is érvénye-
sülni hagyja az anyagot.

Tanácskajas: Sövegjártó Mária kiadványai.
Tükör, 1977. augusztus 21 - 3 lap

Szöveghűtő Mária
ifjúsági írónő

"Mesecsónak"
(versek)

Kovách György: Fiatal írónők.
Budapest, 1970. november - 44 oldal

Sövegjártó Mária, keramikus

□ SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA keramikusművész kiállítása holnap délután 5 órakor nyílik Szegeden, a Gulácsy Lajos-teremben.

2.

□ –: Sövegjártó Mária

Esti Hírlap, Bp. 1977 aug. 5

Sövegjártó Mária, keramikus

L:Kátay Mihály

-:Több mint 2o kiállitás várja...a szegedre érkező 7.

Nőszabadság, Bp. 1977. jún. 24.

Süveggjártó Mária, keramikus

A hét végén nyílt meg a Képcsarnok Gulácsy-termében Süveggjártó Mária keramikusművész kiállítása. Ismét pódiumra léptek a színészek és az operaénekesek: szombaton és vasárnap a Lear királyt, illetve az Aidát játszották a Dóm téren.

—: Félidőnél a szegedi ünnepi hetek 9.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 12.

Sövegjártó Mária, kerámikus

— KERÁMIAKIÁLLÍTÁS. Szegeden, a Kárász utcai bemutatóteremben nyílt meg tegnap Sövegjártó Mária kerámikusművész kiállítása. A tárlaton mintegy hatvan, változatosan színezett faliképét, lakásdíszítő tárgyát, játékos figurált tekinthetik meg az érdeklődők.

—: Hír

14.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 7.

Sövegjártó Mária

Kiállítás a versszínen
Dési Huber Istvánban

Magyar Nemzet 1985. XI. 11.

Szergádó Mária keramikus

kiállítása Veszprémben a Dési Huber teremben

Népszabadság, 1985. XI. 12.

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA

rövid ismertetés a kiállitásról

Losonci Miklós: S.M. kerámiái.Szentendre,Pest Megyei Müvelődési Központ

UJ TÜKÖR 1980/XVII/39.sz.4.o.

HAYDN

KARASSZON DEZSŐ HOFFMANN LÁSZLÓ

VIRÁGH ENDRE DÉRI ANDRÁS

POSTÁS SZIMFONIKUS ZENEKAR

Vezényel:

NAGY FERENC

* * * *

Jegyek 40–80 forintos áron válthatók az Országos Filharmónia jegypénztárában (V., Vörösmarty tér 1.), tel.: 176-222, a Zeneakadémián, tel.: 420–179 és az üzemi közönségszervezőknél.
A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

F. k.: O. F. ig. – 85-372 GENERALART Dorogi Ny

МИЭЭ ТГУ

Sóstóiné Jász (?)

Veronika

Festő

XI. Verpeléti út 8.

MKSz 1947

Sőtér István akadémikus

A Magyar Nemzeti Galéria
és a
Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Csoportja
meghívják a

Művészet Magyarországon 1780—1830

című kiállításra

A kiállítást
1980. június 5-én 16 órakor **Sőtér István** akadémikus nyitja meg

Budavári Palota, C épület, földszint
1980. június 5—szeptember 7.

SKV—80—5228—8

Sörty Sándor,csizmadia

Győrben polgarjogot nyert:1790.szept-15.Győrből jött.kath.Taksa 6 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838. Győrv.lvt./.102.o

Lengyel Alfréd:Sopronmegyei családnevek Győr város polgarkönyveiben XX 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Sörtély (Sárkány) Antal, orvos v. 1971–

Vasfalusi praeter. 1810-ben kommunista és a császárság ellen "bűnös" előállítottak 233 old.

Horváth Zoltán: "Kommunista"vádlott 1850-ben.233.o.
Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat,XVII.1963.

Sörös Pál, festő

Szekszárdon, hedden megnyílt a klubpresszóban Fabinyi Gábor, Sörös Pál és Gaál Zoltán közös tárlata. „Előadás után" c. (rep.)

Tolnamegyei Népújság, 1968. jan. 19.

MDK

Sörös Oszkár, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.1.

Sőrés Mihály

Fotó

Forrás 1984/2

Sörös József

Simon János, Sörös József és Szényi Zoltán
közös tárlaton szerepelt Zalaegerszegen
az Ifjusági és Uttörőházban

Magyar Hirlap 1979/14/8

860. VÁLYI FÉLIX

Kedves Fülep Lajos,

Minthogy áp
hatatlanul elhagyom a magyar g
Róma/ irányában, - minthogy ju
nevü uj olasz gőzösön Bombayba,

SŌRŌS JÓZSEF

ÚJ MŰVÉSZET

1998/OKT

P-9396

37.o.

"Duranci, Bela 1402:"}{tm "Vinkler Imre

1987, 4-5. 63-64. {tm "Virágh Pál

elios, Timisoara. = Arta, 34, 1987, 1.
escu, Paul 1404:"}

1, Budapest III., Daru utca 2. Építész:
3, 1987, 1. 22-23. ill. {tm "Vonnák János
családi ház 1405:"}

aléria, 1987. jún. 18 - júl. 19. Rend.
16 p. ill. E {tm "Vörös Rozália

András grafikáit. = Élet és Irodalom,
s 1407:"}{tm "Csajka Gábor Cyprián

SŌRŌS József fertő

Szelnárd Művésztelep Hária. 1998. július 4-aug. 2.

vidék.

Sörös József Somogyi Hírlap 1998. III. 16

Közös tárlat Kaposfüreden

Fennállásának 5. évfordulóját ünnepli a Kaposfüredi Galéria. Ebből az alkalomból rendezte meg tegnap K. Várnagy Márta a galéria tulajdonosa az idei év első tárlatát. A kiállító művészért nem kellett az országot bejárnia, hiszen az ünnepi hangulathoz híven legszeretettebb művészét, azaz férjét, Kling József szobrászművészt kérte fel — Sörös József festőművésszel közös — tárlatra.

A kiállítás megnyitóján Paksi Lajos, tanácsnok köszöntötte a két a művészeket, valamint a szép számú érdeklődőt. Mint elmondta a kiállítás hangulata, témája is méltó, az 1848–as események 150. évfordulójának megünnepléséhez. Hiszen mindkét művész legmélyebb lelkivilága tükröződik bemutatott alkotásaikban.

Dr. Géger Melinda, művészettörténész megnyitó beszédében Kling József és Sörös József életútját vázolta fel, valamint ismertette a szobrászművész hatalmi szimbólumokat ábrázoló kultikus köveinek művészeti értelmezését szemben a festőművész absztrakt expresszionizmust sejtető akvarell és olajfestményeivel. S mint mondta a szobrok és képek együtt harmóniát teremtenek a galéria falai között. Az elrendezési mód pedig annak szellemiségét erősíti meg.

A tárlat április 12–ig tekinthető meg a kaposfüredi Galériában. Ugyancsak Kaposfüred adott otthont a Bosznia és Hercegovinai népi iparművészeti kiállításnak a művelődési házban, amit *dr. Pavo Zivkovic*, a bosnyák nagykövet nyitott meg. A népművészeti alkotások bemutatják a délszláv állam lakóinak népviseletét, történelmi dísztárgyait. Az érdeklődők március 29–ig nézhetik meg a tárlatot.

Kovács Gabriella

Sárlei Tibor

Szerepelt a zalaszentgróti fotókiállításon.

Zalai Hírlap 1967. aug. 10.

MDK

Sőrés Imre

készitette a "Miniszter barátja" disz-
leteit

A szinházi és filmdiszletek. Képzőm. Közlöny. 1939. 3-4. sz. 9.l.

MDK

Sőrés - Vincze

készitették a "Két lány az utcán"
diszleteit

A szinházi és filmdiszletek. Képzőm. Közlöny.
1939. 3-4. sz. 9.l.

Sőrés Imre K

Varga Mátyással
szerzette a Földin-
dulás c. film dísz-
leteit.

Magyar Film
1940. jan. 20.

80 fillért a 122.623.számu k

2./ beszerzés

a 127.688. számu kiadási cse

3./ Kiküldeté

a 127.689. számu kiadási cse

ber hó 29-én. A miniszter re

niszteri tanácsos.

A hivat

Sőrés Imre

építőtervező

1925-1928

Építők 1930

88. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

12/1934

Badál

Söprü Ferenc: Kocsiépitők /fametszet/

Müvelt Nép
1955.febr.20./VI.évf.8.sz./4.l.

MDK

Sőrés Imre és Varga Mátyás

tervezték a Földindulás c. film diszleteit

Magyar Film 1940. jan. 20.

A Svájci Szövetségi Vasutak (S. B. B.)

Sőrés Imre

díszletkarverő

1941-42-ben a következő
filmek díszleteit tervezte:

Ne kérdezd, ki voltam,
A szűz és a gödölye, Bob
herceg, Halálsánc, Régi
keringő, Szép csillag,

Magyar Film

1942 ápr. 29.

Sörés Imre

filmdíszlettervező

szül. 1907

Életr.

l.

Filmlexikon

553. l.

Sőrés Imre

düszlettervező

árad

Képrom. Kőrlőny

1939. 3-4. sz.

(A zsűrizés és

filmdüszletek.)

Szövetségi templom –
Kastély
(Schweischer, Magyar –
kükülönv.)
Mépe repr
Sigerus

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

30 nap **NOVEMBER** 45. hét

2 Vasárnap	Viktória *Achil*
3 Hétfő	Halottak n. *Győző*
4 Kedd	B. Károly *Károly*
5 Szerda	Imre herceg *Imre*
6 Csütörtök	Lénárd *Lénárd*
7 Péntek	Engelbert *Rezső*
8 Szombat	Gottfried *Gottfried*

Szövetségi templom

l.

Balogh Erdélyi nev
nevm.

Fogoly levele:

A bolskojtásos bő
zámaszva lócsán ül a
pőjére teszi. Hajja, ere
Nyakkendője csokorra v
lajáu csüsz gombok s
passepoilja piros. A dur

Olajfestés, vász
Az 1848-diki

Soveinpegi

Hainyarsoltár

l.

Peter I. 132. l

ᠪᠣᠯᠣᠭᠠᠨ ᠬᠣᠲᠠᠨ ᠤ ᠪᠠᠭᠴᠠ ᠶᠠᠮᠤᠨ ᠤ ᠬᠠᠷᠢᠭᠤᠴᠠ ᠶᠠᠮᠤᠨ ᠤ ᠵᠠᠰᠠᠭ ᠤᠨ ᠬᠡᠯᠬᠢᠰᠢᠯ ᠤᠨ ᠵᠠᠭᠠᠯᠠᠨ ᠤ ᠵᠠᠭᠠᠯᠠᠨ ᠤ ᠵᠠᠭᠠᠯᠠᠨ ᠤ

Spanyar Bétala

Viobraú

Laid

Bóh. 33.

Nagyvárad IX. 78.

Spangel Kristóf

perkamentes

Sopron

1707. febr. 4.

polg. eskü

Hász

MDK

Spandorffer vagy Schusster András besztercebányai ötvös
gyömbértartó, 165o körül

Árverési Közl. 1941, márc. 1.rk.sz.
8 **1.**

SPAN, August, bécsi festő

Herr
(A. S., Mahler von Wien, 1780 – ban Pozsonyba érkezett és a Sonne fogadóban vállt meg. (1780, 7. VIII. 81)

Brandenburger Zeitung
(Zeitung)

Spaltenkeil Laios

L,
Rath. T 290.

SPALTENKHAIL JÁNOS, bélyegmetsző

Körmöcbányán 1564/65-ben Richter Lukács éremmetsző mellettt Spaltenkhail és Richter Bálint a bélyegmetszők. 38.old

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremverők és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében 35. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLIII-XLIX. évf. 1949-1950
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

SPALTENKHAIL JÁNOS, bélyegvasmetsző

Körmöcbányán 1551-1558-ban Fuessl Kristóf éremvésső mellett Richter Lukács és Spaltenkhail a bélyegvasmetszők. 15.jegyz. 38.old.

Dr.PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremvésők és emlékérmek kérdéséhez a XVI.század első felében 35.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950
Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

SPALTENKHAIL JÁNOS, bélyegmetsző vas

Körmöcbányán 1564-1565-ben az éremvésőnek/Ricgter Luka
kács/saját személyére és egy segéd után heti 4 forint
tot fizettek. A két bélyegmetsző, Spaltenkhail János és
Richter Bálint, valamint a z inaskodó Eysker Ábrahám
évi bére ugyanekkor 234 forint vlot, /104-104-26 /.
38.old vas

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremvésők és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében
35.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950
Egyetemi Nyomda, Bpest. 1950

Erősdi ásatás TV. 131.

Spaltenkheil Hanns

Eisensucher und Vertreter des Eisenschneiders der Münzstätte Kremnitz, gestorben vor 1599.
1562 - töl dolgozott a körmöcbányai pénzverdében.
„Spaltenkheil."

Katmünzen IV. 1343. 1.

a "B" csoportbeliek részére pedi
ben, bélyeges és az intézeti iga
fizetendők és tárcám terhére a f
fizetési jegyzéknek egy külön ha

A hivatalos

Berge
ig

Spaltenkhail Hans

l.

Husarkörmöci

19. l.

Spalt János MDK

Alkony, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Spált János
szobrászművész
63 éves
†1943. VII. 11
(szívizomelfajulás)
tüdőlob

Halotti főkönyv

MDK

Spalt János

Tanulmány, szobormű

KMT. 1907-8. téli kiáll. 4o l.

MDK

Spalt János

Alkony, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

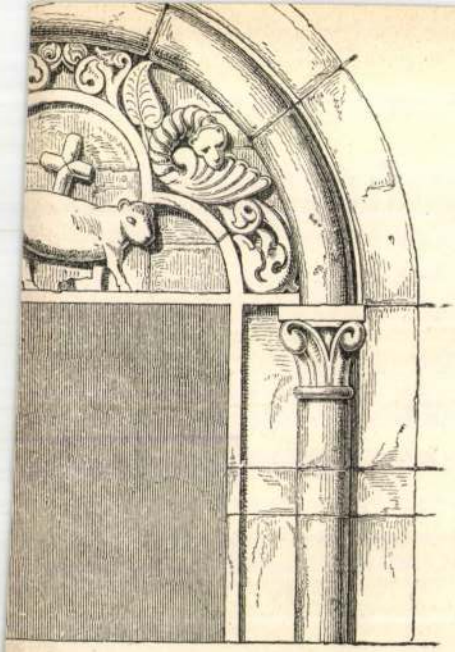
17 l.

Spalt Jaius

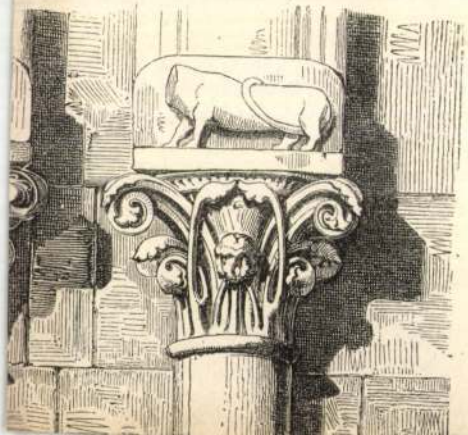
Thieme Becker

XXXI. 326-l.

(Lyska)

22.

Spalt Jánós

nótárius

l.

A Pallavicini

ALTE KUN
IN BAYER

Spalt János

líceista növendék

Vegyészi jó eredm.

Érettségizett 1903/4.

35. l.

fiatalember regénye. Flóriáné, akinek nincsenek összeköttetései. Aki önemésztő gőgjében titokban nyomorog. Heteken át nem alszik ágyban. Álmatlanul, dideregve jár a leeresztett redőnyű házak sorai között.

Pokoli az az éjszaka, amikor Flórián hetek multán kerül először ágyba, úgy, hogy megjátsza a szerelmet egy asszony iránt; de elalszik, mielőtt az asszony odaathatná magát. És amikor másnap felébredve rájön, hogy tényleg szereti ezt az asszonyt, kétségbeesett szégyennel menekül.

Gyilkos szatira, keserű gúny és a világ minden fiatalemberének sorsát felölelő új, lélekbemarkolóan őszinte hang teszik ezt a könyvet egy hányatott generáció dokumentumává. Erről a könyvről beszélni fognak.

ÁRA
DISZKÖTÉSBEN
3·60

*

Sajtó alatt
ZSOLT BÉLA
uj regénye
A DUNAPARTI NŐ

„Sok hühó Emmiért". Ne mondjuk azt, hogy Emmi a mai nő. — Emmi a mindenkori nő. Kábító, szép, hazug, csibész, szelid, vad és minden. Nem lehet vele kibirni, de nélküle sem. Egy nagy szerelem története ez. Az olvasó mulat rajta, de a férfi, akivel ez a szerelem megtörtént, nem ér rá mulatni. Ő egyáltalán nem érti, mi a mulatságos az ő szerelmében. A részeg ember nem hiszi önmagáról, hogy részeg. S a szerelmes ember nem hiszi önmagáról, hogy szerelmes. Emmi, sajnos, nem tiszteli a szerelmes férfi korát, sem a szerelmét, sem magát a férfit. Mert ez Emmi címere: zöld mezőben áll egy lány és könnyű neki

ÁRA FŰZVE 2·60
DISZKÖTÉSBEN 3·60

A NOVA
4.80 pengős diszkötésü sorozata

Franz Werfel:
VERDI

Hans Fallada
VOLT EGYSZER EGY GYEREKÜNK

Vaszary Gábor
Ő

Jakob Wassermann:
ULRIKE WOYTICH

Spalt János

Liber Bestiarum

347. l.

T. 4392.

egy jász és egy kún önkéntes
ta

. u. in Farb. ge[illegible]d. i. d. k. k. Hof. u. Staats-
rückerei.

3.6: 18.2 cm.

Spalt Janos

Kobrak

Elektr. arck.

Hefelelex. 989. l.

Spalt János

Kobrin

* 1880 nov. 6.

Társadalmi Lex. 573. l.

Thieme-Becker

31. k. 326. l.

Sárospataki vár V. 23.

Spalt János

Műcsarnok
1919. kerületi műv. Csak
204
karcolatai volt.
1925-26 akt. Csak 102

Špalek János
Nobori

Részvét - bjerti
Madách - nobor elhó
vásárratan 1938 feb -

III.

797 (1878).
812 (44).

kissé jobbra fordulva
s szembe nézve ábrázolt allegoricus nő, jobb
jával pedig a térdére támasztott könyvet
zt disziti. Haját simára fésülte, redős
ét kendő alakban fedi.

56 (41) cm.
szaki falán lévő fresco eredeti cartonja.
őterjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978
8). átvétetett és számoltatott 1899: XI. 22-én
III. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/900)
901: XI. 5-én (5507/901).

115

Spalt Jánis

Műnemző Hobrány Bpest
1907-8. tél Érd. 218

Ágostai cikkázó vonal (Trippelstich)

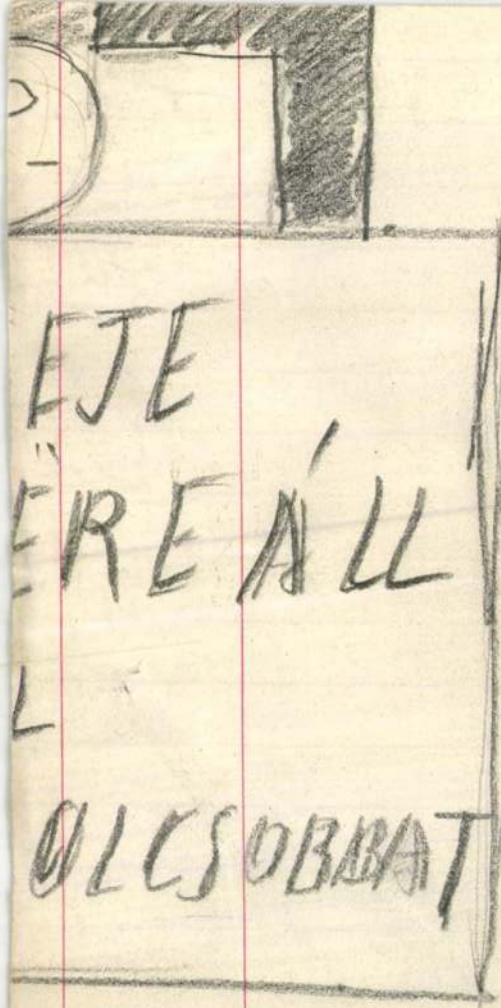
TV. 91. — hitvallás)

VII. 188.

Spalt János

Magyar Művészet

1925. 392

EJE
ERE ÁLL
L
ØLCSOBBAT

Spalt Dániel

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 392

Mücsarnok

Spalt János, szobrász,

Spalt János

nobrán

Kiad. Pest. 1880 nov. 6.

Lásd

2

Lex Magyarország

513. l.

kiadási csekkszámla terhér
jon ki.

Nagyságos

Árkay Aladár

műépitész urnak,

Budapest.

Tudomás végett elszámolás kötelezettsége mellett másolatban azzal küldöm meg, hogy az utalványozott összeg a m. kir. postatakarékpénztár utján fog Nagyságodnak kifizettetni. Budapest, 1930. december hó 30-án Lajos s.k. miniszteri tanácsos.

A hivatalos másol

minisz

Spalt Jaňor

Kobrin

1899 – 1903

Činník 1930

88 l.

MDK

Spalt János

Ősz, gipsz

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

BUDAPEST
41 XI 19-2
EGGER ED

Spalt János

Vass Viktor

Katona József síremlék pályaterve

Repr.

Rát Str 269. l.

MDK

Spalt János és Vass Viktor

Katona József síremlék pályaterve, repr.

Rát. Str. 269.l.

MDK

Spalt János, Kalotay Ottó, Markup Béla, Kaszab Károly és Vass Viktor

A Katona József-siremlék pályázat eredménye. Képzőművészet 1929. 23. sz. 185.l.

340 - 11
--------- szám.
2 - 929.

Möller István müegyetemi tanár utiszámlája.

melléklet száma: 1

Folyó évi áp
kelt felterjesztésére Mölle
ját oly kéréssel van szeren
utazás célját, időpontját,
percnek pontos feltüntetésé
megtörténte után érvényesit
veskedjék.

Budapest, 19

Spalt János

Hobrai

Kabdebo Bp

163. l

MDK

Spalt János

I. honvéd emlékmü, repr.

Müvészet 1936. 39.l.

MDK

Spalt János
műve:

Vén olasz. Patinázott gipsz.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 15.1.

MDF

MDK

Spalt János

Ösz. Gipsz.

Műcsarnok, 1925/26. okt.kiáll. 13.lap

MDK

Spalt János, szobrász

egy életszántotta, sorsjárta aggastyán félsktja. Megrenditően beszédes szobormü.

Gerö Ödön: Az akt-kiállitás. - Magy.Müvészet. 1925. 392.l

MDK

Spalt János, szobrász

A kiállítás java értéke.
egy megrendítően beszédes szobormüve: egy élet-za
szántotta, sorsjárta aggastyán félaktja.

Gerő Ödön: ? Magy. Müvészet.1925. 393.1.

Spalt János

MDK

Vén olasz, gipsz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Spalt János MDK

Vén olasz, gipsz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Spalt János MDK

Ősz, gipsz

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Spalt János

Részt vett a Przemysl védelménél hősi halált halt magyar katonák emlékére kitűzött emléimű pályázaton

P.H.93e.III.7.

Spalt János

építész

Tisza István szobor pályaművek kiállítása - Műcsarnok-
ban - pályatervvel szerepel, Vass Viktor társaság-
gal együtt. Szépen tervező művészünk. -

Pesti Hirlap
1929. VI. 16.

MDK

Spalt János

Ősz, gipsz

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 13. l.

Spalt János MDK

Tanulmány, szobormü

Mücsarnok 1907/8. téli kiállitás

Spalt ..., szobrászat.

szintén egyszerű formát választott a feladat megoldásához. Dijazott.

Kende Béla: Az I. Honvéd Emlék pályázat. Művészet. 1936.2.sz. 42-43.l.

MDK

Spalt János

I. honvéd emlékmü, repr.

Művészet 1930. I. 39.l.

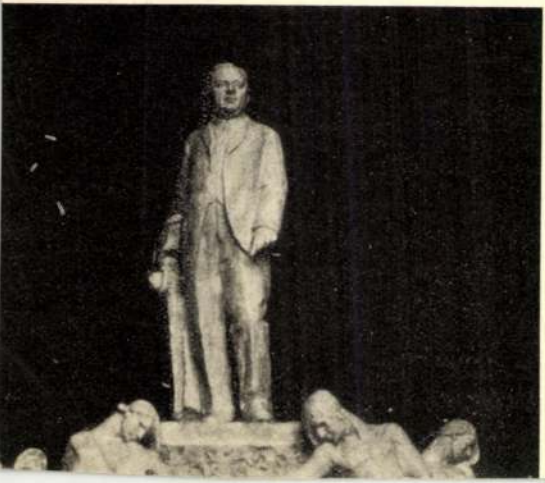
Spàlt János szobrász

Magyar Müvészet 1925.369-392.o.
Gerő Odön:Az akt-kiállitás.

Körplasztika. Aggastyán fé laktja.
Spalt János.

Magyar Müvészet 1925. 369-392. o.
Gerő Odön: Az akt-kiállitás.

a mai szerzőket azért,, mert azok nem ölik
s nem kergetik öngyilkosságba a bűnös asz-
a drámai beteljesülés csúcspontján, hanem
t *reggeliző asztal mellé ültetik valamennyi*
ukat, akik azután ott kávé, tea, vajaskenyér
em mellett elcsámcsogják, hogy hogyan ízlett
aka másnak a feleségével.
irodalomtörténészek szeretik a modern dráma-

Adolphe Illio-emlékének. E tétel iskolás fogalmazása szerint *a miliő mindig egyenes és közvetlen hatással van a benne élő íróra.* Taine igazsága szintevalamennyi műfajnál igazolható a gyakorlatban, de elsősorban és legközvetlenebbül a drámánál. Ez természetes, mert hiszen *az emberi alakok a színpadi előadásra szánt műben mutatkoznak meg a maguk legfélreismerhetetlenebb mivoltukban.*

Szana Tamás, a mult század népszerű hangon író esztétikusa, még vagy hetven esztendővel ezelőtt tanulmányt írt *„Az angol színpad, közönség és itészet Shakespeare korában"* címmel. Lényegében nem komoly széptani munka ez, hanem inkább a *modern újságírást és a helyszíni rádióközvetítést meghazudtoló, elképzelt riport,* amelyben a szerző *Chasles* adatai felhasználásával a *„VIII. Henrik"* egy előadásáról számol be. 1613. június 12-én, a londoni Globus Színházban játszódott le az előadás, a nézők sorában megjelent az angol főváros akkori életének egész sor divatos figurája. *A felvonuló hölgyekben és urakban ragyogóan fel lehet ismerni a Falstaffoknak, makrancos hölgyeknek és más egész sor, a tizenhetedik század elejénél jóval régebben élt Shakespeare-hős szellemének és jellemének modelljét.* Shakespeare történelmi drámákat írt, de a halott multhoz az élő jelenben keresett képmásokat. Ki tudja, *talán III. Richárddal együtt járt korcsmázni, a veronai Julia pedig bálványa volt könnyenfellobbanó szívének.*

Spalt János
Ünnepélyes 1936. I. 39. l.

Spalt János: I. honvéd emlékmű.
Díjazott terv.

Spaller Mátyás

naszrégein laratosa

1796.

l.

Bürgermeisteri

56. l.

tt széles gallérral, nyolczszegletes
aillonban. Felirata fölül:

ET EXCELLENTIS-
& Dominus

PICOLOMINI
NVS S.R.I. PRINCEPS
is S. C. M. Consiliarius Came-
Capitaneus Generalis etc.

.
tri temporis, Coloniae. Lib. VIII.

Spáller Mátyás

kolozsvári ácsmester

XVIII. sz

l.

Brügger nyelvészi

35. l.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JANUÁR** 2. hét

4 árnap	Jézus neve *Leóna*	
5 létfő	Teleszfor *Simon*	
6 edd	Vízkereszt *Vízkereszt*	
7 erda	Lucián *Attila*	
8 törtök	Szörény *Szörény*	
9 ntek	Julián *Marcell*	
0 mbat	Vilmos *Melánia*	

Spalla János térképe
császári mérnök
1670
körül.

Levéltári Közlemények
1946. 194. l.

Rajzzal díszített
részek térképe a
Muraközről a
keszthelyi Festetics
Levéltárban

A sekrestye a szentély északi falánál, keresztbol
kiugró hornyolt élű hasáb alakú bordákkal,
keskeny, góthikus, lóheríves ablakokkal.

A sekrestyében:

1. Kehely, ar. ezüst, vert művű karéjos talppa
gombbal, áttört cuppakosárral, XVII. sz., 21 cm m

2. Kehely, aranyozott ezüst, hatkaréjos talpának
művű, alma alakú hatágú gombjának rotul
zománczba ágyazott rozetták, szegletes gyűrűjé
maria jhesus felirat, XV. század. 21 cm m; cuppáj

3. Kehely, aranyozott réz, vert művű, barokk stíl
cm m.

4. Kehely, aranyozott réz, sima, érdekes heng
XVIII. sz.

5. Pacificale, ezüst, 30 cm m. XVIII. sz.

SPALLINGER, Andreas Römiva.

17. n.

Ars 1997/1-B 239.

SPALLA, Giuseppe os. művei

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet 83.

1670-es tervein. Leírás,
rendkívül rész. Csáktornya várának
ábrázolása

(Kerekes, Kiss Károly)

mode : Entry :# 1

Nr< >
Dat< > H<
Szov<

>Szov1<

>Szov2<

>Szov3<

mode : Entry :# 9

Nr< >
Lel<
Kiad<
Khely<

SPALLA, Giuseppe citato

Studia Agriensia 17. 162.

nak 1697,1713,1756,1780,1802,1815 és
, az 1815 évi jegyzőkönyv foglalmazvá-
onica visitatió-ját, továbbá Stegmül-
zombathelyi szemináriumi köny tárban
iratát és a Müemlékek Országos Bizott-
p adatait. Sajna nem sikerület ugyanaha akadamm azokat az apátsági iratokat is, amelyek Stegmüller és Hechenast dolgoztak.
Fuxhoffer a Monasteriologgia első,
174-176 l. A Szily püspök felter-
szombathelyi egyházmegye kiváló tör-
ószönhetem /Országos Levéltár,helytar-
ujjáépités történetét megirta Magya-
gyar Állam" 1904 évi szaptember 20-iki
urálásának története" cimmel.
ztása és épitési korszakai. A jáki
akab-kápolnára vonatkozó művészettör-
dult meg Eitelberger Rudolf cikkével
chen Ausflug nach Ungarn. Jahrbuch der
óta szinte se szeri se száma azoknak
szlettanulmányoknak, amelyekben több-
templomáról és Szent Jakab-kápolnájá-
sem tarthat igényt teljességre és

Spaits Péter

jezsuita

1734–1797

1765-től a nagyszombati egyetemen tanította a mértant és az építészetet.

Bíbor Jézus szíve

29. C.

Lásd: Szimpet

M. D. K.

SPALINSZKY. Jáde basilita szerzetes, „angyal festő"

megh. 1809 Nezsázombor

1767 Csernelhegy basilita zárda frt: János képe

1807 Nezsázombor gk. t. ikonosztáz

Kisberezna gk. t. A 8 evangéliumi oltalmazás képe

Garas XVIII. 164, 252. l.

Spalinszky Tádé

Thieme_Becker

XXXI. 325. l.

(Lyka)

bronz

terracotta

terracotta

Spalinszky

l.

LykaMagyműI300-50

433.l.

Spálnuszky Tádé

festő

Lásd

életrajzát

Lehoczky T. Bereg megye

monographiája

II k. 1561.

Spalinsky Taidé

Művészet 1909. 58, 59

1747 – 1809

Spalinszky Tádé

† Zombor 1809

Thieme-Becker

31. k. 325. l.

nem lett semmi.

Helyettük a finnek jöttek, ugyanazon kollekcióval, amelyet már a budapesti közönség is látott.

A francia művészek képein kiérezhető az alkotó kedv bősége. Sürün találkozunk a nemes, önfeledt elmélyedéssel, a művészi öröm üde és erőteljes megnyilatkozásaival. Nincs itt hazug és édeskés szentimentálizmus. Ilyen Laprade olasz tárgyú triptichonja, Le Beau intim vidéki tájai, Synave nőaktjai, még ama velencei képek is, melyeket Dufrenoy festett, egyéniek és elütők az átlagtól.

Azután a mesterek: Vallotton, Denis Matisse s az amerikai Morrice. Denis-ben az idén nem láttuk azt a nagy eredetiséget, mit nála megszoktunk. Öt panneau-ja üres lirizmus. Matisse egy női aktja és csöndélete chef d'oeuvre-ök. Morrice a tengert festi tragikus színekben, szürke, barna, sárga és fekete harmóniájában. A szobrászati részből az olasz Bugatti Rembrandt állatszobrait emeljük ki.

SPALINSZKY TÁDÉ lengyel származású festőművész volt a XVIII. században. Galiciában született s mint szent Vazul szerzetének tagja, került Munkács mellé a csernekhegyi monostorba 1767-ben.

A ki tudja, hogy a munkácsi kel. gör. püspökök közül a legtöbben ezen szerzet tagjaiból kapták a kineveztetésüket, könnyen megérthetik, hogy Spalinszky is előmenetelnek tekintette, mikor Magyarországba eljuthatott.

Lehoczky Tivadar azt írja Bereg vármegye monografiájának II. kötetében, hogy azokat a képeket, melyek a nyolc evangeliumi boldogságot ábrázolják s a kisbereznai monostorban vannak a templom két énekkari oldalán felfüggesztve, szintén Spalinszky festette, ami arra enged következtetni, hogy már előbb ennek a monostornak is tagja volt, amelyet csak 1742-ben alapítottak.

művészet 1909. 58, 59. l.
Befejezés lásd a komplet példányban.

határában lévő és több épületből álló
dús lombozatú fák
pedig a Ferencz csatorna képezi,
fái tükröződnek vissza. Az égbolt felhő-
ly.

m.
an 1902: XII. 15-én 550 Kán (831/902.)

Spalinszky Tádé
† 1809
Szab. IV. 55, 152

Szabályrendelet.

Gödöllő

Spalinszky Tádé

festő

Gentruičeul

1864. [illegible]

SPALINSZKY MIHÁLY

Házad ékessége : Görögkatolikus templomok, ikonok, ikonosztázok Magyarországon. Bev. Bacsóka Pál. Bp.: Nyirgyháza : Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, 1991

1885 - Tokaj, Szt. Mihály templom ikonját festi
[105. lap]

SPALINSZKY MIHÁLY festő

Házad ékessége : Görögkatolikus templomok, ikonok, ikonosztázok Magyarországon. Bev. Bacsóka Pál. Bp.: Nyirgyháza : Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, 1991

1787- tokaji Szent Miklós templom ikonja
105. lap

A. 1904

A műemlékek o
Tekintetes T

Weinwurm
Herpályi torony fe
jegyzékét van sz
a rendelkezés enne
ezer összeg lett ak

Spalinszky Mihály

lengyel festő

festette a tokaji gör-
kat egyházi ikonosta-
sára 1787-ben. ~~Ez a~~
~~képállvány 1880-ban a~~
~~szinyéri görög templomba~~
~~került.~~ Ez a helyén maradt.

Mosolygó József

Tokaj és vidéke. Magyar
városok monográfiája.
VII. Bp. 1930.

75. C

SPALINSZKY Tádé és Mihály festő

Puszár Bernadett: Két Lengyelországból származó festő a nemzeti hispar gyűjteményében – Spalinsky Tádé és Mihály. XVIII. század második felének. = Pontbirsaici Közlemények, 2. 1998: 120–133., ill

SPALINSZKY Tadé és Muhi festőkről

Puskás Bernadett: Két Lengyelországból származó festő a mundiali pusztai szolgálatában. = Pontifikális Kálvinizmus, 2. 1995 120-133. ill

SPALINSZKY Mihály festő

1785-ben Mariapocsra az Oltáregyház összes képével megfestésére és aranyozására fölállalkozott 120 arany német aranyat

MÉrt 1995 176, 179, 180. 184
+ ill

MISKOLCZY László:

Az ujabb falusi épitészet tanulságai
T. ésF. 1938. 172.old.

SPALINSZKY MIHÁLY
ESZTÉ

PUIKÁS BERNADETT: A MÁRIA-
PÉCSI KEGYTEMPLOM ÉS A
BAZILITA KOLOSTOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉRT.

1995, 169-191

Bais Bodog Variegge

X 173.

Spal Ferenc

budai pusztatűzés

l.

Varju 1929

86-l

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Spal Ferenc

budai (Sclopetorum Faber)

XVIII-ik.

(puskamüves 1751-

Miller J.F.

Epitome 165. l.

MOB Kvt.

2639. sz.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Spaits Sándor

Négy képét bemutatja a lap.:
"Tábori posta érkezése Bielekre", "Bieleki utca", "Vasárnap Bielekben", "Lakodalmi menet Bieleken."
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 4. I. évf. 14. sz. 460, 461, 462, 463. lapokon.

KIESELBACH GÉZA: LÓFEJ.

Spaider Ferenc

könyvkötő

Pozsony. XVIII. u.

l.

Romhányi

90. l.

Spaiszer Ferenc

Domokos

Königkoto

Pozsony XVIII k

l. Steinhofer

I. fly. l.

VII

Spreiser-Domokos-Frieze

Kőnyvkötő

Pozsony XVIII. k.

l.

Romhányi

90. l.

LXXVI.

V. 172

Spaiser Domokos Ferenc

rovonyi könyvkötő

l.

Romhányi

XXIV. tábla

Spraiser Ferenc Domokos

rozsonyi kőnyomdász

XVIII. n.

1.

Romhányi

83. l.

A A RESTAURÁLÁS UTÁN.

Spaiser Kereszély

pozsonyi könyvárós

1771.

Lásd

Gyárfásy Albert:

— Magyarországi könyvnyomdászat és könyvkereskedelem a 16. században.

Bpp. 1917.

6. l. 24, 25. l.

26. l.

402

VIII

Spanier Rivka
IV
Königsberg
Pogrom XI.VIII.38
?
Ramkamp
f.D.?

ó 6-án 403 és 413 szám alatt kelt be-
ozással van szerencsém Möller István
ri és vajdahunyadi utiszámláját 69 K.
láját 66 K. 20 f.-re, Nagrand Mihály
egyenként 34 K. 40 f.-re , és málnás-
t 26 K. 60 f.-re érvényesitve tisz-

nius hó 17-én,

számv. igazgató.

Spaiszer Kristóf

pozsonyi könyvkötő

l.

Fitt György

59. l.

SPAJZER · Tányérkötő

Pozsony 1736

Raidy Gyűjtemény Évkönyve VI.
1989. 357. p.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Spaiser Ferenc, Domokos, könyvkötő

1741-ben Pozsonyban dolgozott. Naptárkiadás miatt feljelentette Rennauer soproni nyomdászt, mivel Spaisernek volt erre szabadalma. 50. old

Csatkai Endre: A soproni nyomdászat a 18. század első felében 38. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XV. 1961. Sopron

SPAISER Franz Dominik, pozsonyi könyvkötő-mester

F. D. S., bürgerl. Buchbinder, + 74 éves korában, Pozsony, saját házában, 1769 február 2. (1769, II. rém, 4 l)

Preßburger Zeitung
(Benthan)

Spaiser Domonkos MDK

pozsonyi könyvkereskedő

Naptár kiadására szabadalma volt, mint a győri Streibig Gergelynek.

1752-ben a soproni Siess József Jánostól is rendelt naptárt, akit Streibig bepanaszolt A helytartotanács 1753 jan. 2-án Siess-nél csak Spaiser rendelését oldotta fel, mert Spaisernek is volt szabadalma.

/6/ Csatkai Endre: Adatok a győri könyv történetéhez.
ARRABONA 4. Győr. 1962. 123-127.l.

238.

Spaiser - család

Nádnyékötők

Pozsony, XVIII. sz.

1.

Romhányi

65. l.

8

).

H Rómában 1648-ban

sé jobbra ~~nézett~~, ~~keresztet~~ Jobb kezében
ık ujjai között ~~ill~~ lelogó gyöngyfüzért
, szeme sötétbarna. Félkörü álló gal-
csipkés, nyakéke gyöngyfüzér, ruhája ma-

m.

L. Resiminitől 600 lirán (269 frt. 40 kr.)
. 17-én (279/94)
sd a 12620/95 és a 22919/95 min. számot.
és Lotz K. a vételhez hozzájárultak.

Spaia, Franz

l.
Glaser Karlsruhe

132. l.

359. 17.

/Sp/ Spadt Lőrinc MDK

német kömüves mester

neve a X/X XVI-XVII. sz. fordulóján szerepel az oklevelekben.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
Bp. 1959. 9.o.

Spadt Lőrinc

német Körmöcz

a XVII. században

Sopronban

Bedy Vince

Adalékok a soproni

sipar történetéhez

Soproni Szemle

1941. 184. l

Spadt Lörinc

Kőmüves. Sör. 1567.

Selekország. Kalmár utcá-
ban háztőke

Vill. 135

Fitzó, Kelta VIII. 177

Spada Lorenzo

XVI. Gör.
2/2

l.
Hadtört. Közl

1933. 13. f.

Spáda János
építőmester

† Kolozsvárt
1913. jul. 12.

Építő Ipar
1913. 323. l.

, talapzatra helyezett fojásdad medail-
i vállaira simulnak, fejdísze sziklés kes-
derekát sziklepodrok s gyöngyök ékesítik. Keb-
rózsafüzérek karolják át. Felirata a kere-

hid. Austr. Antonio. Saxoniae. Duci. Nupta"

ris. Facies. Auris. Dignior. Aula.

Claud."

Vivum et in cera fecit V. 1793."

ep. Viennae 1794."

lápéreh 14.2 : 8.7 s a rézlapnak 17.3 : 10.8

794.

191/93 N° 1860.

Spada János

ötvös

1732 Kézsider

Bécsben tanult.

Kapunagyarországi ötvösök 29 l.

zu sehen glaubte. Erst die neueste Forschung stellte fest, daß es nicht Ševčenkos Absicht war, eine historische Dichtung zu liefern [1]). Der Dichter verfiel auf diese geschichtliche Begebenheit nur, um in dem gegebenen Rahmen eine gewisse politisch aktuelle Idee zu entfalten; daher die zahlreichen Anachronismen — denn nicht auf die Übereinstimmung mit der wirklichen Vergangenheit kam es dem Dichter an. Der hohe künstlerische Wert des Werkes von Ševčenko wirkte aber lange Zeit geradezu faszinierend. Noch im Jahre 1925 erschien die größere Dichtung Sosjuras „Taras Trjasylo", welche die Begebenheiten des Jahres 1630 noch einmal dichterisch verwertet. Diesmal war aber die Anhäufung der novellistischen Elemente zu groß, die künstlerische Gestaltung weit schwächer und die Wiederholung der Legenden, die sich um die Schlacht bei Perejaslav ansammelten, fand eine nur literarische Bewertung.

Der schwungvollen Phantasie der Ukrainer konnten die Polen angeblich unerschütterliche, geschichtliche Materialien entgegenstellen. Die meist kurzen

---

[1]) S. Smal-Stoćkyj, Taras Ševčenko spiveč samostijnoji Ukrajiny (Taras Ševčenko, der Dichter der unabhängigen Ukraine). Prag 1930, und „T. Ševčenko. Interpretaciji" (T. Ševčenko. Interpretationen). Warschau 1935.

Spada János

Kolozsvári építőmester

1908-ban tervezte és kivitelezte az ~~alábbi~~ templom építését, amely azonban ~~falusias~~ határozati jellegét nem nyerte el így kivitelre nem került.

Áracs István: A Kolozsvári szerzetesek ref. templom története. Kolozsvár 1914. 32, 33. l. képpel.

343

vesd Kós Károly terve alapján fenti kivitelezte a templomot.

MOL 35 l -

gelassen wurde.

M.D.K.

Paulus Spaczo

Olasz kőműves 1551-ben, már csak 6-12 ember dolgozi

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 175. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

Spaczo, Paulus M.D.K.

Johann Maria Specacas olasz mesterrel dolgozott

~~1550-1552~~ között 1550-1552 között

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár

épitkezésein 1493- és 596 között 175.l.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Spazio

l'

Spazio.

PETRO SPATIO, kőfaragó

1559.nov.10.Sombory Gergely irta:SAARWARRA hivatta ala Ferench Uram kü faragni az olaszokat köwet is wittek ne kik..."PETRO PLENIO és FRANCESCO,ajd az előbbinek az év közepén történt halala utan PETRO SPATIO végzi a kőfaragó munkat. 235.old. 186.és 187.jegy

TÓTH MELINDA: A szarvari var épitéstörténete 193.old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

PETRO SPACIO, kőfaragó

1560-ban Sárvárott a torony északi oldalán készül a szép reneszánsz kapu/145.kép./.A Sennyei levelekből lépésről-lépésre bontakozik ki az épülő kapuzat.Kivitelezésükben talán részük lehetett az akkor Sárvárott sokszor említett olasz lapicidáknak,mint Petro Plenio, Francesconak és később Petro Spaicionak. 237.old

GÓTH MELINDA: A sárvari vár építéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

BARTOLOMEO SPACIO, épitész

A Como-tó környéki müvészhajlamu lakosság a XVI.sz.második felében elárasztotta az északabbra fekvő vidékeket,igy Nyugat-Magyarországot is,mint várépitők,stb. Bartolomeo Spacio ekkor Fraknóvárában dolgozott. 441.old. 11.jegyz

HARASZTI PRIGUTIN: Giovanni Bernardo Ceresola,a szombathelyi Szt.Márton templom épitője 441.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

ANTONIO DE SPACIO, épitész

A Como-tó környéki müvészhajlamu lakosság a XVI.sz. második felében elárasztotta az északabbra fekvő vidékeket,igy Nyugat-Magyarországot is,mint várépitők,stb. Antonio Spacio ekkor Borostyánkő várában dolgozott. 441.old. 14.jegyz

HARALD PRICKLER: Giovanni Bernardo Ceresola,a szombathelyi SZt.Márton templom épitője 441.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Spacio

l. Spazio

Spacha Bernát

selmeczi Kőrivesmester

1754

Irod

2

Tvárnyi Béla dr

Címeres és egyéb pecsétek a Keszthelyi hercegi levéltár tolnai részében.

Veszprém [1943]

20. l.

Spach Ferdinánd, épitész

Sopronban a Szt, György templomot épitette 1882-ben. Tervezésénél reneszánsz formaelemekből válogatott. 360.old

Winkler Gábor: Sopron épitészete a 19.században 339.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. 1968 Sopron

nigin Waldlieb.

chnet von Albert Rieger.

Spach Ferdinánd.

építész Sopronban

† 1884. nov. 29 n.o.

1882. építi a soproni
dómtornyot.

1884. az orsolyitár-
nál dolgozik.

Csatkó I.

SPACH FERDINAND, építész

A szigorú stílus első korai képviselője Sopronban Scharmár János volt. Az ő munkásságához kapcsolódik később Ullein János, Schneider Márton, Schiller János, Spach Ferdinand építészete. 209.old

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.századi építészeti emlékeinek védelméről 195.old

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, XXVIII.évf. 1974 Sopron, 1974

SÖVÉR ELEK

festőművész

A csikszeredai Mikó vár kiállitási termében Sövér Elek gyüjteményes kiállitása nyilt meg május 7.-én. /rövid hir/

Utunk, XXXVIII.évf.21.sz. 1983 május 27.
8.old.

Lövei Éler

- grafikáival szerepelt 1978 máj. 15-én a Komm Galériában tartott „Grafikusok-a külföldről" kiállításon

(Komm hírei)

Komm 1978/5

Sövér Elek

Grafikái szerepeltek a Korunk Galéria
"Költők és grafikusok" c.kiállitásán

Kolozsvár,1978.március

Löwy Elek

febr. 18.-án festményeiből álló kiállítás nyílt a Könnt Galériában

(Könnt képei)

Könnt 1918 13

Föréi Éler

a mára 4-én megnyílt Komáromi Galériában tartott „A Fórás kötői és grafikusai" kiállításon új pastel-grafikáival szerepelt

(Komáromi hírek)

Komárom 1918/3

Sövér Elek

SÖVÉR ELEK festőművész kiállitása a Korunk Galériában. /rövid hir/

Utunk, XXXIII.évf. 9./1531./sz. 1978. március 3. 8.old.

Sövér Elek

Festőművész

Egyéni stúdium, csoport legelésc mellett
emeli a kecskegeze művészek portréja

Flé

1974 VII. 27 5-oldal

Szász J. Elek illusztrációi

Igaz Szó 67/4 T26,602.0.

Sövér B. Elek

Részt vett a Magyarországi
téli táborban.

Kovács Iván Kritikája.

Igor Szö 65/3 432.o.

SÖVÉR ELEK
festőművész

Nagy Zoltán:
A hüség ereje. Sövér Elek idézése.

Korunk, XLIII.évf. 12.sz. 1984 dec.
926 - 928. old. képek a mellékleten is.

Szövet Elek tájai

Iparművészeti Múzeum Könyvtára 69/8 339,24T,304.

Sövét Elek (Szikszereda)

Éjszakák, 1968, tempera

Műgyűjtő, 1972. 2. sz. 18. l.

Sövér Elek

Műve szerepel a jelzett gyűjteményben.

Nagy László János: Elekes Vencel emlékműnél; „Nógrád", 1972. 2. sz. 16. l.

Sövér Elek

„Álmaim Galambon" c. képével
reprodukciója
a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Sövér Elek

„Szüleim" c. képének reprója
a képmellékletben

Korunk Kolozsvár 1974/2

Sövér Elek

a csíki művésztelep tagja, a
gyergyóalfalvi tájból merítő festőegyéniség
fő témáját

Korunk 1974/2 749. old.

SÖVÉR Elek *42, 52, 83, 128, 135,* 19, **16**
Gyergyóalfalu, 1937. július 25.–Csíkszereda, 1982. május 7.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

SÖVÉR ELEK
festőművész

Gaál András:
Élt 45 évet ... /Sövér Elekről/

A Hét, XIII.évf. 23.sz. 1982, június 4.
10. old.

SÖVÉR ELEK

Bartis Ferenc:
Sövér Elek.

Uj Élet, XXV.évf. 1982. 13./567./sz.
18.old. képekkel.

SÖVÉR ELEK
festőművész

Bucur, Nicolae:

Gondolataimban is rendet szeretnék tartani .... Utolsó beszélgetés Sövér Elekkel.

Utunk, XXXVII.évf. 21.sz. 1982 május 21. - 7.old., 2 képpel.

SÖVÉR ELEK
festőművész

Május 8.-án /1982/, életének 45.évében elhunyt Sövér Elek festő és grafikusművész, a csikszeredai Művészeti Általános Iskola tanára.
/rövid hir./

Utunk, XXXVII.évf., 20.sz. 1982 május 14. - 8.old.

SÖVÉR ELEK

festőművész

A Csikszeredai Mikó vár kiállitási termeiben 1983 május 7.-én Sövér Elek gyüjteményes kiállitása nyilt meg. /rövid hir./

Utunk, XXXVIII.évf. 21./1804./ sz. 1983. május 27. 8.old.

Sövér Elek

Miután elvégeste a művészeti
főiskolát, egy évig Nagyváradon tanított,
de hazahúzta szíve Gyergyóújfalura,
ott tanított.

Korunk 1974/2

252. old.

Sövér Elek

Jelenleg a csíkszeredai művészeti líceum igazgatója, nemcsak grafikusi téren gyarapította, hanem tíz évtized tanulói pedagógusi munkája téren is.

Korunk 1974/2 252. old.

Sövér Elek

Festményeinek grafikáinak kiállítása
a Hajdú megyei Gyergyóújfaluban volt
1973-ban

Korunk 1974/2

252. old.

Sövér Elek

A Nagy Imre képtár (grafika)

A Két, 1973. aug. 3. 4. ef. 31 m. 11 p.

Söver Elek

A csíki romániai magyar művészek köré
neve említve.

A Hét, 1973. szept. 21. 4. evf. 38sz. 11p.

Szőcs Elek
festő.

Tájainak jórészt napjaink képe közeli a hagyományt, színeit sokszor megkomponálatlanul.

Szőcs Elek: Kortárs erdélyi festők
albuma, 1970 Kriterion — 18 kép

Sövér Elek
festő-

Egy leányfejet ábrázoló tusrajza
Nagy Albert, Nagy István úgyom-
dolan halad, de érinti Tassy Dam-
ján művészetét is

Salgótarján István: Karikás erdélyi festő-.
Művészet 1970. szeptember - 1885.

Sövér Elek

festő

1937-ben született Gyergyószentmiklóson. Marosvásárhelyen járt képzőművészeti iskolába. A főiskolát Kolozsvárott végezte el.

Szépművészeti Szövetség: Romániai magyar festők - lexikon, 1970. szeptember - 18 lap.

Szűcs Elek
festő

Jó és egyéni művészi rajzok, fest portrékat. 1968-ban szülőmester portréjával tűnt fel. Főerénye a lélekábrázolás hitele, emberisége.

Szépművészeti Alap: Kaposvári megyei festő-művészet (1970 nov. 6. – dec. 6.) – 18 kép

Sógor Elek
festő.

„Alpalori templom"
(repro)

Szolnoki Tibor: Harom erdely festő
diványat, 1970. szeptember - 18 ép

Nagyszőllős VI. 226.

Sövénypozegi templom

Kastély

Inkább torony, mint templom

XV. sz

Kővári Erdélyrészl.

241. l.

Mūv.

6.30

1 Bōl. 4 z

Sacken,

Ed. Freih. von

Archäologischer Wegweiser
durch das Viertel unter dem
Wiener Walde von Nieder-Österreich.

Mit erläuterndem Text von —

Herausgegeben vom Alterthums-Vereine zu Wien

Sövénysöjti oltár

l.

Rothenstamm

160, 161. l.

képpel

Spanglier Ferenc
festő

Ha művén, magángyűjteményben, vagy bárhol fellelhető műve érdekli a MTA Művészettörténeti Kutató-csoportját.

—— : Közlemény.
Művészet, 1973. szeptember - 47. oldal

Spangher Ferenc

Az 1918-ban rendezett "demonstrativ kiállitá-
son" szerepelnek a tizes években Kassák Lajos
köré tömörült képzőművészek,-közöttük a müvész
is. Most, ötvenöt év multán, a Janus Pannonius
Muzeum és a Müvészettörténeti Kutató Csoport
közös munkája nyomán, Pécsett -"A magyar ak-
tivizmus" cimmel- megnyilt tárlaton ujra fel
sorakozanak akkori müveikkel az egykori müvé-
szek.
Vadas József: "Aktivizálható-e az aktivizmus?
cimmel ir a kiállitásról és annak előzményei-
ről.
Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 15.
XVII. évf. 37. sz. 13. lap.

Spanyol Ferenc

Kassák Lajos portréja, vörös mák.

Magyar Elektromos Debrecen 1973

Spangher Ferenc, [ ]

A kéri J.P. múzeum keresi 1915-1925 között
Keszült művei.

— : Körlevelek 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. máj. 16.

Spanyol Terem

A Szépművészeti Múzeum szept.-ben rendezi meg Spanyol akvarelljeinek kiállítását. A bemutatás céljából kéri a múzeum közönségét, hogy mindazokat, akiknek tulajdonában van a művész 1915-1925 között festett műve.

Esti Hírlap, 1943. máj. 16.

Spangher Ferenc gobrày

Kassàkról készült gép expresszionista
stílus mànvànyfeje (Kassàk Lajos portréja
mànvány 35 cm. Mgt. Bp.) említve

Passuth K:Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp.1974 Corvina
50.old.

Spangher Ferenc

Szobra szerepelt a MA találatán

1919 januárjában

Passuth K:Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp.1974 Corvina

49.old.

Sponagher Ferenc

a „Tett" és a „Ma" avantgardistáik csoportjához csatlakozott.

Köpner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

oldalpárom mellett

Spanghel Ferenc /?/

A "Ma" csoport tagja. 1918-ban részt vett a "Ma" csoport kiállításán absztrakt expresszionista művein plasztikai kísérletet.

Kőrner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971. oldalszám nélkül

Spongher Ferenc

87 és 87/a „Kassák Lajos portréja"
mészkő, kb. 38 cm.

Kőrner Éva: Ungarische avantgarde,
München, 1971.

Spangher Ferenc

Kubisztikus és hagyományos elemeket ötvöző szob
rairól csak nehány reprodukciót ismerünk.

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 51 old.

Spanyol Tercia
szóbeli

művéről csak néhány reprodukcióit ismerjük.

Sróbé Lúcia: A magyar akticizmus tört.
Akad. Kiad. 1971. 51.

Spangler Teréz

Született 1918 szept. 15-én a

MTA tagja.

Szabó Lajos: A magyar aktivizmus tört. 79.

Akad. Kiad. 1971.

Spangler Teresa

Szervezett a MÁV vasutasai között.

1919 január hava.

Szabó Ilona: A magyar aktivizmus tört. 79.
Akad. Kiad. 1971.

Spangher Ferenc

"D."

Résztvesz a MA demonstrativ harmadik kiállitásán.

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 121.

Spanyol Ferenc
művész

M. D. K.

A Ma kiállításán részt vett.

Szíj Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállítása

Művészet, 1962. április — 33 l.

Szij Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállitása

Müvészet, 1962. április. 93.l.

MTA MKCS

Vakokat gyámolító egyesület
miskolczi fiókja X. 174, 176

Spangher Ferenc

szobrász

1918. máj. Kiáll. a Nemzeti Szalon

Bortnik festő gépi

portréja 70.-

A Ma 1918.-i kiállítá-

sán szerepelt. Aktivista

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Spangher Ferenc

200 Bortnik festő gipsz portréja 70.—

Nemzeti Szalon

1918. május

kav. kiáll

Spanghel Ferenc
nobrain

l.

Flevery Ivan

Futurista, expresszionista és kubista festésről.

Bp. 1919. 30 l.

Szóbeszélgetés vége

MDK

Spangher Ferenc

Művészet. 1918. 71-72. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

191 4 évi 10313 számv. sz.

VIII ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

báró FORST

a Müemlékek Orsz.

Spanghier Ferenc

Hobrán

1.

Ma. 19/9. TD. elv.

1. H

Ma VII. Erdh. Sal.

MDK

Spangher Ferenc

Ma, 1919. IV.évf.3.sz. 40.l.

M.D.K.

Spanglher Ferenc, zobrák

nevét a Tett és a lap első
számája közük említi:

Bori Imre-Körner Éva: Kassák irodalma és festészete
szocvetö, Bp. 1967. 169. old.

Spanyher Ferenc

nekrán

irod.

Elek Artur: A Ma-
csoport művészei.
Az Ujság. 1918. szept. 15

Ma és a kiállítás.

MDK

Spangher Ferencz

48 - 5o Szobor /márvány/

Ma. III.kiáll. 1918. szept. 15.

fejező erejük van.Mindezek az elemek
obrászatát,nanem festészetét is.Egész
gelo Quercia nélkül nem jött volna
volna tovább.Minden izom érvényre
t mintáz,hatalmas lendületü,kidomboro-
ritmus érzése is tökéletes.A távolság
a közöttmint Quercia és elődei között.
pesszimizmusban,az erőteljes plaszti-
ságban közös ősük Giovanni Pisano.
ma Ghirlandajonak,hanem Signorellinek
let Signorellinek,az orvietoi dóm Utolsó
k nemcsak drámai felfogásában,nanem
tőietlen szineiben is.Michelangelo nem
épitett is szobrászilag gondolkozott.
lunettájában lévő Mária szobra mutat-
és Michelangelo Madonna-felfogásában.
nosolygó sienai Madonna,nanem az olasz
et Giotto és Giovanni Pisano,Signorelli

Spangher Ferenc

l.

Hevpostimpr

65. l.

Spangler Ferenc

Részt vett a müncheni magyar tárlaton 1972.-ben

Bodri Ferenc: Magyar tárlat Münchenben

Nagyvilág 72/11 1755. old.

Spangher Ferenc

Mészáros-fej (bőrszobor 1922)

Néptanítás 1968/9 borítólap 48old.

Spangler Ferenc

Kassák fej (könyves, 1922, rajz/
c. műve nyomán a Kassák
emlékkiállításon készített fotón)

Nyomtatás 1968 IX n. 4 old.

Spangher Ferenc

"Vérbeli expresszionistá"-nak nevezi F.T.Z. /Felvinczi Takács Zoltán/ a "MA" kiállitásán bemutatott müvekről szóló ismertetésében.

Máttis Teutsch János és Spangher Ferenc müvés: az, aki a tárlaton a tavaszt, a sejtető ifjuságot képviseli.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 2.
XXX. évf. 5. sz. 75. lap.

MDK

Spangher Ferenc szobr,

Bálint Aladár: A "MA" csop. kiáll. Nyugat, 1918.

okt. 16. 601-2. l.

Spangher Ferenc

A viharzó életet adó, nagyerejü, s a nagy mozgalmasságokat kedvelő müvész,-mondja Kázmér Ernő: "Két kiállitás" c. ismertetésében, A "MA" demonstrativ kiállitásán szereplő egyik márványa "az emberi energia megfeszitésének nagyszerü visszaadása."
A "MA" kiállitását a Váci-utcai kis Szalonban rendezték.

A HÉT, Bp. 1918. szept. 22.
XXIX. évf. 38. sz. 589-590. lap.

Spanglher Ferenc

A „MA" (III.) Demonstratív kiállításának katalogusa: Szobrok:

48	Szobor	(márvány)	1500
49	Szobor	(márvány)	2500
50	Szobor	(márvány)	3000

Irodalmi Szemle, 1972. 1. 42. old.

Spányi Balázs

M.G.: Gimnázium és általános iskola, Salgótarján. /Finta József bevezető gondolataival/. -Építész: Magyar Géza, statikus: Spányi Balázs, kerttervező: Szentpétery István. - Ismertetés, képekkel /fotók: LAKÓTERV és Panyik István./

Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 30-39. l.

Spányi Balázs

az alábbi tervpályázaton 2. helyezést elért 1. számú pályaterv munkatársa volt. (statikus)

Borosnyay Pál: alagútzsaluzattal kivitelezhető lakó- és szállásjellegü épületek tervpályázata, 1970.
Magyar épitőművészet, 1971.5.sz. 2-12.l.

Spányi Balász épitész M.D.[illegible].

Balatonfüred, Orvosház Márton István épitész munkatársa.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963 /3. 23.1.

Spányi Balázs

M.L.: Berzsenyi Dániel megyei könyvtár és magasház, Szombathely. Épitész Medvedt László, statikusok dr. Bencze Béláné, Spányi Balázs, belsőépitészek Valentiny Károlyné /könyvtár/ és Marinov Gusztáv /magasház/, szaktanácsadó Szabados László. - Ismertetés, képekkel /foto Pennerné/ - Az ismertetés 2. része: Havassy Pál.

12-15.l.

Magyar Építőművészet, 1971.6.sz. 12-17.l.

Spáinyi

Testvéremnek

"... a vérben, tájékozódó Rodaj-on
működik, és ezzel a világon annyi kimért
nem tapasztalt, mint Rodaj-on ..."

Szigony Gyula
sine

Fejér megyei Kisim
1880 dec. 29.

Spányi Balázs

az Ózd-Bolyok lakótelep
statisztikai neve említve
a 26. oldalon

Magyar építészet 1945-70

Spányi Balázs

munkáit emliti példaként

dr. Ruzicska Béla: Korszerüsitett monolit vasbeton vázépités a magasépitésben.

Magy.Ép.ip. 1972. 7.sz. 418-422.l.

Spányi Balázs

a salgótarjáni városközpont
belvárosi lakótelepeinek statisztikai
nevében emlékül

Magyar építészet 1945–70

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . forint.

. . . . . .

. . . . . .

nap.

. . . . . .
aláírás

lakcím: . . . . . .
szem. ig. sz.: . . . . . .

SPÁNYI András

1847.

169. okt. 10. Spányi András táblabíró a M. N. Museumnak két olajfestvényt küld ajándékban u.m. Gr. Illésházy István mellképét s egy czigánygyermeket

MŰvtört.Ért. 1990 1-2 126.

s éveiben egy

Bécsbe adták

ıntött harang.

rén epitáfium,

. Kapuja alatt

rekes talpon.

al, díszítve a

i okmányok s

SPAZZO Pietro Rómma

Nagyrondult, Ferencesek temploma 1670

An 1997/1-3.240.

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMĚLCI
A UMĚLECKÍ ŘEMESELNÍCI 18.
STOLETÍ
~~AHS~~ 4. 1970, 1-2. DR

SPAZZO, PIETRO

KRESÁK, FEDOR: POZNÁMKY O TRNAVSKÝCH SPAZZOVCOV

ARS G-8. 1972-1974, 59-67

ozatos, erősen

lőrésszerűen

l, alma alakú

pereme áttört

usain hajdan

n minusculás:

a új.

i. XVIII. sz. 5

eres gombbal

SPAYDEL, Johann Georg lakatos

1768 Bogorló, Nagykárolyra

An 1997/1-3. 240.

egy gótikus
ányát ábrázoló
ajó boltozata
szentélyben
edencze XV:
négyszögletes
estye ajtaja
nus Nicolaus
. 1689.

, hatszögletes
cuppakosara
VI. század
ölcsgerezdek
s testén, vert

SPATZ (Sparro) Agnes Nőnuvs

Nagyprombut

An 1997/1-3. 209-240.

MDK

Spanyár Pál

Disznóölés, vf.

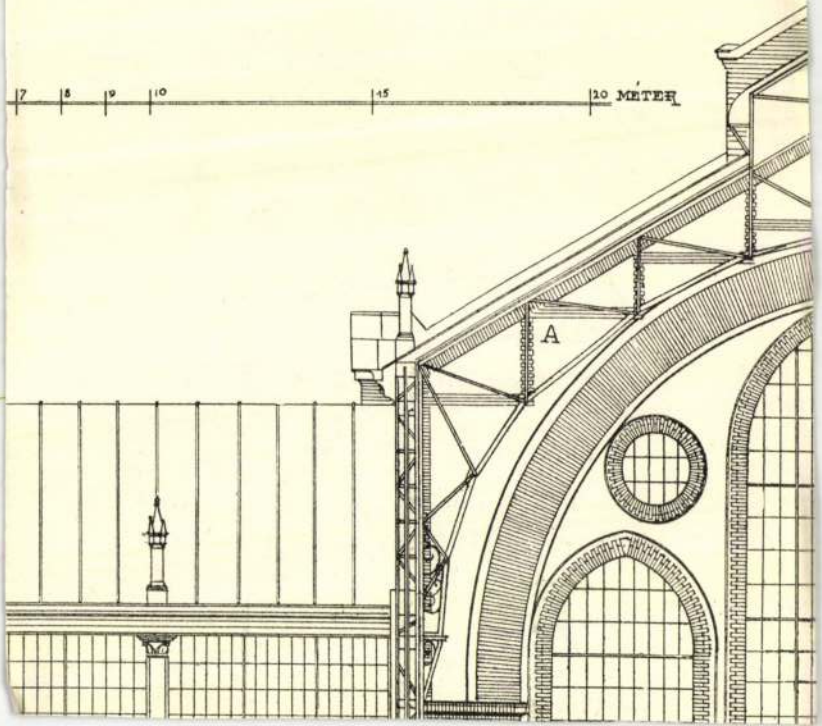
Halászok, vf.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 22. l.

SEGANTINI (ejtsd: *ségántini*), *Giovanni*, olasz festő, * Arco 1858, † Schafberg (Pontresina mellett) 1899. Az utóbbi idők egyik legjelentékenyebb olasz festője. Korán árvaságra jutott és míg tehetségét föl nem fedezték, disznópásztor volt. Azután Milánóba a Brera akadémiára került (1878-ig), 1885-ig maga képezte tovább magát, majd Milánóba tért vissza, honnan (1886) végleg Svájcba költözött és előbb Savogninóban, majd (1894) Malojában élt haláláig. Az alpesi havasok és lakóinak monumentális festője, aki az áttetsző hegyi levegő forma- és színalkotó hatását a testekre addig el nem ért hatással festette. Sajátos, a neoimpresszionisták pettyekben felrakott színeire emlékeztető, apró vonalakban keveretlenül egymásmellé helyezett színekkel festett képei a mult század 90-es éveiben valósággal forradalmilag hatottak. Közvetlen természetérzése és monumentális felfogása maradandó helyet biztosítottak számára a mult század fordulóján. Népszerűségéhez korai tragikus halála, fönn az engadini hegyek között, is hozzájárult. St. Moritzban az erdőben külön múzeumot emeltek munkáinak. Már első képeiben a munkások, pásztorok és nyájaik élete vonzotta, melyeket Milletvel rokon felfogásban, sima technikával festett: Átkelés a folyón a nyájjal (1887); Rőzsét vivő paraszt (1884, Budapest Szépművészeti Múz.). A 90-es években áttér a hegyi atmoszférát visszatükröztető saját technikájú monumentális képeire: Szántás (1890, München); Alpesi legelő; Május a hegyek között; Szénagyűjtés, továbbá befejezetlenül maradt nagy triptychonja: Élet, természet, halál, melyben az engadini hegyeknek állított örök emléket. Utolsó éveiben különben is foglalkozott egy engadini panoráma megfestésének tervével az 1900-i párizsi kiállítás keretében. A

SPANYÁR *Pál*, festő. * Nyitra 1874 jan. 24. Budapesten szerzett rajztanári oklevelet. Akvarelleket állított ki a Nemzeti Szalónban (Disznóölés, Halászok stb.).

Eg-gy II 459 l

7
8
9
10
15
20 METER
A

Spanyol Pál

festő

Thieme - Becker

31. K. 332. l.

Rózsavölgyi Gyula:

lath

Galnem térdig(
zolva. Gyürüs jobb szárnyal
Hlaja rövid, bajuszos leg
álló gallérja s kézelő
veret prémes mentéje
Feliratá a szék alatt ha

RÓZSAV
fő. tanügy
1897.

A jobb körjegynél: „G
alól balra: Kiadta ő
kilépült: Mánnyo
s jobbra: Ny. Légrá

Könyvmat, az ala
9595 ~~9395~~ (
9596 ~~9396~~ (

Spanyár Pál

1894/95 – 1897/98

Ferképzőmfoiskolvk

132. l.

tár részére	a ktári javból	700	Kit:
euma "	a ktári javból	1200	"
	a nri "	400	"
	összesen	2100	"
zeuma "	a ktári javból	600	"
" "	a ktári javból	500	"
	a rtári "	600	"
	összesen	1100	"
um "	a ktári javból	400	"
	a rtári "	300	"
	a nri "	200	"
	összesen	900	"
"	a ktári javból	300	"

Spanyár Pál

zrül. Nyitra 1874. Rk.

1896/97 III. é rajztk.

1897/98. I. IV. é. "

1897/98 II " "

jan. 27 Kiszeszcsak, Bánya. Cz. Kassa

V. 289

Lebel, Edmond III. 162.

Spanyár Pál

1913. ápr.-máj. Kiáll. N. Halon.
Disznóölés, vírf.
Halászok, vírf.

Kurucz vitéz, dalj. Kupeczky Jánostól

V. 24.

Spanyár Pál

Hód. Nyitra 1874 Pk.
gim. eötv. -
1894/95 I - II. I ortáj
1895/96 II »

Spanyár Pál

Thieme_Becker

~~XXXI.~~ 332.C.

(dupla)

Kötelező sz.

Törzskönyv sz. .....

Spanyár Pál

„Csodó"

Székelyudvarhely

1929

Suly Fritz

XV. 1-

Spanyár Pál, rajztanár

Néppel ezzel ezelőtt az udvarhelyi gimnáziumban Spanyár Pál egyik tehetséges tanítványának, a gerzsenyújfalusi Elekes Vencelnek saját használt kerékpárt ajándékozta. Ez a kép egész életre elkötelező hatással volt, innen kezdve szerette ismert szerzői gyűjteményének megteremtésében.

M. Kiss Pál: A gerzsenyújfalusi Elekes-kerékpár.
Forrás, 1976. 12. 27-28. old.

Hóhér-bástya Kassán T 306

Spanyár Ferenc

1905 tavaszi
ki'll. Nemzeti Szalonban

Nyári táj, olaj.
100 K.

SPANYÁR Emerich

M.D.K.

muravicorum magister

Nyitra

20 sodol

1952)

Művért. Papossy János: Építők, szobrászok, festők, és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137.l.

Spanraft Géza

munkáját, mely a salgó-tarjáni gyárat ábrázolja megtisztitják és muzeumban helyezik el.

Esti Hirlap 304 sz. 1958. dec. 29. 2 old.

Az Ipolyi-gyűjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 141—142. szám.

NÉMET FESTŐ, 1490 körül
Jézus születése (144. kép)
Fa, tempera, 40·5×61 cm.
Lepold—Lippay, XV. tábla.

NÉMET (DÉLNÉMET) FESTŐ 1500 körül
A szenvedő Krisztus
Fa, tempera, 75×59 cm.
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 82. szám. -
Lepold—Lippay, XIV. tábla.

NÉMET FESTŐ, 1500 körülről
Szent Katalin eljegyzése (145. kép)
Fa, tempera, 68×51·5 cm.
Benesch Belved: 70. l. (A kölni Bertalan-oltá
mesterének köre.)

NÉMET (FRANK) FESTŐ, 1510 körül
Szent Család
Fa, tempera, 86×58·5 cm.

NÉMET (DÉLNÉMET) FESTŐ, 1510 körül
Predella trónoló Madonnával és szentekkel
Fa, tempera, 32·5×97 cm.

AUGSBURGI FESTŐ, 1510 körül
Jézus születése (146. kép)
Fa, tempera, 77×58·5 cm.

Spanraff Mihály

nyomdája

1.

Katonanyomtatók

276. l.

SPANOCCHI, Tiburzio. A XVI. sz.-ban Magyarországon "SPANOCE" néven szerepelt. Dal Monte alatt dolgozott és harcolt./Patakí/

Maggiorotti, 441.

PIPO SPANO, építész

Székesfehérvarott feltételezheto, hogy a XVII. szazad végén nem a bzilikaban lévo, egykor Pipo Spano által épitett temetokapolna titulusát vitték at a mai székesegyház-ra, hanem egyszerüen két valóságosan is létezo templomét cserélték fel. 262.old

KOVÁCS PÉTER: Megjegyzések Székesfehérvár középkori topográfiájának kutatásához 261.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Évkönyve, 15. 1971.-Székesfehérvár, 1972

728-1931.
----------szám.
IV.

A muzeum- könyvt
rendezéséről szóló 1929.évi X
tét idezártan azzal küldöm me
hó 6.-án 493 sz.alatt kelt fe
tervezet 61§-ának uj fogalma:

Budapest, 1931.fe

Spannraft József

nőtan

1887

Éimisk 1930

88. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

38/1931 szám.

Érk. 1931 XII 6. 10 n.

ovember Ernst Múzeum). Karácsonyi képeslap-
ollekciót ad ki 16 magyar elektrografikus alkotá-
iból, illetve önálló és csoportos kiállításokat ren-
ez 1991-ben.

Sajátos élmény Közép-Kelet-Európában a tech-
ka. Megkésett, sokszor még a hír is késik róla, és
ire ideér és működését megkezdi, valami módon
is „romlik". Vagy fogalmazzunk pontosabban, a
chnika itt nálunk másképp működik. Tudjuk, ez
lünk függ, technikai civilizáltalanságunktól (sok-
or nem tudjuk szakszerűen kezelni a berendezé-
ket) és helybeli adottságainktól (helyi anyagok-
al pótolunk hiányzó dolgokat helyi körülmények
özött).

Ez szerencsétlenség az élet majd minden terüle-
n, a gazdasági életben, a politikában, mindenna-
i érintkezéseinkben. Vajon ugyanígy áll ez a mű-
észetre is?

Kétféleképpen is megközelíthetjük a kérdést.
ondhatjuk azt, a művészet a technika eszközei-
ek tökéletesedésével – ha azt alkalmazza – önma-
a is a tökéletesedés irányába fejlődik. De megfog-
atjuk úgy is a problémát, hogy a világ egyedi érzé-
keretbe foglalása és az egyre tökéletesedő leképe-
és, azaz a művészet fejlődésének mítosza egymást
záró alternatívák.

Ha elvetjük a fejlődés mítoszát, és az individuális
műalkotás érvényességét tartjuk szem előtt, akkor
technika mint a művészi alkotás kelléke jön szá-
hetjük mindezek kapcsán. A modern művészetek agresszív, kifelé figyelő tendenciáival szemben és túl, az elektrografikai pillanatfelvételek a benső látást előtérbe helyező esztétikai magatartást célozzák meg. Nem a külső környezet, a világ megváltoztatása a fontos, hanem a dolgok aurájának, önmagunk és a világ minőségének felmutatása. Minden csak ez után következhet.

Kiállítások

(Dárdai Zsuzsa Elektroaura, 1991. április 8–12.) Dárdai Zsuzsa „elektroaurái" azt a személyes viszonyt fejezik ki – művész és fénymásológép között –, amely által a „fotóelőzményekből", a „rögzített időpillanatokból" egy autonóm világ képe rajzolódik ki. Pillanatrögzítésekkel van dolgunk. Az egyik képen egy rövidre nyírt hajú, bábuszerű női fej önreflexiójával, a fej tükröződésével, átlényegülésével találkozunk. Máshol keleti misztikusok őrült-meditatív pillanataira, pillantásaira emlékeztetnek az elmosódó, beúszó képek foltjai, az extázis újkori alakváltozásait követhetjük nyomon néhány kép fény-árnyék rajzolatának közvetítésével. De van valami az extázison túl is. A bölcs, türelmes szemlélődés, ahogy a gyermekláncfű bolyhait szeme elé tartja egy fiatal férfi, ahogy egy másik pillanatban elúszik egy másik léthelyzetbe, és ott újra beáll saját egyediségébe, saját világába.

(Tenke István In Your Eyes, 1991. április 15-19.) A

SPANRAFT Ágoston

A Nemzeti Sz. és az Operaház diszletfestője
10 db terve az OSZK Szinháztörténeti Tárában

ld. OSZK Évk.1965/1966 (1967) 239.p. és ill.

ógépes dolgokkal, dr. Füredi

lyezést nyert egy másik intéz-

Üdvözlettel:

/Mokányné dr. Nagy Katalin/
osztályvezető

SPANNRAFT Ágoston giszlettervező

Keresztury Dezső - OSZK Évk. 1971 (1975) 347 -349.p. és ill.

és OSZK Évk. 1973 (1976) 169 - 170.p. és ill. Berczeliné tanulm.

Spannraft Ágoston
festőművész
63 éves
(agyérelmeszesedés)
† 1945. VII. 14
Kerepesi temető

Halotti főkönyv
204

MDK

Spannraft Ágoston

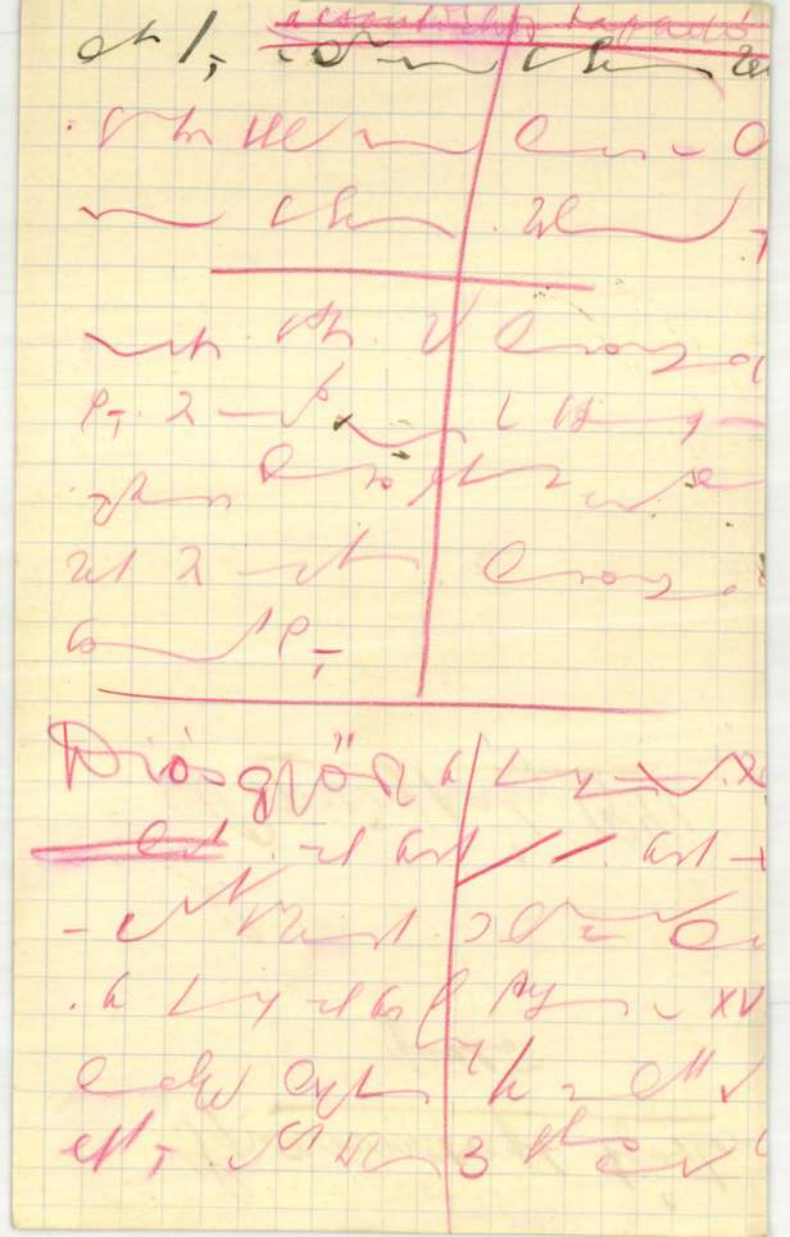
Néhai Tabán

Tabáni utca

A koronázó Mátyás templom

Bpvizf.pály 1941, Főv.Képtár. Házi példány

11 1.

Spannraft Åström

festö

Í

Björkpaly 1941

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS

ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO, NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK.

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5.; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV. BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Spannraft Ágost

l.

Ernst-Múzeumaukciója I.

421.

Spannraft

KM Tain. 1931 õõ tähe-
X. 88.

(Pozsony)

Zuckermandl (h. n. V. 153.

Spannraff Ignác

1920. szept.

ki a Nemzeti Szalonban

Pilátus, vízf. 4600.–

Csonay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Múzeumok, V — 1931, 8 l.

Földváry István: Az esztergomi ősrégi képtár. Fővárosi Lapok, XIII — 1876, 760 l.

Spannraft Ágnes

a Nemzeti Színház
hosszú időn keresztül
volt díszletfestője festette
a Nemzeti Színház cukrász-
dájában volt gitáros
két gyet átvarró frecskót

Bátki Nemzeti Színház

416.l.

MDK

Spannrapt Ágostpn

Bp.Szfváros Müv. Vásárló Biz. vásárlása

Képzőm. Közl. 1939. 2.sz. 7 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Spannraft Ágoston

tod

MAGYAR IPARMŰVESZET

1938. 180. l.
(Karitász-kiállítás.)

Spannraft Ágoston [díszletfestő] MDK

78 éves Schwarzer Géza díszletfestő, aki a hazai díszletfestésben iskolát teremtett.

Nyilatkozott pályájáról:

"Spannraft Ágoston volt a mesterem, az első magyar díszletfestő" - mondotta a volt tanítvány.

Nóti Ilona: Beszélgetés a tróntermek, tengerek, nyári éjszakák varázslójával.

Esti Hirlap, II.évf.26.sz. 1957.febr.1.pé.
2.oldal

Kassai múzeum III. 134.

Spannraft Ágoston

A budapesti Operaházunak több évtizeden át díszletfestője 56 éves korában 1910 ápr. 14-ei Rákosszentmihályon meghalt. Külföldről Erdélyországból jó magyar ember lett. Boldog-

Pesti Hirlap.

1910. ápr. 16. (Spannraft Ágoston halála)

U. 386.

M. D. K.

SPANNRAFT Apostol díszlettervező

(1855–1910)

Művészettörténeti Á B C Bp. 1961. 104, 562. e.

ra néz, jobb kezével hátranyúl
vesszőt vesz ki. Haja göndör, nevet
eva van.

sága 75 fm.
areggi-villából.
716 Kr 80 f.

Spanraft Agoston

U.980

1874-ben festette az 1913-ban lebontott Nemzeti Színház cukrászdájának falképeit. Ezek a bontáskörben tönkrementek.

Pesti Hirlap 1913. dec. 5. (A Nemzeti Színház freskói.)

(480 97)

1897: VII. 29-én az Ip

M.D.K.

Spannraft

"Toldy Ferenc 1845-ben" cimmel hozza a lap a
müvész rajzát.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1906. aug. hó. 44. kötet
764. lap

MDK

Spannraft és Hirsch

a m.kir.Operaház festőinek szines diszlettervei.

Kiállitva:
M.Szinészeti kiáll. a Városligeti Mücs.-ban. Bp.
1890, 7, 45. l.

ervény

ük, hogy a magyar kir. Opera-
z. Magy. Szépművészeti Muzeum
ábbi táblázatban felsorolt festmé-

y megjelölése	Értéke	
	K.	f.
: Salamis.		
tei. 68 : 150-5 cm	1400	
egyel a tó partján.		

Spannraft Agoston

Gloss

+ 1910-ben

életb. lárd

U. 386-

Sponnraft Ágoston

Nékám y diplomáját az Országos Széchenyi Könyvtár Sípnóziőpítészeti osztályán és az Országos Sípnóziőpítészeti Muzeumban található.

Hont Ferenc – Staud Géza: Sípnóziri hislexikon, Budapest, 1969. 403 l.

Ipolnnyi Ágoston

1884-ben az Operaházhoz került s itt dolgozott haláláig. Ő volt az első Magyarországon, aki művészi igényességgel készített díszleteket.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Gondolat, 1969. 403

Sponnyai Károly

Utolsó külföldi tanulmányát utána 1880-ban a Nemzeti Színház díszlet-festője lett. 1883-ban Paulay Ede vázlatai nyomán rézsen ő festette az Ember Tragédiája első díszleteit.

Holl Tajnec - Staud Géza: Színházi lexikon, Budapest, 1969 403 l.

Spannraft Ágoston

Született Cegléden 1855 ?, meghalt Rákospalotán 1910 április 14-én; „plastikus". Lehmann Mór a Nemzeti Színház díszletfestője mellett tanult.

Hont Ferenc – Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969. 203.

Sponnraft Gyula

Komitrónya Schwarzek Géza diplet-
festő.

Mont Ferenc - Staud Géza: Szinházi
lüstexikon, Budapest, 1969.

3891

könnyen elérhetünk, ha a magyar köztisztviselői kar be
lelelő erkölcsi támogatásban részesit.

Mikor körlevelünkkel a magyar köztisztvise
figyelmüket felhivjuk a keresztény magyar értelmiségi c
munkánkra, kérjük Önöket, biztositsanak bennünket biz

Mi, mint ellenzéki keresztény napilap, mely
lönböző társaságoktól semmiféle t
csupán előfizetési dijainkból tartjuk
dekében a rendkivüli nagy költsége
képtelenek va
ezért kérjük jelen körlevelünket, mint kivé
olvassák el szeretettel és megértéssel s ha a
felhivást, legyenek meggyőződve arról, hogy
kitartással fog az Önök érdekeiért

Ismételten kijelentjük, a Magyarság irányzat
ről. Mi szerkesztőség **maradunk akik voltunk és vagyun**
nak, a nemzeti eszmének és bajtársai a magyar értelm
zül mindössze három lépett ki, tizennégyen lapunk
gyar köztísztviselői kar bármikor meggyőződhet s ci
hogy változtunk-e és érdemesek vagyunk-e bizalmukra

Körlevelünkhöz egyébként csatoljuk a tisztv
soknak külön lenyomatát s egyben arra kérjük Önö
mozgalmunkat hozzászólásaikkal egyénileg is támogatni

Egyben közöljük, hogy kiadóhivatalunk a k
tést nyujt és mutatványszámot szivesen küld.

Nagy Vince, W

Spannraft Ágost

A magyar díszletfestészet (Spannraft Ármin Ágostról). Írta Andor Károly. Ország-Világ, nov. 6.

1904

(Művészet 1904 419. l.)

Spannraft Hjalton

Külföldon dolgozik

Értimisk 1904/5

18.1.

Spannraft Ågot

disciplo festo

Vejbein. Olejrafs ved.

Kortinisk 1903/4

35. l

MALEREI IN UNTERFRANK
VON B.H.RÖTTGER

VERLAG: BENNO FILSER AUG

Spannraft Ágost

1881. szept. 1-től az
Operaház főpostője.

Operaház, A magy.
Kir. — 1884–1909.
Budapest, 1909. 24. l.

Spanraft

építészfestő

Festette az aradi nyári színházi függönyét. 1890-es években.

Spanraft Agentur

U. 980

Spannraft d. A.

Nüvenet 1904 419

Spannraft Ágoston XIX.sz.m.f.

Kapelle am Mürz.
Oljf.Sign.

Tabáni utca.
Vizf. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

M.D.K.

Spanraft Ágoston

A Stradella I. felvonásának diszletét tervezte.
rajz-repr.

- - -

A Stradella II. felvonásának diszletterve.
Rajz-repr.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. okt. 20-27. VII. évf.
42. sz. 17. l. és 40. lapokon.

MDK

Spannraft Ágoston

Diszletterv az Ember tragédiá-jához, gouache

" Faust-hoz, "

" a Szép Ilonka c. operetthez, vf.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

42 l.

MDK

Spannraft Ágoston

Diszletterv az Ember tragédiájához, gouache

Margitszigeti részlet, of.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

42 l.

MDK

Spannraft Ágoston

A régi Nemzeti Szinház, vf.

Diszletterv a Cirano-hoz, vf.

" a Troillus és Kressidá-hoz, gouache

Ernst Múz. aukc. Árv.Házi. 1.rk.sz. 1939. jan.

42 l.

M.D.K.

Spannraft Ágoston. /XIX.sz.m.f. /

718. Kapelle am Mürz. Olajf. 37x26.5 papir.
719. Tabáni utca. Vizf. 37x26.5 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 50. l.

Spannraft Ágoston

Pilatus, vf.

E.Szál. őszi terl. 1920. szept. 24.1.

MDK

Spannraft Ágoston

Diszletterv az Ember tragédiájához, gouache

" Fausthoz, "

" Troilus és Kressida-hoz, "

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.

42 l.

Spannraft Ágoston M.D.K.

Goldmark Károly: A Sába királynője diszlete a budapesti bemutatón.

repr.

Keresztury-Kécsey-Felvy: A magyar zenetörténet képeskönyve

Bp. 1960. VIII.t.

P. 5.000.-

.367•94

.280.-

30.- " 4.677•94

+ 324.—
(Lux emlék-
ül)

P. 322•06

rként 3 drb.bélyeges nyugtát csatolom,

'ennmaradt 322•06 P. rendeltetéséről

kodásukért mégegyszer hálás köszöne-

n, mint egyházközségem részéről.

Kiváló tisztelettel:

főesperes, kanonok-plébános,
egyházközségi elnök

fénykép.

Spannraff Agost.

Fest.s

l.

Magyvieni vad ki áll

87. l

MDK

Spannraft Ágost

Képzőművészet 1927. 5. sz. 32.1.

M.D.K.

Spannraft Ágoston

A Városi Szinház diszlettervezője. Fényképét közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1918. dec. 15-22. VII. évf. 50. sz. 25. lap.

M.D.K.

Spannraft Ágoston

Két diszletének repr.-ját bemutatja a lap. Az "Elnémult harangok" c. darabhoz készitette a müvész.

Magyar Salon, Bp. 1905. febr. 41. kötet 388-389. lap

3.sz. cédula

M.D.K.

Spannraft Ágoston

A müvész diszletei közül a lap bemutat néhány repr.-ót Andor Károly: "A magyar diszletfestészet" c. beszámolójának keretében:
Diszletterv Wagner "Siegfried"-operájához
" "Zulejka" ballethez
" Hubay: "Falurossza" c. "
Ezenkivül bemutatja a Nemzeti Szinház előfüggönyét, melyet 1884 óta használt s ugyancsak a müvész munkája.
A cikk hosszan foglalkozik a müvész élete munkájával.

Magyar Salon, Bp. 19o4. dec. hó. 41. kötet 217-221. lap

2.sz. cédula M.D.K.

Spannraft Ágoston

A főváros valamennyi szinháza számára tervezett diszleteket. A Ferenc-József nevelő intézet, a Ludovika Akadémia, az Otthon, az Országos Kaszinó és sok magánszinpad számára tervezett diszleteket, szinpadképeket. Az antwerpeni kiállitáson "a magyar föld és népének festményekben való bemutatása" az ő munkája volt. Részt vett a Millenium-i kiállitás rendezésében. Az ország majd valamennyi szinpadát ő rendezte be és tervezte. Közel negyven éven át ",.neve összeforrott a magyar szinmüvészettel"

Magyar Salon, Bp. 19o4. dec. hó. 41. kötet 217-221. lap

1.sz.cédula M.D.K.

Spannraft Ágoston

Lehmann Mór első tanitványa volt. 1855-ben Czegléden született. 1872-ben került Lehmann mellé, s mellette dolgozott 1877-ig, mestere haláláig.
Külföldi tanulmányutja után Szentpétervárra hivták meg, de a meghivást nem fogadta el és hazajött a Nemzeti Szinházhoz.
188o-tól fogva a Nemzeti Szinház 237 darabjához 469 diszletet, az Opera 138 darabjához 33o diszletett tervezett a müvész.

Magyar Salon, Bp. 19o4. dec. hó. 41. kötet 217-221. lap

M.D.K.

Spannraft Ágoston

Az "Abencerage" c. nagyopera uj diszleteit festette a müvész az Operaház előadásához.

I. felv. Tér Granadában
II. " Santa-Fé kertje
III. " Régi mór temető
IV. " A Székesegyház belseje

cimü szinpadképeket sorolja fel a lap.

Szinház, Bp. 1887. ápr. lo. I. évf. 81. sz.

M.D.K.

Spannraft Á.

Az Operaházban bemutatott Excelsior c. Manzotti-Ronnaldo-opera előadás diszleteit tervezte:

Város Spanyolországban,
A müvészet és tudományok temploma
A Weser partján
A Mont-Cenisi alagut
A polgárosodás csarnoka
Apotheozis cimekkel sorolja fel a lap a felvonások szinpadképeit.

Szinház, Bp. 1887. jan. 23. I. évf. 5. sz.

M.D.K.

Spannraft Ágoston

"A diszletfestés" cimmel irja beszámolóját a diszlettervezésről és cikkének keretében a lap hozza: "Diszlettanulmány", "A Dárius kincse" és a "Tamara" c. szinpadképeit.

Szinház és Élet, Bp. 1906. junius 3. IV. évf. 23. sz. 370-373. lap

M.D.K.

Spannraft Ágoston festőművész

Vári Rezső: "A sülyesztőtől a zsinórpadlásig" cimmel ir az Operaházban dolgozó művészek munkájáról, az eladásokról, az azokhoz tervezett kosztümökről és szinpadképekről. Megirja többek között, hogy Spannraft Agoston festőművész vezetése mellett dolgoznak az Operaház festőművészei.

Szinház és Élet, Bp. 1904. dec. 4. II. évf. 49. sz. 328-329-330-331. lap

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

1930 évi 7328 számv. sz.

ig. o. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek tek. Ors

Mult évi novemb
jesztésére, a kifizetetlenül mar
küldése mellett, van szerencsém
hogy a dr. Lechner Jenő müépités

Spanraft Ágost

festő

1899–1903

Emlék 1930

88. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

24 1931 szám.

Érk. 1931 év Jan. hó 29 n.

MDK

Spanraft Ágoston

A Nemzeti Szinház előfüggönyének vázlata. Temp.

Höllr. Nemz. Szinh. kiáll. 67.l.

M.D.K.

Spannraft Ágoston

A "Szinházi hét" c. beszámoló kiemeli a művész által készitett diszletterveket, amelyek Herczeg Ferenc: "Bizánc" c. darabjának előadásához készültek.

Szinház, Bp. 1904. május 1-7. II. évf.
18. sz. 298. lap

Spannraft Ágoston festőművész

Fényképét bemutatja a lap.
Bécsből való hazatérése után 1880-ban a Nemzeti Szinház szerződteti 1.200.- forint fizetéssel. Ugyanekkor Szentpétervár is meghivja 3.000.- rubel fizetéssel állandó alkalmazásra. A müvész itthon marad és keserüen nyilatkozik arról, hogy a szinház a komolyabb munkákat Bécsből hozatja fiatal korára való hivatkozással.

Szinház, Bp. 1904. febr. 7-14. II. évf.
6. sz. 103. lap

1-es sz. cédula M.D.K.

Spannraft Agoston festőművész

A m. kir Operaház és a Nemzeti Szinház festő-
je. Cegléden született 1855-ben. 1872-ben
Lehmann Mór-hoz, a kiváló diszletfestőhöz ke-
rül és a müvész tanitványaként müködik annak
haláláig. Lehmann elhunyta után az ifju Béc
be utazik és itt Brioschi cs. és kir. udvar
festőművésznél nyer alkalmazást.

Szinház, Bp. 1904. febr. 7-14. II. évf.
6. sz. 103. lap

Tekintetes bí

Van szerencsém a tekintetes

hogy f. hó 18 ától 23 ig terj

Eben idéréi Kapcsán t

neveretl idö alatt a szín

felmentem mielöbbre

Budapesten 1908. Május

~~Hírlapi~~ K

Spanraft

tovább 1 a m. kir. Operaház jeleneti színes díszletterei

Kiállítva:

Magyar Színészeti Kiállítás a Városligeti Műcsarnokban. Bp. 1890. 7. l. 45. l.

P

M.D.K.

Spannraft festőművész

A "Padlásszoba" első felvonásának díszlete.
Rajz. repr.

Szinházi Élet. Bp. 1917. dec. 2-9. VI. évf. 49. sz. 19. l.

zary János rendezése. Benedek Kata színpadterve.

Nemzeti Színház.

Spannraft

Red

Redey Tivadar:
A Nemzeti hitbáz
története. Bp. 1937
357. l.

Spanraft Á.

Agoston

Mihaïi festő

laisd

Magyarnap

Kép. Albuma

Bp. é. n.

Cédula beteve

MDK

Spannraft Ágoston

Kapella am Müçs. o.

Tabáni utca, vf.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Spannraf Ágoston:

A századforduló előtt Makart-stílusú, naturalista jelenetekkel illusztrált tipusdarabokat készített az Operaházban. Igaz hogy ezek a díszletek már nagy műgonddal készültek, de nem álltak dramaturgiai kapcsolatban az előadott művekkel.

SPANRAFT Ágoston festő

színpadkép

ld. Zenetudományi Tanulmányok 1989 171. p.
ei ill.

Spanraft Ármin úgyv.

Jegyző

László Gyula bú-
csúbeszéde

Okt.

Országvilág 1904.

886. l

Spannraft Ágoston
(operahári) festő

Fővárosi Lapok 1886. máj. 16. 5. old.
(A király a kiállításon.)

Kalmár

Spannraft H. festő

M. D. K.

A pesti opera műhári festője Kilikebe az 1897. június 3-i pozsonyi előadás dísztereit.

Emlékkönyv a pozsonyi kaszinóházi emléktáblák leleplezésének ünnepére. Pozsony 1897

Sparnraft Krisztof. téglamester MDK

Sopronban 1800 körül téglaés mészégető manufaktúrája volt 27 Sold 16 1/2 egy.

Nyitray Elek: A szénnel való téglaégetés megindulása Sopronban. 268.o.

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat. A. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Spanlang József

kőfaragó

l. Bán Sopron

381. l.

Spannlang József

Utapja Nemének

1928. ?

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Spannlang József

4 1

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 2

Spanlang János

Kőfaragó

Sopron

1766. sept. 1.

polg. esküv.

Házi

K. D. K

SPANLANG János kőfaragó

Nemzsidéről

1766. Sáron polgára

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1955.

I. 276.

Spannlang János, soproni köfaragó

műk. Nezsiderben. Polgár 1766-ban. † 1772.

Csatkai Endre: A győrkőszegi kerék-rokokó problémái.
MTA II. Társ.-Közl. Tud. Ért. Közl. II. Ét. 1. sz. (1959) 101. l.

K. P. K.

SPANLANG József szobrász

Nezsiderből

1736-ban szobadult fel,

~~1736~~ 1766-ban Sajton polgára

megh. ko., 1772-ben

Hoghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 277.

MDK

Spannlang József szobrász

nezsideri szül.

1766. polgár

+1772

Csatkai E: Soproni szobrászat. Magyar Müvészet,
1928. 7.sz. 539 l.

papírkereskedő
VILLÁNY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Spannlang János

kőfaragó

Nül. Neusiedl.

† Sopronban 1772 febr. 3.

Emlitve 1761. 1763.

városi munkát Esp.

1766. nyer polgárjogot.

1767. telket ven a vá-

rostól. 3 lanya ma-

radt. 1772 özvegye fér-

jet nősz.

Csatkról

MDK.

Edita Spannerová

Kiállitásának hirdetése

Vasaa 1965 ápr.

MDK.

Spannerová Edina

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1965 ápr. lap -

részben faragott kőből épült. Az aj-
i, a szabadkémény kosárives boltivei,
kőfalazás, a kémény felső falazata
A lakóház a XIX. század második fe-
/szoba/ + pitvar /konyha/ + kamra +
ült. Ez az elrendezés a XIX. század
leg válik,általánossá. A mai lakóhá-
övitett alakzatát mutatják.
ház 5.05 x 4.20 m, a pitvar 2.73 x
2.66 x 1.45 m, az egykori kamra, 1928
5 m nagyságu. A helyiségek átlagos ma-
hoz csatlakozott egykori istálló, a-
ozkodáskor a család egyik vállalkozó
28-ban lebontott és elszállitott, a
lakóház teljes hossza az udvari

Spanner Edith, grafikus, 1938. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 188o-1941. Bp. 1942.
33 l.

MDK

Spanner Edith, graf.

Iparm. Isk. Evk. 1934-36.

44.1.

Spanner Edit

Az 1930-as évek festőnemzedékéről

pár rajzban emlékezni nem.

Ladislav Sačinský: Výtvarné umenie na východnom

Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 17.

ŠPANER-OVÁ EDITA (EDIT)

1945-ben több művésszel közös kiállítására volt Kassán.

Ľ. Šťastný: Medzi Jasatech a Kmeťom najdemokratickejší avantgardný dramatický zbor. Bratislava, 1966. 110. l.

MDK

Spanik András körmöcbányai ötvös

Érdekes ritkaságok... Függetlenség, 1941. nov. 30. 11.1.

Spomnik Andrejev

Ötv.

Kőszegszőtvej 1087. sz.

Martinovics Ignácz:

Az összeesküvől f

Egy domb
melynek ágain
keret medaillonok
egyenes, felette
vér csorog. A keret
szöveget nyerünk:
jenigen, welche in
lassen" o befejeése
einziehung?"

Aquarell, n

Spanik András

ötvös

t. 1829 jun 12 Körmöcbánya

Kapmagyarországon ötvösök 45 l.

Spangowsky Jan, festo.

17. 82.

II. 147.

Spangovszky János

festő

László

Arch. Ért.

1960. 348

Filarete, Antonio

Obrázek

XV. st.

Jan Spangowsky

festő

Én Spangowszki János adom
mindenkinek tudtára, akit-
nek illik, hogy Szabad Királyi
Kassa városában lakozom
mind addig, valameddig az
conciviosejét fel nem váltom, kép-
másomnak másképpen nem
élek. Melynek bizonságára attam
ez levelemet kezem írásával
megerősítvén. Költ Kassán die
6. Octobris ao 1653.

Jan Spangowsky.

Közli Gy. Kenyeres. Tört. Tár
1889. 608. l.

[redacted] % kamat

Hoffmann József

LEJÁRAT		Kamat	Kamatszám	ÖSSZEG	
év, hó	nap	nap		Pengő	f.
jul	2			15.600	-

3.6

Kben

KELET		Hivatkozás	TÉTEL
év, hó	nap		
1928. máj.	3	2	Váltóért

Magyarorsz. Jelzálogbank
Alkotmányi 1910-379
– 1914.374

Špangorský Jan

farář Kassán

1653.

Toman

672. l.

Spalt János, Kolozsvár

Művészet, 1936. I. fél. 3. sz. 42 l. l.

Kemeny Béla: Emlékszobrokról / pályázati kritikák /

K. Spányi Béla (Pest, 1852 - Bp. 1914)

„Erdőrészlet gőzmozdonnyal és pályatestével"
o.v. 39 x 48 cm J. l. j. B. von Spányi
Kikiáltási ár: 12000 ft.

—

„Patakpart gyűjtőkkel" o. fa 33,5 x 24 cm
J. l. b.: K. Spányi B.
Kikiáltási ár: 12000 ft.

—

„Őszi accord" o.v. 110 x 152 cm
J. l. j.: Spányi B. Kikiáltási ár: 30000 ft.

—

„Erdőrészlet favágókkal" o.v. 71 x 95,5 cm
J. l. b. K. Spányi
Kikiáltási ár: 25000 ft.

—

BAV 60. Képaukció katalógus
Bp. 1981. május

K. Spányi Béla

K. Spányi Béla (Pest, 1852 - Bp. 1914)

„Alföldi táj tehenekkel"
o.v. 81 x 100 cm j.l.l. 6.: K. Spányi B.
Kikiáltási ár: 20000 ft.

—

„Mocsaras táj tehenekkel" o.v. 120 x 149 cm
j.l.j.: Spányi B. 94. Kikiáltási ár: 30000 ft.

—

„Határ a domboldalon" o.fa 35 x 44 cm
j.l.l.6.: K. Spányi B. Kikiáltási ár: 12000 ft.

—

„Folyóparti táj" o.v. 26,3 x 45 cm j.l.j. Spányi (Restaurált)
Kikiáltási ár: 6000 ft.

—

„Naplemente a vízparton" o.v. 60 x 70 j.l.l.6.: K. Spányi B.
Kikiáltási ár: 15000 ft.

—

„Mocsaras táj gólyákkal" o.fa. 15,5 x 20 cm
j.l.j. K. Spányi B. Kikiáltási ár: 6000 ft.

—

BAV Sz. Képaukció Bp. 1982. szeptember

K. Spányi Béla

Spányi Béla

A magy. művészeti ösztöndíj alapból az 1870ein 16547sz. min. rendk. évi tőkéből utalv. 1870–1873-ra a bécsi c. kir. képzőművészeti akadémia igazgatósága által láttamozott nyugtáira.
4 oklevélkönyv 84 lap.

életükben lepkét, pislogó üszkü szivarcsutkát festenek egy szivarskatulya lapjára oly hiven, hogy „szinte meg lehet fogni". Mások heringet, vörőshagymafüzért, szalonkát pepecselnek keskeny festődeszkára, vagy a kék éjszaka böcklini vizióit hajszolják. Spányinak agysejtjeiben csak a szirupos alkonynak, a ködös őszi reggelnek, a nyirfa fehér törzsének és a magányos gólyának jutott hely. Minden más teljesen idegen volt neki kezdetben, annyira idegen, hogy egy komor erdő belsejében sem látott meg egyebet két nyirfánál. Ez a fő; a tájék, a levegő és az erdő szineinek harmóniája mind mellékes staffázsul szolgál a nyirfához. A legtöbb esetben nem is sikerült, nincs is átérezve, mert hiszen a föladat a nyirfával be van végezve.

Ez a három-négy kisded téma természetesen hamar kimerült s a művész formaképlete betelt. Következőkép kimerült az ihlet is, s jött a hasalás, a kisded formaképlet okos gyümölcsöztetése s a permutáczió : őszi reggel holddal, őszi reggel gólyával, őszi reggel tehénnel és nyirfával, vagy őszi est nyirfával, holddal és gólyával, a mikor pedig minden becsületes gólya alszik, ha ugyan el nem költözik Afrikába. Ez volt az első étappe, vagy inkább a második.

Azután jöttek a borongós pillanatai, a magábaszállásnak, a meghökkenésnek keserves órái, a művészet haladásának fájdalmas látványa, az elmaradástól való félelem, a modorosságnak lucidum intervallumai, — s Spányi elhatározta hogy halad a korral s a közönség izlésével. S más témák után nézett, azzal a szemmel, melyet nem gyakorolt a művészi látásban soha; azzal a szivvel, melynek érzései csak nagyon kevés regiszterre vannak berendezve; s azzal a kézzel, mely sokáig csakis a gyári sablon reflex-mozgásait végezte.

Eredmény: mértéktelenül hosszu fák, melyek bokrában két egyenlő részre osztják a képet, országutak fanyar sivataga az előtérben, majdnem életnagyságu patakok szintelen, rajztalan, távlattalan terpeszkedése, szerény csermely partoknak heroikus, dantei torlódása, jelentéktelenségekhez óriási méret, mindez sokszor szem nem látta, széthuzó, disszonáns szinekkel leöntve, egészben pedig ágyuval lövöldözés verebekre, szunyogoknak fölnégyelése s baczillusok lebunkózása. — Ez a harmadik étape. De erre a negyedikre Igazán most már nem vagyunk kiváncsiak.

melyet itt az arcz, továbbá a ruha bársonya sugároz, igen finom rezgéseket hoz felszinre. És impulziv érzésü, meleg szándéku piktorról beszél. Itt a kezek értékesebb szeretetet árulnak el, mint a mennyi vajudást a Szenes legmerészebb beállitásai.

Szenes kollekcziójában körülbelül kimerül az, a mit a Nemzeti Szalón őszi tárlatáról fel lehet jegyezni. A többi most is az, a mi rendesen a Szalón nivóját és egyben anyagát adja. Néhány merészen fiatal alkotás ugyan külön figyelemért ágál, külön elismerésért harsog. Csakhogy nem egyéni hangokon. A fiatalság mindig a más szemével lássa a világot? Utánzáson át lehet csak eredetiséghez jutni? Oly kérdések, a melyekről érdemes volna gondolkozni. De a fiatal festőknek is.

Spányi Béla. Spányi Béla 1882-ben megnyerte a Ráth-dijat, 1889-ben a Képzőművészeti Társulat 1000 forintos diját, 1893-ban pedig a nagy állami aranyérmet. A nyolczvanas évek legelején Kleinberger műkereskedő sietett a tárlaton lefoglalni az „Októberi kora reggel"-t, nehogy a király számára megvegyék, 1893-ban pedig — legalább az akkori hivatalos jury szerint — az egész tárlaton az ő képe volt a legjobb a magyar művészeké közt, a kik már akkor is sokan valának. Vele körülbelül egy időben kaptak dijakat Aggházy, Tölgyessy, Komlóssy, Karcsay, (e két utóbbit vajjon hányan ismerik?) és — Innocent Ferencz. Ferenczy Károlynak ellenben 1900-ig kellett várnia az első 300 pengős busás dijra. Vagyis Spányi 30 éves korában elérte a fejlődése zenithjét, mostani kiállitásával pedig mint ernyedt, öreg ember mutatkozik be, pedig alig több 50 évesnél.

S a hogy idáig jutott, az teljesen megfelel a logika örök igazságainak, mely ha késik is, de nem mulik s végül is leveszi kezét a gondtalan dusgazdagokról s fölmagasztalja a művészet igazi papjait évtizedek mellőzése, a félrevezetett közönség megtérése s a hivatalos areopág fogcsikorgatva való elismerése után.

Mostani kiállitása után végre tisztán látunk. Spányi a művészet speziálistái közé tartozik. Vannak, a kik egész

Modern Művészet. 1905.
I évf. 1 szám

(Minden külön értesítés helyett.)

jún. 10. P. H. 1914.

Halálozás.

Annyi sulyos veszteség után megint nagy gyásza van a magyar képzőművészetnek. Meghalt *Spányi Béla* festőművész. A budapesti Jendrassik-klinikán fejezte be az életét, hatvankét éves korában, hosszas és kinzó betegeskedés után. A tájképfestészetnek egyik leghivatotabb művelője költözött el véle az örök elmulásba. Vásznai, amelyeknek többnyire vadregényes, mocsaras tájak voltak a tárgyai, egytől-egyig hangulatos, finom alkotások, egy megkülönböztetett tehetség értékes adományai. Szolnokon, Münchenben és Párisban tanult. Nagyobb képeivel először a budapesti műcsarnok megnyitó tárlatán szerepelt. Több hires képe van a Szépművészeti Muzeumban, a királyi várban és a bajor királyi palotában. Halála nagy részvétet kelt a művészek körében, akik becsülték benne a szeretetreméltó egyéniségü embert is. Temetéséről a Képzőművészti Társulat gondoskodik. Holttestét pénteken este átszállitották a városligeti műcsarnokba és onnan temetik el vasárnap délután négy órakor. A város a kerepesi-uti temetöben diszsirhelyet adományozott az érdemes halott számára. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizásából dr Majovszky Pál kultuszminiszteri tanácsos, a művészeti ügyosztály főnöke, megjelent az özvegynél és kifejezte a közoktatásügyi kormány részvétét. A temetésen a közoktatásügyi kormány képviseletében ugyancsak Majovszky Pál vesz részt.

melyek értékpapirok, értékek, ékszerek, okmányok, stb. biztos és diszkrét megőrzésére szolgálnak.

x **Asthma gyógyintézet és Inhalatórium,** Budapest, Andrássy-ut 87 (körönd.) Telefon 123—82. Vezető orvos **dr Glück Tibor.** Legmodernebb berendezés. Pneumatikus kamra, tüdő-gymnastika, oxygén, rádium, stb. **Légzési zavarok, asthma, tüdőtágulás, hörghurut** (bronchitis), **tégcső-, gége-, orr-hurutok (rekedtség, nátha)** ellen.

x **Látványosság a Rákóczi-uton.** A sétáló-közönségnek ismét van mit megcsodálni a Rákóczi-uton. Ma nyilt meg Antal és Hosszu női divatháza, Rákóczi-ut 18, ahol — ugy mint a külföld nagy metropolisaiban — a divatház földszinti helyiségeiben belépődij nélkül állandó kiállitást rendeznek Páris, London, Berlin női divatujdonságaiból. Maga a divatház belső berendezése a modern iparmüvészet remeke.

x **Nemcsak az arcon,** hanem a kézen levő bőrbaj is elmulik, ha a Földes Margit-krémet használja. Kis tégely 1, nagy 2 korona, a gyógytárban.

Spanyi Béla

irod.

Szalay Imre festészetéről

A XII. század hazánkban.

Pest. 1901.

Vfl

Spányi Béla

1888. őszi kiáll. II. oszt.: Reggel, olaj. — Est, olaj.

Spányi Béla

Spányi Béla festményeinek külön kiállítását ismertették a napilapok okt. 7. számai.

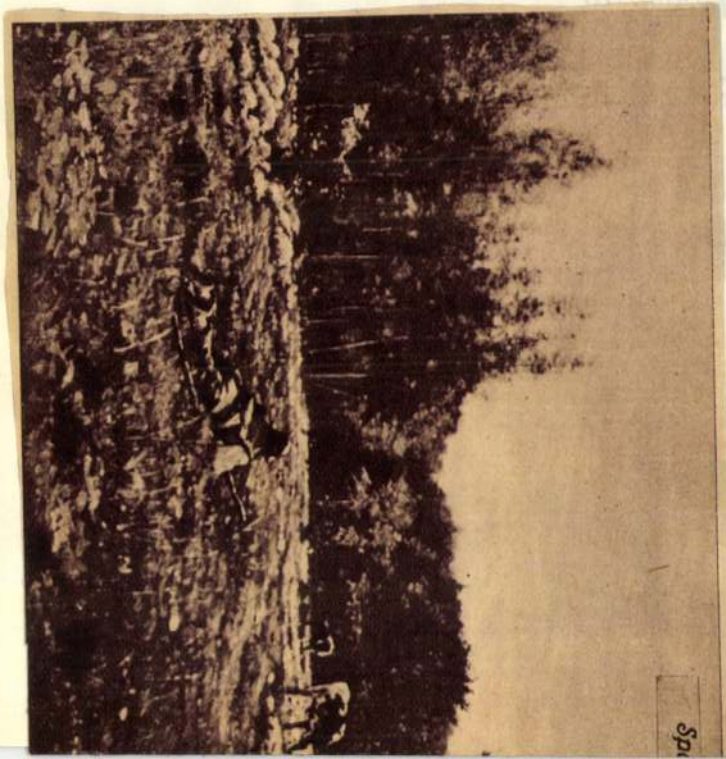
1905

(Művészet 1905. 422. l.)

Spányi Béla

Új Magyarság Vasárnapja

1935 okt. 6.

Tányi Béla: Legelő Erdélyben

MÉLYEN TISZTEL

Közelgő ho

taimat és

dúsan fel

Állandóan

kielégítő **h**

nált bere

rokat, *a*

Spányi Béla

Szenes Fülöp

Művészeti krónika (Spányi Béláról és Szenes Fülöpről). Irta Lyka Károly. Uj Idők, okt. 15.

1905

(Művészet 1905. 422. l.)

Budapest, 1931. november

R T I V A D A R

antiquarium.

311.

Telefon 87-3-30

NYVEK VÁSÁRA

- ZENE

UR. Geschichte und Auswahl
is zur Neuesten Zeit.
and gebunden. Leinenband /:P 28.-:/ P 6.80

Mit kunstvollen, farbigen
/:P 18.-:/ P 6.60

eichen Photographien L.
/:P 9.-:/ P 4.20

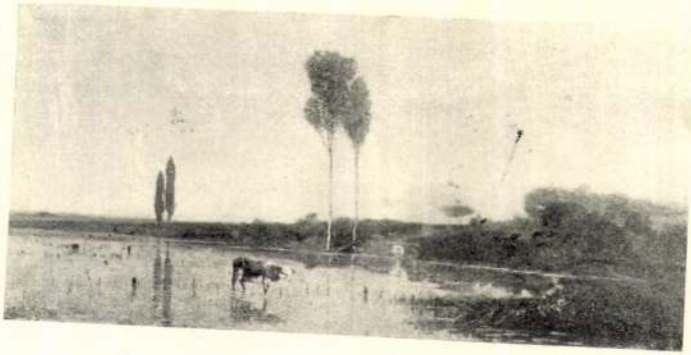
t bis Nestroy. Hrsg. von
lderbeigaben u. Notenbeilage.
/:6.-:/ P 1.20

ellen. Leinenband /:P 15.-:/ P 7.20

BENS. Leinenband /:P 15.-:/ P 5.40

aise Depuis la fin du XV.

Spányi Béla

K. SPÁNYI BÉLA: ŐSZI REGG
TÁRSULATI DÍJ 1889.

Szm KT50 — 139. l.

Spányi Béla: *Hazafele.*

Spányi Béla
Bao. 29. 1892. 50 r

eggelre a hajnali szellő
vékony ágacskáival megsímogatta
czát. Ébredjetek, menjetek tovább

irével . . .
jó embernek a reggel szokta meg-
en hirét; az okos gondolatot; a
ozást; a megtérést. És a rókának
uk után a másikat.
eghozta.
deát vannak, hűséget kell vallani,

vették, inkább lemondott a
félbeszakította fényes jövővel
semhogy részesévé legyen a n
latlan merényletnek.
Ez a ténye juttatta Lesseps
vádlottak padjára, melyen
foglalt helyet, azon vád terhe a
cziaország akcióját czélzatosa
törekedett s hivatalos köteles
megtagadta. A fentebb idézett
röpirat arra a méltatlan vádra
letet, merészen nézve szembe
szétszedve ellenfelei

Lesseps neve | lelei modorát utánozná. Azt nyer

Spányi Béla

Spányi Béla.

1. Őszi fény. O.V. 38 x 47. Sign. Kende 1923. X.

2. Pocsolya mellett nyirfák. Ösz. V.O. 7o x 95. Sign. Budapest 19o1. Kende 1933. XII.

3. Mocsaras táj gólyákkal. Esti hangulat. Sign. München. V. 58 x 72. Kende 1919. XI.

4. Balatoni táj. Naplemente. O.V. Sign. 891. 44 x 66. Wawra 1923. V.

Vgs

Dr. Genthon István
egy sn. tanár urnak

H.

IX Közpes Endre u 10

Díj átalányozva

Spánji Béla, kir. alvfőv. festő; szül. 1852 március 19-én Pesten, megh. 1914 június 11-én Budapesten.

EST
K. SPÁNYI BÉLA OLAJFESTMÉNYE

palotára költött pénz ennek következtében kárba veszett. A hosszú bírálat azután élénken foglalkoztatta a napi sajtót, a mely sietett ez állításokkal szemben állást foglalni.

Művészi bírálatról van itt szó, a mely oly előkelő helyen hangzott el, mint a minő a magyar országgyűlés. S a ki a bírálatot mondta, tekintélyes tagja a magyar publicisztikának. Mégsem telhet benne örömünk, mert Bartha bő fejtegetései inkább pamfletnek illenek be, mintsem komoly érvelésre támaszkodó kritikának. A szólásszabadság helyet ad az ilyesminek is, de kérdés, vajjon egy oly fontos ügy, mint a milyen a magyar művészet, hálás lehet-e az efajta kritikáért. Mindenki szabadon elmondhatja a véleményét művészeti ügyekben is, azt azonban joggal megkivánhatjuk tőle, hogy ha valamely szakismeretet igénylő kérdésben tájékozatlan, ne tolja fel magát szakembernek, hanem vallja be, hogy bár nem ért a dologhoz, mégis szükségesnek látja róla beszélni. Bartha azt állította, hogy művészeti szempontból bírálja az új-országház freskóit, de kritikájában nem hivatkozott egyetlen művészeti szempontra sem, sőt oly tárgyi tévedésekbe esett, a melyek rögtön elárulták avatatlanságát. A kritika e formája ellen jogosan mondhatunk vetot. A kritikus, a midőn bevallottan szakszerű fejtegetésekkel hozakodik elő, elsősorban ösmerje azt a szakmát a melyről szól. Ha ezeknek az elemi ösmereteknek nincs birtokában, úgy illendő bevallania, hogy az egyszerű laikus szempontjából bírál.

Fontos ezt itt hangsúlyoznunk, mert nálunk, a hol épp a parlamenti szónoklatoknak van legtágabb körű közönsége, ez a közönség könnyen készpénz gyanánt veszi az olyan alaptalan állításokat, a milyenekben Bartha beszéde bővelkedett. S ha az eféle nézetek elterjednek, annak kárát vallja az amúgy is tövises utakon járó magyar művészet. Helyes és kivánatos, hogy a magyar országgyűlés bőven és behatóan foglalkozzék művészetünk ügyeivel, de a legnagyobb mértékben káros, ha a felszólalások és fejtegetések merő téves állításokon alapulnak. A magyar kultúra érdekében protestálnunk kell az ilyen eljárás ellen.

Az új országháza közpénzen alkott művészeti objektum, a melyet lehet is, kell is bírálat tárgyává tenni, de ennek a bírálatnak művészi szempontokon kell alapulnia. Dicsérhetik, vagy szidhatják, de a dicséret és a gáncsolás művészeti érvekkel indokoltassék. Hasznos következménye csak így lehet a kritikának, csak így van annak egyáltalán létjoga. A művészet sokkal komolyabb dolog, semhogy úgy tárgyalják az ország törvényhozó testületében, mint a hogy a mult hónapban történt.

Művészet 1902.

A király április 4-én fogadta a küldöttséget, s kijelentette, hogy az építőművészek óhaja teljesíttetni fog.

Erről az igazságos elhatározásról nyilván nem kapott értesítést az igazságügyi miniszterium. Mi ezt a döntést, mint fontos precedenst, ide szögezzük e hasábokra s kívánjuk, hogy a magyar miniszterium ne cáfolja meg a magyar király ez igazságos intencióit.

Egy másik hasonló sérelmes ügyben hoztak határozatot március elején a milanói művészek. Ez a határozatuk, a mely igazságos és helyes, röviden összegezve így szól:

„A művészek elvárják, hogy minden nyilvános jellegű művészeti objektum csakis nyilvános pályázat útján szereztessék be s hogy a pályázaton való végleges döntést csakis művészekből álló zsüri hozza meg, nem pedig a művészettől távol álló bizottságok".

Tudomására adjuk hivatalos fórumainknak ezt a két, egészen friss sütetű esetet. Reméljük, hogy okulni fognak belőle.

A magyar művészek pedig jól tennék, ha lankadatlanul és erélyesen követnék külföldi pályatársaik példáját.

AZ ÁLLAMI KÉPZŐMŰVÉSZETI ARANYÉRMEKRŐL rendeletet adott ki a közoktatásügyi miniszter, azzal a célzattal, hogy „az arra hivatottak a művészet erkölcsi eredményének megbecsülése iránt fokozottabb érdeklődést tanúsítsanak". A miniszter fájlalja, hogy az aranyérem zsürijének megalakítása körül nagyon lanyhán járnak el a kiállító művészek s így az aranyérem nem jut ki mindig olyannak, a ki azt igazán megérdemli. A rendelet így szól:

Az aranyérem zsürijének megalakításához a Képzőművészeti Társulat szabályzata alapján jogosult művészek többségének szavazata kívántatik meg. Ha esetleg ez a számarány el nem érhető abban az évben az aranyérem nem fog kiadatni. E rendelkezés csak a magyar művészek részére fenntartott aranyérem zsürijére vonatkozik, míg ellenben a külföldi művészeknek szánt aranyérem tekintetében fennmarad az eddigi gyakorlat.

A MŰVÉSZETI VERSENYEK PÁLYABIRÓSÁGAI nem a legjobb hírnévnek örvendenek nálunk. Igen sok nyilvános művészeti pályázatunk zsüridöntése ugyancsak kihíja a kritikát, az ily döntéseknek szomorú eredményeiben aztán ott gyönyörködhetik az utókor Budapest utcáin, sok elrontott szoborban, sok dísztelen épületben. Rendesen abban rejlik a hiba, hogy a pályabiróságba olyan emberek is kerülnek, a kik felette járatlanok a művészet dolgaiban. Ezek aztán képtelenek megkülömböztetni a jót a rossztól, a külsőséget a lényegtől. Természetes, hogy döntő szavuk sem felelhet meg az igazságnak. Ilyenkor aztán nagy a megdöbbenés a közönség körében s nagy az elkeseredés a művészek között. Március végén is hasonló eredménynyel járt a Kossuth-siremlék pályabiróságának döntése. Valóságos sajtóháború támadt: a hírlapok művészeti rovatában hosszú cikkek utasították vissza a zsüri döntését, s követelték, hogy ez a pályázat megsemmisíttessék.

A pályázatot voltaképen a főváros hirdette s az alakította meg a zsürit is olyképp, hogy részint maga küldött a zsüribe tagot, részben felszólított több hivatalos fórumot, hogy küldjenek a zsüribe képviselőt.

A zsürialakítás ez elhibázott módja okozta a döntés körül fölmerült botrányokat. Elhibázott dolog ugyanis hivatalos fórumokat hívni a pályabiróságba. Oda nem hivatalok kellenek, hanem műértő emberek. A műértés pedig nem hivatali minőség, hanem személyes erény. A pályabiróság tagjai tehát nem hivatal szerint, hanem személy szerint választandók meg.

E hibás rendszer következtében aztán azoké lett a pályabiróságban a döntő szó, a kik keveset értenek a művészethez. S a pályabiróság művész-tagjai kisebbségben maradtak. Hogy egy ily döntés nem komoly művészi munka, hanem puszta lutri-játék, azt talán nem kell bővebben kifejteni.

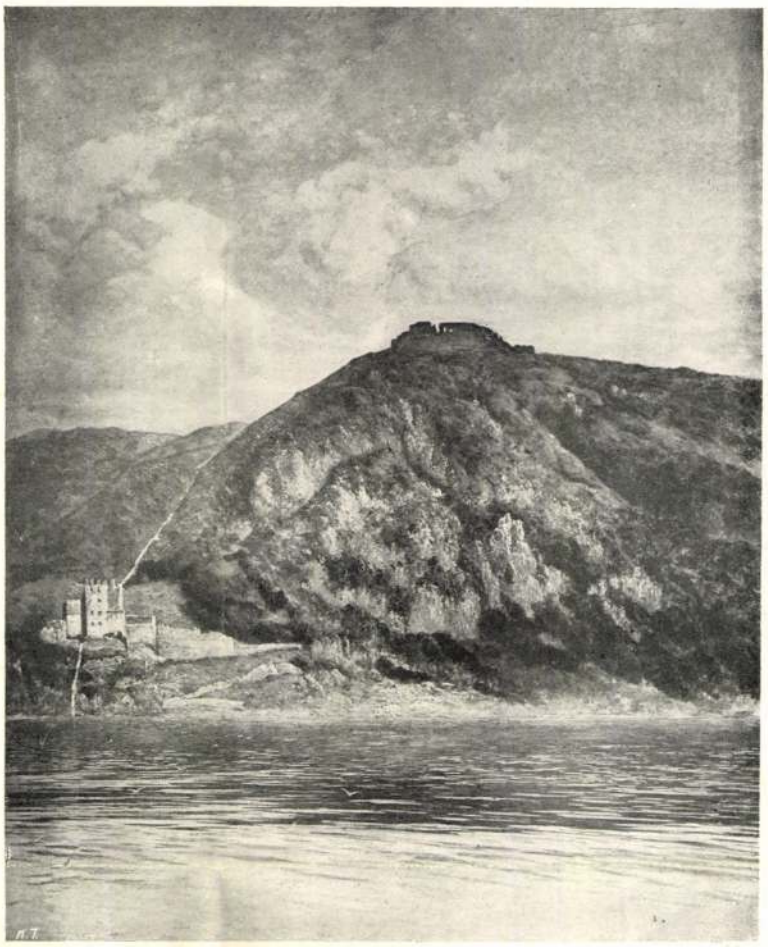
A zsürinek ily összeállításából a szabálytalanságok egész sora eredt, úgy, hogy a zsüri művésztagjai közül hárman mindjárt az első szavazás után lemondtak tisztjükről s távoztak. A csonkán maradt pályabiróság azonban vígan folytatta a jutalmak osztogatását. Ennek viszont az lett az eredménye, hogy az első szavazás alkalmával egy szavazattal elbukott pályamű egyáltalán nem kapott semmiféle díjat sem.

Látván a dolgok e menetét, a pályabiróság összes művész-tagjai megtagadták a birálati jegyzőkönyv aláírását. A zsüri három művész-tagja pedig kijelentette a hirlapokban, hogy a zsüri többségét nem művészeti szempont vezette. Ez a kijelentés a leglesujtóbb kritika egy oly zsüri működéséről és színvonaláról, a melynek egyetlen feladata az, hogy lelkiismeretét tiszta művészeti szempont vezesse.

Meg vagyunk győződve róla, hogy ilyesmi Budapesten kívül sehol a világon meg nem eshetik. Azok, a kik filléreiket Kossuth nevének dicsőítésére a főváros kezeihez juttatták, megdöbbenve láthatják, hogy minő módon sáfárkodnak ott a művészet ügyeiben. És szégyenére válik a fővárosnak, hogy még a zsürialakítás egyszerű kérdését sem tudja úgy megoldani, hogy abból országos botrány ne származzék.

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZRÓL ÉLES ÉS ELÍTÉLŐ BIRÁLAT hangzott el a mult hónapban a parlament egyik ülésén. Egy országgyűlési képviselő, Bartha Miklós, hosszú beszédben iparkodott bizonyítani, hogy az új országházának úgy építészeti kiképzése, mint freskodísze művészietlen és rossz s hogy a

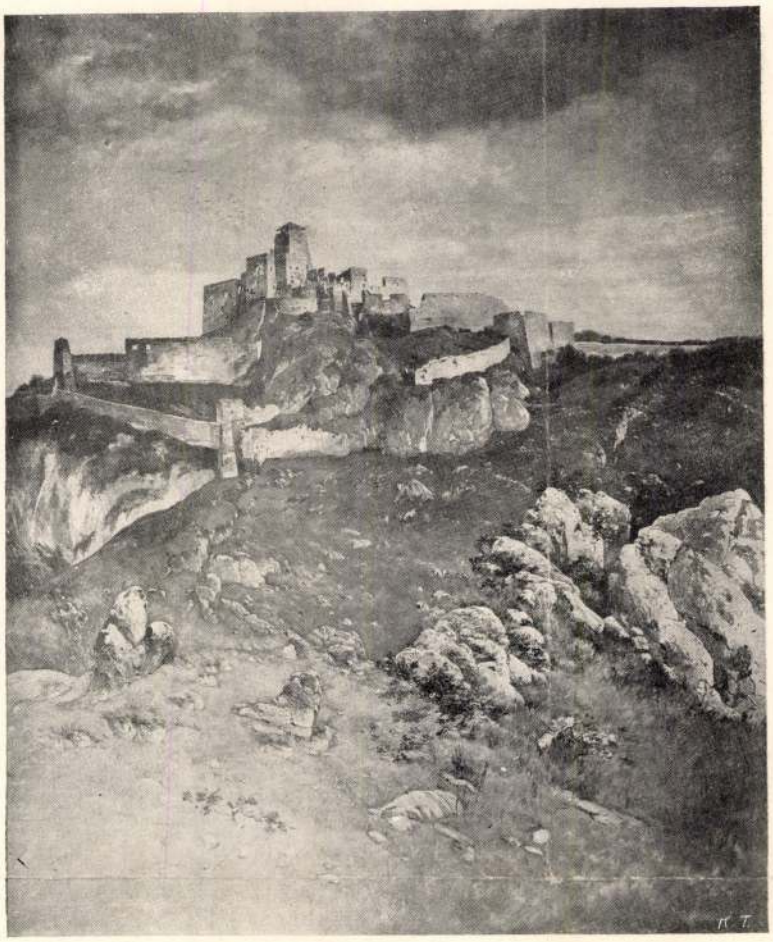
AZ ÚJ ORSZÁGHÁZÁBÓL
VISEGRÁD VÁRA
K. SPÁNYI BÉLA MŰVE

eredeti tartalmat a közszokás által elferdített tartalommal, új, más nevet igyekeztek neki adni. A mi különben nem tulságosan fontos.

Konstatáljuk, hogy a külföldön nagy hullámokat vert új művészeti áramlat nálunk is éledezni kezdett a művészeti technikák összes ágaiban. A közönség némely budapesti műtárlaton felfedezett olyan festményeket, a melyek élesen eltértek úgy egyéni felfogásuk, mint új előadásuk révén az eddig látott festményektől. S mert az új gyermeknek okvetlenül nevet akartak adni, elnevezték szecessziónak. Különösen tanulságos volt a nagy közönség és a kritika egy részének ezekkel szemben való állásfoglalása. Újra átolvastuk most, néhány esztendő multán, azokat a kritikákat, a melyek a nagybányai művésztársaság első különkiállítása alkalmával napvilágot láttak. S ezek kapcsán eszünkbe jutott, mi minden kritikát hallottunk előszóval e művekről. Azokat az embereket akkor hivatalosan és nem-hivatalosan kevés híjján futóbolondoknak nyilvánították. Kinevették, kigúnyolták őket, a jobblelkűek szánalmat éreztek, hivatalos helyről pedig tudtukra adatott, hogy jó lesz megtérni. A megtérés azóta megtörtént, de nem a művészek részéről — a kik egyenest és bátran haladtak a megkezdett úton, — hanem részben éppen a hivatalos fórumok részéről, a melyek azóta ugyanezeknek a festőknek műveit megvették országos gyüjteményeink számára, sőt kitüntetéseket juttattak nekik.

Művészet 1902.

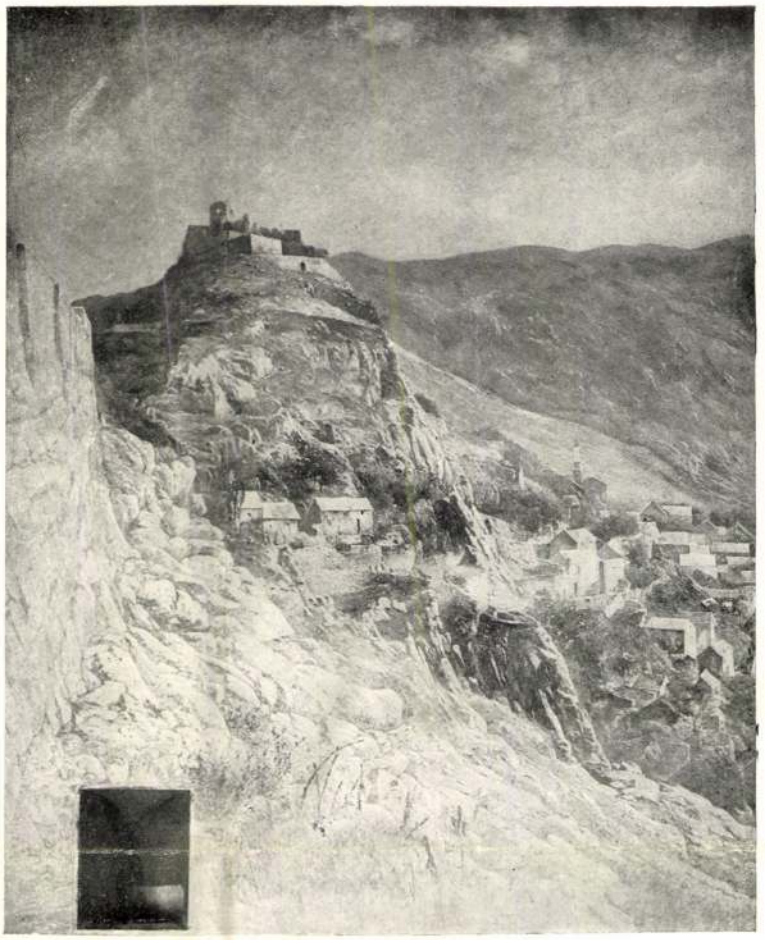

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZÁBÓL
TRENCSÉN VÁRA
K. SPÁNYI BÉLA MŰVE

Az iparművészet terén is sok galibát okozott a szecesszió szó. Mikor nálunk az Iparművészeti Társulat hervadhatatlan babérokat szerzett azzal, hogy érvényre juttatta az iparművészetet mint művészetet s hogy szabadságot szerzett jobb talentumainknak arra, hogy odahagyhassák az ósdi technikát, nagyon sok helyről azt az ellenvetést kellett a törekvés zászlóvivőinek hallaniok, hogy a magyar iparművészetnek immár vége, mert a komoly munka helyét a hóbort, a bevált formákat hiú kísérletek, a hagyományos stílusokat stílustalanság kezdi kiszorítani. Épp így fogadták eleinte az építőművészek újításait. Mennyi éretlen tréfa és komoly intő szózat hangzott el az első Lechner-ház megépítése óta! Azóta az élcelők és a komoly intők kissé óvatosabbak lettek. Érezniök kellett, hogy ezek az új dolgok még sem olyan őrültségek, mint a milyeneknek ők vélték. Mi több: néhány művészeti pályázaton éppen ezek az új törekvések arattak diadalt.

Konstatáljuk tehát, hogy ez a művészeti áramlat, a mely az eddigi doktrinákkal szakítani akar, nálunk is felbukkant, nálunk is kiváló tehetségek lettek zászlóvivői. És konstatáljuk, hogy ezt a törekvést nálunk a közönség a már megszokott szecesszió szóval jelölte meg, hogy ellenséges indulattal fogadta és hóbortnak minősítette, de újabban ebbeli tévedését belátva, kezd a kérdéssel komolyan foglalkozni és e törekvésekkel lassan megbarátkozik. Egyelőre ennyit a tilalomfára akasztott szecesszióról.

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZÁBÓL
KLISSZA VÁRA
K. SPÁNYI BÉLA MŰVE

II

Hát a magyar stílus?

Nagyjából ezzel is úgy van a közönség, mint a szecesszióval. Nincs tisztában „különös ismertető jeleivel", személyleírásával, nem látta útipasszusát, nem tudja honnan jött s hova igyekszik. Annyit azonban mindenki tud, hogy akadtak nálunk művészek, a kik egy nemzeti stílus felé egyengetik az utat s hogy ezek alkotásai körül rendesen heves viták szoktak támadni, a mennyiben a bírálók egyik tábora a tökéletesen kifejlett magyar stílust olvassa ki belőlük, míg a másik tábor váltig állítja, hogy mind ez a sok kisérlet csak muló divat, a mely hamar helyet enged majd másvalami kisérleteknek, leginkább azoknak a régibb stílusoknak, a melyekhez egy szép napon majd ismét bűnbánóan visszatérnek a művészek.

A magyar stílusról formált vélemények felette eltérők s nem nyujtanak biztos alapot ahhoz, hogy e fogalommal teljesen tisztába jöjjünk. Nem csoda, hisz legjobb magyarázói is bevallják, hogy kész, kifejlett magyar stílusról ma még szó sem lehet, de számos jel arra mutat, hogy egy ily stílus immár kialakulófélben van s fejlődését szép reménynyel várhatjuk. Itt tehát stílustörekvésről van szó, magasröptű művészi álomról, a mely épp most kezd közeledni a megvalósulás fázisához. Még köd burkolja, akár a szecesszió törekvéseit, de némely jellemvonásai már is keresztül tűznek a homályon és el nem tagadhatók.

Ha tehát ez a „magyar stílus" ma még ködbe burkolt fogalom, a melynek pontos meghatározásával nem szolgálhat az óvatos kritika, iparkodjunk a stílustörekvés eddigi történetéből kiolvasni: mily magot rejt magában, hova törekszik, mit ért el máig?

Vizsgálódásunk legalkalmasabb területe az építészet, mert itt találjuk meg legfejlettebben az eddig elért eredményeket. Látjuk ugyanis, hogy egy sor újabb épület úgy téralakítás, mint szerkezet és különösen művészi kiképzés és díszítés tekintetében merőn eltér a Magyarországon eddig dívott architekturától. Vajjon miért nem alkalmazkodtak ezeknek tervezői az akadémiákon tanított szabályokhoz? Mi késztette őket arra, hogy otthagyják a gót, renaissance, barokk formákat s most olyasmivel bibelődjenek, a mihez semmi útmutatást sem találnak az építészeti szakkönyvekben?

Ha ez újfajta épületek tervezőit sorra kikérdezzük, mind azt válaszolják, hogy megunták a régi művészeti formákon való örökös élősködést s hogy új, egyéniségüknek, népünknek s a kornak megfelelőbb művészet felé törekszenek.

Az okot tehát világosan látjuk. Nézzük meg, hogy ez az ok minő cselekedetekre serkentette őket?

Először is elszakadtak az akadémiák tanaitól, mert az akadémiákon szinte kivétel nélkül azt hirdetik, hogy a műtörténeti stílusok szolgáltatják az építész formakincsét. Amolyan kényelmes bánya ez a műtörténelem, a mely kész oszlopokkal, kész párkánynyal, kész ornamentekkel szolgál: csak egymás mellé kell azokat illeszteni. Az újítók ezt a tanítást nem fogadták el, mert nem fér a fejükbe, hogy miért építsen egy XX-ik századbeli művész olyformán, a hogy egy XIII-ik vagy XVI-ik századbeli művész épített. Az újítók elvetették a műtörténelem külsőségeit, de megértették tanulságait: mint a hogy az első gótikus mesterek a maguk egyéniségére hallgatva s a kor szellemét átérezve törtek utat a gótikus stílusnak, úgy akarnak ezek a modern emberek a maguk egyéniségére hallgatva s a mai kor szellemét átérezve utat törni egy új kifejezési formának, stílusnak.

Ott hagyták tehát az akadémia szabványait s kezdtek újformán építeni. A feladat óriási nehézségekkel járt. Először roppant bajos volt olyan értelmes mecénásokra találni, a kik hajlandók voltak az újfajta tervek nyomán építtetni. Ez volt a legnagyobb külső nehézség. De még több belső akadály állott útjokban. Semmi forma, semmi szerkezet sem kínálkozott készen: mindent ki kellett találni a téralakítástól egész a legkisebb díszítő elemig. Ijesztőn nagy és fárasztó feladat, ráadásul még ki is nevették őket.

Konstatálhatjuk azonban, hogy ez a mozgalom nőttön nőtt, becses tehetségek szegődtek zászlaja alá s hogy végre teljes lett a szakadás, a szecesszió, az új és a régi tábor közt. Ugyanaz történt az építészet terén Budapesten, mint a művészet összes technikáinak terén Münchenben. Csakhogy nálunk a különvált új tábort nem nevezték el szecesszionistáknak, mint Németországban és Ausztriában, hanem egyszerűen azt mondták róluk, hogy magyar stílust akarnak csinálni.

S ezzel együtt jó ideig általában el is ítélték a mozgalmat. Sokszor ráolvasták az újítókra, hogy stílust teremteni nem lehet, vagy legalább is hiú kisérlet, ha néhány szál művész vállalkozik ilyesmire. De ez a felületes és egyoldalú kritika nem állotta az időt. Újabban a közönség már tisztában van azzal, hogy igen is, az építészeti stílusok is teremnek, mint a hogy termett a gótikus, a renaissance s a többi stílus. Persze lassan, nem egyetlen éjszakán. S bár bizonyos, hogy néhány szál művész nem rögtönözhet készen kifejlett stílust, de a kezdés munkálatait, az első kapavágást igenis elvégezheti s impulzust adhat arra, hogy munkáját százan és ezren folytassák. A lavina is kicsiny magból dagad óriássá.

Számos polemia révén végre tisztázódott a kérdésnek ez az elemi része. De a kik idáig már elmentek: — hirtelenül meghökkentek, mihelyt arról esett szó, hogy művészeink magyar s éppen magyar stílusra törekszenek. Kisebb iparművészeti tárgyakon — úgymond — fel lehet használni a népies magyar ornamentikát, de mit kezdenek majd az építészek a suba- és szűr-motivumokkal nagy kő- és téglaházaikon?

Ez az ezerszer ismételt és maliciózus hangon felvetett kérdés arra vall, hogy általában félreértették az újítókat s az újítási törekvés lényegét.

Spányi Béla képei a Magyar Szalón műkereskedés kiállításán

FELSZÁLLÓ KÖD

ERDEI LEGELŐ

a földön ország, ahol annyi dolog volna, mint amennyi itt ti rátok vár!

A kávéházak hazaárulók, mert megeszik a mi gabonánkat füvében. Megeszik a ti egészségteket!

A munkásaink pincehelyiségekben dolgoznak; a világos kristály-táblák mögött pedig a henyélők nyujtózkodnak! Bizony mondom, hogy ez betegség jele... És micsoda példa éppen a munkások és gyermekeknek! Az én szavam csak egy szó. Csak egyetlen kéretlen kiáltás, de úgy tört ki a szívemből a kétségbeesés erejével önkéntelenül. Ha még tovább is hallgattam volna, megérdemelném, hogy énrám olvassák János evangélista lesujtó ítéletét: „Te pedig langyos vagy, sem meleg nem vagy, sem hideg nem vagy, azért én kiköplek a számból."

A megmentő

Irta VÉRTESY GYULA

Bizony a kis sánta doktor gavallérosan viselte magát és megmentette Lemmer Terézt egyszer s mindenkorra Kemenesy Ferenc úrtól. Megmentette és magának mentette meg.

Ki is hitte volna, hogy ezt a vígjátéknak induló történetet a kis doktor olyan tragikusan fejezi be. Azaz hogy ő azt hiszi, szerencsés kézzel oldotta meg a csomót és hogy a menyasszonya örök hálára van lekötelezve iránta. Hogyan is láthatna bele a lelkébe a szép leánynak, aki roskadozó léptekkel, szívében vad fájdalommal indul el az élet szomoru útjára, megmentője karján.

Szegény kis doktor, furcsán mentetted te meg ezt a leányt! Hanem azért szemrehányó szót sohsem fogsz hallani a szájából. Engedelmes, jó feleséged lesz, aki nem érezteti veled, hogy te ölted meg az ő életét, abban a percben, amikor megmentetted őt a magad számára.

Köznapi história volt ez az egész, rendében ki is bonyolódott volna, csak a kis doktor ne vette volna a dolgot olyan komolyan. Azaz hogy a Kemenesy úr tudott volna türelmes lenni. Lehet, hogy vígjáték lett volna az egészből. A felszarvazott férj vígjátéka, melynek hőse a kis sánta doktor lett volna. De így bizony véletlenségből tragédia lett. Csakugyan véletlenségből...

Kemenesy Ferenc úrfi még jogászkorában halálosan beleszeretett a házi kisasszonyába.

A jogász úrfiaknak ez a rendes fátumuk, azaz hogy ez inkább azoknak a szegény leányoknak a fátuma, akikbe beleszeretnek. Fiatal a szív, könnyen lobbanó érzésekkel telve, nem csoda, ha nem tud nyugodtan maradni egy szép fiatal arc folytonos közelében.

Bolondultak egymás után, Ferenc meg a kis Lemmer Teréz és az egész romantikus szerelmi játék nem is lett volna valami veszedelmes, ha mind a ketten olyan könnyen vették volna a dolgot, mint a hogy Kemenesy úrfi vette.

— Kedves idill, — mondogatta néha a pajtásainak, akik szerfölött gyakran jártak hozzá már csak Teréz miatt is, akit, habár rendszerint elfutott előlük, néha mégis csak megláthatták.

— Kis idill! Nem veszedelmes egyikünkre sem.

Reá nézve nem is volt. Ő megelégedett egy-két lopott csókkal, néhány meleg kézszorítással s azt hitte, hogy az egész regénynek nem lesz semmi komolyabb vége. Ő haza megy, Terézke férjhez megy és legfeljebb néha gondolnak majd egymásra kedves, tiszta emlékezéssel.

S nagyon megilletődött, mikor egyszer a kis leány, akit, a mama távollétét ismét felhasználva, meg akart csókolni, komoly arccal és könnyes szemmel odaállt eléje és reszkető hangon rebegte:

— Ugy-e szeret, nagyon szeret? Mama nem mondott igazat, mikor azt mondta, hogy maga csak bolondít engem? Nem lehet az, hogy maga így tudjon hazudni! Úgy-e szeret, úgy ahogy én magát és a magáé leszek, a maga kis felesége. Másé soha, inkább meghalok! Esküszöm rá.

Nagyon fiatalok voltak még mind a ketten, annyira fiatalok, hogy ezt az utolsó kijelentést is komolyan vették. A leány úgy érezte, hogy csakugyan meg tudna halni és a fiu elhitte neki.

Tizenhatévvel sokra megesküszik az ember és sokat is elhisz huszonnégyéves korában!

A fiu érezte, hogy erre a komoly vallomára nem rukkolhat ki mással, mint, hogy senkit sem szeret a világon, csak Terézkét és hogy senki más nem lesz a felesége, csak ő.

S ettől az ünnepélyes pillanattól kezdve nemcsak a jelen boldog, naiv szerelmeskedéseinek éltek, hanem kezdték szövögetni a jövő terveit is. Ábrándoztak róla, hogy mikor lehetnek az egymáséi. Mihelyt Ferenc úr leteszi az ügyvédi vizsgát és szert tesz egy kis praxisra,

Uj Idők XIV. 1907-8. 7. 7.

rögtön elveszi Terézt. Eleinte kis kétszobás lakásuk lesz, de micsoda boldog fészek lesz az! S azután, mikor jobban megy az iroda, átköltöznek nagyobb lakásba. Eleintén a szinházba csak egyszer járnak havonkint, később már minden héten egyszer s jöhet idő, mikor már bérelni is fognak!

A tervek szövögetése közben pedig mult az idő; Ferenc úr letette az ügyvédi vizsgát, ki is akasztotta a cimtábláját, de bizony a perlekedő felek csak nem akartak jelentkezni.

— Rosszkor nyitottam irodát — mondta félig tréfásan, félig komolyan — mert most az emberek úgy látszik, nagyon jóban vannak egymással.

És nem is akartak később sem összeveszni a kedveért. Igy történt aztán, hogy megúnva a nyomorgást, a pesti feketekabátos koldus urak nyomorúságát, lement a vidékre szerencsét próbálni.

— Mihelyt egy kissé megy az irodám, feljövök érted! — ezzel vált el Teréztől, aki azután a szinét se látta többet.

Csak a kis, sánta doktortól, Beér Andrástól, hallott róla egyetmást. A doktor jó barátságban volt vele s mikor elköltözött Terézéktől, ő vette ki a szobáját. Lehet, hogy azért, hogy Ferinek szivességet tegyen, aki mindenáron lakót keresett Lemmerékhez, maga helyett, de az is lehet, hogy a maga jókedvéből ment oda, mert a leány neki is régóta tetszett. Meg aztán a szoba is nagyon inyére volt; jó, csendes szoba volt, ahol jól lehetett készülni a szigorlatára. Az utolsóra. Csak azon csodálkozott, hogy mégis olyan lassan halad a munkája. A többi szigorlatára alig kellett egy-két hónap, erre az utolsóra pedig már féléve készül.

Persze, persze, az a leány az oka! Az a szép, szomoru leány, aki mindig az eszében van, pedig az alig beszél vele. Mit is beszélne vele, a kis beesett arcu, keskenymellü, sánta emberkével, az a szép, fejedelmi termetü, bájos leány, akit még mindig Kemenesy Ferenc érdekel. Még most is, mikor az már megnősült.

S mikor a leánynyal néha róla beszél s látja, hogy a leány még mindig szereti, úgy szeretné lefesteni azt az embert, olyannak, aminő: léhának, nyomorultnak, aki pénzért eladta magát, gyáva volt küzdeni és lusta volt dolgozni. Hanem ezt aljasságnak tartaná mégis, a régi baráttal szemben és inkább mentegetni próbálja:

— Nem volt más menekülése. El volt adósodva végkép és a kenyerét sem tudta megszerezni. Én csak sajnálni tudom.

— Én is! — mondta a leány. — Higyje el, hogy csak sajnálom.

— És nem szereti már? — kérdezte hirtelen a férfi.

— Nem. Különben is csak olyan gyermekes ábránd volt ez a mi szerelmünk. Fényes szappanbuborék, amely a való élet első fuvalmára összeesett. Nem szeretem. Hogy is lehetne szeretni azt a férfit, aki kezében a kenyérkereső diplomával, nem tudja megszerezni a kenyerét. Szegény, gyönge, gyáva báb! Csak sajnálni lehet!

Hányszor elmondta ezt magában, magának. De hiába mondogatta! Akármilyen nyomorultnak is tartotta azt a férfit, azért mégis szerette. Nem tudta képét kidobni a lelkéből. Ott élt, ott égette az őt, az első szerelem csodásan mély és erős hatalmával beleékelve a lelke közepébe. Nem tudta azt onnan kimozditani semmi sem. Se a magára erőszakolt gyülölet, se a megvetés, amivel elhalmozni próbálta azt a képet.

— Tudom, hogy nyomorult, léha és mégis szeretem. Nem érdemli, hogy egy pillanatig is gondoljak rá és nem tudom elfelejteni egy pillanatra sem. Meg kellene vetnem, gyülölnöm kellene és én csak szeretni tudom! — Kinozta magát néha éjszakákon át ezekkel a kinos-édes gondolatokkal, ezekkel a sejtelmes hangulatokkal, melyeknek hatása alól szabadulni nem tudott és talán nem is akart.

Hiszen a szerelemért való fájdalomban annyi gyönyörüség van, még ha vérzik, még ha sajog is a szív utána.

Az ifju leány csak nem tudott szabadulni az első szerelem hatása alól, és ha Kemenesy úr nem rontja el a maga dolgát, hát ez a szerelem el is buktatta volna Terézt. Mert az ilyen szerelem ellen még a fogadott hitvesi hűség se elegendő paizs. A szív diktál, a vér forr és a becsület elbukik.

Most is aligha nem úgy lett volna! Csak Ferenc úr tudott volna egy kicsit uralkodni magán.

De nem tudott. Feljött egyszer a fővárosba és találkozott a leánnyal. Csak elsurrant mellette Teréz ingerlő, kecses alakja, mire meglepetéséből magához tért s utána indult, az már eltűnt a szeme elől.

Néha azt hitte, hogy ott látja a tömegben, utána iramodott egy-egy karcsu nőnek s csak mikor utolérte, látta, hogy ez más.

Egészen belebolondult ebbe a hajszába. Kimondhatatlan izgatottság vett rajta erőt. Úgy érezte, hogy mindaz a szerelem, mindaz az ifjúi hév és tűz, melyet valaha érzett e leány iránt, most egyszerre elöntené az ereit s vad zakatolásba hozná az idegeit. Úgy érezte, mintha sosem szerette volna ezt a leányt, mint ez órában. Beszélni kellett vele, látnia kellett, mert különben úgy érezte, meg kell őrülnie.

S míg a járó-kelők soraiban kergetett egy-egy alakot, akiről azt hitte, hogy ő, míg meg-megújuló reménnyel fedezett fel kalapokat, melyek az övéhez hasonlitottak s ruhákat, melyek szinét olyannak látta, mint az övé volt, egyszer csak egész akaratlanul s szinte öntudatlanul oda került a ház elé, ahol Lemmerék laktak s ahol valaha ő is lakott.

Bement a kapun s meghúzódott a lépcsőházban.

— Még nem jöhetett haza, — gondolta, — majd megvárja ott.

S míg várta, lázas agyában egymásután vonultak el szerelmük első idejének amaz édes-kedves jelenetei, melyek itt játszódtak le.

Itt lopta a kedves leány ajkáról az első csókot, mikor egyszer lekisérte s azóta hány röpke csók tanúja volt a csendes lépcsőház! Onnan felülről hányszor nézett utána Teréz s nevetve integetett, kihajolva a karfán:

— Isten önnel, Rómeó úr!

Látja újra meg újra maga előtt a kedves alakot, aki most, igy az emlékezés s a felizgatott szenvedély fátyolán át nézve, még ingerlőbbnek, még szebbnek tünik fel.

Nem tud magának többé parancsolni! Látnia kell, beszélnie kell vele. Fölmegy megnézni, hátha odahaza van mégis.

Ott volt. A varróasztalnál ült és dolgozott. Mikor ő belépett, a leány felugrott, eléje jött s neki legalább úgy látszott, mintha öröm ragyogott volna a leány arcán. De a következő pillanatban már uralkodott a vonásain és hideg, közönyös arccal állt előtte.

— Mi hozta önt ide, ügyvéd úr?

— Szeretem és látnom kellett, — suttogta a férfi fojtott hangon, megadó alázattal, — bocsásson meg!

— Mit bocsássak meg? Azt, hogy idejött? Tehette a régi ismeretség jogán. Legfeljebb nem volt illemes és izléses, hogy idejött. Hanem a szerelemről — arról ne beszéljünk!

— De éppen arról! Szeretem és nem tudok el lenni maga nélkül! Legyen az enyém, én szakítok mindennel, elválok a feleségemtől s ha koldusan is, ha szegényen is, de boldogok leszünk.

— Hazudik! — súgta a leány, de kigyúlt tekin-

Spányi Béla.

Spányi Béla.

Sz. 1852. május. 19-én Pesten.

1. Szeptemberi reggel. Spányi B. 883. vászon, 102×200. Készült 1883-ban. M. N. Múz. Cat. 107

2. Őszi verőfény. „Spányi B." vászon, 136×181. Készült 1893. ban M. N. Múz. Cat. 157.l.

Florti Navidad

pesto

Spányi Béla

1888. P. Ak. Lőrinc.

1. Reggel. Olaj.

2. Est. "

Őszi Kiállítás II. 1888.

1889. München.

(105) A ló partján. Olaj.

(172) Tájkép Alsó Pakonyról. Olaj

(271) Az erdőben naplementekor. Olaj.

(307) Őszi delelő juhokkal. Olaj

(335) Utolsó napsugarak. Olaj.

(341) Őszi reggel. Olaj.

Téli Kiállítás 1889/90.

1890. München

(316). Majd visszajön nyáj." Olaj.

(330) Juhpásztor leány. Olaj.

(335) Határőrés Korbe. "

(359) Juh pásztor leány. "

Téli Kiállítás 1890.

1891. München.

(27) ~~Őszi reggel~~ Őszszel a legelőn. Olaj.

(110) Reggeli pihenő. "

(263) Esthangulat tehenekkel.

(373) Nyári est hangulat a velencei tónál.

(398) Pásztor a patak partján. Olaj.

Téli Kiállítás 1891/92

1892. u. o.

(235) Határőrök. Olaj

(211) Őszi vetőnő. "

(400) Őszi napsugarak. Olaj

Téli Kiállítás 1892/93

Spányi Béla

Zlubay Petőfi albumában (Pest 1880). egyik költemény illusztrálta.

Nádas. Az 1880-iki Karácsonyi Képkiállításon megvette Szentkirályi Albert
Képzőművészeti Szemle 1881. 13.jan.

Legutóbb Bittó István volt miniszterelnök számára két tájképet festett. Az egyik Alkony a tavon, a másik Reggeli táj. A művész kiterjedtebb Párisba utazik hol hosszabb időre letelepedik.
Képzőművészeti Szemle 1881. 45.l.
(március)

Az állandó képárúcsarnokban (műcsarnok) nehány képet állított ki 1881.

1881. brüsszeli nemzetközi műkiállításra
Mocsáros
n.o. 1881. 126.l.

1881. őszi kiállítás
Még mindig szerti a tárgydelnes vásznakat, a megszem csperimentál, hogy saját szigor természeti jelenségeket tűntessen fel. Képei: Holdfelkelte, Esthangulat, Erdőben az utóbbin fehér nincs, piros ernyő hiányzik.
n.o. 1881. 157.l.

1881. Karácsonyi képkiállítás
Tájképek vízi és erdei tájak (csinos két pendant), Kacsavadász és Olvasó fiú.
n.o. 1881. 184.l.

Spányi Béla

festő.

1.) Estszürkület. A szegedi képzőművészeti egyesület 1903. Kiállításán megny. Frankenstein Vilmos Szeged.

2.) Hajnal. u. ott. megny. ifj. Felmayer János, Szeged.

3.) Őszi napsugarak, u. ott megv. özv. Gajághy Béláné, Pest.

4) Reggeli szürkület. u. ott. megv. u. o.

Művészet 1903. 354

Érkezett: Győr kir. szab. t. város
2466
1905 MÁRC. 17.
II

Előiratott a választó jelentményes
számfejtőkönyv 321 lapon
Győr 1905 III. 21 én

Dgezer

Horváth János
nagy Könyves Pántos tanúsítja

24090 Községi nyomda Budapest.

Ipolyi Béla

7 képet küldött. A kisebbek közül kiválik a „Puszta”. A legnagyobb kép az Alföldi mocsaras, tán legsikerültebb műve. A messze síkság elő részét foglalja el a mocsár, melynek koparicsokkal, dudvával, mostoha nádassal gyéren benőtt, elszenesedett színei a sötét felhőkön áttörő napsugarak visszfénye játszadozik. A levegőben fehér sirályok csillannak meg.. Kár azonban, hogy az árnyékos részek kevésbé könyűdek: a jobb oldal gyapos dombján valamit a növényzetből csak sötéten egyes foltok zavarólag hatnak. A láthatáron ussó felhők is kissé nehezek. A Pusztát nagyvonalú groß richy festő

Dr. Preis József: A műcsarnok őszi kiállítása.
Képzőműv. alk. 1880. 160 l.

[illegible] egy nagy nyirfaerdőt festett sarral már gyur letisztult arattt. E kettő után arra biztat, hogy tán gyakrabban is nyúljon. A mi változatosság e képein van: az szintén ismertetés, mert egy másik kedvenc theméja: a mocsár s közepén egy-egy folyó, mely festő szakra elvész egyéni tehetségét, hogy a folyó lakta sás és mocsár részét nyíltabban fesse. E képek tetszetősek, de ha darabokat láttunk közülök telyesen meg is elégedtünk. Az utolsó Folyó a legsikerültebb. A vízben vén gyöge szomorodik, míg a láthatáron egy sereg tarló- indul melancholikus ívala. Két kisebb képe A Kedélyhangoló közönséget viselt. Ugyanolyan ábrával, amint mint készült s a mint az utcsapadékba bámulnak. humoros elmélkedtek.

-a-f. Tavaszi tárlatok - III. Körl. Képzőm. szemle. 1880. 88.

Táblakép, önálló Ybl

Spányi Béla 4 m. magas csöndélete

Budapesti Hirlap, 1882, Ix.6.

245.sz.3.o.

Táblakép: „Libapásztor.“ Spányi

Pesti Hirlap. 1879. jan. 2. 4.

a Műcsarnok Karácsonyi' ed[illegible]

Kiállítás[illegible]

Tabbalgy. Gondélet. Sáros Béla

Budapest, Hilap. 1887. Sept. 6. 3.

Jegyes Imre [illegible]...

SPLASH!
CRASH!!

SŐRÉS ZSOLT

Bartók 32 Galéria

Kovács Zsolt
Sőrés Zsolt
Tóth Gábor

hang-tér installációja

1996. június 21-től 30-ig.
Megnyitó akció: 21-én 18-tól 19 óráig

Cím: 1111- Budapest, Bartók Béla út 32. Tel./fax: 1869-038
Nyitva: hétfő kivételével naponta 14 és 18 óra között.

NYOMTATVÁNY

Andrási Gábor / Berhidi Mária

Budapest
Ösvény u.10.
1028

i.

igorúan tudományos munka meg-
értékben támogatni kívánjuk, ezen-
életrajzi adatait a mellékelt íven fel-
borítékban a szerkesztőség czímére

később 1908 évi aug hó 31-ig.
semmiféle előfizetési kötelezettséggel
ívészeti irodalom érdekében is kérve,

ó tisztelettel
június hó.

ÉPZŐMŰVÉSZETI
AZGATÓSÁGA

R, BUDAPEST.

Spanyi Béla

A budapesti műcsarnokban 1905-ben rendezett kiállítás katalogusát lásd

Könyvtárában

Spanyi Béla

U. 1784

Spanyi Béla

k. 1842

Spányi Béla

1852 † 1914

U. 1462
1465
1465/a
1466
1467
1471
1472

Nurnbergi f.

1819. *A Golgotha (*

Az előtérben, a középső
Arczán a szenvedés látszik,
korona ékesíti, sebeiből a
kendővel kötötték át, mely
Jobbján a beretvált arczú
Gesmas függ térden felül m
földre és az utóbbi az égr
János áll felemelt karokkal;
zokogva hallgatja a kezeit
piros ruhát viselő Máriát,
szőkehajú Magdolna pedig,
és ruhája barnássárga, a föl
ról a vértbe öltözött Centu
egy hosszúhajú, bajuszú és
kalapját fehér tollakkal diszi
fölül írást szegeztek »I. N.
tövében koponyacsontok hev
négy katona csúfolja a Me
Longinus, hosszú póznát vé
és egy törésre alkalmas szer
bontakozik ki. Az égbolt fel

Fa, méretei 89 : 39 cm
Ébner Lajos ajándéka 1900 j
ajándékozást jóváhagyta az 19

Kifüggesztésére vonatkoz

a) Az Orsz. Képtárban.

bergi iskola a XVI. sz. elejéről

b) A Szépművészeti Mú

Nürnbergi festő: A Golgotha.

inconnu de Nuremberg: La

702. *Maître inconnu de Nure*

Ay. 1900
Deák-Ébner L.

III

Spanyi Béla

Munkaadók

1907. tav. füák. 181, 182, 184, 185, 195–197, 199

1907–8. téli füák. 20, 193, 326

1908. tav. füák. 130, 197, 215, 217, 318

1908–9. téli füák. 12, 22, 575

1909 graf. napszak. füák. 114

1909. tav. füák. 164, 218, 237 239, 245, 249, 253

1909–10. téli füák. 307–309 311, 336

1910. tav. füák. 259–262, 285

1910–11. téli füák. 182, 184, 186.

1911. tav. füák. 177, 179, 337

1911–12 jul. füák. 149, 152, 208, 437 534 439, 446

1912. tav. füák. 202, 337, 341

Kada Elek, polgármester

V. 196.

Spáný Béla

Jesto.

Brod
2

Krucek II 511. l.

American Art Association IV. 44.

Spányi Béla

Műsorszám
1912-13. tanév. füzet - 157, 159, 733, 734
1913. tanév. füzet - 675, 677
1913-14. tanév. füzet - 623.

1755. Szlávy Lajos:

Tiszavidéki A

A sík vidéket a jobbra
melynek sekély vízében a
és az égbolton kvalyg
Jelzése alól jobbra: „

Vájzon, méretei 5
Vételett 1901
Kán. — Elszámolás
az elszámolás elfo
szvsz. alap (689/900).

Spacsy Béla II

Munkaadók

1903-4. téli fiák. 9, 11, 147, 149

1904. tav. fiák. 164, 166.

1904-5. téli fiák. Bodajk. 368-370, 388

1905. tav. fiák. 312, 314, 316.

1906. tav. fiák 132, 134

1906-7. téli fiák. 525-528

Akropolis (Athén) V. 54.

Spanyi Béla (I)

Puszta Szent László

Muncanóta

1893/94. téli kiáll.
1894. tavaszi kiáll.
1894/95. téli kiáll.
1895/96. téli kiáll.
1896 nitt. kiáll.
1897/98. téli k.
1898. tav. kiáll.
1898/99. téli kiáll
1899. tav. kiáll.
1899–1900 téli kiáll.
1900. tav. kiáll.
1900–1. téli kiáll
1901. tav. kiáll
1901–2. téli kiáll. 48, 371
1902. tav. kiáll. 301, 307.
1902. Budapesti Orvosegylet
műkiáll. 556, 715, 745.
1902–3. téli kiáll. 37, 39
1903. tav. kiáll.

Filiatio v. 260.

Ypanyi Béla

olajf.

a képemről.

Miskolcban

Spanyi Béla, Pest IV. 163.

arcrk.

Rudolf, I. né, király / II. 138.

Spanje Belg.

1885 jan

69, 71, 74

K. Spanyi Béla

Brod

KL 45

Spanyi Béla

Pesto

1885. Budapest. ~~72~~ 98. 128.

1. Erdőreisler. Alapt. 2500 frt
2. Őrivatos. Alapt. 1000 frt.
3. Roggali tűrülők. Alapt. 1500 frt.

Budapesti orsz. ált. Állatkert.
A Zoológiai Társaság
Lejegyző Igazgatósága
1885.

Spanyi Béla

1884. Budapest.

1. Esti mű-Eiklet. Olaj f. 700 ft
2. Lublói részlet. Olaj. 600 ft.
3. Lublói részlet. Olaj 600 ft
4. Őszi alkony. Olaj. 2200 ft

Képes tárgymutató az orsz. Magy. Képzőm. társ. 1884. évi őszi Kiállításához. Pest 1884.

Vasárnap **20**		Kathol. Vendel Protest. Iréne Ó görög 7 Szerg. Izraelita 16 Sz. 2 n
Hétfő **21**		Kathol. Orsolya Protest. Orsolya Ó görög 8 Pelág. Izraelita 17
Kedd **22**		Kathol. Kordula Protest. Elöd Ó görög 9 Jakab Izraelita 18
Szerda **23**		Kathol. Ignác Protest. Gyöngy. Ó görög 10 Eul. Izraelita 19
Csütörtök **24**		Kathol. Ráfael Protest. Salam. Ó görög 11 Fülöp Izraelita 20
Péntek **25**		Kathol. B. Mór Protest. Blanka Ó görög 12 Prób. Izraelita 21
Szombat **26**		Kathol. Dömöt. Protest. Dömöt. Ó görög 13 Kárp. Izraelita 22 S. e.

Spanyi Béla

Vidovszky
Bodajki Kálvária,
Déli hangulat
Domboldal nyáron
Falu végi Őszi táj,
Őszi vers
Fenyő
Farics vára, Fáy
Juhpásztorleány Tájkép
Kutyafej
Mocsaras táj
Portré, szeptember végén
Valanyi a kép. Nürnberg

Bronzkori díszkorongok VII. 23

K. Spitz Béla

Falu vége, Ország

Budapest székesfőv.

tulajdona.

Spanyi Béla

A 1882 évi kiállításon Esztergom-
kültér... Megvette a Király.

Vas. Ujs 1882. 783. l.

A Rath-féle 1882-iki országos díjat, egyhangulag Spanyi Sás Hadnagy-nak ítélték.

A festészeti díjak. Vas. Ujs
1882 - 799. l.

Spanyi Béla

1883. téli szalon. Estalrong
megvette Lederer Emil.

A szalonlap. Képes Családi
lapok. 1883-84. 174-1.

Spanyi Béla

Budapest

Fájdalmas = Dolores

(48) Rózsa Jankovácz-
ról. Lévay Henrik
és költészete. Harcával.
Dr. Lévay Henrik és
kulcsdarab.

Spanyi Béla

1884. Nyest.

(25) Szájar malom a Lópatak
oldt.

Tanuvetés Szilveszter 1884. II

Ipolyi Béla

1877. Budapest.

(73) Album. 120 ft

(129) Ősi album. 1000 ft.

1877-iki téli Kiállítás.

Spányi Béla

A Képzőművészeti Társulat tárlatain következő képeit állította ki:

1877. nov. (és decz.) kiáll.: Alkony, 120 ft. — Őszi alkonyat, 1200 ft.

1877. decz. kiáll.: Őszi tájkép, 25 ft. — Kutyafej, 30 ft. — Tájkép, 40 ft. — Tájkép, 40 ft. — Kutyafej, 30 ft. — Tájkép, 25 ft.

1878. jul. kiáll.: Tájkép juhokkal, olajf., 120 ft. —

1878. nov. kiáll.: Udvar, 80 ft. — Őszi tájkép, olajf. — Alkony, olajf. 80 ft.

1879. márcz. (és ápril) kiáll.: Nyirfa erdőrészlet gombaszedőkkel, olajf., 500 ft.

1879. nov. (és decz.) kiáll.: Májusi hava, olajf., 3000 ft gróf Zichy Jenő tulajd.

1880. tavaszi kiáll. II. oszt.: Az utolsó gólya, olajf., 600 ft. — A kedélyhangoló, 40 ft. — Kedélyhangulat, olajf., 40 ft.

1880. őszi kiáll.: Idyll, olajf., 300 ft. — Puszta, olajf., 60 ft. — Kerités a falu végén, olajf., 150 ft. — Alföldi mocsáros, olajf., 1500 ft. — Udvarrészlet, olajf., 100 ft. — Falu vége, olajf., 200 ft. — Az előszobában, olajf., Szana Tamás tulajd.

1881. őszi kiáll. (I–II. oszt.): Az erdőben, olajf. — Est-alkony, olajf. — Alföld feljőtte, olajf. — Halászszedő, olajf. — Tájkép, olajf. — Duna részlet, olajf.

1882. őszi kiáll.: Esthangulat tehenekkel, olajf., 220 ft. — Reggeli köd, olajf., 270 ft. — Stojka Mári, caprice-kép, 90 ft. — Estszürkület tehenekkel, olajf., 900 ft. — Erdő belseje, caprice-kép, 110 ft. — Erdei részlet, caprice-kép, 110 ft. — Birka delelő, caprice-kép, 110 ft. — Határszti részlet, olajf., 220 ft. — Esteli szür-

kület, olajf., 1300 ft. — Sásszedő, olajf., 1400 ft. — Októberi első negyed, olajf., 1500 ft.

1883. alkalmi kiáll.: Részlet Jankovácról Lévay Henrik szülőházával, olajf., Lévay Henrik tulajd.

1883. őszi kiáll.: Reggeli harmat, olajf. — Holdfeljötte, olajf. — Berzencrei erdőrészlet, olajf., gróf Festetics Tassziló tulajd. — Estalkony, olajf. — Részlet az erdőből tehenekkel, olajf. — Berzencrei részlet, olajf., 250 ft. — Szeptemberi reggel, olajf. — Berzenczei részlet, olajf., 600 ft. — A Balaton mellett, olajf., 1100 ft.

1884. őszi kiáll.: Esti szürkület, olajf., 700 ft. — Lublói részlet, olajf., 600 ft. — Lublói részlet, olajf., 600 ft. — Őszi alkony, olajf., 2200 ft.

1885. januári kiáll.: Tájkép tehenekkel, olajf. — Szürkület, olajf. — Alkony, olajf.

1885. őszi kiáll.: Őszi reggel, olajf., 1400 ft. — Esthajnali csillag, olajf., 1500 ft. — Eső után, olajf., 700 ft. — Nyári est, olajf., 1800 ft. — Reggeli szürkület, olajf., 900 ft. — Haraszti részlet, olajf., 800 ft.

1885. ors. ált. kiáll.: Erdőrészlet, olajf., 2500 ft. (Allegyeri Krausz Izidor tulajd.) — Őszi vetés, olajf., 3000 ft. — Reggeli szürkület, olajf., 1500 ft.

1886. őszi kiáll.: I. sor.: Őszi reggel, olajf. — Erdő szélén, olajf. — Harasztfalu, olajf. — Haraszti részlet, olajf. — II. sor.: Erdő részlet, olajf.

1887. őszi kiáll.: Erdő szélén, olajf., 350 ft. — Estszürkület, olajf., 350 ft. — Ősszel, olajf.

Ipányi Béla festő.

1870-ben állami segélyt kapott, hogy a bécsi festészeti akadémián magát tovább képezhesse. Honnad földéri tartózkodása után elhagyta Bécset. Haza jött s itthon termé-szet után festegetett.

Erdélyi tájait első sorban vízi, mocsaras tájak köttötték le. Ilyet pedig bőven találhatott második szülőföldén, Kolozson s hova gyer-mekkorának kedves emlékei von-zották.

A mit az akadémián elmu-lasztott igyekezett pótolni. Sok vázlatot készített, s főképen Hollandi dolgozott tanulmá-nyain, s épen ezért sok az elektro-mos benne. Ha a kitűnő festőnek illetőleg pásztázás mindenem kerü-lésének alkalmával lett is el a tájképiségtől (naturalismustól egyet-mást: festményeinek összbe-nyomása mindenkor az ő melancho-likus, de meleg érző kedélyéről vall.

Az 1882-ik tárlatra kiállított az Oktoberi első napokra c. ké-pét. A fákon növényzeten már észrevehető az ősz hervasztó lehelle-te, s hogy a hatás még nagyobb legyen, este világításban kapjuk a festői tájat.

Képeinek legjava itthon ma-radt. Ezek közül egyik legki-válóbb alkotása az Utolsó gólya gr. Zichy Jenő gyűteményében.

Rana Tamás: Magyar művészek. Pest. 1867. 145–152. lap.

u-o. repr.

Arcképe Radics Károlytól (rézmetszet) a Nehéz tájképi vázlata: Tolnai Világlexikonában.

Spányi Béla.

1879. január
Alkonyi tájkép. Megv. a Képzőművészeti Társ. 1878. decr. 7. Képzőművészeti Értesítő, 1879. I. ≠ 13. l.

Kibaparton. 1878-ban megvette dr. Lubanyda Istvan.
u. o.

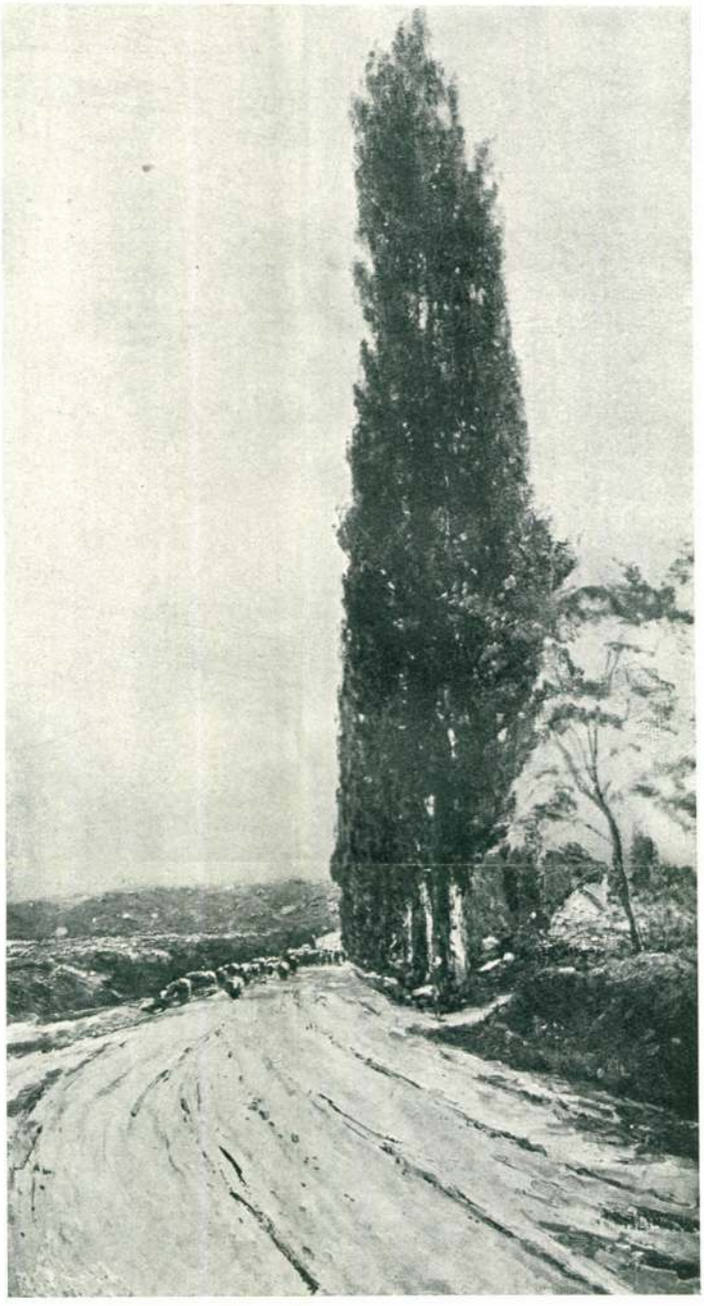
1879. márczius:
A műcsarnoki tavaszi Kiállitásra számos nagyobb „Nyirfa erdő" c. képet fest. Harkányi Károly közelebb megvette a művét Hajnal. c. tájképét (egy magányos gólya skaffago-ával, valamint a „Péter a vízparton" c. festményét. Az előbbi tanulmányai idejéig egy vácz utczai Könyvkereskedő kirakatában volt látható, hol szebbnél szebb hangulatképek finomnak keltett, a másik a Karácsonyi Kiállitás legjobb darabjai közé tartozott.
u. o. 44. l.

1879. tavaszi Kiállitáson
Nyirfa erdő. frissebb és gondosabb, mint mulékony hasonló tárgyú képe, amelyet a képz. társ. vett meg.
u. o. 53 l.

1879. április.
Az utóbbi két évben az alföldi vidékeken nagy szorgalommal folytatott tanulmányait dolgozza fel. Jelenleg két tájképet fest: Őszi és Pataknalom.
u. o. 55. l.

1879. nőkerpetheinvári Kiállitáson
Alkony.
u. o. 1879. 77. l.
Reviczky Péter: Olajfestmányek a 92-fehérvári Kiállitáson.

1879. október.
A nyáron Rábaiva mellett nyirfaerdő c. nagyobb tájképet festett.
u. o. 127.

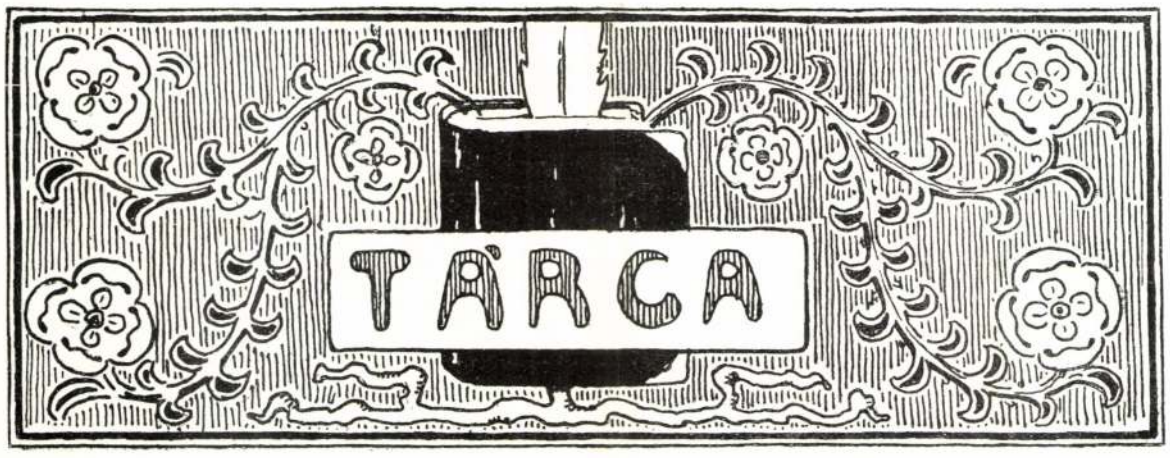

AZ EGGENBERGER-FÉLE MŰKERESKEDÉS JOGOSÍTÁSÁVAL

MAGYAR CIPRUSOK
SPÁNYI BÉLA MŰVE

A Kor 1907. 22. 4.

Spanyi Béla

Elpusztult birodalom.

Írta Sárándy István.

I.

A hajnal, ez a koránkelő mennyei takács, sugárpászmákból szőtt fehér vásznait már kezdi kiteregetni az ég peremén. Barnán borongó bárányfelhők imbolyognak az égen s lustán, vontatottan úsznak az „örök mély“ közepe felé. A szivárvány minden színében ragyogó párák — akár csak egy lihegő óriás lehelné ki őket — libegnek a máramarosi hegyeken, amelyek komoly méltósággal állanak őrt a vidék nyugalma fölött. Az ég alján elhúzódó lilaszín sávok lassankint izzó fehérré lesznek s sápadtan, irígykedve nézik, mint hinti tele a rózsásarcú hajnal a hegyek hókoronáját miriádnyi sajgó, villogó diadémmal. Imett a láp: hináros zsombékok, kákás vizek misztikus birodalma, amelyen most kalmárszívű, halkan dudorászó szél lebeg át. Még sötét, árnyakkal teli minden a soha indulatba nem jövő vizek tájékán. A halavány ködök, amelyek eddig rajtuk borongtak, egyszerre megriadnak, puha, szétfoszló testük megremeg a felkelő nap láttán Az ég fényes arcú, lobogó szemű királya, ragyogó páncéllal övezetten, diadalmasan száll föl a hegyek mögül s puzdráját előkapva, tűznyilakat lövöldöz a rémüldöző ködkatonákra, amelyek gyáván terjengve-borongva, szürke ruhájukon itt is, ott is megvillanó vércseppekkel, lassan a lápmenti szomorú fűzek kopasz ágai közé vonulnak s ott kibontják a meghódolás szomorúan lengő fehér zászlaját.

Mintha titán-kezek lerántották volna az éj fátyol-takaróját: egyszerre világos lesz a lápon. A sárga liliom mélyebben hajlik a vízre, hogy a zöld kákák egy tenyérnyi tisztásán megnézze arculatját. A karcsú sás megrázza fejét ennyi hiúság láttán s büszkén, mereven áll kivont kardjával őrt zöld útilapuk tövén. A barna sapkás karcsú nádak köszöntik egymást s fejüket összeösszedugva susognak egymás között — nem tudni mit? A tereferére bibic kiasszony is felébred zsombékon rakott fészkén s keserves jajgatásba kezd. Most megcsörren a nádas s a haragos vízityúk életre-halálra keresi a kiálhatatlan bibicet. Ám az észreveszi a veszedelmet, menekül s éktelen siránkozása mind távolabb-távolabb haliatszik. A bölömbika is felébredt végre s mély búgással köszönti a hajnalt. Rá visszafelel a dobos-gém, rövid, szaggatott, rekedt hangján. A vöcsök egy hinár-hidra telepszik s álmos, hunyorgó szemmel méregeti a távolságot, amely elválasztja a legközelebbi sás-szigettől. E pillanatban megjelenik a mocsaras rétek hallgatag filozófusa, a gólya. Kiterjesztett szárnyakkal uszik az opálszínű híg levegőben, aztán lassankint alászáll Először is egyik lábát dugja a vízbe s mikor kikémlelte a mélységet, a másikat is utána ereszti. A felhőfoszlányok között ebben a percben jelenik meg a nap s mosolygó arccal hinti szét ragyogó sugarait. Most már hullámzik, zizeg-mozog a nádas, mintha minden alkotó

atomja életre kelne. Jön a róka. A vén lump aludni jár a nádasba és szieszтázni. Valami tyúkólban tehetett az éjjel látogatást, mert hegyes pofácskáját megelégedetten nyalogatja. Ám a sötét, rejtélyes nádas megmozdul, csörög, zuhog, mintha valami özönvíz előtti szörnyeteg törtetne rajta keresztül Talán őselefánt: a mamuth? Nem, a börvelyi nádvágó jön karcsú csolnakán. Fehér daróc-nadrágja térdig fel van tűrve s most nem egykönnyen süppedő zsombékot keres, ahol a nádkévéket lerakhatja. Azután előrehajlik s rozsdás sarlója előtt rendre dől a birétomos nád. Lassú, de kiadós munka s mire a nap a láp fölött ragyog, a mocsár messze területen le van tarolva, csak a haragoszöld sás képez apró szigeteket a sötétlő vizeken. Most a nádvágó előszedi a tarisznyáját, a szalonnás kendőt kibontogatja s leül a csolnak farára falatozni. A „tokó-bicska" kattog a kezében, mikor a szalonnát elszeli a kenyér héján. Lassan és módjával eszik. Az elemózsiát kétszer is elrakosgatja, megint előveszi, míg végre elveri éhségét valahogyan.

A most támadt tisztás tulsó oldalán másik csolnak fúrja orrát a vízbe: a tapogatós halász lélekvesztője. Ruháját leveti, nekigyűrközik s beleugrik a vízbe. Alul-felül lyukas vesszőkosár van a kezében. Lassan, óvatosan lábolja a vizet,

Alföldi táj. Spányi B. festménye.

aztán hirtelen lenyomja a kosarat s jobbkezével keresgél benne, akár a malacbanda öreg bőgőse, midőn húros szerszámján a mély hangokat kitapogatja. Ha béka akad a keresgélő kézbe: elhajítja, a halat a csolnak orrába dobja. A máramarosi hegyek révedező szemmel nézik ezt az egyhangú mulatságot s addig-addig bámulnak, míg semmit sem látnak. Jön az alkony s bársonyos kezével bontogatni kezdi az éjnek fátyolát, mire a szomorúfűzek közt lebegő ködfoszlányok is mindjobban előnyomulnak. Most ismét megcsörren a nádas Vadász jön libegő csolnaknáj. Evez és kormányoz egyszerre Hirtelen megáll . . . A légben gágogás, sápitozás, szárnyak csattogása hallik. Vadrucák jönnek esti fürödőre. Dirr-durr . . . s keserves vijjogás tölti meg a léget. A vadász kutyája kiugrik a csolnakból s hangos csaholással lubickolva a vízben, összeszedi a martalékot . . . Mindjobban alkonyodik . . . De nem! Mi ez? Pirkad? Nyugat felől? A vadászon nyugtalanság vesz erőt, csolnakjába ugrik. Rőt fény lepi el a tájat, az égre villogó tűzkarikák rajzolódnak s a nádas sötét hátteréből lobogó lángnyelvek kanyargóznak elő. Sziszegve, recsegve tör előre a tomboló elem s vész van előtte, pusztulás utána. A nádas minden lakója megmozdul, kigyó, vízityúk, lomha teknősbéka vad egyvelegben menekül. Előttük a vadász rémült arcával, izzadt üstökével. Ordas farkast vert fel rejtekéből az orvul támadó tűz s most csattogó fogakkal száll zsombékról zsombékra. Ordas és vadász egy pillanatra egymásra merednek, aztán — szétválik az útjuk. Most nincs kedve egyiknek sem viadalra. Kerget a közös ellen, a nádas, mocsarak réme: a tűz. Amerre a szem ellát, már lángtenger a láp s lobogó fénye tűzrózsákat rajzol a csillagos égre. Messze, messze, valahol Nagykároly vidékén, széles ámbitusról nézik a csodás égitüneményt. Északifény — mondják a tapasztalatlanok — a lápot égetik a börvelyiek, mondja a ház öreg gazdája s lekattantja füstbodoritó pipája kupakját . . .

II.

Ez volt az Ecsedi-láp. Ma már csak „volt", mert a zöldkákás nádas helyén nemsokára kiadós szántóföldek pompáznak. Hej, egyszerre csak úgy esett évekkel ezelőtt, hogy urak jöttek az idegen nem igen járta lápmenti falvakba s furcsa micsodákkal méricskélni kezdték a zúgó nádasokat, a süppedő zsombékokat, az egész misztikus birodalmat. És baljós szemű, öblös hangú kubikosok érkeztek a nyomukban, akik szörnyű talicskanyikorgások közt töltéseket raktak, árkokat vontak s elvezették a láp évezredek óta mozdulatlan vizét. A csikász, a nádvágó, meg a tapogatós halász, az ősmesterségek ez immár kiveszett művelői, csak nézték, nézték,

mint vész el a láp darabonkint előlük s mikor az ingovány végképpen eltünt: ők is megmozdultak-uj hazát, más világot keresni. Azóta talán Florida végtelen mocsaraiban fogják a fürgén csavargó csikot.

Bizony, kipusztultak, elárvultak a lápmenti falvak a láp-emberek híjján. Csikász már nem topog kemény téli időben a károlyi piac fagyos kövezetén. Valaha, amikor még megcselekedte, festeni való alak volt. A fején hosszú, turáni süveg, testén „bárannyal" bélelt bekecs, fehér darócnadrágja teméntelen, szalmával bélelt csizmában vész el. Amint ajkbiggyesztve áll a sürgő-forgó emberáradatban, csak a két szúrós szeme beszél s keményen kikent bajusza fenyegetőzik öklelésre készen. Ó, ez a bajusz! Túlsok rajta a pomádé s most olyanformán tetszik, mint a gyertya, amelyről az egér til-tul lerágta a stearint. Keveset bánja azt a csikász, amint csikkal telt hordója előtt áll s belepipál a világba. Nem invitálja, nem édesgeti a vevőt. Ha- ki megáll előtte egy „famércényi" irányában, annak elsőbbet kicsusszantja foga közül az árat. Ha sokalják, haragos szemöldökrántással visszazörrenti a fakupát, ezt az ős, maga alkotta mérőeszközt s egy szót sem szól többet, csak nézi megvetőn a csizmája orrát, amelyre karéjban fagyott rá a károlyi piac hava . . .

A nádvágó már másmilyen volt, ellentéte a a csikásznak. Pajkos kedvvel állt nádkévékkel megrakott szekere mellett, harsogó kacagásban törve ki, a ha fazekas cserépedényei közé lovak tévedtek. Csak akkor lett szóban fukar ő is, mikor vevő ólálkodott drága portékájú szekere körül. Ilyenkor mélyen szemére vonta pelyhes kucsmáját s csak úgy foghegyről szűrte a szót. Ám, ha mégis meg volt az alkú, lapáttenyerét nyiltan adta oda kézfogásra, hamis humorral mondván ki jókivánatát: tovább tartson a gazda, mint az új házfedél.

Mondom, eltűnt a láp s vele eltűntek a tipikus lápemberek is. Csak egynéhány éve jóformán az egésznek s íme híréből sem tudja senki, hogy valaha ők is voltak a világon.

III.

A süppedő zsombékok eltűntek, a rejtelmes útvesztők nyilvánvalókká lettek, csak a láp misztikuma nem veszett ki még a vidékről. Él a monda bizonyos nevezetű Körtvélyesi Pistáról, aki, szerelmi bosszúból, három lápmenti falút felgyújtott, s a vésztörvényszék halálitélete elől idemenekült Rejtelmes sáshadak soha nem látott helyén ütött tanyát, épitett kunyhót magának. Az ismeretlen veszélyekkel ásitozó ingovány süppedő útjain nem merték követni a pandúrok,

Erdei legelő. Spányi B. festménye.

ott lesték váltig a szénás parti tájakon. S Pista nem jött elő, nem állt kötélnek. Csicsókából élt, édes gyökeret evett hónapokig. Akkor nagyon megharagudott a vármegye s két század utász katonát küldött utána. Cudarul jártak bizony a szegény vitézfiak. A csolnak sem birta a vizet s mikor lábon akartak tovább menni: egyszerre csak sülyedni kezdett alattuk a talaj. Fegyvereiket eldobálták s úgy próbáltak visszamenekülni a csolnakra. Az ingovány bosszúálló szelleme azonban nem bocsájtá el őket s földalatti hínárkarjaival mindmélyebbre sülyesztè a riadtan ordítozókat. A barna iszap már befolyt a szájukon, mikor megjelent előttük az üldözött vad, Körtvélyesi Pista . . . Gúnyosan kacagott, a katonák rémeset üvöltöttek rá feleletül s mindörökre eltűntek a láp iszapgyomrában. A börvelyi csikászok borzongva rebesgették ezek után, hogy a katonák bosszút esdő szellemei ott kisértenek az ingovány imbolygó lidércfényei nyomában. Azután nemsokára az üldözött is kézrekerült. Egy lápismerő csikász lett árulójává s a vidék rémét 1832-ben felakasztották. Most már aztán a katonák szellemei is megnyughattak.

Évek multán, hogy a láplecsapolás megkezdődött, nem volt egy szál sás, egy szál kar-

csú nád a vidéken. A gyökeres, indás, hínárokkal trágyázott őserejű föld alásüppedt, megadta magát s szántóföldnek igérkezett, hogy majd búzát termel a káka helyén. Tűrte, hogy a kondás ráterelje rakoncátlan csürhélyét s egy volt zsombék helyén süsse meg szalonnáját. Ám az egykori mocsárföld bosszúálló. A kondás lefeküdt gubájára, hogy szundit egyet a tűz tövén, mikor arra ébred, hogy ég a bunda. Hejnye, hejnye, fékomadta! Bizony kár érte! De, nini! A föld is ég . . . Uramisten, itt van a világ vége, amikorra is megjövendöltetett, hogy hét singnyire ég meg a siralmak e bús tanyája. A tűz terjed, terjed, pedig nincs, aki rárakjon egy szál gezemicét is. Széltében a kopasz mezőn apró tűzhányók keletkeznek, kratereikből barna füst gomolyog elő s kékes lángnyelvek óriási lidércek módjára futkosnak, ugrálnak, hol aprókat, hol ölnyi hosszúakat lépve.

S az egykori láp környékén végigszáguld a hír: ég a föld, a láp porhanyósan tőzeges földje. Nincs víz, amely eloltsa, nincs kéz, amely elfojtsa. Feltartózhatlanul nyomul előre apró kratereivel, pusztulással fenyegetvén mindenkit, aki eléje áll. Öt-hat négyzetkilométer területen egész füsttenger gomolyog s apró tömzsi vízifűzek, ugy nyúlnak ki ebből a tengerből, mint sülyedő hajóról az árboc: szomorún integetnek feketére pörkölt, kopasz ágkarjaikkal. Egyszerre lángbaborul az árboc. Ég, mint a gyertya; koronája, hegye legtovább. Mikor ott is utolsót pislákolt a kékeszöld szemű láng, a fa összeomlik s a néhai láp utolsó tanuja is eltűnik a föld szinéről.

Két vármegye minden katonája kellett hozzá, hogy eloltsák a láp bosszúálló tüzét. Csikászt, nádvágót, aki volt még a vidéken, hiába hajtottak segítségre, egyik se ment. Vad keserűség kavargott bennük: hadd égjen el a föld, ha pusztulni engedte a lápot; a lápot, amely az ő kenyéradójuk, táplálójuk, szórakoztatójuk és legmeghittebb barátjuk volt. Az utászok aztán mély és széles árkokat vontak a tűz körül, leásva azt egész a sárga agyagig. Ezeken az árkokon nem tudott áttörni a romboló elementum.

A csikászok, nádvágók, tapogatós halászok pedig eltűntek, elkallódtak a vidékről. Üresen maradt házaik szomorúan néznek a vidékre talán ma is. Eltűnt a gazda, eltűnt a láp. A futó szél szaladtában felkap egy marék hamut, amely a tőzegégés után ott maradt s hetykén fütyörészve szétszórja a vidéken. Ebben a kis hamuban benne van a láp egész története, multja, jelene. Veszélyes indái, karcsú sásai, birétomos nádszálai, a jajgató bibic szénné vált teste s egy csomó keserűség és bánat, amit a vándorló csikász s a bujdosó nádvágó itt hagyott.

Nyári est gólyákkal. Spányi B. festménye.

MAGYAR TUDÓSOK

Kubinyi Ágoston.

Alig van a M. N. Múzeumnak félszázados multja, s már évek óta erősen vajúdó kérdés, hogy miképen segítsenek az egyes tárak célszerű elhelyezésén. Kicsi, szűk a Múzeum impozáns épülete az európai hírű gyűjteményeknek. És mikor így a jelenkorról van szó, amelynek örvendhetünk, adóznunk kell a multnak is. Meg kell állanunk Kubinyi emléke előtt, aki a Múzeum kisded korában félő gonddal állott a bölcső mellett, s nagy részben neki köszönhető, hogy életben maradt és megizmosodhatott a nemzet eme kincsesháza:

Kubinyi Ágoston pályáját mint megyei tisztviselő kezdette s folyton humanisztikus eszmékkel foglalkozott. Mint a nógrádi ev. esperesség, felügyelője könyvtárt és olvasó társulatot alapít. Vagyonának jövedelmét részint jótékonycélra, részint saját gyűjteményének gyarapítására fordította. Szakszerűen volt rendezve ez az érem, régiség és természetrajzi magán múzeum. Mert mind a három szakmában tudományosan képzett volt, s ezt a szaktudósok is elismerték. A Természetvizsgálók vándorgyűlései fontos kulturális események voltak abban az időben s ezeknek buzgó áldozatkész előmozdítója volt Kubinyi, s nem egyszer elnökölt is. 1843-ban érte őt a kitüntetés és elismerés tudományos és közéleti szerepléseért, a Múzeum igazgatójává neveztetve ki. E perctől kezdve Kubinyi egy életcélt ismert csak, a reábízott kincset gyarapítani. Saját áldozatkészségével adott példát másoknak, s agitációjának eredménye 10.000 arany forint lett, amely összegen felszerelte a neki üresen átadott palotát és parkírozta, vaskerítéssel körülvétette a Múzeum futóhomokos környékét. Aztán jött a szabadságharc, amikor komoly veszedelemben forgott az egész, Pollák által épített gyönyörű épület. A bosszúálló osztrák őrség ágyúit a várból a főváros legszebb palotáira irányozta s csak a gondviselésnek köszönhető, hogy ezek romba nem dőltek, ép úgy, mint a nevezetes felelős miniszteriumot megalkotó országgyűlés helye, a régi Vigadó. Kubinyi a Múzeum gyűjteményeit lázas buzgalommal csomagolta ládákba, s a pincehelyiségekbe rejtette a bekövetkezhető rombolás elől.

Kevesen tudják csak, hogy a múzeumi képtár megteremtője is ő volt. Kezdeményezésére a Nemzeti Képcsarnok-Egyesület alakult, s agitációjának eredménye több mint 20.000 frt. tőke lett, amely összegből a Kubinyi műérzéke a most kincset érő Markó-féle hagyatékot is megszerezte. Felszólítására a pénzen vett képekből és a hazai művészek ajándékaiból vetődött meg a nagyértékű műgyűjtemény alapja.

Társadalmi elfoglaltsága mellett a tudományos irodalom művelésére is bőségesen lelt időt és nagybecsű munkát írt Magyarország mérges növényeiről, ismertette a Nemzeti Múzeum történetét, tárgyalta a híres szegszárdi régiségeket s megírta Jeremfi István életrajzát Rimaszombattal kapcsolatosan.

Királyi kitüntetések, rendjelek, az Akadémia elismerése, amelynek tiszteleti és igazgatósági tagja volt, a Természettudományi Társulat s Földtani Társulat elnöksége lettek jutalmai érdemeinek Nyugodt, igazi

Őszi táj. Spányi B. festménye.

bölcshöz illő életét csak az keserítette meg, hogy a Videfalván felhalmozott nagybecsű gyűjtemények áldozatul estek az orosz inváziónak. 74 éves korában 1873-ban hunyta le szemeit.

B. NY.

Az új Kina.

A világtörténelemben ezideig csak a fehér faj játszott kiváltságos szerepet. A történelem könyvében majdnem kizárólag e fajnak haditetteivel és kulturális törekvéseivel találkozunk, más fajok csak mint romboló, pusztító elemek szerepelnek koronként, mint vészhozó vihar zúgtak át a fehér faj lakta országokon s csakhamar elveszítjük nyomát e népáradatban.

A legutolsó évtizedek folyamán a fehér faj kénytelen egyeduralmát, legalább részben, a színes, sárga fajjal megosztani. A távol keleten lezajlott háborúban a sárga faj diadalra jutván, a világ egyik legnagyobb hatalma, Anglia sietve kötött szövetséget Japánnal: íme az első szerződés a fehér és sárga faj között! A sárga faj előharcosa Japán; ez ország diadala úgylátszik felébresztette évszázados álmából az izolált, a művelt Európáról tudni mitsem akaró hatalmas szomszédját, Kinát, amely eddig fallal zárkózott el a civilizált nyugat haladásától, most pedig Japán mintájára néhány év alatt igyekszik jóvá tenni évszázados mulasztását. A jóakaró európai nemzetek eddig bántatlanul csipkedték e tétlen óriás testét, ma azonban úgylátszik ez az ország is megelégelte a nyugati protekciót s világos jeleit látjuk annak, hogy Kina felébredt, feltápászkodik, hogy lábra akar állni.

Szomszédja, a szigetlakó Japán fényesen bebizonyította, hogy az európai civilizáció nem jelenti a faji szokások pusztulását, hogy a modern technika vívmányai rövid időn belül tökélelesen átalakíthatják majd ezt a visszamaradt, elzárkózott birodalmat is. A japán faj tanulása és ügyes asszimilációja dacára tökéletesen megtartotta faji jellegét s így Kina, amely irtózott a fehér civilizációktól, szívesen nyitja meg kapuit a japán alakban jelentkező sárgára festett európai kultura előtt.

A világtörténelemben az államok újjászervezése, újjászületése, haderejüknek reorganizációjával kezdődött. A fegyveres erő hóditást, védelmet biztosít; a fegyveres erővel védett országban felvirágzia az ipar és kereskedelem, amiért az ilyen reorganizáció busásan meghozza gyümölcseit. Így történt ez Japánban is, ahol a hadi technika révén ez ország legértékesebb eleme a régi nemes középosztály, amely ma a japán tisztikarnak zömét alkotja, közel érintkezésbe került a civilizált Európával, s ahol a tiszti kiképzés révén sok fiatalember, még pedig az ország ifjúságának színejava Európa metropoliszaiba került, ahonnan a haditudományon kívül még sok egyéb hasznosat is haza hozott magával.

Ma Kina is reorganizálódik. Óriási munka az, amelyet vezető férfiai végeznek, mert ez a nép nem barbár, mert ez a nép tudatában van évszázados kulturájának, s meg van róla győződve, hogy ez a kultura becsesebb, értékesebb, mint az új, a nyugatról jövő civilizáció. Az ilyen átmenet sok surlódáson, sok ütközésen esik keresztül; valóban bámulatos, hogy Kinában az új rendszer hivei aránylag csekély idő alatt ily óriásit haladtak.

Az új kinai hadsereg még csak négy éves. E négy esztendő alatt annyira, amennyire sikerült a régi hordából, a fegyelmezetlen, katonának csufolt csőcselékből, ha nem is modern, de legalább is modern katonasághoz hasonlító véderőt alkotni. A kinai hadsereg életképességének próbáját az utolsó években tartott hadgyakorlatok alakjában adta meg és rendkívül érdekes dolog ennek az új, szemünk láttára fejlődött hadseregnek első szárnypróbálgatása. A legutolsó hadgyakorlat, amelynek leírása és méltatása mostanában került az európai nagyközönség elé, 1906-ban játszódott le a Pekingtől délre eső nagy tengerparti síkságon. Ha ezt az 1906-ik évi hadgyakorlatot a megelőző évben tariott 1905-ös manöverrel hasonlítjuk össze, úgy valóban bámulatos az az eredmény, amelyet Kina vezető férfiai, első sorban katonai hadvezetősége az utolsó évek folyamán elért. Általában a kinai hadsereg egész szervezetén élesen feltűnik a Japán befolyás. Megláthatjuk ezt a sereg ruházatán, fegyverzetén és iskolázásán.

Az 1906-ik évi hadgyakorlatoknak elég mulatságosak az előzményei. Kinában úgy látszik nem örvend valami nagy népszerüségnek a hadsereg, mert amikor 1905-ben az első hadgyakorlatok alkalmával városhoz vagy faluhoz közeledett a csapat, a jó kinaiak felszedték cókmókjukat, becsukták házukat s marhástúl, szekerestül szökdöstek a közeledő hadsereg elől. De hát nem is lehet ezen a félelmen és előítéleten csodálkoznunk, ha meggondoljuk, hogy 1900-ban a boxer lázadások idején micsoda rablóbandák szerepeltek Kinában a hadsereg védjegye alatt és hogy a közelmultban lezajlott orosz-japán háborúnak csunguz bandái mennyi pusztítást és kárt okozhattak a szegény copfos kinaiak között. Az idei manöverek előtt a kinai kormány minden eszközzel igyekezett megnyugtatni a hadgyakorlatok közelében eső helységek lakosságát és falragaszokkal proklamálták a békés lakosságnak, hogy ez a háború, amelyet majd vidékükön vív ki a vitéz hadsereg, nem komoly és nem kerül pénzükbe, hanem hogy ellenkezőleg pénzt hozhat konyhájukra, ha a hadsereg szállítóinak állnak be.

Ezek a kinai hadgyakorlatok egész komoly nagy stilben folytak le. Akár csak a vén Európában, itt is két hadsereget formáltak, melyeknek vezérei szabad elhatározás alapján vezették a próbaháborút. Kissé furcsán hangzik, hogy itt a generálisoknak egész komolyan volt copfjuk, sőt hogy nem is restelték ezt a copfot, amely Kinán kívül másütt is nagy szerepet játszik. A manöver terepe lapályos vidék lévén, a hadvezetőségnek és a gyakorlatozó hadseregnek nem volt valami nehéz dolga. Az egész manöveren körülbelül 25000 ember vett részt, valóban nevetségesen kicsiny szám Kina óriás embertömegéhez képest, de hiszen ez a 25000 ember nem is egyéb egy tanuló zászlóaljnál, amely majd mesterévé szegődik a jövendő Kinának. Ha majd megszületik a nagy, az általános hadkötelezettségen alakuló néphadsereg s

erejének tudatára ébred az óriási birodalom, akkor látjuk majd csak gyümölcsét ennek az első fáradságos kisérletnek, amely alapvető munkát végez.

A hadgyakorlaton résztvett európai tisztek véleménye szerint a modern kinai hadsereg minden igyekezete dacára még nem kész, még nyers, anyaga még nem eléggé képezett, vezetőségén pedig nagyon is meglátszik, hogy még csak nemrég tanulta be szerepét. Az egész manöver olyan elemi iskolás vizsga benyomását tette, de hát négy éves hadseregtől nem is kívánhatunk többet, a fő az, hogy tanulni vágyik, a többit meghozza az idő.

A tisztikarnak mindenesetre igen sok baja lehet az anyaggal. Ezek a kinaiak szörnyen álmos fickók, akiknek apathiája ezer akadályt okoz a katonai kiképzésnek. Gondoljuk meg, hogy ebben a népben évszázadokon keresztül senki sem igyekezett felkelteni a nemzeti, a hazafias eszmét, hogy ezt a tömeget csak tűrésre, csak hallgatásra nevelték s így nem szabad a kinai hadsereg ember-anyagának elbírálásánál európai mértéket alkalmaznunk.

Minden hadseregnek gerince a tisztikar. A tisztikar képzettsége és munkakedvétől függ javarészt a hadsereg hadiképességének foka. A kinai hadsereg tisztikara két tökéletesen heterogén elemből áll: a tisztikar fiatalabb része, a fő- és törzs-tisztek majdnem gyerekemberek, a tábornoki kar pedig csupa aggastyán. E nagy különbség főoka a gyors reorganizációban rejlik. Hirtelen igen nagyszámú tisztikarra volt szükség s így temérdek fiatal emberből tisztet kellett csinálniok, akik pedig eltekintve a japán vagy kinai katonai akadémiának növendékeitől, többnyire csak igen selejtes, igen felületes katonai kiképzésben részesültek. E tisztikar legnagyobb része csupán két tanfolyamos tisztikurzust végzett, látjuk tehát, hogy qualifikációjuk nem áll valami magas fokon. A tábornoki kar a régi rendszerű tisztek sorából került ki, akik csak nagy nehezen alkalmazkodtak ez uj rendszerhez s akik öreg napjaikra tanulták csak a modern harcviselés technikáját.

Az egyes fegyvernemekre vonatkozólag a hadgyakorlatok egy szemlélőjének véleménye szerint a gyalogság harcászati képzettsége sok kifogásolni valót mutat. Általában túlságosan lassan, túlságosan nehezen mozog még ez az új szervezet, kissé mereven ragaszkodnak még a formához, hibák, amelyek néhány gyakorlat után valószínüleg elsimulnak s amelyek többnyire külsőségeken alapulnak.

A gyalogságnál jóval gyöngébb a lovasság kiképzése. Itt úgy a lovasok, mint a lóanyag tekintetében igen sok a hiba. A hadsereg lóanyaga mongol eredetű ponykból és ausztráliai eredetű, Japánból importált hórihorgas magas lovakból, tehát meglehetős egyenlőtlen fajtákból kerül ki. Egyik sem hasonlítható össze az európai és főleg osztrák-magyar lovasság anyagával és ez az összehasonlítás nem csupán a lóanyagra, hanem a lovasokra is egyformán kedvezőtlen. A kinaiak igen gyengén lovagolnak, ami nem csoda, ha tekintetbe vesszük rövid lábukat, s így természetes, hogy a kinai lovasság úgyszólván mint lovasított gyalogság szerepel, hogy tartózkodik minden lovas-akciótól s inkább leszáll a lóról, hogy gyalog, karabélylyal védekezzék vagy támadjon.

A tüzérség japán eredetű Arisszaka-féle gyorstüzelő ágyúkkal van felszerelve, ezeknek kezelésében azonban még nem eléggé biztos, így többek között sohasem alkalmazza a közvetett tüzelés módszerét.

Ez az eredménye az 1906-os kinai hadgyakorlatoknak. Mindenesetre figyelemre érdemes e távoli ország reorganizációja, mert hiszen a közelmultban e szélső kelet mindig nagyobb szerepet játszik, a legutóbbi háború ott zajlott le, s a közelmult nagyfontosságú diplomáciai eseményei is e szélső kelethez fűződnek.

S—R.

Alkony Spányi B.

Titkos kinai kolónia.

Egy melbourne-i ügyvéd azzal a meglepő hírrel érkezett meg nemrégiben Sidneybe northqueensland-i utazásából, hogy a Carpentaria-öböl közelében néhány ezer főnyi kinai telepre talált. A hírt azóta megerősítették. A kinaiak a keletindiai szigeteken kerültek át Ausztráliába s a folyók lapályos területein telepedtek le. Ópium termelésével foglalkoznak, ami tiltott cikk Ausztráliában. Termelvényeiket bizonyára gazdag kínai kereskedők vásárolják. — A Commonwealth kormányától követelik most, hogy a kínaiakat utasítsa ki az országból.

H. GY.

Művészi fényképnagyításokat készít, amatőrök felvételeit kidolgozza és ízlésesen keretezi az
Amatőr-Fotolaboratorium és nagyítási vállalat
Telefon 94—49. Budapest, VII., Király-utca 89. Telefon 94—49.
Szakképzettség, művészi ízlés, lelkiismeretes kezelés és pontosság e vállalat alapelvei! Tessék ismertetést és árszabályt kérni!

Valami a repülőgépről.

Nem egyszer halljuk, hogy a technikai haladás terén már nem várhatunk sokat. Az ember, még az ifjú ember is, maradibb az életnél. Az élet ma felszínre vet intézményeket, világraszóló találmányokat, amelyek tegnap még meghaladták képzeletünket. Nem hogy szabad, de kell bíznunk a holnapban. A holnap fénye így is reá világít csapongó fantáziánk szomorú szegénységére.

Avagy utolérheti-e a korlátok közé fogott gondolat azt, ami kívül esik a korlátokon? Ezek közé még nem is oly régen csak a szócső fért bele s valami homályos vágy élt a telhetetlen ember lelkében, vajha kiálthatna távolabb azzal a szócsővel, anélkül, hogy az illendőnél nagyobbat kelljen kiáltania. A fantázia határszélein ott kísértett már a telefon — a nem drót nélkül való, sőt még csak nem is dróthuzalos.

Alig jártuk körül azóta néhányszor a Napot a mi nyughatatlan bolygónkon, — nagyot lódított az emberiség az ő korlátjain.

A vezeték nélkül való táviratozás egyszerre bevilágított olyan térségeket, amelyeket még nem száguldozott be a költő fantáziája sem. Új világ tárult elibénk. Érintetlenebb a sarkvidéki fehér hómezőknél, amelyekre nem hatolt még el emberi tekintet . . . Olyan perspektivája a haladásnak nyílott meg előttünk, hogy elemzése kemény munkát ró még a kivitel minden nehézségétől felszabadított képzeletre is.

Még mi, akik az első „tízéves találkozó" gyermekkorát éljük, mi is azt hallottuk széles látkörű tanitóinktól, hogy a kormányozható léghajó meg a repülőgép hiú képzelődés, balga reménység! Fizikai lehetetlenséget, alchimiát, fából vaskarikát, perpetuum mobilet emlegettek s óva intettek a modernség efféle perverz csapongásaitól, ami ilyen szomorú agybeli elfajulásokra vezet.

Pedig már Jókaiban derengett a megoldás világossága: könnyű géppel nagy erőt kifejteni. Nekünk már nincs szükségünk az ichorra, de még az aluminiumra sem. Sokat tanultunk azóta — igaz, hogy repülni ma sem tudunk még.

Hátha a földön felállított villamos géppel hajtanók vezeték útján a levegőben tovarepülő csodát?

„Milyen fantáziát megmozgató idea" — mondották volna az emberek még tegnap, a villamos sodrony korában.

„Milyen avult naivság!" — kiáltunk fel mi, Marconi kortársai.

Mi szükségünk nekünk a súlyos és alkalmatlan vezetékre? Nem hathatnánk-e a távolból pusztán a légköri elektromosság útján a levegőben úszó hajóra, aminek nem is kellene szükségképpen valami magasan lebegnie?! Ez a feltevés ma, amikor 5000 kilométerre táviratozunk Marconi rendszere szerint, nem annyira lehetetlen többé, hogy meggondolatlanul szabad volna azt elutasítanunk.

Képzeletünkkel, de csakis evvel, utólértük íme a földről hajtott és kormányzott — drótnélküli repülőkocsit . . . Most már csak egy kicsit ki kell párnázni ezt az ideát, hogy a valóságban is könnyűszerrel bekalandozhassuk a reánk boruló titokzatos égbolt magasságait!

H. Gy.

Roda-Roda!

Ebben a sajátságos névben sokan csak egyszerű pleonazmust látnak, pedig van benne egy nagy adag fejcsóválás is, ami azt fejezi ki: minek is jöttél te mihozzánk!? Mihozzánk, akik elhatároztuk — még mielőtt lehúztad a sárcipődet, hogy odatedd a vizespalack mellé —, hogy csak azért sincs német humor. De azért betettük a garast, hogy szólhassunk, vagyis: megszólhassunk. És kellő szakértelemmel ereszthessük le a pirosfehérzöld irodalmi vámsorompót a hozzád hasonló vakmerő vállalkozók előtt. Mert nagyobb vakmerőség kell egy ilyen vállalkozáshoz, mintha teszem angol posztót akar valaki a nyakunkba varrni. Az angol posztónak megbocsátunk, mert az mégis más a mienknél. Ha nem is jobb, de más. Kockásabb egy

K. Spányi Béla kollektiv kiállítása az Eggenberger-féle műkereskedésben.

A mocsarak, lápok, gólyák poétája, K. Spányi Béla festményeiből kollektiv kiállítást rendezett az Eggenberger-féle műkereskedés most megnagyobbított szalonjában, a Kecskeméti-utcában.

Rajongó természetimádás, meleg vonzódás a színeshez, ez a fő ismertetőjele Spányi művészetének. A természet jelenségei érdeklik, a hangulatok ragadják meg s ugyanazt a hangulatot mesteri nyugalommal s tökéletességgel rögzíti meg vásznán. Egy nagy darab Magyarország mosolyog le Spányi képeiről. A magyar földnek bűbáját, meleg hangulatát minden póztól, erőltetéstől menten festi meg, de a maga poétalelke az, amelyben előbb megfürdik minden színe, minden ecsetvonása.

Határozott egyénisége minden képét dominálja, de az erős egyéniség nem teszi egyhangúvá kiállítását, mert amint a természetben sohasem egyhangú a hangulatok ismétlődése, épen úgy Spányi képei is, bármennyire megegyezők a hangulatuk, mindegyiknek megvan a maga karakterisztikuma.

A kiváló művészi értékű képek árai a lehető legmérsékeltebbek, mert 180 és 600 korona között váltakoznak. Ez az ügyesen megkontemplált, nagy műértéssel vezetett közvetítő intézmény művészetünknek s a nagyközönségnek egyaránt becses szolgálatot tesz, mert a kettő között kapcsot létesít.

A műkiállítást ingyen nézheti meg a nagyközönség d. e. 9-től este 7 óráig.

TRÉFÁS jelenetek, vígjátékok, bohózatok, humorisztikus felolvasások, szavalatok és tréfás meghívók gyűjteménye, estélyek rendezőinek nélkülözhetetlen könyv. — Kapható bérmentes küldéssel 4 koronáért Csajági B. tanítónál Kulán.

Külföldi könyveket vásárlók

az angol, francia, német és olasz könyvekből a legnagyobb raktárt

Benkő Gyula Grill-féle udv. könyvkereskedésben, Budapest

V., Dorottya-utcza 2. találják. **A magyar irodalom kiváló műveinek teljes raktára.** Minden jelentősebb munka készletben. A cs. és k. Katonaföldrajzi Intézet vezérkari térképeinek egyedüli teljes raktára Magyarországon. Nagyobb vásárlásnál csekély havi részletfizetés. „A KOR"-ra előfizetéseket elfogad.

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari szállító, a M. Kir. Zeneakadémia, színházak, hadsereg, művészek, stb. stb. szállítója

Budapest, II., Lánchíd-u. 5

Gyár: Öntőház-utca 2. sz.

Ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű **húros, vonós, fúvó- és ütőhangszereit**
Specialista: vonós és fuvó-hangszerek készítésében és javításaiban.

Hangfokozó gerenda,

mely által bármely hegedű, gordonka, a melybe az illesztetik, sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.)

Tárogató

a legrégibb magyar hangszer, hangja a legszebb az összes fúvóhangszerek között. Saját találmányú **Rákóczi-tárogató** általánosan elismert legjobb, mely tökéletes sólohangszerré általam konstruáltatott, iskolával együtt 35 forinttól följebb.

Orgona-harmoniumok

70 forinttól feljebb minden árban kapható.

Árjegyzék minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik.

Legnagyobb gyár és raktár.

HIRDETMÉNY!

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magy. Kir. Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték **(XXI. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. Az I. osztály húzása **1907 november hó 21. és 23-án** tartatik meg. A húzások a **Magyar Királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében történnek a húzási teremben. Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalm. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1907. évi október hó 27-én.

Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága

Lukács. **Hazay.**

BÁRÓ KOZMITZA MIKLÓS, ezelőtt MATTONI H.

Erzsébet Királyné Sósfürdője

Telephon 40—84 sz. **Budapest (Kelenföld)** **Telephon 40—84 sz.**

Téli és nyári gyógyhely,

Kiváló gyógyhatással női bajokban és altesti bántalmakban, fürdő és lakások modern berendezéssel, gőzfűtés és villamos világítás, állandó női-orvos a gyógyhelyen. Villamos összeköttetés a fővárossal. Prospektus kívánatra haladéktalanul megküldetik. **A Budai Király Keserűvízforrások összes Keserűvizei itt rendelhetők.**

KERESET BÁRKI RÉSZÉRE

Házi munkások kerestetnek gyors kötőgépeinken való kötésre. Távolság nem határoz, mi eladjuk a kötött munkát.

THOS. H. WITTICK ÉS TSA

Prága, Franzenskai 6—100.

A bécsi zongorakészítők első iparszövetkezete

Gyári raktára:
Budapest, IV., Kristóf-tér 7. szám

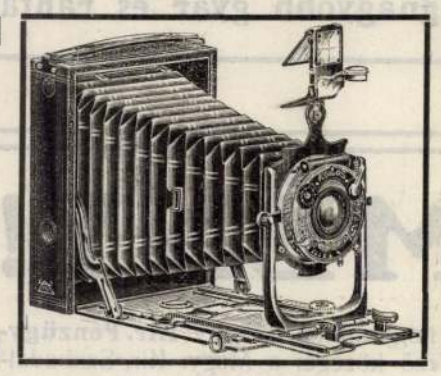
Budapesti igazgató:
Czeczelits János.

Dús választék nagy hangversenyzongorákban, angol mechanikával, **rövid szalon-, pikkolo- és mignon-zongorák,** pianino és harmoniumokban.

Zongora-kölcsönző intézet.

Gyártelep: Bécsben, IV., Klagbaumgasse 3

Wünsche kamarái

anyagban és kivitelben is elsőrendűek, különösen kedvelt gépeink: **Victrix, Afpi, Minimax, Nixe, Reicka.** Kérje 71. számú árjegyzékünket

WÜNSCHE EMIL

:: fényképipari részvénytársaság ::

REICK b. DRESDEN

Nagybani raktár Magyarország és Ausztria részére: Meyer Erich, Wien III. Hauptstr. 14/16.

CALDERONI ÉS TÁRSA

BUDAPEST, Váci-utca 1. sz. és Kishíd-utca 8. sz.

Ajánlanak: Finom **szemüvegeket** és **orrcsiptetőket** tartós és csinos foglalványokban, **Szalon-lorgnetteket. Műszemeket. Színházi, katonai, vadász- és versenylátcsöveket** aluminiumból, legújabb szerkezettel. **Zeiss, Busch és Goerz-féle prizmás látcsöveket. Terem- és ablakhőmérőket,** gazdaságokban nélkülözhetetlen **maximal-, minimal-hőmérők, higany- és Aneroid-légsúlymérőket, esőmérőket, hygrométereket, hitelesített szeszmérőket, bor- és mustmérőket.** Továbbá nagy választékban **földmérő-műszereket, tkeodolitokat, lejtmérő műszereket** a leghíresebb gyárakból.

Fényképészeti készülékeket műkedvelők, turisták stb. számára. Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

ben tartott Olympiason hirdette ki munkáját. Rájött ugyanis, hogy a Hold fényváltozatai 19 év mulva ugyanazon a napon ismétlődnek. Szerinte a Hold bármely fényváltozata $29^1/_2$ nap mulva ismétlődik, s 19 napév körülbelül 236 holdújulást foglal magában, tehát elegendő volt e napokat 19 évig megjegyezni, hogy azután előre lehessen tudni jövőre minden hasonló tartalmú évkörre nézve. Ez a számítás 312 év alatt csupán egy nappal téved. Ez a felfedezés óriási lelkesedést keltett a görögökben, arany betűkkel jegyezték fel, s kiállították a köztereken, hogy Minden polgár hozzájuthasson.

Még nagyobb haladást mutatnak Aristoteles (384—322) és Aristarchos (222—150). Az előbbi már hangsúlyozza a Föld gömbalakját, az utóbbi már a Föld kétféle mozgásáról is tud.

A mostani csillagászat azonban, leginkább a Hipparchos (160—125) kutatásain épült fel. Ez kutatja a bolygók pályáját, megállapítja a Hold pályáját is. Előtte az évet $365^1/_4$ naposnak tekintették, de ő kimutatta, hogy az 5 első perccel rövidebb. Az első naptárjákat szintén Hipparchos számította ki. Összeállított egy csillagjegyzéket is és egy éggömböt készített, amelyen több mint 1000 csillag volt ábrázolva. Az ő megfigyeléseit ifjabb követője Ptolemaiss (140) őrizte meg híres Almagesztjében.

Nevezetes a Cleomedes állítása is, aki Augustus császár korában élt, s aki azt állította, hogy az apályt és dagályt a Hold okozza. Ugyanezt állítja Plinius és Palutarchos is.

*

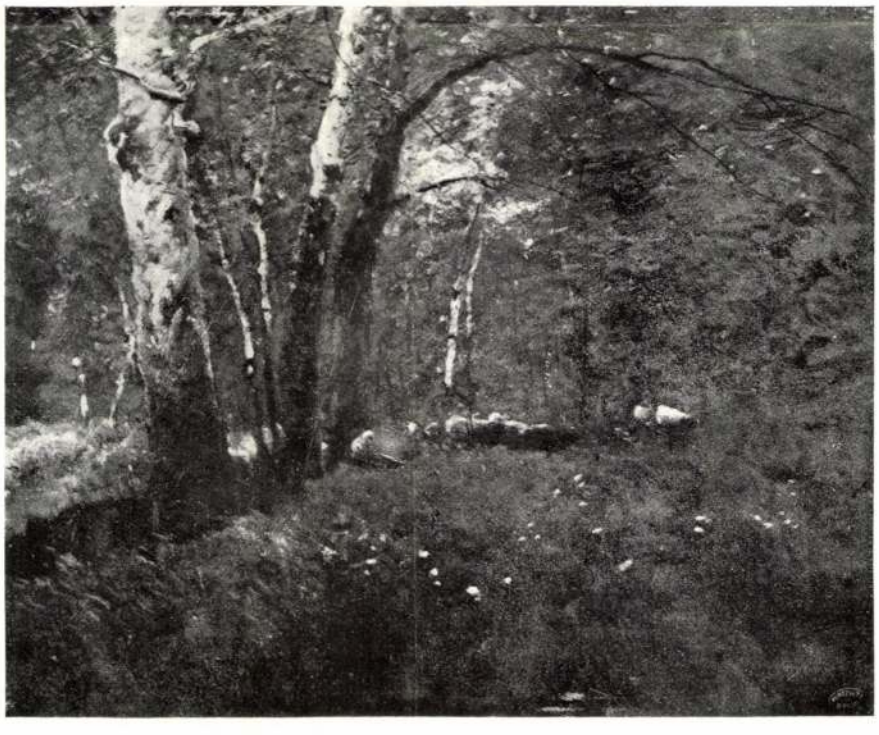
A rómaiak teljesen átvették a görögök műveltségét, s minthogy ezeknek tudományát nem voltak képesek túlszárnyalni, nem is alkottak semmi önállót és nevezetest, sem a csillagászat terén, sem másutt. Legnevezetesebb a Julius Caesar naptárjavítása s a Cicerő véleménye a világegyetemről. E szerint a világ kilenc gömbből van alkotva, melyek a Föld körül forognak, s forgásuk közben a már Pythagoras által említett szférák zenéjét hallatják. A legkülső csillag a Saturnus, a második a Jupiter, aztán a Mars, amely alatt a Nap tündököl. Majd ezek után jön a Merkur és Venus, végül a világ legalját a Hold foglalja el.

Az állatköröknek neveit Antonius költő foglalta versbe.

*

Ennyire fejlődött ki az ókori népeknél a csillagászat, s ezeken épültek fel a közép- s újkori kutatások és felfedezések.

N. J.

Erdő mélyén. K. Spányi Béla festménye.

Van egy észleletük, amelyet a Venusról írtak, Kr. e. 685-ben. Ezt téglára írva a britt-múzeumban őrzik.

Ha összehasonlítjuk az ő isteneiket a görögökével, igen nagy hasonlóságot, sőt egyezést találunk. Pl. Aphrodite = Astarte; Herakles = Melkart.

Nevezetes, hogy az asztrologia tőlük ered. Náluk van legelőször divatban, aztán elterjed Perzsiában, Indiában, Khinában, ahol még ma is nagy tiszteletnek örvend. A római köztársaság virágzó korában szintén nagy népszerűségnek örvendett, s azokat, akik ezzel foglalkoztak „chaldei"-nek nevezték. Maga Julius Caesar is igen nagy barátja volt, de már Ciceró, az idősebb Plinius és Tacitus ellene foglaltak állást. Később a császároknak kellett teljes erővel fellépni az asztrologia kiirtására. Igen kiváló asztrologus volt Lucius Tarutius Firmanus.

Ezt az asztrologiát Kháldeában kizárólag a papok gyakorolták, kik a csillagokból megjósolták az emberek jövendőjét, s ezért aztán nagy jövedelmük volt.

Ezen nagy hibájuk mellett is el kell ismernünk nagy csillagászati ismereteiket. Ismerték a délvonalat, a Nap állásának és az időnek óra szerint való beosztását. Tudják, hogy 223 holdujság nagyobbára megegyezik 12 napévvel, s tudják, hogy a hold napi mozgása átlag 13^0 10′ 35″, ami teljesen megegyezik a mostani számítással. Ezek mellett ismerik a Föld kerületét is hozzávetőleg.

*

Mai csillagászatunk alapvetői mindenesetre a görögök. Ez a nép magas értelménél fogva, mindenben örök becsűt alkotott, s kiváltképen a csillagászatban. Sokkal rövidebb idő alatt, mint az egyptomiak, sokkal nyomottabb helyzetben, örökös háborúskodások között, egyes kiváló férfiak csodálatos felfedezéseket tesznek. Homerosnak és Hesiodosnak, akik Kr. e. 950 körül éltek, még épen olyan naiv a felfogásuk a világról, mint a többi népeké. Homeros a Földet egy lapos korongnak képzeli, mely oszlopon áll. Mindenfelől az Okeanos hullámai veszik körül, amelybe a Nap minden este tüzes szekerével lemerül s reggel újra felkél. Előtte az ég felhőkapúit a Hórák nyitják ki, s csukják be. Az égboltozat kemény ércből van, s a Földre köröskörül ráborul. Mindezt pedig a távol nyugaton Atlasz tartja izmos vállain.

A jókeői földrengés okozta repedés. (Réthly A. cikkéhez.)

Ehhez hasonló Hesiodos felfogása is. Szerinte, mint egy korong lebeg a Föld, egyenlő távolságban az égboltozat és az alvilág között. Ezt a távolságot egyszer Hephaistos kalapácsával megmérte, melynek kilenc nap és kilenc éjjel kellett esni, hogy az égből a Földre s ugyanannyi, hogy a Földről a Tartarosba essék.

Egy kis haladást mutat már a Pythagoras (580—500) tanítása, aki — állítólag — azt tanította, hogy az álló csillagok és az egyes bolygók külön kristályszférákhoz vannak erősítve, s mikor ezek egymáson gördűlnek, hogy a Földet naponkint megkerüljék, a szférák zenéjét okozzák, amelyet azonban emberi fül nem hallhat. Azt is mondják, hogy Pythagoras már tanította volna, hogy a Föld a Nap körül kering a többi bolygókkal, de erre biztos adatunk nincs.

Igen jelentős Méton felfedezése, aki a 433. év-

42. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, OKTÓBER 15.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

SPÁNYI BÉLA.

Az ALFÖLD POÉZISÉNEK szeretetreméltó festőtolmácsa *Spányi* Béla. Nem csoda tehát, hogy művészete iránt már hosszabb idő óta élénk érdeklődést mutat a magyar közönség. Nincs nálunk talán képgyűjtemény, melyben mély hangulatú festményeivel nem találkoznánk; s a mi feltűnőbb: egy-egy szerényebb tanulmányával még olyanok is dicsekedhetnek, a kiknél a műtárgyak vásárlása nem tartozik az élet szükségletei közé. Jóllehet már évtizedek óta dolgozik, a művészet terén fölmerült újabb és újabb áramlatok sohasem ártottak népszerűségének, s azok a kritikusai, kik az ultra-modern jelszavak vesszőparipáján lovagolva, akarják értékét kicsinyíteni, bizonyára hiábavaló munkát végeznek. Spányi Béla rokonszenves művészi egyénisége alapjában sohasem változott meg, s ha külföldi tanulmányútjai koronkint idéztek is elő változásokat a technikájában: megmaradt a magyar természet érzelmes kedélyű és éles szemű megfigyelőjének. Képei száz más festő művei közt is elénk tárják jellemző tulajdonságaikat; látjuk, érezzük, hogy azok csak az ő mélyen érező szivének és borongó kedélyének termékei lehetnek. Ez a nagy szubjektivitás ad nem közönséges értéket újabb és újabb alkotásainak; de okozza egyúttal azt is, hogy némelyek egyhangúsággal vádolják. Mintha bizony többé-kevésbbé a legnagyobb lirikusok is nem szenvednének az ily értelemben vett egyhangúság hibájában, s a tájfestőtől, ki a festőművészet liráját műveli, rosz néven lehetne venni, ha többször is kifejezi ugyanazokat a hangulatokat és érzelmeket. Vádolni csak akkor lehetne, ha ezek az érzelmek affektáltak, hazugok, vagy épen érdektelenek volnának. Az a körülmény, hogy Spányi Béla száz és száz csaknem egyforma tárgyú és hangulatú tájképe folyvást megtalálja a maga közönségét, a művész erős egyénisége mellett tesz bizonyságot. Azok a fiatal művészek, kik minden iskola, minden újabb irány keretében kényelmesen el tudnak helyezkedni s minden motivumot egyenlő szeretettel festenek: ilyen sikerben sohasem részesülhetnek, mert műveikből az hiányzik, a mi a tájképnél leglényegesebb: a művészi egyéniség őszintesége és ereje.

Évek előtt, midőn első mocsaras képeit festette, ecsettel kezében órákig elmerengett Haraszti nádasai előtt, nézve a feje fölött elvonuló felhőket, a naplementét s a part növényzetének a vizben való visszatükröződését, a mi mindenkor egyik legkedvesebb motivuma a tájképfestőnek. Nem egyszer voltam a tanuja ennek a szeretetteljes elmerülésnek, s később a régi Műcsarnok kiállításában újra és újra átéreztem amaz órák kedves hangulatait, ha a művész képei szemem elé kerültek. Ezek a kisebb és nagyobb festmények rendesen egy-egy érdekesebb darabját mutatták a magyar Alföldnek, melyért Petőfi annyira rajongott s melynek édes borongásra késztő szépségeit oly sokszor és oly örömest énekelte meg Tompa Mihály. Spányi Béla, ha művészetét e két költő művé-

NYIRFÁK A TÓ PARTJÁN. — Spányi Béla festménye.

SPÁNYI BÉLA.

szetével hasonlítom össze, inkább Tompával tart rokonságot. Petőfi széles látása, erős szenvedélye nincsen meg benne, de annál nagyobb mértékben birja a csöndes elmélyedés, a meghatottság adományát, a mely oly különös varázst kölcsönöz Tompa költészetének. Ez a borongó, tépelődésre hajló kedély külömben elvitázhatatlanul erősen magyar sajátság; ne csodálkozzunk tehát, ha Spányi művészete ezzel a markáns alapvonással oly közel tudott férkőzni a magyar közönség érdeklődéséhez, a külföldön pedig mindenütt az újság, az eredetiség ingerével hatott. Ha Spányi nem más, csak a müncheni festőiskola szolgai tanítványa: újabb és újabb képeit nem kapdossák szét honfitársai s a külföldi amateurök, kik a múlt század hetvenes és nyolczvanas éveiben már torkig elteltek a különböző iskolák sablonos tájképeivel. Spányiban a magyar lélek, a magyar sziv volt az, a mi a közönség érdeklődését megragadta s ellenállhatatlan erővel vonzotta magához. Spányi festő és poéta egy személyben, és pedig a legszorosabb, a legintimebb kapcsolatban. És ez a ritka adomány magyarázza meg, hogy alkotásai még akkor is erős hatást tesznek reánk, ha a festő állványán nem érlelődtek is meg teljesen. A koronkint mutatkozó apró hiányok ép oly jelenségek Spányi művészetében, mint a lirikusnál a szaggatottság, a mérték és rímek gyakran öntudatos elhanyagolása. A szabatosság tagadhatatlanúl nem közönséges érdem; de túlságos hajszolása a művészetben nem egyszer az elteltség és unalom előidézője. Spányi Béla még gyöngébbeknek tartott műveiben sem válik unalmassá, mert mindig van valami elmondani valója.

Most, midőn két év óta készített műveiből (s talán némely régibb tanulmányából is) a Képzőművészeti Társulat termeiben gazdag gyűjteményt állított össze: a közönségnek és kritikának alkalom nyilik arra, hogy művészetének fény- és árnyoldalait tanulmányozhassa. Talán mondanom sem kell, hogy érték tekintetében nem egyenlőek a gyűjtemény egyes darabjai. Találunk köztük mélyen átérzett s előadás tekintetében is kifogástalan műveket (ilyenek főleg a szelid borongásra indító estalkony képei s a reggeli szürkületek); de vannak sebtében odadobott vázlatok is, melyek hihetőleg csak arra szolgáltak, hogy a művész számára egy-egy érdekesebb természeti jelenséget leszögezzenek. Ez utóbbiak főleg tárgyuknál fogva érdekesek, mert a művész egyéni hajlamait és hangulatait magyarázzák. Úgy a kész képekhez, mint a vázlatokhoz és tanulmányokhoz könnyű szerrel hozzá juthat a közönség, mert Spányi Béla olyan árakat kiván képeiért, a milyeneken rendes körülmények közt kezdő festőktől sem vásárolhatunk. És jól tette, hogy e részben is példát adott művésztársainak. A művészet szeretetének elterjedését maguk a művészek mozdíthatják elő legbiztosabban, ha nem becsülik túl termelésüket s a szerényebb viszonyok közt élő műbarátnak is alkalmat nyújtanak arra, hogy lakását értéktelen szinnyomatok helyett eredeti művekkel diszíthesse. Az alacsonyabb árak kivánása a művészre még mindig nem olyan megszégyenítő, mint az a lefelé liczitálás, melyet egyik-másik piktor a kiállítások berekesztése után véghez visz. Mert nem minden művész Verescsagin, hogy egész galleriát fessen maga-magának, s miután minden szellemi termelés arra való, hogy a közönség közé kerüljön, odakerül végre a legnagyobb igényű alkotás is, rövidebb vagy hosszabb vándorlás után és pedig a legtöbb esetben — potom áron. Erről az Odisszeáról a nagy kiállítások ezrekre és ezrekre menő vásznai nagyon sok tanulságos dolgot mesélhetnének.

Szana Tamás.

ŐSZ.

Zörög a kétes színű lomb a fán,
A nap derült sugára megtörött.
A szél sivít: elhallgat a madár
A hervadó bokrok között.

Most engem is bánt a fák száraz ága
S a köd, — hogy a madárral hallgatok
És elpihennek, jól szivembe zárva,
A lágy, ki nem mondott dalok.

Egy éve csak, a tavasz ébredése
S az ősz, becses volt nékem egyaránt
És dallá vált szivem minden verése
S a légbe oszlott fény gyanánt.

Most fáj, ha hullni látom a virágot
És fázom, ha a napfényt nem lelem,
Mert ez ösmert helyen magamba járok,
Hogy ő már nincs velem.

Justh Béla.

BÚCSÚ.

A mit számunkra nyújt az élet,
Az öröm úgyis oly kevés,
Legszebb álmunkból hogyne fájna
A szomorú felébredés.
Álmodtam rólad, barna kis lány,
Nemes vágytól szerelmesen;
Álmodtam rólad!... Vége, vége!
... Isten megáldjon, kedvesem!

Midőn feléd fordúlt szerelmem
S neked ajánltam szívemet,
Te azt mosolygva elfogadtad,
Én boldogan hittem neked!
Emlékszel-é, mennyit susogtam
Füledbe halkan, csendesen?
Emlékszel-é még?... Vége, vége!
... Isten megáldjon, kedvesem!

Később, midőn a mámor oszlott
S feltűnt elémbe a való,
Akkor láttam csak, büszke angyal,
Te nem vagy én hozzám való.
Lelkedbe, tiszta drágagyöngyért
Hiába szállt tekintetem,
Azt nem találtam... vége, vége!
Isten megáldjon, kedvesem!

Az én világom: béke és csend;
Te a pompát, fényt kedveled.
Vágyam: boldog, családi tűzhely;
Hiúság a te Istened!
Szerelemből lemondni róluk
Én nem tudok, nem tudsz te sem;
Köztünk mindennek vége, vége!
... Isten megáldjon, kedvesem!...

Harag ne lakjék most szivünkben,
Midőn örökre búcsuzunk!
Tekints reám, én rád tekintek,
Nyiljék mosolyra ajakunk!
Keresd tovább a boldogságot,
A mint azt én is keresem...
Találjuk azt meg mind a ketten!
... Isten megáldjon, kedvesem!

Miklós Elemér.

AD ASTRA.

Irta **Dömötör István.**

I.

A hires karmester épen becsukta a zongorát, a mikor kívül hevesen megnyomták a kilincset, nyilt az ajtó, s egy szőke, nyurga, előrehajló hátu fiatal ember bujt a szobába.

Ügyetlenül köszönt. A karmester «kedves fiamnak» szólította, s miután elbeszélgettek vagy tíz perczig, egy vastag füzettel vállonveregette a nyurga fiatalembert:

— Átlapoztam a kéziratot: nagyon figyelemreméltó. Maga sokra viheti . . .

Chopin éjszakái: ez volt a vastag füzet czíme.

. . . . . .

— Most még hátra a hangszerelés. Ezt is megcsináljuk. Benyujtom az operához, s ha előadják, nem leszek többé egyszerű, névtelen muzsikus. Csak ez az átkozott köhögés, csak ez ne volna!... — Igy szólt önmagához a nyurga fiatalember, a mint hóna alatt a vastag füzettel, olykor három lépcsőfokot ugorva, lefelé jött.

De a kapunál meg kellett fogódznia: köhögés rontott rá, szédült, s hirtelen elsápadt, a hogy szájához emelve zsebkendőjét, friss vércsöppet látott vörösödni a kendő fehérségén.

Két emelettel fönnebb pedig a hires karmester idegesen fujta havannájának bodrait: folyvást a nyurga fiatalemberre gondolt, s nem birta feledni a «Chopin éjszakái»-t.

II.

Alacsony termetű, kövér nő, valami sárgás port öntött egy ezüst kanálba. S miközben vizzel keverte, arczán a szánalom ült. Ágy fölé hajolt, vigyázva, s szólt halkan:

— Kelemen úr, itt az orvosság.

A kihez a kövér nő e mondást intézte, úgy látszik, aludt. Szőke fürtjei kuszáltan lógtak homlokába, s egy-egy nehéz lélegzéséhez halk hörgés járult.

Újból s erősen hangzott:

— Kelemen úr, itt az orvosság.

A szőke, sovány fej most megmozdulván, kinyitotta szemeit, a melyek kékjében különös fényű tűz égett.

Egy másodperczig mintha gyűlölettel nézne az orvosságos kanálra. Aztán lenyelte a port, gyorsan, s hála rezgett szavai közt:

— Köszönöm . . .

A nyurga fiatalember — mivelhogy ő a Kelemen úr — immáron hetek óta fekszi az ágyat, s a jó asszony hiába adogat neki sárgás porokat: ugyanaz a gonosz, sorvasztó láz mindennap megérkezik s barna foltokat rajzol arczára.

Helyét más foglalta el az opera zenekarában. S a mikor próbák alkalmával társai, a többi muzsikusok sűrűn emlegetik, hogy a kékszemű gordonkás kutyául van, — villanásszerű mosoly fut végig a karmester ajkán. Megrezzen. Aztán ismét nyugodt, hideg, parancsoló, s mindössze annyit mond:

— Kár.

III.

Az emberek behúzott nyakkal siettek az utczán, komor felhők úsztak a tetők és kémények fölött, s dideregtek a fák. Ezen az őszi napon, egy csöndes szoba ablakmélyedésében két fekete árny suttogott: a karmester s a kövér nő.

— Hát ennek a fiunak senkije sincs?

— Senkije . . . Még látogatni se jönnek hozzá.

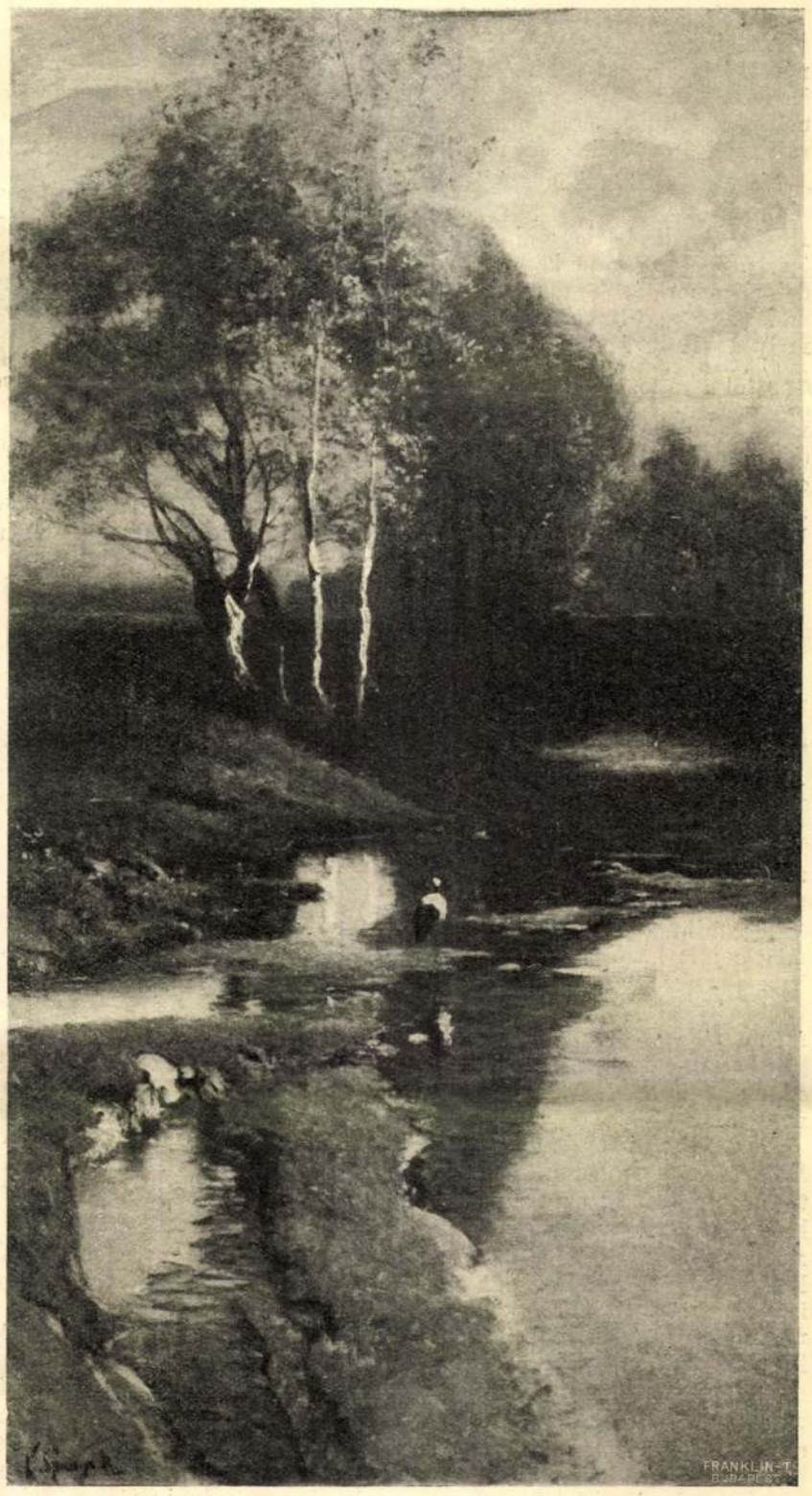
— És mit szól az orvos?

ÉR PARTJÁN

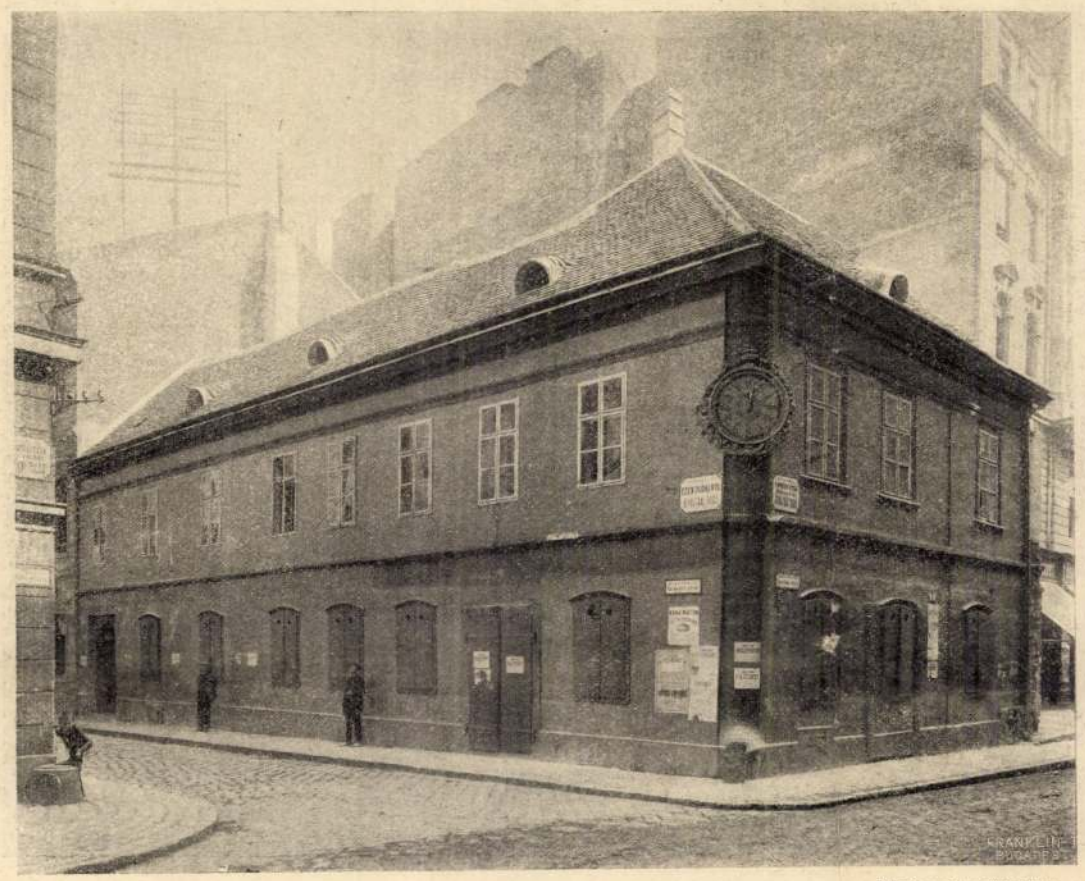

TEMETŐI KERESZT.

MOCSARAS TÁJ.

SPÁNYI BÉLA FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Weinwurm fényképe.

AZ «ARANY ÖKÖR» (RÉGI ZENÉLŐ ÓRA) ÉPÜLETE A LEBONTÁS ELŐTT.

A mai nemzedék már csak a «Zenélő óra» névről ismerte ezt a buvókáját az ötvenes kor iróinak. Nem sejtette, mennyi szomorúság, reménység, fojtott energia s mennyi tehetség szorult az első emeleti terem falai közé.

Magam, a ki akkor még csak amolyan kis gimnázista voltam s Győry Vilmossal jártunk Horvát Cyrill elejébe, a ki azidétt mint piarista-igazgató terjesztette közöttünk a magyar irodalom ismeretét — magam úgy kerültem föl oda, hogy egy francziás novellát követtem el, mely a «Hölgyfutár»-ban jelent meg. Ugyanakkor volt az, midőn Abonyi Lajos az ő «Baude grófnő»-jét irta, szintén franczia gyümölcsét a mi idegen olvasmányainknak, melyeket az Abonyi (Márton Ferenczék) abonyi házánál tartózkodott öreg francziának, a «moszjő urnak», mint a cseledség nevezte, voltaképen egy menekült lengyel főnemes vezetése alatt folytattunk. «Ilyen apró legénytől nagy dolog», mondá a szeretetreméltó Lisznyai Kálmán, ki egy betüjét sem olvasta az én munkámnak és megölelt.

Akkoriban szabadultak haza Olaszországból Vadnay Károly meg Vajda János, a hol a várnégyszög különböző pontjain strázsálták a puskaporos-tornyot, vagy a monturmagazint.

A hirtelenszőke, beretvált képű Vadnay inkább hasonlított valami német színészhez, mint honvédviselt magyar iróhoz. Míg ő finom, világfias modorával, szabadságharczunk egyes epizódjainak s itáliai katonáskodásának élénk, szines előadásával mindnyájunkat elragadott: Vajda, mint a kivert bika, zordul s egyre bömmögve járt közöttünk, csak néha bődülvén el irtózatos mérgében, mialatt szügybe vágta bozontos fejét, ilyenkor különben ábrándosan kék szeme villámait szórva haragos lelkének. Csak később láttam és hallottam még ilyen kifakadásait, midőn a M. T. Akadémia bőszítette őt magára.

Legboldogabb tagja a társaságnak vala Tóth Kálmán. Csinos, fiatal, kinek verseit már széltében olvasgatták az országban. Ezen fölül a betegeskedő Nagy Ignácz mellett még segédszerkesztője is volt a «Hölgyfutár»-nak, szabad lakással és 40 pengő forint fizetéssel. Nagy és irigyelt állás volt az akkor, a magyar ujságirás másodvirágzásának politikai némaságra itélt korszakában. Valamint hogy szerencsés volt ő mindhalálig. Szerencsés a szerelemben, a játékban, költői és szerkesztői minőségében. A kezén arannyá vált minden vállalkozása, sikerei előtt megnyilt a Kisfaludy-Társaság, az Akadémia, a képviselőház. A mi dicsőséget ez a szegény haza nyujthatott neki, mind odanyujtotta.

Egyszer csak gyász és zavar köszöntött be ebbe a kis irói világba. Meghalt Nagy Ignácz s árván maradt a «Hölgyfutár». Ki az, a ki örökébe léphet a derék, immár teljes feledésbe merült régi magyar irónak, tapintatos szerkesztőnek? Nem csak a fiuk néztek szét egymás között, ki legyen a dauphin? — de szétnézett közöttük a rendőrség is. Mert hejh! — legény kell oda, a ki tud óvatosan vakmerő lenni, mondá az iróság. Megbizható férfiu kell a lap élére, a ki nincs kompromittálva, mondá Worafka úr, a rendőrfőnök.

— Te leszel oda jó, Laczi! — kiáltá a chorus.

És fölegyenesedett egy hatalmas termetű ember, Szelestey László, a ki addiglan már sok szép költeményt eregetett föl az ő kemenesaljai csöndes fészkéből.

— Én? É . . . én? — tagolá ijedten a rengeteg alak. — Isten mentsen meg!

— Te, te! — zúgta a terem. — Mert te szelid lélek vagy, a ki nem tudna véteni a németnek se!

— Soha! Belehalnék! Nem, nem! Távolítsátok el tőlem ezt a keserű poharat!

Ez az erős, szinte szenvedélyes tiltakozás Bereczre terelé a közbizalmat.

— Károly, te lépsz a gátra! — harsogá Vajda s rettentő nagyot ütött az olvasó-asztalra.

— Fiatal vagyok én még ahhoz, — szabadkozék Berecz, sűrű fehér fürtjeire mutatva. — Fiúk, ne bolondozzatok!

Hosszú szabódás és vivódás után mégis csak ő lett a «Hölgyfutár» szerkesztője.

Viselte is ezt a tisztséget becsülettel és végtelen hanyagsággal. Délutáni négy órakor nyélbe sült a szám. Azon túl a herkópátertől sem fogadtak el semmit, még ha az angyali karok között ütött volna is ki forradalom. Hiszen a bécsi magyar szabólegénynek, Libényinek merénylete a császár ellen is csak harmadnapra jelent meg. Micsoda aranyos idők, oh kedves testvéreim a sajtóban, a kik még csak hajnalban távoztok haza éjszakai nyugovóra, miután az elsőemeleti műhelyből a harmademeleti szedőterembe adjátok «le» az utolsó kéziratot.

Kövér Lajosnak — ki tudja azt ma már, ki volt? — sűrűn adták elő darabjait a Nemzeti Szinházban. Volt gondja rá, hogy mindenik szinművében hálás szerep jusson Komlóssy Idának, annak a bájos asszonynak, a ki utóbb holtig szeretett, boldog felesége lett. Hogy a mai szerzőket is rázogatja a hideg a première előtt: az természetes. De a lámpaláznak olyan gyötrelmei szerzőt sem azelőtt, sem azóta nem szitáltak meg, mint szegény Kövér Lajost. Az a mindig józan ember a döntő est előtt csakúgy ontotta magába a rumos teát, hegyébe meg szilvóriumos glázlik olvasatlan számával toldotta meg, mert hogy akkor még nálunk nem találták fel a cognacot. Aztán jobbról-balról támogattatva magát hiveivel, elvánszorgott a szinházig. Bizony egy kicsinyég szüksége is volt erre a baráti támogatásra. De hogy a szinfalak mögé lépett, a nagy szorongásban menten kijózanodott. Hanem aztán, előadás után! Főképen olyankor, ha jól szolgált a szerencse, volt is nagy muri az «Arany ökör»-ben! Rámént az első est osztaléka, de még a tizedik előadásé is, pedig volt olyan darabja, hogy csak egyszer adták egymás után. De a murival győzte azért, mert gazdag ember volt és jó pajtás.

Egy este Kolozsvárról jött vendége a körnek. Tohonya, nagy legény, amolyan oláh szabású. Egyes novelláival kellemesen tünt volt fel. A tragikus véget ért Balázs Sándor. Legott kedves testvérül fogadták. Elbeszélte, hogy reggel érkezett és leszállva s podgyászát belódítva a fogadó kapusának páholyába, ész nélkül futott el. «Merre van a Duna?» kérdezé lelkendezve. Útba igazították s rohant előre. Hogy meglátta a Buda, Mohács, Nándornál elfolyót, eldőlt a part hoszszában és hangos sírásra fakadt. A nagy zokogás majd szétvetette keblét, s ma sem tudja: keservében-é, vagy boldogságában. Ő és Degré voltak az elsők, a kik némi franczia grácziát vegyitettek leirásaikba. Főképen Degré, kit francziásított neve is kötelezett. «Mágnás-irónak» szidták a népies irány követői, a miért mindig csak bárókat és grófokat szólaltatott meg à la Gozlan, de ennek szabatos nyelve és gondos szerkezete nélkül odalegyintett, némelykor nagyon is pikáns beszélyeiben.

Ha belsőkép találkoztak is Balázs és Degré: külsőleg annál távolabb estek egymástól. Amaz, téltul magára hányt öltözetében s lazára kötött nyakravalójával nem is kereste a megjelenés hódító hatását, míg emez ízig-vérig volt amolyan divatfi, a ki az akkori pesti journal szerint, fejében félre billentve az Almássy néven ismert félmagas czilindert, frakkosan (nappal!) s nankin, vagy koczkás nadrágban feszített a Váczi-utczán, csinos bajsza alatt a novelláiban is sokat emlegetett illatos Carvajal florral s vajszin keztyűs ujjai között pörgetve egy hihetetlen vékonyságú halcsont-pálczikát.

Búsan, sőt néha csüggedten, majd tombolva jó kedvében — himmelhoch jauchzend, zu Tode betrübt — majd mindenkivel ölelkezve, majd meg faggatózva és mindig váratlanúl, nagy időközökben mászott vagy ugrott fel a lépcsőkön Beöthy László. Vagy hogy dehogy is László! — mikor az Laczija volt az egész világnak, még annak a bakternak is, a kitől egy éjszaka azt kérdezte, hogy hol lakik Beöthy László? Nevet a bakter:

— Hásze maga a tekintetes Laczi úr a Beöthy László.

— Hogy én vagyok Beöthy, Misa bácsi, azt tudom. De hogy hol lakom, azt nem tudom, — mondá, és a jó öregnek sirva borult a nyakába.

Egyike volt jeles humoristáinknak. Őt sem igen emlegetik már. Fegyelmezetlen művész, de művész. Különben merő nagylelküség, gyöngédség, a legczigányabb (a bohémien értelmében) s a legboldogtalanabb; sajnálatra és szeretetreméltó egyaránt.

Hát ilyenfele legénység volt ott mindig együtt, vitatkozva, alagérezve, deklamálva és kártyázva s várva a jobb idők földerültét. Ezek között legelől Sekszpír Jóska, vagyis Székely Józsi, kit Dobsa ajándékozott meg a nagy brit nevével. Józsi csakugyan abban volt, hogy vagy akkora lészen irónak, mint Shakespeare, hadvezérnek, mint Napoleon, vagy lemegy királynak a Balkánba s Dalmácziában fölélesztí a Nagy Lajos korát. Dobsa mondta róla: «Ennek a Józsinak roppant talentuma van, az bizonyos. Csakhogy mire, azt tudja az ördög!»

S még folytathatnám emlékezéseimet. De elég lesz tán ennyi annak bizonyitására, hogy az «Arany ökörről» czímzett házikóban jelentős kis épület dőlt le a tót atyafi csákánya alatt.

UTAZÁS BAKCSI-SZERÁJBA AUTOMOBILON.

Irta **Berenczei Kováts Gézáné.**

II.

«A kertek palotája», — mily szépen hangzik e név! Mennyire benne van ez elnevezésben minden szépsége annak a helynek, a hol a tatár khánok laktak, a honnan az arany- és kék-horda

K. Spányi Béla : Alkonyat gólyákkal.

Sírva búcsúztak szüleim a kedves magyar

— Hidd el, bátyám, — mondta az én József barátom, — nagyobb hőstett tőled, ha maradsz, mint ha jössz. Vannak körülmények, a melyek közt nehezebb élni, mint meghalni.

És maradt; maradtunk mindhárman. Nagyon puszta lett aztán a mi házunk, alig volt, a ki látogassa, nagy boszúságára a szász «Nationalgarde»-nak, a mely rögtön megalakult, a mint a magyarok megalkották a maguk nemzetőrségét. S mi egy szép reggelen arra ébredtünk, hogy a czukrászbolt helyét a szász aranyifjúság vártája foglalja el, az édességes polczok helyén katonaágyak, az utczán az oleander, czitromfák helyén fegyver-karfa sárga-feketére mázolva, hozzátámasztott puskákkal, körülötte kék mundéros, lapostetejű, sárga-fekete kokárdás kalappal a fejükön egy sereg szász gárdista nyüzsgött, míg egyikök felvont szuronyú puskával fontoskodva lépdelt egy deszkán végig a sárga-fekete faköpönyeg felé.

Mindez észrevétlenül ment végbe az éjszaka fátyla alatt.

Nagyon veszedelmes népek lehettünk, hogy így vigyáztak reánk.

De apám sem volt rest, rögtön felmondott a házigazdának, a ki maga is egyike volt a legmagyarfalóbb szászoknak és más lakás után

Mely pajtásival — míg jön a nagy óra —
Még játszott egyet, végsőt, búcsuzóra.

S tán válni készült ép már, hogy leszálljon,
— Hogy vártak is rá itt lenn e világon! —
Mikor valami pajkos angyalocskák
A csillagocskát örökre kiolták.

Hány csillaggal lesz így az ég szegényebb!
S hány bimbóval sok-sok családi fészek!
És hány sebbel lesz hány sziv gazdagabb!
— Pajkos angyalkák tréfája miatt.

Buzás Pál.

EMLÉKEIM A SZABADSÁGHARCZ IDEJÉBŐL.

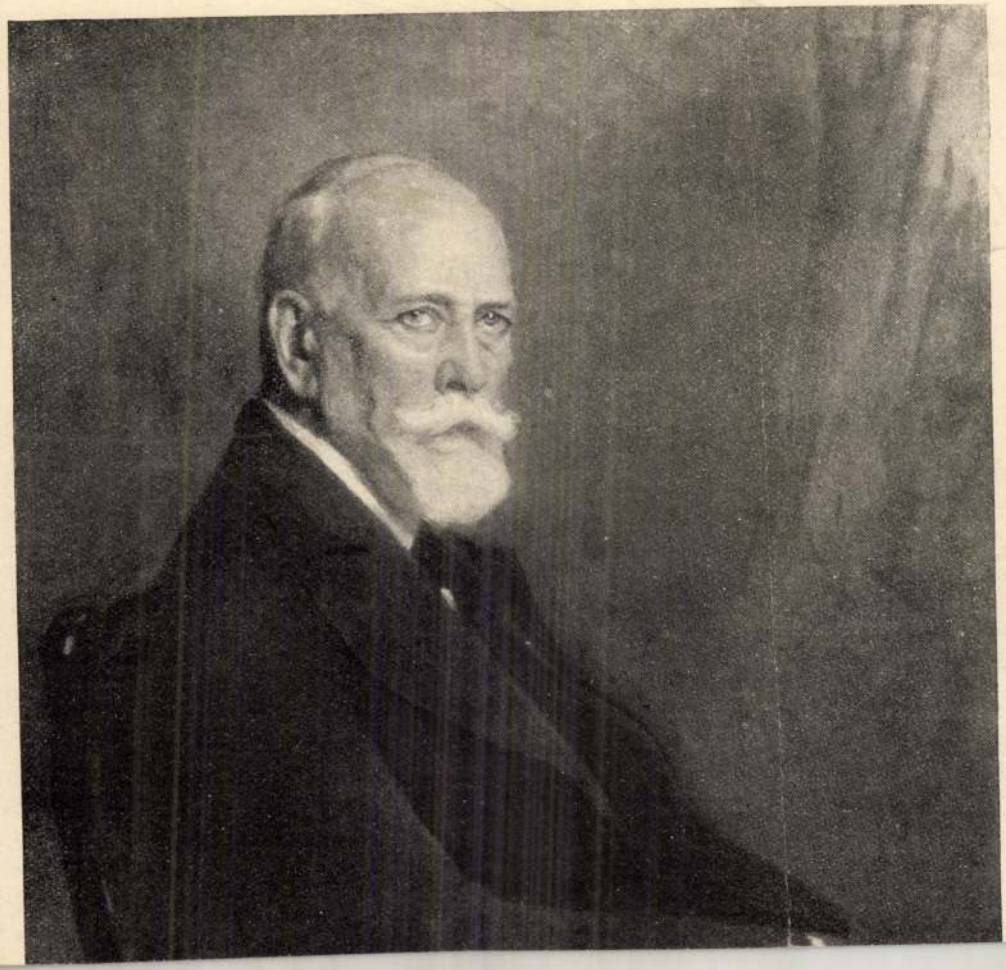
1847—1850. (Folytatás.)

Irta **Fanghné Gyujtó Izabella.**

VI.

A kolozsvári nagy napok.

Nagy ünnepélyességekre készültünk. Kolozsvárra akartunk utazni, az utolsó erdélyi országgyülésre, az Unio kimondására. Teljes díszben óhajtottunk megjelenni; apám új díszmagyar ruhát csináltatott magának, anyám néhány csinos szines öltözetet, én is kaptam néhány új ruhát, mert hát erre az alkalomra levetettük a gyászt mindketten. Nagyon sokan igyekeztek oda; ott lesz egész Erdély szine-virága, ki kel-

Spanyi Béla

orv.
2

Kel 1885

I k. 1. f. 113. l -

ALAPITTATOTT: 1869.

TELEFON: JÓZSEF 154—70.
JÓZSEF 154—71.

SÜRGÖNYCIM: „NOUVEAUTÉ"

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CHECKSZÁMLA
2840. A/GM.

Nagyságos

Dr. Szenti

Mult hó 30

lettel közlöm, hogy

1/ a kezelési költség
lett hogy legyen, mert hiszen
Dr.Szentiványi Gyuláné urhölgy
tésére, mely kötelezettségét a

2/ nincs abban semmi
mitok, mert áraim szabott és k

Spányi Béla

l.

Lykafest 1896-1914

50. l.

57. l.

K Spányi Béla

Vas. Lap. 1879. 774.

A műcsarnok jelenlegi kiállítása a jelenlegi rendezésben csak deczember első hetéig marad; akkor több képet elvisznek, ujabbakkal pótolnak. A mostani kiállításon magyar festők csak gyéren vannak képviselve, ezek sem valami kiváló művekkel. Az ifjabb festők közül legjobban feltünik *Gyárfás* Jenő, ki most mutatja be magát először két életképpel és *Spányi* Béla egy nagy tájképpel. A külföldi művészek közül legnagyobb érdekeltséget a londoni *Alma-Tadema* két festménye ébreszt, mint rendkivüli gondos részletezéssel festett képek, s mint a melyek ára aránylag kis voltuk mellett is 10—14,000 márkára van téve. Az egyik egy fiatal lányt ábrázol, ki egy kut medenczéjében nézi magát; a másik pedig egy ó-kori egyiptomi özvegyet, ki férje holttesténél sir. Mind a kettő a legkisebb parányokig kidolgozott festmény. A tárlat feltünő művei *Sztrojovszky*

(Danzigból) nagy életképe: egy galicziai zsidó nászmenet; *Suchodolszky* (Drezda) költői érzékről tanuskodó festménye, mely sötét éjjel egy karthauzi barát temetését tárja föl viaszgyertyák bús világitása mellett s a barátok százakra menő csoportjával; *Fikentschertől* egy kisebb alaku csatakép; a berlini *Tschautsch* bizarr előadásu „Bájital“ és „A bősz vadászat“ feliratu nagyobb képei; *Kohler* Károlytól (Salzburg) Agrippina és kedvese; *Rex* Oszkártól (Prága) az érzékiességgel festett Aktäa. Történelmi tárgyu festmény alig van; annál gazdagabb azonban a tárlat tájképekben s ezek közt becses darabokat láthatni.

il suo studio critico «*Empedoche*» e del 1920 l'«Epicuro». Vennero poi «Eros. Il libro dell'amore nella poesia pura», «L'Epigramma greco», e quella che è la più bella e la più importante delle sue opere: la traduzione in versi italiani degli Idillii di Teocrito. Saggi di storia letteraria e di analisi delle correnti letterarie sono «Teocrito», «L'Aristo- tele perduto e la formazione filosofica di Epicuro». Sue opere recenti sono «I Poeti Apollinei . . . opere, Euripide, Orazio», «Gli studi sul pensiero greco».

Gian Battista Bonino dal 1930 è ordinario all'Università di Bologna e direttore dell'Istituto di chimica fisica e di elettrotecnica, della Facoltà di scienze e di chimica industriale. È stato nel 1934—35 direttore della Scuola Superiore di chimica industriale e nel 1935—37 preside della Facoltà di Farmacia. È stato insignito dei premi «Volta», «Morselli» e «Mussolini» (1937), è membro di varie accademie scientifiche italiane e straniere. Ha dedicato i suoi studi a

Spányi Béla festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Spányi Béla (Pest, 1852. márc. 19. — Bp., 1914. jun. 12.): festő. Szolnokon, Bécsben és Münchenben tanult, 1878-ban visszatért Szolnokra. A hangulatos, finom tájképek mestere volt. Élt Párizsban és Münchenben is, de legszivesebben bodajki otthonában tartózkodott. Korai müveit részletező előadásmód jellemzi. Stilusa később oldottabbá vált. Az Országház étterme számára öt nagyméretü tájkép-falfestményt készitett. 1905-ben gyüjteményes kiállitása volt a Mücsarnokban. Számos müvét (Faluvége, Országut este, Bodajki Kálvária stb.) az MNG őrzi. — Irod. Di.: S. B. (Művészet, XIII.-1914).

SPÁNYI BÉLA.

AZ őszi hangulat, a mocsaras tájak és a rejtelmes poézisű erdők jeles festője, Spányi Béla. Vácon egy Török nevű öreg festőnél kezdte meg tanulmányait kora fiatalságában, majd állami ösztöndíjjal 1870-ben Bécsbe ment a festészeti akadémiára, de húsz esztendős sem volt még, amikor meggyőződött arról, hogy az iskolai szabályok helyett magától a természettől kell tanulnia.

Kiment tehát a szabad természetbe és leste tanításait. Már első képeiben feltünt a természettel való szoros barátsága s az 1882-iki őszi kiállításon bemutatott „Októberi első negyed" című képe általános tetszéssel találkozott. Párja ennek a képnek hangulatosság dolgában „Az utolsó gólya" című. Igen sok képét külföldi műkereskedők vették meg. Leghangulatosabb képeit Szolnokon festette, ahova mindég vissza-visszatér.

Igen szereti a komor hangulatú tájakat s ebbeli tulajdonságát a következő kedves anekdotával jellemzik művésztársai. Panaszkodott egy ízben, hogy nem talál hirtelenében megfesteni való szép tájat. Ajánlottak ekkor számára egyet s el is sietett oda. Gyönyörű napsugaras vidék volt; mindenütt ringó

HAZAFELÉ — FESTETTE KOSZTA JÓZSEF

búzakalászt, nyíló virágot, suttogó lombokat látott a szem. Ünnepi pompájába öltözött a természet s elizeumi hangulat ömlött el rajta. A művész egy pillantást vetett a tájékra, azután megfordult és hazasietett, mondván:

— Ó, be ronda vidék!

Mást akartak neki ajánlani, de ő most már maga indult el tájat keresni. Mikor hazatért, örömmel mondotta barátainak:

— Most találtam egy igazán szép tájat. Örökösen esik ott az eső s alig lép az ember kettőt, már valami pocsolya szélére jut, ahol festői össze-visszaságban henteregnek a békák. Akárhova nézek, mindenütt komorságot látok. Mindenütt sár és pocsolya, mindenütt korhadt fák és összedőlt vályog-kunyhók. Ó, be isteni vidék! Ezt már érdemes festeni!

EISENHUT FERENC.

AZ ifjúkori küzdelmek egész sora jellemzi e már elhúnyt jeles festőművészünk pályájának kezdetét. Németpalánkán született 1857-ben. Szegénysorsú apja, akinek kilenc gyermeke volt, tíz esztendős korában Pestre küldte Németpalánkáról, hogy valami mesterséget tanuljon. Testvérbátyja, aki egy vasárú-üzletben volt alkalmazva, bejuttatta tanulónak egy kőnyomdába. Már ekkor ügyesen rajzolt s azt hitte, hogy a kőnyomdában majd alkalma lesz a tanulásra. Mestere azonban számlákkal és mindenféle megbízásokkal ide-oda küldözgette s csakhamar be kellett látnia, hogy ezen az úton nem éri el művészi vágyait. Végre ott hagyta mesterét s beállt bátyja mellé az ujpesti vasárú-üzletbe, s megriadva az elébe torlódott sok akadálytól, nem is remélte már, hogy a művészetnek szentelheti az életét. A kőnyomdában töltött ideje alatt el-eljárt a reáliskola vasárnapi rajzóráira, s amikor pompásan lemásolta Munkácsy „Siralomház"-át, pártfogói kieszközölték számára, hogy mint magántanuló naponta bejárhatott a mintarajziskolába. Délelőtt rajzolni tanult, délután pedig a vaskereskedésben hűségesen végezte hivatalos dolgát.

Két esztendő telt el igy s végre elérhette legnagyobb vágyát: eljuthatott Münchenbe, hogy ott tovább képezze magát. Havonta húsz forintból kellett megélnie, s csak akkor javult a sorsa, amikor jóakarói állami ösztöndíjat eszközöltek ki számára. Különös, hogy a müncheni festőiskolában megfeszített szorgalma ellenére sem tudott boldogulni, s végre az a csapás érte, hogy az állami ösztöndíjat is megvonták tőle. Már-már le akart tenni arról a szándékáról, hogy a festő-pályán marad, amikor egy Münchenben lakó orosz festő-család biztatására ismét beiratkozott a müncheni festőiskolába, s most már olyan szerencsével, hogy csakhamar az akadémia ezüst érmével jutalmazták meg működését s újból megkapta az állami ösztöndíjat, amelyre olyan nagy szüksége volt.

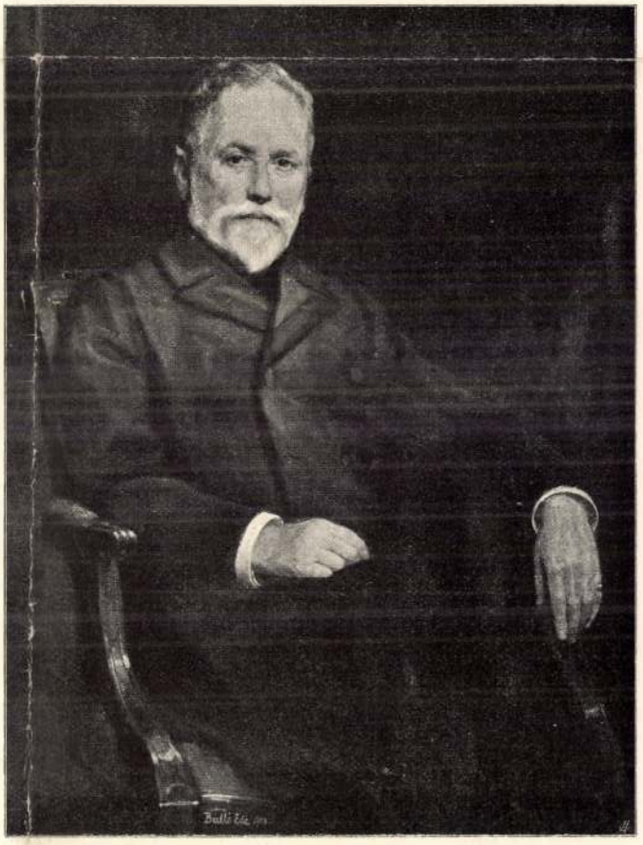
Pályája ezután új fordulóhoz jutott. Egyik festőbarátja társaságában és támogatásával keletre utazott s itt annyira megragadta képzeletét a színek pompája, hogy egészen az orientális festészetnek szentelte magát.

Később évek multán, még egyszer felkereste a keletet, bejárva vázlatok készítése végett Törökországot, a Kaukázust, Egyptomot, Tuniszt. Számos festmény őrizi az emlékét második keleti útjának is. „Gyógyítás a kovácsnál" és „Gül baba halála" című képeit a király vette meg.

Ez utóbbi képe még abban a kitüntetésben is részesült, hogy megnyerte az állami nagy aranyérmet. Az 1893-iki berlini kiállításon pedig a kis aranyéremmel tüntették ki.

Nevezetesebb és nagyobb feltűnést keltő keleti tárgyú képei a következők: „Arab kávéház", „Tifliszi pénzváltó", „Az irástudó", „Hadi zsákmány", „Rabszolgaság", „Kígyóbűvölő", „A mesemondó". A millennium alkalmára Zenta város megbízásából megfestette „A zentai csata" című nagyszerű képét, mely most a zentai városház dísztermében van elhelyezve. Részt vett a millenniumi díszmenet nagy körképének megfestésében is s Petőfi újabb díszkiadásában ő illusztrálta a történeti tárgyú elbeszéléseket.

Münchenben halt meg 1903-ban. Javaerejében dőlt ki a munkából. Erős fizikumu ember volt, s erős testében fiatalos lélek lakozott.

DR. KORÁNYI FRIGYES ARCKÉPE FESTETTE BALLÓ EDE

773. *Weber Eduard:* Tájkép alakokkal

Spányi Béla

681. *Spányi Béla:* Erdőrészlet

Művészeti Közlöny
1936. 4. k. 17.

Spányi Béla: Őszi hangulat. Hazatérés az őszi szántásról.

Lyka Téli tárlat 1900—1.

képek korán ráirányították a Benczúr-iskola e becsült tagjára a figyelmet; egyik képét megvette a király, neve azonkívül a Képzőművészeti Társulat egyik kiállításának plakátja révén került forgalomba.

Annak a nemzedéknek, a mely Hollósy Simon és a Julián-iskolán át került haza, egyik nagytehetségű tagja Poll Hugó. Sokáig idegenben élt, ennek a tanúságát sürűn láttuk breton képeiben, a melyekkel legtöbb tárlatunkat felkereste. A szinek és tónusok enyhe változatai tanulmányának legkedvesebb tárgyai, egyik nagyméretű képével, a mely Miatyánk címen hamar ösmertté tette nevét, bevonult az állami képtárba is. Munkássága komoly festői törekvései révén keltett figyelmet s míg azelőtt jóformán mindig külföldi impresszióit festette meg, most, a mióta haza költözködött, a mi földünk népének életéből mutat képeket, mint most kiállított művei is mutatják. Háry Gyula viszont egészen itthon képezte ki magát, eleinte a mintarajztanodában, azután Lotz mester vezetése mellett tanult s egyike lett legkeresettebb illusztrátorainknak. Száz s ezerszámra mennek rajzai, a melyekkel különböző könyvek és folyóiratok hasábjait diszítette, tollrajzainak különösen gazdag gyűjteményét az »Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képben« című nagy munkában találjuk nagy mennyiségben. Most pedig száznál több apró képet állított ki, festményt, vázlatot vegyest, köztük nagyon lelkiismeretes és pontos tanulmányokat is, a melyek megmagyarázzák, hogy minő úton jutott nagy rajzolási készségéhez.

Háry gyűjteménye a kollektiv kiállítások egész sorát nyitja meg. Az ily fajta bemutatókat joggal megkedvelte a közönség, sok okulást rejtenek magukban és temérdek intim vonást árulnak el a művész céljairól, útjairól. Itt van például Katona Nándor tizenhárom képe. Ez az érdekes művész már 1883-ban állított ki egy képet a műcsarnokban, de csak néhány év óta bontakozott ki teljesen egyénisége. A földhöz ragadt szegény késmárki fiút báró Mednyánszky László vette pártfogásába s vezette be a művészi szemlélet titkaiba. Katona éveken át bolyongott a Kárpátok havasai közt, fáradhatatlanul egyre festve, csak egyszer volt alkalma Párisba kerülnie, a honnan erősen megizmosodva jött vissza. Roppant sok szenvedésen, nyomoron esett által, de semmi sem riaszthatta el művészi céljaitól: most mint érdekesen kialakult festőt becsülik költészetteljes képeiért. Ő az elmosódott, homályos, misztikus hangulatok költője, ritka igénytelen, szerény művész, a kit csak művészi ösztöne tarthatott meg annyi küzködés és balsors közepette a festészetnek, a hol most legérdekesebb tájképfestőink sorába küzdötte fel magát.

Tájképekkel szerepel újabban eléggé gyakorta Knopp Imre is s ebben szép eredményeket ért el. Pedig azelőtt jóformán kizárólag arckép, genre és vallásos kép került ki műterméből s nem egy

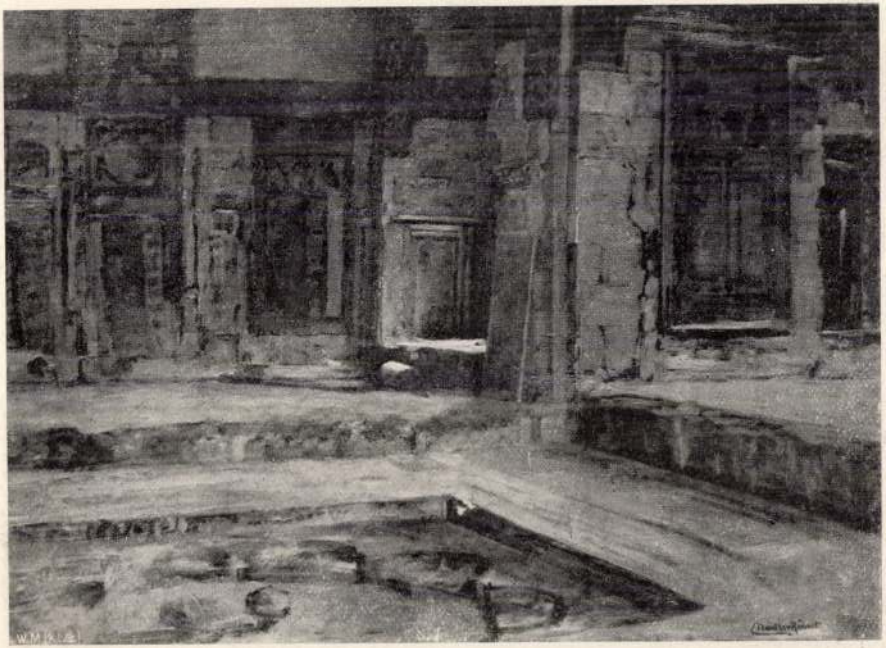
Spányik Kornél : Tavasz ébredése.

Spányi Béla K

336 K. Spányi Béla: Napos út.

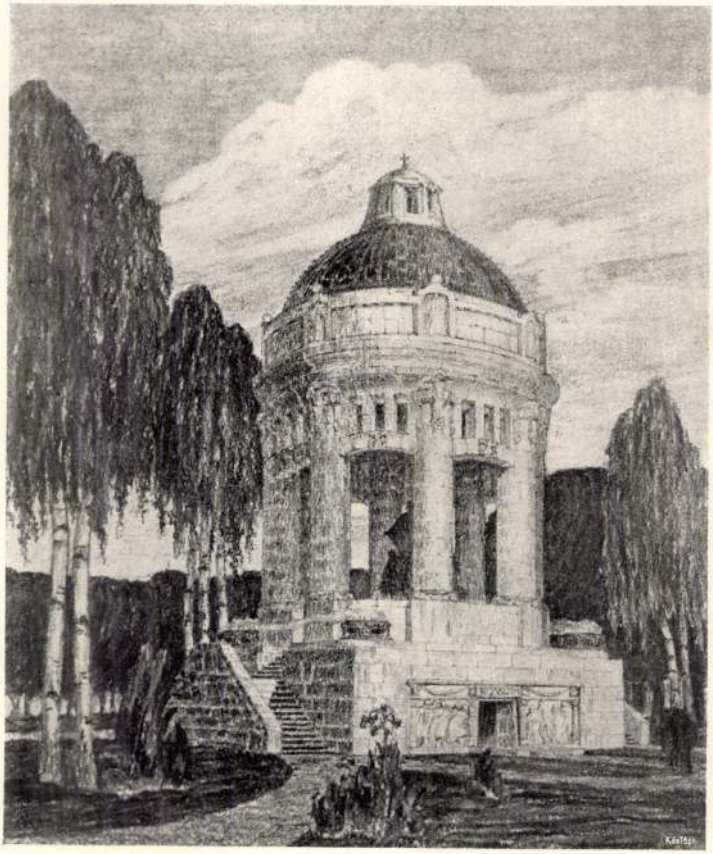
Műcsarnok 1909/10. téli Tárlat.

349 Nádler Róbert: Elhagyott arab ház fogadó-terme.

388. K. Spányi Béla: Hajnali szürkület.

466. Hikisch Rezső: Tanulmány Kossuth sírjához.

22. K. Spányi Béla: Bodajki kálvária.

499. Neográdi Antal: A kis kertben.

191. Spányi Béla: Reggel.

179. Vajda Zsigmond Margit.

Spányi Béla K.

11. K. Spányi Béla: Magyar cyprusok.

KMT. 1903/4. Felvidék

74. Zombory Lajos: Magaslaton.

326. K. Spányi Béla: Fogyó hold.

350. Neogrády Antal: Érik a paradicsom.

SPÁNYI BÉLA: ŐSZI HANGULAT

SKUTECZKY DÖME:
KÖNNYŰ MÁS KÁRÁN NEVETNI

29. Hegedüs László: Herkules a válaszúton.

48. K. Spányi Béla: Nyírfák.

341 K. Spányi Béla: A csóka-kőhíd.

397 Heyer Artúr: Angora-macska.

Spányi Béla.

253. K. Spányi Béla: Részlet a hegy tövében.

Képrőm. Tan. 1909.
Aw. Kiáll. Cat.

288. Vastagh Géza: Oroszlánfej.

K. Spányi Béla: Hervadó lombok.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KI

Pásztor János: Kubikos.

Vészédes László: Magyar Don Juan.

Endrei S.: Gróf Kinszky J.-né Pálmai Ilka arczképe

ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: A NAP UTOLSÓ SUGARAI

Spányi Béla

SPÁNYI BÉLA : FACSOPORT

Képzm.-Tais. Szép Kiáll. Cat
1927/28.

Eisenhut Ferenc

145. *Eisenhut Ferenc:* Rabszolgavásár.

Áverési Közlöny

1929. jun. 4. rk. n.

709. *Spányi Béla:* Tájkép gólyákkal.

b. Orczy Béla miniszter, Jauner igazgató és Weilen József Bécsből, Münster polgármester Kassáról, Haller K. polgármester Kolozsvárról, Szabadka város közönsége, a nagyváradi orthod. izr. tanitók, Eszterházy Kálmán kolozsmegyei főispán, a pécsi szintársulat, Zaccari Ádám Fiuméből, a munkácsi gymnásium, a munkácsi polg. kaszinó, Hollán altábornagy, Rónai Jáczint püspök, stb.

A bécsi sajtó helybeli képviselői: Singer Zsigmond a «Neue Freie Presse», dr. Mendel Lajos a «Neues Wiener Tagblatt» és Weinmann Antal a «Presse» képviselői együtt keresték fel Jókait, hogy szerencsekivánataikat kifejezzék. Jókai őket a legszivesebben fogadta.

Az irók és művészek társaságának üdvözletét *Urváry* Lajos adta át. *Jókai* megindulással válaszolt.

Délután az *egyetemi ifjuság* tiz tagu küldöttsége tisztelgett, s *Rakovszky* Géza, az egyetemi olvasókör elnöke köszöntötte a költőt, mire *Jókai* hosszabb beszédben válaszolt. «Nem akarok — ugymond — pathétikus szónoklatot tartani, az alkalom rá nem is országos fontosságu, csevegekveletek, mint arát jó baráttal.» Elbeszélte, milyen volt az ifjuság az ő korában. Buzditotta az ifjuságot, hogy az ő kezükben van a diadal, csak elérni kell azt akarni. Erre a küldöttség tagjait kebléhez szoritá, s homlokon csókolá, s megmutatta nekik dolgozó szobáját. Végül mindeniknek emlékül kéziratot adott.

A képviselőházban üdvözlő iratot köröztek e nap, s azt pártkülönbség nélkül irták alá a képviselők.

A fővárosnak épen ez nap tartott közgyülése pedig *Weisz* B. F. inditványára elhatározta, hogy szintén üdvözlő iratot küld a költőnek.

ARANY JÁNOSNÉ.

† február 19-én.

Arany János özvegye csütörtökön, február 19-ikén reggeli 9 óra után, hosszas szenvedés után meghalt. Hirtelen jött erős vérhányási roham egy pár percz alatt ölte meg a rég szenvedőt. Ugy halt meg ő is, mint férje: évekig tartott sulyos és fájdalmas betegség után, de halálküzdelmek nélkül, egyszerre. A hosszas szenvedés arra való, hogy elkészülhessünk a halálra s kivánatossá legyen a szabadulás; a hirtelen halál isten kegyelme, hogy ne kelljen szembe néznünk a borzalmak királyával, kinek csak közelgését érezzük, de arcza rémes vonásait nem látjuk.

Szép halál fejezte be a szép és nemes életet. Arany Jánosné, kinek neve irodalmunk s benne nemzeti dicsőségünk egyik legfényesebb nevével válhatatlanul van összekötve — mint nő és anya, de különösen mint a költő felesége — igazi példánykép volt.

A biharmegyei s jelesen nagyszalontai nemes családok egyik kiválóbbikának, az Ercsey-családnak lelki miveltségben s külső bájban egyaránt kiváló sarja, akkor szerette meg Arany Jánost s lett nejévé, mikor annak jövendő dicsőségéről s költői nagyságáról senki sem álmodott, a költő maga tán legkevésbbé. De Ercsey Juliska, a kihez a költő örökre keziratban maradt első szerelmi dalait intézte, talán sejthette, a mit senki sem álmodott. Ő megszerethette a testileg-lelkileg ép, deli, komoly ifjut, ki neki szivét, kezét — s azzal egyszerü aljegyzői állása szerény biztosságát ajánlotta fel. Meg is szerette, egész lélekkel s egy egész életre és attól kezdve ugy azonositotta vele magát életök egyszerü folyamában s később dicsőségében, mint csak nő tehette valaha. Attól az órától kezdve, a mint kezét nyujtotta neki, kizárólag neki és benne annak az egy gondolatnak szentelte életét, hogy férjét a gyöngéd szeretet minden gondjaival vegye körül, megóvja őt az élet gondjaitól s aprólékos bajaitól, magára vegye mind azt, a mi szellemét nyügözhette volna, s neki nyugalmat készitsen — a független munkálkodásra. És igy, bár a költő magából meritette ihletét, részben neje hű gondjainak köszönhetjük, hogy öröklétü műveit megalkothatta, irodalmunk és nemzetünk dicsőségére.

Mig Szalontán laktak, életök — a fiatalság teljében s boldog elégültségében — az egyszerü jóllét képe vala, két gyermekkel ajándékozta meg az ég s azok a szülők örömére nőttek. Aranynak az irodalomban fölléptével, s különösen «Toldi»-ja páratlan sikerével, a szalontai jegyzői lak — s a lakója — egyszerre hiressé lett, Petőfi vol az első, ki költőtársát ölelni sietett. De a költő fénye mellett a hű nő egyszerüsége sem halványult el. S mind azok, a kik ez időben a szalontai jegyzői lakot meglátogatták, egyenlő lelkesedéssel szóltak a költőről s ha az, gyérszavu voltában, kevesekkel éreztette lelke magas szárnyalását, ez mindenkivel szive jóságát és kedélye melegét. Nagy-Kőrösön, bár hasonlóan korlátolt viszonyok közt s annak megfelelő egyszerüségben, de házuk a rend, tisztaság, csin s bizonyos jóllét tükre volt, melyet Aranyné tudott megteremteni, hogy férjének ne kelljen szégyenkeznie a vendégek előtt, a kik Pestről mind többen s mind gyakrabban jöttek a költő látogatására. A gyermekek is nőttek; a «barna Laczi s a szőke Juliska» felserdültek, Laczi kitünő tanuló, Juliska csinos s mindenek fölött eszes és kedves leány lett: s a család a szép és boldog családi élet mintaképe lőn, melynek csak azért nem akadt irigye, mert mindenki szerette.

De a mint a költő magasbra s magasbra emelkedett alkotásaival, a dicsőség és hirnév régióiba, a növekedő fénynek (s azzal együtt növekedő anyagi jóllétnek is) sötét és végzetes árnyai kezdettek borulni. Arany Jánost betegség lepte meg, vértolulások, szédülések, fejbajok, előjelei későbbi — hosszas, kinos és gyógyithatatlan betegségének s baja egyre sulyosbodott s Pestre költözésök, bár rendszeres orvoslás alá véve, sem enyhitett rajta. A hű nő együtt szenvedett férjével, de nem mutatta, csak aggodalmai nevekedtek, kedélye s gondossága, szeretetének kifolyásai, nem csökkentek. Egy váratlan — sokkal nagyobb csapás, tönkre tette, összezuzta mind kettejöket. Forrón szeretett Juliskájuk férjhez ment Szél Kálmán szalontai ref. lelkeszhez, kiben derék férjet, ők szeretett vőt nyertek — s még a beteg apa azon régi vágya teljesüléséhez is, hogy Szalontára visszatérhessen valaha, közelebb látszott jutni. De a rövid öröm hosszu siralomra változott s a szép remények egyszerre örök éjbe merültek. A boldog fiatal nő anyává lett s kis leányának életet adva: meghalt. Ezzel a csapással ki volt mondva az Arany János itélete; testi baját lelki fájdalma sulyosbitotta s ő nem gyógyulhatott meg többé. Élt még, de évekig nem is dolgozhatott; s mikor ismét tollhoz nyulhatott, csak a haldokló hattyu énekét zenghette.

A gond, a bú, az együttszenvedés Aranynét is megtörte. Rég lappangó mellbaja rohamosan kezdett fejlődni. Időnként oly beteg volt, hogy félteni kellett, nem előzi-e meg férjét a halálban. Ettől felt maga is; nem az élethez ragaszkodott, hanem beteg férje ápolásának szent kötelességéhez, s csak arra kérte az istent, ne haljon meg előbb, hogy ne kelljen itt hagynia szenvedő kedvesét, hogy elvégezhesse végig a kötelességet. Hogy soká túl élni nem fogja, azt tudta jól. S az isten megadta neki e kérését, hűsége jutalmául. Erőt adott neki, hogy összeszedhesse magát mindannyiszor, ha férje állapotának sulyosbodása őt ápolására hivta fel.

Arany halála után (1882. október 22.) Aranyné élete nem volt élet többé, csak csöndes hervadás és forró sovárgás utána. Mellbaja egyre sulyosbodott. Fia, menye, unokája szerető gondban részesitették — mind hiába. Fürdőhelyeken kerestettek vele enyhülést — hasztalan. A nyáron még sokkal betegebben tért vissza Balaton-Füredről. Egyizben Szalontán, az utóbbi fürdőzés után Tolnamegyében, a nemes keblü Bezerédj Istvánnénál, kissé enyhülni látszott állapota; de nem tartósan. Az őszt és a telet mindig sinlődve töltötte.

Karácsonykor már nagyon rosszul volt s állapota azóta folyvást sulyosbodott. Agynak azonban nem esett, többnyire karszékében (férje karszékében!) üldögélt; de délutánjait s estéit mindennapos láz gyötörte. Napról-napra fogyott, sorvadt. Érezte közelgő végét, de nem panaszkodott. Tudta — hogy az a viszontlátás!

Csütörtökön reggel még felkelt. Unokájával, Piroskájával, ki egyedül lakott vele s két nőcseléddel, még elolvastatta magának a reggeli lapokat. Kilencz óra után nagy köhögés lepte meg s azzal oly rohamos vérhányás, hogy mire megrémült unokája s a hirtelen beszólitott cseléd a nyugágyra fektették: karjaik közt meg volt halva. Fia, a földhitelintézettől oda sietve, már halva találta.

Lelke egyenest, küzdelem nélkül röppent oda: a hova vágyott! . . .

Temetése, akadémiai palotai lakásából, melyet az akadémia kegyelete holtáig meghagyott neki — szombaton, d. u. 3 órakor volt, a ref. egyház egyszerü szertartása szerint, melynek buzgó és hivő hive volt véglehelletéig!

—*á*—*r*—

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Franklin-társulat kiadásában kiváló figyelmet érdemlő művek hagyták el ismét a sajtót. Tartalmukra nézve nagyon különböznek egymástól s igy a közönségnek többféle körére birnak érdekkel.

A szépirodalom barátainak nemcsak tartalmilag élvezetes, hanem külsőleg is diszes könyvet szolgáltat egyik jeles fiatal költőnk kötete: *Kárpáti emlékek*, költemények *Bartók* Lajostól, Spányi Béla eredeti rajzaival. Bartók költészete nem ebben a kötetben foglalkozik először a felvidék természeti szépségeivel, legendáival. Egy előbbi kötetének jelentékeny és értékes része már szólt erről. Az uj kötet negyvenkét költeménynyel fűzi tovább az erőteljes lyrai sorozatot, költői hévvel, mély érzéssel, mely a természet benyomásai után fakad, s a szerelem hangjaiban olvad össze. A könyv vastag velin papirra van nyomva, s tizennyolcz költemény élére Spányi Béla rajzolt tájképi illusztrációkat. Ára 2 frt. diszkötésben 3 frt. E sikerült diszkiadásnak négy lapját, négy szép illusztrációval, mai számunkban mutatványkép közöljük.

A művészetek története a legrégibb időktől napjainkig, irta *Pasteiner* Gyula. Nagy terjedelmü munka, mely 763 oldalt foglal el, s a nagy közönség számára kézikönyvül van szánva. Az utolsó években a művészetek történetéből nem egy magyar munka jelent meg, s a festészet, szobrászat, épitészet, archaeologia iránt nagyban növekedett az érdeklődés; de hiányzott oly munka, mely rendszeresen foglalkozik a művészetek fejlődésének történetével, s a régi kor emlékeivel, a középkor mestereinek művészi irányaival és alkotásaival megismertet. Pasteiner Gyula egyetemi magántanár az ily ismeretekben való tájékozás eszközét nyujtja ebben a műben. Gondos tanulmány és a feladat szakirodalmának kellő ismerete képezik főalapját a terjedelmes könyvnek, Az előadás pedig világos, s a nagy anyag feldolgozását könnyü figyelemmel végig kisérni. Külön fejezetek alá sorolvák a különböző művészetek és népek, s mindenütt számos rajz tájékoztat. Összesen 352 ábra és kép van e kötetben. Az első rész a művészetek kezdetleges fejlődésével foglalkozik a történelem előtti időkben, szól a kő- és a bronzeszközökről, az agyagművekről, s az első épitési emlékekről. Ezután áttér az épités történetére, melyet aztán végig vezet egész az ujabb épitkezésekig, s a magyarországi épitési műemlékek és modern alkotások felsorolásával fejezi be. Nagy közönség számára iratván a mű, a szerző mindig figyel, hogy tanulságos eredményt biztositthasson, s az illusztrációk által szemlélhető példát nyujtson. Nemcsak a nevezetesb műemlékek, romok képét adja, hanem az épitési styl egyes részleteit, a műemlékek tagozatait, olykor alaprajzát is. Hasonlóképen dolgozta a többi részt is, mindeniket az őskor emlékeinél, az első kisérleteknél kezdve. A második rész a szobrászat története, ezt pedig a képirás története követi, mely a legterjedelmesebb része a munkának, s egybe kapcsolja ezzel az iparművészet történetét is. A művészetek fősajátságai, jelenségei együtt vannak itt, s a részletekből annyi, mennyit az ismeretek megkivánnak. De nincs tulterhelve részletekkel, mert minden a saját helyén tárgyalva, saját korszakának, népének jellemzésére szolgál. Teljes elismerésre méltó fáradság, mely a magyar közönséget abba a helyzetbe juttatja, hogy a művelődéstörténet oly fontos részét, minő a művészetek, hazai nyelven is végig követheti fejlődésében és multjában, s nem kell idegen forrásokat keresnie, melyekhez különben is csak nehezen juthat. Pasteiner a legjelesebb ily munkákat használta föl s a vizsgálódásnak, a tudományos felfogásnak napjainkig elért szinvonalán tárgyalja és ismerteti vonzó anyagát, maga részéről is tiszta itélettől vezettetvén. A szöveg mellé a sok illusztráczió megválasztása is emeli a munka értékét és használhatóságát. Ára 6 frt, vagy diszkötésben 8 frt.

Dél csillaga, a gyémántok hazája, Verne Gyula regénye, franciából forditotta György Aladár. A geniális franczia iró ez uj művének magyar kiadása diszes könyvalakban 289 oldalra terjed, s ötven kép járul hozzá. Ára 1 frt 60 kr.

Iskolai vagy átalában tanulási czélokra valók a következő könyvek:

A «Jeles irók iskolai tárá»-ban (XXIV. kötet) *Berzsenyi ódái*, középiskolák számára magyarázza dr. Versényi György, körmöczbányai főreáliskolai tanár. Az ódáról szóló átalános bevezető rész után Berzsenyinek negyvenegy ódáját közli irodalom-történeti, széptani és egyéb jegyzetekkel. Ara 50 kr. — *Elemi vegytan*, a középiskolák alsóbb osztályai, valamint a polgári iskolák és tanitóképző intézetek számára, irta Balló Mátyás, a tud. akadémia tagja, fővárosi vegyész és reáliskolai tanár. Harmadik kiadás, számos ábrával; ára 1 frt. — A kereskedelmi tankönyvek közé tartozik: *Az egyszerü és kettős könyvvitel tankönyve*, kereskedők és iparosok számára, ugyszintén a gyakorlati pályára készülők öntanulására és iskolai használatra, irta Novák Sándor, keresk. akadémiai rendes tanár; első rész; második javitott kiadás. Ára 1 frt 60 kr. — *Angol és magyar beszélgetések kézikönyve* (Handbook of english and hungarian conversation), irta Bizonfy Ferencz, kinek elterjedt angol nyeivtanához kiegészitőül szolgál, de önállólag is jól használható; ára 1 frt 20 kr, vászonban kötve 1 frt 60 kr.

Az orvosi közönségnek terjedelmes belgyógyászati mű első része indult meg, melyet bizonyára méltányolni fognak mind a gyakorló orvosok, mind pedig az orvostan hallgatók: *A belgyógyászat tankönyve*, orvosnövendékek és gyakorló orvosok számára, irta dr. Purjesz Zsigmond, kolozsvári egyetemi tanár, a szöveg közé nyomott számos ábrával. Az orvosi tudomány legujabb vivmányait dolgozta föl. Az egész munka 75 sűrűn nyomott ivre terjed; három részben fog megjelenni két-három havi időközben, tehát még ez év folytán teljes lesz. A most megjelent első rész (272 oldal) az átalános fertőző bántalmakkal és a légzőszervek bántalmaival foglalkozik. Ára 2 frt 40 kr.

Kautz Gyulának nagybecsü «*Allamgazdaság vagy pénzügytan*» művéből, melyet a tud. akadémia jutalommal tüntetett ki, a *negyedik kiadás* jelent meg, egészen átdolgozva, kiszélesbitve. Ára 2 forint 50 krajczár.

Ráth Mór kiadásában *Arany János összes munkáiból* a huszonhetedik füzetetet veszi a közönség. A nagy költő Aristofanes-forditásaiból «A darázsok» egészen s «A béke» kezdete van e füzetben. Ara 60 kr. A «*Magyar nemzet családi könyvtára*» vállalatban pedig a költő irodalomtörténeti tanulmányaiból és jellemzéseiből van összeállitva egy kötet «*Zrinyi és Tasso — irói arczképek*» czimen, ez utóbbiak közt Gyöngyösi István, Orczy Lőrincz, Gvadányi József, Szabó Dávid, Ráday Gedeon; valódi irói arczképek. *Eötvös József összes munkáiból* is kaptunk egy füzetet, mely a költeményeket közli s «A molnár leánya» czimü szép népies elbeszélést kezdi meg; ára 50 kr. — *Római világ*, müvelődéstörténeti rajzok a császárság fénykorából, több mű felhasználásával irja dr. Bozóky Alajos nagyváradi jogakadémiai tanár. Az érdemes munkából az ötödik füzet került ki sajtó alól, számos képpel, ára 60 kr. — *Az 1884-ik évi országgyülési törvényczikkek*, jegyzetekkel és utalásokkal ellátva; ára 2 frt 20 kr.

Irodalom- és müveltségtörténeti tanulmányok a Rákóczi-korból, irta *Thaly* Kálmán, kiadja Ráth Mór. Egy toldalék is van hozzá, kuruczvilági kiadatlan költeményekből, melyek megbővitik az ugyancsak Thay által kiadott kuruczvilági költemények tárát. E tanulmányokkal Thaly kiegészíti a Rákóczi-korszak felkutatására irányult nagybuzgalmu munkásságát, s egy forrongó korszaknak kulturális életéről nagybecsü adatokat állit össze. Bizonyára nem a legkedvezőbbek a körülmények, hogy e korszak, mely viharos és dult volt, — a magyar müveltség képét hiven mutassa, de az előbbi korszakok sem nyugodtabbak, a küzdelmek soha sem engedik meg, hogy Magyarország a kultura befolyásának átengedje magát.

Nálunk a fényüzés és a pompa szeretete, a magyar viseletek drágaságai állandók maradtak s ezek a műipart tartották fent és fejlesztették, ezek közt főkép az ötvösséget. Élénken festi ezt Thaly mindjárt az első közleményben, mely II. Rákóczi udvartartásával ismertet meg. A fejedelem fényes udvara, az udvar szelleme, szokásai, s ünnepélyei, a főurak élete és fényüzése, továbbá a gazdasági, kereskedelmi, mivelődési és művészeti viszonyok, tanügyi állapotok elevenen rajzolt képe mellett sok megnyugtatást találunk itt, hogy még e nehéz időkben is mily tért foglalt el a kultura. Bercsényi Miklós nemcsak vitéz hadvezér, hanem európai miveltségü férfi, ki jelentékeny könyvtárral is birt. A második tanulmány ugyane korszak mivelődési életét világitja meg; a kor jóslataival és babonás hiedelmeivel foglalkozik. A harmadik, csaknem száz oldalra terjedő mű, irodalomtörténeti tanulmány egy magyar költőnőről, báró Petrőczy Kata Szidóniáról, ki a hires gróf Pekry Lőrincz felesége volt s az 1658—1708-dik években élt. Ezt követi ghymesi gróf Forgách Simon, a hires kurucz tábornok irói méltatása és jellemzése. Végül az ötödik tanulmány a XVIII. század elejebeli magyar katonai irodalom tanulságos ismertetését adja. Befejezi a kötetet néhány történeti hűségü vers és számos buzditó dal, melyek szintén értékes adatok e korszak történetéhez. Köztük a «Bujdosó Rákóczi» czimü népballada, «Az világhoz szabott ének» 1675-ből (mely a demagogikus mozgalmakat ostorozza) a korszak irodalmát gazdagitó darabok. A nagy terjedelmü kötet ára 3 frt 40 kr.

Utazásaim a föld körül, irta *Vékey* Zsigmond. Egy világjártas hazánkfia, sok tapasztalatu, élénk szemlélődő ember élményeit és benyomásait adja e kötet. Vékey a forradalom után ment külföldre, s bejárta a fél földtekét. Visszatérve hazájába, felolvasásokat tartott utazásairól s e felolvasásokat — melyekből annak idejében lapunk is közölt — foglalta össze e kötetben, sok érdekest tárva föl abban mindazoknak, kik az utazások, a földrajz és népisme iránt érdeklődnek. Londonból kelt utra, s aztán leirja élményeit Afrika partjain, a Jóreménység fokának körülhajózását, megérkezését Ausztráliába, Melbournebe; az ausztráliai, uj-zélandi, Fidsi- és Hawaii sziget természeti nevezetességeit; Kaliforniába, San-Franciscóból New-Yorkba tett utját, New-York, Washington s az észak-amerikai élet sajátosságait s visszatérését New-Yorkból Budapestre. A csinosan kiállitott, 312 lapra terjedő munka, szerző arczképével, Aigner Lajos kiadásában jelent meg. Ára 2 frt.

Folyóiratok. Az «*Archæologiai értesitő*» (az akadémia arkhaeologiai bizottságának és a régészeti társulatnak közlönye) uj folyama az eddiginél kisebb alakban jelent meg, de tartalma mennyiségére az eddigi marad. Szerkesztését Pulszky Károlytól Hampel József vette át, ki gazdag tárgyu füzettel inditotta meg az uj folyamot. Főbb czikkei: Budavárának régi helyrajza, Némethy Lajostól, ki Budának egy 1541-ből fenmaradt képét is bemutatja. Zsujtai bronzlelet, Csoma Józseftől. Bányászszobrok a dácziai aranyvidékről, Téglás Gábortól. Régészeti ásatások a budai kapuczinus hegyen, dr. Wekerle Lászlótól stb. Mindezek mellett illusztrácziók is vannak. Következik a bő irodalmi rovat, különfélék, könyvészet, egyesületi közlemények. — A «*Századok*» a történelmi társulat közlönye uj számában Fraknói Vilmos folytatja II. Ulászló király választásáról irt tanulmányát; ezt követi Acsády Ignácz dolgozata: A Széchyek Murányban, Karancsberényi báró Berényi György élete és politikai müködése 1601—1677. Komáromy Andrástól. I. Miksa császárnak Bécs és Székes-Fehérvár elfoglalására vonatkozó 1490. évi feljegyzései, Kápolnai P. Istvántól. Történelmi munkák ismertetése Barabás Samutól, Kiss Mórtól, stb. — *A Magyar zsidó-szemle* (szerkeszti Bacher Vilmos és Bánóczi József) januári számában dolgozatokat közöl Klein Mórtól: az agádáról (a talmud egyik része), Perls Armintól az anyakönyvelés fejlődéséről; Kohut Sándortól «A gadesi Herakles a jeruzsálemi talmudban», ezenkivül irodalmi tanulmányokat, társadalmi és tanügyi czikkeket stb.

Az operaszinházban ismét *Wiltné* asszony szerepel, s e hó 19-én lépett föl először a «Hunyadi László» operában mint Szilágyi Erzsébet.

Az aradi szinházat a pályázó szinigazgatók közül *Krecsányi* Ignácz nyerte el, kinek társulata Debreczenben működik.

Matejko festménye a műcsarnokban. E hó 15-ike óta a hires lengyel művésznek, Matejkonak nagy festménye látható a műcsarnokban, melynek felülvilágitott termében egy egész falat elfoglalt. Matejkó, ki minden festményében lengyel akar maradni, itt is nemzete dicső korának egy töredékét örökiti meg. A kép czime «Brandenburgi Albert meghódolása I. Zsigmond lengyel király előtt» de maga a művész azt a czimet adta neki «Poroszok hódolása a lengyel királynak». Eddigelé külföldön is sok helyen ki volt állitva s politikai szempontokból nézték igen gyakran a lengyel mester művét. Mégis a berlini akadémia mult évi kiállitásán a jury egyhangulag ennek itélte a nagy arany-érmet; hanem Vilmos császár a határozatot megsemmisitette. Ez esemény a kép és mestere iránt csak növelte az érdeklődést. Igy Prágában, hol inkább az ellenkező nemzetiségi áramlat van felszinen, az egész lakosság tüntetőleg, tömegesen látogatta a kiállitást.

A festmény Matejkó egyik legnevezetesb alkotása, egyesitvén magában a lengyel mester előnyeit és hiányait. Ez utóbbi a tulságos sok alakban. a világos szinekben és a távlati felfogásban mutatkozik. Matejkó tudvalevőleg oly rövidlátó, hogy ily nagy festményen nem képes végig tekinteni. Mintegy ötven alakot látni Krakkó piaczán szabad ég alatt emelt trón körül, melyet Zsigmond király (1525) foglal el. A legyőzött Albert porosz herczeg előtte térdel; egyik kezében a porosz sasos zászló, másik kezét a bibliára teszi, mely a király ölébe van helyezve. Mögötte a lengyel lobogót lengetik diadalmasan. A jelenetet lengyel, porosz alakok veszik körül, s tanuja a nép is. Az alakok kifejezők nem csak arczukban, de mozdulatukban, sőt mozdulatlanságukban is. A hódolók komorsága, a győzők büszkesége és méltósága visszatükröződik az arczokon. Kitünőn van rajzolva minden rész, a szinpompa pazar, s a korhűség, mely az arczképekben, öltözetekben, fegyverzetben érvényesül, nagy tanulmányt és műérzéket hirdet. Nálunk a politikai felfogás is a kép javára szól, s a festményt nagy érdeklődéssel tömegesen nézi a közönség.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 16-iki ülésén szaktudományi előadások kerültek napirendre.

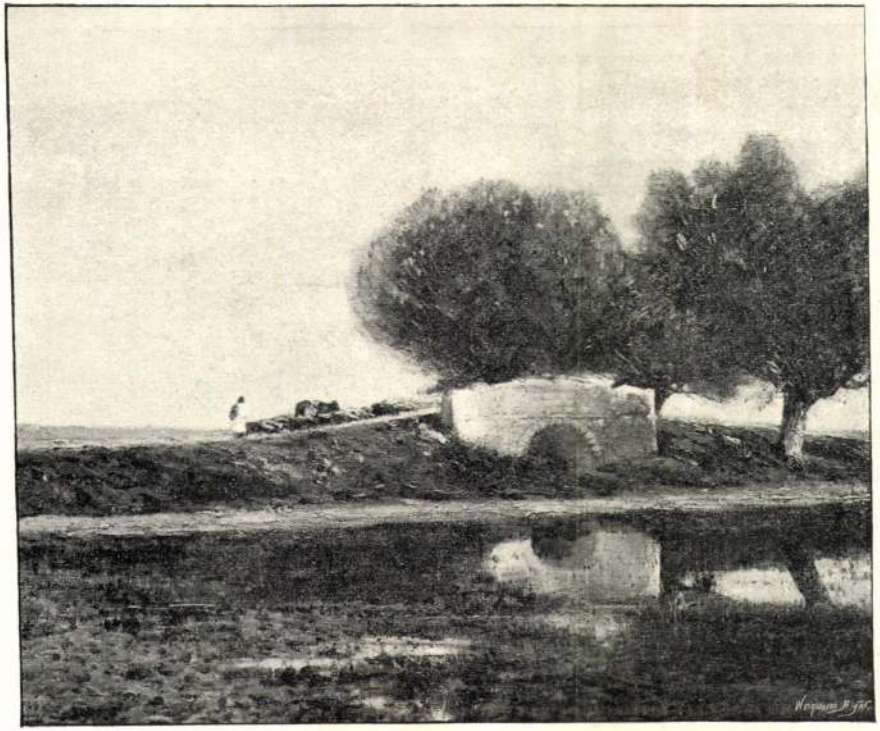
Dr. *Szabó* József előadása főkép Budapest közönségét érdekelheti, mert jeles tudósunk a fővárosi vizvezeték ügyében a mellett emelte föl szavát, hogy a fővárost ne a Dunából lássák el ivóvizzel, hanem forrásvizet vezessenek Göd vidékéről, a hol gazdag és mélyről fakadó forrás-telepek vannak. E forrásokról értekezett most «Göd és Dunakeszi forrásvizeinek geologiai viszonyai» czimen. Tudományos adatokkal bizonyitotta, hogy e források nem felületi vizek, melyek a közönséges kutakat táplálják, hanem geologiai források, melyek nagy mélységekből erednek, mint azt a rétegekből és a viz hidegségéből is ki lehet mutatni. *Krenner* József ásványtani előadása «A Zygaditról» szólt; ugyancsak ő mutatott be *Loczka* József nemzeti muzeumi vegyész részéről ásvány-elemzési közleményeket. Ezek közt van két erdélyi nyers arany elemzésének eredménye is. E fehéres aranyak nem kis mennyiségü ezüstöt tartalmaznak.

Gothard Jenő, a herényi obszervatorium tulajdonosa, mint vendég ez obszervatoriumban 1884-ben eszközölt asztrofizikai megfigyelésekről tett előterjesztést. *Konkoly* Miklós is csillagászati munkálkodásokról adott jelentést, s bemutatta a déli égöv átkutatásáról szóló munka második részét. Az első részt egy év előtt terjesztette elő. A munka most már befejezéséhez közeledik. A megfigyelésekkel dr. Kövesligethy Radó volt megbizva, s elismerésreméltó buzgósággal és szakértelemmel teljesitette. Konkoly még a hulló csillagoknak a magyar korona területén 1884-ben tett megfigyeléseiről is sorolt föl adatokat. A megfigyelő állomások száma háromra apadt. Ó-Gyallán kivül, Budapesten Bártfay József és Hell Béla egyetemi hallgatók szerveztek megfigyelő állomást, Vág-Sellyén pedig Zeller Árpád. Ó-Gyallán nyolcz napon lehetett följegyzéseket tenni 92 hulló csillagról, Budapesten négy napon 71, Vág-Sellyén pedig két estén 10 meteor pályáját jegyezték föl. A följegyzett hulló csillagok száma tehát 182. B. *Eötvös* Loránd ismertette *Klupáthy* Jenő egyetemi tanársegéd dolgozatát: «A folyadékok közötti válaszfelületek feszültségéről.» Végül *Schuller* Alajos olvasta föl *Koch* Antal válaszát Krenner József «közleményeire a Szaboitra nézve.» Koch azt vitatta volt, hogy a Szabóit ásvány elemzésében Krenner tévedett, de most elismeri, hogy igaza volt.

A Petőfi-társaság e hó 15-iki felolvasó ülésén ismét nagy hallgatóság gyült össze.

Torkos László egy szép lyriai költeményét a «Kis madarká»-t Komócsy József hatással adta elő. Utána *Beniczkyné-Bajza* Lenke olvasta föl «Legfőbb ur» czimü érdekes rajzát, melynek tárgyát egy Lear királyéhoz hasonló kis mese képezi, a szerencsétlen apa története, ki jó fiát félreismeri, a gonosz fivérre ruházza vagyonát; ez azonban rút hálátiansággal fizet. Ezután ujra költemények következtek. *Komócsy* József *Bulla* Józseftől «Vizió» czimü költeményt, *Szmrecsányi* Paulától «Háztartás» és «Gyermekeimhez» czimü vonzó lyriai csendéletképeket mutatott be. Végül *Tolnay* Lajos adta elő *Hentaller* Lajosnak «A megcsalt asszony» czimü rajzát. A fölolvasásokat tetszéssel fogadta a közönség.

A nemzeti tornaegylet e hó 15-ikén tartotta közgyülését Arany László elnöklete alatt. A titkári jelentésből kitünik, hogy az egyletnek 104 alapitó, 23 pártoló és 470 rendes tagja van, mely utóbbiak 208 órában tartottak az elmult évben gyakorlatokat. A bevétel 22,817 frtot, a kiadás 19,522 frtot tett ki. Az országos kiállitáson is részt vesz az egyesület, s kiállitva lesznek az egylet történetére s a tornászatra vonatkozó adatok, az egyleti csarnok alaprajza, a dr. Boch-féle anatomiai modellek, mintaszerek, hordozható korlát' ló, bak, mászó póznákkal, stb. *Kun*

105. Spányi Béla. őszi táj.

Képzőmüv. kiáll. 1897/98
Béli Gyula tulajdona

72. Háry Gyula. A gráczi óratorony.

Spányi Béla

JENDRÁSSIK JENŐ (1860—1919)

109. Spányi Béla festőművész (1852—1914) képmása. Tollrajz tussal. Jelezve lent jobbra: Jendrássik Jenő.

Ernst Lajos tulajd.

Magyar művészképm.

MEINL
KÁVÉ

HEREND 100 ÉVES

És szólt tovább a *Marblehead* kommandója!

— Tüzelést beszüntetni... Hajósorban hátra,

A várban már tiz percz óta szünetelt a lövöldözés; sürü fekete füst gomolygott az ég felé: melyben magasra csaptak a lángok: végig az utczák során...

*

Künn az oczeánban, egy tengeri mértföldnyire a parttól, fekszik a hajóhad. Árboczait, fel a csúcs legmagasabb pontjáig, ellepi a matrózok sürü tömege s azok a lángok a vár falai közűl mintha ide vetnék fényüket a kipirúlt arczokra: leragyog azokról a diadal örömmámora. A tenger sima, csillogva fürdik benne a tropikus forró nap, a futó szél meg el-elkapdossa a diadalorditást, mely végig fut az árbóczokon hajóról-hajóra, mint egy üzenet.

«... Remember the *Maine!*»

*

Mintegy félórai várakozás után végre feltünik ismét a jelzőlobogó a *Marblehead* parancsnoki hidján:

— *Scindia, St.-Paul* előre! — csapatok a szárazra!...

A két hajó fedélzetén megszólal a harsona, sivít a sip: sorjában, fegyverben áll a katonaság, csapatokra osztva, tisztjeikkel élükön, — a csolnakokba beszállásra készen.

— Farewell, boys! God bye! — kiált a sok matróz még egy utolsó bucsúszót az indulóknak, kiket talán sohse látunk többé viszont.

A két hajótest pedig száguld a part felé, a mig csak a fenékmélység a part megközelítését megengedi.

E közben a «New-York Journal» tudósitójának yachtja: a kis «*Windsor*», mely eddig a háttér távlatából gyönyörködött az ütközet látványosságában, előtör s a part mentébe siet, hogy a katonaság támadását fényképpel örökítse meg.

Vigan ficzánkolt a kis hajó, árbóczán büszkén lobogtatva az amerikai trikolort, — mikor a csöndet megszakitotta egy dörej: a vár fokáról reá irányzott ágyú szava.

A lövés kitünő volt; czentrumában találta a

Spányi Béla: *A bodajki Kálvária-hegy.*

festhet az őrület fantáziája sem, mint a minő e nehány pillanat volt.

Sokáig álltunk még érthetetlenül; szemünk oda volt szegezve az elsimult habokra, mik a roncs felett összecsaptak... s a viharedzett, rideg matrózok szemében megeredt a köny, az ajkakon kitört a düh riadalma.

A mi ezután következett, az mind oly mámoros volt, oly közömbös előttünk, hogy csak napok után tudtunk örvendeni a diadalnak. Negyvennyolcz órát voltunk már talpon pihenés nélkül s az izgalmak borzadályai megfosztottak ideig-óráig, végül annak is kétharmada megszökött a menekvők után.

Az amerikai katonaság partra szállítása a délután óráiban történt.

Az aczélcsolnakokban 25—30-ával zsúfolódott a fegyveres had, de még a part fövenyéhez sem értek: kiugráltak a habok közé s térdig, övig a vizben, karabélyaikat magasra tartva, futottak ki a golyózáporba, mely a bokrokból s a homokbuczkák mögül reájuk zúdult.

— «Remember the Maine!»

Mihalik Dániel: *Tiszai ártér.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A 48-ik gyalogezred, mely kezdettől fogva Sopron-, Zala- s részben Somogymegyékből szedi ujonczait, szintén ama négy gyalogezredből való, a melyeket a Napoleon elleni hadjáratok alapitottak.

Négy magyarországi gyalogezred negyedik zászlóaljából szervezték, a melyek azonban a szerencsétlen háborúk folytán inkább csak keretben voltak meg, ugy, hogy hadi létszámra emelésük hosszabb időbe kerűlt.

Első ezredesük maros-némethi és nádaskai gróf *Gyulay* Albert volt, gróf Gyulay Sámuel altábornagy fia, a ki 1766-ban született Budán. Gyorsan emelkedett a katonai pályán. Előbb alhadnagy volt az első számú császár-huszárezredben, majd főhadnagy lett az Alvinczy nevét

A mikor aztán a hevesen üldözött francziák segélyére váratlanul egy egész dandár bukkant föl, a 48-ik gyalogezred kénytelen volt visszavonulni s minthogy az időközben megszállott St.-Luczián is át kellett menniök, kénytelenek voltak nagy veszteséggel keresztülvágni magukat. De mihelyt kiértek a faluból, a segítségükre sietett Hohenzollern-hadosztály egy részével újra rohamot intéztek a falu ellen s bár 11 órai véres harcz után sem tudták visszafoglalni, a kimerűlt francziák se mertek egy tapodtat se mozdulni. A veszteség mindkét részről igen nagy volt. *Liptay* és *Minkvitz* tábornokok megsebesültek s az ezred egyharmad része elesett, vagy fogolylyá lett.

elől Pestre ment, a hol statiszta lett a Nemzeti Szinháznál. Szülei azonban utána jöttek, hazavitték, s később az iskolai szünidőre egyik rokonához *Szolkovics* Péter tagositó mérnökhöz került *Ostfi-Asszonyfára*, a hol a mérnök Károly nevű diáköcscsével és Orlay Somával együtt vidám napokat töltött s itt vert mélyebb hullámokat először szivében a szerelem is. De épen ez a diákkori szerelem volt keserű kútforrása ama szenvedéseinek, a miket szabad röptű lelkének oly kinosan kellett viselnie a katona-élet vasfegyelme alatt. Mert a *Tóth* Rózához irott szerelmes verseket el is küldte a leánykának, a mi a mérnök fülébe jutván, *Németiből*, a hol tagositani járt, levelet irt a feleségének, a melyben meghagyja, hogy Károlyt és Samut küldje Sopronba az iskolába, Sándornak pedig adjon egy pár forintot, hadd menjen, a merre neki tetszik, mert belőle úgy se lesz más, mint komédiás.

Pedig Petőfi maga beleélte már magát abba a gondolatba, hogy szakit a vándorszinész élettel s újra hozzálát a tanuláshoz s íme, most eme jó szándékot is keresztül húzta a sors. Apját a mérnök bátyja, Szolkovics Mihály az érte való jótállással tönkretette, szülei tehát nem segíthetik, rokonára többé szintén nem támaszkodhatik, a szinészek mellett meg csak nyomorogni és koplalni tanult. Így hát elhatározta, hogy beáll katonának.

Elhatározásának, a kenyérkérdésen kívűl, szerintem nagy és ideális czélja volt, a mi forrongó, nyugtalan lelkét később csakugyan a csatatérre ragadta. Ő már gyermekifjan érezte magában a lángelme szárnycsapásait, s ez a különös, minden szenvedését megkönnyítő előérzet korán daczolni tanította a sorssal és emberekkel. Hiszen nemsokára azután, hogy beöltözött katonának (1839 szeptember 6.), találkozván Sass Istvánnal a soproni kaszinó épülete előtt s azzal a katona-életről és irodalmi czéljairól beszélgetve, büszkén kiáltott föl: *Érzem, barátom, hogy nem közönséges embernek születtem.* Sass persze kételkedve csóválta a fejét e szegény közkatonánál nagyon is szokatlannak látszó elbizakodottság hallatára, mire ő még büszkébben hangsulyozta: «Igen, újra mondom, érzem magamban, hogy nem

elnökénél; az ügyvédi kamarában, hol névjegyöket hagyták hátra az elnökség számára. *Gerlóczy* polgármestert is fölkeresték lakásán, délután pedig *Jókaihoz* mentek, a kinek forró köszönetet mondtak a szép beszédért. Jelen volt a költő családja is, Feszty Árpád festőművészünk és neje, szül. Jókai Róza. Hosszan beszéltek, s megnézték Jókai könyvtárát, melyben egy szekrény Jókai műveit foglalja magában; a díszpolgári okleveleket, emléktárgyakat, a mikre Ferencz azt mondta: «Olyan kincstár, a minek nincs ára.» A barátságos beszélgetés közben Kossuth Lajos Tivadar elmondá, hogy neki Olaszországban kitünő állása van, Kossuth Ferencz ellenben nem titkolta a vágyat, hogy hazáját szeretné szolgálni.

Kossuth Lajos Tivadar este már el is utazott Olaszországba, barátjával, Luciánnal, a déli vasuton. Sokan kisérték ki. A távozónak Gerlóczy polgármester mondott üdvözletet, Kossuth Lajos pedig hosszabban válaszolt, köszönve a fogadtatást, s kérve, hogy atyja emlékét és elveit őrizzék meg. Ő sokszor ellátogat majd ide, szülői sirjához. Bátyjától könyek közt bucsuzott el, az ismerősöktől forró kézszorítással. Nehány perczczel 8 óra előtt a vonat elrobogott.

Az elutazás előtt Kossuth fiai még látogatást tettek *Samassa* egri érseknél, *Szmrecsányi* püspöknél, *Stieber* plébánosnál; ebédre özv. *Károlyi* Györgyné grófnőhöz voltak hivatalosak.

Kossuth Ferencz még a jövő hét végeig Budapesten marad; de nem megy se Czeglédre, se Aradra, mint hire járt. Valószinüleg e napok alatt határozza el, hogy haza tér-e végleg.

TURINI FÉNYKÉPEK.

Bozzolo tanár.

Kossuth Lajosnak tulajdonképeni gyógykezelő orvosa *Bozzolo* tanár volt, a turini egyetem nagyhirü professzora, a ki Turinban olyan tekintélynek örvend a belgyógyászat terén, a mint nálunk például Korányi Frigyes.

Bozzolo tanár elkövetett minden lehetőt, hogy a beteg életét megmentse és fájdalmait enyhítse. A rokonok önfeláldozó ápolásán kivül az ő tudománya tartotta meg Kossuth Lajost ideig-óráig az életnek. Bozzolo a leglelkiismeretesebben teljesítette feladatát. Roppant elfoglaltsága daczára naponként órákat töltött a Kossuth-háznál és részt vett az orvosi tanácskozásokban. Ő szerkesztette napjában négyszer a jelentéseket, melyeket táviró röpített szét a világ minden részébe.

A hires tanár igen előzékeny, megnyerő modoru ember, a ki lelkes magyar-barát s Kossuthnak hű tisztelője volt.

Bozzolo Kamillo 1845-ben született Milanóban. A páviai egyetemen tanult s a hires Montegazza, Tommasi, Porta, Oehl és Cantani tanárokat hallgatta. 1868-ban lett orvos és nem sokára a milánói Ospedale Maggioren a pathologiai anatomia asszistense. Tiz évre rá egyetemi tanár lett s előbb Bizzozero, utóbb Rovida klinikáján működött. 1883 óta a turini egyetem nyilvános rendes tanára és a belgyógyászati klinika igazgatója.

Igen sok szakértekezést és könyvet irt s az ő neve elég biztosíték arra, hogy Kossuth Lajos a leggondosabb orvosi kezelés alatt állott.

Dr. Basso-Arnoux.

Kossuth Lajosnak házi orvosa, dr. *Basso-Arnoux* jelenleg Budapesten időzik. Több, mint egy évtized óta, hüséges ápolója Kossuthnak, a kinek betegágya mellett odaadó hüséggel virrasztott. Az önzetlen orvosnak és hű barátnak igazi mintaképe ez az olasz orvos, a ki pályáját az olasz hadseregben kezdte, a hol utóbb mint ezredorvos működött. Majd nyugalomba vonult, hogy Kossuth Lajosnak szentelje minden idejét. Egy szomszédos házba költözött, melynek folyosójáról Kossuth ebédlőjébe lehetett látni. Dr. Basso ideje nagy részét Kossuthéknál töltötte. Ott ebédelt és vacsorázott. Kossuth vele billiárdozott esténként, és sétára csak vele, vagy hüséges komornyikjával, *Giorgió*val szeretett kimenni.

Kossuth nagyon szerette hű orvosát, a kivel közölte legbizalmasabb gondolatait. Dr. Basso segítségével végezte Kossuth a svéd tornászatot.

Mikor a nagy hazafi halálos ágyán feküdt, orvosságot csak hű orvosától fogadott el, a ki ott volt mellette éjjel-nappal, s szinte csodával határos, hogy ő maga bele nem betegedett az ápolásba.

Dr. Basso, a ki orvosi gyakorlatáról is letett Kossuth miatt, mint hirlik, Budapesten készül letelepedni és itt svéd tornászati intézetet rendez be.

Figyelmessy ezredes.

A magyar emigrácziónak egyik érdekes és tisztelt alakja *Figyelmessy* Fülöp ezredes, *Kossuth* Lajosnak egyik leghivebb barátja, a kinek az élettörténete olyan, a mely bátran beillik regény számba.

Figyelmessy régi pesti polgárcsaládból született, 1820-ban. Midőn 1848-ban a honvéd-toborzás megkezdődött, csakhamar felcsapott katonának, a Bocskay-huszárokhoz állott s a téli hadjárat alatt már főhadnagyságig emelkedett. 1849 április 11-ikén Asbóth Lajos, akkor alezredes, vezénylete alatt a Bocskay-huszárok egy pár százada is Pest alatt vitézkedett; s egyik századosukat, Harsányit is elveszték. Figyelmessy azonnal átvette a század vezényletét s vitézül megállá helyét. Századossá neveztetett ki. Majd Klapka oldalán küzdött. A komáromi vár kapitulációja után Figyelmessy is szabadságot nyert. A következő szomorú időkben egy bizalmas barátja segítségével menedék- és útlevelet szerzett igen sok üldözött hazafinak. Az abszolut kormány reá jött ezekre az üzelmekre és Figyelmessyt halálra itélte. Figyelmessy életveszedelmek közt kiszökött Magyarországból és egyenesen Londonba ment Kossuthhoz, a ki fontos küldetésekre alkalmazta. Igy 1853-ban Figyelmessy volt az, a ki Kossuth megbizásából három millió Kossuth-dollárral, 300 proklamáczióval és Kossuthnak sajátkezüleg irott 80 levelével Magyarországba jött. Küldetésében eljárt, bár csak nagy nehezen kerülte ki, hogy az osztrák kormány kezébe nem jutott. Azóta soha nem volt Magyarországon. 1859-ben, az olasz-osztrák háboru kitörésekor, Kossuthtal együtt ő is Olaszországban volt. Részt vett a magyár legióban, hol őrnagyi rangot viselt. Az 1859-iki hadjárat után pedig Garibaldi expediciójában, mint a magyar legio huszárezredének parancsnoka vett részt, s a Nollába küldött legióban is ő vezényelte a megmaradt két század huszárságot. A legió felbomlása után Figyelmessy 1862-ben Angliába s onnan pedig Kossuth ajánló leveleivel ellátva, Amerikába ment. Licoln elnök szivesen fogadta a tettvágyó férfiút és katonát, s csakhamar alkalmazást is adott neki, egy rendes lovas ezred vezényletét bizván kezére a javában dühöngő háborúban. Figyelmessy vitézül harczolt s több izben kitüntette magát, mig 1864-ben lábtörés miatt harczképtelenné nem vált; felgyógyulta után mint haditörvényszéki elnök működött.

Lincoln 1865 elején, megöletése előtt kevéssel, konzullá neveztette ki az államtanács által a brit birtokban levő, közép-amerikai Demerarába, és ebben a minőségben huszonhárom évig működött. A közpályától visszavonulva Amerikában telepedett le, hol aranybányája, birtoka, kastélya és ebben páratlanul szép ritkaság-gyüjteménye van.

Két évvel ezelőtt családostul átjött az oczeánon és Genfben telepedett le, honnan többször átrándult Turinba s a mult évben négy hónapot töltött Kossuth Lajosnál, a ki barátságával tüntette ki.

Mikor Kossuth állapota roszra fordúlt, a hű barát ismét ott volt Kossuth betegágyánál. Az aggságában is daliás ezredes eleinte bizott Kossuth felgyógyulásában és a turini magyarokkal összejövén, életének nem egy érdekes epizódját beszélte el ifjui hévvel, tősgyökeres magyarsággal.

Kossuth Lajos halála megtörte őt is, a ki ott állott az ágy lábánál, a mikor a nagy hazafi utolsót lehelt. A kiállott izgalmak ágyba döntötték az ezredest, a a ki azóta ismét összeszedte magát és visszatért Genfbe.

Figyelmessy szavát adta Kossuthnak, hogy a mig ő haza nem jön, ő sem tér vissza Magyarországba. Most tehát hazatérket már a világ különböző részeiben annyi hányatáson keresztül ment vitéz katona.

Dr. Kovács Dénes.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle áprilisi kötetét Rainer főherczegnek a tudományos világban sűrűn emlegetett hires papirus-gyűjteményének ismertetése nyitja meg *Goldziher* Ignácztól; a régi Egyiptomra vonatkozó ismeretek egész tárháza ez. *Ottlik* István «Uti levelek Amerikából» czimen kezdi meg tavaly nyáron az Egyesült-Államokban tett utazásának tanulságos leirását. *Beöthy* Zsolt beható tanulmányt ir Aranynak egyik töredékéről: «Mikolt, Arany Csaba-töredékében» czím alatt. *Zichy* Antal az 1843—44-iki országgyűlésről közöl érdekes visszaemlékezéseket. *Szigetváry* Iványtól nevelésügyi fejtegetést olvasunk, melynek czíme: «Az első játéktanfolyam hazánkban»; *Joób* Lajos a házassági törvényjavaslattal foglalkozik, méltatva Sztehlo Kornélnak a törvényjavaslatról irt birálatát is. A szépirodalmat «A botrány» czímű, *Alarcon* Péter után spanyolból fordított regény képviseli és költemények: «A szerelem iskolája» *Némethy* Gézától, «Babér és szőlő-tő», *Zanella* Jakab után olaszból fordította *Szász* Károly. A könyvismertetések Cherbuliez «Művészet és természet» könyvéről (a tud. akadémia kiadásában jelent meg), Dowden angol könyvéről Shakespeare műveiről, Kriza János költeményeinek a Kisfaludy-társaság kiadásában megjelent kötetéről szólnak. A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Dr. Basso könyve. Kossuth házi orvosa, doktor *Basso*, a svéd gyógyitási módról, melynek Kossuth is hive volt, egy könyvet irt, a melyet Kossuthnak ajánlott. Ezért Kossuth egy három oldalas levelet irt annak idejében kedvelt orvosának. Ez a könyv magyar fordításban s a levélnek hű másolatával és rajzokkal néhány nap mulva jelenik meg. A művet dr. Basso megbizásából Jutassy Ödön hirlapiró forditotta és adja ki. A könyv jövedelmének felét a Kossuth-szobor-alapra forditják.

A tavaszi műtárlat. A képzőművészeti társulat tavaszi tárlata e hó 15-ikén nyilik meg a műcsarnokban. Nagy és gazdag tárlat lesz, kizárólag hazai festők és szobrászok műveiből. *Munkácsy* a «Honfoglalás» vázlatain kivül hat festménynyel lesz képviselve, és pedig: «Kevés kell a boldogsághoz,» «A féltékeny,» «A javithatlan,» «A kolpachi parkból,» «Várt levél,» «A vigasztalhatatlan.» Legjobb művészeink vesznek részt a tárlaton.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémiában e hó 2-án szaktudományi értekezések voltak napirenden, a mathematikai és természettudományi osztály ülésezvén dr. *Margó* Tivadar elnöklete alatt, ki élettani felolvasást tartott a «Ctratodus boncz és szövettani szerkezetéről és rendszertani helyzetéről». Ezután *Högyes* Endre bemutatta *Tangl* és *Hartey* Vanghan dr. vizsgálatait a máj czukorképző működéséről, melyeket a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia élettani intézetében végeztek. Högyes bemutatta még *Nagy* Béla dr. elmekórtani vizsgálatát «Az idegsejtek elváltozásáról a veszettségnél». E vizsgálatok, melyek elsők ilyen irányban, igen fontosak, a menynyiben általok kiderült, hogy a veszett állatok idegrendszerében oly változások lépnek fel, melyekből jól meg lehet magyarázni azokat a tüneteket, melyek a veszettség alatt mutatkoznak. Az idegsejtek elváltozását szerző rajzokban mutatta be. Végül *Konkoly* Miklós *Hegyfoky* Kabos egy érdekes meteorologiai értekezését mutatta be.

A Képzőművészeti Társulat m. hó 18-ikán tartotta évi közgyülését. A főtárgy az elnökség és választmány újra választása volt. A közgyülést *Harkányi* Frigyes alelnök vezette, ki megnyitó beszédében röviden összefoglalta a társulat harminczhárom éves működését, s átnyujtotta az arany érmeket *Bihari* Sándornak és *Spányi* Bélának, kik e kitüntetést a téli kiállításon nyerték el.

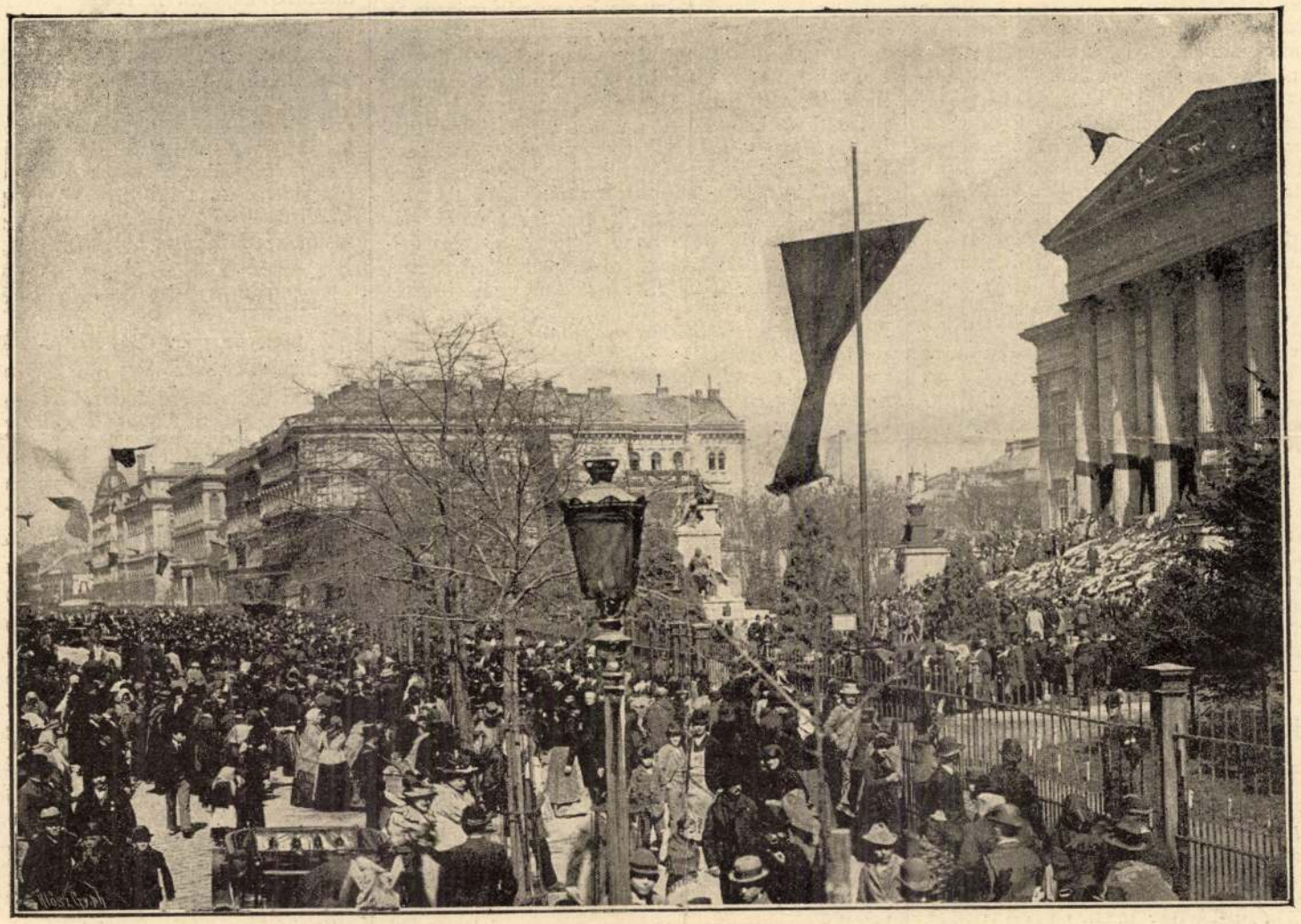
A közgyülés *Wekerle* miniszterelnököt, gr. *Csáky* Albin és *Lukács* Béla minisztereket tiszteleti tagokúl választotta, abból az alkalomból, hogy az uj műcsarnok épitését hathatósan elősegítették; a városnak pedig a terület átengedéséért köszönetet nyivánitottak. *Reményi* Antal felszólalt az idei műlap ellen, művésziebb másolatot kivánva, a mit az igazgatóság meg is igért. Végül választások voltak. Beadtak 65 szavazatot, ezek közül gróf *Andrássy* Tivadar 65 az elnökségre, *Harkányi* Frigyes az alelnökségre 43 szavazatot kapott. *Választmányi tagok* lettek a művészek közül: Baditz Ottó, Ebner Lajos, Feszty Árpád, Margitay Tihamér, Roskovics Ignácz, Ujvári Ignácz, Zala György; a pártolók közül: gróf Andrássy Gyula, Kornfeld Zsigmond, Lechner Lajos, dr. Rosenberg Gyula, Szalay Imre, gróf Tisza Lajos és Zichy Antal.

MI UJSÁG?

Kossuth-szobor bizottság. A Kossuth szobrának emelésére alakult országos bizottság végrehajtó bizottsága több albizottságot is alakított, a pénzkezelésre, gyűjtésre, a közönséggel hirlapok útján való érintkezésre. Az országos bizottságba ezenkívül az ország különböző részéből nagyszámú tekintélyes férfiút választottak be, valamint a végrehajtó bizottságot is kiegészítették képviselőkkel, főrendiházi tagokkal, építészekkel, a társadalomban szerepet vivő férfiakkal.

Adományokat Kossuth szobrára a «Vasárnapi Ujság» szerkesztősége is elfogad. A lapunkhoz beérkező adományokat nyilvánosan nyugtázzuk s rendeltetési helyükre juttatjuk.

Kossuth-ereklyék Budapesten. Kossuth turini lakását a város őrizteti, míg a nagy halott fiai Budapesten jártak. A Via dei Mille 22-ik számu házának históriai nevezetességü lakásából mindent Budapestre fognak szállítani, s mint ereklyéket helyezik el valamelyik középületben. A nemzeti múzeumban aligha akadna hely, ott szorong minden, Deák ereklyéi is össze vannak halmozva. Alkalmas helyet bizonyára lehet találni, a hol együtt őrizhetik meg nemcsak a turini lakás butorait és azokat az emléktárgyakat, melyek Kossuth előtt is becsesek voltak, hanem még sok más tárgyat, melyek Kossuth személyére és emlékezetére vonatkoznak. Kossuth fiait küldöttségileg kérik föl, hogy a turini lakás-

Klösz György fényképe.

A MÚZEUM-KÖRÚT A TEMETÉS ELŐTTI NAPON.

Paur Géza fényképe.

KOSSUTH TEMETÉSE BUDAPESTEN. — A GYÁSZMENET AZ ERZSÉBET-KÖRÚT ÉS A KEREPESI-ÚT SARKÁN.

Spányi Béla

Vas. Ujs. 1870. 553. l

*** *(Művészi ösztöndijak.)* A hivatalos lap közli, hogy művészi ösztöndijakat évenként 420 frttal a következők nyertek: Frecskay László és Spányi László festész-növendékek; továbbá Szász Gyula, a bécsi képzőművészeti akadémia szobrász-növendéke.

S Zegveren - u 2

518

Spányi Béla

K

Magyar festők és a bajor regens-herczeg. Luitpold bajor regens-herczeg pár nap előtt meglátogatta *Spányi* Béla tájfestőnk műtermét, ki pár hét előtt költözött Münchenbe, s *Baditz* Ottóval együtt rendeztek be műtermet. A regens-herczeg, ki nagy pártolója a művészeteknek, mind a két magyar festő műveit kiváló érdeklődéssel nézte meg. Másnap Baditz és Spányi az udvari ebédre is meghivást nyertek

Vas. Ujs. 1887. 106. l.

Spányi Béla

Téli hangulat, Of

Erdő mélye of

Kezed 1917

„TURUL" S

A MAGYAR EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI BAJT

FŐVEZ

BÖLCSÉSZETTUDOM
VIII., MUZEUM-KÖRU

PTP. CSEKKSZ

TELEFO

782 „T" Sz.
1934

Tek.

Műemlékek Országos Bizottsa

Tisztelettel kérjük
céljául kitüzött Visegrád- Sal
és tartozkodást részünkre lehe
Kérésünk támagatása

Spanyi Béla

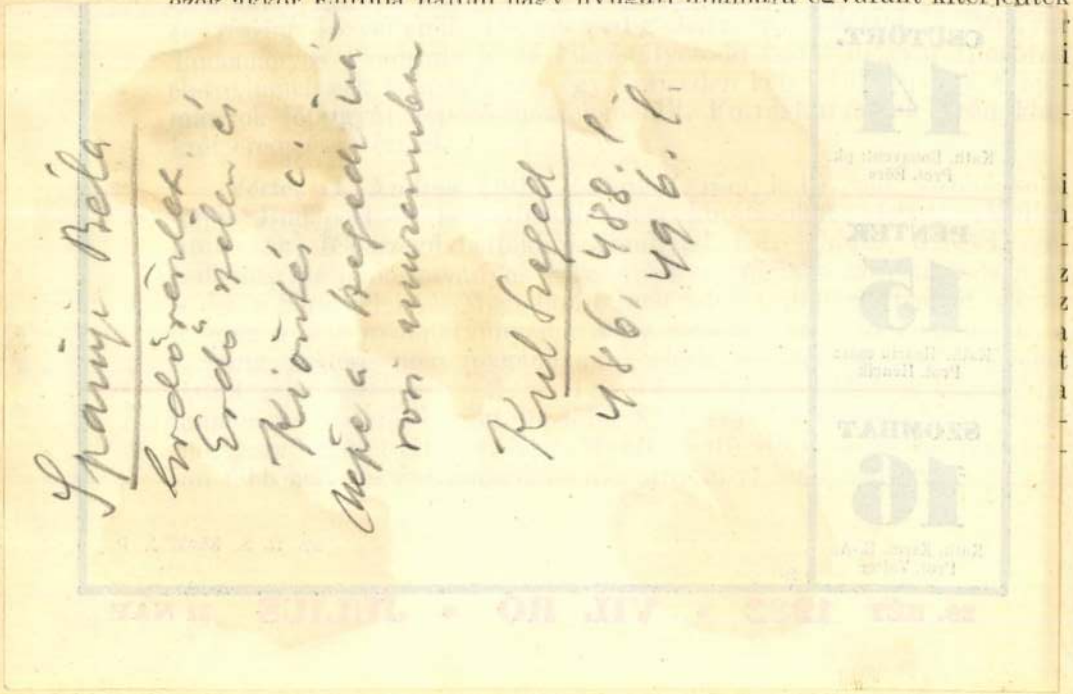
l.

Tragor vácrátóvészei

139. d

hanem a hazai mozgalmak gondolatkincsének külföldi forrásait is;
ezek akkor Európa három nagy nyugati államára egyaránt kiterjedtek

palaarktischen Calliceratiden (Hym. Proct.)" [XXX. Annales Musei Nationalis Hungarici. 1936. Pars Zoologica]; „Fejlődéstani és epidemiológiai vizsgálatok a sárga körtepaizstetű (Aspidiotus piri [Licht.] Reh) 1935. évi nemzedékén" (Kísérletügyi Közlemények XXXIX. [1936.] kötet, 4—6. füzet).

Dr. Szent-Iványi Béla (1908, Körmöcbánya, róm. kat.), okl. középiskolai tanár, múzeumi könyvtári ideiglenes gyakornok Budapestről, irodalomtörténeti kutatásokra (Horváth professzor) nyert 400 pengős ösztöndíjjal a XVII—XVIII. század általános eszmetörténeti ismeretéhez szükséges tanulmányokat folytatott. Foglalkozott továbbá e század protestáns vallási áramlatainak történeti szerepével és Magyarországra való hatásával. Az előző évben megjelent idevonatkozó tanulmányait a pietizmusra vonatkozó újabb kutatásaival „Der Pietismus in Ungarn" című dolgozatával egészítette ki. (Ungarische Jahrbücher 1937. XVII. kötet, 1—3. szám.). Forrástanulmányokat folytatott a XVII—XVIII. század köréből, tanulmányozta a hazai barokk és felvilágosodáskori viszonyokat és törekedett e kor katolikus eszmeáramlatainak vizsgálatához szükséges elméleti szakismeretek megszerzésére.

Spányi Béla

243 **Mannheimer** Gusztáv. Tájrészlet Felső-Magyarországból. Olajfestmény. Eladó

* **244** **Jendrassik** Jenő. Lidérez. Olajfestmény. Eladó.

245 **Boemm** Ritta. Whist. Olajfestmény. 300 frt.

246 **Spányi** Béla. Reggeli hangulat. Olajfestmény. 300 frt.

IX. TEREM

KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS.

KMT. 1898/99. Téli kiáll.

227 **Kaufmann** Izidor. A rabbik kapuja. Olajfestmény. 1000 frt.

228 **Kaufmann** Izidor. A csoda rabbi tanuló szobája. Olajfestmény. Magántulajdon.

229 †**Koroknyai** Ottó. Titok a sekrestyében. Olajfestmény. 500 frt.

230 **Szlányi** Lajos. Tájkép. Olajf. 150 frt.

231 **László** Fülöp E. Férfi arczkép. Olajf. Magántulajdon.

232 **László** Fülöp E. Gyermekarczkép. Olajfestmény. Magántulajdon.

233 **László** Fülöp E. br. Szentkereszty Béláné arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

* 234 **László** Fülöp E. Ratibor Viktor herczeg arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

235 **László** Fülöp E. Sturm Ludovica bárónő arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

236 **László** Fülöp E. Carolatti Hans Carl herczeg arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

237 **László** Fülöp E. A Szász weimari uralkodó nagyherczeg arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

238 **László** Fülöp E. Carolatti Sabine herczegnő arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

* 239 **Mannheimer** Gusztáv. Idyll. Olajf. Eladó.

240 **Mannheimer** Gusztáv. Motivumok Körmöczbányáról. Olajfestmény. Eladó.

241 **Mannheimer** Gusztáv. Tájkép. Olajf. Eladó.

242 **Mannheimer** Gusztáv. Templomból jövet (Capri). Olajfestmény. Eladó.

VIII. TEREM.

212 **Spányi** Béla. Reggeli szürkület. Olajf. 300 frt.

213 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu vége). Olajfestmény. 400 frt.

214 **Spányi** Béla. Tájrészlet tehenekkel. Olajfestmény. 400 frt.

215 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu utcza). Olajfestmény. 500 frt.

* 216 **Spányi** Béla. A bodajki Kalvariahegy. Olajfestmény. 700 frt.

217 **Spányi** Béla. Részlet a Kalvariahegyről stációkkal. Olajfestmény. 800 frt.

218 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu vége). Olajfestmény 500 frt.

219 **Spányi** Béla. Esthangulat, kalvaria. Olajfestmény 500 frt.

220 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu vége). Olajfestm. 400 frt.

221 **Spányi** Béta. Falurészlet ködben. Olajf. 200 frt.

222 **Kacziány** Ödön. Laguna a Lido előtt. 200 frt.

223 **Kaufmann** Izidor. Faltanulmány. Olajf. 250 frt.

224 **Kaufmann** Izidor. Egy öreg templomból. Olajf. magántulajdon.

225 **Kaufmann** Izidor. Szombatnap. Olajf. 6500 frt.

* 226 **Kaufmann** Izidor. A kétkedő. Olajfestmény. Magántulajdon.

197 **Szikszay** Ferencz ifj. «Au Bois». Olajf. 900 frt.

198 **Szikszay** Feren ifj. Nyugalom. Olajf. Hock János országgy. képviselő tulajdona.

* 199 **Tolnay** Ákos. Férfi arczkép. Olajf. Magántulajdon.

* 200 **Benczur** Gyula. Gróf Batthyány Elemér arczképe Olajf. Magántulajdon.

201 **Benczur** Gyula. Gróf Károlyi Lászlóné, Apponyi Fanny grófnő arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

202 **Paczka** Ferencz. Mateoci* barát. Olajf. 1060 frt.

203 **Ipoly** Sándor. Arczkép-csoport. Olajfestmény. Magántulajdon.

204 **Kriesch** Aladár. Boldogság. Olajfestmény. Magántulajdon.

205 **Skutetzky** Dömc. Est a faluban. Olajf. 500 frt.

206 **Angyalffy** Erzsébet. Arczképvázlat. Olajfestmény. Magántulajdon.

207 **Basch** Gyula. Janó. Olajfestmény. 200 frt.

* 208 **Basch** Gyula. Fiam arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

209 **Basch** Gyula. Dr. Schwimmer Ernő tanár arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

210 **Basch** Gyula. Tanulmány. Olajfestmény. 400 frt.

211 **Nagy** Vilmos. Öreg néni. Olajfestmény. 300 frt.

* Mateoc egy szepesi város.

Spányi Béla

VIII. TEREM.

212 **Spányi** Béla. Reggeli szürkület. Olajf. 300 frt.

213 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu vége). Olajfestmény. 400 frt.

214 **Spányi** Béla. Tájrészlet tehenekkel. Olajfestmény. 400 frt.

215 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu utcza). Olajfestmény. 500 frt.

* 216 **Spányi** Béla. A bodajki Kalvariahegy. Olajfestmény. 700 frt.

217 **Spányi** Béla. Részlet a Kalvariahegyről stációkkal. Olajfestmény. 800 frt.

218 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu vége). Olajfestmény 500 frt.

219 **Spányi** Béla. Esthangulat, kalvaria. Olajfestmény 500 frt

220 **Spányi** Béla. Falurészlet (falu vége). Olajfestm. 400 frt.

221 **Spányi** Béta. Falurészlet ködben. Olajf. 200 frt.

222 **Kacziány** Ödön. Laguna a Lido előtt. 200 frt.

223 **Kaufmann** Izidor. Faltanulmány. Olajf. 250 frt.

224 **Kaufmann** Izidor. Egy öreg templomból. Olajf. magántulajdon.

225 **Kaufmann** Izidor. Szombatnap. Olajf. 6500 frt.

* 226 **Kaufmann** Izidor. A tépelődő. Olajfestm. Magántulajdon.

KMT 1898/99. vél. Ein

197 **Szikszay** Ferencz ifj. «Au Bois». Olajf. 900 frt.

198 **Szikszay** Ferencz ifj. Nyugalom. Olajf. Hock János országgy. képviselő tulajdona.

* 199 **Tolnay** Ákos. Férfi arczkép. Olajf. Magántulajdon.

* 200 **Benczur** Gyula. Gróf Batthyány Elemér arczképe. Olajf. Magántulajdon.

201 **Benczur** Gyula. Gróf Károlyi Lászlóné, Apponyi Fanny grófnő arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

202 **Paczka** Ferencz. Mateoci* barát. Olajf. 1060 frt.

203 **Ipoly** Sándor. Arczkép-csoport. Olajfestmény. Magántulajdon.

204 **Kriesch** Aladár. Boldogság. Olajfestmény. Magántulajdon.

205 **Skutetzky** Döme. Est a faluban. Olajf. 500 frt.

206 **Angyalffy** Erzsébet. Arczképvázlat. Olajfestmény. Magántulajdon.

207 **Basch** Gyula. Janó. Olajfestmény. 200 frt.

* 208 **Basch** Gyula. Fiam arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

209 **Basch** Gyula. Dr. Schwimmer Ernő tanár arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

210 **Basch** Gyula. Tanulmány. Olajfestmény. 400 frt.

211 **Nagy** Vilmos. Öreg néni. Olajfestmény. 300 frt.

* Mateoc egy szepesi város.

Spányi Béla

K

Képzőm. Társulat

III.

2000 koronás társulati-díj.

13. 1889. K. Spányi Béla (szül. 1852.). Őszi regg. Olajf.

SzmKT 50 – 126 l.

14. 1890. Baditz Ottó (szül. 1849.). Kihallgatás. Olajf.
15. 1890. Bihari Sándor (szül. 1855., megh. 1906.). Falurossza. Olajf.
16. 1891. Csók István (szül. 1865.). Az árvák. Olajf.
17. 1892. Fadrusz János (szül. 1858., megh. 1903.). Krisztus a keresztfán. Gipsz-szobor.
18. 1893. Pap Henrik (szül. 1864., megh. 1910.). 1878-ból. Olajf.

m. o. 127. l.

JÚLIUS 31 nap — 1935

VASÁRNAP **28** K. F7. Ince p. P. F6. Ince	
HÉTFŐ **29** K. Márta sz. Prot. Márta	
KEDD **30** K. Judit vt. Prot. Judit	
SZERDA **31** K. Loyolai Ig. Prot. Oszkár	Izr. 1. Ab. Ros Khodes
CSÜTÖRTÖK **1** K. Vasas P. P. Vasas P.	**Augusztus**
PÉNTEK **2** K. L. Alfonz Prot. Lehel	
SZOMBAT **3** K. István er. P. Hermina	31. hét. Izr. 4. S. Debarim 2. P.

Spányi Béla

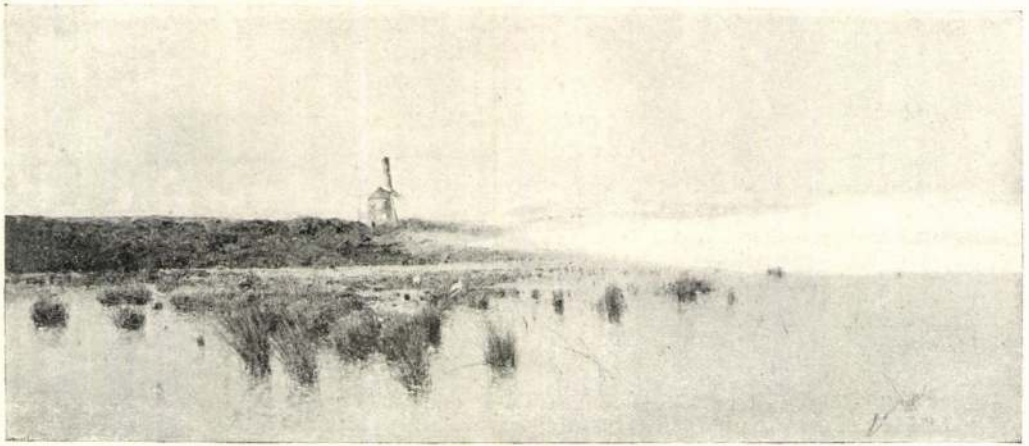
Erdei legelő. Spányi Béla olajfestménye

Tél a mezőségen.
(Párizs, 1870.)

Erdő enteriőr. Jan-Willem van Borselen olajfestménye. (Repr. joga fenntartva.)

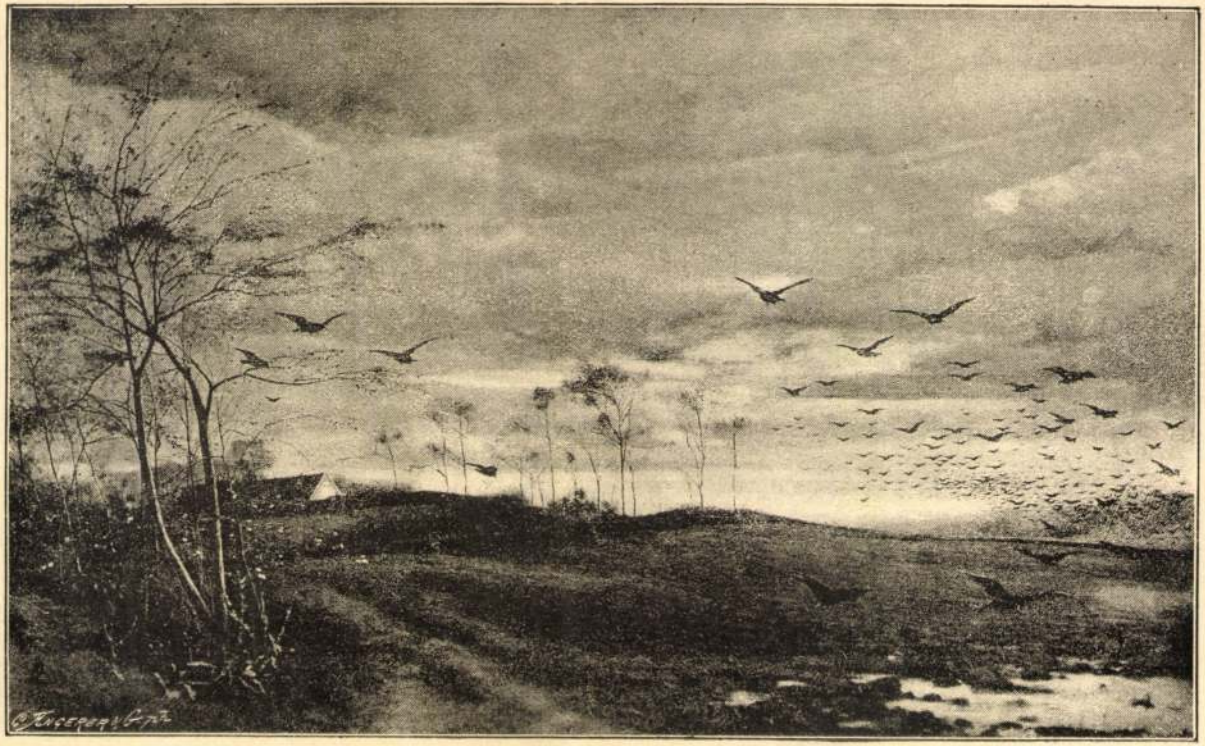
Jan-Willem van Borselen (1825–1892.) holland festő. Témáit főleg a természet szépségeiből merítette és ennek megjelenítésében korának legnagyobbjai közé tartozott. Atszűrt finomságú tájai lirai hangulatuk ellenére is erőt tükröznek vissza. Művei az összes hollandi muzeumokban megtalálhatók. A párizsi és több értékes külföldi díj nyertese. Az itt közölt képe egyike a legértékesebb alkotásainak.

21. Spányi Béla. Őszi hangulat. Felszálló köd.

9. Fabres Antonio. az ivók.

98. Spányi Béla. Őszi vetés.

1885. évi kiáll. Cat.

52. Jendrassik Jenő. arczképcsoport.

Spányi Béla

K

K. SPÁNYI BÉLA: NYÁRI REGGEL

K. M. Társ. Magyar táj- és
élettk. kiáll. 1927.

KÉMÉNDY JENŐ: A KÉPZELT BETEG

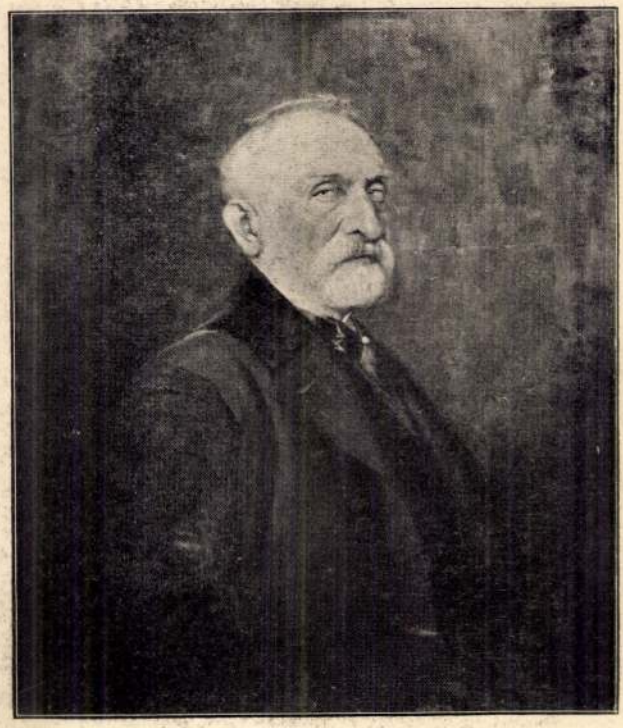
164. K. Spányi Béla: Alkony.

208. Mednyánszky László báró: Mocsaras táj.

216. Spányi Béla a bodajki kálváriahegy.

199. Tolnai Ákos arczképtanulmány.

Schuster Josef (19. század).

603. VIRÁGCSENDÉLET.
Vászon. 40×53.

Schuster Josef (19. század).

604. KRISZTUS A 12 APOSTOLLAL. Jelzés lent jobbra: Schuster pinx. 1822.
Vászon. 47×35.

Screta Karel (1605?—1674).

605. A REMETE HALÁLA.
Vászon. 67×52.

Sellus Th. ? (18. század).

606. INTERIEUR KÉT ALAKKAL. Jelzés lent jobbra: olvashatatlan jelzés.
Vászon. 46,5×38.

Servandoni Giovanni (1695—1766).

607. ROMOK A TENGERPARTON.
Vászon. 22×37.

Spányi Béla (1852—1914).

608. MOCSARAS TÁJ TEHENEKKEL. Jelzés lent balra: Spányi B.
Vászon. 75×159.

Spányi Béla (1852—1914).

609. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: K. Spányi.
Fa. 11×16,5.

Spányi Béla (1852—1914).

610. TÁJ PÁSZTORFIUVAL ÉS BIRKÁKKAL. Jelzés lent jobbra: Spányi B.
Fa. 8×16.

Spányi Béla (1852—1914).

611. 2 darab rajz:
1. FATANULMÁNY.
Ceruzarajz. 21×37.
2. KERTRÉSZLET. (Mind a két lap a művész hagyatéki kiállításából.)
Ceruzarajz. 30×25.

Spányi Béla (1852—1914).

612. TÁJKÉP. (A művész hagyatéki kiállításából.)
Pasztell. 38×42.

Spányik Kornél (szül. 1858).

613. APÁCA. Jelzés fent jobbra: S. K. 1887.
Vászon. 77×62.

Spányi Béla (1852—1914).

614. MOCSARAS TÁJ.
Lemezpapir. 16×45.

Saar Karl von (1771—1853).

590. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent balra: v. Saar.
Vizfestmény. 18,5×14.

Saar Karl von (1771—1853).

591. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: C. v. Saar.
Miniatür. 8×6,5.

Sassoferrato (Giovanni Battista Salvi) modorában (17. század).

592. A PÁSZTOROK IMÁDÁSA.
Vászon. 42×34.

Savery Roeland ? (1576—1639).

593. ORPHEUS AZ ÁLLATOKNAK ZENÉL.
Fa. 51×65,5. Illusztr. VIII. táblán.

Schaeffer Albert (19. század).

594. VIRÁGCSENDÉLET.
Fa. 38,5×30.

Schinnagl Max Josef (1694—1761).

595. 2 darab TÁJKÉP.
Fa. Mindegyik kép: 29,5×39.

Schirmer Johann Wilhelm ? (1807—1863).

596. TÁJ. (ZIVATAR ELŐTT).
Vászon. 100×135.

Schlesinger Felix (szül. 1833).

597. GYERMEKEK HÁZINYULAKKAL. Jelzés lent balra: F. Schlesinger.
Fa. 29,5×40.

Schmidt Martin Johann (Krenserschmidt) 1718—1801.

598. ANGYAL.
Vászon. 65×51.

Schrand.

599. NŐI KÉPMÁS. Jelzés a baloldalon: Schrand.
Vizfestmény. 23×18,5.

Schrieck Otto Marseus (1619—1678).

600. TÁJ GYIKKAL.
Fa. 45×30.

Schrotzberg Franz (1811—1889).

601. VENUS, DIANA, ÁMOR ÉS JUPITER MINT SAS. Jelzés lent balra: Schrotzberg Wien 1837.
Vászon. 110×90. Illusztr. XX. táblán.

Schrotzberg Franz (1811—1889).

602. NŐI KÉPMÁS.
Vászon. 71×57. Illusztr. XX. táblán.

A KOR A TRÉFA TÜKRÉBEN

Az 1885—1890. évek története a leghevesebb parlamenti küzdelmek kora, amelyek nemcsak a Sándor-utcai Ház falait rázták meg, hanem zajos, tomboló hullámaikkal az utcát is elöntötték. Tisza Kálmán ül a kormányelnöki székben, egyelőre megingathatlanul, mert hiszen Bécs bizalmát csorbitatlanul élvezi. Annál hevesebb ostrommal zudulnak neki az ellenzéki pártok, amelyeknek *Apponyi* Albert, *Szilágyi* Dezső, a függetlenségi és 48-as szárnyon *Irányi* Dániel, *Helfy* Ignác, *Eötvös* Károly, *Ugron* Gábor, *Polónyi* Géza a vezérei. A gyülölet Tisza Kálmán kormánya ellen egyre nő; az ellenzék egyetlen célja, hogy a szabadelvüpártot sáncaiból kiverje. Tagadhatlan pedig, hogy a kormánynak sikerei vannak; szerencsés fogása Tisza Kálmánnak, hogy kabinetjébe beleveszi *Szilágyi* Dezsőt, a parlament legkiválóbb debatterét, a *nagy cséplőgépet*, ahogy az uj igazságügyminisztert nevezték; *Baross* Gábort, aki korszakalkotó zóna-tarifájával nemcsak közlekedésünknek, de az ország egész közgazdaságának is nagyszerü lendületet adott; s *Wekerle* Sándort, aki a multak sok balsikerei után eredményesen igyekezett lezüllött financiáinkat rendbe hozni. De Tisza Kálmán feje fölött azért mindjobban összetorlódtak a viharfellegek. Bécs, a hadügyi kormány, olyan követeléseket támasztott, amelyeket nem tudott a parlamenttel, az egész közvéleménnyel szemben keresztül vinni.

A véderőtörvény hires 14. szakasza, amely az ujoncjutalékot 10 évre kivánta megállapitani s a 25. paragrafus, amely német nyelvü vizsgától tette függővé a magyar önkéntesek második szolgálati évét; a honositási törvény, amely *Kossuth* Lajost fosztotta meg állampolgárságától, — mindezek tarthatatlanná tették Tisza Kálmán helyzetét. Viharos idők — amelyek dusgazdag anyagot dobtak a rajzolók elé!

Az áldáz harcok kezdetén még Tisza Kálmáné volt a hatalom és dicsőség. A *Bolond Istók* rajzolója megörökiti a dalai láma táborában Falk Miksát, Móricz Palyát, a hizelgő legyezővel, Wahrmann Mórt, Podmaniczky Frigyes bárót és a többieket.

A bécsi hadügyi követelések mind sürgetőbben lépnek ugyan föl, de Tisza Kálmánnak ez még nem okoz különösebb gondot. Még akkor azt hiszi, hogy elereszthetí a füle mellett az ellenzék támadásait.

Páros élet a legszebb a világon.
Párosával él a madár az ágon,
Nem bánom én akármit is beszélnek,
A fülemen kieresztem a szélnek.

Csók István :
Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Iványi Grünwald Béla :
Hadúr kardja.

Skuteczky Döme : Mindennapi kenyér.

Mészöly Géza : Vándorcigányok.

Halmi Artur : Vizsga után.

Jankó János: Menyegzői dráma.

Munkácsy Mihály : Párizsi interieur

Szinyei Merse Pál: Pacsirta.

Hollósy Simon: Tengerihántás.

Paczka Ferenc: Görgey.

Bihari Sándor: A cilinderpróba.

A 80-AS ÉVEK MŰVÉSZETE

(AZ ÉVTIZED MÁSODIK FELÉBEN)

IRTA: KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ

A magyar képzőművészet fejlődése karöltve fokozódik a nemzeti élet erejének gyarapodásával. Ujabb és ujabb mestereink kelnek szárnyra, hogy a későbbi évek folyamán a magyar művészet világhirét öregbítsék.

Már kiforrott nagymestereink is meglepően szép alkotásokkal emelik műtárlataink színvonalát. A képzőművészeti tárlatok színhelye ezidőtájt még kizárólag az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat műcsarnokában van. Még nem érkezett el a szecessziók ideje, még nincsenek külön csoportok, külön kiállítási helyiségekkel. A Társulat 1886-ban ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. 1887-ben *Barabás* Miklós, a magyar festők hires uttörője és nesztora jubilál. Eseményszámba megy ez évben a „Segitség-album" kiadása is, összes számottevő művészeink közreműködésével, az Eperjes—Nagykároly—Torockóban pusztitott tüzvészek károsultjainak felsegélyezésére. 1887 nov. 12-én hal meg *Mészöly* Géza, a magyar intime-tájképfestészet nagymestere, akinek csodálatosan finom ecsete főleg a balatonmenti élet szépségeit tárta fel.

Barabás Miklós önarcképe 1887-ből.

A szobrászat eseményei közül kiemelkedik *Zala* György nagy alkotásának: az aradi vértanuk emlékszobrának és *Strobl* Alajos budapesti Arany János szobormüvének felavatása.

Képeink között ezuttal bemutatjuk *Szinyei Merse* Pál „Pacsirta" c. müvét, melynek kiállítása az évtized egyik müvészeti eseménye volt; *Munkácsy* Mihály hatalmas biblikus müveit akkortájt alkotta, közben a francia mükereskedelem számára jó genre-képeit, köztük a „Párisi intérieur"-t is festette; szenzációsan hatott *Jankó* János, a hires karrikaturista nagy magyar kompoziciója: a „Menyegzői dráma"; ekkor kezdenek szerepelni *Skuteczky* Dömе rézhámorképei, köztük a „Mindennapi kenyér"; teljes erejében van *F. Spányi* Béla, a puszta-tájfestő (egyik legszebb müve a „Juhpásztorleány").

Az ujabb magyar mesterek első szereplése előzi meg a későbbi nagybányai müvésztelep megalakulását, vezérük *Hollósy* Simon, aki münchení magániskolájából küldi erős magyaros érzésü, finom genre-képeit (köztük a „Tengeri hántás"-t s a „Korcsmai mulatság"-ot); *Iványi-Grünwald* Béla egyik első szereplése a „Hadur kardja"; szenzáció *Csók* István első mestermüve: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre"; ezidőtájt kezdődik *Halmi* Arthur nagylendületü pályája is a „Vizsga után" c. müvével (ma Newyork egyik leghiresebb portrait-festője).

Mészöly Géza emlékét idézi fel a „Vándorcigányok", mig egyik legszebb tájképe, a „Balatonparti táj", mely a mester legnagyobb szabásu vászna, ma közkézen forog az uj 20 pengös bankjegyek révén.

(A közölt müvek legtöbbje a Szépmüvészeti Muzeum modern képtárában látható.)

meghazudtolni minden okadatolatlan traditiót. Annak természetes következménye az, hogy a nyugoti cultura át-, illetőleg visszaszármazik keletre; ennek az, hogy a már-már elégtelen bölcsészeti világnézletet lassankint az u. n. természettudományi váltja föl.

Hogy azonban rajzó reflexióink czéltalanul ne bolyongjanak, rendeljük azokat a középütt vezérlő alapgondolatnak alá. Azért mondjuk ki mindjárt, hogy Lepsius előttünk fekvő müve is egy ujabb adalék ama mozgalmak magyarázatához, s vizsgáljuk mindenek előtt fejtegetéseinek ama pontját, mely e kérdés alakjában áll elénk: Vajjon ismerték-e a régi görögök az egyptomi épitészetet s ha igen: volt-e az s milyen befolyással a hellen-architectonicus idomok fejlődésére?

E kérdés tisztázása képezi Lepsius müvének első részét.

Valamennyi neves archaeolog, ki nemcsak a philologia szövétnekével világitá meg a hellen képzőmüvészet kezdetének s fejlődésének emlékeit, hanem a nép psychologia szemüvegén át is vizsgálat alá vette azokat: mind az oszlopok, mind a szobrok sajátos idomáról egész határozottan leolvasta ama schémát, mely, ha hellen földön is vált rögzitett alakká, oly kétségtelenül a Nilus mellől származott oda, mint a mily bizonyos az, hogy ennek partjait phönikiai hajók érintették.

Nincs is tarthatlanabb elv annál, melyet csak nem rég is majdnem ugyanannyi más archaeolog vallott, s mely szerint Hellas miveltsége a szentelt görög talajon minden kül befolyás nélkül, ugy szólván magától termett volna, s a mint fejlődését nem segité elő az idegen gyámolitás, ugy csirája sem más nép földéről szakadt volna be. E traditio, melynek leplét az illető urak, merő álhellenismusból egyre összébb vonták, a helyett, hogy letépték volna, egyikét képezi azoknak, melyeknek már csak végső foszlányát is az archaeologia legujabb iránya kiméletlenül szaggatja.

Mert ennek, valamint a polychromia kérdésének részleges tisztázása, a mint bizonyos tekintetben az archaeologiai kutatások nagy eredményét, csak Winckelmann óta is, jelzi, ugy más oldalról ama követ is képezi, mely minden kutató utját állja s melyen már nem egy megbotlott. S miután mindegyik idejének jó részét ama töprengéssel tölti el, mint térjen ki neki vagy miként odázza el: végül a midőn belátja, hogy csak eltávolittatása után juthat czélhoz, csak keveset mozdithat rajta. Mint a tudomány általában, ugy a régészet is e miatt halad oly lassan, mert a mire megtanultuk azt, a mi nem igaz: már csak kevés időnk marad az igazat tanitani. A közel nyolcvan éves Humboldt ezt gyönyörüen fejezte ki, midőn mondá: „Most, hogy annyit tanultam, hogy tán már tanithatnék, meg kell halnom. Milyent haladna a tudomány egy öltő alatt, ha eddigi éltem ennek csak első fele volna!“

Lepsius is, bár csak annyiban a hellenismus hive, a mennyiben az az egyptologiával érintkezik: idejének nagy részét ama talányszerü kő előtt töltötte, mig meggyőződött arról, hogy tovább kell mozditania. Hogy mennyit mozditott rajta: azt e müve mutatja. A lökés erős, mert erős vállak feküdtek neki, s a munka nem sisyphusi, mert az ellentábor hiába erőlködik, hogy ismét visszatolja.

Müve hü képet nyujt arról, mily földrajzi összeköttetés volt a régi hellen és ázsiai tartományok közt s mily befolyást gyakorolt az egyes népek érintkezése az illetők mivelődésére. Az egyptomiak különösen nagy vonzerővel birtak a görögökre s a hatás alól, melyet azok gyakoroltak rájuk, csak lassan szabadulhattak, a mit számtalan szobor és épületrész maradványa bizonyit. Hogy e csalhatlan valóságot sokan mindeddig tagadták, annak — Lepsius szerint — kettős oka volt. Először nem ismerték kellőleg ez összehasonlitásra szükséges müemlékeket; másodszor a görög barátok szemét az az elfogultság köté be, hogy a hellen szellem ellen vétkeznek, ha annak eredetiségét tagadják. Pedig az ó-egyptomi müvészet távolról sem oly igénytelen, hogy az olyanra is, mint a görög „mely mindenkor a mütörténelem és mübirálat központját és mértékét képezendi“ ne lehetett volna dicsérendő befolyással. Az egyiptomiak történetét a mai időszámlálás előtti harmadik ezredig kisérhetjük figyelemmel s ekkor is már nagy mivelődési maradványokkal találkozunk, melyeknek szintén már őstörténelmük kell hogy legyen.

Mindazáltal az egyptomi cultura sem eredeti, mert nyelve Ázsiára utal, honnan a nemzet miveltségének csiráit is magával hozta. S mégis az egyptomi müvészetet kell a legrégibb gyanánt elismernünk, miután minden előbbi, ősázsiai cultura maradványai az ottani égalji és egyéb viszonyok hatása alatt rég elpusztultak. Ha tehát ama népek miveltségét akarjuk vizsgálni, mely az ázsiai és európai culturának közvetitőire t. i. a görögökre befolyással volt, első sorban s tán egyedül az egyptomiak culturájára esik tekintetünk. — S milyenek közelebbről ama müvészeti idomok, melyeket a görögöknél viszont találunk, s mint keletkeztek és fejlődtek azok?

E kérdés, nem csak természeténél fogva, hanem elfogult elődök által is összekuszált fonalának mesteri lebonyolitása képezi Lepsius müvének második részét.

Ha már az elsőben az okadatolás és következtetés megvesztegethetlen erejével győz meg bennünket állitásainak igazsága felől: ugy a második részben, mint valami mügyüjtemény tulajdonosa, ki minden egyes tárgyát tőrül-hegyre ismeri, keletkezése, története s jelentése felől tisztában van, egyszerüen s biztosan, mint magában már számtalanszor tevé, elmondja mindazt, a mit az egyes emlékekről tud, s nekünk egy percig sem jut eszünkbe szavaiban s merész egybevetésein kétkedni, mert, hisz senki sincs, ki azt jobban vagy csak ugy is tudná, mint ő. Lepsius már 1838-ban irt „Sur l'ordre des colonnes piliers en Egypte“ cimmel egy müvet e tárgyról, s azóta az egyptomi nyelv, érmészet, történet s müvészetről a könyvek egész sorát mint előtanulmányokat irta meg.

Az egyiptomi épitészet az ország és népnek megfelelő szükségletekből folyólag, minden idegen befolyás nélkül fejlődött. Már kezdettől fogva két egymás mellett fönálló épitési mód különböztethető meg; az egyikhez a szikla, vagyis barlangszerü (excavatio), a másikhoz a kő vagyis felemelkedő épületek (constructio) tartoznak.

E két épitési módnak szükség szerint két különböző oszlop-idom felel meg, mely egész Egyiptomban nem ritkán ugyan egy templomban fordul elő. Az egyik eredetileg kezdetleges támoszlop (Pfeiler) később csatornázott oszlop (Säule) a barlangok természetes ivezetének támogatására szolgált s kőből készült. A másik eredeti-

e derék tagja, két sikerült képet állitott ki; az „Est a Duna partján“ a levegő fényjátéka által kap meg, a „Városligeti részlet“-ben pedig a tavaszi hangulat elevensége nyer tetszős kifejezést. Különösen szép egyes részletei által a *Markó* Károly „Strazzena völgye“ cimü képe, mely vadregényes, hatásos tájat tüntet föl. Az oly korán elhunyt Markó Ferenctől pedig két régibb mű látható: „Cigánytanya“ és „Zuhatag.“ *Mészöly* Géza egy kisebb „Balatoni táj“-án a napsütés hat jól. Ez az igaz, hamisitatlan természet, melyet e művészünk vázlatszerü művein is oly ritka szerencsével érzékit. Mostani képét a gonddal kidolgozott staffage-alakok is (halászok, mosólányok, gyermekek) élénkitik. Az ujabb nemzedék két tagja: *Feszty* Árpád és *Spányi* Béla ismét derekas bizonyságát adták haladásuknak. Különösen az előbbinek nagyobb tájképe: „Pusztai jelenet“ (téli tájban egy lovas betyár a hóban heverő, megfagyott társára bukkan) élénk figyelmet kelt művészi körökben. A magyar táj sajátos jellegét, mély hangulatát szerencsésen eltalálta a fiatal művész. Az előtér, a magányos fasor s az ólomszürke ég egyaránt jellemzetesek. Az egész kép: zavartalan hatásu elégia. Spányi Béla „Nyirfa-erdő“ czimü müve frisebb és gondosabb, mint multkori hasonló tárgyu képe, melyet a képzőművészeti társulat vett meg.

„Nero élő fáklyái“.

Sziemiradszky Henrik europaszerte nagy zajt keltett müvéről, évek óta számos tanulmányt s ismertetést irtak. Ezuttal, hogy nálunk is látható a műcsarnok nagy termében, csak nehány sorban kivánjuk a közönség figyelmét felhivni rá. E historiai festvény a kisérlet, de a nagyszabásu kisérlet hatását teszi ránk.

Mintha szerzője meg akarta volna mutatni, hogy a Kaulbach-féle történetbölcselmi irányon belül, ugyanennek gondos, majdnem stilizált rajzával jól össze lehet egyeztetni nemcsak a Piloty-féle realizmust, hanem a Makart gazdag szinezetét is, a mennyire t. i. a hangulat s a tárgy jellege megengedik. Diszes márvány épület lépcsőzetes terrászán szerecsen szolgák hordszéken hozzák a hatalmas imperatort, ki jobb kezével kedvenc tigrisét aranyláncon tartja. A császár tekintete az „élő fáklyák“-ra van függesztve kiket sorba meggyujtanak a rabszolgák. Ez a sok „fáklya“ mind megannyi keresztyén vértanu, (aggastyánok, fiatal lányok, gyermekek,) kiket ruhákba pólyázva s szurokkal leöntve, virágokkal ékes, magas póznákra kötöttek, hogy meggyujtva világitsanak a hatalmas Néró ünnepélyén. A mámor, a féktelenség zajos, örömujjongással telt ünnepélye ez, a milyent csak Rómában rendezhettek valaha embertelen zsarnokok. A művész az alakok egész tömegét tünteti föl s mindegyikkel a keresztyény-üldöző kort, az erkölcsi világrend sülyedését, az érzékiség futó diadalát jellemzi oly hatásosan s annyi érdekes, meglepő varázszsal, hogy a szem az első pillanatokra teljes áttekintést nem is nyerhet az egész hatalmas jelenetről s egy darabig csak részleteiben élvezheti. Később válnak el kellőleg az egyes csoportok s miután ugyszólván áttanulmányoztuk Néró őrületes korának e ritka képmását: lassankint az összbenyomás is teljes és maradandó lesz. Ritka erővel, sok jellemzési képességgel s a részletek hűsége és szépsége iránti mély érzékkel festett rajz e mű, melyen a sok genre-szerü vonás sem veszélyezteti a nagy stil hatását s mely valóban megfelel ama rendkivüli várakozásnak, melyet hozzá kötöttünk.

IRODALOM.

Az egyiptomi épitészetről.

(C. R. Lepsius, Ueber einige ägyptische Kunstformen und ihre Entwickelung, Berlin.)

„Egy jövendő történész, kinek a mostani század a jelen minden kicsinyes és zavaró vonásától menten, tiszta történeti kép gyanánt fog föltünni, e kép ismertetése által oly fejezettel fogja gazdagitani az emberiség könyvét, melyhez hasonló csak kevés van.“ A napokban elhunyt Michelet e szavai jutottak volt eszünkbe, midőn a fönebbi művet forgatva az egyik lap szélére a következő glossát jegyeztük: „Az a képiesen is használt szólásmód, hogy „kelet felől kél a nap“ immár elveszté kettős értelmét; mert ha a jelek nem csalnak, az egyik értelemben már is megforditva áll — s e fordulat a leghatározottabban jellemzi a modern és antik cultura áramlatát.“

A jelen század oknyomozó szelleme, mely sem historiai, sem geographiai távolságoktól vissza nem riadva, mindenüvé elhat, hol az ismeretlenség homálya, vagy a sejtés köde borong: hatályos fényével megvilágitja amaz ismeretlen hidakat, melyek századokat kötnek össze s amaz utakat, melyek földrészekről földrészekre vezetnek, s napról-napra jobban meggyőz bennünket, hogy — a mennyire a történet mutatja — még nem volt kor, melynek oly széles, oly mélyreható látköre lett volna, mint épp a mainak. S hogy e látkör folytán, mily hasonlithatlan hóditásokat tett a modern szellemi törekvés s e hóditások által mily uj viszonyok alakultak és alakulnak: az — a lelkesült francia tudós szerint — érdemlegesen csak a történet madártávlatából figyelhető majd meg.

A jelen művelődési mozgalmak két lényeges sajátságát ez képezi: Általános vagy minél jobban közeledni az ismeretlen kelethez; és ellenállhatlan kedv

leg fatörzsből állt, eleinte egyből, aztán többből is összekötött nyaláb alakjában, melyet fönn a növényeknek megfelelő virág illetőleg bimbó-fej (Blüthen-, Knospen-Capitäl) koronázott. Ezt, a faalkotásból származott idomot később kőbe is átvitték, s innen mindvégig megmaradt az építészetben vagy mint a korinthusi, vagy a renaissance, vagy a modern oszlop- fej alakjában.

E két „oszloprend“ történeti fejlődését, s az építészettel való szoros összefüggését meggyőző modorban mondja el a tudós szerző s az alakulás egyes stadiumait a fenmaradt s feliratok által hiteles emlékekből bizonyitja. A görög és egyptomi oszlopok pontos összehasonlitásából csalhatlanul kitünik, hogy a görögök mindkét nemü egyptomi oszlopokból átvettek egyes motivumokat s azokat önállóan és geniális módon uj szervezetes egészszé alakiták.

Végül Lepsius még fölötte érdekes s a mennyire én tudom, egész uj tételeket állit föl a régi egyptomi profán (fa és tégla) épitésről, s ennek befolyása a sirok és templomok alakulására. Hogy melyek azok közelebbről: azt fölemliteni már nincs terünk. E sorainkban csak rá akartunk mutatni a régészet s közelebbről az egyptologia e legujabb nyereségére, melyet Lepsius müve képvisel s melynek nagyon is szerény cime több valamely egyszerü figyelmeztető táblánál, mely az archeologia országutján arra buzditja a műtörténészt, hogy, ha a művészet kezdetét keresi, a szokottaknál egy lépéssel többet tegyen előre. S hogy ezt a lépést derék tudósunk Henszlmann is megtette: bizonyitja az, hogy műtörténelmi előadásait az egyetemen az egyptomi művészettel kezdi meg, a mi csak azért legyen megemlitve, mert nem minden külföldi egyetem műbölcséről mondhatnók azt.

Peterdi József.

Hirek a mütermekből.

* *Szányi Béla* rövid idő alatt a keresettebb fiatal művészek közzé küzdötte fel magát. Az utóbbi két évben az alföldi vidékeken nagy szorgalommal folytatott tanulmányait egyenkint feldolgozza s mindig sikerrel. Most is néhány megrendelést kapott. Egy magyar földbirtokos számára két tájképet fest, cimök: „Cserjés“ és „Patakmalom.“

* *Szász Gyula*, ismert nevü szobrász Sz. Ferenc szobrát készíti a ferencvárosi templom számára. Tuléletnagyságu alak az s a művész egyik sikerültebb alkotásának igérkezik. Ugyanez egyház számára két angyalt is mintáz. Mindhárom mü sóskuti márványból készül.

* *Thán Mór* folyvást sok megrendelésnek örvend. A többi közt a ferencvárosi templom szentélyének falaira három freskóképet fest; azonkivül sz. Ferenc életének egy mozzanatát réztáblára, mely szintén ez egyházat fogja disziteni.

Külföldön élő müvészeink.

* *Zichy Mihály* (Párisban) közelebb ismét egy nagy érdekü festvényt fejezett be. Cime: „*A bor.*“ Terjedelmes allegoriai compositio az, mely a művész ecsetének szeretetreméltóságát és szellemességét egyaránt jól tünteti fel. A kép számos alakja borágakkal diszitett hordó körül csoportosulnak, mely magas estrade-on áll s a középtért foglalja el. Az emelvény alján, az előtérben egy kövér barát ül (Zichy Mihály koronkint a destructiv iránynak is hódol) s élvezettel iszogatja az előtte álló palackokkal telt kosár borát. A hordó két oldalán a bor jó és rosz hatását látjuk érzékitve. Jobbra egy német ifjut látunk, a ki vidám dalt énekel az „isteni nedv“ dicsőitésére; egy irgalmas néne halálos sebesültet ápol s ennek halvány fejét ölében nyugtatja. Két ellenséges nemzet a „Concordia“ feliratu zászló alatt megöleli egymást. Szőlőtőkével benőtt magaslatról kart karba öltve két szerelmes jő le a sik földre, a hol szőlő-lombbal ékes szüz a fáradt munkásnak, a szegényeknek és betegeknek az erősitő italt nyujtja. — Balra az emelvény sarkán Mephisto ül a hordóra támaszkodva s kárörvendve mutat a bor rosz hatásaira. Egy részeg munkás feleségét fenyegeti, mig társa durva érzékiséggel ölel át egy lányt, ki ijedten küzd vele s szabadulni akar tőle. Különösen erőteljes még ez oldalon a lázadók csoportja. Egész csapat vad izgató ember botokat forgatva s lándzsákon levágott ember-főket mutatva rohan előre.

„Nincs semmi szent már. Mind feloldva,
Mit hüség, jóság megkötött.
A jó helyet enged a rosznak
S felszabadulnak a bünök.“

Zichy Mihály e legujabb képével ismét gazdagitá rendkivüli érdemeit. Igaz költészet hatja át e müvet s a kik eddig látták, elragadtatással szólnak róla. — A mester egy másik müvön is dolgozik. Ennek cime: „*Hulló csillagok.*“ Szintén allegoriai kép s a hulló és kialvó csillagok: női alakok. E compositio is rendkivül érdekesnek igérkezik.

* *Miss Mary*, Zichy Mihály tanitványa, kiről mestere nem rég azt irta nekünk, hogy az orosz művészet krónikája már magának anectálta: egy nagyobb képén dolgozik. Ez a „Bünbánó Magdolná“-t ábrázolja s az idei párisi „Salon“ számára készül. Magdolna a sz. szüz előtt térdre borul. Ez a kép tárgya. A felfogás eredetisége s az értelmes, erőteljes kivitel egyaránt előnyei e münek.

Vegyes közlemények.

* *Az országos m. képzőművészeti társulat* kezdeményezésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztést tett ő felségéhez az iránt, hogy a keresztény egyházi festészet emelésére a magyar vallásalapból három éven át, évenkint 5000 frt járulék engedélyeztessék és pedig a vallásalap kegyurasága alatti s a kegyuratlan templomok épitésére s helyreállitására rendelt összegből oly módon, hogy a nevezett társulat ez összegből egyházi tárgyu képekre jutalmakat tüzhessen ki, s albumlapjai közé a legjobb szent képek után készitendő metszeteket vehessen föl, szegényebb dotációju templomokat mübecsü oltárképek megszerzésében segélyezhessen stb. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter ez ügy vezetését, egy müértő főpap elnöklete alatt levő szakértő bizottságra kivánja ruházni s ez által biztositani, hogy a kirendelendő összegek valóban a hazai művészet s általában a közizlés érdekében, gyümölcsözőleg fognak a kitüzött célra fordittatni. Ő felsége e javaslatot március 9-én kelt elhatározásával már helybenhagyta, ujabb jelét adva ezzel a művészet s jelesen annak magasb ágai iránti pártfogásának.

* *A békésmegyei régész- s művelődéstörténelmi* egylet muzeuma részére 1879. évi febr. havában a következő adományok érkeztek: 1. Danczkay Mihály gyulai kőmives egy 10 cm. magas öből átméretben 30 cm. kétfülü mázatlan nagy agyagedényt adott, mely nehány év előtt a gyulai nagymagyar városban néhai Mandorf Kristóf telkén kutépités alkalmával három öl mélységü földrétegben még két hasonló edénynyel együtt mészszel megtöltve találtatott. 2. Ugyanaz egy 45 mm. hosszu lapitott nagy és ismét 15 mm. átméretü kerek szemekből álló sárgaréz lánczfüzért és 10 darab lapos, erősen zöld szirmos rézgombot ajándékozott, mindannyi a kétegyházi r. kath. temetőbeli kápolnának alap ásatása alkalmával 1878-ik évben egy ott lévő dombból temérdek csontvegyülettel együtt jutott felszinre. Régi érmek és bankjegyekből: 3. Kauders Henrik gyulai lakos egy darab 1665-ik évbeli (XIV-ik Lajos anyja austriai Anna Mária) francia királynői és egy 1873-ik romániai ezüst érmet; 4. Ifj. Jancsovics Pál ur egy Würtenbergi ezüst pénzt; 5. Ugrai Lajos gyulai fi- és 1878-ik évben a bosniai hadjáratban részt vett ácssegéd egy darab onnan magával hozott (a mi értékünk szerint) hat krajczáros ezüst török pénzt; 6. Bán Károly gy.-vári jegyző ur egy darab öt medzsit értékü török bankjegyet adtak.

* *Fresco kép.* Pázmány, Lippai és Széchényi esztergomi érsekek emlékéről 1710-ben Eszterházy Pál nádor gondoskodott, midőn a *pozsonyi* koronázási templomban a nagy férfiakhoz méltó emlékköveket állittatott. A székesegyháznak ujabb időben történt stylszerü kiépitése következtében, szükségessé vált az emlékkövek kiemelése. Most a herceg-primás indittatva azon kegyelet által, melyet nagy nevü elődei iránt nemcsak, hanem a hazai müvészet és müemlékek iránt melegen érez, elhatározta a három egyház- és magyar országnagy emlékére, a pozsonyi székesegyház szentélyében egy nagyszerü és müvészikivitelü emléket emelni, melynek felső közepén a „Patrona Hungariae" megfelelő müvészi symbolumokkal ékitve al fresco fog festetni. A müvészileg concipiált emlék méltó lesz a kegyelethez, méltó a herceg-primás nevéhez.

* *Az orsz. régészeti és embertani társulat* e héten tartott havi ülésén csekély számu hallgatóság volt jelen. Pulszky Ferenc elnök megnyitván az ülést, Ipolyi Arnold értekezett népszerü előadásban „A magyar zománcos müiparról." Megelőzőleg a barbárok, egyptomiak, rómaiak és bizantiak e nemü müiparáról emlékezett meg, közbeszőve a zománc fejlődését különféle népeknél, és a zománc vál- és alfajainak beható ismertetését. Végül rátért a magyar zománc történetére, melyről idegen irók mindeddig semmit, vagy igen keveset irtak, pedig az vetekedik a külföld e nemü legszebb példányaival. A magyar zománc a cloison egy válfaja. Hozzánk a legelső mestereket Gizella királynő hozta Németországból s ezóta létezik királyaink és főuraink kedvenc eszközein és ereklyein a zománc nyoma. Ipolyi a szóba hozott magyar példányokat (a mennyire lehetett) a muzeumból, saját gyüjteményéből, vagy az eredetihez hasonló nagyságu szines rajzokban mutatta be. Végül megemlékezett a zománcos müvek hanyatlásáról, ugy hogy ma már csak női zsebórák lapján, vagy finomabb edényeken található még fel e művészet nyoma, mely annyi századon át divatozott az egyházi emlékeken és a királyi jelvényeken. — Az éljenzéssel fogadott előadás után Deák Farkas mutatta be Báthory Zsigmond ezüst vadászcsészéjét és a Thurzó család egy zománcos ékszerét, régészeti és műtörténeti magyarázatok kiséretében. — Thallóczy Lajos előadása a XV. és XVIII. században divatozott magyar ágyukról, az idő előrehaladottsága miatt a jövő gyülésre halasztatott.

Felelős szerkesztő: **Prém József.**

Kyomatott a „Hunyadi Mátyás" intézet gyorssajtóin. (Budapest, zöldfa-utcza 39.)

K. Spányi Béla †: **Téli táj,** olajfestmény.

44. Háry Gyula, Abbazia		olajf.	P	1.800.—
45. Háry Gyula, Olasz táj	„	P	P	500.—
46. Háry Gyula, Epres kert		„	P	3.000.—
47. Hársa Tibor, Hazafelé		„	P	1.200.—
48. Hársa Tibor, Aratás		„	P	900.—
49. Hatvany Ferenc báró, Parkrészlet		pasztell	P	1.200.—
50. Hatvani Perlusz Gyula, Krasznahorka vára		„	P	1.000.—
51. Heller Andor, Disputa		olajf.	P	1.200.—
52. Henczné Deák Adrienne, Pünkösdi rózsák		pasztell	P	1.400.—
53. Hermann Lipót, Ámor és Psyche		olajf.	P	2.000.—
54. Hénel Gusztáv, Viharos tenger		„	P	800.—
55. Iványi Grünwald Béla†, Cigányok		„	P	2.500.—
56. Istvánffy Gabriella, Cica		„	P	750.—
57. Jancsek Antal, Bikaterelés		„	P	400.—
58. Juszkó Béla, Usztatás		„	P	1.400.—
59. Juszkó Béla, Négyes fogat		„		1.400.—
60. Kárpáthy Jenő, Háborgó tenger		„	P	1.800.—

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

Karlovszky Bertalan† : Női akt, olajfestmény

61.	Karlovszky Bertalan† Krisztus	„		mag. tul.
62.	Karlovszky Bertalan†, Női akt	„	P	5.500.—
63.	Karlovszky Bertalan†, Férfi fej	„	P	5.000.—
64.	Karlovszky Bertalan†, Női tanulmány	„	P	5.000.—
65.	Károlyi Zsigmond, Akt	„	P	300.—
66.	Kaufmann Karl, Biboros	„	P	450.—
67.	Kelemen Emil, Olasz város	vízf.	P	450.—
68.	Kocka Ferenc, Ruszin leányfej	olajf.	P	500.—
69.	Komáromi Katz Endre, A mese	„	P	1.500.—
70.	Komáromi Katz Endréné, Japán inter.	„	P	1.200.—
71.	Koszta József, Balaton	„	P	3.000.—
72.	Kézdi Kovács Elemér, Akt	„	P	650.—
73.	Kézdi Kovács László†, Őszi táj	„	P	1.200.—
74.	Kézdi Kovács László† Tavasz	„	P	2.000.—
75.	Szepesi Kuszka Jenő†, Tájkép	„	P	800.—

Németh József dr.

SPÁNYI BÉLA: SZAJOL-VIDÉKI TÁJ.

PÓLYA IVÁN: A CSÓK.

PÓLYA TIBOR: HEGYEN-VÖLGYÖN LAKODALOM.

SPÁNYI BÉLA: ERDŐ SZÉLÉN.

KAIS. KÖNIG.
POLIZEIDIREKTION
OFEN-PEST.

911
Pr.

An
Herrn Nikolaus von Barabas,
Historienmaler und Mitglied der ung. Gelehrten Gesellschaft
Wohlgeboren
in
Pest.

Aus Anlass des hieramts überreichten Collektiv Einschreitens um die Bewilligung zur Errichtung eines Künstler Vereines in Pest hat die hochlöbliche kk. Statthalterei Abtheilung in Ofen mit Erlass vom 19. Mts. Z. 11616 hieher eröffnet, dass nach der ausdrücklichen Bestimmung des Schlussatzes des § 16. des Vereingesetzes vom 26. November 1852 der Plan des beabsichtigten Unternehmens, beziehungsweise der Entwurf der Statute wenigstens in wesentlichen Theilen beizubringen ist.

Wovon Sie zur Verständigung der übrigen Unterzeichner der fraglichen Eingabe mit der Einladung in die Kenntniss gesetzt werden, den diesfälligen Statuten Entwurf hieramts zu überreichen.

Pest, am 26. April 1859.

Der kk. Hofrath Polizeidirektor:
Protmann.

Ex KMT. 1928.

MÉSZÖLY GÉZA : ALKONY.

ronával, ellenben csökkent az 1911. évi 3.299.196 korona háztartási fölösleggel, mely előirányoztatott, de előirásban nem szerepelt, ugy hogy végeredményében 763.703 koronával kedvezőtlenebb az 1913. évi kezelési eredmény.

— **A Kossuth Lajos-utcai villamos.** A Kossuth Lajos-utcai kereskedők szombaton délután Székely Ferenc udv. tanácsos elnöklete alatt értekezletet tartottak az uj Kossuth Lajos-utcai villamos építésének ügyében, amelyen a BKVT. részéről Sándor Pál vezérigazgató képviseletében Széll Árpád igazgató jelent meg. Székely Ferenc az értekezlet összehivásának okát fejtegette és szólott azokról a szempontokról, amelyek a villamos vasut épitésével a kereskedők érdekeit szolgálják. A vonalat oly időben kell épiteni, amikor holtszezon van, hogy a kereskedők ne károsodjanak. Ezután Széll Árpád igazgató részletesen ismertette az épitkezési terveket, melynek heti beosztása a burkolási és épitési munkákban a kereskedők érdekei szerint készült. Junius 10-től augusztus 17-ig a teljes vonal minden mellékmunkával együtt elkészül és ha vis major közbe nem jön, Szent István-napja előtt már a forgalom megindulhat. Az egész épitési idő alatt a munkálatokat ugy fogják végezni, hogy az uttestből tiz méter szabadon marad a forgalom számára és a szemét és hulladékokat a földmunkáknál azonnal elhordják. Holzer Sándor, Girardi József, Szénássy Béla, Ungár Gyula és mások hozzászólása után az a kivánság merült fel, hogy tekintettel a Lánchid elzárására, aminek következtében a szent István nap forgalmát ezen az utvonalon bonyolitják le, szükséges, hogy a közlekedés augusztus 20-a előtt megindulhon. Gálos Kálmán megemlékezik arról a tényről, hogy ez az első eset, amikor épitkezésnél, utca felbontásánál az érdekelt kereskedőket megkérdezik és e szempontból is köszönetet mond a villamos társaságnak.

— **Az Állatkert számadása.** Most tette közzé a városgazdasági ügyosztály az állatkert igazgatóságának az intézmény 1913. évi működéséről és számadásáról szóló jelentését. Az eredményszámla szerint az Állatkert tiszta üzemi fölöslege 1913-ban 20.866 korona 56 fillér volt. Ehhez az összeghez azután még hozzá kell adni azt az 59.559 korona 66 fillért is, amelyet az uj beruházásoknak az értéke képvisel. Az eredmény igy is messze elmaradt ugy az előirányzattól, mint az 1912. év eredményétől. Oka az esős időjárásnak mostohaságában és a kedvezőtlen közgazdasági viszonyok nyomasztó hatásában keresendő. Ennek tulajdonitandó, hogy habár az igazgatóság az intézmény eddigi magaslatát nemcsak föntartotta, hanem több irányban fejlesztette is, a látogatók 1913. évi forgalma az 1912. év hét hónapjának és 12 napjának forgalmához képest 232.590 látogatóval apadt. A nappali belépődijak egymagukban — a látogatottság csökkenése arányában — 225.483 korona 95 fillérrel csökkentek, mint amennyit az igazgatóság előirányzott és normális időjárás esetén remélhetett volna. Az intézményt egyébként az 1913. évben összesen 818.777, naponta átlag 2233 látogató kereste fel. Az állatkert 7507 évi bérletjegyet adott ki (1912-ben 1573 darabot.) Az állatállomány 665 emlősből, 1743 madárból és 225 alsóbbrendü állatból állott, összesen 333.422 korona értékben. Az intézmény a hasznos madarakból, ha azok elszaporodnak, a fölöseket szabadon bocsátotta; 1913-ban 53 darabot bocsátottak el. Az üzem lebonyolitásában az igazgatón kivül 25 tiszti és 114 altiszti és szolgai alkalmazott működött. Az igazgatóság által bemutatott számadáshoz ugy a főszámvevő, mint a városgazdasági ügyosztály és az állatkerti bizottság is hozzájárult. A számadást legközelebb a pénzügyi bizottság fogja tárgyalni.

— **Adókivetés.** A kerületi adókivető-bizottságok hétfőn és kedden a következő hrsz. házakban lakók harmadosztályu keresetadó javaslatait tárgyalják:

Az I. kerületben a 2. sz. bizottság hétfőn: 1622—8—1726-ig, Krisztina-körut 25, 30, 107—109, 111, 113, 119, 127, Pauler-u. 7, 15, Karátsonyi-u. 3—5, Koronaőr-u. 6, 7, 12, Márvány-u. 6, 7, 12, 14, Pálya-u. 3, 5, 6, 7, 11, Mészáros-u. 2, 3, 9, 13, 15, Attila-u. 8, Krisztina-tér 2. sz., kedden: 1726—1752-ig, Pauler-u. 2, 4, 3, 5, 7, Attila-u. 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, Krisztina-tér 1, Alagut-u. 4, Váralja-u. 7, 10, Szt. János-tér 1—a, 2. sz.

A II. kerületben a 2. számu bizottság hétfőn: 3511—3532-ig, Margit-körut 20, 18, 16, 12, 8, 5—b, Zsigmond-u. 26, 24, Tölgyfa-u. 20, 18, 16, 26, kedden: 3585—86—3610-ig, Niedermayer u. 28, 10, 12, 8, 4, Török-utca 14, 10, 8, 6, 4, 2, Mecset-u. 15.

A III. kerületben a 2. számu bizottság hétfőn: Ujlak 4538—4718. hrsz. Határ-u. 2, 4, Lajos-u. 11, 15, 21, 23, 25, 31, 33, 35, 37, 41, 51, 55, 59, 65, 71, 73, 75, 77—79, 81 85 sz., Ujlaki-rakpart 44. sz., kedden: Ujlak 4720—4756—2—3-ig, Lukács-u. 2, 4, 6, Lajos-u. 5, 7, 9, Ujlaki-rakpart 30, Zsigmond-tér 1—3, 5, 6, 7, Zsigmond-u. 43, 45, 47, 51—53, 55, Zátony-u. 1, 3. sz.

A IV. kerületben az 1. számu bizottság hétfőn nem tárgyal, kedden 622—625 A—N-ig bezárólag, Aranykéz-u., Régi posta-u. 6, 4, Mária Valéria-u. 1, Régi posta-u. 2. sz. A 2. számu bizottság kedden: 312—328-ig, Kossuth Lajos-u. 15, 17, Magyar-u. 1, 3, 5, 7, Reáltanoda-u. 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19. sz.

Az V. kerületben az 1. számu bizottság hétfőn: 821—829-ig, Arany János-u. 29, 31, 7, Nagykorona-u. 15, 13, 11, Szt.-István-tér 15, kedden 830—833-ig, Váci-körut 18, 20, 22, Arany János-u. 33. A 2. számu bizottság hétfőn: 977—982-ig, Hold-u. 19, 23, 25, Báthory-u. 15, 18, Kálmán-u. 15, kedden: 983—985—a-ig, Báthory-u. 20, Kálmán-u. 17, 19, 21. A 3. számu bizottság hétfőn: 1267—1277—a—2-ig, Kárpát-u. 17—19, 13—15, 9—11, 7—b, 7, Wahrmann-u. 13, Kárpát-u. 10, Visegrádi-u. 11, 48, Csáky-u. 38, Csanády-u. 19, Pannonia-u. 31, Wahrman-u. 5—11, Csanády-u. 17, Csáky-u. 36, kedden: 1277—5—1278—80—b-ig, Visegrádi-u. 46, 42—44, Csanády-u. 11, Csáky-u. 43, Csanády-u. 16, 18, Pannonia-u. 20—22, Visegrádi-u. 39, Pannonia-u. 21, Csáky-u. 30, 32, 34, 33—41. sz.

A VI. kerületben az 1. számu bizottság hétfőn: 3807—10—12-ig, Andrássy-ut 2, 1, 3, 5, Révay-u. 2, kedden: 3810—12—2—13—b-ig, Szerecsen-u. 6, 8, 10, 12, Andrássy-ut 7, 9. sz. A 2. számu bizottság hétfőn: 4025—4029-ig, Izabella-u. 48, 50, 52, Hunyadi-tér 11, 12, kedden: 3999—4003-ig, Hunyadi-téri csarnok A, B, C, D, E, F, G, H kezdetü nevek. A 3. számu bizottság hétfőn: 3382—3388—b-ig, Eötvös-u. 41—a, 41—b, 43, 45, 47, 49, Csengery-u. 78, 80, 82, Szondy-u. 18, kedden: 3389—3395-ig, Eötvös-u. 35, 37, 39, Szondy-u. 15, Csengery-u. 72, 74, 76. sz. A 4. számu bizottság hétfőn: 2931—33—4—2944-ig, Lehel-u. 17—b, 17—a, Löportár-u. 14—a, Lehel-u. 13, 11, 9, 7—a, 7—b, Bulcsu-u. 15, 13, 11, 9, 7, 5, 4, Szabolcs-utca 4, 6, kedden: 2945—2965-ig Dévay-u. 12, 10, 8, 6, Szabolcs-u. 8, 12, 14, Dévay-u. 7, 9, 11, Löportár-u. 12, 10, 8, Szabolcs-u. 16—a—b, 15, 13, 11, 9, 7. sz.

A VII. kerületben az 1. számu bizottság hétfőn: a külön meghivottak, kedden: 5246—5251—b-ig, Dob-u. 4, 6, 10, Rombach-u 3, 4, Károly-körut 7. A 2. számu bizottság hétfőn: a külön meghivottak, kedden: 4766—4780-ig, Hársfa-u. 54, 56, Király-u. 65, Erzsébet-körut 53, 51, 43, 41, 45, 47, 49, 44, 48, Dob-u. 70, 68, 66. sz. A 3. számu bizottság hétfőn: a külön meghivottak, kedden: 4394—4426-ig, Munkás-u. 16, Rottenbiller-u. 6—a, 6—b, 8, 10, 12, 14, 20, 22, 24, Dohány-u. 87, 83—85, 81, 77, 73—75, 71, Alsó erdősor 22, 20, 18, Szövetség-u. 21, 19. A 4. számu bizottság kedden: 4292—b—4298-ig, Aréna-ut 74, 72, 70, 68, 66, 64, 62, Peterdy-u. 39, Dembinszky-u. 49, 47, Elemér-u. 40, 41, 39, István-ut 40. Az 5. számu bizottság hétfőn: 2858—a—4207—b-ig, Thököly-ut 80—96—b, páros, Stefánia-ut 51—57 páratlan, István-ut 79—89, páratlan, Jávor-u. 3—b—11 páratlan, Ilka-u. 42—a—49, Ida-u. 2, Aréna-ut 80, 82, Damjanich-u. 55, kedden: 4208—a—4219—a—1-ig, Városligeti fasor 37—49, páratlan, Damjanich-u. 38—56, páros.

A VIII. kerületben az 1. számu bizottság kedden: 5743—5751—b-ig, Aggteleki-u. 7, 9, 11, Bezerédj-u. 2, 4, 6, 8, 10, Csokonay-u. 8, 10. A 2. számu bizottság kedden: 6360—6377-ig, Baross-u. 110—118, páros, Kálvária-tér 23, Szigetvári-u. 6—b, 8, 10—a, Magdolna-u. 27—33-ig, páratlan, Madách-u. 5—33—b-ig, páratlan és 30. A 3. számu bizottság hétfőn a külön meghivottak, kedden 7144—7156-ig, Staffenberger-u. 12, Szigony-u. 34, Üllői-ut 78—a, 78—b, Illés-u. 24, 26, 28, 30, 32, 34, Dugonics-u. 2—b, 4, 6, Kalvária-u. 23, 25, 27 és a külön meghivottak.

A IX. kerületben az 1. számu bizottság hétfőn: nincs tárgyalás, kedden: 9180—9190—91-ig, Ferenc-körut 31, 32, 29, 27, 25, 24, 26, 28, Bakács-tér 9. sz. A 2. számu bizottság hétfőn: 9494—b—9515-ig. Angyal-u. 7, Boráros-tér 7, Ipar-u. 9, Haller-u. 4, Mester-u. 23, Soroksári-ut 2—4, 6, 8—10, 16, 13, 18, kedden: 9517—9548-ig, Dandár-u. 24., 25, Drégely-u. 9, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 20, Ipar-u. 15, 17, Mester-u. 25, 31, 35, 37, 41, 43, 45, 47, Haller-u. 28, 30, Vaskapu-u. 7. sz.

A X. kerületben az 1. számu bizottság hétfőn: a külön meghivottak és az elhalasztottak, kedden: 8492—8586-ig, Gyömrői-ut 6—a, 6—b, 6—c, 8, 10, 12, 16, 20, 18, 14, 24, 28, 42, 54, 52, 50, 66, 86, 138, Szacsvay-u. 1, 1—a, 3, 9, 10, 12, 7, 5, 39, 41, 44, B. Jászberényi-u. 47, Vaspálya-u. 32, 12, 8, 10, 6, Noszlopi-u. 2, Mázsa-tér 7. sz.

Képzőművészet.

Spányi Béla.

A magyar mocsarak, nyárfák s gólyák poétalelkü piktora lehunyta hát szemét, kiesett kezéből a legmagyarabb ecset, mert Mészöly Gézán kivül alig volt magyar festő, aki annyira a magyar röghöz lett volna kötve, mint Spányi Béla. Az ő mocsarainak a hallgatása, az ő gólyáinak a merengése s az ő nyireseinek a hangulata tisztára magyar volt; bármilyen univerzálisnak látszottak is képei, mégis magyar levegő volt azokon, a magyar föld karaktere nyilvánult meg bennük, a magyar vidék hangulata nyilatkozott meg bennük.

A mester maga is tizenhárompróbás magyar zsentri volt, a szó nemesebb értelmében, aki benne gyökerezett a magyar földben. Csupa költészet, idealizmus s hangulat volt a lelke, igazi művészlélek, a bohémség tultengése nélkül.

Ott, bodajki tuszkulánumában érezte jó magát. A Gája indás völgye, a Bakony bozótos sürüje, meg a Sárviz lápos ingoványai vonzották; a természetet imádta szabadságával, igazságával s egyszerüségével. Ő, aki előtt nyitva álltak a müncheni udvar ajtai, akinek neve Amerikában érték volt, akinek képeit a magyar király is ugy szerette, megmaradt szerény, egyszerü, nemeslelkü művésznek. Ki tudta róla, hogy a vaskoronarend lovagja?

Ott, Bodajkon, imádta őt s hozzá méltóan nemeslelkü hitvesét a nép. A maga költségén népmulatságot rendezett kertjében; karácsonykor felruházta a szegény embereket ködmönökkel, szegény parasztleányzókat maga házasitott ki s az ő különben szerény polgári otthona királyi lakomákat, uri dinomdánomokat látott, mihelyt vendég került a portára.

A bodajki családi fészek is igazi uri hajlék volt; szép paripákban, fajkutyákban, nemes virágokban telt kedve s amig birta, szenvedélyes vadász volt. Járta a Bakonyt, bolyongott az erdő sürüjében s gyönyörködött a szabad természetben. Lakása egy kis muzeum volt, nem is szólva műterméről, műtárgyak, emlékek, remekek, miniatürök, porcellánok, régiségek, szőnyegek és ereklyék keresztül-kasul, mindenfelől a művészlélek nemes izlése sugárzott, pedig ennek a családi fészeknek az asszony volt a lelke.

Óriási műtermét pedig az igazi zsenialitás, a mester megfinomult izlése ülte meg.

Az utóbbi időben már heteken át nem hagyta el a műtermet. Köszvény gyötörte, hiába járt mindenfelé, lábai felmondták a szolgálatot. Tolószéken dolgozott, kezei birták az ecsetet, de nem tudott a képekről távlatot kapni, ugy tologatták ide-oda festés közben is. A természettől nem tudott megválni. Kocsin kiment a szabadba s ott elgyönyörködött még a természeten, ez volt éltető eleme. Az utóbbi időben többször meglátogattam s fájó szivvel kellett tapasztalnom, minthogy életereje arcban, lélekben friss és egészséges volt, de miután lábai megbénultak, baja szivére huzódott. Mig azonban csak fel nem hozták Budapestre, dolgozott, festett, vidám volt és remélt.

Még emlékezem Spányira, amikor Münchenben arany korát élte. Talpig ur, igazi gavallér volt, a németek a magyar tipust látták benne s az akkor már hires festő, mint lovag, udvarló és a társaság embere egyaránt ismeretes volt.

Egész Münchennek ismert alakja, a magyaroknak büszkesége volt, ekkor vásárolták képeit a müncheni s később a budai királyi paloták számára s ekkor vitték festményeit óriási árakon Amerikába is.

Ki festi meg utánna oly poétikus áhitattal a magyar ingoványok süppedékes zsombékjait? Ki ábrázolja majd olyan ihletteljes hangulattal a nyárfák s a nyiresek hallgatását? Ki látja meg olyan templomian szentnek napnak alkonyodását, napnak hajnalodását?

Egy poéta festő, egy festő poéta hunyta le szemét, a magyar föld, a magyar láp, a magyar hangulat nagymestere, akinek hire bejárta széles e világot, de ő maga oda volt nőve holtáig a magyar röghöz.

V. J.

—

* **(A Szent István-nap plakátja.)** A székesfőváros tanácsa plakátok kifüggesztésével fel akarja hivni az ország közönségének figyelmét a Szent István-napi ünnep jelentőségére, továbbá a Budapesten tartandó Szent István-napi körmenetre és az itt látható nevezetességekre. Ezért a tanács az Iparművészeti Társulat utján nyilvános pályázatot hirdetett a Szent István-napot propagáló plakátra. A pályázatot szombaton döntötte el a Bárczy István polgármester elnöklésvel összeült bizottság, amelynek tagjai voltak a székesfőváros tanácsa részéről: dr Wildner Ödön és dr Vita Emil tanácsnokok, Ágotay Lajos főigazgató, a társulat részéről: Nádler Róbert, Vesztróczy Manó és Helbing Ferenc festőművészek. A bizottság előadója György Kálmán igazgató volt. A beérkezett pályamunkák közül a birálóbizottság egyhangulag Buday István tervének itélte oda az ötszáz koronás első dijat, a kétszáz koronás második dijat Bokros Ferenc és Szekeres Béla grafikusok tervének. Ezenkivül a bizottság három tervet vásárolt meg, egyenkint száz koronáért, amely tervek szerzői Kacziány Aladár, Földes Imre és Pataki Piroska. Valamennyi pályamunka vasárnaptól kezdve (9—1 óráig) tekinthető meg az Iparművészeti Muzeum könyvtárának folyosóján.

* **(A budapesti Szabadságharc-szobor.)** A szomoru emlékü ujépület helyén nemsokára állni fog a főváros legnagyobb arányu szobormüve, a Szabadságharc-szobor. A tervező művészek mozgalmas jellemzésben gondolták el a magyar szabadságmozgalmaknak ugyszólván egész történetét. Szinte kiérezzük a magyar nép küzdelmeit a Rákóczi-kortól kezdve 1848-ig. Mintegy tiz méter magasságban Hadur óriási méretü monumentális alakja, alatta kétfelől a jobbágyságot fölszabaditó Kossuth Lajos csoportja, másik oldalt a népet harcra lelkesitő Petőfi alakja. Középen feltünik a szabadságharc diadalmas géniusza, egy pompásan mintázott férfi jelképében a harci ének ádáz rohama nyomán. A szobor két év mulva kerül leleplezésre.

* **(Magyar szobrász romániai sikerei.)** A románok magyargyülölete mellett érdekes fölemliteni egyik fiatal magyar szobrászunk romániai térhódiását. Mult hónapban avatták fel Bukarestben Panu Gyorgye, a hires román publicista emlékszobrát. Ez a szobor magyar művész alkotása.

hogy az Uránia-szinház az iskolán kivüli oktatásnak és kulturális mozgalmainknak központjává legyen és vidéki fiókintézeteit intenzivebb munkásságra serkentse.

* **(A szétválasztott sláger.)** Köszinházi direktorok régóta keresik receptjét annak a boszorkányságnak, aminek segitségével nyáron is szert lehet tenni — slágerre. A *Vigszinház* végre rájött e recept titkára; a titok ez: Ha itt a május, *két* nagy sikert produkálj *egy* estén! A nagysikerü *Cilinder* és a nagysikerü *Mit járkálsz meztelenül?* fényes tanuságot tesznek napnap után e recept kitünö volta mellett. És igy kettesben, együtt, elválaszthatatlanul szolgálnak majd továbbra is slágerül. De csak itt Budapesten. A vidéki direktorok ugyanis már mind-egy szálig megvették a *Cilindert*, ellenben a *Fejdeau* darabját egyetlenegy sem. Nem merik megvenni a brilliáns merészséggel fölépitett francia darabot. Félnek a szinügyi bizottságok haragjától. Szó sincs róla, joggal.

* **(Nagy Endre szerződése.)** A Royal-Orfeum igazgatósága a jövö szezonra szerződtette Nagy Endrét conferenciernek; a szerződés három hónapra szól.

* **(Hansi Niese),** ugy látszik, csak oly kedvence a budapesti közönségnek, mint a bécsinek; ahogy viszont *Fedák Sárit* az elözö szezonban a bécsiek szerették meg olyannyira, hogy a bécsi Apolló a most jövö összel két hónapra vendégeül látja. Hansi Niese egy éven belül rendszerint kétszer látogat el hozzánk tavaszutón és összel, és pedig mindig *Feld Zsigmond*-nak vendégeként; az idén, kivételesen, elsö izben a Népoperának volt vendége, igaz, csak két estére, mig most, hogy ujra eljött, ismét a Budapesti Szinház nézöterére gyüjti össze mától kezdve esténkint itteni hiveit. A mai szombati elsö estén a „Sie und ihr Mann" c. uj, fölötte ügyes *Buchbinder-bohózatban* lépett föl. Nem a teljes Hansi Niese jött el ezuttal, amennyiben meglepöen lesoványodott, ámde mégsem annyira, hogy a heinei „üppig"-sét fogalmát annak rendje és módja szerint be ne töltené. Azonban müvészetét már teljes erejében hozta vissza és az est folyamán az esö dacára is majdnem teljesen zsufolt nézötér csak úgy hangzott a tapstól és a kacagástól. A többi szereplö megfelelö kerettel szolgált a népszerü müvésznönek.

* **(A Józsefvárosi Zeneiskola)** f. hó 7 és 11-én tartotta évzáró hangversenyeit; az igazgatóné és a tanári kar buzgó munkálkodásáról tesz tanuságot a tanulók szép és biztos előadása, akiknek sorában különösen Horváth Klári, Salgó Meisel, Suhajda Tatarek, Mislei, Herczeg és Szilágyi Erzsike a zongora-, Dénes László és Vass Tibor a hegedü-tanszakon tünt ki; a hangversenyekben szépszámu közönség gyönyörködött.

* **(Hogyan készül a film.)** A nemzetközi Mozgóképipari kiállitás vigalmi bizottsága elhatározta, hogy a kiállitás tartama alatt a közönség szórakoztatására a kiállitás területén bemutatja, hogyan készül a film. A kiállitáson résztvevök közül 10 magyar filmgyár és kölcsönzö cég veszi fel hivatásos szinészekkel vagy tehetséges mükedvelökkel a filmdarabokat. E tervnek megvalósitására pályázatot hirdetnek 10 filmbohózatra. A beérkezendö pályamunkák közül a legjobbat 200 koronával honorálják, a többi 9 darabot pedig egyenként 50—50 koronával dijazzák. A jeligés levéllel ellátott pályázatok 1914 julius 1-ig beküldendök Guttmann Manó cimére (VII., Rákóczi-ut 76.). A közoktatásügyi miniszterium 3 állami dijat fog kitüzni és pedig: egy történelmi, egy népies darabra és egy tudományos darabra. Az iparcsarnok belső része, valamint a városligetnek a kiállitáshoz tartozó része látványosság lesz: várak, világitótornyok, minarettek és szimbólikus épitmények sorakoznak és szemgyönyörködtető látványt fognak nyujtani. A tündérváros tervein a kiállitás müszaki vezetője a legelökelöbb iparmüvészek közremüködésével dolgozik.

* **(A bajai szezont)** e hó 27-én kezdi meg Nádasi szabadkai direktor a Katonadolog c. operettel; a második estén a Tündérlaki lányok kerül szinre.

* **(Uj szintársulat.)** A szerződésnélküli szinészek számát nagyon megszaporitotta, hogy a szezon elején a soproni társulat feloszlott; örömmel kell regisztrálnunk tehát azt a hirt, hogy uj társulat van keletkezöben, és pedig Ujpesten. *Szalkay Lajos* ugyanis ugy tapasztalta, hogy Ujpest teljesen megérett a 8 hónapos szezonra, de mert eleget akar tenni vidéki, különösen Székesfehérvárral szemben fennálló kötelezettségének, Ujpest részére külön, teljesen uj szintársulatot szervez. Az ujpesti szezon szeptember 15-én venné kezdetét.

* **(A Comédie Française Le Bargy ellen.)** A párisi törvényszék sok huza-vona után, végre tegnapelőtt megkezdte annak a pörnek a tárgyalását, amelyet a francia szinészek társasága inditott *Le Bargy*, a kitünö müvész ellen. A pör előzményei visszanyulnak 1910-ig, amikor is Le Bargy önkényesen megvált a Comédie Française szinpadától. A szerződésszegés miatt a szinház pörbe idézte a nagy müvészt, hogy törvényileg tiltsák meg neki, hogy más párisi szinpadon föllépheseen, egyuttal tekintélyes kártérítési összeget követelvén tőle. A Comédie Française követelésével szemben Le Bargy azzal védekezett, hogy a szinháznál nem találta meg azokat a müvészi és anyagi biztositékokat, amelyeket joggal elvárhatott. A pör eredményét nagy érdeklődéssel várják most a párisi müvészkörökben.

—

Szinházi hirek.

A Nemzeti szinház vasárnap, hosszabb pihentetés után müsorára tüzi Goethe müvét, a Faustot, amelyben a cimszerepet Beregi Oszkár, Margitot Váradi Aranka, Mephistot Pethes Imre, Bálintot Somlay Arthur, Mártát Nagy Ibolya, a boszorkányt S. Fáy Szeréna, a gonosz lelket Jászai Mari fogja játszani. Az előadást másnap, hétfőn, megismétlik. Kedden évzáró előadásul Az ember tragédiája kerül szinre, amelyben a három főszerepet Bakó László, K. Hegyesi Mari és Gyenes László fogják játszani. Junius 17-étől szeptember 1-ig a Nemzeti szinházban nem lesz előadás.

*

A Vigszinház jövő heti müsorát is természetesen a szinház két szenzációs sikerü ujdonsága, a Cilinder, és a Mit járkálsz meztelenül? dominálja. Guthi Soma bohózata és a Heltai Jenő remek átdolgozásában lokalizált Feydeau-komédia egyaránt oly kacagási viharokat fakasztanak a nézőtéren, hogy a hangos derültség szinte megakasztja a széditő gyors tempót, amelyben a vigszinházi együttes az ilyen vidám darabokat játssza. Mészáros Géza és Tanay Frigyes mindkét darabban főosztályosa a sikernek. Velük együtt Pallay Rózsi, Gyöngyössy Teréz, Vendrey Ferenc, Fenyvessy Emil, Szerémy Zoltán, Sarkady Aladár kacagtatják egész estén át a közönséget, amely hálásan honorálja a szinpadról áradó jókedvet. A Cilinder és a Mit járkálsz meztelenül? a holnapi vasárnapon kivül még hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken, azután jövő vasárnap és hétfőn is szinrekerül, vagyis kilenc nap alatt hétszer. Szerdán este a Timár Lizát, Bródy Sándor hatalmas életképét ismétlik. Szombaton este a régibb müsor egyik legkedveltebb bohózatát, az Örnagy urat, adják Hegedüs Gyulával a cimszerepben, Varsányi Irénnel Paulette szerepében. Holnap délután szinésziskolai vizsgaelőadásul a Nászéj, a Szikra és a Fortunió dala cimü egyfelvonásos darabok kerülnek szinre.

*

Király-szinház. Rubens Pál gyönyörü zenéjü operettje, a Napsugárkisasszony, amely állandóan nagy közönség előtt kerül szinre, a jövő hét müsorát is teljesen betölti. A kacagtató szövegü operetteben jövő héten is minden este Küry Klára játsza a fő női szerepet: egy szakácsnét aki Ladynek játszsza ki magát, amely alakitásával teljesen meghóditotta magának a közönséget. Partner Rátkai Márton, akinek a csavargója valóságos kabinetalakitás. A többi szerepet is ugyanazok játszszák, akik a bemutatón: Kaboss, Szabolcs, Nádor, Hajnal, Somogyi Nusi, Harmat Ilona, Bethlen Gilda, Herendi Margit. Vasárnap délután Rákosi Szidi szinésziskolája növendékeinek előadásában Szigligeti Mamáját adják.

*

Zenekari hangverseny-est és Sirota. A Népopera hétfői évzáró előadásának kettős érdekessége lesz. Nagyszabásu zenekari hangversenyt ád ugyanis és a vezénylő karmester vendég lesz Birnbaum Zdislaw, a varsói filharmónikusok első dirigense, aki bemutatkozás céljából szerepel a Népoperában. Birnbaum, aki annak idején főként a Debussy Peleás és Melisandájának betanitásával tette nevét ösmertté Berlinben, nálunk a következő zenekari müveket dirigálja: a Büvös vadász nyitányát, azonkivül a Parsifal, a Mesterdalnokok és a Tannhäuser előjátékát. Az est második érdekessége lesz Sirota bucsuhangversenye. A varsói izr. templom csodálatos hangu főkántora ezuttal teljesen uj müsort ad elé, amelyben a Kol Nidre is szerepel. A nagy érdeklődéssel várt Sirota hangverseny részletes müsora különben a következő: Sulzer: Adon Olom (Sirota karkisérettel), Ldor Wdor (Sirota), Sirota-Löw: Weseorew (Sirota), Löw: Ki Lekach Tow (Sirota karkisérettel), Löw: Wschofor godol (Sirota karkisérettel); Löw: Rachmono Donej, Sulzer: Brosch Haschono (Sirota karkisérettel), Sulzer: Kol Nidré (Sirota karkisérettel). Az előadás fél kilenc órakor kezdődik. A hétfői évadzárást megelőzőleg a Népopera együttese a Hoffmann meséit hozza szinre. Hoffmannt ezuttal is Arányi Dezső énekli, a női hármas szerepet Rossi Rosina.

*

A Budapesti szinház e heti müsorát Hansi Niese vendégjátéka tölti ki; a hires bécsi müvésznő a Die gebildete Köchin c. darabban és a Tannhäuser-parodiában lép föl hétfőn és kedden is; szerdán a Der Herr Gemeinderath-ban, csütörtökön a Wundermühleben, pénteken az Im Weissen Rösselben; vasárnap délután a kedd esti két darab, mig este a Wundermühle van soron. A vendégjátékok alatt a szinház nyári együttese szorgalmasan próbálja Faragó Jenő és Feld Mátyás zenés, kacagtatónak igérkező revüjét, melynek két főszerepébe Molnár Arankát és Sarkadi Aladárt szerződtette Feld Zsigmond.

*

A Budai nyári szinházban serényen folynak a próbák a legközelebbi ujdonságból, Grósz Alfréd „Dzsingali" cimü operettjéből, melynek szövegét Frieser és Scheer bécsi librettisták irták, a forditás munkáját pedig Komor Gyula végezte. Az uj operette e hó második felében kerül bemutatásra. A jövő hét müsorán szerepel kedden A biboros c. dráma, szerdán és pénteken Offenbach két klasszikus müve, az Orpheusz az alvilágban és a Hoffmann meséi. Szombaton A nevető férj operettenek lesz a budai bemutató előadása.

*

Az ujpesti Népszinházban vasárnap délután 3½ órakor mérsékelt helyárakkal Postás fiu és huga este 8¼ órakor rendes helyárakkal A peleskei nótárius kerül szinre Krémer Jenő felléptével, hétfőn Nebántsvirág, kedden Léni néni, szerdán Majorné Papp Mariska felléptével az Othon, mig szombaton Binet nagy operája, Carmen, kerül szinre.

—

Fővárosi ügyek.

— **Pályázat főorvosi állásra.** A helyettes polgármester a Szt Margit-kórház sebészeti fiókosztályánál rendszeresitett másodosztályu főorvosi állásra, amely kétezernégyszáz korona fizetéssel és 1000 korona lakbérilletménynyel van egybekötve, nyilvános pályázatot hirdet. A pályázatokat junius 27-én déli 12 óráig kell a főpolgármesteri hivatalhoz beadni.

— **Bécsi vendégek a gázgyár megnyitásán.** Mint már jelentettük, a gázgyár ünnepélyes megnyitására vasárnap a fővárosba érkezik dr Weisskirchner, Bécs város polgármestere. Ugy volt, hogy kiséretében a két alpolgármester is Budapestre jön, szombaton azonban tőlük a következő távirat érkezett Bárczy István polgármesterhez:

> A községtanácsban folyó költségvetési tárgyalások miatt nagy sajnálatunkra nem kisérhetjük el polgármesterünket, hogy vele együtt részt vegyünk az önök gázmüveinek megnyitó ünnepélyén. Amidőn távolmaradásunkért elnézésüket kérjük, szivbeli kötelességünknek tartjuk, hogy önöknek a szociális gondoskodás e nagy alkotásához legőszintébb szerencsekivánatainkat tolmácsoljuk és kifejezést adjunk annak a reményünknek, hogy ujabb intézményük lakosságuk javára, nemkülönben a mi szép testvérvárosunk dicsőségére virulni és fejlődni fog. Hierhammer és Hora alpolgármesterek.

A polgármester kiséretében lesznek Formanek elnöki tanácsos és Menzl, a bécsi gázgyárak igazgatója.

— **A gázgyár átvétele.** A főváros tanácsa *dr Bárczy István* polgármester *és gróf Festetich* alpolgármester vezetésével szombaton vette át a gázgyár igazgatóságától és a gázgyár épitési végrehajtó-bizottságtól az uj gázművet. Az átadásnál Ripka Ferenc vezérigazgató. Bernauer Izidor és Schödl Lipót igazgatók, Rózsa Károly titkár, Schön Győző főmérnök, az épitési végrehajtó bizottság elnöke: Buzáth János tanácsos, Harrer Ferenc tanácsos, Kajlinger Mihály udv. tanácsos, Jász Dezső osztálytanácsos, továbbá Szabó József, a közmunkák tanácsának tagja, Steinhardt Antal, Forbáth Imre, Becsey Antal bizottsági tagok voltak jelen. Az uj gázgyárat dr Bárczy István polgármester vette át a tanács nevében és a főváros törvényhatóságának hétfőn délelőtt fogják ünnepélyesen bemutatni.

— **A tanácsosok szabadsága.** Dr Bárczy István polgármester szombaton rendeleti uton intézkedett a tanács tagjainak szabadsága tárgyában. Ennek értelmében Almády Géza tanácsos junius 20—augusztus 31, Piperkovits Bátor augusztus 12—szeptember 20, Rényi Dezső julius 20—augusztus 30, Folkusházy Lajos julius 13—augusztus 23, Déri Ferenc augusztus 1—augusztus 14 és október 1—október 21, Kratky János augusztus 30—október 10, Fock Ede julius 16—augusztus 19 és szeptember 11—szeptember 17, Buzay Károly julius 15—augusztus 25, Buzáth János augusztus 3—szeptember 12, dr Vita Emil julius 20—augusztus 30, dr Márkus Jenő augusztus 3—szeptember 13, dr Harrer Ferenc julius 6—julius 30 és augusztus 8—augusztus 14, dr Wildner Ödön julius 14—aug. 23, Mahrer Aladár junius 30—augusztus 10, dr Csupor József julius 6—julius 18 és szeptember 24—október 21, végül dr Berczel Jenő julius 13—augusztus 23-ig megy szabadságra.

— **A főváros mult évi gazdálkodása.** Szimély Árpád főszámvevő elkészitette a székesfőváros 1913. évi zárószámadását és vagyonleltárát, mely 71.854 korona felesleggel zárult. A községi alap kiadásainál és bevételeinél az összes hitel 86.813.558 korona volt. A tényleges eredmény a kiadásoknál 86.486.991 korona, a bevételeknél pedig 83.249.905 korona volt. Az ekként mutatkozó kedvezőtlenebb kezelési eredmény növekedik az előző évi fentartott hitelekből felhasznált 2.453.462 korona és az 1914. évi fentartandó 3.279.275 korona közti 825.813 ko-

3966. Spányi Béla.

Sz. Pesten 1852 márczius 19-én.

Domboldal nyájjal.

A bodajki hegyes vidék köves előterében lévő dombról egy jobbrafordult magas pásztornő tereli lefelé közönséges magyar birkákból álló nyáját. Jobb kezében hosszú bot van. Öltözete: fehér főkötő és sötét magas ruha. A középtért különféle fák foglalják el. A háttérben pedig kálvária tűnik szemünkbe. A tájékot a növekedő hold első negyede világítja meg. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*K. Spányi B.*«.

Vászon, méretei 99·5 : 120·4 cm. — Lelt. sz. 3966. — Vétetett az 1910 szeptember 13-iki 97826 sz. leirat alapján 4000 K-án (1546–910). — Kifizettetett 1910 október 8-án (1573–910). — A pénz átvételét a művész 1910 október 9-én ismerte el (1613–910).

III

561 (3966)
651 (486).

III : 561

Vét 1910

2170—2171. Spányi Béla.

Sz. Pesten 1852 márczius 19 én.

2170. *Mocsaras táj.*

A kissé dombos vidék előterét sekély víz foglalja el, a hol középütt gólya áll jobbrafordultan. A középtérben itt-ott facsoportok tűnnek föl. A háttért pedig erdőség képezi. Fönt a magasban madarak röpködnek. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Spányi B. 887.*«.

Fa, méretei 35·5 : 53·5 cm. — Lelt. sz. 2170. — Értéke 800 K. — Perlaky Kálmán hagyománya 1901 július 1-én (350–902).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeumban. 1906: VI. 18. — 1907: VI. 18. — 1908: VI. 18. — 1910: VI. 18.

III. 300 (2170) 651 (486).

III: 300

Hagy. 1901.
Perlaky K.

Tegnap
Ajándék

Spányi B.

2171. *Tájkép.*

Az ábrázolt vidék dombos tájék, a hol középütt bodajki házak látszanak kalapos kéménynyel és egyik előtt szalmával fedett óllal. Az épületek mögött lombtalan fák kötik le figyelmünket. Feléjök pedig, az előtérből, felázott széles út vezet. A derült égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »*Spányi B.*«

Fa, méretei 43·5 : 54 cm. — Lelt. sz. 2171. — Értéke 800 K. — Perlaky Kálmán hagyománya 1901 július 1-én (350–902).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeumban. 1906: VI. 16. — 1907: VI. 16. — 1908: VI. 16. — 1910: VI. 16.

III. 301.

III. 301. (2171.)
651. (486.)

Haag.
Spányi

Haag. 1901.
Perlaky K.

Tárta

Trakostyán. T. 7049.

A középtérbeli hegy tetején látjuk a várat, a háttérben hegyek hullámzanak, az előtért pedig mező foglalja el. Jelzése alól balra: Spányi.

Tusrajz, mér. a vk. 28.5: 19.5 cm.

Szn. 269-99.
644-99-6.

Varasd. T. 7048.

Az előtérben van a Ferenczieк temploma, a háttérben házak látszanak, a melyek felé fasor vezet, a hol két asszony beszélget. Jelzése alól jobbra: Spányi.

Tusrajz, mér. a vk. 12.3: 19.5 cm.

Szn. 270-99.
Gyy [illegible]-99-7.

Klenovnik. T. 7052.

Fölül a dombos vidék középterében látjuk a várat, alól pedig a kastély kapuját szemlélhetjük, mely fölött koronás czimer van. Jelzése alól balra: Spányi.

Tusrajz, mér. a vk. 28.5: 19.5 cm.

Szn. 266-99.
644-99-3.

Buccari. T. 7054.

Az előtérbeli sziklán látjuk Zrinyinek hajdani várát, mely körül apróbb épületek képeznek csoportot, a középtérben a tenger vize látható, a háttért pedig hegyek foglalják el. Jelzése alól jobbra: Spányi.

Tusrajz, mér. a vk. 28.5: 19.5 cm.

Szn. 264-99.
644-99-1.

Csáktornya. T. 7053.

Az előtért Zrinyinek hajdani vára foglalja el felszökő magas toronynyal és kapujához vezető széles úttal, a melyet egy asszony élénkit. Jelzése alól jobbra: Spányi.

Tusrajz, mér. a vk. 19.5: 28.4 cm.

Szn. 265-99.
644-99-2.

3277. Spányi Béla:

Sz. Pesten 1852. március 19-én.

Inota.

Az előtérbeli patak túlsó partján balról egy zsindelylyel fedett malom és közelében lévő házak képeznek csoportot, a melyek ép úgy, mint a hozzájuk vezető egy nyílású kőhíd a vízben, a mely felett egy fehér szárnyú madár kovályog, visszatükröződnek. A középtérben jobbról hegy emelkedik, melynek tetején vörös fedelű templom van gulatetejű toronnyal és körülötte lombos fákkal. A háttérben egy alacsonyabb hegy bontakozik ki. A felhőket a már lenyugodott nap sugarai festették pirosra. Balról az égbolton a növekedő hold első negyede ragyog. Fönt a magasban két madár röpül. Jelzése alól balra: K. Spányi B.

751

Vászon, méretei 161.5:241.2 cm. — Lásd lelt. p. 704. —

A művész ajándéka 1905. október 22-én.

ed 22 651.

Lásd lelt. 704.

Spányi Béla 1905 okt. 22.

704.

174/906

1906.

3277. Spányi Béla.

Sz. Pesten 1852 március 19-én.

Inota.

Az előtérbeli patak túlsó partján balról ~~egy~~ zsindelyel fedett malom és a közelében lévő házak képeznek csoportot, a melyek ép úgy, mint a hozzájok vezető egy nyilású kőhid a vizben, a mely felett ~~egy~~ fehér szárnyú madár kóválygog, visszatükröződnek. A középtérben jobbról hegy emelkedik, melynek tetején vörös fedelü templom van gúlatetejü toronynyal és körülötte lombos fákkal. A háttérben ~~egy~~ alacsonyabb hegy bontakozik ki. A felhőket a már lenyugodott nap sugarai festették pirosra és balról az égbolton a növekedő hold első negyede ragyog. Fönt a magasban hét madár röpül. Jelzése alól balra: K. Spányi B[a].

Vászon, mér. 161.5:241.2 cm.

Π: 755

Sz.n. 96-905

Kutyafejei)

Spanyi Béla: (Udvarrészlet cr.

képei IX. 186.

Muz. és Kvt. Ert.

1620. Spányi Béla.
Sz. Pesten 1852 május 19-én.
Déli hangulat.

A verőfényben ábrázolt vidék hátterében, az erdőn innen, birkák legelnek. A középtérben két boglya köti le figyelmünket, a melynek egyikét alól kikezdték. Elől pedig, korok meg egyéb mezei virágok vannak, és egy hátra fordult kis fiú a földön ülve nézi a reábízott nyájat. Öltözete: karimás szalma-kalap, kék kötött ujjas fehér széllel és gatya. Kezeivel meztelen térdeit fogja és mellette bot hever. Jelzése alól balra: Spányi B.

Vászon, méretei 98.7:152.3 cm.
Vétetett 1898: V. 18-án a 29527 sz. rendelettel 1000 frton.
Elszámoltatott 1898: X. 23-án (199/98)
Az elszámolás tudomásul vétetett 1898: X. 28-án 9627 sz. alatt.
(361/98.).

904: IV. 29.

217

1545. Spányi Béla.

Sz. Pesten 1852 márczius 19-én

Jaicze vára.

A hegy tetején van a ci tadella. Fölötte madarak röpködnek, a körülötte lévő épületek a Lukács-torony név alatt ismert campanile látható az egykori templom romjainál, mig a többnyire [illegible] házak alatt, a Plivának vizesése köti le figyelmünket, a [illegible] habjai a mederben fekvő sziklatömbökön törik meg. A lépcső melletti malomtól jobbra korlátos hid van a vizesés fölött. Az égbolt felhős. (alól balra jelzés)

Jaice, Bosnia. Spányi B. 4.

Vászon, méretei 300:250 cm.

Vétetett 1896: VII. 22-én a 37078 sz. rendelet alapján 3500 frton.

L. még az 1896: XII. 14-diki 67165 sz. leiratot.

Elszámoltatott 1897: II. 2-án (80/97.)

Az elszámolás tudomásul vétetett 1897: III. 25-én a 13050 sz. leirattal. (123/97.)

904: IV. 28.

1 Jelzése 216

1544. Spányi Béla.
Sz. Pesten 1852 márczius 19-én. Lerőbőt
Porto-Ré.

A Buccari-öböl délkeleti részében, a kikötő előtti sziklán, látjuk a várat négyszögletes épületével, mely három emeletes és a melynek sarkain lapos tetejü őrtornyok vannak széles lőrésekkel. A tenger kék vize, mely fölött három sirály röpül, visszatükrözi. A háttérben hegyek hullámzanak. Az égbolt felhős. Balol jobbra a sarokban PORTO RE... Spányi B.cc.

Vászon, méretei 150: 200 cm.
Vétetett 1896: VII. 22-én a 37078 sz. rendelet alapján 3500 frton (292/96)
L. még az 1896: XII. 14-i 67165 leiratot.
Elszámoltatott 1897: II. 2-án (80/97.). Az elszámolás tudomásul vétetett 1897: III. 25-én a 13050 sz. leirattal. (123/97.)
Az 1897: III. 30-diki 19650 sz. leirattal (130/97.) az 1897. évi nemzetközi kiállitásnak adatott ki (393/97), honnan 1897: XI. 13-án érkezett vissza (415/97.), mit a miniszter 78683 sz. alatt 1897: XII. 21-én vett tudomásul (469/97.)

müncheni Másolta 1901: V. 31. Hanzer Tivadar (389/902)

904: IV. 28.

2787

31. Spányi Béla.

(Sz. Pesten 1852. márczius 19-én.)

Szeptemberi reggel.

Haraszt vidékén elől pocsolya van partján sással és tehéncsordával. A tizennégy tehénből kettő egészen a vizben áll és iszik, kettő befelé jön, három már kimegy, a többi pedig a part közelében álldogál. Balról a gulyás jobbra fordulva nézi a nyájat, kezeivel botjára támaszkodik. Öltözete: pörge kalap, vállra vetett szűr, ing bő újjakkal, gatya és csizma. Mellette kutya guggol; háta mögött a pásztortűz parazsa látszik, melynek füstje jobbra csapódik le; közelében leveleiket már elhullatott nyirfák vannak s fölül nagy mennyiségű madár szálldogál. A viz felett négy sirály röpül. A középtérben jegenyékkel szegélyzett út vonúl s a háttérben erdő köti le figyelmünket. Az átlátszó levegő szürkés, jobbról pedig kissé ködös. Az ég felhőtlen és rajta a fogyó hold utólsó negyede van. Jelzése alól jobbra: »*Spányi B. 883.*«

Vászon, méretei 102 : 200 cm.

1884: IV. 141. — 1885: IV. 141. — 1886: IV. 141. — 1887: IV. 140. — 1888: IV. 140. — 1889: IV. 161. — 1890: IV. 161. — 1891: II. 140. — 1892: II. 140. — 1893: II. 121. — 1894: II. 8. — 1895: II. 8. — 1896: II. 31. — 1897: II. 31. — 1898: II. 31.

~~Vételetett 1883-ban. — Magy. Képt. 422. — Lisza 292.~~

— 1900: II. 31. — 1901: II. 31. — 1903: II. 31. — 1904: II. 31. — 1905: II. 31.

— Magy. Képtár 422. — Uj lelt. sz. 292. — 1905. átv. jegyz. 145. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.ban 1795 .és a leltárban 2787. — Vételetett 1883 deczember havában 900 irton (1800 K-án.)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

MK. 422
Ujl 292

Vét. 1883.

11007.

Spányi Béla:

Vállig, jobbra fordult és csaknem arczélben látható. Csiptetőt visel. Haja hosszú, bajusza és szakálla rövid. Öltözete: álló gallérú ing, nyakkendő, mellény és lehajtott gallérú kabát. Jelzése alól jobbra: KA 902 és a kép alatt: K Spányi B.

Szines krétarajz, mér. 34:27 cm.

Készitette Kriesch Aladár.

2787

292

31. Spányi Béla:

(Sz. Péterv. 1852)

Szeptemberi reggel.

A sik vidéken elől ő van pásztái saival s tehén csordával. A tizennégy tehénből kettő egészen a vízben áll s iszik, kettő befelé jön, három már kimegy, a többi pedig a part közelében álldogál. Balta a gulyás ~~áll~~ jobbra fordulva néz a nyája. Kezével bajsza szélét szokott ölörcte: pörge kalap, vállra vetett szűr, ing bő újjakkal, gatya s csizma. Mellette kutya guggol, kalapja mögött a pásztortűz pattogva lángol, melynek füstje jobbra szál le; körében levelét már elhullatott nyírfa vannak, s fölött nagy menetszegű madár nálldogál. A tó vize felett nagy halászmadár röpül. A ~~tó~~ sorban ~~a~~ távolban jegenyét Kel s a láthatárban erdő körvonalai ~~is vonul~~ szegélyezik jobbra pedig kisvé kődöt. Az ég felhőtlen s rajta a fogyó hold utóló negyede van. Jelzés alól jobbra: „Spányi B. 883.“

Vászon, méretei 102: 200 ctm.
Vét. 1883. XII. Ára 900 frt.
M. Lejts. 422.
Nyilv. 292.
II: 31.

289

II: 140.

Tan
vulcs ágaskodó lovon van ábrázolva. Leereszti bot van a baljával lovának kantárszárát
ggal, bajusza lelóg, szakálla lebocsátva. Köntösén bélésű palástja vállától való. A ló, melyen
domború vidék. Felirata a lép alatt:

nwoordige Primo Visir

· a vonalkeretnek 20·3 : 15·3 cm.

51

140/95 N° 254.

Spányi Béla

Vácon egy Török nevű festőnél kezdett tanulni, majd állami ösztöndíjjal 1870-ben Bécsbe ment az akadémiára. Ekkoriban még kiskorúnak számított, ezért apja kérésére elhagyta az akadémiát, hogy az iskola szabályai helyett a tanítónéltől tanuljon. Az 1882-iki őszi kiállításon bemutatta „Októberi első negyed" c. képét. Ennek párja „Az utolsó gólya." c. képe. Sok képét festette Solnokon, ahová mindig vissza-vissza tért. Sok képét vették meg külföldi műkereskedők.

Gerő Ödön, Londen Elek
A modern magyar festőművészek.
Budapest. é. n.
106. l.

Spányi Béla

Gerő Ödön, London Elek:

Modern magyar festő-
művészet. Budapest, é.n.

18, l. 20. l,

Magyar cipruskc. kép
regr. 61. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

2850

39. Spányi Béla.

(Sz. Pesten 1852. márczius hó 19-én.)

Az őszi verőfény.

A Puszta-Szent-Lőrinczre felázott széles út ~~vezet,~~ melyet leveleiket hullató sárga lombozatú fák szegélyeznek. A középtérből két tarka tehén közeledik ~~az úthoz, melynek~~ túlsó szélén parasztasszony pihen, a földre ülve, s balra fordulva. Jobb kezével térdére könyökölt és fejét megtámasztva gondolkozni látszik. Fejkendője fehér, réklije rózsaszínű, szoknyája sötétkék s fodros köténye barna. ~~Mellette~~ kézi kosarát ~~látunk,~~ melyhez hosszú galyat támasztott. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Spányi B.*«

Vászon, méretei 136 : 181 cm. — Lyl. lelt. sz. 445. —

1894: VI. 4. — 1895: III. 25. — 1896: III. 39. — 1897: III. 39. — 1898: III. 39.

Vétetett ~~1893-ban.~~ ~~Ltsza 415.~~ decemberi 20-án 59 047 a. leirat alapján 1200 frtért (2400 K).

728

Kiállításaira vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

-- 1900: III. 39. -- 1901: III. 39. -- 1903: III. 39. -- 1904: III. 39. — 1905: III. 39.

1905. átvételi jegyék 223. — Szánna az Orsz. Képtárban a sz. alatt 1870. és a leltárban 2850. —

Vét 1893. dec 20.

Lyl. lelt 445.

221

1672. Spányi Béla.

Sz. Pesten 1852 március 19-én

A bodajki kalvária.

Az előtér beli hegy tetején, melynek sziklás oldala meredek, kőfallal körülvett kalvária van. Közepett, a két lator kisebb keresztje között, a Megváltó feszülete emelkedik, melynek tövében térdelve imádkozó Mária-szobor áll. A körfalon még hat szobrot helyeztek el. Jobbról hervadó fák és bokrok láthatók őszi napsugárban. A háttérben pedig hegyek hullámzanak. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: Spányi B.

Vászon, méretei 79:105 cm.

Vétetett 1898: XII. 31-én a 90432 sz. rendelettel 600 frtért.

Elszámoltatott 1899: IV. 6-án (14/99).

Az elszámolás tudomásul vétetett 1899: V. 25-én a 29855 sz. alatt (277/99).

Letétképen átadatott a szombathelyi Muzeumnak 1908. szept. 30-án (1446-908).

904: IV. 30.

VII

612

1910.

3966. Spányi Béla.
Sz. Pesten 1852 március 19-én.

Domboldal nyájjal.

~~Lombról~~ lévő dombról ~~egy~~ jobbrafordult magas pásztornő tereli lefelé közönséges magyar birkákból álló nyáját. Jobb kezében hosszú bot van. Öltözete: fehér főkötő és sötét magas ruha. A középtért különféle fák foglalják el. A háttérben pedig Kálvária tünik szemünkbe. A tájékot a növekedő hold első negyede világitja meg. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: K. Spányi B.

Vászon, méretei 99.5:120.4 cm. — Lelt. sz. 3966. —
Vétetett az 1910 szeptember 13-iki 97826 sz. leirat alapjan 4000 K-án (1546-910) -- Kifizettetett 1910 október 8-án (1573-910).

Lelt. 97826-910

230

1560. Spányi Béla:
Sz. Pesten 1852 márczius 19-én
Őszi táj.
őszi hangulatban ábrázolt
A vízzel borított vidéken feltöltött országút vezet a kőhidhoz, mely a vizben visszatükröződik, a melynek közelében három nagy koronáju fűzfa diszlik, és a mely kelé, terelt át juhász birkái nyájával, mely már a kőhidhoz ért. A birkák mögött felnyergelt szamár ballag. A juhász öltözete: kucsma, bő ujjakkal, gatya, egy ujjas, melyet bal vállára vetett. Az égbolt itt-ott felhőzött. Jelzése alól balra: Spányi B. 897.

A birkák

Ing

Vászon, méretei 65:72 cm.
Vétetett 1898: I. 12-én a 82406/VIII sz. leirattal ((33/98). 400 frt)
Elszámoltatott 1898: III. 6-án (99/98).
Az elszámolást elfogadta 1898: III. 13-án a 2469 sz. alatti irat.
(114/98)
1898: I. 18-diki (32/99) a 4354 sz. leirattal 1898: IV. 15-én a Szegedi Muzeumnak adatott állandó letétképen. (39/99).

Vid. Inv.

Sesto, Cesare da (1477—1523) **után.**
527. SALOMÉ. Eredetije a bécsi muzeumban.
Fa. 45×30 cm. 200.—

Signac, Paul (?) (1863—1935).
528. DUZZASZTÓGÁT A SZAJNÁN. Jelezve.
Vizfestmény. 21×31 cm. 240.—

Singleton és más angol rézmetszők (1801).
529. JELENETEK AZ EGYIPTOMI HADJÁRATOKBÓL.
4 darab. 300.—

Smith, George (szül. 1829 ?).
530. ERDEI UT. Jelezve l. jobbra: G. S. Burnbaum 1853.
Vizfestmény. 23.5×16.5 cm. 40.—

Solis, Virgil (1514—1562).
531. KÉT BIBLIAI JELENET.
Fametszetek, egybe keretezve. 10.—

Spanyol festő (XV. század vége).
532. SZENT ANDRÁS.
Fa. 143×52 cm. 1500.—

Spanyol festő (XV. század vége).
533. SZENT PÉTER.
Fa. 148×52 cm. 1500.—

Spanyol festő (XVII. század).
534. ANGYALFEJEK.
Vászon. 50×63 cm. 1000.—

Spányi Béla (szül. 1852).
535. NYÍRES. Jelezve l. jobbra: K. Spányi Béla.
Fa. 21×16 cm. 100.—

536. VIRÁGOS RÉT. Jelezve.
Fa. 25×16 cm. 50.—

Steen, Jan utánzója.
537. HOLLANDI CSALÁD.
Fa. 44×37 cm. 130.—

Stilpp, G. (XVIII. század).
538. LÉLEK A PURGATÓRIUMBAN.
Miniatür. 13×10½ cm. 15.—

Stock, C. R. (XIX. század).
539. FIRST PAST THE POST 1888. Harrington Bird után.
Szines rézmetszet. 100.—

540. OUR NORTH COUNTRY JOCKEYS. George Veal után, 1885.
Szines rézmetszet. 100.—

Stradanus, Johannes (1523—1605).
541. MADÁRFOGÁS.
Rézmetszet. 15.—

Almásy + Teleki II. 1939.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).
513. MAGYAR KATONATIPUSOK. N. Ernst Lajos gyüjteményéből.
Tollrajz. 25×21 cm. 5.—

Rutz F. (XIX. század).
514. MARGARETA AZ ABLAKNÁL. Jelezve.
Vászon. 80×63 cm. 300.—

Ryckaert, David jun. (1612—1661) (?).
515. PARASZTHÁZASPÁR.
Vászon. 30×22 cm. 240.—

Saar, Karl von (1771—1853).
516. FÉRFIARCKÉP. Jelezve l. jobbra: v. Saar.
Vizfestmény. 19×15 cm. 90.—

Sager, F. (XIX. század).
517. RÉGI ÖRTORONY A PARTON.
Vászon. 32×48 cm. 80.—

Schallhas, Károly Fülöp (pozsonyi festő) (1767—1797).
518. ROMANTIKUS TÁJ.
Tusfestmény. 44×56 cm. 40.—

Schäffer, Béla (1815 Nagykároly—1871).
519. GYÜMÖLCS ÉS VIRÁG. Jelezve l. jobbra: Adb Schäffer 1866).
Vászon. 63×50 cm. 250.—

Schinnagl, Max Joseph (1699—1761).
520. TÁJKÉP. Jelezve lent balra.
Vászon. 46×56 cm. 250.—

Schirnhofer A. (XIX. század közepe).
521. SZAKÁLLAS FÉRFI MELLKÉPE.
Miniatür, ovális. 15.—

Schmitner, Franz Leopold (1708-ból).
522. GRÓF NÁDASDY FERENC ARCKÉPE.
Rézmetszet. 43×29 cm. 50.—

Schrotzberg, Franz (1811—1889).
523. FŐURI HÖLGY ARCKÉPE. Jelezve: Bisenius 1840. (Bisenius Schrotzberg művészi neve.)
Vászon. 91×73 cm. 1400.—
Illusztrálva.

524. FIATAL LÁNY FEHÉRBEN. Jelezve.
Vászon. 67×52 cm. 250.—

Seghers, Daniel (?) (1590—1661).
525. SZENT CSALÁD KÉPE VIRÁGDISSZEL ÖVEZVE.
Vászon. 86×67 cm. 500.—

Seitz, Gustav (XIX. század).
526. GYÜMÖLCSCSENDÉLET. Jelezve l. jobbra.
Fa. 26×32 cm. 50.—

Pauzi Béla

Spánye Béla festő

Budapest Hunyady Józsefné XI. 6.

1923-ig Kecskemét, Tsz. Thorma Tóth:

Magyar Kalos

Szabó Béla festő

Budapest, Hilap. 1891, XI. 25.

162. n. 3. a. (Sz. és k.)

Spányi (Béla)

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. k. 466-468. l.

Megjelenés a római művészeti kiállításon.

Spányi Béla festő

Pesti látkép. 1879. ápr. 4.4.

Képzőmüvészeti Lexikon

Spányi Béla festő

Pesti Hirlap. 1839. jún. 18. 4.

A müncheni nagy művészeti
Csillagzat....

Spányi Béla festő /1852-1914/ Ybl

4 m. magas csöndélete

Budapesti Hirlap,1882,IX.6.

245.sz.3.o.

Spányi Béla fest.

Pesti Hirlap. 1879. jún. 2. 4.

A Műcsarnok Rendezői Gyűlés
Közléseiből...

Spányi Béla festő

Pesti Hírlap. 1879. márc. 7. 4.

Az orv. művészeti csoportban....

Spáni Béla fest.

100

Budapest, Kilép. 1941. XI. 15.

152 ½ 3.0. (Gy. és Kh.)

Spanyi Béla, dr.

Budapest Hilap. 1891, X. 30.

136 n. h.o. (Sz. és Kl)

Szalay Béla fotó

Budapest, Hídlap 184/, Tel. 24.

191[illegible]4.0. (Szín kl.)

Hauer Béla festő

Budapest, Thököly út 101, XII. 20

• 187. n. h. o. (Sz. ei k.)

Spányi (Béla?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777–782. l.

Nagy Tavaszi Tárlat (Műcsarnok)

S

Spányi Béla festő /1852-1914/ Ybl

4 m. magas csöndélete

Budapesti Hirlap, 1882, IX.6.

245.sz.3.o.

Spányi Béla festő (1852–1914)

Pesti Hirlap. 1886. VII. é. ápr. 6. 50.

Bajor herceg magyar művésznél

Ybl.

Spányi Béla festő /1852-1914/

A Képzőmüv.Társulat 1882.őszi kiállitásán a Ráth-féle loo aranyos dijra pályázik.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.8.
217.sz. 2.o. /Sz.és M./

Spányi Béla festő 1852-1914 Ybl

Budapesti Hirlap,1882,IX.25.

264.sz.3.o./Sz.és M/.

K. S p á n y i Béla festő
1852-1914

Erdőrészlet
/Nyáremény a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Spányi Béla festő (1852-1914)

Pesti Hírlap. 1885. VII. é. dec. 22. 1-2o.

Both Menyhért: a Rembrandt-Társaság

Spáinyi Béla festő (1852–1914)

Pesti Hírlap. 1885. VII. é. dec. 16. Sz.

A Képzőművészeti Társulat Tanyái
rajzok....

Ybl.

Spányi Béla festő 1852-1914

Tervezett vidéki kiállitásokon való szereplése.

Budapesti Hirlap 1882.VII.15.

193.sz. 3 o. /Sz.és M./

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Alkonyati táj gólyákkal"

o.v. 74x100 cm J.l.j.: K. Spányi B.

kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus Bp.1978.szeptember

Spányi Béla

"Községi malom" c. festménye vizimalmot ábrázol hajnali fényben.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. aug. 1. I. évf. 31. sz.
146. lap.

Spányi Béla

Olló sign.-val közli a lap a tavaszi tárlaton résztvevő művészek nevét, értékeli müveiket, "Képtári kaleidoszkop" cimmel:
Basch Árpád, Benczur Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L.Hoffmann Ilona, Jászai, Jendrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László, Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp, Ligeti Miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar.
Spányi Béla és Mesterházy Kálmán neve együtt szerepel a kritikában: Balatont és erdős részleteket szeretik mindketten festeni. Fantáziájukat ez fogja meg leginkább.
Élet. Bp. 1895. május 5. V. évf. 32. sz. 9-lo. lap.

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Mocsaras táj gólyával"
o.v. 74x100 cm
j.l.j.: K. Spányi B.
kiállítási ár: 15000 Ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Spángi Béla, festő

L: Feszty Masa

Feszty Masa: Egy lépről — a művéről lánya

Esti Hirlap, Br. 1978 jan. 13.

6.

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Patakparti táj juhnyájjal"

o.v. 90x110 cm J.l.b. K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

K. Spányi Béla

„Mocsaras táj" o. fa. 33x44 cm

J. l. f.: K. Spányi B.

Vételi ár: 6000 Ft.

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

K. Spányi Béla

„Tájkép lúddal"

o. fa. 30×42 cm J. l. 6.: K. Spányi B.

Ir. Vételári ár: 6000 Ft.

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1979. május

Spányi Béla

„Táj Tép templommal" o. fa. 33x42

S. l. b. Spányi B. Védett.

Ár 4000 Ft.

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Spányi Béla

„Mocskos táj" o.f. 47x33,5

J. l. b. K. Spányi Bp. Védett

Ár: 8000 Ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

Spányi Béla (1857-1914)

„Őszi erdő" o. f. 46x62

J. l. j. K. Spányi Bp. K. ár: 12000 Ft.

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Spányi Béla

neve említve a 390.oldalon

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.Magvető 1974

Spányi Béla

Gozsdu Elek: "Spányi Béla kiállitása" cimmel ir a müvész kollektiv kiállitásáról, melyet a Mücsarnokban rendeztek.
Azok közé tartozik a művész, akiknek müvészi munkájuk örömet okoz, "nem keresik, hanem megtalálják a szépet. Müvészi gondolataikat dekorativ érzékük és kézügyességük játszva viszi a vásárra."
Spányi Béla nem tartozik senkihez..egyik iskola-programjához sem, csak önmagához hü.
„Vidám életkedvvel,a szépért rajongó lélekkel festi meg a magyar tájkép gyönyörüségeit".

A HÉT, Bp. 1905. okt. 8. XVI. évf. 41.sz. 665, 670-671. lap.

Spányi Béla

mő a mi fényünk, a mi vizeink és rétjeink megihletett festő költője."
"Bodajki kálvária" c. az "Inotai templom" a halvány lilaszinü távolban látható kálvária, a legszebb alkotások közé tartozik. Kis gólyás képe, sárgás-fehéren fénylő mocsárvizével, magasan járó felhőivel, szemgyönyörködtető. A mocsárszélen álló teheneket, a sárga lombokat hullató nyirfákat ábrázoló képe, a gyöngyház vibráló szineiben ragyognak, a reggeli világitásban. Müvein "virtuóz módon oldja meg a szinek összhangját.-méltatja a kritika. Arcképét bemutatja a lap. Repr.
A HÉT, Bp. 1905. okt. 8. XVI. évf. 41. sz. 665, 670-671. lap

Spányi Béla

"Kiszámithatatlan. A tónus és a nézése megint változik"- irja Pukk: Téli tárlat c. kritikájában, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT. Bp. 1903. nov. 15. XIV. évf. 46. sz. 752-753. lap.

Spányi Béla, festőművész

Alig van jelesebb napja az új festőnemzedéknek, hogy egy-egy művését Szolnokon ne tűzték volna ki. Spányi, Boskovits és felkeresve Szolnokot.

Kapossvári Gyula: Emlékezés Deák Ebner Lajosra. Szolnok Megyei Néplap, 1984. jan. 24.

Spányi Béla

"mint sajátmagának örököse, régi hagyományaiból él" -ahogy Pamacs sign.-val állítja a kritika, a Téli tárlat-on szereplő müveiről.

A HÉT, Bp. 1902. nov. 16. XIII. évf.
46. sz. 738-739. lap.

Spányi Béla

A kiállitáson szereplő vásznait igen szépeknek találja L.: "A téli tárlat" c. kritikájában, de külön nem emliti sem cimüket, sem tartalmukat.

A HÉT, Bp. 1901. dec. 1. XII. évf.
48. sz. 799. lap.

Spányi Béla

"Az örökké novemberi hideg vizben gázoló teheneit"- Pamacs sign.-val közölt kritika birálja a "Tavaszi tárlat"-ról.

A HÉT, Bp. 1902. ápr. 13. XIII. évf.
15. sz. 242-243. lap.

Spányi Béla

"Egy tárlatlátogató" aláirással ir a kritikus a "Téli tárlat"-on szereplő müvekről. Uj fajta müvekkel kisérletezik a müvész. Régebben figyelemre méltó tájképeket mutatott be. „Egy két topolyfa, egy tehén, és a kép megtelt." Kis képeket, nagy rámában festett. Most olyan területeket, -amelyeken ütközeteket lehetne vivni- zsebkendőnyi képen próbál bemutatni. "A perspektivának, a szemnek és a szinérzéknek" ehhez szükséges tudása viszont erejét meghaladja.
A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 904-905. lap.

Spányi Béla

Vágó Pál, Vaszary János, Vastagh, Wagner Sándor, Baditz Ottó, Benczur Gyula, Bihari Sándor, Böhm Pál Deák-Ébner Lajos, Eisenhut Ferenc, Hegedüs László, Karlovszky Bertalan, Kacziány Ödön, Révész Imre, Roskovics Ignác illusztráljak az uj Petfő kötet diszkiadását, mely az Athenaumnál jelenik meg.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 24.
X. évf. 52. sz.

K. Spányi Béla

„Zöld malom" Olaj vászon 64×53

Jelezve lent balra: Spányi B.

Műtárgyi ár: 15 000 Ft

BÁV 37. Művészeti Képaukció ~~1975~~ 1975 szeptember

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Mocsár alkonyatkor"
Olaj vászon, 75 x 100 keretben
Gabra. K. Spányi B.
Kikiáltási ár: 10 000 Ft

BÁV 37. Művészeti Képaukció ~~1975~~ 1975 szeptember

K. Spányi Béla

„Naplemente" Olaj vászon
100 x 125 Jelenleg lent Gabra: K. Spányi B.
Vételi ár: 12000 Ft.

BÁV 37. Művészeti Képaukció ~~1975~~ 1975 szeptember

K. Spányi Béla

„Táj pásztorlánnyal" Olaj vászon
92x66 Jelzése lent balra: K. Spányi 892
Vételár: 18000 Ft

BÁV 37.Művészeti Képaukció ~~1975~~ 1975 szeptember

Spányi Béla

„Alkonyat a lehenekkel" c. képe
(100 x 200 cm) Kovács Antal gyűjteményében
- Debrecenben

Spányi Béla festőművész

Fekete Árpád 1912. augusztusában három festő-
barátjával Spányi Béla, Medgyánszky László
és Ujváry Gyulával eltutazott a Vereckei hó-
rosiba. „A magyarok bejövetele" műhöz festet-
tek meg a négy égtáj felé eső panorámát.

Garai Tamás: Látogatás a megújuló
festőnemzedéknél.
Hétfői Hírek, 1945. jan. 24.

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Őszi táj" Olaj, vászon 150×110

Jelzése bent jobbra: K. Spányi

Vételári ár: 8000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Alkonyati táj legelő tehenekkel"

Olaj, vászon 50×61 Jobbra lent balra:

K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 7000 ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Mocsaras táj" olaj fa 27x56

Jelenleg lent jobbra: B. von Spányi München

München

Vételi ár: 12000 ft

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Folyóparti táj telenellel"
Olaj vászon 74×62 Jelezve lent jobbra:
Spányi Béla

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Spányi Béla

A 26. képaukción 2 képpel szerepelt. A művek eladási ára elérte, illetve meghaladta a kikiáltási ár háromszorosát. Egyik védett volt.

E.K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 56. l.

Spányi [Béla]

Különösen nagy sikere volt.

Engel Károly: Aukció kritika; Nügyűjtő, 1973/3. 32. old.

Spalányi Béla, festő

Munkatársa volt Fenyvesnek.

↓

Szűcs Gábor: Körhazban a körben

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 6.

Spányi Béla

A Magyarok bejövetele c. festmény-háttérkép kivitelezésébe a művész bevonta Illedy Annikát, Nyáry Ágnest, Spányi Bélát, Nagy Terézt, de a háttér tájainak megfestését vállalták. (emlékezve).

Gotha Béla: Ráér ez a festmény-háttérkép, 1974. aug. 4.

Spányi Béla

"Lilaszin és galambszin selymes tájképei"-t emliti meg kommentár nélkül a kritika, mely a kiállitásra beküldött müveket méltatja, - Masque: "A tárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Spányi Béla

"Szent Genovévá"-ja már voltaképpen tájkép, irja beszámolójában Masque: "Az ezredik év Szalonja" cimmel. Felsorolja a tárlaton szereplő müveket, s közöttük a művész képeit is. Sajátságosnak tartja, mind a fenti, min "Bolygó lélek" c. müvét, melyen "egy-egy lepedőbe burkolódzó alak halad előre a homály ban". "Jaicza vára" és „Portoré" c. képeit sokkal jobbnak tartja az előbbieknél.

A HÉT, Bp. 1896. juni. 7.
VII. évf. 23. sz. 384-385. lap.

Szántó Béla

Az első művészek között volt, akik Szolnokon dolgoztak.

Tóth Tibor: Kortársaink feljegyzéseiből: Emlékezése a Szolnoki Művésztelepről.

Társkeresés, Szolnok, 1943. márc. 34. old.

Spáinyi Béla, Pécs

A 28. levél mellékletéről:

1893-ban áll. aranyérmet kapott.

Takáts Gyula: Husvétnyolc Rippl-Rónai levél
673-685,

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Spányi Béla

Styka és Vágó Pál festette a nagy körképet a szabadságharcból, melynek egy részletét a lap cimlapján mutatja be, "Bem és az ő tábornokara" cimmel.

A HÉT, Bp. 1898. március 13. IX. évf. 11. sz. cimlap.

Spányi Béla

A legjelesebb müvészek között, a müvészt is felkérték, hogy a millennium emlékére megjelenő, tiz kötetes történeti mü illusztrálásában részt vegyen.
Junius sign.-val, "A magyar nemzet története" c. közlemény tájékoztat az Athenaeum kiadványáról, mely a honfoglalás előtti időktől, napjainkig dolgozza fel történelmünket.

A HÉT, Bp. 1899. jan. 1. X. évf.
1. sz. 14-15. lap.

K. Spányi Béla

Piheno pàsztorfiú, o. v. 36×51

30. Művészeti Képarkció
1973.

1253

K. Spányi Béla

Tájrép gólyával, o. fa, 44×33
Diólövést favéssel, o. fa, 44×32

30. Művészeti Képaukció
1973.

K. Spányi Béla

„Boszniai patak"

Olaj vászon 140×100 Jelenleg Lent Babra:

Spányi B.

Vételári ár: 8000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Álmom" Olaj fa 11,5 x 24

Selejve lent balra: Spányi B. 80

Vételi ár: 3000 ft

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Folyóparti táj telenekkel"

Olaj, vászon 74x62 Lelenc lent jobbra:
Spányi Béla

Vételi ár: 8000 Ft

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Mocsaras táj"

Olaj fa 27x56 Jelenése lent jobbra:

B. von Spányi München

Kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Alkonyati táj legelő tehenekkel"
Olaj, vászon 50x61 Jelezve lent
balra K. Spányi B.
Keretben
Vételár: 7000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Őszi táj" Olaj, vászon 150 x 110

Selleréné lent jobbra K. Spányi

Vételár: 8000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1973 május

K. Spányi Béla

„Boszna patak" Olaj vászon,
140x100 Jelezve lent balra: Spányi B.
Vételár: 8000 Ft

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

K. Spányi Béla

„Alkony" Olaj fa. 115 x 24

Jelzése lent balra: Spányi B. 80

Kiállítási ár: 3000 Ft

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Spányi Béla

A családi műveim padlásán levő Szendeffy-hagyaték között van „Lotte" c. festménye. (emlitve).

Szombathy Gyula: Kincs a padláson.
Esti Hírlap, 1969. márc. 18.

Szántai Béla festőművész

Az 1880-as évek végén szerzett és kezdett dolgozni a szolnoki művésztelepen.

Láttuk, hallottuk.

1942. júl. 4. Petőfi 2.1.13 /11/ Ri.

Spányi Béla

„Mocsaras táj gólyával" o.v. 34x45

J. l. f. K. Spányi B.

Vételári ár: 6000 Ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

Spányi Béla

„Legelő" (Erdélyi)

o.v. 50 x 75. J. l. l. Spányi B. München
(Szerb)

Vételi ár: 10000 ft

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

Spányi Béla

„Erdőrészlet birkával"

Olaj, vászon 153 x 160 Sellepre kent

Jobbra: Spányi B.

Kikiáltási ár: 18000 Ft

BÁV 33. Képaukció Budapest 1975 december

Spányi Béla

„Hóolvadás" Olaj, vászon
100 x 80. Jelenve lent balra: K. Spányi B.
Vételi ár: 12000 Ft

BÁV 38. Képaukció Budapest 1975 december

Spányi Béla (1852-1914)

Tájkép lebegővel Olaj vászon

51×67 Jelzése lent balra: K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Spányi Béla

„Macskás táj" Olaj, fa 17x22

Jelezve lent jobbra: Spányi B. 87. München

Vételár: 4000 Ft

BÁV 38. Képaukció Budapest 1975 december

Spányik Béla

Ferdy Árpád körképe a „Magyarok bejövetele" alkotásáról több művészi szempontból, kortársak és tanítványok. A művészről és alkotásáról a műben

Tandi Lajos: Körök és félkörök a Ferdy-körképen körül.
Délmagyarország (Szeged), 1975. aug. 10.

Spányi Béla

a mintegy 1200 népzenetételből álló gyűjteményét: „Magyarok Mózsese" címmel Kodály Zoltán, Vargyas Lajos, Tóth Aladár, Spányi Béla, Pálya Celestin műtörténészekkel állotta. A mű jelentősen megszínesítette a magyar világirodalom sorát. Most Szeged vállalta kiadását.

Maldonay Gyözö: A szegedi vár foglyai.

Népirjta a/Heves, 1945. szept. 26.

Spányi Béla festőművész
a Fertő-tájképi vásznait
Medgyaszay és Spányi festettek.

Kardoskút
1946. okt. 12. TV 21.50 – VGué –

Spányi Béla, festő

Pettenkofent Szolnokon a festők hosszú sora követte. Előb a bécsiek,majd hosszabb-rövidebb időre a magyarok Mednyánszky László,Böhm Pál,Aggházy Gyula,Deák-Ébner Lajos,Bihari Sándor,Spányi Béla,Révész Imre s akövetkező nemzedékből Koszta József,Fényes Adolf,Kernstok Károly, Vaszary János. 5.old

Molnár Auréll: Az Alföld századai 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 1.sz. Bp.

Spányi Béla

A szolnoki művésztelepen dolgozott.

Zádor István: emlékezése a szolnoki művésztelepre.

Jászkunság 73/1 32. o.

K. Spányi Béla

Tájkép gólyával, olaj, 44×33, 3000
Diókút falevéllel, olaj, 44×32, 3000

30. Művészeti Képaukció, 1973.

K. Spányi Béla

Piheno pásztorfiú, olaj, 36×51, Védett

4000 Ft

30. Művészeti Képaukció, 1973.

Spányi Béla (1852-1914)

"Mocsaras táj legelő tehenekkel"

o.v. 23x30 J.l.j. K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 4000 Ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Spányi Béla

Kelety Gusztáv, Hollósy Simon, Glatz Oszkár, Vaszary János, Koszta József, Anna Margit, Korniss Dezső, Kernstok Károly, Spányi Béla, Csók István, Gulácsy Lajos, Mednyánszky László, Szőnyi István, Victor Vasarely, Czóbel Béla, Kmetty János, Bálint Endre, Barcsay Jenő, Domanovszky Endre, Benedek Péter, Ilosvai Varga István, Mattioni Eszter, Molnár C. Pál, Istokovits Kálmán, Boldizsár István, Bortnyik Sándor, Keserü Ilona, Kondor Béla, Deim Pál, Schaár Erzsébet, Munkácsy Mihály, Derkovits Gyula, Nemes-Lampérth József, Ámos Imre, Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József, Ferenczy Noémi művészek alkotásait mutatták be az utóbbi évek aukció-kiállításain. Folytatás a 2.-es számú cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 2o. XIX. évf. 38. sz. 13. sz. lap.

K. Spányi Béla (1852-1914).

„Nyaralók legelteti juhok"
o.v. 61x91 s.l.j. K. Spányi B.
fotó- k. ár: 12000 Ft

BÁV 40. Képaukció katalógus Bp. 1976. Szeptember

K. Spányi Béla (1857-1914)

. Erdőrészlet legelő birkákkal
O. fa. 18x12 J. l. f. K. Spányi
2. ár: 4000 ft.

BÁV 40. Képaukció katalógus Bp. 1976. Szeptember

K. Szalay Béla

„Mocsaras táj" Olaj fa 76×36

J. l. b. K. Szalay B.

Ir. ár: 6000 Ft.

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.1976.Szeptember.

K. Spányi Béla

„Mecsnas táj gólyával"

O. v. 85 × 95 J. l. l. K. Spányi B.

l. ár: 12000 ft.

BÁV 40.Képaukció katalógus Bp.1976.Szeptember

Spányi Béla

„Mocsaras táj gólyával"

o.v. 80x120 J.l. 6. : K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 15 000 Ft

BÁV 42. Képaukció Bp. 1977. május

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Naplemente" O. fa. 20×25

J. l. b.: K. Spányi B.

Becsértéki ár: 5000 Ft

BAV 43. Képaukció Budapest 1977. szeptember

Spányi Béla (1852-1914)

„Mocsaras táj" O.fa, 35×46cm

J.l.b.: K. Spányi B.

Ir. Kultsári ár: 5000 ft.

BÁV 42.Képaukció Bp.1977.május

Spányi Béla

Vadas József: "Mecénás-e a műgyűjtő" címmel több évre visszamenően beszámol az aukciókiállításokon szereplő művekről, azok értékelésérő1, az egyes kikiáltási árak alakulásáról, emelkedésérő1, változatlanságáról vagy a művel kapcsolatos közömbösségről. Az ár és a valóságos érték közötti differenciát a kereslettel indokolja a cikk. Az 1.-es számu cédulán 24 felsorolt művészek alkotásaira vonatkozó részletes ismertetés Munkácsy Mihály nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 2o.
XIX. évf. 38. sz. 13. lap.

K. Spányi Béla

„Mocsaras táj gólyával"

o.v. 70×80 J. l. 6. K. Spányi B.

Vételár: 12000 Ft.

BAV 43. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Spányi Béla festőművész

a Feszty-körkép katalógusának meg-
alkotásán a művész is dolgozott.

168 drb

1976. jún. 19. Kossuth 16.00 M.

Spányi Béla

Szana Tamás ir a Grill Károly kiadásában
megjelent fényes kiállitásu könyvről, mely-
nek cime: "Petőfiné Szendrey Julia."
Cikkében felsorolja azt az öt fiatal festő-
művészt, akik egymással versenyezve készitet
ték a könyv illusztrációit.
Az öt művész: Baditz Ottó, Neogrády Antal,
Roskovics Ignác, Stetka Gyula és Spányi Béla

A HÉT, Bp. 1890. nov. 23. I. évf.
47. sz. 335-336. lap. 313. lap.

K. Spányi Béla MDK

A csóka-kőhid. fepr.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll.

MDK

Spányi Béla

Tehenek, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

6. l.

Spányi Béla

Utolsó gólya, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 4 l.

MDK

Spányi Béla

Tájkép, of.

Képkiállítási kalauz. Kolozsvár, 1883.

15. l.

MDK

Spányi Béla

Pihenő, of.

Tehenek a folyóban, of.

Czigány leány, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

5.l.

MDK

Spányi Béla

Reggeli szürkület, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 10 l.

MDK

Spányi Béla

Tájkép vázlat, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

lo 1.

Spányi Béla

MDK

Haraszti részlet, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

11. l.

MDK

Spányi Béla

Zala György: Művészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 20. 16. sz. 145 l.

MDK

Spányi Béla

Hazai Művásárlók Egyesülete. Műcsarnok, 1898. nov. 20. 16. sz. 141-143 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Este a tavon

Ernst Muz. 43. sukc. 1929. dec.

52. 1.

K. Spányi Béla

MDK

Varjak, repr.

Vasárnapi Ujság 1907. 312-313.o.

MDK

Géfin Gyula dr: A szombathelyi székesegyház. Szombathely, 1943. 62-63 l.

MDK

Spányi Béla

Hazatérés, of.

Képkiállitási Kalauz. Kolozsvár, 1883. 6 l.

MDK

Spányi Béla

Delelő

Boglyák

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
9.l.

MDK

Spányi Béla

Tájkép, of.

A legelőn, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

6. l.

MDK

K.Spányi Béla,festőm.

285. Téli reggel. Olf.

Képzőm.Társ.1910. tav.kiáll. Kat. 41.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.

ott festett a művésztelepen, akit inspirált,lekötött Szolnok és szép környéke.

Hyba:Fényes ünnepség keretében nyilt meg a szolnoki művésztelep jubiláris kiállitása. -Szolnok.
Nemzeti Ujság. 1927. szept.20. 6.l.

MDK

Spányi Béla

Kukoricaboglyák, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

K.Spányi Béla

Erdő szélén, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o.sz. 1927.I.Mücs.

MDK

K.Spányi Béla

Nyári reggel, of.

M.táj- és élethűképiáll. 19-20.sz. 1927.jún.
Műcs.

M.D.K.

Spányi Béla festö

Petöfi-illusztrációi a Rubay-albumban / 1880 /.

Berkovits Ilona: Zichy Mihály .. Bp. 1964. 203. l.

Spányi Béla.

A radnóti műemléktelepen dolgozott.

Városkultúra, 1932. febr. 15. 46. old.

K. Spányi Béla .

MDK

Trencsén vára

Műcsarnok 1938 őszi tárlat

MDK

K. Spányi Béla

Nyires hajnalban, of.

A gályai két királytölgy, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 5o - 136.l.

MDK

K. Spányi Béla

Alkonyat gólyákkal, of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

MDK

K. Spányi Béla

Est, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-133.l.

MDK

K. Spányi Béla

Estszürkület, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT - 5o. - 132.l. /1882/.

Spányi Béla.

A zolnoki művésztelep 25. éves fennállásának jubileumi kiállításán néhány lapja szerepelt, melyeket a zolnoki telepen festett.

Nemzeti Újság, 1927. sept. 20.

Spányi Béla.

festőművész

A zsolnai művésztelep fennállásának 25. éves jubileumi kiállítása alkalmával a Képzőművészeti Társulat igazgatósága felkéri azon gyűjtőket, akiknek tulajdonában a művész alkotása van, hogy azokat a kiállítás tartamára rendelkezésére bocsássa.

Magyarság, 1924. márc. 23.

Spányi Béla.

A zsolnai műintézetben 25. éves megalakulását kiállítással ünnepli meg, melyen művei szerepelnek.

Magyarság, 1927. szept. 18.

K. Spányi Béla.

Mûvei szerepelnek a kolozsvári mûvészettelep 25. éves fennállásának ünnepi kiállításán, a Mûcsarnok téli tárlatán.

Pesti Hirlap, 1927. dec. 11.

Spányi Béla.

~~Szolnoki festő.~~

A szolnoki művésztelep kiállítás keretében ünnepli 25. éves fennállását, melyen a szolnoki születésű festő művei szerepelnek. Első sikerét 1894-ben Szolnokon festett képével aratta.

Nemzeti Ujság. 1927. szept. 27.

Spányi Béla.

A 25. évi soproni műépítőtelep ünnepi kiállításának művei szerepelnek.

Esti Kurir, 1924. szept. 18.

K. Spányi Béla

Szerepel a „Hogy az pestre és táj'ról festéne!" c. Kisfaludy-
kötetsorozatban

Pesti Hirlap 1927. I. 13

Sprónyi Béla

Három tájképpel szerepel a
"Magyar Táj és Életkép" kiállításon
a Műcsarnokban.

Nemzeti Újság 1927 I. 14

- M.D.K.

Spányi
Spányi Béla,festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt.Ismert tájképfestő.1852-1914.

Csatkai Endre:"Győr város kultúrképe".Az 1903-as képkiállitás.236.o.

Arrabona,8.A Győri Múz.Évkönyve.Győr.1966.Kantus János Múz.

Spányi.

Szeretnék a magyar kávéházi életről
a kiállításon a kávéházakban

Magyarország 1926, XI. 14.

K. Spányi Béla

MDK

Hajnali szürkület, rppr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla

A magyar képzőművészek egyesülete...Ország-Világ 1894. 412.l.

MDK

Spányi Béla

42o frt ösztöndijat nyert

Müvészi ösztöndijak. Vasárnapi Ujság 187o. 553.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Zöld malom. Bodajk. Olf.
Nyaraló. "
Öszi hangulat. A visszamaradt gólya. Olf.

KMZárs. 1899-1900. téli kiáll. 25.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Részlet a bodajki Kálvária-hegyről.	Olf.
Falurészlet a burgából. Bodajk.	"
Háztetök, falurészlet. Bodajk.	"

Képzöm.Társ. 1899-1900- téli kiáll. Kat. 25.1.

K. Spányi Béla MDK

Őszi napsugarak, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Bodajki kálvária, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

K. Spányi Béla

MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Bakonyszéli tölgyek, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Községi malom, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla

Falu vége, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Verőfényes őszi nap, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Téli est, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla

Malomárok, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla

MDK

Részlet a hegy tövében, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Hollótanya, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Téli est, olf.

Hajnalpirkadás, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Februáriusi hófoltok, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Téli reggel, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Őszi napos délután, olf.

Téli naplemente, olf.

Hid, olf.

Őszi vetés reggel, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Spányi Béla

Falurészlet, of.

Falurészlet ködben, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Falurészlet, of.

Esthangulat, kálvária, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Őszi reggel, of. A Képzőm. Társ.
2ooo koronás társulati díját nyerte

SzmKT 5o-126.l.

MDK

Spányi Béla

A legelőn, of.

Ernst Múzeum aukciói 43. sz. /1929/.
39.1.

MDK

Spányi Béla

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza. 404.l.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

Hid topolyfákkal. Olf.

Magyar cyprusok. "

KMT 1903/4 téli kiáll. Kat. 29.1.

MDK

Spányi Béla

Reggeli szürkület, of.

Falurészlet, of.

Tájrészlet tehenekkel, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Falurészlet, of.

A bodajki Kálváriahegy, of.

Részlet a Kálváriahegyről stációkkal, o

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spanyi Béla

Patakpart, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa.1937.Jan.Nemzeti Szalon.

MDK

Spányi Béla

Ősz a Zala völgyében, olajf.

A Balatoni Társaság II. Kiáll. Kat.1924.
Nov.29.–Dec.8. 20.1.

MDK

Spányi Béla

A király a Műcsarnokban. Vasárnapi Ujság 19o1. 18. sz. 296.l.

MDK

K. Spányi Béla

Hazafelé, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 32.1.

MDK

Spányi Béla festő

Műcsarnok, 1900/1901. téli kiáll. 60.l.

MDK

K. Spányi Béla

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták A gályai két királytölgy, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.tars. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. 1.

MDK

K.Spányi Béla

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Nyires hajnalban, c. olajfestményét.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. 1.

MDK

K. Spányi Béla

Nyires, hajnal. Olajf.
A gajai két kiralytölgy. Olajf.

KMTárs.1902/3. téli kiáll. 28.1.

MDK

K. Spányi Béla

Nyirfák, olajf.

Képzőm. Társ. 1901-2. téli kiáll. kat. 27.1.

MDK

K.Spányi Béla

Arokpart, olajf.

c.művét megvásárolta az Orsz.Magy.Képzőm.
Társ.1904.évi tav.kiállításán Beer Oszkár,
Bpest.

Művészet, 1904. 279.l.

K.Spányi Béla

Alkony, olajf.

c.művét megvásárolta az Orsz.Magy.Képzőm.
Társ.1904.évi tav.kiállításon dr.Szendeffy
Aladár, Bpest.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

K. Spanyi Béla

A Műcsarnok 1888 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Est, c.olajfm.

Cikk: Vasárlások az orsz.magy.képzőm.tár kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. 1.

K. Spányi Béla

A bűcsarnok 1905 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Alkonyat gólyákkal, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. tors.kiáll.-ból.

Szm KT 50-134. l.

MDK

K. Spányi Béla

A Mücsarnok 1882 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Estszürkület c. olajképét.

Vásárlások...

Szm KT 5o-132 l.

Spányi Béla festő M.D.K.

Feszty Árpád munkatársa vola a Magyarok bejövetel körkép fe tésénél. / tájképek/

Gárdonyi Jenő: Mi lesz a Feszty-körkép helyreállitásával és elhelyezésével ?

Magyar Nemzet 1964. junius 20. 5.l.

K.Spányi Béla, festöm.

Hid topolyafákkal. Olf.

Magyar cyprusok. "

KMT 1903/4 téli kiáll. Kat.29.1.

MDK

Spanyi Béla

Kiöntés. Olajf.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 44.l.

MDK

Spanyi Béla

Nagyhéten. Olajf.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiall. 44.l.

MDK

Spányi Béla

Eső után. Olajf.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiall. 44.l.

MDK

Spányi Béla festőművész

Az új országháza diszitésén a művész is régóta dolgozik és freskóképeivel nemsokára elkészül.

Vas.Ujs. 1900. 469.1.

Spányi Béla,festőm.

itt kereste mélabus hangulatait, a Tisza mocsaras kiöntésein s talán itt találta meg a busuló gólyát,amely elmaradhatatlan szereplője volt magyar érzésből duzzadó örökszép tájképeinek.

dr.Némethy József,: Szolnok és művészete.

KMT Évk. 1939.

MDK

Spányi Béla

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Spányi Béla

Őszi hangulat

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

K. Spányi Béla

Hid, of.

Őszi vetés reggel, of.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat. 4o.l.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi napos délután, of.

Téli naplemente, of.

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 40.l.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

157. Hervadó lombok. Olf.

159. Balatoni részlet. Olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 48.l.

MDK

K.Spányi Béla,festöm.

157. Hervadó lombok. Olf.
159. Balatoni részlet. "

Képzöm.Társ. 1912/13 téli kiáll. Kat. 48.l.

Spányi Béla, festöm. MDK

kitünően van képviselve.

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs.1969.56.évf.15.sz.ápr.11. 286.l.

MDK

MDK

K.Spányi Béla, festön.

Csóka-köhid. Repr. 339.1.

A Mücsarnok Tavaszi kiállitásáról.
Vas.Ujs.1912.59.évf.17.sz. 339.1.

MDK

K. Spányi Béla

Falu vége. Olajf.
Növekvő hold."
Nyar utólja. "
Őszi délelőtt."

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 47. l.

MŰK

K. Spányi Béla

Napos ut. Olajf.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 46. l.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

Reggeli hangulat. Olf.

KMT -1901 tav. nemzetk.kiáll. Kat. 31.l.

K. Spányi Béla MDK

Őszi vetés, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Naplemente a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Hegy lábánál, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Verőfényes őszi nap, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Zöld vetés és szalmakazal, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

K. Spányi Béla MDK

Ut a domboldalon, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Spányi Béla, festöm.

Öszi táj.

Mücs.- 1897-98.téli kiáll. A kormány vásárlása.
Mücsarnok.1898. 53.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Alföldi mocsaras esthangulat. Vevöje: báró Harkányi János.

Műcs.- 1897-98 téli kiáll.
Magánosok vásárlása. XXXXX
Műcsarnok.1898.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi lombok, of.

Nyirfás berek, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

K. Spányi Béla MDK

Téli holdas éj, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MMK

Spányi Béla

A művész eredeti rajza, az Athenaeum új, illusztrált Petőfi-kiadásában.

Vasárnapi Ujság, 1903. 50.évf. 836.lap

MDK

K. Spányi Béla

Téli reggel, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

K. Spányi Béla

Téli est, repr.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

A Műcsarnok 1883.évi őszi kiállitásanak képes tárgymutatójában több tájképpel van képviselve. Egyik a "Holdfeljötte" cimű.

Cikk: A Műcsarnok kiállitása.

Vas.Ujs. 1883. 42,sz, 683.l.

MDK

K.Spányi Béla

Nyári reggel c.műve. Repr.

KMTárs. 1927. táj- és életkép kiall.

MDK

K.Spányi Béla

Az Orsz.Magy.Képzóm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán Magyar cyprusok c. olajfm.-ét megvásárolták.

Művészet, 1904. 214.l.

MDK

Spányi Béla

Őszi táj c. festményét a közoktatásügyi miniszter az állami képvásárlásokból a szegedi Muzeumnak ajándékozta.

Cikk: Képzőművészet a vidéken.

Műcsarnok, 1899. 65.l.

MDK

Spányi Béla

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitáson.
Magyar Salon. 1888. 278.l.

MDK

Spányi Béla

arcképe, festette Mednyánszky László báró

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 30.l.

MDK

Spányi Béla

Őszi hangulat. Hazatérés az őszi szántásról. Repr.

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. 31.1.

MDK

K. Spányi Béla

Falu vége, of.

Növekvő hold, of.

Nyár utólja, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 47.l.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi delelő, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 47.l.

SPÁNYI BÉLA

Külföldi aukción:

Spanyi, Béla: Abendstimmung über einer Moorlandschaft. Öl auf Holz, 15x38 cm. Sign. und München /1/887 dat.

München, Neumeister
Auktion 223. 12-13 September 1984.
Katalogus 1003.sz. Kép: Taf. 217.

SPÁNYI BÉLA

Külföldi aukción:
Béla von Spányi: Aulandschaft.
Öl auf Leinwand, 86x115 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
464. Kunstversteigerung, Janner 1983
Katalogus 53.old., 378.sz. Taf. 31.

MDK

K. Spányi Béla

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. 1903/4. évi téli kiállításán Est c. olajfm. vevője dr. Demjánovics Emil, Bp.

Művészet, 1904. 21. l.

K. Spányi Béla

„Mocsaras táj" o.fa. 44x32 cm
J.l.b.: K. Spányi B. Kikiáltási ár: 12000 ft.

„Táj piheno pástorral" o.fa. 27,5x24 cm
J.l.b.: K. Spányi B.
Kikiáltási ár: 10000 ft.

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Folyóparti táj" o.v. 40,5 x 80 cm

J. l. b. : K. Spányi B.

kikiáltási ár: 14000 Ft

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

K. Spányi Béla

„Dombos táj által" o.v. 36x50 cm

J. l. 6.: K-Spányi B.

kikiáltási ár: 12 000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Őszi erdő" o. v. 130 x 100 cm
J. l. j. K. Spányi B. Kikiáltási ár: 25 000 Ft.

„Napnyugta" o. v. 59,5 x 73,5 cm
J. l. j.: Spányi B. Kikiáltási ár: 14 000 Ft.

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp. 1980. május

K. Spányi Béla

„Birkákat őrző pásztorlány" o.fa. 9,5 x 15,5 cm
J.l.j. K. Spányi B. Kiállítási ár: 8000 ft.

—

„Erdőbelső tehenekkel és pásztorral"
o.v. 60,3 x 45 cm J.l.b.: Spányi B. 886. (Restaurált)
Kiállítási ár: 18000 ft.

—

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp. 1980. május

K. Spányi Béla

„Legelésző birkák"

o. fa. 10 x 14,2 cm J. l. p.: K. Spányi B.

Kiállítási ár: 6000 Ft

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp. 1980. május

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Mocsaras táj" o.v. 50x70 cm

S. l. j.: K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 10000 Ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

K. Spányi Béla

„Horgászó kislány" o./fa 31,5 x 22 cm
J. l. j.: Spányi B. 880.
kiállítási ár: 18000 Ft.

„Táj nyárfával" vízfestmény 25 x 35,5 cm
J. l. b. K. Spányi B.
kiállítási ár: 8000 Ft.

BÁV 52. Képaukció katalógus Bp. 1980. szeptember

Spányi Béla

Alkotásával gazdagodott a Rubinyi Ferenc Muzeum, miután Dr Soós Ilona végrendeletében gyűjteményét a szécsényi muzeumra hagyta.

Magyar Hirlap 1980/4/27/2

K. Spányi Béla

„Vízparti táj tehenekkel"
o.f.a. 23 x 50 cm J.l.l.: Spányi B. 1882.
Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 56.Képaukció Bp.1981.december

K. Spányi Béla

(Pest, 1852 – Bp. 1914)

„Erdőrészlet nővel" o.v. 55 x 36 cm

J. l. p.: Spányi B. 887. Kikiáltási ár: 12000 Ft.

—

„Folyópartí táj gólyával" o.v. 34 x 44 cm

J. l. p.: K. Spányi B. (Szerelt) Kikiáltási ár: 8000 Ft.

—

BÁV 56. Képaukció Bp. 1981. december

K. Spányi Béla

(Pest, 1852 - Bp. 1917)

„Legelésző birkanyáj" o.v. 75x100 cm

J. l. j. K. Spányi Béla (Restaurált)

Kiáltási ár: 18000 ft.

„Mocsaras táj gólyával" o.v. 60x70 cm

J. l. b. K. Spányi B. Kiáltási ár: 15000 ft.

BÁV 55.képaukció Bp.1981.szeptember

K. Spányi Béla

„Szénagyűjtés Rőtben"

o.v. 127x91 cm s.l.j. B. von Spányi

Kikiáltási ár: 30000 Ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

MDK

Spányi Béla festő

Balás Firi L.: A m. tört. fest. a 19.sz.ban. 60-61 l.

MDK

Spányi Béla festőm.

Berzeviczy A: A háboru a képzőművészetekben.
Bp. é.n. 26 l.

K. Spányi Béla MDK

Nyirfák. repr.

Mücsarnok 1901/2. téli kiáll.

Spányi Béla

képét megvették

A Műcsarnok kiállításából.
Vasárnapi Ujság 1902.77e.o.

Spányi Béla

MDK

Mészöly követő.

F.T.: Festőművészekről és a Balatonról.
KÖZÉPDUNÁNTÚLI NAPLÓ, 1958. jul. 6.

Spányi MDK

vázlatkönyv

Szépm. Muz. Grafikai Osztály 1922. XLVI.kiáll.
Magyar Tájak

SPÁNYI BÉLA
/1852-1914/

Bela von Spanyi: Schafe am Teichufer.
Öl auf Leinw., 55x68 cm. Sign.

in: WIEN, DOROTHEUM
443. Kunstversteigerung
15. bis 18. Mai 1979.
Katalogus Nr. 121, S. 27.,

SPÁNYI BÉLA

K. Bela von Spanyi:
Abend in der Au.
Öl auf Leinw., 60x90 cm.Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
447. Kunstversteigerung
Februar 1979
Katalogus 112.sz., 25.old.

K. Spányi Béla (Pest, 1852 - Bp. 1914)

„Kölcsönkérő a folyó felett" o. fa 40x32 cm
J. l. b.: K. Spányi B. Kiállítási ár: 12000 ft.

„Folyóparti tanya" o.v. 24x34,4 cm J. l. b. K. Spányi B.
Kiállítási ár: 12000 ft.

„Mocsaras táj gólyával" o.v. 46x71 cm J. l. b.: K. Spányi B.
Kiállítási ár: 15000 ft.

BÁV 59.képaukció Bp.1982.december

SPÁNYI BÉLA

Aukción:
Béla van Spányi: Aulandschaft.
Öl auf Leinwand, 86x115 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
634. Kunstauktion, Nov. 1981.
Katalogus 159.sz. 35.old.
Kép: Taf. 28.

SPÁNYI BÉLA /?/

Aukción:
Bela Spanyi zugeschr.: Partie am Fluss.
Öl auf Karton, 20x37 cm. Undeutlich sign.

Wien, Dorotheum,
453. Kunstversteigerung, 1981 Febr.
Katalogus 462.sz. 57.old.

Spányi Béla

Két müvész temetéséről készitett felvételt bemutat a lap.
Spányi Béla festőmüvész és
Lechner Ödön épitőmüvész temetését a Mücsarnokból ábrázolják a képek.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1914. juni. 21. VI. évf. 25. sz. 795. lap.

K. Spányi Béla
(Pest, 1852 – Bp. 1914)

„Naplemente" o.v. 75 x 100 cm J.l.b.: K. Spányi B.
(Szűrt) Kiállítási ár: 18000 Ft

„Abrudbánya" o.v. 66 x 120 J.l.b. K. Spányi B.
(Restaurált) Kiállítási ár: 15000 Ft

BÁV 57. Képaukció Bp. 1982. május

Spányi Béla, kosb

L: Lotz Károly

-: Hír

21

Nemzetőrség, Bp. 1930. ápr. 27.

K. Spányi Béla

„Őszi erdőbelső" o.v. 60,5 x 70,5 cm

J.l.: 6. K. Spányi B. (Restaurált)

Kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 54. Képaukció Bp. 1981. május

K. Spányi Béla (1852 - 1914)

„Folyópart gólyával" o.v. 33x47.
J. l. b.: K. Spányi B. (Restaurált)
Kikiáltási ár: 10000 ft.

„Karám" o.v. 34x72,5 cm
J. l. j.: K. Spányi Kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Őszi hangulat a folyóparton"
o. v. 130 x 110 cm s. l. j. Spányi B. 887.
Kikiáltási ár: 25000 Ft

„Mocsaras táj alkonyatkor" o. v. 120 x 150 cm
s. l. b. K. Spányi B. Kikiáltási ár: 30000 Ft.

BÁV 53. Képaukció Bp. 1980. december

Spányi Béla

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 84,

A társulat művészi segély- és nyugdíjalapja eszerint hat év alatt közel 100,000 koronával gyarapodott.

Hogy az eddig elért szép eredménynek gyarapodása és áldásos rendeltetésének gondosan megfontolt biztosítása jövőre is a legjobb vezetés alatt fog állani, arról társulatunk multja és rendezett vagyoni helyzete teljes jótállást nyujthat. Mindnyájan tudjuk, hogy a műterem-bérházzal kapcsolatban a társulat művészi segély- és nyugdíjalapjának nagyszabású rendezését elsősorban a társulat közszeretetben álló igazgatójának, Benkő Kálmánnak köszönhetjük, ki ezt a szövevényes ügyet következetes, szivvel és lélekkel kifejtett irányító buzgalmával vezette a gyakorlati megvalósulás felé. A társulat minden tényezőjének s különösen művésztagjainak lelkes közreműködése bizonyára úgy mint eddig, ezentúl is biztosítani fogja a nagy műnek folytonos fejlesztését.

S a társulat fennállásának ötvenedik évfordulóján alkalomszerű is, hogy tagjaink erről a fontos művészi ügyről részletes tájékoztatást kapjanak s azzal szivük melegével foglalkoz-

Spányi Béla

Szn KTSD - 1201

K. SPÁNYI BÉLA: ŐSZI VERŐFÉNY
NAGY ARANYÉREM 1893.

volna a mi világunk nélkülök, mennyi élvezetet és gyönyörűséget köszönhetünk nekik.

ADATOK A TÁRSULAT ÖT

A TÁRSULAT VÉDNÖKE:

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége. (A Társulat 1909 április 4-én tartott

Spányi Béla

Spányi Béla. Modern Művészet, I. 1.

(Művészet 1905, 422 l.)

Spányi Béla

Petrovics Elek: Magyar művészek
rajzai a Szépművészeti Múzeumban
Művészet 1907. 179 l.

Old

Czencz János: Félakt 16
Perlrott Csaba Vilmos: Csendélet 16
Zord Arnold: Önarckép... 16
Ferenczy Károly: Női akt 16
Glatter Gyula: Lónyai Istvánné arcképe 17
Dobai Székely Andor: Szajnahíd ősszel 17
Leidenforst Sándor: A vértanu... 17
Basch Arnold: Arcképtanulmány 17
Zádor István: Interieur 17
Zsombolya Burghardt Rezső: Párisi részlet 17
Vesztróczy Manó: Feleségem arcképe 17
Romek Árpád: Porcellánok... 17
Budapest olasz renaissance plasztikái (9 kép) 177—18
Edouard Manet: A reggeli 18
Szent-Istványi Gyula: Képmás-tanulmány 18
Frank Frigyes: Wadler festő arcképe... 18
Kimm Frigyes: Kettős arckép 18
Berkes Antal: Teához terítve a műteremben ... 18
Frey Lajos arcképe 18
Haasz és Málnai: Keresked. csarnok pályaterve... 19
Rainer Károly: Püspöki palota... 19
Vágó László: Generali bizt. társ. palotája 19
Vágó József: Kórháztervezet 19
Janszky Béla és Szivessy Tibor: Kecskeméti zárda terve 19
Jónás Dávid és Jónás Zsigmond: a Budai izr. templom 19
Haasz és Málnai: Bérház 19
Meller Dezső: Diána r.-t. bérháza... 20
Lajta Béla: A lovag Freystädtler-féle alapítványi

Spányi Béla

1914

Lippich Elek: Három magyar művész elkóltözései. Budapesti Hírlap 1914. 7. 7.

STROMA

	Oldal
Munkácsy-szoborpályázat 4 kép	119—122
Fitz Béla: Böske	123
Anya és gyermeke	124
r. Batthyány Gyula: Nőrablás	125
Sába királynője	126
eck Ö. Fülöp: Szilva lovas	127
Álló férfi	128
Kuruc fej	129
Magyar parasztasszony	131
zende Dezső: Tanulmány	130
aszary János: Erkélyen	130
Kompozíció	131
zántó Gergely: Szélestói fatemplom	132
erzig Jenő: Farsang	133

Spányi Béla

Dömötör István: Az új magyar országháza festőművészei. Művészet. 1902. 153. l. – 155, l. 170. l.

Öt tájkép a Tátrán ellenben: Vajdahunyad, Arva vára, Visegrád, Kluszla, Trencsén.

Spányi Béla

1907. ár Eggenberger
féle műkereskedésben
kiáll. Kiállítást rendezett. Az akadémiától több művét
reprodukálta.

Vas. Ujs 1907.

44. Nagy
Lásd Tolnay Károly
tervezőjében

Scipromus Tuditanus, C. IV. 37.

Spanyi Béla

Falu vége, olaszf.

Szépm. Maros

1924

ritnak enged teret. Ezzel szemben a díszlépcsőház falképein, alkalmazkodva az elhelyezés rendkívüli magasságához, a mennyezet tükrét környező építészeti elemek gazdag formavilágához, a sok aranyozás dús pompájához, zártabb és összevontabb előadást, monumentálisabb és általánosabb formaadást s színben is kevesebb ellentétet nyujt.

*

Egész más világot jelentenek Kőrösfői-Kriesch Aladárnak az étterem északi és déli falát teljesen beborító falképei, amelyek tárgya a »Halászat a Balatonon a XV. században« és a »Bölényvadászat, Etele megmenti Budát«. Az ugyancsak al secco technikával készült két hatalmas festmény hű kifejezője egy mély erkölcsi komolyságtól és szinte vallásos erejű puritanizmustól áthatott művészi

Spányi Béla

Az étteremnek a színes ablakokkal szemközti főfalát díszítette Spányi Béla a magyarországi várak tájképszerűen naturalisztikus ábrázolásával. A Vajdahunyadot, Árva várát, Visegrádot, Trencsént és a horvátországi Clissa várát ábrázoló festmények csak annyiban tesznek engedményt a monumentális falfestészet követelményeinek, hogy színskálájuk tartózkodó, amint azt a legjobban sikerült Clissa várának szinte anaturális kékségű tónusegysége mutatja. Egyes részletek üde természetélményétől eltekintve, e képsorozat konvencionális beállítottságával s kulisszaszerű unalmával ma már csupán hazafias propaganda értékkel bír, mert az ábrázolt várak közül, sajnos, csak az ősi Visegrád van ezidőszerint magyar kézen.

*

Zamborszky Ilona:
A magyar Országház.
Budapest, 1937. 100. l.

~~Ábrai-féle évenggyűtemény X. 81.~~

Spanyi Béla

† 1914

U. 2172

Gönczöcs-népkert Gyulán

VI. 159.

Spáinyi Béla

482, 571.

Spanyi Béla

45

1883 Liebe

Római bronzmécses II. 120.

IGEN TISZTELT

Van szerencsénk becses
JÁNOS dr., a Magyar
történész és SZENTIV
már megírták az első
kont, mely a XII-ik sz
képzőművészeink életrajzát magában
a nagyméltóságú vallás- és közokt

MAGYAR MŰVÉS

Spanyi kiállítás

1905.

A katalogus megvan
könyvtáramban.
A művész életrajzá-
val egyidejüleg
dolgozandó fel.

"Ils veulent nous im
mitié aussi est un Pacte".

L'orateur a dénoncé
politiciens qui, non contents
de la City et du Komintern, vo
la plus complète.

Mardi 12 Novembre, à
d'études économiques et politi
diants français", Jean-Renaud
lidarité Française", entre aut
dan, ont longuement traité, au
thème des sanctions et de leur
nationale. Une autre réunion,
15 Novembre à la Salle Jouve à
la médaille militaire à un délé
rité".

On attend impatiemmen
Genève,pour laquelle on a déjà
"Les sanctions, c'est la guerre
Franc-Maçonnerie" par C.Oltrama
la guerre maçonnique" par J.P.M
du monde", par R.Follereau, Pré

o

Spányi Béla

Uroll

Csatkai Endre dr.

Magyar művészek
leveleiből.

MAGYAR MUVESZET
1937. 288. l.

Spanyol Béla

Orod

Banyai László: Két Kiállítás. Az Ujság 1905. 845-l

Spanyi Béla

László

Bem Pétsi Egyház

Vátes. 2179. t

Spanish Flu

cirod

Stech

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Spaiji Béla

Grób

Szana Tamás. Spaiji Béla. Korom. 1883. 192. l.

132 —

132. Ortolano (Ferrarai festő, 1488 körül — 1525 körül): Madonna Zsuzsival, kk. Gy. Jánoskával, Gy. Jeromossal és Gy. Ferenccel. Vászon, olaj, 83×61 cm.

Gerevich: PA, 233 l.
Ortolano: Madonna (szinte pleinair)

—

Berti Jolica 959 l.
Inkább Cavazzola, nem Ortolano

—

Magyarország II. 89 szám. — Berlenelli gyűjt.

Spányi Béla

Jajca vára

Dr. Tóth

A marosvásárhelyi képtár-

MAGYAR MUVESZET

1937. 172. l.

Tód

Cinke 1934.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

NYOMTATVÁNY.

Ernst-Múzeum aukciója.

2271

Pronay Béla

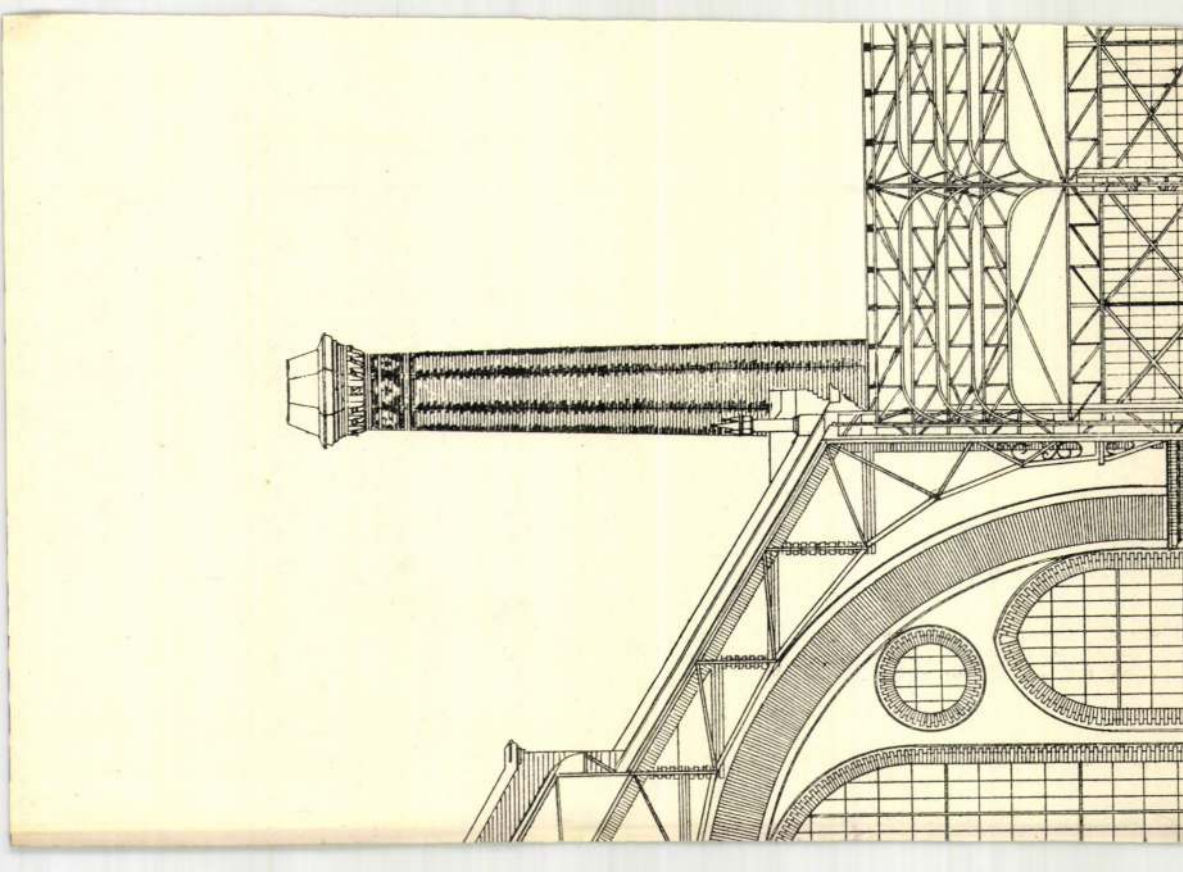
30.122. — K. M. E. Ny.

Spanyi Béla

Varjak c. Elbe
regr.

Vas. Ujs.

1907. 313 l.

Spányi Béla

külf. cikk. művész lexikon

Thieme – Becker

31. K. 332. 1.

Spanyi Béla

cod

Gombosi György

Andrássy Gyula gróf

gyüjteménye -

MAGYAR MUVESZET

1927 · 452 · l.

Kiráncz: Feldembrú Madonna, XVIII. sz.
50 × 39 cm.

Spanyi Béla

Batsh Lajos

Jelmagyarázat. c.
Könyvenkint illusztrációk szerben fentiből

Repr.
Vas. Ujs., 1889. 821. l.

Spányi Béla

1881. Budapest (Harasztí)

(182) Az erdőben. Olaj. I–II sorozat
(183) Est alkony. "
(184) Hold felkötte "I–II sorozat
(185) Kalászrendő. "

Őszi kiállítás 1881 I sorozat.

---

(149) Tájkép. Olaj.
(210) Duna részlet. Olaj.

Őszi kiállítás 1881. II sorozat

1882. Budapest (Harasztí)
(12) Esthangulat tehenekkel. Of. 220 f.
(38) Reggeli köd. Of. 270 f.
(79) Stojka Mári. Kaprice kép. 90 f.
(85) Est mérkület tehenekkel. Of. 900 f.
(153) Erdei belsejei. Caprice kép. 110 f.
(156) Erdei részlet. Caprice kép. 110 f.
(160) Bukta dalolás. Caprice kép. 110 f.
(168) Harasztí részlet. Olaj. 220 f.

Őszi kiállítás 1882. I sor

Akademia, M. Trud. III. 237

Spányi Béla

Műcsarnok
1914. tav. kiáll. - 58, 66, 491.
494, 689, 718.
1927. magyar táj. - 54, 62, 63, 458
1927/28. téli kiáll. 85

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Spanji Bela

Rod

Rusfoz 1898

252. l

253 l

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

.

Endrényi Imre, Szeged.

Spanyi Béla

Brod

a

Kleek

Szaiz Béla

cond

2

NB.

Spányi Béla

Lód

Az új parlament falfestmé
nyei. Művészet (Szabó K péle)
1900. 1088. l

Spáni Béla

vrát

Vas Zs 1887.
5 1061.

Hans i. B.

Mutter. Bruder

Anfang 1881 eingetreten

Spanyí Béla

1873

400 fl.

Osztöndij.

Va. Ky

1873. 433 l.

Spanyi Béla

Erdő
2

Patróf

Spanyi Béla

Lóra

elmúvészek 1906.

357 l.

Spanyi

Aquarellek, szépia
festmények
a török Expedíció
meghívott Művészeinek

Ignacije Bálen

---

arcbepè
e tòk. Epiccanuk
bezbaje Ignjat

Spanji Béla

Lírod

A műkedvelésből. II.
Szélmalom. Spanji B.
festménye. Va. 2½
1874. 84 l. (Egyéb)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Spanji Béla

irod

Om III. 452 l

Spanyi Béla

ezred

Szana Tamás. Vas Lyp
1905. 42. szám
arckeppel és képekkel

orosz-felh

Francis Bacon

and

The Wits.

Spitz Béla

Lid

Vác, 1886.

751 l.

aversio

Stazione Radio

Impianto

Ex 25

Spanyi Béla

Lovas

Sz. B. A Kőrös hídjáról.
Vas. Ny. 1893. 142 l.

Franz. Bella

und

Vaz Sp 1893. 572

JULIUS

19

Spanyi Béla,

Művészeti lexikon 734.
Révai lex. ~~lexikon~~ 17 k. 601.

Pesten, szül. 1852 III. 19. Budapesten meghalt 1914. VII. 12. ü. o. Bécsben tanult, ártatlan bolondon, majd Münchenben s ~~Belgiumban~~ végül Budapesten vezető. dolg. Tőle nevezetes egyházi képek. 1893. Országos képzőművészeti kiállítási aranyérmet nyert.

(28

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Spanyi Béla

MAGYAR MŰVÉSZET
1924. 18, 166, 452

Spanyi Béla

1882.

(50) Esteli tündérlet. Olaj 1300 f.
(69) Harcztéri részlet tehenekkel. Olaj. 220 f.
(106) Sáskatedő. Olaj 1400 f.
(236) Októberi első napsugár. Olaj 1500 f.

Őszi kiállítás 1882. II sor.

1883. Budapest.

(37) Reggeli hangulat. Olaj.
(72) Holdfelkelte
(184) Berzenczei erdőrészlet. Olaj.
Gróf Festetics Tassilo tulaj.
(269) Estalkony. Olaj.
(~~284~~ 293) Részlet az erdőből tehenekkel. Olaj.

őszi kiállítás 1883. I sor.
és II sorozatban

(~~411~~) Szepsenberi részlet. Olaj (292) a Balaton mellől. Olaj 1400 f

Vas vm.

165 Jak, benc
166 here
167 a te
168
169
170
209. Kôsec benceš h
217. Lékař a vář
236. Vrána dalva - vôm

Spányi Béla

Egy jó korai fényképje

Pfeiffer Ferenc tulajd.

Tévén Spányi Bélának

írva.

Horszombathoz

31. l.

I. L a u f f e r Tivadar

- K u l t u r g e s c h i c h t e

cht.Illustriert.Lein./	P 20.16/	P 10.80
ach zeitgenöss.Quellen Mit 16 ebunden	/P 14.25/	7.20
von Frankreich.Mit 24 Abb.Lein.		5.80
IT KAISER WILHELM II.1882-1915.	/P 13.80/	4.80
iographien über entthronte en.Leinen	/P 15.- /	4.30
.v.Sir Frederick Ponsoby.Mit Seiten.Leinen	/P 17.30/	8.60
rte Pracht-Ausgabe des Georg lbleder Einband	/P 42.- /	13.60
sale einer Stadt und einer Mittelalter.Mit 60 Lichtdruck- n.Vollständige Dünndruckausg.	/P 28.80/	14.40
N.Der Geist der Schinkelzeit	/P 9.75 /	3.60
rn.Leinen	/P 11.25/	5.80
fen an eine Frau.Mit 6 Abb.und Ausg.1932.	/P 18.- /	12.50
ine Biographie mit Bildern	/P 18.- /	3.-
n Englands Weltmachtstellung,	/P 12.75/	6.40

Spányi Béla

Vő.

V. J. Spányi Béla.

Pesti Hirlap

1914. június 14.

Elhagyta a Kalonabot

vinkovicsi kerület a

minisz

U. 2172.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Spisy Bída

cvič

Musaion 1901. 80-81. l.

Szaján Béla

Cséd

Vas Ny. 1907.

888. l

Spain

Gód
E

A Feszty-féle Körkép:
Vas. Hjs 1892. 589l

Spanji Béla

rod

Paur 874 l.

Spaziergang

Liest

Vasily

1898. 178

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Spanyi Béla

Grod élet.

T. Reg. 1900. 63 l.

Szanji R.

cruel,

H. R. Az ősi 'kiválás'.

A Kath. Egyletnél. 1882.

38 l. (Képpel)

Spanyi Béla

Reggel. regr. (Ta) 1[illegible]

irodalmához is

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Spanyi Béla

ered

Gozsdu Elek. Spanyi Béla kiállítása. Élet 1905. 41/47

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Spanyi Béla

— —

emlékezete

Lyka Károly: Művészeti
Krónika. ≠ Spanyi
Béla. Uj Idők 1905.
42 97

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Ignácz Béla

cím

Rothhauser, Max. Bilder. Pester Lloyd 1905. 254 z

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Spanyi Béla

~~tájt~~ rod

2

Losoncz 1893

tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enge

.....

a mühelyfőn

Spanje Bèle

Lnod

M. halen, 1892. XVI.

141. (archief)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Spanji Bela

Lva

Cat. spec. 3l

190

Dnina

Spanyi Béla

arcképe

Kriesch Aladártól

Tört. Képcs.

Spányi

Tájképeit kiemeli Pulszky Ferenc: "Séta a művészház termeiben" c. kritikájában, a tárlaton szereplő müveiről.

A HÉT, Bp. 189o. I. évf. I. kötet. mutatványszám, lo-11. lap.

Spányi

"Csinos, de nem nagyon jelentékeny" müveiről ennyit mond Bojtorján: "Tavaszi Kiállitás" c. beszámolójában, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1895. ápr. 21.
VI. évf. 16. sz. 257-258. lap.

Spányi
is dolgozott a Tessely-kórképen

Orszáig-Vilmig 1967/22 15 old.

Spányi Béla

neve említve

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

158. old.

K. Spányi Béla

„Pályaválasztás" o.v. 70x84 cm

J.l.6: K. Spányi 886.

Vételár: 8000 Ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

K. Spányi Béla (1852-1914)

„Mocsaras táj" o./fa 35x43 cm

J.l.b.: K. Spányi B

kikiáltási ár: 6000 ft

BÁV 46.Képaukció katalógus Bp.1978.szeptember

Spányi Béla

arcképe

Zendrassik Jenő-

től származik

Petr É M nagyméretű

arcképek

6. l.

Spányi Béla.

Thieme Becker

XXXI. 332.l.

(Lyka)

Krompecher Gyula, tábornokpénztári igazgató VIII. 162.

Spányi Béla

Művészi Ipar
1893. 54. l

ÖZLEMÉNYEK.

portómentes hatóságok, hivatalok és közegekhez intézett köteles jelentések, vagy beadványok, továbbá a feltétlenül portómentes hatóságok, hivatalok és közegektől esetenkint eredő hivatalos felszólításra közszolgálati ügyekben adott válaszok küldésénél vehetik igénybe a portómentességet közönséges (nem ajánlott) levelekre. A könyvtári műveket tartalmazó csomagok egyébiránt kivétel nélkül postadíjkötelesek, mert a posta csak oly könyveket szállít portómentesen, melyek szolgálati szabályzat és utasítások jellegével birnak. Ami már most Nagyméltóságodnak azt a javaslatát illeti, hogy *az állami felügyelet alá tartozó összes közgyüjtemények részére megadassék az a kedvezmény*, hogy a feltétlen portómentességet élvező hivatalokkal, valamint az egymással való kapcsolatban portómentessen adhassák fel úgy leveleiket, mint ajánlott és csomagküldeményeiket, ehhez sajnálatomra *nem járulhatok hozzá*, mert a fennálló portómentességi szabályok határozmányai erre nem nyujtanak alapot. A portó-

Ipanyi Béla

Művészi Ipar

1892. 49. l.

Ápr. 15. Csütört.

Ápr. 16. Péntek

Ápr. 17. Szombat

Ápr. 18. Vasárn.

1. Az aranyosmaróti O. T. népkönyvtár régi anyagának pótlására, II. részlet 150 K.

737. lapján. (A töredék leirását lásd M. Kszemle. 1911. I. f.)

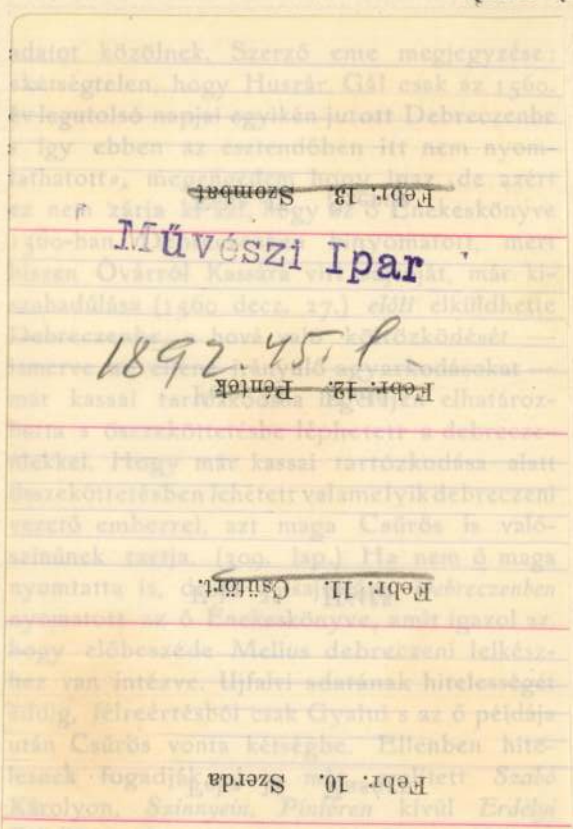
12. A 95-ik lapon azt írja Csűrös, hogy Rheda Péter halála évéből és az utána következő évből (1630 és 1631) nem maradt ránk debreczeni nyomású munka; holott ő maga említi a 317. lapon az *1630-iki naptárt*; azt azonban tévesen írja róla, mintha annak csupán csak a debr. kollegium könyvtárában levő négy levélnyi töredéke volna ismeretes, mert *Ádám* Gerzson már 21 évvel ezelőtt fölfedezte egy teljes példányát. (Századok. 1890. 235—37. l.) *Dézsi* Lajos ez alapon besorozta a RMK-hoz tartozó adalékok közé. (Kvsz. 1895. 137. lap.)

13. A Lipsiai Rheda Péter idejéből — 1620—1630 — csak 15 magyar nyomtatványt (92 lap) említ Csűrös; holott ez idő szerint 17 ismeretes. *16-ik* az 1626-iki debr. naptár (*Fraknói* fedezte föl. Kvsz. 1878. 269. l. egy példányát az 1627-ikiével együtt én is megtaláltam. Kvsz. 1911. 155—156. l.); a *17-ik* pedig: *Siderius* Catechismusának 1624-iki kiadása. (Kvsz. 1879. 120. l.)

14. Fodorik Menyhárt idejéből (1630—1661. csak 25 magyar és 5 latin termékről van szerzőnek tudomása; pedig az ő korából valók ezek is: 1. *Paraphrasis Psalmorum Davidis.* Debrecini.

Szamy Béla

Kisebb köz

l.

(Ksz. 1882. 265. l.), *Toldy* Ferencz (A magy. költészet tört. 2-ik kiad. 182. l.). *Naményi*

IRODALOM

M. o. tört. emk. II. k.
323 l. 389 ē.

JEGYZET

Spanyi Béla

Urod

Kelebi 1893

452, 454 l.

BUR MIHÁLY
hirlap bizományos
KÖRMEND

Spanyi Béla

l.

Szent György Cek.

XII. anke. 56-12

Spanyi Béla

Lod

Pekáfert.

56 – 60 l

képekkel

1 *Novizi francescani.*
2 *Ritratto di un vescovo.*
3 *La miracolata.*
4 *Fiesole.*
5 *Mattino d' autunno a Fiesole.*

Brooks Francis. *

6 *Sylvia.*

Cascella Tommaso. *

7 *I giuocatori.*

Conti Primo.

8 *Ritratto della signora M. Cecy-Martinelli Torre* (1928).
(proprietà privata).
9 *Festa di natale* (1927).
(proprietà privata).
10 *Ritratto della Contessa Vittoria Contini Bonacossi* (1928).
(proprietà privata).

Dani Franco.

11 *Sulla Greve.*
12 *Autunno in Toscana.*
13 *Inverno.*

da Veiga Guignard Alberto. *

14 *Ritratto del Barone de Schilgen.*

Spanyi Béla

vrzd

Lykamnivtvrk. II.

307. l.

46 22

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Spanyi Béla

erőd

Kolcsey Gy. czikke

Kel 1885

MTA.K. 4.f.751.l.

(Űrlap a változás

(a katonai szerv, polgári szerv vagy magánüzem megnevezése)

(székhelye)

(a meghagyási bizot

A polgári foglalkozásban való megha

Spányi Béla

bizottság tölti ki.)

vrsd
2

Pékárnemzsép

15, 18, 1920. l. 27,
kép érvel

A csonka torony c. képi
repr. u. o. 25. l.

. M. eljárási szabályok 20. §. (6) bekezdés
tja szerint)

vonatkozó meghagyási határozatot hatály-

Spanyi Béla

Jajce vára

Cirpe Cat

Francesco
1388. (Zuccherelli (Zuccarelli).
Sz. Pitiglianoban 1702-ben.
Tájkép.

Az előtérben, középütt, egy fi
~~[illegible]~~ két dézsával. Mellette a föld
a birka-nyájat balra terelő pászto
za a gyermek figyelmét. ~~Az asszony~~
ból térdelve (vizet merit). A hátt
csoporttal. A magasban tizennyolcz

386
Vászon, méretei ~~[illegible]~~: 58.3 cm
Vétetett Schmidt Marnefftő
Elszámoltatott 1898: V. 28
Az elszámolás elfogadtatot
(464/901.)

704: IV-26.

373-901

Spanyi Béla

l.

Kreuzsaitl

95. l.

159. l.

Szalay Béla

Kincsvadász c. képes regény

Móricz Sándor

Dósa György.
Magy. Tört. Élet.
Bp. 1913. 92. l.

5. évi december hó 11-én.

Független Kisgazdapárt müsoros estélyén
magasrangú tiszt kiséretében. Vorisolov
beszédekre a következőket mondotta:
dalok nemcsak a magyar nép érzelmeit fe-
nnak az orosz nép lelki sajátosságaival
erőt képvisel az országban, mondotta a
tekintetben megszabja az ország jövendő
a tért át a marsall:Azoknál a nagyhatalma
ntézik nem mutatkozik semmi olyan óhaj
tlen lenne Magyarország tekintetében. A
m, amely felvette Magyarországgal a dip-
lépés példamutató volt és igy sikerült

Spányi Béla

1852 – 1914

Irod.

Farkas Zsolnok

Szépmüvészet
1942. 228-l

SMITH C. FRITHJOF. FÉRFI ARCKÉP.

Spanyi Béla

rnód

Lechképes

Spanyi Béla

írod.

B. K. M. A művészi
nevelés jelentőségéről.
A Kéve Könyve
1928. 62. l

Mentedisz XVII. n. VII. 157

Stamp Bell

Bell. 77-0
97

Spanyi Béla

1.

Irodai kisebb munkai

V. 377 b.

Spányi Béla

Magyar címerek
140 × 126 cm

Pappenheim - kastély
Iszkaszentgyörgy
(Fejér m.)

Jul.

Spanyi Béla

Lód
2

Lázár 1899
28. l.

Sopron h.n. VIII. 105.

Spányi Béla

vrd

Bertalfép

187. l.

Spanyi Béla

1.

Szent György Cél

42. anke. (1940)

217. sz.

Exhibit Museum of the Rockies

Spanyi Béla

l.

Ernst Muzeum aukció

XXXII. 406,
407, 408, 409.
7.

Spanyi Béla

1904
2

Dési Pasa

28 l.

37. l. kapcsol

Spányi Béla

3 tájképe repr.

Kiállító: Szeg. Nemzeti Szín. X. képes teremben

gyás, szórendi változtatás) egyes szavakra szorítkoznak, a gondolatalakzatok (felkiáltás, megszólítás, kérdés, visszavétel, ellentét, paradoxon stb.) egész szócsoportokra, gondolatra kiterjednek.

Alexiszasz szt. János († 619 kb.). Előbb családos férfiú, utóbb az alexandriai egyházi püspöke. A szegények nagy jótevője. Ünnepe jan. 23.

Alán. Ázsiai eredetű szarmata nép, melyet a Volga és Don között ellenülő európai hazájukban az előretörő hunok legyűrtek. A népvándorlás forgatagában Germániába, Galliába, Hispániába, Itáliába, sőt Afrika területére is elkalandoztak. Visszamaradt törzseik a XIV. sz. körül enyészték el.

Aland-szigetek. A Keleti-tengerben Finországhoz tartoznak, de lakói svédek. 1412 km². 27.000 l.

Alantas lect. hajdani gyűjtőneve a főhadnagyoknak és hadnagyoknak.

Alany (subjectum). A mondat megnevező része; pl. *A virág nyílik.*

Alanyi jog. A tárgyi jog (l. Jog) szempontjából megengedett emberi cselekvés lehetősége (facultas agendi). Szorosabb értelemben az a megengedett emberi cselekvés, amelyhez egy másik személynek vmely jogi kötelessége fűződik; ekként igény vmely jogi kötelesség teljesítésének követelésére. Az u. n. cselekvőképtelen személy is birhat A.-okkal és gyakorolhatja is azokat törvényes képviselője útján, mert a képviselő cselekvését úgy tekinti a jog, mintha a képviselet cselekedett

tanár, az izraelitakórház igazgatóorvosa. A hígyszervek sebészetével foglalkozik.

Alapítás. Vállalatoknál az életrehívás folyamata. Természetesen csak nagy vállalatoknál (főképen részvénytársaságoknál) szólunk A.-ról. Mindhogy a kapitalisztikus vállalatok nagy tőkét igényelnek, ennek előteremtése az A. lényege. Maga az A. részvénytársaságoknál kétféleképen történhetik. Vagy egy csapásra, midőn t. i. az egész részvénytőkét egyszerre jegyzik le. Ez a *szimultán* A., mely nálunk, Ausztriában és Németországban, míg Angliában és az Északamerikai Egyesült-Államokban a *szukcesszív* (folytatólagos) A. uralkodik. Ez üzletszerűen az A.-sal foglalkozó egyének közreműködésével történik, kik a részvényaláírásokat folytatólagosan gyűjtik, úgy, hogy a részvénytársaság megalakulhat, mielőtt egész tőkéjét lejegyezték volna. A szimultán A. a bankok közreműködésének tág teret enged, mert nagy tőkét igényel már a részvénytársaság megalakulásánál. Innen nálunk és Németországban a bankok nagy befolyása az iparra.

Alapítási tervezet. l. *Részvénytársaság.*

Alapítóbankok. Oly bankok, melyek vállalatok alapításával foglalkoznak. l. *Bankok.*

Alapító levél (Litterae fundationales). Olyan okirat, amelyben vki közcélok, közintézmények, pl. egyházak, kolostorok stb. fenntartására bizonyos ingatlant (mint tőkét) kötött le, melynek jövedelme az illető intézményt szolgálta.

Spányi Béla

l.

Bremay Egri Karcsú

142. l.

Budapest, december hó 27.-én 1898.

SINGER GÉZA

URI SZABÓ — HERREN SCHNEIDER

Budapest, II., fő-utcza 11. sz.

200
97
103

T. cz. Schmidt Gyula urnak Helyben

1898.					1898			
ápr.	29.	1. Öltöny és mellény	37	—	ápr. 29.	fizetett	10	—
júl.	8.	1. Schrok öltöny	46	—	jun. 2.	"	8	—
okt.	15.	1. Kabát	35	—	jun. 30.	"	8	—
			118	—	aug. 5.	"	8	—
[illegible]	7.	1 Sehrok öltöny	50	—	sept. 2.	"	8	—
			168		okt. 3.	"	8	—

Spáňa Béla

Úřad
2

Mystkovo
75 l.

48. Ereklyemuz.

fordítsanul

ira ~~néz.~~ ~~Bánál~~ Kezeivel a szék támlájára
rd, szakálla pedig leberetvált. Fekete
kettőselejü mellénye fehér, atillája zsi-

m.
czi emlékek muzeumából (107/95).
-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

716

Spányi Béla

Urad

Divald 1927

179. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Szalay Béla

versenyen kívüli zsűri-
tag a Képzőm. Gép-
ben.

Közlezrkiáll
1265. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Spányi Béla

választott püry hagyaték

I/A csoportban

Közlekedjél

1167-t.

Dr Szentiványi Gyuláné
Őnagyságának

Ajánlott

Budapest

XI. Lágymányosi utca 11

Spányi Béla

illustrációi a Szer-

kilagyi Magy. mesék

köv. II-k.

III. k.

ól azt a szóbe
helyi muzeum rom
, egy bérbe
ráakadt
észére. Az
restaurálások-
pótolhatók le
om valameny-
ól. A restau-
müszaki tané
etti lapidári-
szépségében

Spányi Béla

A mai vákfornyai
vár képe

repr.

Széchy I.

irtól azt a szóbeli felvilágositást
ori lapidáriumának rendezése kap-
összezsufolva, ráakadt a jáki temp
z 1897-1904 években végzett szeren-
ségű faragott követ váltottak ki
m valamennyi részéből, főként az
legjellemzőbb H. Lux Kálmán műsza-
tti lapidárium gazdagsága sajnálattal
aló megfogyatkozását." Akkor azonban
bb a templom melletti fabódéban

Spányi Béla

Hajdani Zrínyi-
várkastély Pottó-
rékhoz c. képe
eléje.

Bécsy I.

2831.

s a Szépmü-

. visszamaradt

elyre. Ez az

rnamentális jellegű-fonguény

is., melyek

tményes rész-

emplom fenn-

s, valamint egy

lékeit.

kell hang-

en közöttük

is. Csupán

geket pár ~~sz~~

kiállitása,

Spanyi Béla

Trakosztyán vára
c. kézi repr.

Szécsy I.
137. l.

al a tévedéssel, hogy a párkány részletet i
örül datálta a pálos templom és a faragvá-
se nyilvánvaló. Állitása ellen szól első-
századra mutat. De megcáfolja állitását
lt több XIII. századi emlék stilusától a
lezhető, hogy Pilisszentkereszten a pálos
t, fel lehet tételezni, hogy annak faragvá
árkányrészlet /24/
leti, stilus, motivum, köanyag szempontjá
mlékekhez. Még pedig leginkább ahhoz az
ti tér rendezésekor került elő.
k szinte kizárólag egy motivumot hordozta
ugati román formavilágban, a következő
rozni, már többmotivum keveredését mutatja.

Spanyi Béla

Zrínyivár Buccarival

c. kézi

rézm.

Réchy I

71. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Spányi Béla

rod.
r. Kőbetörő

133. l.

Grentendre, Városház

II. 467

Spányi Béla

XXI. aukció
A Gyűjtő 1915. 64. l.

414. K. SPÁNYI BÉLA: Tájkép
25×19 150

XXII. aukció
U. o. 1915. 114. l.
Csend a lápon 160.—

Kiggyóka vára II. 197.

Spáriji Béla

(1852–1914)

ród 2

Ybl utolsó 48, 49. l.

rmáta Ekklésiának Matriculája.

elkész

külső rendtartásiról. nevezetessen

MDK

K. Spányi Béla

Mocsaras táj tehenekkel, repr.

Árv. Közl. 1940. okt. 4.rk.sz. 95. aukc.

Spányi Béla MDK

Mocsaras táj gólyával, olf.

Faluvége, olf.

Falurészlet, olf.

Mucsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

K. SPÁNYI BÉLA

Őszi erdő, olajfestmény, 110x90 cm. - 600 Ft-ért kelt el.

Szilárd Vilmos: Az aukciós házak hirei - Árverési eredmények. - Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 43. l.

Spányi Béla (1852-1914)

Patakpart.
Oljf. Sign.878.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Spányi Béla: Pulyka-ucvarban. olf.
Erdei tisztás. olf.

Nagy Magán/gyüjtemény Aukciója, 1921. Rákóczi ut 30.1.e.7.

M.D.K.

Spányi Béla. /1852-1914/

580. Déli hangulat. Olajf. 98.7 x 152.3, vászon
581. Az őszi verőfény. Olajf. 136 x 181, vászon.
582. Domboldal nyájjal. Olajf. 99.5 x 120.4, "

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 64., 65. l.

Spányi Béla MDK.

Bp.19oo.

A szepesi vár. Kezdőkép Horvay Ede: A Szepesség és a Magas-Tátra c.cikkéhez. id.mü 275-324.p.

Szign. nincs felt. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 275.p.

Spányi Béla MDK.

Bp.19oo.

A Tátra Csorba felől. 13 x 19 cm. illusz-trációHorvay Ede: A Szepesség és a Magas-Tátra c.cikkéhez. id.mü 275-324.p.

Szign. nincs felt. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült MorellGusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 279.p.

Spányi Béla MDK.

Bp.19oo.

A Ferenc József-, a Nagyszalóki- és a Lomnici-csucs. 13 x 19 cm. illusztráció Horvay Ede: A Szepesség és a Magas-Tátra c.cikkéhez. id.mü 275-324.p.

Szign. NK.sc. - Morelli G.F.i.

-- rajza után NK. egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 277.p.

Spányi Béla MDK.

Bp.1900.

Hejő-melléki nádas. Zárókép Hidvégi Benő: Borsodmegye c.cikkéhez. id.mü 217-238.p.

Szign. nincs felt.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.1900. Magyarország.VI.köt. 238.p.

Spányi Béla MDK.

Bp.19oo.

Fülek vára. Szövegközti illusztráció Nagy Iván: Nógrádmegye c.cikkéhez. id.mü 1o7-137.p.

Szign. E.J.sc. - Morelli G.F.i.

-- rajza után E.J. egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 129.p.

Spányi Béla MDK.

Bp.1893.

A vereckei szoros. 19 x 13 cm. illusztráció Lehoczky Tivadar: Beregmegye c.cikkéhez. id.mü 417-437.p.

Szign. Spányi - Bálint B.sc.93. - Morelli G.F.i.

-- rajza után Bálint B[enedek] egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

Ó.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 427.p.

Spányi Béla MDK.

Bp. 19oo.

Rutén házak. Szövegközti illusztráció Lehoczky Tivadar: Beregmegye c.cikkéhez. id.mü 417-437.p.

Szign. nincs felt. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 431.p.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Tájkép gólyákkal, of.

Holdfény, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 30 l.

M.D.K.

Spányi Béla /1852-1914/

720. Patakpart. Olajf. 20.5x23 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 51 .l.

MDK

K.Spányi Béla, festö
1852 - 1914

Naplemente.	Jelezve.	Olf. lemez.
Mocsaras táj.	"	" Vászon.
Tájkép gólyával.	"	" "

v.Ernst Muzeum VI.művészeti aukció. Kiáll. 1947 okt.
Kat. 27.1.12-19.

M.D.K.

Spányi Béla /1852-1914/

432. Budavára. Olajf. cca. 140x260 vászon.
433. Vajdahunyad. Olajf. cca. 140x260 vászon.
434. Visegrád. Olajf. cca. 140x180 vászon.

Elvesztek. /Budai kir. palota./

Háborús mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
28. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Spányi Béla /1852-1914/

435. Vajdahunyad vára 300x620 Freskó
436. Árva vára. Freskó 500x620
437. Trencsén vára. " 600x620
438. Visegrád vára. " 620x500
439. Clissa vára. " 600x620

/Az Országház éttermében voltak./

Megsemmisültek! ~~/Budai kir. palota./~~
/Országház/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
28. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Spányi Béla, festőm.

Művészeti hirek. Mücs. 1900. 4.sz. 96.l.

MDK

Spányi Béla 1852–1914

Kastély homlokzata, akv.

Gólya, akv.

M.N. Reneszánsz Társ. V. aukc. 1923.

24. o.

MDK

Spányi Béla

Őszi alkonyat

A Mücsarnokból. Vas. Ujs. 1877. 745. o.

MDK

Spányi Béla festőm.

A Mücs. téli kiáll. Vas. Ujs. 1892. 50.sz. 849. o.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.1899.

Árva vára. 19 x 13 cm. illusztráció Kubinyi Miklós: Árvamegye c.cikkéhez. id.mü 35o-372.p.

Szign. nélk. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 361.p.

MDK

K. Spányi Béla

Részlet a hegy tövében, repr.

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat.

Spányi.

A szolnoki Művésztelep kiállításon szerepelt ezt az Ernst-múzeumban.

Kati Budapest, 1952. Jún. 5.

Spányik Béla.

A Vajdahunyadvára új altárképét Roskovits Gyulával együtt alkották, mely a közeljövőben a Szent Gyögy altárfülkéjé felé kerül. Az altárkép azt a mozzanatot ábrázolja, mikor Szent István Imre herceget átadja testamentumát. (emlékül)

Magyarság, 1928. aug. 19.

MDK

Spányi.

"Petöfi összes költeményei" c. diszmü illusztrá-
lásához hozzájárult müvészetével.

Félszázados dicsőséges multhoz méltó uj kiadás.

Athenaeum: "Petöfi összes költeményei" c. dis
mü.
Magy. Iparmüvészet. 1900. 71,72.l.

MDK

Spányi Béla

Déli hangulat

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.l.

MDK

Spányi, Styka, Vágó

Bem és Petőfi Nagy-Szeben bevételénél, körkép

A Hét 1898, 49. sz.

Spányi Béla MDK

Hazafelé, repr.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 9.l.

MDK

Spányi Béla

Vajda-Hunyad

Árva-vára

Visegrád

Dömötör István: Az uj magyar országháza falfestményei. Müvészet 1902. 153-162.l.

MDK

Spányi Béla

Klissza

Trencsén

Dömötör István: Az uj magyar országháza falfestményei. Müvészet 1902. 153-162.l.

Spányi Béla K

arcképe, tollrajz

Jendrassik Jenőtől

Koppmagyograf 150 cm

310. Toborzás. - Vizf., p. 41.5 x 32.5 cm. Jelz.l.j.:"Rudnay Gyula"; b.: "1938".

311. Vásár /Tanulmány/. - Szin.kr.rajz, p. Jelz.l.j.: "Rudnay Gy.917". 18x13.5 cm.

312. Táncolók. - szin.kr.rajz, p. 20.7 x 14.4 cm. Jelz.l.k.:"Rudnay Gy. 1919".

313. Menekülők. - Szin.kr.rajz, p. 19.8 x 17 cm. Jelz.l.k.:"Menekülők Rudnay".

RUPRECHT ADÉL / XIX.sz. közepe/ :

314. Női arckép. - Vizf., p. 15 x 19.5 cm. Jelz.l.b.:"Ruprecht".

RUPPRECHT JÁNOS / XIX. sz. I. fele / :

315. Magyar testőr képmása. - Min. vizf., el. csont, 10x12 cm.Jelz.l.b.:"Ruprecht 836".

213 **Foerk Ernő és Sándy Gyula.** A Rudasfürdő pályaterve. Építészeti rajz. Magánt.

214 **Rajk (Reich) József.** Urasági istálló és kocsiszín terve. Rajz. Magánt.

215 **Körmendi Frim Jenő.** Dr. H. Gy. úr. Szobormű. Magánt.

216 **Polya Iván.** Jancsi. Szobormű. Eladó.

217 **Juhász Gyula.** Női arcmás. Szobormű. Magánt.

218 **Rigele Alajos.** A tékozló fiú hazatérése. Szobormű. Eladó.

219 **Patzó Pál.** Gráf Lajos mellszobra. Szobormű. Magánt.

220 **L. Domokos Ferenc.** Arcképtanulmány. Szobormű. Magánt.

*221 **Donáth Gyula.** Elnémult. Szobormű. Eladó.

222 **Kisfaludi Strobl Zs.** Férfi-arckép. Szobormű. Magánt.

223 **Moiret Ödön.** Portrait-fej. Szobormű. Magánt.

224 **Kisfaludi Strobl Zs.** B. J. úr. arcképe. Szobormű. Eladó.

225 **Gách István.** Tanulmány-fej. Szobormű. Magánt.

226 **L. Domokos Ferenc.** Mosingerné úrnő képmása. Márvány-szobormű. Magánt.

227 **Vedres Márk.** Márványputto. Szobormű. Magánt.

228 **Horvai János.** Pistika. Szobormű. Magánt.

229 **Kapás Sándor.** Maria Immaculata. Szobormű. Eladó.

230 **Bory Jenő.** Siremlékterv. Szobormű.

231 **Jobbágy Miklós.** Képmás. Szobormű. Magánt.

232 **Kisfaludi Strobl Zs.** Arcmás. Szobormű. Magánt.

*233 **Tóth István.** Siremlék. Márvány-szobormű. Magánt.

234 **Gách István.** Tanulmány-fej. Szobormű. Eladó.

235 **Kisfaludi Strobl Zs.** Férfi-arckép. Szobormű. Magánt.

236 **Kiss Géza.** K. J. festőművész műterme Szt-Mihályon. Rajz. Magánt.

237 **Haasz Gyula és Málnai Béla.** Törvénykezési palota bejárója. Építészeti rajz. Magánt.

Spányi Béla

*190 **Telcs Ede.** Cs. G. úrnő arcképe. Szoborműi. Magt.
191 **Kövesházi Kalmár Elsa.** Eszter. Szoborműi. Eladó.
192 **Telcs Ede.** Arckép. Szoborműi. Magánt.
*193 **Löschinger Hugó** Tehenek a Balatonban. Olf. Eladó.
194 **Löschinger Hugó.** Esti itatáshoz (Balatonvidék.) Olajf. Eladó.
195 **K. Spányi Béla.** Alkony. Olajf. Eladó.
196 **K. Spányi Béla.** Fogyó hold. Olajf. Eladó.
197 **K. Spányi Béla.** Dér és hó. Olajf. Eladó.
198 **Mednyánszky László báró.** Hajnalcsillag. Olajf. Eladó.
199 **K. Spányi Béla.** Hold feljötte. Olajf. Eladó.
*200 **Strobl Alajos.** Albrecht főherceg. Szoborműi. Magánt.

VIII. TEREM.

201 **Pásztor János.** Lejtőn. Szoborműi. Eladó.
202 **Murányi Gyula.** Cs. E. Szoborműi. Magánt.
203 **Horvai János.** Dr. R. K.-né. Szoborműi Magánt.
204 **Gémes Gindert Péter.** Leányka. Márvány-szoborműi. Eladó.
205 **P. Halász István.** Tehéncsoport. Szoborműi. Eladó.
206 **Csillag István.** Á. L. és Á. G. úrhölgyek képmásai, bronz-plaquette. Magántulajdon.
207 **Csillag István.** Női képmás, bronz plaquette. Magántulajdon.
208 **Berán Lajos.** Arckép-plaquette. Magánt.
209 **Csillag István.** Férfi-arckép, bronz-plaquette. Eladó.
210 **Sós Géza.** Testvérek. Szoborműi. Eladó.
211 **Gémes Gindert Péter.** Tanulmányfej. Gipsz-szoborműi. Eladó.
212 **Haasz Gyula és Málnai Béla.** Beregszászi törvénykezési épület homlokzata. Építészeti rajz. Magánt.

KMT 1907. tav. kiáll.

[150] IPOLYI ARNOLD: A deákmonostori XIII századbeli román bazilika. Pest, 1860 — GERECZE PÉTER: Néhány Árpád-kor templomunk, *Arch. Ért.*, 1896. XVI. k 315. l. — SZŐNYI OTTÓ: A deákmonostori bazilika. *Prímás-Album.* Budapest 1928. 33— l.

[151] ENDLICHER, id. m. 58. l.

[152] WENZEL, id. m. VI. 73.

[153] IPOLYI, id. m. 76. l.

[154] U. o.: 82. l.

[155] EITELBERGER, RUDOLPH: Die romanische Kirche St. Ják in Ungarn. *(Mittelalterliche Kunstdenkmale des österreichischen Kaiserstaates.* Stuttgart, 1858. I.) — CZOBOR BÉLA: A jáki apátsági templom. *Arch. Ért.*, 1890. X. 11— l. — SZABÓ LÁSZLÓ: A traui dóm és a jáki templom, id. m. — SZÉCHENYI MIKLÓS gróf: A Szent György vértanúról nevezett jáki apátság története. Budapest, 1901. — KÖRMENDI LÁSZLÓ: A jáki templom rövid ismertetése. Szombathely, 1932.

Spányi Béla 26.l.
Strobentz Frigyes 26/27.
Székely Bertalan 27.l.
Szendei Mihály 27.l. 28.l.
Szenes Fülöp 28.l.
Szentmiklóssy Zoltán 28.l.
Szikszay Ferenc 28.l.
Szinyei Merse Pál 28.l
Szirmay Antal 28.l.
Szkitsák 28.l.
Szlávyi Lajos 28.l.
Szüle Péter 28.l.

Lovas

l. Mennek Iskolán II. auke

a műemlékvédelmi törvény, illetően a

Műemlékek Orsz. Bizottságának előzetes enge-

1929 : XI. törvénycikk pedig az ingóemlékek

nyomatékosan felhívom Cím figyelmét, hogy

doskodjék, egyben arra a körülményre, hogy az

talakítási munkálatok terveit előzetes jóváhagyás

k nyujtsa be.

kérdőívet a juttatott kastély és berendezésének

Országos Bizottságához beküldeni szíveskedjék.

zik, kérem annak szíves beküldését.

GEREVICH TIBOR
a Műemlékek Orsz. Bizottsága elnöke

Nyomda, Budapest.

Spanyi Béla

l.

III. Postatörp. anyk.

1921. jan-febr.

98. l.

Voyages

Rohrbach,

Dr. Carl

és Albert Kretschmer

Die Trachten der Völker

I. „Kretschmer" statt

Spányi Béla

u. 1784

l.

Vas. Nyv. 1914

489. l.

Exp. 19..

A fenyképek is az Ú.
vázlat másolatát a rajz
Mellyeltem el

Intézkedés nem

tovább

Spányi Béla
7. l.

Szenes Fülöp
11. l.

Szlányi Lajos
14. l. 16. l.

l. Cirpc 1934. II.

Nagytekintetü

Az 1914 évi épitkezések
jelentem,hogy
a vajdahunyadi várnak ez
gyulafehérvári sz.egyház
s bátor vagyok a Nagytekintet
ket nevezett épitkezések rész

Budapest,1914.má

Spanyi Béla †

u. 1466

Arlyság

1914. jun. 13

(S. meghalt.)

Budapest 19

Lesn

Spanyi Béla †

ú. 1967

Pesti Hirlap

1914. jun. 13.

(Halálozás)

Nagybecsü felszólit
lettel az ott bemutatott S t
uton is beszerzésre ajánlani.

Hajlandó vagyok eze
ton irógép becserélése mellet
500.- ko
készpénz ráfizetés mellett sz

A Stoewer Record ir
melni feleslegesnek tartom, m
szerzett.

Midőn még megjegyze
ért két évi jótállást vállalo
a legpontosabb kiszolgálásról

Spáinyi Béla †

1852 - 1914. II. 1465

Budapesti Hírlap

1914. jun. 13.

(S. meghalt.)

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
429 /1913 szám
Érk.: 913 év jún. hó 7. n.

Szamy Béla

U. 1465/a.

Esti Ujság

1914 jun. 14.

(A magyar táj
népdalköltője.)

hálás híve

Jós Elemér

ár hó 18-án

Spányi Béla †

u. 1871-

Pesti Napló

1914. jul. 13.

(S. meghalt.)

14 januar 20

[illegible] kisebbek

nevében nyugtája

Ferenczi

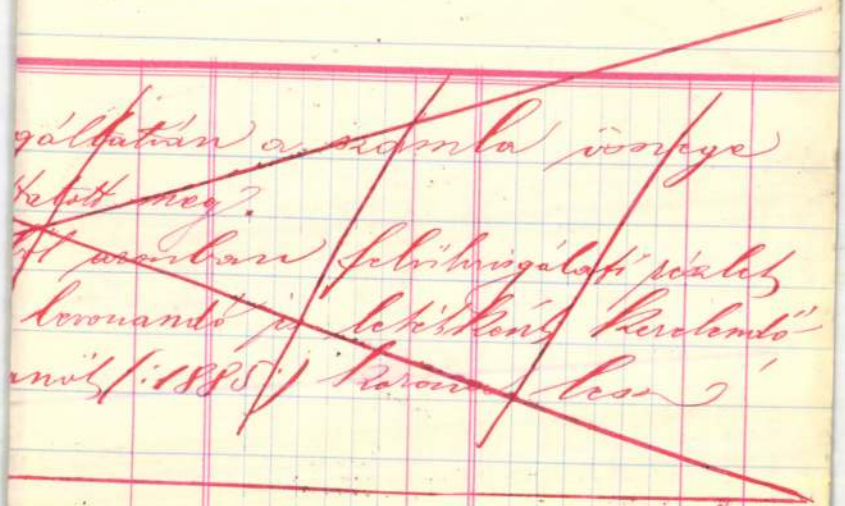
Spányi Béla †

Zr. 1472

Alkotmány

1914. jun. 13.

(Halálozás.)

Spányi Béla

1.

Műv. Krónika

1905. 3. n. 6. l.

FELSŐ... ...UZEUM

KASSA
TELEFON 24-37.

Kedves Gyula Bátyám

Ma este 8 tól 10 ig a liget szélén levő Okolicsányi vasutas vendéglőben, 10 től pedig a Schalkházban várunk a Proffal

Szeretettel

1941. jún. 24

Szanyi Béla

2.

Tragor vásárnapjai

103. l.

EGYETEMI NYOMDA

30 nap **ÁPRILIS** 16. hét

10 Vasárnap		Virág vas. *Zsolt*
11 Hétfő		Leó *Leó*
12 Kedd		Gyula *Gyula*
13 Szerda		Hermeneg. *Ida*
14 Csütörtök		Nagycsüt. *Tibor*
15 Péntek		Nagypéntek *Nagypéntek*
16 Szombat		Nagyszomb. *Lambert*

10	11	12	13	14	15	16
Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat

ÁPRILIS

30 nap

14 hét

ADMONYM IMETEVEDA

K. Spányi Béla

MDK

Erdei ut, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Téli est, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Téli reggel, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Spányi Béla

Nagyhéten, of.

Eső után, of.

Kiöntés, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat. 44.l.

K. Spányi Béla

MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

K. Spányi Béla

MDK

Erdőrészlet, repr.

Miskolc 1913-14. téli kiállítás

K. Spányi Béla MDK

Estshürkület lengyelországi utamban, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla

MDK

Bodajki kálvária, olf.

Miccarnok 1914. tavaszi kiállítás

K. Spányi Béla MDK

Boglyák, Részlet a bükkösből, olf.

Miccsarnok 1914. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla

Részlet a bükkösből, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

MDK

Spányi Béla

A bodajki Kálváriahegy, repr.

Műcsarnok 1898/1899. téli kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Nyires, repr.

Téli alkony, repr.

Alkony, repr.

Vasárnapi Ujság 1907. 54. évf. 875.l. 876.l.

MDK

K. Spányi Béla

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 61.l.

MDK

Spányi Béla

Pukk.: Téli tárlat. A Hét 1903. II. félév.
752-753.l.

K. Spányi Béla

Alkony, olf.

Fogyó hold, olf.

Dér és hó, olf.

Mécsarnok 1907. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Napnyugta télen, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

K. Spányi Béla

MDK

Fogyó hold, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla, festőm.

Részlet a Nyirségből.	Olf.
Kora reggeli szürkület.	Olf.

Mücs. - OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 30.1.

K. Spányi Béla

MDK

Hazafelé, olf.

Micsarnok 1907/8. téli kiáll.

K.Spányi Béla MDK

Fogyó hold, repr.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

K. Spányß Béla MDK

Uj hold, /Dunai részlet/, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Tavaszi hangulat lengyelországi utamból, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Spányi Béla

Magyar ciprusok, repr.

GerLonModfest. 61.l.

MDK

Spánvi Béla, festöm.

nem volt letompitva , mint Telepynél ami f
nyegetö nagyság, remboló erö. Lásd S.B. rögös
realitását.

Lyka Károly:
Magyar Galéria-Telepy Károly.

Uj Idök. 1922.XXVIII.évf. 37.sz. á87.l.

K. Spányi Béla

MDK

Naplemente, olf.

Tél, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Téli est, olf.

Téli reggel, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Hold feljötte, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

Hajnali szürkület. Olf.

Mücsarnok.1904/5. téli kiállitás. Kat. 45.l.

MDK -

K. Spányi Béla

Februariusi hófoltok. Olajf.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiall. kat. 43. l.

MDK

K. Spányi Béla

Trencsén vára

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 22.l.

Than Mór, Spányi Béla festőművészek.

a magya.képzőmüv.-k egyesülete tavaszkor alakult
jun.3.-án Zala György elnökölt. A rendkiv.közgyülésen Than Mór az egyik elnöki helyről lemondott,
s helyette Spányi Bélát választották meg.
/Szóba került az őszi tárlat, az uj mücsarnok ügye./

A magyar képzőművészek egyesülete ...

MDK

Spányi Béla

Őszi hangulat, fölszálló köd, of.

Műcsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat. 9.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

654. Mocsaras táj. Repr. VIII.1.

Arverési Közlöny. 1930. okt. 4.rk.sz. Kat. VIII.1.

MDK

Spányik Cornél, estöm.

236. A modell. olf.

255. Női arckép. olf. mgt.38.

Képzöm.Társ. 19c9.tav.kiáll. Kat. 37.l. és 38.l.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

237. Falu vége. olf.
239. Verőfényes őszi nap. olf.
245. Téli est. olf.

Képzőm.Társ. 1909.tav.kiáll. kat. 37.l.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

249. Malomárok. Olf.

253. Részlet a hegy tövében. Olf.

Képzőm.Társ. 1909. Tav.kiáll. Kat. 38.l.

Spalmyik Béla, festő

Szerepel az aukción.

–: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ... 2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 8.

Spányi Béla, festőm. MDK

58. "Falurészlet" olf.
Megvette: Hay Izidor.

Vásárlások a téli kiállitáson.
Mücsarnok.1898. 2e.sz. 190.l.

2/. mDK

Spányi Béla, festöm.

62. "Falurészlet/falu vége/ " olf.
Vevöje: Begocsevics Róbert, társulati nyerö tag.

Vásárlások a téli kiállításon.
Mücsarnok. 1898. 2o.sz.19o.l.

MDK

K. Spányi Béla

Az Orsz. Nagy. Képzőm. Társulat. 1910 évi /második/ Vándorkiállításának katalogusában szereplő művei.

189. Őszi napos délután.ol
190. Téli reggel. ol.

Dr. Zsadányi Guidó: Szolnoki művészek az 1910-es fevidéki vándorkiállításokon.
JÁSZKUNSÁG, 1963. jun. 78-81.lap.

K. Spányi Béla

Szerepelt az 1906 évi első vándorkiállításon. / Eger, Miskolc, Kassa, Sátoraljaujhely, Eperjes, Debrecen , Gyöngyös/.

A katalogus reprodukálva hozza a "Reggel Hangulat" c. képet.
"Utszéli feszület" ol.(Megvette Kassán Tagányi Károly 300. K.-ért)
"Alkonyat gólyával" ol. (Eladva Egerben 400.K-ért.)

Dr. Zsadányi Guido: Szolnoki művészek az 1910-es felvidéki vándorkiállításon.

JÁSZKUNSÁG 1963. jun. 78. l.

K. Spányi Béla MDK

Naplementi hangulat, olf.

Lemenő nap, olf.

Tilosban, olf.

Kács gyógyfürdő főforrása, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Faluvége

Műcsarnok 1924 február-március

K. Spányi Béla MDK

Lemenő nap, repr.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

K.Spányi Béla,festöm.

Öszi napos délután. Olf.
Téli reggel. "

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept.8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes. S.a Ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 82.l.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

1882. Ráth György-féle 400 aranyft-os dij: A sásszedö.

1889. 1000 ft-os társulati-dij: Öszi reggel.

1893. Állami aranyérem: Öszi veröfény.

CMKT- Vándorkiállitások.1910.szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa . Eperjes, Sóa.ujhely,Debrecen,Gyöngyös
Kat. 69.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

nagy erövel festett "Nyirség"-ének sok nézője akad a tájképek közül.

Tavaszi kiállitás a mücsarnokban.
Vas.Ujs.1900. 47.évf.15.sz. 231.l.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

326. Fogyó hold. Olf.

Képzőm.Társ. 1907/8 téli kiáll. Kat. 45.cím.

MAGYAR NEMZETI BANK
Pénzforgalmi osztály

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest
IX. Högyes Endre u. 10.

Hivatalból
mentesítve

Spáinyi Béla

Egyh. zm. Lap

1863. 153. l.

MDK

Spányi Béla

Uj illusztrált Petőfi-kiadás. A Hét 1903. II. félév. 820.l.

M.D.K.

K. Spányi Béla festő

Az 1906 os és 1910 es vándorkiál-
lításon bemutatta az „Őszi napos
délután" is a „Téli reggel" c. képeit is.

Dr. Csatkainé Guidó: Szolnoki művészek az 1910 es....
Jászkunság, 1963 IV. évf. 2 szám – 78 lap

K. Spányi Béla
festő

M.D.K.

„Reggeli hangulat" c. műve látható volt az 1906-os vándorkiállításon, valamint az „Utcáli jelenet" és az „Alkonyat gólyával"

Dr. Csadányi Guido: Szolnoki művészet az 1910-es... Jászkunság, 1963. IK. évf. 2. szám – 78 lap.

MDK

Spányi, Styka, Vágó

Bem és Petőfi Nagy-Szeben bevételénél, körkép

A Hét 1898. 49. sz.

Ernst Muzeum aukcioi 46 sz. (1931)

Serritsen, XIX. sz. (Jh.)

465. CSENDÉLET (Stilleben). Jelezve (Bez.): Serritsen.
Karton. 12×16 cm.

Sirani, Elisabetta (1638—1665).

466. BÜNBÁNÓ MAGDOLNA (Büssende Magdalena).
Vászon (Leinwand). 92×106 cm.

Smith, John Raphael (1752—1812).

467. „A VISIT TO THE GRANDFATHER." J. Northcote után (Nach).
Szinezett mezzotintometszet (Kolorierter Mezzotintostich). 54×39 cm.

Smith, John Raphael (1752—1812).

468. „A VISIT TO THE GRANDMOTHER." J. Northcote után (Nach J. Northcote).
Szinezett mezzotintometszet (Kolorierter Mezzotintostich). 54×39 cm.

Smith, John Raphael (1752—1812), **John Morland rajza után, (Nach Zeichnung des).**

469. FIATAL HÖLGY ARCKÉPE (Bildnis einer jungen Dame).
Szines és szinezett rézmetszet pontozó modorban (Kolorierter Farbenstich in Punktiermanier).
34×25 cm.

Snyders, Franz (1579—1657) **köre, (Kreis der).**

470. VADKANVADÁSZAT (Eberjagd).
Vászon (Leinwand). 127×186 cm.

Snyders, Franz (1579—1657) **után, (Nach).**

471. CSENDÉLET KUTYÁVAL ÉS MACSKÁVAL (Stilleben m. Hund und Katze).
Rézkarc (Radierung). 17×27 cm.

Spányi Béla (1852—1914).

472. HOLDFÉNYES TÁJ (Mondlandschaft). Jelezve (Bez.): Spányi B., 895.
Vászon (Leinwand). 94×121 cm.

Spanyol festő, XVII. sz., **(Spanisch,** XVII. Jh.)

473. IMMACULATA CONCEPTIO.
Vászon (Leinwand). 245×155 cm.

Steinlen, Alexandre Théophile, szül. (geb.) 1859.

474. DOLGOZÓ ASSZONYOK (Arbeitende Frauen).
Vászon (Leinwand). 47×72 cm.

Steinlen, Alexandre Théophile, szül. (geb.) 1859.

475. MUNKÁSASSZONY (Arbeiterin).
Litográfia (Lithographie). 42×37 cm.

Stevaerts, Anton (Palamedes) (1601—1673).

476. FIATAL FÉRFI ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Mannes).
Vászon (Leinwand). 104×80 cm. Illusztr. X. tábl.

St. Fo. Ro. monogrammista, XVI. sz. (Jh.)

477. MÁRIA SZÜLEI (Die Eltern Marias) 1590-ből (Aus d. J.).
Rézkarc (Radierung). 22×16 cm.

Strelez, F., XIX. sz. (Jh.)

478. A BURGOSI KATEDRÁLIS BELSEJE (Inneres der Kathedrale von Burgos). Jelezve (Bez.): F. Strelez.
Fa (Holz). 16×26 cm.

Strobentz Frigyes (Fritz) (1856—1926).

479. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Jelezve (Bez.): Str. 15. — F. Strobentz.
Karton. 32×26 cm.

Strobentz Frigyes (Fritz) (1856—1926).

480. KUTYA-ARCKÉP (Hundeportrait). Jelezve (Bez.): Strobentz.
Karton. 31×25 cm.

Strobentz Frigyes (Fritz) (1856—1926).

481. FIATAL ASSZONY (Junge Frau). Jelezve (Bez.): Strobentz F.
Vászon (Leinwand). 73×60 cm.

Stuck, Franz, szül. (geb.) 1863.

482. „GRETCHEN". Jelezve (Bez.): Stuck.
Vászon (Leinwand). 75×61 cm.

Swieszewsky, A. P. M. Grabre von.

483. A FOLYÓ (Der Fluss). Jelezve (Bez.): G. Sw.
Fa (Holz). 26×35 cm.

Székely Árpád (1861—1914).

484. SZADAI UTCARÉSZLETEK (Ansichten aus Szada). Vizfestmény két oldalon (Aquarell beiderseitig).
18×31 és (und) 13×30 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus) (1835—1910).

485. IDILL (Idylle).
Vászon (Leinwand). 115×80 cm.

Székely Bertalan (1835—1910).

486. FÜRDÉS UTÁN (Nach dem Bade).
Karton. 69×32 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus) (1835—1910).

487. LÉDA A HATTYUVAL (Leda mit dem Schwan).
Vászon (Leinwand). 34×22 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus) (1835—1910).

488. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weiblicher Studienkopf).
Vászon (Leinwand). 60×48 cm. Illusztr. XX. tábla.

Szemlér Mihály (Michael) (1833—1904).

489. A GÉMESKUTNÁL (Am Ziehbrunnen). Jelezve (Bez.): Szemlér M. 1878.
Vászon (Leinwand). 33×50 cm.

Szemlér Mihály (1833—1904).

490. SZÉNAGYÜJTÉS (Heusammeln). Jelezve (Bez.): Szemlér M. 1882.
Vászon (Leinwand). 36×53 cm. Illusztr. XXV. tábla.

Szemlér Mihály (1833—1904).

491. CSÓNAKOS PARASZTOK KÉSZÜLŐDÉSE A KIRÁLYI MENYEGZŐRE (Bauern schmücken ihr Boot zur Hochzeitsfeier des Königs).
Vászon (Leinwand). 55×40 cm.

Szenes Fülöp (Philipp), szül. (geb.) 1864.

492. VÖRÖSFÁTYOLOS HÖLGY (Dame mit rotem Schleier).
Vászon (Leinwand). 100×49 cm.

Szenes Fülöp, szül. (geb.) 1864.

493. FIATAL LÁNY (Junges Mädchen). Jelezve (Bez.): Szenes F.
Pasztell. 16×12 cm.

Szinyei Merse Pál (Paul) (1845—1920).

494. SZINVÁZLAT EGY TÖRTÉNELMI KOMPOZICIÓHOZ (Farbenskizze zu einem Historienbilde). A hátoldalon Florence Liczen-Mayer tanusitványa (Auf der Rückseite bescheinigt von).
Vászon (Leinwand). 23×32 cm.

Szinyei Merse Pál (Paul) (1845—1920).

495. GÖMÖRI TÁJ (Landschaft aus Gömör). Jelezve (Bez.): Szinyei, — 1927. tájképkiállitás (Landschaftsausstellung 1927).
Vászon (Leinwand). 60×70 cm.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

496. ÖREG PARASZT (Alter Bauer). Jelezve (Bez.): Szüle 914.
Vászon (Leinwand). 79×60 cm.

Szüle Péter, XX. sz. (Jh.)

497. A KÁRTYAVETŐNÉL (Bei der Kartenlegerin). Jelezve (Bez.): Szüle Péter 920.
Vászon (Leinwand). 102×65 cm.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

498. ÖREGASSZONY (Alte Frau).
Karton. 40×30 cm.

Tahi Antal (1855—1902).

499. VASÁRNAP REGGEL (Sonntagsmorgen). Jelezve (Bez.): Tahi Antal.
Fa (Holz). 35×48 cm.

Teniers, ifj. David (d. Jüngere) (1610—1690).

500. PARASZTHÁZ (Ein Bauernhaus). Jelezve (Bez.): DT. Hofr. Gustav Glück, Wien, bizonylatával (Mit Expertise von).
Fa (Holz). 22·5×18 cm. Illusztr. VIII. tábl.

Teniers, ifj. David (d. J.) (1610—1690) **iskolája, (Schule des).**

501. A KONYHÁBAN (In der Küche).
Vászon (Leinwand). 56×83 cm.

Than Mór (1828—1899).

502. BUDA ÉS ATTILA. Jelezve (Bez.): Than M. 1864.
Vászon (Leinwand). 53×72 cm.

Than Mór (1828—1899).

503. VELENCEI NŐ (Venezianerin). Jelezve (Bez.): Than M., Pesten, 1855.
Vászon (Leinwand). 63×51 cm.

Theer, Adolf (1811—1868).

504. LUTZENDORF-LEINBURG BÁRÓ KÉPMÁSA (Bildnis des Freiherrn). Jelezve (Bez.): Ad. Theer 1859.
Karton. 29×22 cm.

Theer, Albert.

505. FIATAL LÁNY ARCKÉPE (Bildnis einer jungen Dame). Jelezve (Bez.): Albert Theer, Wien 842.
Aquarell. 28×24 cm.

Thouvenin, Jean, szül. (geb.) 1768.

506. „THE CITIZENS RETREIT". James Ward után (Nach).
Szines és szinezett rézmetszet (Kolorierter Farbenstich). 46×58 cm.

Tiziano Vecelli (1477—1576) **után másolat** a XIX. sz. elejéről, **(Kopie** aus d. I. Hft. d. XIX. Jh.)

507. VENUS. (A nápolyi Danae változata. Variante der Danae in Neapel).
Vászon (Leinwand). 55×68 cm.

Tölgyessy Arthur (1853—1920).

508. ŐSZI ESTE (Herbstabend). Jelezve (Bez.): Tölgyessy A.
Vászon (Leinwand). 54×76 cm.

Toorenvliet, Jacob (1635—1719) **iránya, (Richtung).**

509. FURCSA TÁRSASÁG (Komische Gesellschaft).
Fa (Holz). 27×20 cm.

Tornai Gyula, szül. (geb.) 1861—1928.

510. A KIS TIBETI GITÁROS (Der kleine Guitarenspieler in Tibet). Jelezve (Bez.): Tornai Gyula 907.
Vászon (Leinwand). 118×69 cm.

Tornai Gyula (Julius), (1861—1928).

511. AZ ODALISZKOK (Die Odalisken).
Vászon (Leinwand). 75×100 cm.

Tornai Gyula (Julius). (1861—1928.)

512. FEHÉRKENDŐS ARAB (Araber mit weissem Kopftuch). Jelezve (Bez.): Tornai Gy. Tanger 890.
Fa (Holz). 52×44 cm.

Ujházy Ferenc (Franz), (1827—1921).

513. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben).
Vászon (Leinwand). 56×45 cm.

Urbino, Lucas de, XVI—XVII. sz. (Jh.)

514. KÉT KOPONYA (Zwei Schedel).
Rézmetszet (Kupferstich). 14×19 cm.

Utrechti iskola 1620 körül, **(Schule von Utrecht** um 1620).

515. SZENT ISTVÁN VÉRTANUSÁGA (Marter des hl. Stefanus).
Fa (Holz). 21×34 cm.

Vadász Miklós, szül. (geb.) 1881.

516. A REGGELI ÁLOM A LEGÉDESEBB (Schweres Aufstehen). Jelezve (Bez.): Vadász Miklós.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 20×19 cm.

Valentiny János (1842—1902).

517. BALATONI TÁJ (Plattenseelandschaft).
Fa (Holz). 23×32 cm.

Vastagh Géza (1866—1919).

518. A TYUKHÁREM (Das Hühnerharem). Jelezve (Bez.): Vastagh Géza, 1892. Nagy dijjal kitüntetve 1896-ban.
Vászon (Leinwand). 56×94 cm. Illusztr. XXI. tábl.

Vaszary János, szül. (geb.) 1867.

519. TENGERPARTON (Am Strande). Jelezve (Bez.): Vaszary J.
Karton. 32×45 cm.

Vaszary János, szül. (geb.) 1867.

520. ÖLTÖZKÖDŐ NŐ (Frau bei der Toilette). Jelezve (Bez.): Vaszary J.
Pasztell. 62×49 cm.

Vaszary János (Johann), szül. (geb.) 1867.

521. PARASZTLEÁNYKA (Kleines Bauernmädchen). 1909-ből. Jelezve (Bez.): Vaszary.
Karton. 50×35 cm.

Vaszary János (Johann), szül. (geb.) 1867.

522. FACSOPORT (Baumgruppe). Jelezve (Bez.): Vaszary J. 902.
Fa (Holz). 33×45 cm.

Venetói (v. dalmát) festő, XVII. sz., **(Venetischer oder dalmatischer Maler,** XVII. Jh.)

523. A HÁROM KIRÁLYOK IMÁDÁSA (Anbetung der heiligen drei Könige).
Vászon (Leinwand). 26×20 cm.

Venne, A., van der, XIX. sz.

524. A LEGELŐN (Auf der Alm). Jelezve (Bez.): Van der Venne, 852.
Vászon (Leinwand). 73×95 cm.

Vermeulen, id. Cornelis (d. Ä.) (1644—1710).

525. NAGYBRITANNIA ALLEGÓRIÁJA (Allegorie von Gross-Britannien). Adriaen v. d. Werff nyomán (Nach).
Rézmetszet (Kupferstich). 35×22 cm.

RÁNAY-BRETTER KERÉSZTÉNY RÉGÉSZETI MŰVÉSZETTÖRTÉNETI INTÉZETE

Vernet, Horace (1789—1863).

526. NAPOLEON.
Tollrajz (Federzeichnung). 17×14 cm.

Verpoeken, XIX. sz. (Jh.)

527. A HALÁSZ (Der Fischer). Jelezve (Bez.): Verpoeken.
Ecsetrajz (Pinselzeichnung). 25×30 cm.

Victorijns, A., XVII. sz. (Jh.)

528. VEREKEDŐ PARASZTOK (Raufende Bauern).
Fa (Holz). 27×49 cm.

Viski Károly, XX. sz. (Jh.)

529. LÓVÁSÁR (Pferdemarkt).
Fa (Holz). 101×180 cm.

Viski Károly (Karl), XX. sz. (Jh.)

530. MAGYAR TÁNC (Ungarischer Tanz). Jelezve (Bez.): Viski.
Karton. 76×101 cm.

Vogel, Bernhard (1683—1737) **és mások, (und Andere).**

531. KUPETZKY, MÁNYOKY ÉS MÁSOK ARCKÉPEI STB. UTÁN, 10 drb rézmetszet, nagyobbrészt mezzotintomodorban. (Nach Bildnissen, etc., Kupetzkys, Mányokys, u. A., 10 St. Kupferstiche, gr. T. in Schwarzmanier.)

Volterra, Daniele Ricciardi der (1509—1566).

532. A SZENT CSALÁD (Die hl. Familie). Prof. W. Suida bizonylatával (Mit Gutachten von).
Fa (Holz). 118×85 cm. Illusztr. III. tábl.

Voltz, Friedrich Johann, (1817—1886).

533. A BOJTÁR KEDVENCE (Der Liebling des Hirten). Jelezve (Bez.): München, F. Voltz, 1853.
Fa (Holz). 38×31 cm.

Vrancx, Sebastian (1573—1647).

534. A NYÁR — AZ ŐSZ (Der Sommer — Der Herbst). Jelezve mindegyik (Beide bez.): S. V. Az „Ősz" képén az antwerpeni Szt. Lukács-céh jelvénye is látható. (Auf dem „Herbst" ist auch das Zeichen der Antwerpener Lukas-Gilde zu sehen). Hofrat Gustav Glück bizonylatával (Mit Gutachten von). 2 drb (2 St.).
Fa (Holz). 27×38 cm. Illusztr. VI. tábl.

Wachter, G., XIX. sz. I. fele, (I. Hft. XIX. Jh.)

535. A KOVÁCSMŰHELY (Die Schmiede). Jelezve (Bez).: G. Wachter 1837.
Fa (Holz). 32×40 cm.

Wágner Sándor (1838—1919).

536. PIHENŐ PARASZTFOGAT (Ruhendes Bauerngespann). Jelezve (Bez.): A. von Wagner.
Karton. 51×36 cm.

Waldmüller, Ferdinand Georg (1793—1865).

537. ALPESI TÁJ (Alpenlandschaft). Jelezve (Bez.): Waldmüller 839.
Vászon (Leinwand). 60×48 cm.

Wéber Henrik (Heinrich) (1818—1866).

537a MAGYAR TÖRTÉNETI JELENET (Szene aus der ungarischen Geschichte). A hátoldalon (auf der Rückseite): Weber, 1862.
Vászon (Leinwand). 35×43 cm.

Weenix, Jean Baptist (1621—1664).

538. OLASZ TÁJ VADÁSZOKKAL (Italienische Landschaft mit Jagdszene). Jelezve (Bez.): Hofrat Gustav Glück bizonylatával (mit Gutachten von).
Tölgyfa (Eichenholz). 60×83 cm. Illusztr. VII. tábla.

Westall, R. után, (Nach), XIX. sz. (Jh.)

539. ARRAGÓNIAI KATALIN VIII. HENRIK ELŐTT (Katharine von Arragon vor Heinrich VIII.)
Rézmetszet (Kupferstich). 47×60 cm.

Wheatley Francis (1747—1801).

540. AZ ARATÓLÁNY (Die Erntemagd). Jelezve (Bez.): F. Wheatley 1783.
Vászon (Leinwand). 91×71 cm.

Wille, Johann Georg (1715—1808).

541. SÁRA BEMUTATJA ÁBRAHÁMNAK HÁGÁRT (Sara stellt Hagar Abraham vor). C. W. E. Dietrich után (Nach).
Rézmetszet (Kupferstich). 40×51 cm.

Winterhalter, Franz Xaver, (1806—1873).

542. FIATAL LEÁNY ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Mädchens).
Vászon (Leinwand). 35×27 cm.

Zaffonato, Angelo (H. Singleton után) és Veodato, Pietro (Gavin Hamilton után).

543. ALEXANDER ÉS TIMOTHEA — ACHILLES ÉS HEKTOR.
Két darab szines és szinezett rézmetszet (Zwei kolorierte Farbenstiche). 44×56 és 46×54 cm.

Zais, Giuseppe irálya, (Richtung des), XVIII. sz. (Jh.)

544. KECSKEPÁSZTOROK (Ziegenhirten).
Vászon (Leinwand). 24×21 cm.

Zichy Mihály (1827—1906).

545. ORGYILKOSOK (Meuchelmörder). Jelezve (Bez.): Zichy.
Aquarell. 35×44 cm.

Zichy Mihály (Michael), (1827—1906).

546. BACCHANSNŐ (Bacchantin). Jelezve lent jobbra (Bez. unten rechts): Zichy.
Szines kréta (Farbige Kreide). 23×40 cm.

Zichy Mihály (Michael) (1827—1906).

547. BÖRTÖNBEN ÜLŐ MAGYAR NEMES (Ungarischer Edelmann im Gefängnis).
Aquarell. Illusztr. XXIX. tábla.

Zichy Mihály (Michael), (1827—1906).

548. A BOSZORKÁNYKONYHA (Die Hexenküche).
Szinezett szénrajz (Kolorierte Kohlenzeichnung). 112×158 cm. Illusztr. XVII. tábl.

Zichy Mihály (1827—1906).

549. SZATIR (Ein Satyr). Jelezve (bez.): Zichy 1869 an Conte Na . . .
Szépiafestés (Sepiazeichnung). 22 cm. átmérő (Durchmesser). Illusztr. XXII. tábl.

Zichy Mihály (1827—1906).

550. BACCHÁNSNŐ (Bacchantin). Jelezve (Bez.): Zichy, 1869.
Szines krétarajz (Kreidezeichnung). 22 cm. átmérő (Durchmesser). Illusztr. XXII. tábl.

Zuccari, Federigo, (1543—1609) **után (Nach), Nic. le Sueurtől (von).**

551. IV. HENRIK HÓDOLATA VII. GERGELY ELŐTT (Huldigung Heinrichs IV. vor Gregor VII.).
Fametszet (Holzschnitt). 45×23 cm.

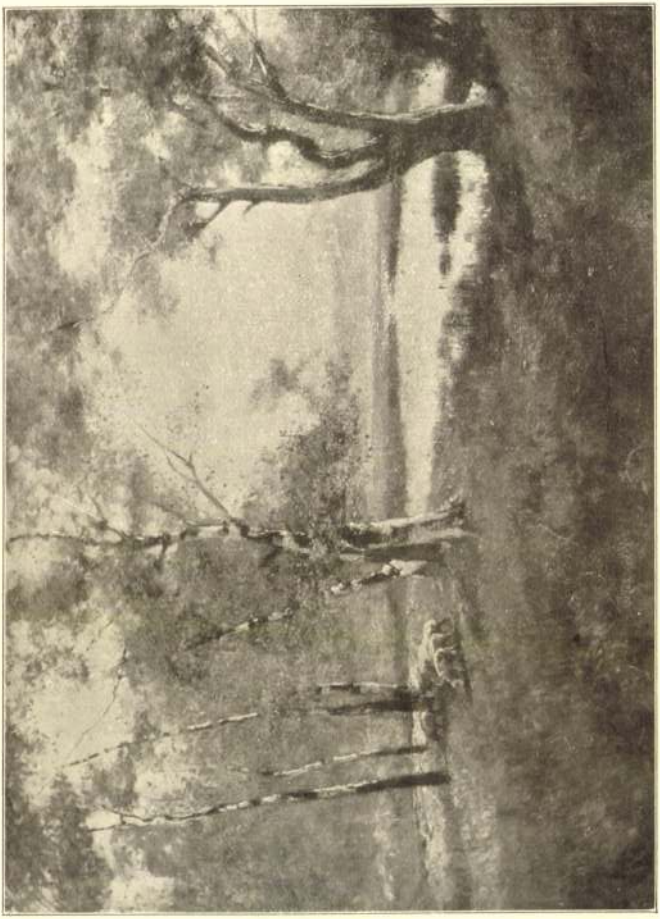
Spányi Béla

412

A magyar képzőművészek egyesülete vasárnap tartotta meg rendkivüli közgyülését *Zala* György elnöklete alatt. A közgyülésen bemutatták a belügyminiszterium által jóváhagyott alapszabályokat, majd, az ügyrend felolvasása után, megválasztották harmadik elnöknek *Spányi* Bélát. Az egyesület elhatározta, hogy a maga kebeléből három tagot küld a Képzőművészeti Társulat kiállitási bizottságába s egyúttal fölkéri a bizottságot, hogy kiállitásai alkalmával, úgy a hazai, mint a külföldi művészekkel szemben, szigorúbb kritikát gyakoroljon, hogy a műveket a szük helyiségben czélszerűbben lehessen elrendezni. Elhatározták továbbá, hogy fölkérik az új műcsarnok fölépitésével megbizott épitőmestert, hogy terjeszsze be terveit az egyesületnek, hogy a képzőművészek is megtehessék észrevételeiket. A közgyülés azzal oszlott szét, hogy *Bezerédy* Gyulának, a Tóth Kálmán szobrának leleplezése alkalmából üdvözlő táviratot küldött Bajára.

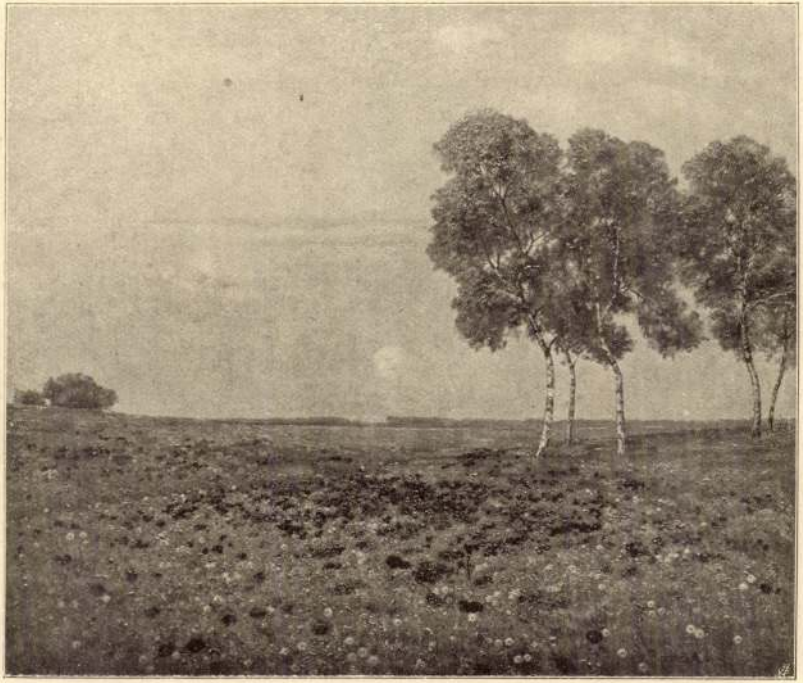
Ország-Világ
1894. 412 l

Spányi Béla

K. Spányi Béla: Erdőrészlet.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll.

Tölgyessy Arthur: Holdkelte.

SPÁNYI BÉLA: Reggeli szürkület

HÁRY GYULA : Forum romanum.

Spányi Béla

Nemzeti Magazin

Spányi Béla: Mocsaras táj. Olajfestmény

résztvevő művészek egyikének kitüntetésére.

1. 1899. Kemenszky Árpád. Tavasz. Olajf.
2. 1900. Albert Andor. Férfi-mellszobor. Gipsz.
3. 1901. Pór Bertalan. Tanulmány. Olajf.
4. 1902. Boray Viktor. Akt-tanulmány. Gipsz-szobor.
5. 1903. Keszthelyi Sándor. Önarckép. Olajf.
6. 1904. Major Jenő. Téli nap. Olajf.
7. 1905. Faragó Géza. Vasárnap délután. Gouache.
8. 1906. Pásztor János. Búcsúzkodás. Faszobor.
9. 1907. Rigele Lajos. A tékozló fiú hazatérése. Gipsz-szobor.
10. 1908. Glatter Gyula. Öreg asszony és fiatal leány. Olajf.

ÁLLAMI ARANYÉREM, AMELYET MINISZTER ALAPÍTOTT 1886-BAN SCHARFF ANTAL MŰVE

...király vásárlásai

1898.

1. Pállik Béla. Vezérürü. Olajf.
2. Kelety Gusztáv. Részlet a babati erdőből. Olajf.
3. Ligeti Miklós. Az okkupált. Bronzszobor.

1899.

1. Szlányi Lajos. Holdvilágos est. Olajf.
2. Liezen-Mayer Sándor. Faust és Margit. Olajf.
3. Edvi Illés Aladár. Felhők. Olajf.

1900.

1. Szinyei Merse Pál. Reggel. Olajf.
2. Katona Nándor. Őszi eső. Olajf.
3. Bihari Sándor. Csalamádégyűjtés. Olajf.
4. Ujváry Ignác. Téli tájkép. Olajf.

1901.

1. Vágó Pál. Becsületügy a Hortobágyon. Olajf.
2. Telepy Károly. A d'Este Villa Tivoliban. Olajf.

1902.

1. Poll Hugó. Az Ipoly folyó. Pastell.
2. Deák-Ebner Lajos. Zöltséges kert. Olajf.
3. Vastagh Géza. Vén cimborák. Olajf.
4. Mendlik Oszkár. Hullám. Olajf.

1903.

1. Ujváry Ignác. Kora reggel. Olajf.
2. Telepy Károly. Halászat a Balatonon. Olajf.
3. Lotz Károly. Alföldi tájkép. Olajf.
4. Zemplényi Tivadar. Kosaras leány. Olajf.

1904.

1. Zombory Lajos. Szántók. Olajf.
2. Poll Hugó. Salgótarjáni bányavidék. Pastell.
3. Boruth Andor. Utcai énekesek. Olajf.
4. Telepy Károly. Tátralomnic. Olajf.
5. Kézdi-Kovács László. Közelgő vihar. Olajf.

1905.

1. Poll Hugó. Holdvilág. Pastell.
2. Szlányi Lajos. Téli délután. Olajf.
3. Szlányi Lajos. Téli este. Olajf.
4. Telepy Károly. Odvaskő a borsodi Bükkben. Olajf.
5. Tölgyessy Arthur. Behordás. Olajf.
6. K. Spányi Béla. Alkonyat gólyákkal. Olajf.
7. br. Mednyánszky László. Hegyi tó. Olajf.
8. Kacziány Ödön. Holdas éj a tengeren. Olajf.

1906.

1. Boemm Ritta. Udvarrészlet Ercsiben. Olajf.
2. Katona Nándor. Tó mélye a Tátrában. Olajf.
3. Herrer Cézár. Bikaviadalra készen. Olajf.
4. Bosznay István. Nyári nap. Olajf.
5. Simay Imre. Rhesus erithreus. Bronzszobor.
6. Stróbentz Frigyes. Rózsaszínruhás hölgy. Olajf.

1907.

1. Komáromi Kacz Endre. Dronning Maud. Olajf.
2. Gyöngyössy Berta. Gyermek-akt. Szobormű.

BENCZÚR GYULA: BACCHANSNŐ TÁRSULATI DÍJ 1882.

Király vásárlások a Műcsarnok tárlatain

VÁSÁRLÁSOK AZ ORSZ. MAGY. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT KIÁLLÍTÁSAIBÓL.

Ő Felsége a király vásárlásai.
I. Legf. magánpénztárából.

1882.

1. K. Spányi Béla. Estszürkület. Olajf.
2. Baditz Ottó. Búcsú. Olajf.
3. Deák-Ebner Lajos. Hazatérő aratók. Olajf.
4. Vágó Pál. Menekültek. Olajf.
5. Markó András. Carrarai márványhegyek. Olajf.
6. Aggházy Gyula. Lacikonyha. Olajf.

1883.

1. Eisenhut Ferenc. A korán általi gyógyítás. Olajf.
2. Mészöly Géza. A Balaton. Olajf.
3. Szobonya Mihály. A kovács családja. Olajf.
4. Tölgyessy Arthur. Pásztortűz. Olajf.

1884.

1. Böhm Pál. A mezőn. Olajf.
2. Jendrássik Jenő. Próba után. Olajf.
3. Kéméndy Jenő. A két naplopó. Olajf.
4. Loránfi Antal. Kígyóval küzdő férfi. Szobormű.
5. Nádler Róbert. Fürdés után. Olajf.
6. Roskovics Ignác. Ebéd előtt. Olajf.
7. Telepy Károly. Szamos éle. Olajf.
8. Kossak Albert. Egy ellenséges kartács. Olajf.
9. Temple János. Ebéd után. Olajf.

1886.

1. Aggházy Gyula. No ne izéljen! Olajf.
2. Bihari Sándor. A bíró előtt. Olajf.
3. Eisenhut Ferenc. Gül-Baba halála. Olajf.
4. Herzl Hernádi Kornél. A honvéd. Olajf.
5. Koroknyai Ottó. A javíthatatlan. Olajf.
6. Tölgyessy Arthur. A Cifra keservei. Olajf.
7. Vágó Pál. Alföldi táj. Olajf.
8. Valentiny János. Ebéd után. Olajf.

Szm KT 50 - 132.l

9. Wágner Sándor. Toledói vásár. Olajf.
10. Reszler Adolf. Deák Ferenc szobra.
11. Lematte Fernand. Mária a gyermek Jézussal. Olajf.

1887.

1. Böhm Pál. Új gondolat. Olajf.
2. Karcsay Lajos. A fösvény. Olajf.
3. Ligeti Antal. Szt. Sava kolostor. Olajf.
4. Nádler Róbert. A két nővér. Olajf.
5. Skutezky Döme. Akik egymást szeretik. Olajf.
7. Vastagh Géza. Nyugvó parasztleány. Olajf.

1888.

1. Brodszky Sándor. A Balaton zalamegyei partján. Olajf.
2. Greguss Imre. „Szeged szebb lesz, mint volt.“ Olajf.
3. Kardos Gyula. Krisztus kigúnyoltatása. Olajf.
4. Nádler Róbert. Beduin-szállás. Olajf.
5. Kéméndy Jenő. A féltékenység. Olajf.
6. Pataky László. A hírmondó. Olajf.
7. Senyei Károly. Virágárús leány. Szobormű.
8. K. Spányi Béla. Est. Olajf.
9. Tahi Antal. Jó hírek. Olajf.
10. Than Mór. Psyche. Olajf.
11. Tornai Gyula. Heródes ajándéka. Olajf.

1889.

1. Tölgyessy Arthur. Erdei részlet. Olajf.
2. Peske Géza. Vásárfia. Olajf.
3. Telepy Károly. Erzsébethegyi részlet. Olajf.
4. Margitay Tihamér. Mézes hetek. Olajf.
5. Jendrássik Jenő. Idyll. Olajf.
6. Zilzer Antal. Erdő szélén. Olajf.
7. Deák-Ebner Lajos. Kukorica-szüret. Olajf.
8. Feszty Árpád. Kesergő asszonyok Krisztus sírján. Olajf.
9. Bruck Miksa. Mire megvénülünk. Olajf.

1890.

1. Baditz Ottó. Vadrózsák. Olajf.
2. Benczúr Gyula. Mályvák közt. Olajf.
3. Neogrády Antal. Jour-fix után. Olajf.
4. Pap Henrik. Október elseje. Olajf.
5. Vastagh Géza. Magányban. Olajf.

1891.

1. Háry Gyula. Hegyvidéki tájkép. Olajf.
2. Jankovich Gyula. Libatolvaj. Gipsz-szobor.
3. László Fülöp. Lidike. Olajf.
4. br. Mednyánszky László. Munkács vidékéről. Olajf.
5. Pap Henrik. Melyik itt a Lizi kisasszony? Olajf.
6. Skutezky Döme. Modern Páris. Olajf.
7. Ujváry Ignác. Templomba menet. Olajf.
8. Stetka Gyula. A kíváncsiak. Olajf.
9. Zemplényi Tivadar. A templomban. Olajf.

rály vásárlásai

1892.

1. Halmi Arthur. Titkos esküvő. Olajf.
2. Kardos Gyula. Meglepetés. Olajf.
3. Kimnach László. Honvédek a tűzvonalban. Olajf.
4. Loránfi Antal. Első lecke. Szobormű.
5. Magyar-Mannheimer Gusztáv. Holdas éj. Olajf.
6. Neogrády Antal. Jó barátok. Olajf.
7. Pataky László. Megbeszélés. Olajf.

1893.

1. Dudits Andor. Plénparád. Olajf.
2. Ferenczy Károly. Az állatkertben. Olajf.
3. Ferraris Arthur. Megkötött alku. Olajf.
4. Pállik Béla. Delelő tehenek. Olajf.
5. Ifj. Vastagh György. Tevehajcsár. Szobormű.

1894.

1. Karvaly Mór. Egy kis pihenő. Olajf.
2. Kelety Gusztáv. Elhagyott országút. Olajf.
3. Margitay Tihamér. Utolsó szerelem. Olajf.
4. Olgyay Ferenc. Kukorica-szedés. Olajf.
5. Spányik Kornél. Pihenő. Olajf.
6. Szinyei Merse Pál. Oculi. Olajf.

1895.

1. Tölgyessy Arthur. Naplemente. Olajf.
2. Skutezky Döme. Köszörűs-műhely. Olajf.
3. Kardos Gyula. Zenekedvelő. Olajf.
4. Koszkol Jenő. Szőllő. Vízf.
5. Koszkol Jenő. Barackok. Vízf.
6. Tornai Gyula. Előkészület a reggelihez. Olajf.
7. Jendrássik Jenő. Béküljünk ki. Olajf.
8. Ipoly Sándor. Krisztus és a hitetlen Tamás. Olajf.
9. Bruck Miksa. Erdőrészlet. Olajf.

1896.

1. Karvaly Mór. Huszárok. Olajf.
2. Mihalik Dániel. Bükkfasor. Olajf.
3. Nádler Róbert. Tercfere a mosásnál. Olajf.
4. Polgáry Géza. Kaszárnyaáristom. Olajf.
5. Telepy Károly. A poprádi tó. Olajf.
6. Telcs Ede. Bornemissza. Gipsz-szobor.

1897.

1. Gergely Imre. Lóri. Olajf.
2. Spányik Kornél. Amazon. Olajf.
3. Valentiny János. A Balaton Badacsony vidékén. Olajf.
4. Edvi Illés Aladár. A segesvári óratorony. Vízf.
5. Knopp Imre. Mária Jézussal. Olajf.
6. Peske Géza. Etetés. Olajf.
7. S. Zsolnay Júlia. Mákvirágok. Olajf.
8. Bruck Hermina. Csendélet. Olajf.
9. Neogrády Antal. A kis imposztor. Olajf.
10. Beck Ö. Fülöp. Hungária. Plakett.

1898.

1. Pállik Béla. Vezérürü. Olajf.
2. Kelety Gusztáv. Részlet a babati erdőből. Olajf.
3. Ligeti Miklós. Az okkupált. Bronzszobor.

1899.

1. Szlányi Lajos. Holdvilágos est. Olajf.
2. Liezen-Mayer Sándor. Faust és Margit. Olajf.
3. Edvi Illés Aladár. Felhők. Olajf.

1900.

1. Szinyei Merse Pál. Reggel. Olajf.
2. Katona Nándor. Őszi eső. Olajf.
3. Bihari Sándor. Csalamádégyűjtés. Olajf.
4. Ujváry Ignác. Téli tájkép. Olajf.

1901.

1. Vágó Pál. Becsületügy a Hortobágyon. Olajf.
2. Telepy Károly. A d'Este Villa Tivoliban. Olajf.

1902.

1. Poll Hugó. Az Ipoly folyó. Pastell.
2. Deák-Ebner Lajos. Zöltséges kert. Olajf.
3. Vastagh Géza. Vén cimborák. Olajf.
4. Mendlik Oszkár. Hullám. Olajf.

1903.

1. Ujváry Ignác. Kora reggel. Olajf.
2. Telepy Károly. Halászat a Balatonon. Olajf.
3. Lotz Károly. Alföldi tájkép. Olajf.
4. Zemplényi Tivadar. Kosaras leány. Olajf.

1904.

1. Zombory Lajos. Szántók. Olajf.
2. Poll Hugó. Salgótarjáni bányavidék. Pastell.
3. Boruth Andor. Utcai énekesek. Olajf.
4. Telepy Károly. Tátralomnic. Olajf.
5. Kézdi-Kovács László. Közelgő vihar. Olajf.

1905.

1. Poll Hugó. Holdvilág. Pastell.
2. Szlányi Lajos. Téli délután. Olajf.
3. Szlányi Lajos. Téli este. Olajf.
4. Telepy Károly. Odvaskő a borsodi Bükkben. Olajf.
5. Tölgyessy Arthur. Behordás. Olajf.
6. K. Spányi Béla. Alkonyat gólyákkal. Olajf.
7. br. Mednyánszky László. Hegyi tó. Olajf.
8. Kacziány Ödön. Holdas éj a tengeren. Olajf.

1906.

1. Boemm Ritta. Udvarrészlet Ercsiben. Olajf.
2. Katona Nándor. Tó mélye a Tátrában. Olajf.
3. Herrer Cézár. Bikaviadalra készen. Olajf.
4. Bosznay István. Nyári nap. Olajf.
5. Simay Imre. Rhesus erithreus. Bronzszobor.
6. Stróbentz Frigyes. Rózsaszínruhás hölgy. Olajf.

1907.

1. Komáromi Kacz Endre. Dronning Maud. Olajf.
2. Gyöngyössy Berta. Gyermek-akt. Szobormű.

Lm KT 50 – 134.1

3. Knopp Imre. Hálófoltozók Hollandiában. Olajf.
4. Boemm Ritta. Udvar Ercsiben. Olajf.
5. Pentelei Molnár János. Kaszálón. Olajf.
6. Tull Ödön. Vásár Buccariban. Olajf.
7. Garzó Berthold. Konyhában. Vízf.

1908.

1. Bosznay István. Sarkadi berek. Olajf.
2. Goth Móric. Interieur. Olajf.
3. Bruck Miksa. Magány. Olajf.
4. Paál László. Százéves asszony. Olajf.
5. Liipola Yrjö. Székely famunkás. Bronzszobormű.
6. Déry Béla. Sirocco. Olajf.

1909.

1. Bruck Lajos. Szórakozás a kastélyban. Olajf.
2. Deák-Ebner Lajos. Kenesei felföld. Olajf.
3. Bruck Miksa. Ambitus. Olajf.
4. Hegedűs László. Levélírás közben. Olajf.
5. Spányik Kornél. Kell-e modell? Olajf.
6. Olgyai Viktor. Erdei fenyők. Tempera.
7. Edvi Illés Aladár. Sirályok. Vízf.
8. Kézdi Kovács László. Erdő széle. Olajf.

1910.

1. Bosznay István. Vízpart ősszel. Olajf.
2. Juszkó Béla. Öklelődző tinók. Olajf.

3. Magyar-Mannheimer Gusztáv. Halászbárka Voloskán. Olajf.
4. Kacziány Ödön. Holdas utca. Olajf.
5. Háry Gyula. Gomba. Olajf.
6. Szlányi Lajos. Tavaszi áradás. Olajf.
7. Bruck Lajos. Az árok-utca a Tabánban. Olajf.
8. Tolnay Ákos. Terefere. Olajf.

II. Vásárlások a királyi várpalota számára.

1902.

1. Skutezky Döme. Rézolvasztás. Olajf.
2. Tornai Gyula. Háremőr. Olajf.
3. Tornai Gyula. Olcsó szőnyeg. Olajf.
4. Jászai József. A vadász. Olajf.
5. Nádler Róbert. Kairói kávéház. Olajf.
6. Nádler Róbert. Kisoroszi melletti részlet. Olajf.
7. Nádler Róbert. Takácsház Gossensassban. Olajf.
8. Neogrády Antal. Őszutó. Olajf.
9. Vaszary János. Részes aratók. Olajf.
10. Mendlik Oszkár. Hullámtörés. Olajf.
11. Aggházy Gyula. Holdas éj. Olajf.
12. Brunningeni Flesch Ludmilla. Munkánál. Olajf.
13. Ujházy Ferenc. Csendélet. Olajf.
14. Telepy Károly. A Balaton Fonyódnál. Olajf.

135

Lm KT 50 – 135.1

15. Háry Gyula. A Canal Grande. Olajf.
16. Háry Gyula. Részlet Tirolból. Olajf.
17. Háry Gyula. A Márk templom kapuja. Vízf.
18. Háry Gyula. Részlet a Szt. Márk templomból. Vízf.
19. Vastagh Géza. Baromfiudvar. Olajf.
20. Révész Imre. Az Alföld. Olajf.
21. br. Mednyánszky László. Hegyi tó. Olajf.
22. K. Spányi Béla. Nyires hajnalban. Olajf.
23. K. Spányi Béla. A gályai két királytölgy. Olajf.
24. Aggházy Gyula. Vonósnégyes holdvilágnál. Olajf.
25. Telepy Károly. Santa Croce mellől. Olajf.
26. id. Vastagh György. Esti Ujság. Olajf.
27. id. Vastagh György. Szénagyűjtő leány. Olajf.
28. id. Vastagh György. Enyelgés. Olajf.
29. Nagy Zsigmond. Az utolsó darab kenyér. Olajf.
30. Vajda Zsigmond. Pázmán Péter. Olajf.
31. Róna József. Koszorút fonó leány. Bronzszobor.
32. Bruck Lajos. Könyvtárban. Olajf.
33. Telepy Károly. Ködoszlás a Balatonon. Olajf.
34. Zemplényi Tivadar. Aggódás. Olajf.
35. Deák Ebner Lajos. Vadvirágok. Olajf.
36. Bihari Sándor. Programmbeszéd. Olajf.
37. Telepy Károly. Juhakol Ventén. Olajf.

1903.

1. Kéméndy Jenő. A könyvtárban. Olajf.
2. Bihari Sándor. Napsugarak. Olajf.
3. Baditz Ottó. Szegény ember vetése. Olajf.
4. Csók István. Tiltott gyümölcs. Olajf.
5. Pap Henrik. 1848-ból. Olajf.
6. Pállya Celestin. Heti piac. Olajf.
7. Pállya Celestin. Zöldséges piac. Olajf.
8. Pállya Celestin. Zöldséges kofák. Olajf.
9. Telepy Károly. Halastó a Kárpátokban. Olajf.
10. Pataky László. Miklós-huszárok. Olajf.
11. Peske Géza. Megvan? Olajf.
12. Bruck Miksa. Bártfai pitvar. Olajf.
13. Kimnach László. Bosnyák reminiscentia. Olajf.

Lm KT 52 – 136.1

136

1904.

1. Magyar-Mannheimer Gusztáv. Olasz temető út. Olajf.
2. Vágó Pál. Reggel. Olajf.
3. Olgyay Ferenc. A bihari hegyekből. Olajf.
4. Telepy Károly. Csejthe vára. Olajf.
5. Gergely Imre. A tordai országgyűlés. Olajf.
6. Berkes Antal. Esős idő. Olajf.
7. Kardos Gyula. Várakozás. Olajf.
8. Holló Barnabás. Előőrs. Bronzszobor.
9. Holló Barnabás. Tépett zászló. Bronzszobor.

1906.

1. Pentelei Molnár János. Agyagbánya Promontornál. Olajf.
2. Knopp Imre. Az ebéd. Olajf.

9. Wágner Sándor. Toledói vásár. Olajf.
10. Reszler Adolf. Deák Ferenc szobra.
11. Lematte Fernand. Mária a gyermek Jézussal. Olajf.

1887.

1. Böhm Pál. Új gondolat. Olajf.
2. Karcsay Lajos. A fösvény. Olajf.
3. Ligeti Antal. Szt. Sava kolostor. Olajf.
4. Nádler Róbert. A két nővér. Olajf.
5. Skutezky Döme. Akik egymást szeretik. Olajf.
7. Vastagh Géza. Nyugvó parasztleány. Olajf.

1888.

1. Brodszky Sándor. A Balaton zalamegyei partján. Olajf.
2. Greguss Imre. „Szeged szebb lesz, mint volt." Olajf.
3. Kardos Gyula. Krisztus kigúnyoltatása. Olajf.
4. Nádler Róbert. Beduin-szállás. Olajf.
5. Kéméndy Jenő. A féltékenység. Olajf.
6. Pataky László. A hírmondó. Olajf.
7. Senyei Károly. Virágárús leány. Szobormű.
8. K. Spányi Béla. Est. Olajf.
9. Tahi Antal. Jó hírek. Olajf.
10. Than Mór. Psyche. Olajf.
11. Tornai Gyula. Heródes ajándéka. Olajf.

1889.

1. Tölgyessy Arthur. Erdei részlet. Olajf.
2. Peske Géza. Vásárfia. Olajf.
3. Telepy Károly. Erzsébethegyi részlet. Olajf.
4. Margitay Tihamér. Mézes hetek. Olajf.
5. Jendrássik Jenő. Idyll. Olajf.
6. Zilzer Antal. Erdő szélén. Olajf.
7. Deák-Ebner Lajos. Kukorica-szüret. Olajf.
8. Feszty Árpád. Kesergő asszonyok Krisztus sírján. Olajf.
9. Bruck Miksa. Mire megvénülünk. Olajf.

1890.

1. Baditz Ottó. Vadrózsák. Olajf.
2. Benczúr Gyula. Mályvák közt. Olajf.
3. Neogrády Antal. Jour-fix után. Olajf.
4. Pap Henrik. Október elseje. Olajf.
5. Vastagh Géza. Magányban. Olajf.

1891.

1. Háry Gyula. Hegyvidéki tájkép. Olajf.
2. Jankovich Gyula. Libatolvaj. Gipsz-szobor.
3. László Fülöp. Lidike. Olajf.
4. br. Mednyánszky László. Munkács vidékéről. Olajf.
5. Pap Henrik. Melyik itt a Lizi kisasszony? Olajf.
6. Skutezky Döme. Modern Páris. Olajf.

1904.

1. Magyar-Mannheimer Gusztáv. Olasz temető út. Olajf.
2. Vágó Pál. Reggel. Olajf.
3. Olgyay Ferenc. A bihari hegyekből. Olajf.
4. Telepy Károly. Csejthe vára. Olajf.
5. Gergely Imre. A tordai országgyűlés. Olajf.
6. Berkes Antal. Esős idő. Olajf.
7. Kardos Gyula. Várakozás. Olajf.
8. Holló Barnabás. Előőrs. Bronzszobor.
9. Holló Barnabás. Tépett zászló. Bronzszobor.

1906.

1. Pentelei Molnár János. Agyagbánya Promontornál. Olajf.
2. Knopp Imre. Az ebéd. Olajf.

ÁLLAMI VÁSÁRLÁS.

I Magyar művészektől.

1883.

[illegible]

2[illegible]
2[illegible]
2[illegible]irály vásárlásai
3[illegible]ajda Zsigmond. Pázman Péter. Olajf.
31. Róna József. Koszorút fonó leány. Bronzszobor.
32. Bruck Lajos. Könyvtárban. Olajf.
33. Telepy Károly. Ködoszlás a Balatonon. Olajf.
34. Zemplényi Tivadar. Aggódás. Olajf.
35. Deák Ebner Lajos. Vadvirágok. Olajf.
36. Bihari Sándor. Programmbeszéd. Olajf.
37. Telepy Károly. Juhakol Ventén. Olajf.

1903.

1. Kéméndy Jenő. A könyvtárban. Olajf.
2. Bihari Sándor. Napsugarak. Olajf.
3. Baditz Ottó. Szegény ember vetése. Olajf.
4. Csók István. Tiltott gyümölcs. Olajf.
5. Pap Henrik. 1848-ból. Olajf.
6. Pállya Celestin. Heti piac. Olajf.
7. Pállya Celestin. Zöldséges piac. Olajf.
8. Pállya Celestin. Zöldséges kofák. Olajf.
9. Telepy Károly. Halastó a Kárpátokban. Olajf.
10. Pataky László. Miklós-huszárok. Olajf.
11. Peske Géza. Megvan? Olajf.
12. Bruck Miksa. Bártfai pitvar. Olajf.
13. Kimnach László. Bosnyák reminiscentia. Olajf.

DEÁK-EBNER LAJOS: ZÖLDSÉGES VÁSÁR
TÁRSULATI DÍJ

3. Magyar-Mannheimer Gusztáv. Halászbárka Voloskán. Olajf.
4. Kacziány Ödön. Holdas utca. Olajf.
5. Háry Gyula. Gomba. Olajf.
6. Szlányi Lajos. Tavaszi áradás. Olajf.
7. Bruck Lajos. Az árok-utca a Tabánban. Olajf.
8. Tolnay Ákos. Terefere. Olajf.

II. Vásárlások a királyi várpalota számára.

1902.

1. Skutezky Döme Rézolvasztás. Olajf.
2. Tornai Gyula. Háremőr. Olajf.
3. Tornai Gyula. Olcsó szőnyeg. Olajf.
4. Jászai József. A vadász. Olajf.
5. Nádler Róbert. Kairói kávéház. Olajf.
6. Nádler Róbert. Kisoroszi melletti részlet. Olajf.
7. Nádler Róbert. Takácsház Gossensassban. Olajf.
8. Neogrády Antal. Őszutó. Olajf.
9. Vaszary János. Részes aratók. Olajf.
10. Mendlik Oszkár. Hullámtörés. Olajf.
11. Aggházy Gyula. Holdas éj. Olajf.
12. Brunningeni Flesch Ludmilla. Munkánál. Olajf.
13. Ujházy Ferenc. Csendélet. Olajf.
14. Telepy Károly. A Balaton Fonyódnál. Olajf.

4. Paál László. Százéves asszony. Olajf.
5. Liipola Yrjö. Székely famunkás. Bronz szobormű.
6. Déry Béla. Sirocco. Olajf.

1909.

1. Bruck Lajos. Szórakozás a kastélyban. Olajf.
2. Deák-Ebner Lajos. Kenesei felföld. Olajf.

HIRLAP BIZOMÁNYOS
—TAPOLCA—

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

K Spanyi Béla

Alkonyat a Képe
repr.

Magyar Sors
1937. 2. 27.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Spányi Béla

Vród

Magyar Sors

1937. 2-4. 68. l.

365. RÉVÉSZ BÉLA, Állatlélektani tan
NOKY VIKTOR, Beszélgetések.

366. RHYS, ERNEST, Frederic Lord
London, G. Bell, 1898. 4r. Vkt.

67. RICH, ANTHONY, Illustriertes W
Fvkts. Sk. aláírással.

RITOÓK EMMA, A szellem kala
CEBRIAN ISTVÁNNÉ, Glo
4 köt.

'SON, E. KAY, The count

D, ROMAIN, Johann Ch

ROMAIN, Jean Christ
Füzve. Névaláírásokk

K., Peter Mayr. –
el.

37. kövei. Bpe
nlásával. A

Illusztr. XVIII. tabl.

Ernst Múzeum aukcióiból

XXXIII

Sándor Béla

Sándor Béla (1852–1914). Jelzés lent balra: S. B.

Sándor Béla (1852–1914). Jelzés lent jobbra: Sándor Béla.

21. KÁLVÁRIA. Fa. 34×43.

22. ROMANTIKUS TÁJ. 13×28. Lemezpapír.

h Adoe about Nothing. A facsimile, with introduction by
886. 8r. Fbkts. Szép ajánlósorokkal a kiadótól Jászayhoz.

ıtonius und Kleopatra. Bühnenbearbeitung v. Alexander
osszu kéziratos idézetével a darab magyar fordításából és

totta Szabó Lőrinc. Bpest, Genius, 1921. 8r. *Két példány.*
tő (Bálint Lajos) sk. ajánlásával Jászai Marihoz.

spels in art London, Hodder & Stoughton, 1904. 4r. (A
el.)

omen painters of the World. London, 1905. 4r. (Igen sok

London, 1884. 8r. 2 köt. Vktsek. Exlibrissel.

Bayros. 4r. Fpgmtköts. Sk. aláírással és exlibrissel.

rote Aufruhr in Finnland. — KRIEGLSTEIN, Zwischen
EIN, Aus dem Lande der Verdammnis. 8r. 3 kötet

Jahre in arktischen Gebieten. Leipzig, Brockhaus, 1903.
sel.

y Kitchin. Oxford, 1905. 8r. 2 köt. Vktsek. Sk. aláírással.

SPÁNYI BÉLA / 1852 - 1914 / :

238. A tisztáson. - Olajf., v. 82.5 x 73.5 cm. Jelzés nélkül.

Spányi Béla

Székesfőv. képt. jnb. kiáll. 1924.

HRABÉCZY ERNŐ :

109. Kártyavető öregasszony. - Olajf., fa. 46 x 55 cm. Jelz.f.b.: "Hrabéczy 41".

IMREH ZSIGMOND :

110. Bükki temető. - Paszt., p. 57 x 49 cm. Jelz.l.b.: "Imreh".

IPOLY SÁNDOR / 1857 - 1902 / :

111. Nő virággal. - Olajf., fa. 23.3 x 31.3 cm. Jelz.l.j.: "Ipoly S."

./.

Spanyi Béla

l.

Szana 1890

164, 165. l.

Delhaes

2122. *Tájkép.*

A dombos vidék előteréb
nek vizében a kissé hátrább lév
egyike visszatükröződik. A h
pedig jobbról, szintén fák lát
zött. Jelzése alól jobbra: »DE

Vászon, méretei 14 : 20·7
István hagyománya 1893 augus
20 K. — Átvétetett 1902 janu
A hagyományt elfogadta az 19
(340–902).

111

Hay 1902.
Delhaes

Spányi Béla

író

Magyar Géniusz

1901. 253. l.

(S. B. karikatúrája
Márk Lajostól.)

ugen Blaas.
1843 július 24-én.

lva, hogy egy csaknem térdig,
elhelyezkedett fekete hajadon
éje telepedett szőke fiatal ember-
ő jobb kezével állát támasztotta
tűvel játszik. Előtte megkezdett

ombolyaggal. Öltözete a leány-
lót hord: kendő rózsákkal, fod-
ettyekkel és zöld szoknya virá-
k bajuszt visel és baljában kurta
ap, kék nyakkendő, piros ing és
elzése alól jobbra:

Blaas
885

38 cm. — Lelt. sz. 4343. — Becs-
f Pálffy János hagyománya 1907
). — Az átvételre és az átvétel
okat lásd a 4330 lelt. számnál. —
6-án (453–913).
ó adatok a Szépművészeti Múzeum-
laas: Habozás.
vonatkozó egyéb adatok és pedig:
0–909. pag. 13. Nº 123). *Eugen*
mény arany keretben (Kis szalon);
(685–909. pag. 2. Nº III: 7).
Aranyozott keretben;
an (1395–909. pag. Nº 116) és
95–912. Nº II: 14). *Eugen Blaas:*

an (2165–912. Nº III: 14). *Eugen*
35: 68 cm.

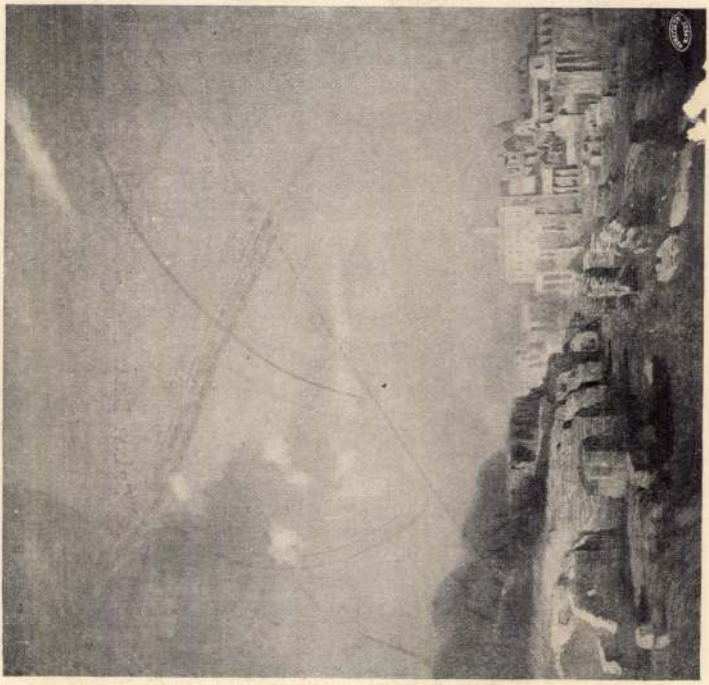
III
939 (4343)
971 (13).
14 (1007)

Spányi Béla

Spányi Béla: Reggeli szürkület

Hárry Gyula

Hárry Gyula : Forum romanum.

4

Műcsarnok 1903. Tavaszmező. Kiáll.

48. K. Spányi Béla: Nyírfák.

Spányi Béla

29. Hegedüs László: Herkules a válaszúton.

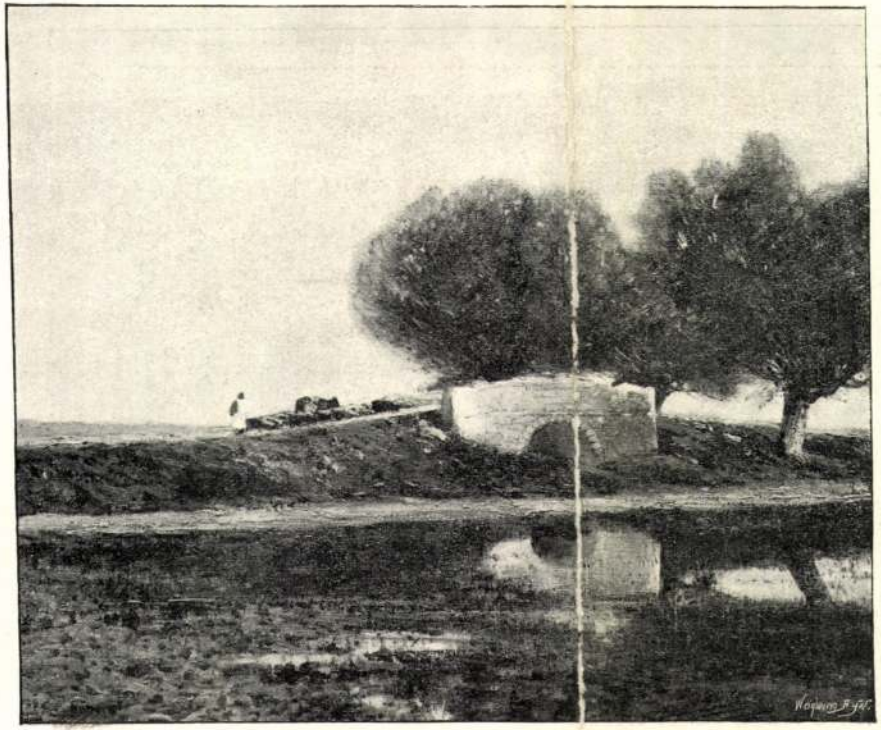

397 Heyer Artúr: Angora-macska.

341 K. Spányi Béla: A csóka-kőhíd.

Spányi Béla

105. Spányi Béla. őszi táj.

72. Háry Gyula. A gráczi óratorony.

Képzőműv. Társ. 1897/98. 4*
Iskolai kiáll. tárgyai

Spányi Béla

Kereszt hordozása

Annyiszor felvettem,
annnyiszor letettem:
kereszt hordozását,
s hányszor menekültem
magam meggyűlölten
s hányszor zengtem imát?

Hányszor megfogadtam
lázas éji jajban
magam megtépázva:
óh én buta fejem
Mért nem is lehettem
Isten rabságába'.

Most sír már a lélek,
most fáj már az élet
és most van szomjúság,
és tiszta gondolat,
őszinte bűnbánat
szívemben s imádság!

Imádság, amely csak
tizedrendű volt csak
most mellém szegődött.
mért nem is pálcázott
Isten s mért vesszőzött

csak most meg, amikor
már sokszor, annyiszor
léptem át törvényét.
Dalt hányszor kerestem
és hányszor vesztettem,
mert nem láttam fényét,

mi bearanyozott,
összecsókolgatott
nem egyszer, sem kétszer.
Óh Uram bocsásd meg
tengernyi bűnömet
s kérlek: ne eressz el!

Olyan ez az élet
mint a tél a szívnek,
ha nem vagy mellettem
s engedd meg, hogy sokszor,
napban számtalanszor
a Neved kiejtsem,

hogy míg él e földön
szívben tiszta öröm,
ne csak lássa, vágyja:
„legboldogabb érzés,
könnyes felébredés:
Kereszt hordozása!"

Ifj. Nagy Ferenc

Spányi Béla

Neves tájképfestő. Különösen lírai hangulatú vízpartjai, ködös, naplementés mocsárképei öregbítették festői tekintélyét. A rozsdaszínű hangulatú, csillogó vízfoltokban a lehunyó napot ezerszer visszaadó mocsarak, kiöntések ihletett ecsetű megjelenítője volt. Említést érdemel tevékenysége a Feszty-körkép megalkotásában. Ennek a monumentális történelmi kompozíciónak csaknem minden tájképi részét Spányi vezetése alatt festették. Királyi és állami gyűjteményekben, magángyűjtemények egész sorában előkelő helyet foglalnak el alkotásai. Spányi Béla könyvünkben közölt: Erdei legelő című olajfestménye Hoffmann Ferenc tulajdona.

Tél a művészetben.
(Budapest, 1940.) 88. l.

Kacz Endréné, Fényes Adolf műveire kell felfigyelnünk.

A grafikus-csoportban ott látjuk Dudás Jenő, Gy. Szabó Béla, Gadányi-Dósa Ferenc, Dengel Tibor, Élesdy István, Imre István, Pérely Imre, Aszódi-Weil Erzsébet elmélyedő, komoly munkáit.

A szobrászati anyag, ha nem is okozta azt a kellemes meglepetést, amit a festészeti anyag megtekintésénél éreztünk, mégis figyelemre méltó és elismerést érdemlő művekkel szerepeltek az alábbiak: Pátzay Pál Fiú szobra, Vilt Tibor Női feje, Buzi Barna, Telcs Ede, Madarassy Walter, Matzon Frigyes, Vedres-Márk János, Dózsa-Farkas András, Domján Ilona, Csucs Ferenc, Borbereki Kovács Zoltán, Szabó Iván, Liszkay Zoltán, Antal Károly, boldogfai Farkas Sándor, Erdey Dezső, Strasser István, Trapli István, Turányi Kovács Imre, Abonyi-Grandtner Jenő, Dabóczy Mihály, Jálics Ernő, Kopits János, Varga Ferenc, Bory Jenő, Gárdos Aladár. Finom Ispánky József érmészeti anyaga.

Úgy érezzük, hogy ez a kiállítás erőpróbája volt a magyar művésztársadalomnak és mintha az egymás ellen harcoló irányzatok között fennálló erős kontur elmosódott volna. Ez a kiállítás — reméljük — nemcsak a közönséget hozza közelebb az értékes műalkotásokhoz, hanem megértés esetén az annyira várt művészbékét is eredményezheti.

Reméljünk!

A Szinyei-Társaság jubiláris kiállítása a Nemzeti Szalonban

Ez évi január hó 28-ától február hó 11-éig rendezte a húszéves fennállását ünneplő Szinyei Merse Pál Társaság VII. jubiláris kiállítását a Nemzeti Szalonban.

Szőnyi István, Csók István, Rudnay Gyula, Szüle Péter, Vaszary János, Vass Elemér, Fényes Adolf, Hermann Lipót, Koszta József, vitéz Aba Novák Vilmos, Pólya Tibor, Iványi Grünwald Béla, Zádor István, Glatz Oszkár, Molnár C. Pál, Horthy Béla komolyértékű képei adnak magas színvonalat a kiállításnak.

A szobrászati anyagból Medgyessy Ferenc Turáni magyar lovasát, Pátzay Pál két kisméretű bronzát, Sidló Ferenc Imádkozóját és Szentgyörgyi István Síremlék c. művét kell megemlítenünk.

56. A Kimutatás szerint Nadler 2.700.– (+500 pályadíj) Schickedanz 2.200.– (+300 pályadíj, +600.– 1901-ben) Molnár József 1200.– (+200.– pályadíj), Ligeti 1200.–, a többiek összesen 1200.– frt-ot kaptak.

57. Jelentés 21-22.

58. BFL. IV. 1403 m. 54/1892-96. További vizsgálat tárgya, hogy a városképfestők milyen mértékben támaszkodtak Klösz György felvételeire. Schickedanz Albert bizonyíthatóan használta azokat. Képkivágásaihoz analógiát lehet találni a Klösz fotóalbumokban (BFL. XI. 916/5: No 536 – Torony és Duna utca sarok; No 74a – Szent Háromság tér; No 136 – Nagymező utca a terézvárosi templommal.) Utóbb a Schickedanz család által megőrzött hagyatékban megtaláltam a Torony és Duna utca sarkát, a Nagymező utcát és a Ferenciek terét ábrázoló Klösz fotók 1-1 példányát, rajtuk a perspektíva megszerkesztéséhez használt, berajzolt segédvonalakkal.

Eszter Gábor: **Ausschreibung für Veduten in Budapest von 1884-1885**

Der Hauptstädtische Rat von Budapest schrieb am 6. Mai 1884 einen Preis aus, die namhafteren Punkte der Stadt in Ölbildern darzustellen. Das erklärte Ziel war dabei, diesen – in Ungarn zu jener Zeit kaum praktizierten – Zweig der Malerei zum Aufschwung zu bringen, die auf diesem Gebiet tätigen Maler zu fördern, der Nachwelt ein authentisches Bild von der sich stets ändernden Hauptstadt zu vermitteln und gleichzeitig auch zu interessanten Exponaten zu gelangen. (Gegenstand der Preisausschreibung war betont die sog. Architekturmalerei und nicht die Landschaftsmalerei.) Bei der Ausschreibung waren in Öl gemalte, mindestens 60 cm breite Skizzen einzureichen. Es wurden je ein Preis von 500,–, 300,– und 200,– Gulden ausgesetzt, sowie Aufträge auf 12 Stück Gemälde großen Formats (100x150 cm) zu je 1200,– Gulden in Aussicht gestellt.

Auf die Ausschreibung hin gingen 66 Bilder von 18 Künstlern ein. Die Bewerber waren hauptsächlich junge, angehende Künstler und Zeichenlehrer, einige von ihnen wurden später namhafte Maler.

In der Jury, die am 10. Januar 1885 zusammentrat, waren der zum Hauptstädtischen Rat gehörende Kunstausschuß durch vier Mitglieder, der Ungarische Verein von Ingenieuren und Architekten sowie die Ungarische Gesellschaft für bildende Künste durch je zwei Mitglieder vertreten.

Der erste Preis wurde an Róbert Nadler, der zweite an Albert Schickedanz und der dritte an József Molnár vergeben. Sie haben auch den Auftrag bekommen, je ein großes Gemälde zu malen. (Anstatt der ursprünglichen zwölf Gemälde bestellte der Hauptstädtische Rat zunächst nur drei, im Jahre 1890 bekamen Nadler und Schickedanz den Auftrag über je ein weiteres Bild.) Die Träger des ersten und zweiten Preises waren von ihrer Grundausbildung her Architekten, beide arbeiteten eine längere Zeit hindurch als Bauzeichner, Perspektivenmaler und Dekorationsentwerfer im Atelier von Miklós Ybl, dem bedeutendsten ungarischen Architekten der Epoche. Der dritte von den Preisgekrönten war ein bekannter, älterer Maler.

Der Rat kaufte anläßlich der Ausschreibung von fünf Malern sieben Skizzen, die für zur Schmückung amtlicher Räumlichkeiten geeignet befunden wurden, im Werte von insgesamt 1200 Gulden.

Die bestellten bzw. gekauften Bilder befanden sich zunächst im Besitz des Hauptstädtischen Rates, in den ersten Jahren des 20. Jahrhunderts wurden sie dann allmählich dem im Jahre 1887 gegründeten Museum der Haupt- und Residenzstadt (dem Rechtsvorgänger des heutigen Budapester Historischen Museums) überlassen. Die anderen Bilder blieben Eigentum der Künstler und kamen teilweise in den Kunsthandel. Entweder von dort oder unmittelbar vom Maler bzw. von seinen Erben kamen später noch 18 Bilder ins Museum.

Der Anhang der Studie gibt die heutige Identifizierung der für die Ausschreibung angefertigten Werke.

Zu der Studie und der Identifizierungsliste wurden die zeitgenössischen Akten des Hauptstädtischen Archivs bzw. die beschreibenden Karteikarten des Historischen Museum und der Ungarischen Nationalgalerie benutzt.

32.739/1885-III. sz. 1885. június 9-én kelt tanácsi határozat. A Jelentés 25. oldalán a megvásárlásra javasoltak sorából hiányzik Tölgyessy neve és a mű címe. Ez valószínűleg tévedés lehet, mert következetesen 1200 frt-ról írnak, és a felsorolt összegek mindössze 1000 frt-ot tesznek ki. A 26. oldalon a megvásárolt művek felsorolásában s a vásárlást és a kifizetést engedélyező ügyiraton már egyaránt szerepel Tölgyessy műve. Györök Leo György művei közül a megvásárlásra javasoltak között (Jelentés 25.) szerepel a „Garnison templom" és az „Albrecht út" összesen 300 frt értékben. A megvásárolt képek felsorolásában (Jelentés 26.) csak a „Helyőrségi templom" (=Garnison templom) 300 frt árral. A vásárlást és a kifizetést engedélyező ügyiraton (32.739/1885) „Helyőrségi templom" és az „Albrecht út fent" összesen 300 frt áron. A fővárosi képzőművészeti bizottsága tízéves fennállása alatt szerzett műtárgyak jegyzékében (Jelentés 115.) 12. sz. Albrecht út 200 frt, 17. sz. „Garnison templom a várban" 100 frt. A kimutatásban, amely a fenti jegyzék alapjául szolgálható ügyirat, azonos módon szerepel. A Leltárban Györök L. Gy. művei közül csak a Garnison templom szerepel és csak ez a Györök mű került a tanácstól a Fővárosi Múzeumba. Az ott őrzött Albrecht út c. Györök-kép csereajándékként került 1922-ben a gyűjteménybe.

28. GÁBOR E.: Az epreskerti művésztelep. Művészettörténeti Értesítő 1990/1-2.

29. A vásárlásra vonatkozó ügyiratok nem találhatók a képzőművészeti bizottság nagyon hiányosan fennmaradt iratanyagában. A Jelentés 26. a vázlatok megvásárlását ismertető bekezdésben folytatólag minden kommentár nélkül közli: „Továbbá megvásároltatott Bruck Lajosnak a „Ferenc József rakpart a Petőfi térnél és a várhegy" című festménye is 1.100 frtért". A Kimutatás a vásárlás éveként 1885-öt jelöli meg.

30. A nyolcvanas évek során különböző kezdeményezések történtek az irányban, hogy hazatérésre bírják a külföldön dolgozó művészeket. (Erről: mint a 28. jegyzet.) Nem zárható ki, hogy itt is hasonló gesztust láthatunk.

31. BFL. IV. 1407 b. $\frac{4565}{360\text{-VII}}$/1886.

32. A pályadíjakról ítélve a megrendelésekről is tárgyaltak a képzőművészeti bizottmány 1885. február 2-i ülésén, ahol felvetődött a gondolat, hogy az országos kiállítás látképét is meg kellene festeni. Először egy nagy kép megfestéséről volt szó 1200 frt tiszteletdíj ellenében. 1885. szeptember 27-én a bizottság úgy ítélte, hogy egy képen nem lehet megfelelően megörökíteni a kiállítási épületeket, ezért azt javasolta, hogy a nagy kép helyett, annak áráért 8 kis kép készüljön à 150 frt. Végül mind a két változatra adtak megbízást, és Nadler 1886. november 17-én a 8 kis képért, majd 1887. október 19-én a kiállítási nagy képért megkapta a kétszer 1200 frt-ot. (BFL. IV. 1407/b $\frac{8327}{519\text{-III}}$ /1885. február 5.; 42.585/1885-III. okt. 22.; $\frac{38053}{3805\text{-VII}}$/1886. nov. 17.; $\frac{36.421}{4660\text{-VII}}$/1887. okt. 19.; továbbá: Jelentés 27-28, 115.) A BTM-ben található jelenleg az Iparcsarnokot és környékét ábrázoló nagy kép (1306 Ltsz.), a kis képek közül: az erdészeti csarnok (1307 Ltsz.), a mezőgazdasági pavilon (51.451.1 Ltsz.), a keleti pavilon (51.452.1 Ltsz.) a képzőművészeti csarnok (=a kiállítási Műcsarnok, később Fővárosi Múzeum, 51.603.1 Ltsz.), a fővárosi pavilon (51.604.1 Ltsz.).

33. BFL. IV, 1403 m. 20/887. cs., továbbá BFL. IV. 1407 b. $\frac{36.422}{4662\text{-VII}}$/1887. okt. 19.

34. BFL. IV. 1407/b $\frac{36.423}{4661\text{-VII}}$ /1887. okt.20.

35. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. $\frac{3}{\text{I. alp.}}$/1890. jan. 6.

36. Uo. 42/893 cs. 19-1890 kmb. sz.

37. Uo. 35-1890 kmb. sz.

38. Uo. 1-1893 kmb. sz. a. Nadler 1893. január 4-i levele, amelyben írja, hogy a kép egy teljes éve kész és a Városházán el is van helyezve, pénzt azonban nem kapott. Kéri azt a kamatokkal együtt! Ue. sz. alatt a képzőművészeti bizottság átirata a tanácshoz 1893. február 15-én, amelyben közlik, hogy a Nadler féle kép elkészült, kifogástalan, az 1200 frt tiszteletdíj kifizethető.

39. BFL. IV. 1403 m. 41/1893 cs. a 46-1892 kmb. sz. akta (Schickedanz A. levele a képzőművészeti bizottsághoz) külsején ceruzával írott hivatalos feljegyzések és uo. 20-1890 kmb. sz. 1890. május 7.; L. még Jelentés 29., ahol meghiúsult kezdeményezésként említik.

40. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. 46-1892 kmb. sz.

41. Ua. számon a Bizottság értesítése Schickedanz Alberthez 1893. február 13.

42. Uo. 16-1893 kmb. sz. A Bizottság átirata a tanácshoz, 1893. junius 16.

43. Mint a 41. jegyzet.

44. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. 16-1893 kmb. sz. Schickedanz válaszlevele Gerlóczy alpolgármesterhez 1893. február 26.

45. BFL. IV. 1407 b. $\frac{26.581}{3266\text{-VII}}$/1893. július 12

46. Uo. $\frac{93.261}{10.842\text{-VII}}$/1900. december 23.

47. Uo. az ügyirat külső oldalán 9/900 kmb. sz. okt. 15. kelt feljegyzés.

48. Uo. az ügyirat hátoldalán Schickedanz nyilatkozata.

49. BFL. IV. 1407 b. $\frac{93.261}{10.842\text{-VII}}$ /1900. december 20.

50. Uo. $\frac{1722}{195\text{-VII}}$ /1901. január 9.

51. Uo.

52. Jelentés 23.

53. Uo. 21.

54. Böhm János „festőművész, szabadkézi és mért. rajz tanár" (BFL. IV. 1403 m. 11/1884. cs. $\frac{169}{\text{I. alp.}}$ /1884.); Irinyi Sándor „festész, főreáliskolai tanár Pécsett" (uo. $\frac{166}{\text{I. alp.}}$ /1884.); Lechner Gyula rajziskolai tanár, Löschinger Zsigmond a bécsi Akadémián tanult, 1870-ben a temesvári főreáltanoda tanára (Vasárnapi Újság. 1870. 485.) 1870-ben részt vett a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által hirdetett történeti festészeti pályázaton (LYKA K.: Közönség és művészet a századvégen, Bp. 1982. 55.) Gyöngyvirági Zseni (Eugénia) 1872-75-ig a Mintarajztanoda növendéke volt. 1885-89-ig a női festészeti tanfolyamot látogatta u.o. Később kiállító művész volt.

55. Feszty Árpád, Mednyánszky László és Nadler Róbert.

cs. = csomó
Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke = Háborús műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. Bp. 1952.
Fővárosi Múzeum = A BTM jogelődje. Alakult 1887-ben. 1951. óta BTM.
Jegyzőkönyv = Budapest főváros tanácsa által 1884 évi május 6-án 24.189 és június 19-én 31.577 sz. a. hirdetett pályázat folytán beküldött olajszínvázlatok ügyében egybehívott bíráló választmány 1885. január 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve. (BFL. IV. 1403 m. 11/1884 cs.)
Jelentés = A fővárosi képzőművészeti bizottság jelentése tízéves működéséről. (1880-1890) Bp. 1891.
Képzőművészeti Bizottság, vagy Bizottmány = A fővárosi képzőművészeti bizottság. A fővárosi közgyűlés által a tanács mellé kiküldött állandó bizottság. 1880-tól működött. Elnöke az I. alpolgármester.
Kimutatás = Kimutatása a fővárosi hivatalokban előzetesen feljegyzett olajfestményeknek és olajnyomatoknak. 1888. (BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94 cs. ad 6687/mh. sz.)
Leltár = Képzőművészeti tárgyak leltára. 1894 (?) (BFL IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.)
OMKT = Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
Sz. n. = Szám nélkül.
Tanács = Budapest főváros tanácsa. A fővárosi önkormányzat végrehajtó hatalmat gyakorló testülete. (=A főváros kormánya.) Tagjai a tanácsnokok.
Zsűri = A pályázat elbírálására 1885. január 10-én összeült bíráló választmány.

1. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. 24.184/1883-III. sz.

2. Jelentés 21.

3. Uo. 21-22.

4. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. sz. n. levélfogalmazvány. A képzőművészeti dotációt az 1881. március 3-án tartott közgyűlés legkevesebb évi 4000.– frt-ban határozta meg. Jelentés 5.

5. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. az OMKT 1656/1883 sz. 1884. január 31-én kelt levele és az ahhoz mellékelt pályázati hirdetmény tervezet.

6. Uo. 24.184/1884-III. sz. 1884. május 6-án kelt tanácsi határozat.

7. Uo. a 24.184/1884. sz. pályázati felhívás fogalmazványának hátoldalán található ceruzás feljegyzés.

8. A Jegyzőkönyv szerint a 24.188/84. sz. és 31.577/84. sz. alatt kibocsátott felhívások „a képzőművészeti társulat által összeállított név- és lakjegyzék alapján minden hazai festőművésznek saját címére boríték alatt megküldettek".

9. A bírálatnál ez csak Schickedanz Albert (szül. Biala bei Bielitz, ma Bialsko Biala) esetében okozott problémát. „Szóba került az is, valjon Schickedanz Albert a pályázatnál részt vehet-e a felhívás 1. pontja alapján s a választmány igenlő értelemben állapodott meg, minthogy Schickedanz, bár lengyel városban született, magyar művésznek tekintendő, miután szülei már előbb telepedtek meg hazánkban és ő m. kir. állami hivatalt visel." (Jegyzőkönyv.) Megjegyzendő, hogy Schickedanz Albert apja, Sch. Ferdinand magyar honossága 1849-ben kelt, és azt a Kézsmárk város tanácsa által aláírt bizonyítvány igazolja. (Falvay Lászlóné tul.)

10. Pl. Balló Ede: Calvin tér, o. papírlemez, 26,3x31,2 cm. BTM 20.337 Ltsz.

11. Pl. Ligeti Antal: Buda és Pest, o.v. 100x151 BTM 1300 Ltsz.

12. Ezért Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza műveit nem vette figyelembe a zsűri.

13. BFL. IV. 1403. m. 12/884. cs. 31.577/84 sz. 1884. június 19-én kelt tanácsi határozat; BFL. IV. 1407/b. $\frac{31.577}{3271\text{-III}}$/84. sz. az 1884. június 19-i tanácsülés előadói íve.

14. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. 24.189/1884. sz. Pályázati felhívás. 1884. május 6. (L. Függelék 1.)

15. Mint a 13. jegyzet.

16. L. Jegyzőkönyv

17. A BFL. IV. 1403 m. 11/884. cs. iktatószám nélkül szerepel a Rózsa Péter tanácsnok által összeállított jegyzék „Pályaművek (vázlatok) a budapesti látképek tárgyában" címmel. Ebben a festők alfabetikus rendjében cím szerint felsorolja a képeket. Csak Nadlerrel tesz kivételt, akinek csak 7 képét sorolja fel, a második hetet csak sorszámmal (47-53) jelzi. Ezért nincs pontos információ Nadler összes beküldött képéről. E lista mellett van egy – minden jelzet nélküli – másik felsorolás: „Jegyzéke a budapesti látképek iránt kiírt pályázat folytán 1884. decz. 31-ig beérkezett pályamű vázlatoknak s azok tárgyának rövid leírása" címmel. A listát a kézírás alapján feltételezhetően szintén Rózsa Péter készítette, de csak a 3. pontig jutott; a negyedik tételnél már csak a sorszámot írta le – és itt a lista megszakad. Ez igen sajnálatos, mert a rövid leírások igen jó támpontot nyújtanának az azonosításhoz.

18. Jegyzőkönyv.

19. BFL. IV. 1403 m. 11/884. cs. 1884. december 3-án kelt felkérő levél fogalmazvány. Sz.n.

20. Mint a 9. jegyzet.

21. Jegyzőkönyv.

22. A bizottság 1885. február 2-i ülésén javasoltakat l. Jelentés 24-26.

23. A Molnár József által megfestett Calvin tér esetében a várható átalakítás nem lehetett szempont, hiszen a képen a Nemzeti Múzeum mellett a kevéssel korábban épült Ybl féle két épület, a Geist-ház (1863-64) és a Pesti Hazai Takarékpénztár palotája (1872-74) is szerepel. De Molnártól – amennyiben megbízást akartak adni neki – ezt rendelhették. Schickedanz esetében tisztázatlanabb az indok, hiszen a Szentháromság téren ekkor már megkezdődtek az átépítések, természetes volt, hogy a képen a rögzített állapot rövidesen megváltozik; a festőnek egy év múlva már arra sem lesz lehetősége, hogy a helyszínen pontosítson vagy korrigáljon valamit. Mégis a belvárosi utcaképet rendelték meg tőle, holott a Torony és a Duna utcák lebontása nem szerepelt a legközelebbi tervek között, és csak több mint tíz évvel később került sorra.

24. BFL. IV. 1407 b. $\frac{8141}{517\text{-III}}$/1885. sz.

25. Uo. $\frac{8326}{518\text{-III}}$/1885. sz.

26. Jelentés 24 és 25.

27. Uo. és BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs.

delést nem adták ki. Schickedanz megfestette a képet nagy méretben is. (Erről l. később II. 7.)

62. *Margitszigeti fürdő.* Lappang

XVIII. **Spányi** Béla

63. *Várkert rakpart.* Lappang

64. *Margithíd.* Lappang

65. *Budai látkép a Nákó házra.* Lappang

XIX. **Tölgyessy** Arthur

66. *Sugárút a rond térről.* BTM 831. Ltsz. o.v. 56x80 cm. „Andrássy úti Körönd" címen. A képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta a zsűri. A pályázati képet 1885. június 9-én 200.– frt-ért megvette a tanács. A tanácsi III. üo.-on nyert elhelyezést, onnan 1902-ben adták át a Fővárosi Múzeumnak.

67. *Akadémia.* Lappang

II. A fővárosi látképekre hirdetett pályázattal kapcsolatosan későbbiekben megrendelt, illetve megvett képek.

Ligeti Antal (1) *Budapest távlata 1864-ben.* BTM „Buda és Pest címmel 1300 Ltsz. o.v. 100x150 cm. Havas Sándor előterjesztésére, a képzőművészeti bizottmány javaslatára a tanács 1887. okt. 20-án 1200 frt-ért vette meg a képet, a polgármesteri fogadóteremben nyert elhelyezést, a polgármesteri hivatal 1906-ban adta át a Fővárosi Múzeumnak.

Molnár József (2) *Calvin tér.* BTM 1312 Ltsz. o. v. 100x150 cm. A képet 1885. február 5-én rendelte meg a tanács. A leszállított és elfogadott képért az 1200 frt tiszteletdíjat 1886. február 10-én engedélyezték. A képet a III. tan. üo.-on őrizték. 1906-ban a mérnöki hivatalból került a Fővárosi Múzeumba.

Nadler Róbert (3) *Bomba tér* BTM 1304 Ltsz. o.v. 104x154 cm. A képet 1885. február 5-én rendelte meg a tanács. A beszállított képért járó 1200 frt tiszteletdíj kifizetését 1887. október 19-én engedélyezte a tanács. A képet a polgármesteri helyiségben őrizték, 1906-ban az I. alpolgármester hivatalos helyiségéből adták át a Fővárosi Múzeumnak.

(4) *Királyi várlak a Krisztinaváros felé.* BTM „Tabán és várhegy" címen 1309 Ltsz. o.v. 106x155 cm. A képet 1890. május 7-én rendelték meg Nadlernél. Az 1200.– frt vételárat 1893 februárban fizették ki. A leltárban Budavár a Krisztinavárosból címen szerepel. Akkor a II. alpolgármester helyiségében őrizték. A tanácsi I. üo. 1906-ban engedte át a képet a Fővárosi Múzeumnak.

Schickedanz Albert (5) *Torony és Duna utca sarok.* BTM „Haltér, a legrégibb pesti ház" címen 1311 Ltsz. o.v. 101x151 cm. A képet a tanács 1885. február 5-én rendelte meg, a beszállított, elfogadott kész képért az 1200 frt tiszteletdíj kifizetését 1886. február 10-én engedélyezte. A képet a tanácsi III. üo. helyiségeinek egyikében őrizték, 1906-ban a tanácsi X. üo. engedte át a Fővárosi Múzeumnak.

(6) *Mátyás templom.* BTM „Szentháromság tér" címen 1305 Ltsz. o. v. 101x151 cm. A képet 1890. január 6-át követően rendelték meg Schickedanznál, aki 1892. május 10-én jelentette, hogy elkészült a képpel és megvételre ajánlja. Az 1000.– frt tiszteletdíj kifizetését 1893. július 12-én engedélyezték. Elhelyezéséül Lechner Lajos főmérnök középítési igazgató hivatali helyiségét jelölték ki. Leltár szerint a mérnöki hivatalban volt, 1906-ban az I. alpolgármesteri hivatalból engedték át a Fővárosi Múzeumnak.

(7) *Ferenciek terén állott Atheneum.* BTM „Ferenciek-tere" címen 643. Ltsz. o.v. 101x151 cm. A képet 1900 február 3-án ajánlotta fel Schickedanz megvételre a képzőművészeti bizottságnak. A képet 1901. január 9-én vették meg 1200 K (=600 frt!) a fővárosi múzeum számára. A képen 1887-es évszám szerepel.

(8) *Nagymező utca.* A Terézváros címen, BTM 24.167 Ltsz. o.v. 95x146 cm. A kép feltehetően 1900 előtt készült, Kováts Józsefné Schickedanz Vilmától vette meg a Fővárosi Múzeum (1944).

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések

BFL. IV. 1403 m. = Budapest Főváros Levéltára. Budapest Székesfőváros Törvényhatóságának iratai. A Képzőművészeti Bizottság iratai.

BFL. IV. 1407 b. = Budapest Főváros Levéltára. Budapest Székesfőváros Tanácsának iratai. Tanácsi ügyosztályok központi irattára.

BTM = Budapest Történeti Múzeum Fővárosi Képtára.

36. *Vár.* Budai Dunapart címen leírt kép a két pályázati kép közül bármelyikkel azonos lehet, mert többek között a Lánchíd és a Vár is szerepel rajta. A méret valószínűsítheti, hogy pályázati képről van szó, de *nem tekinthető bizonyosnak* bármelyikkel való azonossága sem. A képet 1942-ben az Almássy-Teleki aukción vásárolták a Fővárosi Múzeum részére.

XIII. **Molnár** Géza

37. *Ferenciek tere.* Lappang. (Az 1885. jan. 10-i pályázati bírálaton nem vették figyelembe, mert a kiírástól eltérően csak egy képet küldött be festője.)

XIV. **Molnár** József

38. *Várkert.* Lappang

39. *Calvin tér.* Lappang. A pályázaton a kép harmadik díjat nyert, majd festője megbízást kapott a kép nagybani megfestésére. (Erről l. később II. 2.)

XV. **Nadler** Róbert

40. *Bomba tér.* BTM 18.418 Ltsz. o. fa 39,5x60 cm. A képet 1938-ban vette a Fővárosi Múzeum Donáth Sándortól. A pályázat első díját részben ezért a képért kapta Nadler. Elsőként ennek a képnek a nagy méretben való megfestését rendelték meg nála. (Erről l. később II. 3.)

41. *Vár (Albrecht út).* BTM 820 Ltsz. o. fa 40x60 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta. A Fővárosi Múzeum részére 1902-ben vették meg a képet Réti Zsigmondtól.

42. *Várkert rakpart (felülről).* BTM 19.194 Ltsz. o.fa 39x60 cm. A képet 1940-ben vették a Teleki-Kállay aukción. A pályázat első díját részben ezért a képért kapta Nadler, a zsűri ezt a képet is javasolta nagy méretben való megfestésre.

43. *Lánchídfő Budáról.* A Lánchíd budai hídfője címen a MNG 52.3 Ltsz. o.fa 39,3x60 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta. A kép a Ráth György Múzeumból 1951-ben került a Szépművészeti Múzeumba (gyűjtőköri átrendezés során) és onnan a teljes magyar anyaggal 1957-ben a MNG-ba.

44. *Várkert rakpart (alulról).* Lappang.

45. *Calvin tér.* Bp. Magántulajdon. o.fa 37x58 cm. A kép szerepelt 1916-ban a Szent György céh aukcióján.

46. *Lánchíd a budai bombatérről.* Lappang.

47-53. sz. alatt nem szerepelnek a jelzett Nadler képek címei. Volt tehát hét darab olyan pályázati kép, amelyeket cím szerint sem ismerünk.

„'Gellérthegy utca...' Budapest DNy-ról" címmel jelzett kép (BTM 17.166 Ltsz. o.fa 39,5x60 cm.) a téma a technika és a méret alapján e pályázati képek közé sorolható. A képet Steiner Lajostól 1935-ben vette meg a Fővárosi Múzeum.

Valószínűleg kellett lennie egy képnek, amely a várat a Tabán felől ábrázolta, amely kép alapján nagy méretű képet rendeltek 1890-ben Nadlertől. (Erről l. később II. 4.) A pályázati kép lappang.

XVI. **Schandi** Gyula

54. *Budai realiskola.* Lappang

55. *Mátyás templom az Albrecht útról.* Lappang.

XVII. **Schickedanz** Albert

56. *Szt. Háromságtér.* (Mátyás templom) Lappang. A pályázat második díját részben e képért kapta Schickedanz. A kép nagy méretben való megfestését 1890-ben rendelte meg a tanács. (Erről l. később II. 6.)

57. *Opera.* BTM 24.166 Ltsz. o.v. 63x87 cm. A képet Kováts Józsefné sz. Schickedanz Vilmától vette meg 1944-ben a Fővárosi Múzeum.

58. *Küttel ház (Torony és Duna u.)* BTM 24.164 Ltsz. „Haltér, a legrégibb pesti ház" címen o.v. 64,8x85,5 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta, a megbízást 1885. februárban kiadták. (Erről l. később II. 5.)

59. *Kötő és Galamb u. (sarok).* BTM 24.165 Ltsz. „Péterffy-palota (Kriszt-ház)" címmel. o.v. 76,5x64 cm. A pályázati képet Kováts Józsefné Schickedanz Vilmától 1944-ben vette meg a Fővárosi Múzeum.

60. *Nagymező u. (iskola).* BTM 14.848 Ltsz. o.v. 60x80 cm. A pályázat második díját részben ezért a képért kapta Schickedanz, a zsűri a képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta, de a megbízást nem adták ki. Schickedanz megfestette a képet nagy méretben is. (Erről l. később II. 8.) A pályázati képet 1927-ben vette a Fővárosi Múzeum.

61. *Ferenciek tere.* Lappang. A képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta a zsűri, a megren-

július 9-én megvette a fővárosi tanács a Garnison templom című párjával együtt összesen 300 frt-ért. A *kimutatásban* 200 frt értékkel szerepel. A kép a III. tanácsi üo. egyik helyiségében volt. A *leltárban* nem szerepel. A BTM 13.467 Ltsz. van egy Györök Leó által festett azonos című kép, o.v. 65x95,5 cm. Ez a leírókarton tanúsága szerint 1922-ben csereajándék útján került a múzeumba.

VIII. **Irinyi** Sándor

19. *Vigadó tér.* Lappang

20. *Eötvös tér.* Ferenc József (Belgrád) rakpart címmel a BTM 16.505 Ltsz. o.v. 36x60 cm. 1933-ban vétel útján (Spitzer Jenőtől) került a múzeumba. (Iványi a beadott képekhez mellékelt jegyzékén „Részlet a pesti Dunapartról" címmel jelölte a képet.

21. *Calvin tér.* Lappang

IX. **Lechner** Gyula

22. *Ferenciek tere.* Lappang

23. *Ujvilág-utca (Sas).* BTM 2.491 Ltsz. o.v. 40x56,2 cm. Vétel 1909-ben Lechner Gyulától.

24. *Rózsa tér (jobbra).* BTM 591 Ltsz. Azonos címen o.v. 40x60 cm. A pályázatra beküldött vázlatot a Sebestyén tér című párdarabjával együtt összesen 300.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. A *kimutatásban* 150.– frt érték megjelöléssel szerepel (13. sz. a.) szerző nélkül, a találhatás helyeként „Lechner Gyula rajziskolai tanár". A *leltár* jelöli Lechner szerzőségét, de nem jelöli a találhatás helyét. A tanácsi VII. üö. 1900-ban adta áta a képet a Fővárosi Múzeumnak. (A Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke 32. o. No 459. azonos című, méretű és technikájú, 349 Ltsz. képet jelez. A meglévő képen lévő szakleltári szám: 349. A kép azonos.)

25. *Rózsa tér (balra).* Sebestyén tér címen a BTM 592 Ltsz. o.v. 40x60 cm. A pályázatra beküldött vázlatot a Rózsa tér című párdarabjával együtt összesen 300.– frt-ért vette meg a főv. tanács 1885. július 9-én. A *kimutatásban* 150.– frt értékmegjelöléssel szerepel Rózsa tér címen (14. sz.) szerző nélkül, a találhatás helyeként „Lechner Gyula rajziskolai tanár" szerepel. A *leltárban* Rózsa tér a Sebestyén tér felé címen szerepel, itt jelölik Lechner szerzőségét, de a találhatás helyét nem. A képet 1900-ban a tanácsi VII. üo. adta át a Fővárosi Múzeumnak.

26. *Petőfi tér.* BTM 3.678 Ltsz. o.v. 40x59,5 cm. Vétel özv. Weiszberger Miklósnétól 1908.

27. *Nemzeti Színház bérháza.* Lappang

28. *Nagy-Kristóf.* BTM 2.492 Ltsz. o.v. 40,5x60 cm. Az 1885. január 10-i pályázati zsűrin szóba került a nagy méretben való megfestésre javasolt képek között (Váci utca a Kristóffal) 16. helyen. A Fővárosi Múzeum 1909-ben vásárolta meg Lechner Gyulától.

29. *Gizella tér.* Lappang

X. **Ligeti** Antal

30. *Budapest látképe (Budáról, felső).* BTM 1303 Ltsz. o.v. 60x90 cm. Az 1885. jan. 10-i zsűrin Ligeti képeit nem vették figyelembe, mert a kiírással ellentétben madártávlati képeket küldött. Ligeti a beadott képekhez mellékelt levelében képét így jelöli: „látkép, amelynek felvételi pontja a Mátyás hegy Ó-buda felett". A kép megvételének időpontját akta nem igazolja. Jelentés nem említi (1890), míg a 1888-as *kimutatásban* szerepel Ligeti: Budapest látképe, amely az alpolgármesteri helyiségben található, és 1886-ban vették 250.– frt-ért. A leltárban az olajfestmény vázlatok között szerepel 13. sz. a. Ligeti: Budapest látképe 1884-ben c. képe 74x116 cm mérettel (A méret itt kerettel értendő). Találhatási helyéül ceruzával „Matuska" (alpolgármester?) van jelölve. A képet 1906-ban az alpolgármesteri hivatalból adták át a Fővárosi Múzeumnak.

31. *Budapest látképe (Soroks. ágról, alsó).* Lappang. A pályázatra beküldött vázlat Ligeti levele szerint: „az akkoron úgynevezett Lager ispotálytól 1864ik évben eszközölt felvételi tanulmányaim alapján készült"; elfogadás esetére egyben felajánlja, hogy elkészíti az aktuális állapotot megörökítő párdarabot, amelyben akkor a vasútépítés akadályozta. Az 1885. január 10-i zsűri, amely a képet mint pályaművet nem vette figyelembe, egyben javasolta, hogy festessék azt meg nagy méretben, mint bevezetést a megrendelendő képsorozathoz. (Erről l. később II. 1.)

XI. **Löschinger** Zsigmond

32. *A Lánchíd Budáról.* Lappang

33. *Alagút homlokzata.* Lappang

XII. **Mednyánszky** László

34. *Váci út.* BTM 16.244 Ltsz. o.v. 47,5x67,5 cm. Vétel Szilárd Vilmos régiség kereskedőtől, 1932.

35. *Lánchíd.* A BTM 22.678 Ltsz. o.v. 49,5x66,5 cm.

sz., VIII. Szoborművek 1-15. sz. A képekre vonatkozó adatok: cím, szerző, találhatás helye, magasság cent., szélesség cent., jegyzet. (A szobroknál méretet nem tüntettek fel.) A képek méretét kerettel együtt adták meg. A jegyzetek nagyrészt a keretek állapotára vonatkoznak. A datálásra vonatkozóan l. a 4. sz. a kimutatás kiegészített változatánál írottakat. (1893. júl. 12. után) BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.

6. Jelentés 25-26 és 114-115.

7. „Budapest főváros tanácsa által 1884. évi május 6-án 24.189 és június 19-én 31.577 sz. a. hirdetett pályázat folytán beküldött olajszínvázlatok ügyében egybehívott bíráló választmány 1885. január 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve." BFL. IV. 1403 m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

8. A 32.739/1885-III. sz. 1885. jún. 9-én kelt tanácsi határozat. BFL. IV. 1403. m. 12/1884. cs.

9. Vonatkozó múzeumi leíró kartonok.

I. Az 1884-85. évi budapesti látképpályázaton szereplő művek (olaj színvázlatok)

I. **Aggházy** Gyula

1. *Mátyás templom.* Budavári Nagyboldogasszony-templom címen BTM 55.128.1 Ltsz. o.v. 99.3x60 cm. Vétel a Bizományi Áruházból (1955) 708.– Ft

2. *Albrecht út.* Lappang. Az 1885. jan. 10-i pályázati zsűrin a harmadik díjra jelölt egyik kép volt. Ugyanekkor szóba jött a nagy méretben való megfestésre ajánlott képek között is. (13. helyen)

II. **Böhm** János

3. *Kerepesi út.* Lappang

4. *Budai látkép (alsó).* Lappang

III. **Böhm** Pál (5. sorszám már az eredeti kéziraton törölve)

IV. **Balló** Ede

6. *Calvin tér.* Azonos címen BTM 20.335 Ltsz. o.v. 38,5x62 cm. özv. Balló Edéné ajándéka 1941.

7. *Várkert bazár.* Várkert-rakpart címen BTM 20.334 Ltsz. o.v. 38,5x62 cm. özv. Balló Edéné ajándéka 1941.

8. *Vár.* Lappang

9. *Ferenc József tér.* Lappang

10. *Petőfi tér.* Petőfi téri piac címen BTM 1135 Ltsz. o.v. 50x70 cm. A pályázatra beküldött vázlatot (ekkor Rakpart a Petőfi térnél címmel jelezve) 200.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. A VIII. tanácsi üo. egyik helyiségében volt. 1904-ben átengedés útján került a Fővárosi Múzeumba.

V. **Feszty** Árpád

11. *Kerepesi út.* Lappang

12. *Budai (alsó) látkép.* Lappang. Az 1885. jan. 10-i pályázati zsűrin szóba került a nagy méretben való megfestésre ajánlott képek között (12. hely)

13. *Lánchíd.* Azonos címen BTM 1334. Ltsz. o.v. 59,5x92 cm. Az 1885. jan. 10-i pályázati zsűrin a harmadik díjra jelölt egyik kép volt, ugyanekkor szóbakerült a ngy méretben való megfestésre javasolt képek között is. (11. helyen) A pályázaton szereplő vázlatot (ekkor a Lánchíd éjjel címmel jelölve) 200.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. Az I. tanácsi üo. egyik helyiségében volt. 1906-ban átengedés útján került a Fővárosi Múzeumba.

14. *Hídfő Pesten.* Lappang

VI. **Gyöngyvirági** Zseni

15. *Krisztinaváros.* Lappang. – A képet a pályázatnál nem vették figyelembe, mert a művész a kiírástól eltérően csak egy képet küldött.

VII. **Györök** Leo György

16. *A Lánchíd Budáról.* Lappang

17. *Garnison templom.* Helyőrségi templom címmel BTM 832 Ltsz. 45x61 cm. o.v. A pályázatra beküldött vázlatot az Albrecht utat ábrázoló párjával együtt összesen 300.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. A kép az 1888-as kimutatásban 100 frt értékkel szerepel. A III. tanácsi üo. egyik hivatali helyiségében volt. 1902-ben átengedték a Fővárosi Múzeumnak.

18. *Albrecht út.* A pályázatra beküldött vázlatot (ekkor „Albrecht út fent" címmel jelölve) 1885.

5.) A főváros fenntartja magának azon jogot, hogy a díjazástól függetlenül tehesse megrendelését, valamint a pályázó művész által választott pontok szabad felhasználását is. –

6.) A pályázat nyílt: ugyanazért névtelenül s a czím megadása nélkül beküldött pályaművek nem fognak figyelembe vétetni. –

7.) A pályaművek folyó 1884. évi október hó 1-ső napjáig Gerlóczy Károly alpolgármester úrhoz, mint a képzőművészeti állandó bizottmány elnökéhez (: Budapest, lipót-utczai városház, II. emelet 21. sz. a. :) küldendők be. –

8.) A pályaművek felett bíráló választmány 9. tagból álland, melynek két tagját az orsz. magyar képzőművészeti társulat, két tagját a magyar mérnök és építész egylet, öt tagját pedig a fővárosi képzőművészeti állandó bizottmány a saját kebeléből választandja meg.

Ezen bíráló választmány még a nyár folyamán fog megalakíttatni és tagjainak névsora legkésőbb augusztus végéig a hírlapokban leendő közzététel útján a pályázók tudomására fog hozatni.

Ezen választmány a pályaművek fölött folyó év október hó végéig – titkos szavazás útján tekintet nélkül a jelenlévők számára, viszonylagos többséggel dönt – s az általa oda ítélendő díjak 8. nap alatt a pályadíjnyertes művészek számára kiutalványoztatni fognak. –

Ezek közlésével – általában, s lehetőleg a felhívás egy egy példányainak boríték alatt, saját czímükre szóló megküldésével – egyenkint és különösen is – felhívatnak az összes – akár itt benn lakó, akár külföldön tartózkodó festő művész urak miszerint a magyar hazai festő művészetnek támogatása czéljából általában s a távlati képfestés műfajának művelése iránti érdekeltség felébresztése czéljából különösen nagyérdekű és jelentőségű eme pályázaton minél több vázlat beküldésével részt venni szíveskedjenek. –

Budapest főváros tanácsának 1884. évi május hó 6-án tartott üléséből.

Kamermayer Károly s.k.
polgármester

24189
1884.-III. számhoz.

A pályaművek azonosító jegyzékének alapjául szolgáló források

1. „Pályaművek (vázlatok) a budapesti látképek tárgyában." A pályázatra beküldött művek jegyzéke. „Összeállítá: Rózsa Péter" tanácsnok. A művészek 1-19. sorszámmal, a művek 1-67. sorszámmal jelölve. Egyidejűleg törölve 3. Böhm Pál, 5. sz. (a mű címe már nincs is feljegyezve). Hiányzik a címek közül a 47-53. sz. (Nadler R. művei közül 7 db.) BFL. IV. 1403. m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

2. „Jegyzéke a budapesti látképek iránt kiírt pályázat folytán 1884. dec. 31-ig beérkezett pályamű vázlatoknak, s azok tárgyának rövid leírása." Egyoldalas, félbemaradt jegyzék. A művészek I-II., a művek 1-4. sorszámmal jelölve. (A 4. sz. már nincs kitöltve.) Az előző jegyzék melléklete. BFL IV. 1403. m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

3. „Kimutatása a fővárosi hivatalokban előzetesen feljegyzett olajfestményeknek és olajnyomatoknak." Eredetileg 4 oldalas lista 67 tétellel. Hitelesítette 1888. aug. 21-én Lukács Ignác. Utólagos kiegészítésekkel, amelyek jól elkülöníthetően előtünek az eredeti lista írásmódjától. A kiegészítések nem datáltak. Csoportok: I. Budapest látképei, 1-15. sz., II. Kiállítási képek, 16-24. sz., III. Történelmi és genre képek, 25-27. sz., IV. Arcképek, 28-67. sz. A képekre vonatkozó adatok: cím, találhatás helye, szerző, vétel éve, vételi ár frt. (Az adatok helyenként hiányosak.) BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ad 6687/ mh. sz.

4. A kimutatás későbbi, kiegészített változata. Datálatlan. Csoportok: I. Budapest látképei, 1-23. sz., II. Kiállítási képek, 24-32. sz., III. Történelmi és genre képek, 33-35. sz., IV. Arcképek, 36-76. sz., V. Szobrok, 77-88. sz. A művekre vonatkozó adatok: cím, találhatás helye, szerző, vétel éve, vételár frt. (Sok adat hiányzik. A vételi évek között 1888 utáni évszám nem szerepel: pl. a budapesti látképek között 16-23. sorszámon szereplő műveknél ez a rubrika kitöltetlen, akárcsak a találhatás helye.) A listán I. 20. sz. a. szerepel Schickedanz Albert: Mátyás templom c. képe 1000 frt vételárral, tehát *a lista 1893. júl. 12. után készült.* BFL. IV. 1403. m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.

5. Képzőművészeti tárgyak leltára. 8 oldalas összeállítás. Datálatlan. Csoportok: I. Olajfestmények (I. rangú) 1-59/b. sz., II. Olajfestmények (II. rangú) 1-32. sz., III. Olajfestményvázlatok 1-21. sz., IV., Aquarellek (I. rangú) 1-10. sz., V. Aquarellek (II. rangú) 1-29. sz., VI. Réz-, acél-, fametszetek 1-17.

tak a pályázók között jócskán jelentéktelen nevek, szép számmal a műkedvelés határán mozgó rajztanárok,[54] de vitathatatlanul megjelentek a később jelentőssé váló ekkor még kezdő festők is.[55] A pályázat abszolút győztesei azonban az építész alapképzettségű, festő ambiciójú, korábbi éveiket az Ybl-irodában, főleg távlatok és dekorációk festésével töltő ismert, de még nem befutott művészek, Nadler Róbert és Schickedanz Albert voltak. (A figyelemmel kísért 17 év alatti városkép-pályázat kapcsán elköltött 10.100 frt-ból 6300 frt-ot ők ketten kaptak meg, csaknem egyenlő arányban.[56]) Nadler minden bizonnyal a pályázaton elért sikere kapcsán jutott az 1885. évi Országos kiállítás megfestésének – szintén jól jövedelmező – feladatához, és ezen a sikeren alapult későbbi szakmai elismertsége. Schickedanz, akinek nem volt módjában akadémiai festői tanulmányokat folytatni, ekkor lett festőként is elfogadott, és a mai napig is e képek révén tartja nyilván nemcsak építészként, hanem festőként is – annyira-amennyire – a szakmai köztudat.

Az „építészeti festészet" részletező száraz előadásmódot kívánt, amely leginkább az építészeti rajzolói vagy távlatfestői gyakorlattal rendelkezőknek kedvezett, és a „festői látásmódú" alkotóktól állt a legtávolabb. Nem lehet véletlennek tekinteni, hogy a három képet bemutató Mednyánszky László sem a díjazásnál, sem a megrendelésnél, sem a vásárlásnál szóba sem került.

Annyi eredménye feltétlenül lett a pályázatnak, hogy a „folyton épülő és fejlődésében változó főváros" akkori „képéről érdekes történeti becsű részletek" maradtak „az utókornak", amelyek több mint 30 kép esetében „mint érdekes kiállítási tárgyak is jó sikerrel (...) érvényesíthetők".[57] Kortörténeti dokumentumként azonban a nem sokkal korábban föltűnt Klösz György fotói nemcsak felveszik a versenyt a festményekkel, hanem sokszorosan felül is múlták azokat. A fővárosi tanács és kebelében a képzőművészeti bizottság is tisztában lehetett ezzel, vagy legalább is érzékelte ezt, mivel a 12 képből álló festménysorozat teljesebbé tételének ügyét lassan hagyta elaludni, míg Klösz Györgynek 325 felvétel elkészítésére adott megbízást.[58]

A festészet egy-egy ágának fellendítését célzó történeti- és egyházi-festészeti pályázatok 1870-től, illetve 1880-tól kezdve évenként ismétlődtek; a városképpályázat egyszeri volt, és próbálkozás sem történt a megismétlésére.

FÜGGELÉK

Felhívás pályázatra.

Budapest főváros tanácsa a főváros főleg beépített területének kiválóbb szebb pontjait olajfestményű távlati képekben s a sorozatot egyelőre 12 képben tervezve – megörökíteni szándékozván, pályadíjakat tűz ki és pedig egyet 500, egyet 300, és egyet 200 frttal oly színvázlatok bemutatására, melyek alapján a teljes nagy képek elkészíttetése iránt a megbízások kiadhatók lesznek. –

A feltételek a következők:

1.) A kitűzött díjakra csak Magyarországon született vagyis magyar művészek pályázhatnak legalább 60 centiméter széles olajszín vázlatokkal olykép felfogva, hogy azok a másfél méter széles és egy méter magas méretben tervezett és egyenkint 1200 frt, azaz egyezerkettőszáz forinttal díjazandó festmények (: végleges kidolgozás :) alapjául szolgálhassanak. –

2.) A felveendő pontok megválasztása a pályázó művészek szabad tetszésére bízatik.

3.) A díjak a viszonylagosan legjelesebb, de e mellett határozott műbeccsel bíró pályaműveknek, s csak is az esetre fognak kiadatni, ha az illető művész legalább két színvázlatot küldött be. –

4.) A vázlatok a szerző tulajdonában maradnak. –

lefestésére vonatkozó, 12 képre tervezett sorozatot – amelyből eddig pénz hiányában csak három képet készíttettek el – folytatni kellene. A bizottság támogatta a javaslatot, és következőkként Schickedanz Alberttől a Mátyás templom, Nadler Róberttől a királyi vár krisztinavárosi részének megfestését kívánta megrendelni. Egyúttal megbízták báró Lipthay Béla bizottsági tagot, hogy a művészekkel érintkezésbe, illetve alkudozásba lépjen.[35] A Nadlerrel folytatott megbeszélések simán mehettek, így 1890. május 7-én a képzőművészeti bizottság megbízta őt az említett kép megfestésével, és „skizz" előzetes bemutatására szólította fel.[36] 1891. január 3-án a képzőművészeti bizottság a bemutatott három vázlat közül kiválasztotta a nagyméretű kép alapjául szolgálót.[37] A kész képet 1893. februárjában Nadler határozott sürgetésére kifizették.[38]

Schickedanz szóban forgó képe 1890 elején már készen lehetett nagy méretben is (az aktákban kész képként említik), de nem nyerte meg a tárgyalásokkal megbízott Lipthay báró tetszését, aki vételárként legfeljebb 600 frt-ot javasolt, és ezért a tárgyalások megszakadtak.[39] 1892. május 10-én Schickedanz levél kíséretében bemutatta a képzőművészeti bizottságnak a budavári főegyházat ábrázoló képét, amelyet évek előtt kezdett festeni, de a kijelölt időre befejezni nem tudott. (Egy szóval sem említette a megszakadt tárgyalást.) A király-koronázás 25. évfordulóját a legmegfelelőbb alkalomnak ítélte, hogy tőle a képet megvegyék. A vételárat óvatosan nem konkrét összegben jelölte meg, hanem imígyen írta körül: a „Nadler Róbert által festett képért a Tekintetes Bizottság által javaslatba hozott és megszavazott honorárium igényeimnek teljesen megfelel".[40] A képzőművészeti bizottság csak 1893. február 1-én foglalkozott érdemben a kép megvásárlásának ügyével.[41] Azt az ábrázolás hitelessége révén történeti, valamint művészi szempontból is megfelelőnek találta,[42] honoráriumként 1000 frt-ot ajánlott fel.[43] Schickedanz a felajánlott összeget elfogadta,[44] amelyet végül 1893. július 12-én fizették ki neki.[45]

A budapesti látképekre kiírt pályázat és az annak kapcsán rendelt képek története ezzel be is fejeződne, ha Schickedanz – aki a megrendelések reményében az 1885. január 10-i zsűrin nagy méretben történő megfestésre ajánlott mind a négy képét valóban megfestette 100x150 cm-es méretben – 1900. február 3-án kelt levelében a Ferenciek terén állott Atheneum-házat ábrázoló festményét fel nem ajánlja Rózsavölgyi Gyula alpolgármesternek, a képzőművészeti bizottság elnökének.[46] Az időzítés és a képválasztás nem volt véletlen, hiszen az Erzsébet híd építésével együtt járó belvárosi rendezések kapcsán éppen ekkor bontották le a képen szereplő épületet. Schickedanz a képet „az annak idején előirányzott 1200 frt-nyi tiszteletdíjért" kívánta eladni. A képzőművészeti bizottság 1900. október 15-én foglalkozott az ajánlattal, és azt javasolta a tanácsnak, hogy vásárolják meg a képet, ha azt a művész legföljebb 1600 K-ért (=800 frt) átengedni hajlandó.[47] Schickedanz 1900. december 17-én beleegyezett az 1600 K árba,[48] minekutána a tanács 1900. december 20-i ülésén – a képzőművészeti bizottság javaslatára (!) – már csak 1200 K-t (=600 frt) ajánlott.[49] Schickedanz beleegyezett ebbe a végül is felére redukált összegbe,[50] és így a tanács 1901. január 9-én már a Fővárosi Múzeum számára megvette Schickedanz Albert Ferenciek terét ábrázoló 100x150 cm méretű olajfestményét.[51] (Talán ez az egyik első kép, amelyet *közvetlenül a múzeum számára vásároltak.*)

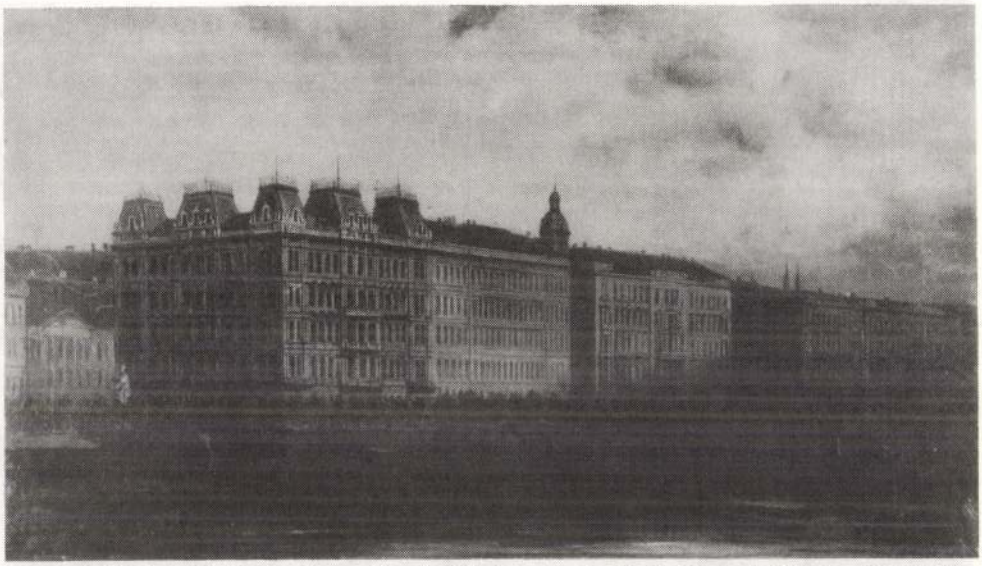
„A pályázat lejártával a bíráló bizottmány konstatálta, hogy a pályázat nemcsak qualitatív, hanem quantitatív is sikerült";[52] azt az előre kitűzött célját azonban, hogy lendületet adjon „a festészet ezen kiváló és reális természetű fajának művelésére",[53] aligha érte el. A 18 résztvevő és 66 pályamű számszerűleg jó eredmény volt, igaz, hogy mindössze egy tekintélyes mester volt a pályázók között, s őt is ki kellett zárni előzetesen a pályázatból. Vol-

71. Schickedanz Albert, A Ferenciek terén állott Atheneum. BTM Fővárosi Képtára, 643 Ltsz. (II/18.)

72. Györök Leó György, Albrecht út. BTM Fővárosi Képtára, 13.467 Ltsz. (I/18.)

69. Irinyi Sándor, Eötvös tér. Ferenc József (Belgrád) rakpart. BTM Fővárosi Képtára, 16.505 Ltsz. (I/20.)

70. Tölgyessy Arthur, Sugárút a rond térről. BTM Fővárosi Képtára, 831 Ltsz. (I/66.)

67. Nadler Róbert, Várkert rakpart. BTM Fővárosi Képtára, 19.194 Ltsz. (I/42.)

68. Balló Ede, Várkert bazár. BTM Fővárosi Képtára, 20.334 Ltsz. (I/7.)

65. Molnár József, Calvin tér. BTM Fővárosi Képtára, 1312. Ltsz. (II/2.)

66. Balló Ede, Calvin tér. BTM Fővárosi Képtára, 20.335 Ltsz. (I/6.)

kesebb pontjai közül első sorban azokat örökítse meg, melyek a főváros természetes fejlődése folytán a közel jövőben változás alá fognak esni".[22] Ismét hangoztatták, hogy „a hatóság kötve nincs a bíráló választmány ítélete által, megrendeléseit teljesen függetlenül teheti" – mégis úgy döntöttek, saját fenti szándékait háttérbe szorítva, hogy a díjazott három művésznél rendelnek egy-egy képet, nevezetesen: „a) Nadler Róbertnél a Bombatért és környékét tartalmazó látképet, b) Schickedanz Albertnél a Torony- és Duna-utcák sarkát feltüntető képet, c) Molnár Józseftől a Calvin-tért."[23]

Az 1885. február 5-i tanácsülésen jóváhagyták a képzőművészeti bizottság javaslatát, intézkedtek a pályadíjak kifizetéséről[24] és a három nagyméretű kép megrendeléséről.[25]

Az egyenként 1200 frt tiszteletdíjú három kép megrendelése után még szabad rendelkezésre maradt 2400 frt. A kézőművészeti bizottságban felmerült, mint követendő szempont, hogy „a hazai képzőművészetek támogatására felvett évi 4000 frt-os dotatio természeténél fogva tehetségesebb kezdő, vagy megrendelésekkel kevésbé ellátott művészeknek lehetőleg direct támogatására fordítandó", másrészről a pályázatra „sok jó vázlat adatott be, amelyek már így is annyira jóknak mondhatók, hogy mint hivatalszobát díszítő képek, bárhol elhelyezhetők, és ha kellő alapunk volna a fedezetre, mind megszerzendők volnának; s hogy azok is, a kik pályadíjat nem nyertek, fáradozásaik némi jutalmazását élvezhessék: javaslatba hoztuk, hogy 1200 frt, vagyis egy kép végleges kidolgozásának ára erejéig vételi ajánlatok tétessenek az illető művészeknek."[26]

A képzőművészeti bizottság javaslata alapján a tanács 1885. július 9-én megvásárolta Balló Ede: Rakpart a Petőfi térnél c. vázlatát 200 frt, Feszty Árpád: A Lánchíd éjjel c. képét 200 frt, Tölgyessy Arthur: Sugárút a Körtértől befelé c. képét 200 frt, Györök Leo György: Helyőrségi templom és Albrecht út fent c. vázlatait összesen 300 frt, Lechner Gyula: Rózsa tér és Sebestyén tér c. vázlatait összesen 300 frt kifizetése ellenében.[27] A megvásárolt vázlatok listája részben, de csak részben fedi a zsűri által megrendelésre ajánlott művek sorát. Hiányoznak róla természetesen a megbízást nyert művészek. Hiányzik Aggházy – ismeretlen okból. (Talán a többieknél jobban el volt látva munkával, kapott más támogatást, pl. 1883-ban műtermes ház építésére alkalmas epreskerti telket nagyon kedvezményes áron.[28]) 300 forintért megvett két képpel bekerült Györök Leo György, Lechner Gyulától viszont nem a Váci utca a Kristóffal címűt vették meg, hanem egy összefüggő képpárt, a Rózsa és a Sebestyén tereket ábrázolókat.

Feltételezhetően ugyanekkor, vagy kevéssel később határozták el, hogy a fennmaradó 1200 frt-ból 1100 frt-ért megveszik az akkor még külföldön – Párizsban élő Bruck Lajos: A Ferenc József-rakpart a Petőfi térnél és A várhegy c. nagyméretű festményét is.[29] Az eljárás meglepő, de nem volt jogtalan, hiszen a hatóságnak jogában állt pályázattól függetlenül is beszerezni képet. Talán a külföldön dolgozó „jeles hazánkfiát" kívánták e gesztussal hazatelepülésre biztatni.[30]

Molnár József és Schickedanz Albert egy év alatt elkészültek a képekkel. 1886. február 10-én tanácsi határozat intézkedett a beszállított, a bizottság által elfoadott festmények tiszteletdíjának kifizetéséről.[31] Nadler, aki közben az Országos kiállításról festendő képekre is kapott megbízást a fővárostól,[32] csak 1887. októberre készült el a Bomba teret ábrázoló nagyméretű képével.[33] Ezzel egy időben, 1887. október 20-án Havas Sándor bizottsági tag javaslatára a képzőművészeti bizottság előterjesztését támogatva a tanács 1200 frt-ért megvette Ligeti Antal: Budapest távlata 1864-ben c. olajfestményét.[34]

Két évvel később, 1889. december 15-én a fővárosi képzőművészeti bizottságban Gerlóczy Károly alpolgármester, a bizottság elnöke javasolta, hogy a főváros egyes pontjainak

László és Spányi Béla 3-3, Feszty Árpád 4, Balló Ede 5, Schickedanz Albert 7, Lechner Gyula 8 és Nadler Róbert 14 képpel szerepelt.[17]

A kiírás szerint 9 tagúnak tervezett bíráló választmány 8 tagja 1885. január 10-én összeült. A képzőművészeti bizottság részéről Havas Sándor, báró Kaas Ivor, báró Lipthay Béla és Vidéky János, az OMKT részéről Kelety Gusztáv és Vastagh György, a Magyar Mérnök és Építész Egylet képviseletében Ybl Miklós és Rauscher Lajos jelent meg.[18] Távol maradt a képzőművészeti bizottság részéről delegált ötödik küldött: Zichy Antal.[19]

A bíráló választmány először azt vizsgálta, hogy a pályamunkák megfelelnek-e az előírt feltételeknek. Megállapították, hogy Schickedanz Albert magyar művészként részt vehet a pályázaton,[20] Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza műveit nem vehetik figyelembe, mert a kiírástól eltérően csak egy-egy művet küldtek, s Ligeti Antalét sem, mert ő két „madártávlati" képet mutatott be. A figyelembe vehető képek közül az első díjat a vele járó 500 frt-tal „tekintettel különösen a várkert rakpartot felülről nézve, és a bombatért ábrázoló vázlataira egyhangúlag Nadler Róbertnek", a második díjat a vele járó 300 frt-tal „különös tekintettel a nagymező utcát és a várbeli Szt. Háromságtért tárgyaló vázlataira szintén egyhangúlag Schickedanz Albertnek", a 200 frt-tal járó harmadik díjat „Molnár József, Aggházy Gyula és Feszty Árpád között 3 szavazás útján szavazattöbbséggel, s tekintettel a Calvin téri vázlatra Molnár Józsefnek ítélte".

A díjazásra vonatkozó döntés után felkérték a bíráló választmányt, hogy tegyen javaslatot a megrendelésekre. A választmány, megjegyezve, hogy „ámbár ez szorosan véve hatáskörén kívül esik, ajánlja első sorban Ligeti Antalnak az alsó Dunáról tekintett képét az újabb építményekkel kiegészítve, mint bevezetést a megrendelendő képsorozathoz". A bírálók, akik szigorúan ragaszkodva a kiírás feltételeihez, kénytelenek voltak Ligetit kizárni a pályázatból, kapva kaptak a lehetőségen, hogy egyrészt kárpótolhatták a tekintélyes mestert, másrészt a várost is hozzájuttathatták egy olyan képhez, amely „a folyton fejlődő és változó város"-t „a későbbi kor számára megörökíti", – még ha madártávlatból is. Egy jó képhez, amely teljesen megfelelt a kiírás céljának, ha betűinek nem is.

Megfestésre ajánlották még: „Nadler Róberttől 1. Várkert rakpart felülről (pályanyertes), 2. Albrecht út felülről, 3. Bombatér, 4. Lánchídfő Budáról. Schickedanztól: 1. Nagymező utca, 2. várbeli Szt. Háromságtér, 3. Torony és Duna utca sarok, 4. Ferenciek tere. Molnár Józseftől Calvin tér, Feszty Árpádtól: 1. Lánchíd este, 2. alsó dunai látkép. Aggházy Gyulától Albrecht út alulról, Ballótól: Petőfi tér, Tölgyessytől: Sugárút, Lechner Gyulától: Váci utca Kristóffal". Az ajánlat bőségesebb volt, mint a lehetőség, hiszen eredetileg is mindössze 12 képről volt szó. Az ajánlattevők még a látszatát is kerülték annak, mintha ők hozhatnák a döntést. Nehezen állapítható meg, hogy a javaslatnál mennyire vezette a bírálókat a minőség és mennyire a tematika, a megörökített helyszín. Az mindenesetre szembeötlő, hogy a javasolt munkák között nincs tematikai átfedés, sőt fellelhető némi szándék a kiegészítésre. A négy Calvin tér kép közül egy került javaslatba, a hat Lánchíd kép közül kettő: egy esti és egy, amely a budai hídfőt ábrázolja. A három Albrecht út közül ugyancsak kettő: az egyik alulról, a másik felülről ábrázolja az utat. Kvalitás szempontra utal viszont az, hogy az első két helyezettől 4-4 képet hoztak javaslatba.[21]

A fővárosi képzőművészeti bizottság 1885. február 2-i ülésén tárgyalta meg a pályázat eredményéből adódó teendőket. Megállapítva, hogy az idő szerint 6000 frt áll rendelkezésre, amely összegből a tervbe vett tizenkét kép költségeit fedezni nem lehet, úgy határoztak, hogy egyelőre annyi képet rendelnek meg, amennyit elkészültük esetén ki tudnak fizetni. A megrendelések megtételénél követendő szempontkén jelölték: „a főváros szebb és érde-

Ugyanaznapi dátummal (1884. május 6.) kiadásra került a pályázati felhívás, amelyet 150 példányban sokszorosítottak[7] és megküldtek az itthon vagy külföldön működő ismert magyar festőknek.[8]

A pályázat feltételei között első helyen szerepelt, hogy azon „csak Magyarországon született vagyis magyar művészek pályázhatnak".[9] „A pályázatra legalább 60 cm széles olajszín vázlatok" küldendők be. (Ez a kikötés adta a támpontot a pályázatra egykor beküldött képek azonosításához, a tematikailag ideillő művek közül kiszűrve a túlságosan kicsi[10], illetve a feltűnően nagy méretű képeket.)[11]

A pályázók tudomására hozták, hogy a végleges képméret 100x150 cm lesz, ajánlott tehát, hogy a vázlatok ennek alapjául szolgálhassanak. Kívánatosnak mondták, hogy a képek a „főváros főleg beépített területének kiválóbb pontjait" örökítsék meg, de a „felveendő pontok megválasztása a pályázó művészek szabad tetszésére" volt bízva, a kiírás konkrét ajánlásokat nem tett.

Kikötötték, hogy díjat a viszonylag legjelesebb művekre adnak, de csak az esetben, ha a művész legalább két színvázlatot beküldött.[12] A vázlatok a szerzők tulajdonában maradnak. A főváros fenntartotta magának azt a jogot, hogy a díjazástól függetlenül tehesse megrendelését. A beküldési határidő 1884. október 1. volt. (Ezt később 1884. december 31-re módosították.)[13]

A kor szokása szerint előre közölték, hogy a bíráló választmány 9 tagból fog állni, két tagot az OMKT, kettőt a Magyar Mérnök és Építész Egylet, öt tagot a képzőművészeti bizottság saját kebeléből választ meg. A tagok névsorát a későbbiekben (augusztus végéig) a hírlapok útján a pályázók tudomására hozzák. Egyúttal közzétették a bírálat lefolyásának feltételeit: a beadást követő egy hónapon belül viszonylagos szótöbbséggel döntenek és a díjakat a bírálatot követő 8 napon belül kifizetik. Végül felhívták az „akár itt benn lakó, akár külföldön tartózkodó festő urak(at), miszerint a magyar hazai festő művészetnek támogatása céljából általában s a távlati képfestés műfajának művelése iránti érdekeltség felébresztése céljából különösen nagyérdekű és jelentőségű eme pályázaton minél több vázlat beküldésével résztvenni szíveskedjenek."[14]

A tanács, illetve a képzőművészeti bizottság igyekezett az igényét pontosan megfogalmazni, de az mégsem lehetett eléggé egyértelmű, mivel szükségesnek találták, hogy csaknem hat héttel később, 1884. június 19-én „újabb intézkedést" tegyenek, „a főváros kiépített része szebb pontjainak lefestése tárgyában". Az újabb tanácsi határozat már részletesebben elmagyarázza, hogy a 24.189/84. sz. a. kiírt pályázattal „nem az úgynevezett tájfestészetet (Landschafts-Malerei) kívánta támogatni, nem madártávlati képet kívánt szerezni – hanem az úgynevezett építészeti festészetet kívánja érvényre emelni, mely nemét az olajfestésnek ez idő szerint – bizonyára a megrendelések hiányában – elhanyagolva látja, és nevezetesebb pontjait a folyton fejlődő és változó városnak kívánja olajfestésű képekben a későbbi kor számára megörökíteni".[15] Az újabb határozatot is megküldték a művészeknek.[16]

A pályázat módosított határideje 1884. december 31-én járt le, addig 18 művész 66 színvázlatot küldött be. A pályázók zömében pályakezdők, illetve igazi sikereket még el nem ért művészek és rajztanárok voltak. Az idősebb generációt Molnár József képviselte. A már tekintélyes művészek közül csak Ligeti Antal pályázott, de ő eltért a kiírástól és nem „építészeti festményt", hanem madártávlati képet küldött. Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza 1-1, Aggházy Gyula, Böhm János, Ligeti Antal, Löschinger Zsigmond, Molnár József, Schandi Gyula és Tölgyessy Arthur 2-2, Görök Leo György, Irinyi Sándor, Mednyánszky

SPÁNYI Béla

Gábor Eszter

AZ 1884–85. ÉVI BUDAPESTI LÁTKÉPPÁLYÁZAT

1884. május 6-án Budapest főváros tanácsa pályázatot hirdetett a főváros jelesebb pontjainak olajfestésű képekben való megörökítésére.[1]

E határozat előzményeihez tartozik, hogy a tanács mellett 1880-ban létrehozott fővárosi képzőművészeti bizottság 1883. október 27-i ülésén „báró Kaas Ivor bizottsági tag szóba hozta, hogy kívánatos volna a főváros szebb pontjait és pedig nemcsak a kültelkekét, hanem és főleg a belső utcák egyes kiválóbb részleteit is olajfestményekben megörökíteni".[2] A képzőművészeti bizottság támogatta a javaslatot azért, hogy a folyton változó fővárosról történeti becsű részletek maradjanak az utókorra, hogy lendületet adjon általa a „festészet ezen kiváló és reális természetű fajának művelésére" és támogassa az e műfajjal foglalkozó művészeket, végül, hogy az ily módon megszerzett képekkel érdekes kiállítási tárgyakhoz jusson.[3]

1883. november 15-én a képzőművészeti bizottság levélben fordult az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat (OMKT) igazgatóságához, és mint legilletékesebbnek véleményét kérte a kérdés helyes volta és a kivitel miként tje tárgyában. A levélben hangsúlyozták: a képzőművészeti bizottság „örömmel karolta fel az eszmét, hogy a rendelkezésére álló évi dotació egy része a főváros szebb pontjainak távlati képekben, olajfestményekben leendő lefestésére fordíttassék, egyebek között azon célból is, hogy a távlati tájkép festésnek, melynek tudomásunkkal eddig művész hazánkfiai közül alig van művelője, szintén némileg nagyobb mérvben való művelésére alkalom nyujtassék azoknak, kik a festészet ezen ágában is dolgozni hajlammal és tehetséggel bírnak." Kérték egyúttal, hogy amennyiben a pályázati eljárást célravezetőnek találják, küldjék meg a pályázati feltételek tervezetét is.[4]

Az OMKT igazgatósága 1884. január 31-én kelt válaszlevelében támogatta a képzőművészeti bizottság kezdeményezését, de szkeptikus volt, ezért szükségesnek tartotta már a bevezetésben megjegyezni, „hogy a feladattal jelenleg nem foglalkozik az olajfestészet", és a pályázat feltételeire vonatkozó tanácsok után visszatérve az eredeti kérdésre azt ajánlotta, hogy ha az olajvázlatokra hirdetett pályázatnak nem volna meg a kívánt eredménye, kísérletet lehetne tenni a kevésbé monumentális, de az építészeti felvételekre alkalmas vízfestéssel is. Az OMKT igazgatósága, ha nem bízott is a pályázat sikerében, természetesen minden tanácsot megadott a pályázat lebonyolításához. 500, 300 és 200 frt-os díjakat ajánlottak nemcsak a feltétlen megfelelő, hanem a viszonylag legjelesebb határozott művészi beccsel bíró művek jutalmazásául. Olyan, legalább 60 cm széles olaj színvázlatokat tartottak pályaművekként megkívánandónak, amelyek a majd megrendelendő 100x150 cm méretű végleges képek alapjául szolgálhatnak; a végleges képek méreteit a várható elhelyezés – valamely díszesebb hatósági terem – szabta meg. E kész képek tiszteletdíjául 1200-1500 frt-ot javasoltak. Megjegyezték még, hogy a vázlatok elkészítéséhez három olyan hónap szükséges, amikor a szabadban lehet festeni, ezért javasolták, hogy a beadás határidejét június végére tűzzék ki.[5]

A tanács az OMKT javaslatait figyelembe véve 1884. május 6-án úgy határozott, hogy pályázatot ír ki egyelőre 12 képből álló sorozat beszerzése céljából egy-egy 500, 300 és 200 frt-os díjjal a főváros jelesebb pontjainak olajfestésű képekben való megörökítésére.[6]

SPÁNYI BÉLA

Spányi Béla a magyar festők ama csoportjához tartozik (mint sok szenvedéstől szabadult ember, most már csak tartozott), amely az igazság jelszavával, áhítatosan telepedett meg a szabad levegőég alatt, fürkészve a természet szépségeit. A naturalisták nagy és érdemes csoportja ez, amely számra nézve talán ma is még a legtöbb festőtagot vallhatja magáénak. Jóllehet azok, akikre a természet ismeretéből fakadó mámoros öröm az ujdonság ingerével is hatott: e törekvés első harcosai már fölötte benne vannak az élemedett korban. Alkony kezd borulni rájuk, más részük pedig, akik közé most Spányi Béla is tartozik, a magyar Pantheon csöndes lakója. Nem említve a még régebbi kezdeményezőket, Mészölyt, Paál Lászlót és a tájfestő Munkácsyt, akik egyenest klasszikusai voltak már a magyar naturalista festésnek, amikor e piktura még csak u. n. «Sturm und Drang» idejét élte.

Ez a festői csoport, e népes terület, a maga — pontosan alig meghuzható — határain belül, a legkülönbözőbb festői előadásmódokat foglalja egybe. Az elnevezés közös: naturalista. De hányféle stilus, hányféle művészi érték e sokszor használt, de új tehetségek révén a megkopástól mégis mindig megvédett fogalom mögött! Mennyire más ez ott, ahol a természet a festőnek foltokban jelentkező színes tünemény, s ott, ahol bizonyos költészeti tartalom is lappang, sőt ahol első sorban ezt kivánják az ecset emberétől, az érzelmek megütését. Mint például Spányi Bélánál s a vele egyivású nemzedék képeinél. Mennyire más művészet ez, mint mondjuk, a nagybányai képeké. Pedig Spányi Béla is, a bécsi akadémián tanított s a képvásárlóknál divatos fémjelzésű pathetikus tájkép sablonjaival szemben, az igazság forradalmi erejére esküdött. Pedig mindkettő naturalista: a Hollósy-kör friss tehetségeinek festése, amelyen Nagybánya napsugara ragyog, s Spányi Béla ezüstszürkéi, komor fellegei, ólmos levegőt hordó jegenyéi és mocsarai.

Spányi Béla természetfestő. Minden képességét ennek a szolgálatába szegődtette. Hűen visszaadni az eléje táruló természetdarab egy és más vonását: ez volt a célja kezdettől fogva. S hogy e törekvését a tőle kitelhető módon elérje, a vázlatok, a följegyzések, a tanulmányok megolvashatlan seregét készítette színnel és grafikus eszközzel. Ez a rövid és gyors megjelölés azonban még korántsem fedi azt a naturalista ízű művészetet, aminő a Spányi Béláé is volt. Spányi Bélának a naturalista festők ama parcelláján található szerintünk a helye, amely magát a motivumot is erősen latolgatja, a művészi érdekesség szempontjából. Amelynek nem mindegy a motivum,nem mellékes és közömbös az, hogy vajjon szabad mezőt fessen-e, messzi-

K. SPÁNYI BÉLA

ről záródó horizonttal, erdőt, amelynek mélyén titokzatosan simulnak össze a fák, vagy patak mentét, ahol a reggeli fénytől tükröződő vízben keszkenőjét mossa a pásztorleány. Spányi s a vele rokontörekvésűek, már azzal is, amin megakadt a szemük s amit festői hangszerük teljes kijátszásával aztán a néző elé vittek: többékevésbbé költői hatást akartak kelteni. S nincs okunk tagadni, hogy ezt nem érték el, ha nem is azzal a tudással, az élménynek oly művészi erejével, amely az ugyancsak hasonló szándéktól hajtott Corotnak volt páratlan sajátsága. Az egyik közülük a vadregényesség embere. A másik az ábrándozásé. Spányi a magányé, amely borongó érzéseket csal ki lelkének hurjain. Emberi nyomoktól mentes vadonok, csöndes és elhagyott tájak költője ő. Leginkább erre reagált érzésvilága, amely a melancholia felé hajlott, s igy jutott el s maradt meg jóformán mindvégig

Művészet 1914

NYÍRFÁK

K. SPÁNYI BÉLA
FESTMÉNYE

ugyanazon motivum-körnél, amely egyszer a tél, máskor az őszi verőfény színeit hordta, olykor az esthajnal, máskor a délelőtti világosság fényében fürdött, kisebb vagy nagyobb szemszögből festődött, de mindig a tiszavidéki láp volt, a nádas árván őrködő vándormadara, a gólya, vagy a dunántúli nyárfák, amelyek messzire ágaskodnak az országúton. A franciáknál régebben, nálunk a hetvenes-nyolcvanas években kezdődött a természet ily festése, amely Mészölyben a Balatonvidék tolmácsolójára talált, s amelynek lábrakapása összevágott az irodalom természetleíró irányzatával. Mint legtöbb művészi törekvésnek, persze ennek is bőven termett alja. «Hangulat» és «költőiség» címén szép számmal kaptunk képeket, amelyek földerítőek vagy meghatóak voltak ugyan, de rossz képek. Gondoljunk csak például azokra a német festőkre, akik a stájer vagy tiroli vidék idilljeivel kedveskedtek a kispolgári ízlésnek. Ez azonban sehogy se érinti rangban azokat a festőket, akik — mint Spányi Béla is — jellemző képviselői voltak a természet ily alapon történő ábrázolásának.

Abban a festői csoportban, amelynek naturalista hitvallásáról itt szóltunk: Spányi Bélának egy oly tulajdonságát kell kiemelnünk, amelyről nem mondható, hogy e csoport minden tagjában egyenlő erővel él, sőt hogy egyáltalában megvan. Ez az ő ragaszkodása a földhöz, amelyből való, amelynek levegőjét szívja s színeiben és formációiban különös örömet talál. Számára, azt hiszem, nem volt egészen egyforma szerep, egy távoli, idegen, például bajor táj, vagy alföldi messzeségek szépségeiben kutatni. Hosszú esztendőkön, teljes életen át járta e messzeségeket, lakott a Dunántúl enyhén lankás vidékein. Ismerte őket, festői készségét egy-egy jellemző részletük előadására fordította, s lényeges volt érzésének, hogy amit fest, az a magyar ég pereme s a barna magyar föld keménysége. Valaki talán azt mondhatná, hogy a kedélynek az a borongása, amely végigömlik képein, idegen a fajtánktól. Ez a vélekedés azonban nem áll meg, sőt igazságtalan, ha kisajátító célzattal történik. Mert igaz ugyan, hogy a magyar táj színes, meleg és eleven, vidám és derült, mint ahogy ez mindnyájunk repeső gyönyörűségére él Szinyei Merse Pál képeiben. De amikor nem az, amikor nem éri napsugár, akkor a Spányi szürke és párás képei állnak elő. Igaz az is, hogy a magyar alaptermészetnek — akár a franciának —

FOGYÓ HOLD

K. SPÁNYI BÉLA
FESTMÉNYE

fővonása a ruganyosság, a humor zamata, a világfelfogás józan és bizakodó egészsége. De ha nézzük a népdalt, ezt az évszázados örökséget amelyben ép a fajta hamisítatlan rétegének szíve lüktet: az élénk ritmusok és szilaj melódiák mellett meg fogjuk találni az elegia hangjait is. Habár ez azért nem puha és nőies szenvelgés. Nem oly gyöngéd és szelid, mint a germán, s nem oly mélyen és vég nélkül busongó, mint a szláv szentimentalizmus. Férfias bánat, azt mondhatnám, dacos melancholia.

Spányi Bélának ily ízű képei közkedveltek voltak a tárlatok látogatói előtt. Ő meglehetős hamar hozzájutott ahoz, amire nem egy festő hosszú időn át vár, s ha pedig elér: sokszor bizony engednie kell eszközeinek válogatottságából, törekvéseinek színvonalából. Spányi Béla népszerű festő volt. Siker és megértést jelentő visszhang kisérte. Aki azt vetné közbe, hogy e széleskörű hatáshoz vezető kulcs, képeinek motivumaiban rejlett: nem állít valótlant. Annak fejében azonban, hogy ezen az úton bőven volt része elismerésben s a közönség karjaiba fogadta: nem szikkadt el benne a művészi hajtóerő, s nem fizetett meggyőződésének félredobásával. Amire képes volt, azt megcsinálta, amit tudott, az benne van legjava munkáiban. Kétségtelen, hogy — inkább az utolsó tíz esztendőben — nem egy kép került ki műhelyéből már a fáradt modorosság jegyeivel, s vannak képei, amelyekről könnyű leolvasni, hogy szülőjük nem a művész szerencsés alkotó kedve, hanem valaminő — a festés hevétől független — kényszer. Ez azonban nála épúgy, mint másnál, nem lehet a megítélés döntő pontja. A java munkái azok, amelyek próbái tehetségének s viruló őrzői festőerejének. Ezeket pedig ízlésükre kényes műértők váltották magukhoz s a Szépművészeti Muzeum.

*

K. Spányi Béla 1852-ben (márcz. 19.) Budapesten született. Művészi tanulmányokkal három évet töltött Bécsben, majd Münchenbe s Párisba ment. Aránylag korán lett a régi, Andrássy-úti műcsarnok rendes kiállítója, s rövidesen észreveszik a művásárló körökben épúgy, mint a kitüntetéseket adó hivatalos oldalról.

Annak idején Szana Tamás méltatta behatóbban a fiatal és feltünt művészt. A magyar művészek e régóta és örökre csöndes krónikásának soraiból, amelyek több mint harminc évvel ezelőtt jelentek meg, ideiktatjuk az alábbiakat. Érdekes-

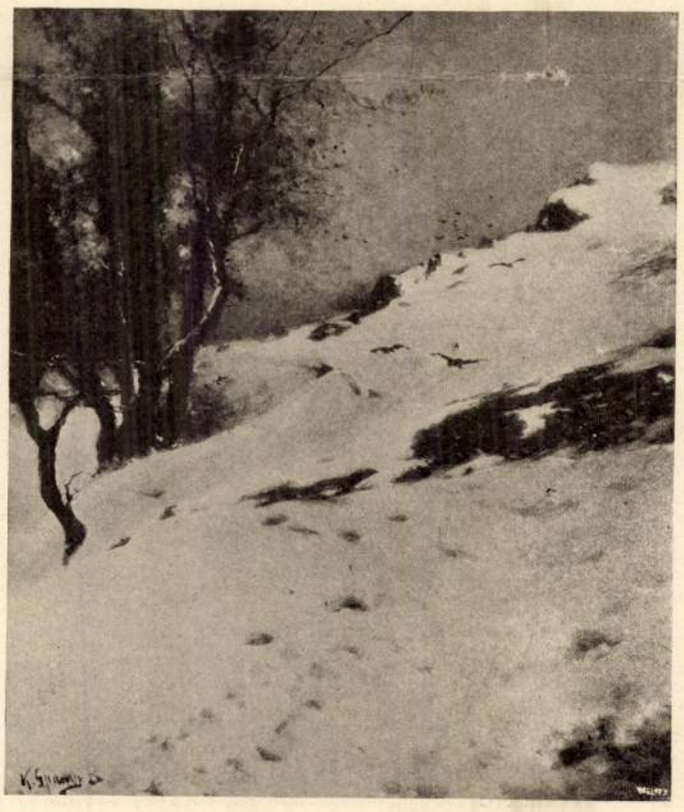
Spányi Béla

nek tartjuk őket, mert nemcsak a még fiatal Spányi Béla idősebb kortársa és bírálója beszél belőlük, hanem a művész személyes ismerőse:

«Spányi Béla, akinek nevét ma már az elsőrendű magyar tájképfestők közt emlegetik, csak pár év előtt is még nem tartozott a sors kegyeltjei közé. Egy zöldfa-utcai bérház szerényen butorozott szobájában (ateliernek még a legcsapongóbb képzelet se nevezhette volna), közelebb a Beranger által oly szépen megénekelt padlásszobákhoz, mint a fővárosi kényelem netovábbját képező földszinthez, az udvar egyik sarkában, négy szürkére festett falnak meglehetősen egyhangú keretében, kevés barát, de még kevesebb megrendelő által látogatva, tervezgette első képeit.

Gyakorta felkerestem a nagyratörő ambició és kedves tervezgetések e szerény bölcsőjét s egy-egy kisebb sikernek úgy örültem, mint maga a festő, ki akkor még — bocsásson meg nekem ez őszinte vallomásért — apró részletfizetésekre is örömest árúba bocsátotta apró képeit s nem egy író barátjának tette lehetővé, hogy dolgozó szobájában kétes értékű másolatok helyett eredeti képet akaszthasson.

Spányi Béla ebben az időben még úgyszólván csak első lépéseit tette meg a művészi pályán. Művei lépten-nyomon elárulták a kezdőt, ki nincsen tisztában tehetségének irányával s még a rajz nehézségeivel is minduntalan küzdeni kénytelen. De már ekkor is volt valami képeiben, ami mindnyájunkat érdeklődéssel, sőt bizakodással töltött el jövője iránt. Ez a valami a hangulat volt, amely még legkisebb vázlatain is visszatükröződött. Már ekkor nem festett anélkül, hogy tárgya kedélyét egészen át ne hatotta volna. Különös előszeretettel kereste fel az erdőt csöndes mélázásba ringató magányát, vagy az Alföld mocsarait, amelyeknek rejtélyes környezete a költészetnek annyi édes titkával van tele. Ilyen valami tárgya volt amaz első képének is, amelylyel — a Képzőművészeti Társulat egy kiállításán — először jelent meg a nyilvánosság előtt. A festmény tetszést aratott, s a társulat meg is vásárolta, hogy kisorsolja tagjai közt.

RÉSZLET
A HEGY TÖVÉBEN

K. SPÁNYI BÉLA
FESTMÉNYE

A győztes hadvezér nem lehetett boldogabb, mint aminő Spányi Béla volt diadalának első napjaiban. Négyszáz osztr. értékű forint (ennyit kapott érte) ekkortájt mégrendkívül sok pénz volt a fiatal képíró előtt. Mennyi vásznat, rámát, festéket s más egyéb kellékeket lehetett vásárolni ezen! Mily rengeteg kincs volt ez ahoz a tizenegy forinthoz képest, amelyet első festett tájképének kisorsolásával szerzett, hogy váci mesterének, egy Török nevű öreg piktornak, a tanórák árát megfizesse, vagy ahoz az állami segélyhez képest, amelyet 1870-ben kapott, hogy magát a bécsi festészeti akadémián kiképezhesse.

Mert Spányi Béla akkor már megjárta az osztrák fővárost és akadémiáját. A fiatal tájfestő azonban érezte, hogy művészetének fejlődésére nem lehet jó hatással a bécsi akadémia levegője. Eredetiségre törekvő tehetsége minden lépten-nyomon fellázadt az iskolai szabályok nyüge ellen s kezdte elhanyagolni az előadásokat.

Mintha valami sugta volna neki, hogy azok az eszményített tájképek,

a befejező 301. lapot lásd Lechner Ödön csomagjában vagy a Komplex példányban.

1. Laczikonyha. — 2. A vásár egy részlete (háttérben a Gajna csúcsa). vásár. — 6. A vásár széle. — 7. Havasi kürtösök hangversenye. — 8. elnevezett menháza. — 10. A Rotunda m

A GAJNAI LEÁNYVÁS

késett egy kicsit a reggeli takarítással. Az igazgató úr hét órakor még jéghideg, fűtetlen termeket talált; sőt a tanári szobában még az ablakok is tárva-nyitva voltak szellőztetésre.

Az eset kétségtelenül nagyon súlyos volt és Prezuha Péter teljes tudatában szörnyű mulasztásának, meg volt semmisülve. A szerencsétlen ember arczán világosan kirajzolódtak a rettenetes lelki kín és a bűntudat vonásai.

Szánalom volt látni a gyámoltalanságát.

A vihar elején tett ugyan rá egy-két bátortalan, félénk kísérletet, hogy valamit elmondjon a maga mentségére, az igazgató úr rikoltó tenorja azonban minden ilyen kísérletnek útját vágta.

Mert micsoda mentsége is lehetne Prezuha Péternek?

— Be voltak talán fűtve a tantermek hét órára?

— Nem.

— Vagy talán nem ő hagyta nyitva a tanári szoba ablakait?

— De igenis, hogy ő. Még pedig a szellőztetésnél.

— Na hát akkor mit lehet ezen mentegetni?

Hát hiszen a mi azt illeti, Prezuha Péter maga sem igen talált szegény feje valami sok mentséget erre a szörnyűségre. Az ő kétségbeesése teljes volt az igazgató úr haragja nélkül is. Mert soha-soha, tizennyolcz hosszú esztendő alatt meg nem történt vele ez a katasztrófa. Prezuha Péter maga volt az alázatos kötelességtudás megtestesülése. Még a gondolatától is megrémült volna a lázadó kötelességszegésnek.

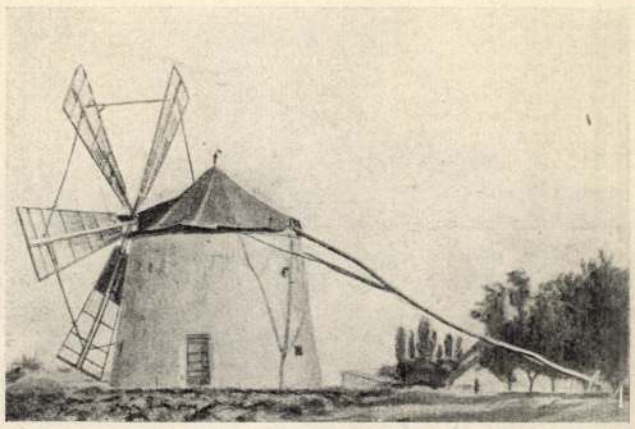
Pláne azóta, hogy a gyerekekre is keresni kellett!

Hiszen ma reggel is, hogy ez a szerencsétlenség megtörtént, valósággal elállt a lélegzete, mikor az órára nézett. Fél hétkor ébredt.

Kinzó lelkifurdalások közt indult el hazulról. Még a reggeli se kellett neki és egész úton azon imádkozott, hogy bárcsak ez egyszer nézné el neki a kötelességmulasztást és küldene édes hajnali álmot az igazgató úr szemére.

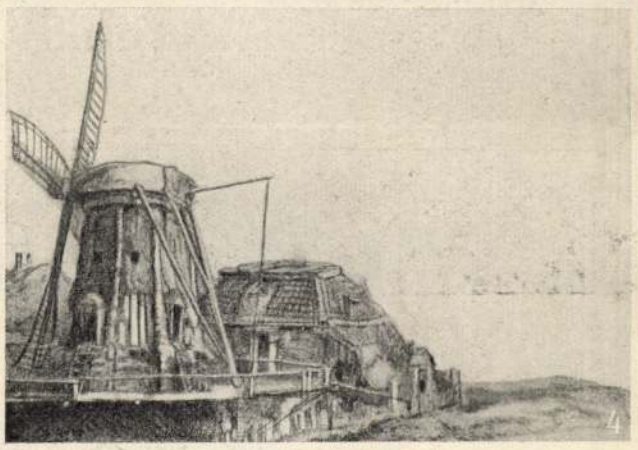
De nem küldött. Sőt inkább nagy veszedelmeket küldött a szegény Prezuha Péter fejére. Pedig hát ez egyszer igazán elnézhette volna a dolgot, mert Prezuha Péter beteg volt. Igazán beteg. Nem afféle dologkerülés kapatta el.

Egész éjszaka nem aludt, csak hánykolódott a fekhelyén és a párnák szinte izzottak alatta. A feje is fájt. Úgy zúgott valami benne, mint a távoli hullámverés. Reggel felé aztán, akarata ellen elnyomta az álom. Nem volt bűnös benne. Nem tehetett róla. Hiába küzdött ellene, az álom lebirta. Pedig fel is

1. Hatvitorlás szélmalom Kiskunfélegyházán. — 2. Szélmalom a Montmartre-n (1824). — 3. Tornyos szélmalom Baambrugban (Hollandia). — 4. Szélmalom. (Rembrandt rézkarcza.) — 5. Norderney. Napoleon-sáncz. — 6. «A malom.» (Rembrandt festménye.) — 7. Bakos szélmalom Weszp-ben (Hollandia). — 8. A dorozsmai szélmalom. — 9. A potsdami történeti szélmalom.

SZÉLMALMOK.

feledkezzünk meg, idézzük *Tölgyessy* Arthur «Halasi szélmalmát» és «Hajnali szürkületét.»

A szélmalmok hazájától, Hollandiától sem választható el a szélmalom alakja. *Edmondo de Amicis* ime így jellemzi a «Holland tájat»:

«Csupán a part mentében füstölög
Egy házikó a nyárfasor között
S egy óriás malom forog zokogva
És a határtalan mezőn olyan
Gondolkozóan, búsan, álmosan
Bukik le, föl a hófehér vitorla.

(Kosztolányi Dezső fordítása.)

Mai ismereteink szerint a messze Keleten, Khinában épült az első szélmalom. Innen az iráni fennsikra jutott, a hol Ibn Haukal arab iró ir róla elsőül Kr. u. a IX-ik században, megemlítve, hogy Szedsésztanban sokat látott. Keresztes vitézek hozzák 1040-ben Franciaországba, a honnan eljut Angliába, Spanyolországba, Velenczébe, Normandiából Flandrián át Németalföldre és Németországba.

Ez az alak azonban nem a nálunk ma álló *tornyos*, hanem az ú. n. *bakos typus*, a melynek fából épült malomháza szorosan összefügg a vitorlákat tartó tetővel és az egész egy bak körül forgatható, hogy a szélirány változását követhesse. E változó alakú typus egyik legpoetikusabb alakját mutatja weesp-i képünk.

Hollandiában nevezetes változáson ment át a szélmalom, a mennyiben malomházát kőből, szilárdra építették, tetejét pedig a vitorlákkal külön helyezték rá a malomházra, hogy szélirány változás esetén csak az utóbbit kelljen forgatni. Ez a nagyfontosságú praktikus módosítás a XVI. század derekán történt; ez az ú. n. *tornyos* typus terjedt el nálunk is. A hollandiai szélmalmok számáról *Forster* George 1790-ben azt irja, hogy csak magában Rotterdamban és környékén kétezret számolt össze; néhai *Széchenyi* Lajosné grófné szül. Wurmbrand Francziska grófnő pedig 1837 szept. 22-én irja: «Óriási, hogy mennyi itt a szélmalom; 25-öt is olvastam egyszerre», a mint ezt kérésemre gróf *Széchenyi* Viktor, fejérmegyei főispán úr szives volt közölni.

Hozzánk Hollandiából került a szélmalom, nyelvtörténeti adatok szerint a XVI. század derekán és pedig először a bakos, majd később a tornyos typus. Németországban inkább a régi bakos alak van elterjedve. A potsdami tornyos szélmalomhoz fűződő történeti anekdota szerint ez a sans-soucci porosz paraszt tulajdonát tevő szélmalom Nagy Frigyes kastélyának tőszomszédságában állott. Nagy Frigyes a malmot telkestül meg akarta venni, hogy lerombolhassa, mert kalimpálása zavarta. De a szélmolnár nem akart megválni malmától és mikor Nagy Frigyes hosszas pörpatvar után erőszakhoz akart nyúlni, a molnár porosz önérzettel vágta oda: «Es giebt noch Richter in Preussen.» És ez a «historische Windmühle» — ma is áll, jeléül annak, hogy az a sokat emlegetett porosz önérzet nem egészen alaptalan.

Nálunk napjainkban a közismert négyvitorlás tornyos szélmalmon kívül *hatvitorlás* van Kunszentmiklóson és Kiskunfélegyházán, *bástyás* vagy *tornáczos* pedig Turkevén és a somogymegyei Felsősegesden. Szerkezete szerint van *papucsos*, *felülhajtós* és *alulhajtós*; mesterszavaink száma közel ötszáz.

A czéhrendszer virágkorában a szélmolnárok is czéhben egyesültek; ismerünk is ilyet Kecskemétről.

A czéhek kora letünt; lehanyatlott — sok egyébbel együtt a szélmolnárság is. A gőz, meg a benzinmótor gyorsabb és állandóbb a szélnél; az erejét hasznosító malom hovatovább feledésbe megy.

De minden egyéb, primitiven becsületes népies elem is pusztul. Már csak *Herman* Ottó irásaiból tudjuk, hogy a Hortobágy pásztoremberének órája a csillagok járása, ébresztője a kocsiderékban kassal leborított kakas volt, mert napjainkban számadó is, bojtár is kronometert hord zsebében. És Debreczen jóvoltából közelebbről már rendes automobiljárat visz át a pusztán.

Megérjük még, hogy Kalotaszeg csodaszép varrottasát is kiszorítja az olcsó, gyári bécsi rongy. A népies elem lehanyatlásával a poesis utolsó maradványa is elpusztul, ezzel pedig együttjár a nemzetközi egyformaság terjedése és nemzeti mivoltunk elhomályosulása.

Lambrecht Kálmán.

NERO.

Elbeszélés. Irta Garvay Andor.

Prezuha Péter ott állt sápadtan a nagy iróasztal előtt, kezében a törlőrongyokkal meg a porolópálczával és némán hallgatta azokat a kemény szavakat, a melyeket az igazgató úr szigorú hangja a fejére zudított.

Prezuha Péter ugyanis iskolaszolga volt a liliom-utczai gimnáziumban és a nagy vihar azért szakadt a nyakába, mert valahogyan meg-

majd az elhagyottabb pontokra vissza vonulni, (de meddig lesznek azok is elhagyottak?) a mire egyébiránt az előretörő kultura úgyis szorítja őt az által, hogy elrontja a régi otthont, megritkítja a nagy sűrűségeket, kiirtja az erdőket, zajossá teszi a ma még csöndes, vad területeket.

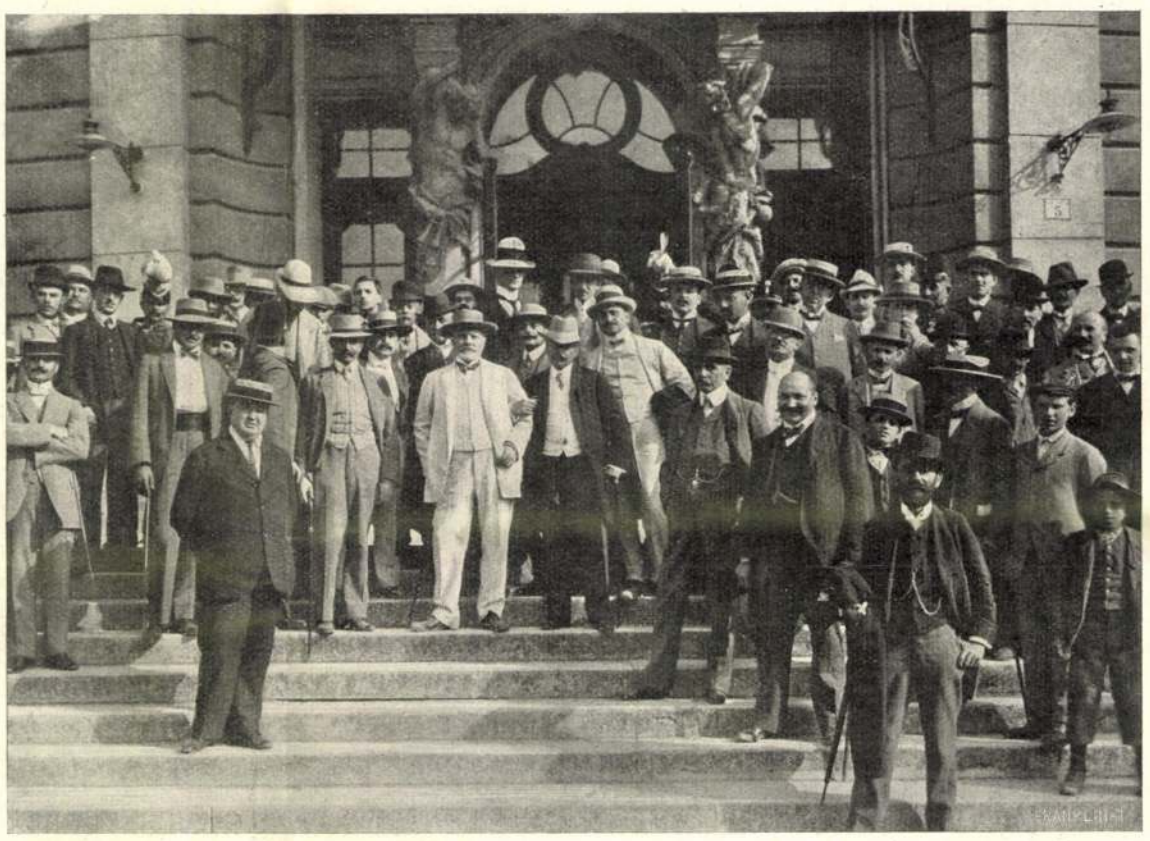
Mindez a legreálisabb logikai sorrend, a melyet már előre is hitelesítenek az európai «ante akták». Avagy nem volt-e még egy pár száz évvel ezelőtt nekünk magyaroknak is bölényünk? S ma már csak az orosz Lithvánia őserdeiben van valamennyi, de az is egyre pusztul és fogy, mert a degenerálódás halálos betegsége kikezdte a fajtáját.

Európa legtöbb államában ma már a róka a legnagyobb ragadozó állat; Angliában, Franczia országban, Németországban, Hollandiában, Belgiumban és Olaszországban régóta nincsen sem medve, sem farkas; Oroszországon kívül a balkáni hegyekbe, meg a magyar Kárpátokba kell érte jönnie akár a vadásznak, akár a természetbúvárnak. Minálunk a Bakony roppant területén már harminczöt éve, hogy nem láttak farkast, épigy Hont- és Nógrádmegyékben sem, pedig milyen szép erdőségeik vannak. De az már mind kultiváltabb, semhogy a nagy csöndet és magányt szerető farkas azt elviselhetné. Ám, ha akarná, sem viselhetné el sokáig, hisz csak egyszer kellene valahol mutatkoznia, száz puskacső lesné attól fogva mindvégig, bizonyos haláláig.

A kultura részint elűzi, részint kiirtja a vadállatot, még azt is, a melyet pedig a nagyúri passzió egyelőre megment és dédelget. Lám, Magyarországot olyan idegen országok milliomosai keresik mai napság a hiressé vált vadászatai s vadállománya miatt, a hol azok a milliomosok már semmit sem élvezhetnek a nagy vad vadászatából. Nem természetes-e, nem bizonyos-e, hogy előbb-utóbb épigy kiirtja a mi vadunkat is a mi eljövendő nagyobb kulturánk?

Már elindultunk ezen az úton. Lápjaink, mocsaraink, jobbára lecsapolvák, a nád és a káka helyén búza, meg óriás szárú tengeri terem. De a vizi vad s a mocsár szárnyas lakói elhúzódtak. Van ugyan még belőlök helyenként, sőt néhol talán még igen jó vadászat is eshetik rájok, de a régi Eldorádónak örökre vége, és a vizi vadászatnak Magyarországon már bealkonyodott. A kultura évről-évre jobban elveszi az alkalmait s lehetőségeit.

De nemcsak a szó szoros értelmében vett vizi vaddal leszünk hovatovább szegényebbek, hanem igen sok kedves kis szárnyassal is, a melyeknek a hazájok szintén a nádas, a sásas és a mocsárvidék volt. Eltűnnek innen a nádirigók, a nádiposzáták, a nádisármányok, a kékbegyek, a sitkák, sok-sok érdekes kis szárnyas nép, a melynek itt már hazája nem lehet.

A SZINHÁZ ELŐTT.

Pusztáinkat betanyásítja a kultura, s a régi sík rónákat sok helyen fasorok szegik. Mindez elriasztója a magyar struczmadárnak, a nagy túzoknak, a mely a zárt és határolt helyeken nem bir még megpihenni sem, nemhogy ott költene. Tanyának, embernek közelségét nem állja, s a kultura elől szökik, nem is szólva arról, hogy a fegyelmezetlen «kultur-ember» ott kint a tanyákon úgyis azon kezdi, hogy kilesi, hol költ még az utolsó pár vadrucza, vadliba és túzok, hogy elszedje a tojásait s szétdúlja a fészkét.

Az erdők szárnyas lakóit is ez a sors éri utól előbb-utóbb. A holló csak vén magas fákon költ, a kék galamb csak vén fák odvában, jó magasan. De hovatovább ritkulnak az ilyen igazi vén fák, kivált a tölgyesek; régi lakóik tehát elhúzódnak valamerre, a hol talán még akad nekik való fészkelőhely.

Éneklőmadaraink közül sok van, a melyik beéri a ligettel, a kerttel, de csak ha vannak benne fészkelésre alkalmas sűrű fák és bokrok. Pedig a kultura a ritkalombú gyümölcsfákra rendezkedik be inkább, a melyeken bizony fészket ritkán látni.

Régente a legtöbb háznak megvolt a maga fecskefészke, még a városokban is. Ma ugyan ki tűrné az ezzel járó tisztátalanságot? Feltünően fogy is a házi fecske s évről-évre sokkal kevesebb van.

Az idén tavaszszal egy vidéki barátom házának az eresze alatt a fecskefészekben egy szürke légykapó (muscicapa grisola) költött, — példátlan kisérlete az asszimilácziónak, — de hát nem minden madár szürke légykapó ám, s a finnyásabbja a nem neki való helyről egyszerűen örökre eltűnik. A rigófélék közül például csak a feketerigó birja el az ember nagy közelségét, még az énekes rigó sem marad kertekben, erdő kell neki; hát még a «húros», meg a fenyvesmadár. A sárgarigó (tulajdonképen varjuféle) is csak *ellátogat* a gyümölcsösbe, de költeni ott szeret, a hol nagy magas fákon bújhat el az ember szeme elől. S a magas fák száma épen a kertek táján nem igen szaporodik. A kultura hovatovább mind kevesebbet hagy meg a nagy fákból.

A ragadozó madár örökös üldözésben lévén, amúgy is fogy, de azok közül is nem csak egy fajtát távolit el a kultura azzal, hogy lehetetlenné teszi a fészkelését. A réti héjják (circus) mindnyájan a nádasoknak s a zsombikosoknak a lakói, nagyon keservesen próbálkoznak máshol a fészekrakással, vagy nem is próbálkoznak.

A LOVASSÁGI LAKTANYA UDVARÁN.

A TEMETŐBEN.

A MINISZTERELNÖK LÁTOGATÁSA KECSKEMÉTEN A FÖLDRENGÉS UTÁN. — Balogh Rudolf fölvételei.

Még a legnépszerűbb nyúlnak is könnyen és sokféleképen válik átkává a túlságos kultura. A hol gipszszel trágyáznak, ott a szegény tapsifüles a gipszes takarmánytól hamar felfordul, mit törődik azzal a kultur-ember, a ki más hasznát látja az ő új tudományának a gazdálkodás terén, mint a mennyit a nyúlpecsenye jelent.

A kultur-ember odáig ment az ő nézetváltoztatásában, hogy az egérirtásai révén szent állatnak tartja nyáron és őszszel a rókát is, de télen agyonlövi, vagy megmérgezi. (Sztrichnin és cziankáli neki! Az előbbit alig viszi néhány lépésnyire, az utóbbitól menten kiadja ravasz lelkét.)

A vadászható vad így folyvást fogyni fog, de a vadászszenvedély aligha csökken; sőt a vadászok száma valószínüleg nő. Odajutunk, a hova máris eljutott Olaszország, a hol fülemülére meg pacsirtára vadászik a talián nimród s büszkén lógat a tarisznyáján két-három ilyen szegény kis szárnyast, mint egy napi vadászatának az eredményét.

Talán lesz egy s más védelmi intézkedés némelyik hasznosnak, vagy legalább is kellemesnek tartott állatra, főképen madárra, de a körülmények, meg az emberi közöny, sőt roszaság, majd gondoskodnak róla, hogy az irott betűnek ne legyen sokkal több érvénye, mint van mai napság. Hisz orvvadász és lelketlen fészekrabló-népség mindig lesz, de a ki kellő szigorral büntesse ezt a fajtát, olyan törvényes közeg sohasem lesz, a minthogy eddig sem volt.

A madár amúgy is «vogelfrei».

Hol vannak ma az éjszaki tenger partvidékeinek az alka-tömegei? Hol vannak a hires dunna-ludak? Még a kései védelem sem használhat már nekik, annyira elpusztultak.

De hol vannak a nagy fóka-telepek s a rozmárnyájak? A régi szám talán ezredrészére apadt s ez is ki tudja meddig szerepel még a gyérülő ritkaságok között. A tengerek óriása, a bálna, maholnap teljes tilalomra szorul, a czethalász-hajók bevonulhatnak hosszú — vagy örökös — szabadságra, a kikötőikbe.

A kultura nyomán jutottunk idáig, attól kezdve, a mikor a kultura még csecsemő-korát élte, mind a mai napig, a mikor a kultura már duzzadó erejű hódító, a ki az útjában mindenen keresztül gázol, a mit akadályának vél.

Lehet, sőt valószinű, hogy a finomodó, eszmélő, sok mindent új szempontokból néző, látó és megértő kultura *akar* majd törődni a kiveszendő állatvilággal is, — ha másképen nem, hát legalább a Föld múltjának a szemléltethetése végett, — de a valóságos állatvédelemnek épen a kultura fel nem tartható terjedése lesz a legnagyobb akadálya. A tengerek hajókolosszusainak pörgő-forgó csavarjai megszámlálhatatlan tengeri állatot pusztítanak el, csak úgy mellékesen, hát még a torpedóróbbanások minő gyilkos munkát végeznek e részben ott is, a hol az ember erre még csak nem is gondolt. Minden azt bizonyítja, hogy az állatvilág tömegeinek apadnia, fogynia, pusztulnia kell a kultura «áldásai» miatt, a melyeknek a nevében — mit szépítsük? — barbár irtás folyik az egész vonalon. Enyhítő körülmény: részben az embernek mindenekfölé helyezett érdeke, részben a szándéktalanság, mint a hogy a repülőgépek berregő szárnyának az örvénysodrása is igazán gonosz indulat nélkül öli meg az elkapott, magához rántott madarat, s a távirósodrony sem tehet arról, ha az éjjel vonúló vándormadarak százai ütik agyon magokat, a mikor hozzácsapódnak gyors röpülésök közben. De még abban is ártatlan a táviró, ha a megindult áram leüti a sodronyon pihenő apró madarakat.

Így fest az állatvilág sorsa a jövő idők előre sejtett kaleidoskopjában, s ha ez a jövendő nem is a holnapi nap, de minden múló nappal kérlelhetetlenül közeledünk hozzá.

Ki tudja, nem kerül-e sor egykoron még a mai háziállatok dédelgetett fajtáira is? A lónak a szerepe máris rohamosan kisebbre szorul, mi marad belőle száz év múlva? A mikor bizonyára minden gazdasági munkát gép végez majd és alkalmasint a levegő is végleg meghódol a kultur-ember röpülőgépe előtt. S legbecsesebb haziállatunkra, a szarvasmarhára, a tehénre, mily sors vár? Legelőjét máris úgy elfoglalja a kenyértermelőkultura, hogy mind kevesebb terület juthat takarmánytermelésre. Végül talán a tehenünk is «konzervekre» szorul s szárított halat eszik, mint a mai norvég tehén. A tej így a legnagyobb fényűzési czikké válik, tehát már nem lesz az, a mi ma. Pedig vajjon mi történik ma is a nagy világvárosokban? Az, hogy tejet csak a kivételesek fogyaszthatnak, mert a milliók számára úgy sincs már elég tej. London *tea*-fogyasztó népsége közt százezrek vannak, a kik az anyjok tején kívül más tejet egyáltalában nem ismernek. De ha ennyire nélkülözhető ez a mai legbecsesebb táplálékunk, nem válhatik-e egykoron nélkülözhetővé maga a tehén is?

A hústáplálék jövője sem igér sokat a majdan megsokasodó embertömegek számára. Meg lehet állapítani, hogy már ma is kevesebb húst bir produkálni az állattenyésztés, mint a mennyire nagy átlagban okvetetlenül szükség volna. De mi lesz később, a mikor a természet átalakítása során a kultura mind kevesebb életfeltételt enged az állatnak? Mert hogy az emberi kulturával s az ember szaporodásával épen fordított arányban áll az állattenyésztés *mennyisége*, az majd ki fog sülni ott is, a hol ma még tán senki sem gondol erre. A *milyenség* tekintetében óriási eredményekkel dicsekedhetünk. De a gulyáink eltüntek s még birkanyájaink is alig vannak, hol is legyenek, mikor minden legelőt feltörnek már s búzát vetnek belé? Az arány tehát a sokasodó és az igényeiben mind követelőbb kultur-ember, meg a hústáplálékra alkalmas állatok száma közt csak roszabbodhatik.

S ha egyszer valamikor csakugyan dühöngeni talál a világbéke és az előrehaladt kultura komolyan gátat vet a járványok nagy pusztításainak, a mikor tehát a legtöbb megszületett csecsemőből felnőtt ember válik, a ki alkalmas a tovább szaporításra, annyi lesz az ember a földön, hogy az állat számára igazán nem marad hely rajta. Nagytömegű állat számára semmi esetre sem. (Mi lesz akkor a húsnak az ára?!) Nem tolakszik-e fel a gondolat jogosan, hogy a vége valami nagy és általános vegetarianizmus lesz?

Ma is annyi már a húsról önkényt lemondók száma, (igaz, hogy sokan orvosi rendeletre ilyen «abstinensek»), hogy a kulturának legnagyobb feladatai közé tartozik a minél kiadósabb növénytermelés, a mely téren csudákat várhatnak az utánunk következő generációk.

Az volna csak az igazi demokratikus egyenlőség, a melyet az egyforma táplálkozás mindenek megelégedésére bizonyítana és biztosítana. Pedig ezt a növényi táplálkozás korszakaiban sokkalta könnyebben lehet majd elérni, mint a mai hús-korszakban, a mikor az emberek az egymás gyomrára a legirigyebbek.

A vegetáriánus ember talán máskülönben is jobb, szelidebb lenne, mint a hogy nagy átlagban növényevő állatok is békesebb hajlandóságuak a húsevőknél.

Ekkor azután megint az immár agyon kultivált természet próbálhatna felülkerekedni az ő örök törvényeivel, a melyek alapján alakíthatná, gyúrhatná az új embert vitássá, csöndesebbé, megnyugvóbbá, paradicsomibbá.

A mi ugyan lehetne szebb is, jobb is, az új felfogás szerint, mindaddig, a mig újra vitássá nem válnék valahogyan, hogy vajjon nem az volt-e még is az igazán szebb és jobb, a mikor az ember küzdve küzdött és hős tudott lenni a Természettel vivott harczaiban?!

EGY PUSZTULÓ ALKOTMÁNY.

Minden téren gyors a haladás, minden óra új felfedezést hoz s a régit, megszokottat, sutba dobja. Különösen áll ez az iparra, a hol a kézi erőt kiszorította az állati, majd a gőz, ezt meg a villany. Mindazok a gépek, a melyek, régi csillagzat alatt születve, nem birják a versenyt — többnyire a jóság és szolidság rovására a gyorsaságban — idestova már csak a múzeumokban lesznek láthatók. Egyetlen kivétel ez alól talán csak a koppantó, a melynek erős vára az Isten háza, mert a templom nem lehet el gyertya nélkül, ezt meg az egyházfi oltogatja — koppantó nélkül bizony bajosan.

A rohanva pusztuló gépek, szerszámok és épületek között első helyen áll egy monumentális építmény: az Alföldünk poeziséhez szorosan kapcsolódó *szélmalom*. Alig félszázada még százával kalimpáltak Alföldszerte, Petőfiből e sorokat fakasztva:

> Szanaszét a város végén szélmalmok
> Széles vitorlákkal,
> Úgy szeretek állni
> A szélmalmok előtt!
> Elnézem ezeket,
> A mint vitorlájuk hányja, egyre hányja
> A czigánykereket.

Kiskunfélegyháza nemes városára vonatkoznak e sorok, a hol abban az időben — 1848-ban — 62 szélmalom állott; számuk ma már 19-re olvadt.

Szegeden még a millennium évében 91 szélmalom forgott: tíz év alatt egyharmada elpusztult. Pedig mennyi poezis is van benne! Az Alföldet el sem tudjuk gémeskút és szélmalom nélkül képzelni. Csöndes időben mozdulatlanul, égnek emelt karokkal áll a messze határon feltünő hatalmas építmény. De ha aztán megindulnak a szelek, különösen a bőjtiek, vígan forog egyre-másra, sokszor naphoszszat hányja a czigánykereket, életet vive a csöndes rónaságra.

Ingyen munkaerővel nagy munkát végez ilyenkor. Szaporán őrli a búzát, kukoriczát, rozsot finom lisztlánggá vagy durva darává, korpává. Néhol selyemszitát is forgat a nagykerék, de a *szélmolnárok* bevallása szerint némasszonyék jobban szeretik a maguk szitálta lisztet. Szeles időben recseg, zúg az egész alkotmány, ég a munka és bőven van mit fölönteni a garatra: jó, de meg gonosz értelmében véve is. Ha pedig beáll a szélcsend, megindul a malom alján a szóbeszéd, a «mónár» egyéb munka után lát, olykor még szerelmeskedésre is adja magát, a mint ezt *Pap* Zoltán szövegére *Dankó* Pista oly gyönyörűen húzta:

> Nem fúj a szél, nem forog a dorozsmai szélmalom,
> Malom alatt esküdtél volt hűséget kis angyalom
> Hűtlen lettél, mással éled világod, [megállott.
> Akkor csókolt meg a molnár, hogy a malom

Átment a szélmalom sokszorosan és minden viszonylatban a köztudatba is. A gyors észjárású emberre azt mondják: «szélmalommal vetekedik az esze.» «Szélmalomharczot vív» az, a ki — Don Quihote epigonjaként — aránytalanul kis fába vágja a fejszéjét.

A XVI-ik század óta Németalföldön, Németés Franciaországban divatozik a «molenbeker»-műhlenbecher (malomkehely) játék, melynek fordított kehelyalakú alapzatán miniatür szélmalom áll. Ennek benyuló kürtjébe fujva, forgásnak indulnak a vitorlák. A játékban az a nyertes, a kinek egyszeri befuvása után a vitorlák a legtöbb fordulatot végezték; nyereménye pedig a most már egyenesre állított kehely tartalma.

De átment a szélmalom a művészetbe is, főleg ott, a hol ezerszámra volt és van ma is: Hollandiában, a mely a szó szoros értelmében a szélmalomnak köszönheti fönnmaradását. A mindenütt és minduntalan előtörő föld árját ugyanis ezzel szivattyúzták fel és vezették a csatornákba. Érthető tehát, hogy a holland iskola tájképein szinte elmaradhatatlan. Ott áll *Rembrandt* hires «Malom» képén, a melyért *Lansdowne* lordnak az elmult hetekben két és fél millió koronát fizettek. De ott van *Rembrandt* más képein is, úgy, mint tanítványai legtöbbjén.

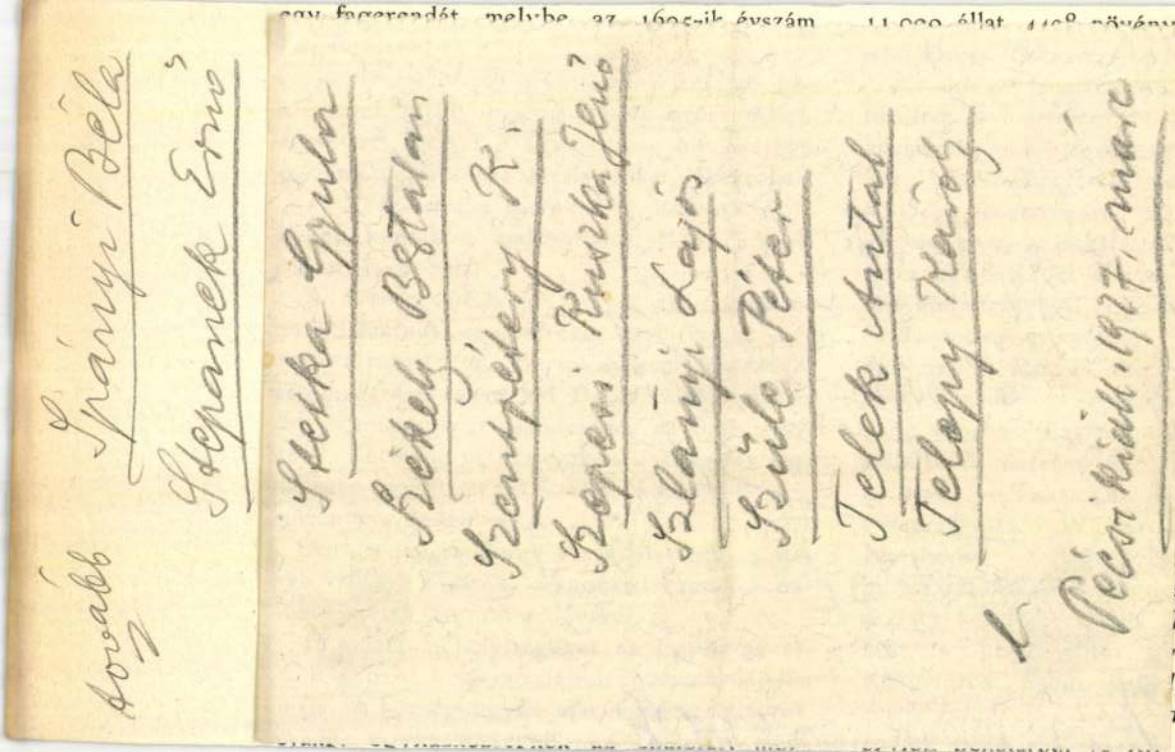
A Szent-György czéh egyik tavalyi aukcióján láttuk *Haité* George «Dordrechti szélmalom» képét, a mely az 1899. évi velenczei nemzetközi tárlatnak egyik gyöngye volt.

Magyar művészeink közül a legnagyobb szeretettel *Edvi Illés* Aladár karolta fel a szélmalmot; az 1910. évi tavaszi tárlaton egész sorozatot mutatott be. Emlékezzünk meg Mikes Kelemen leveleinek díszkiadásához készült remek rajzairól is, a melyeket a mi szentföldünkön, Rodostóban vetett papirra. *Spányi* Béla első tárlati szereplése «Szélmalom Szolnok mellett» czímű képe volt, melynek sajátkezüleg kőre vésett reproduckziója a «Vasárnapi Ujság» 1874. évi kötetének 84. oldalán jelent meg. És hogy a leghangulatosabbak egyikéről se

MDK

Spányi Béla

Magyar művészek Oroszországban. Műcsarnok, 1899. 26.sz. 4o5 l.

sch tárgyak vételére ne költsék pén-
t is megemlítem, hogy indítványomra
gkutató szakosztály a Pilisi hegyen
ény- (Klapec) és Leánybarlangokból
dékből álló különböző korú cserép-
nyt ajándékozott, melyet vagy hat-
nkával szedtem össze időrendi és
sorba. Ez azonban csak akkor kerül-
tásra, ha a múzeum nagyobb helyi-
ett rendelkezik. A pünkösdi ünnepek-
marótról az Elephas primigenius egy
t, a csolnoki löszből pedig az Equus
fossilis L. és gímszarvas csontjait
meg az esztergomi gyüjtemény

elügyelőség a múzeum berendezésére
itására 1914-ben 800 K rendkívüli
dományozott.

eum személyzete. Igazgató: *dr. Molnár*
ögmn. igazgató. — Őr: *Sinka Ferencz*
osi közgyám, polgármesteri előadó.
LKA. A *Felkai Tátra-Múzeumegy-*
lése az 1915. évben igen szerény

ma jóval nagyobb volt, mert június hóban igen sok tanuló fordult meg a múzeumban tanárjaik vezetése alatt, az őszi hónapok idejében pedig az ott állomáson lévő idegen katonák tömegesen látogatták azt.

A múzeum helységeiben és gyüjteményeinek elrendezésében kevés változás történt. Adriányi Lászlótól és nejétől, szül. Scholtz Elza úrnőtől ajándékba kaptak egy nagy díszes üvegszekrényt s így lehetővé vált, hogy a porczellánedényeket egészen elválaszthatták a fayence- és üvegtárgyaktól, melyek eddig zsufolásig egy szekrényben voltak elhelyezve. Az alkoholos preparátumok közül sok hüllő, kétéltű és hal igen czélszerűtlen, rosszúl záró üvegekben van elhelyezve, miért is minden évben nagyobb mérvű feltöltést igényelnek. Szándékuk volt ezeket az ősz folyamán új üvegdugós edényekbe áthelyezni, de a megrendelt üvegek nagyon későn érkeztek meg s így ezt a munkát kénytelenek voltak a jövő évre halasztani.

Az állami segély elmaradása miatt a mú-

Spányi Béla festőművész (1852–1914).
Egyetlen életmű: a bodajki Kálvária-hegy. Spányi Béla festménye.

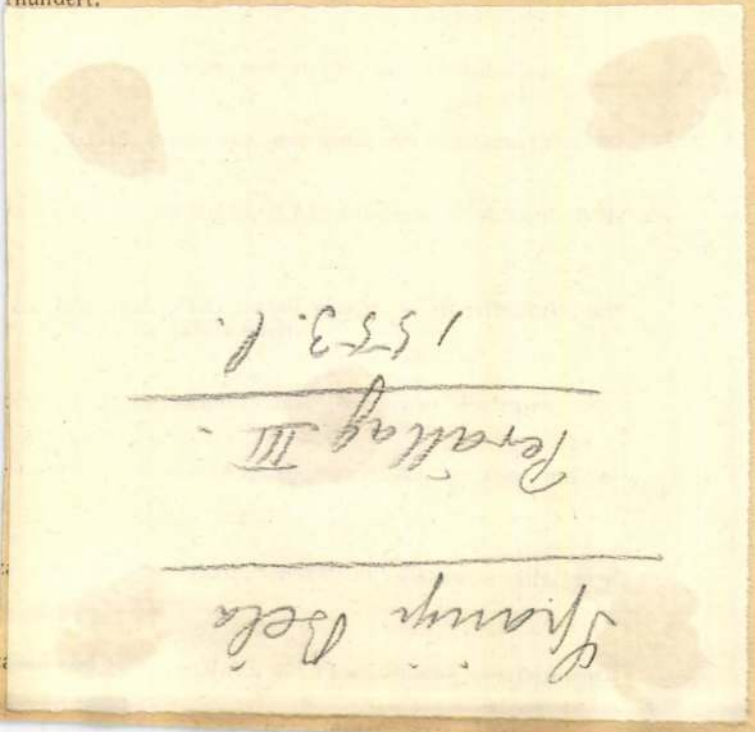
Spányi Béla: A bodajki Kálvária-hegy, olaj, vászon, 85 × 93 cm, 1880-as évek (fotó Mester Tibor)

Művészet, 1988. aug., 63. old.

szár. Tölcséres kelyhén koronás kartusban fiait etető Peli-
POKAL, Glas, mit eingeschnittenem Dekor. Runder Fuss,
eutsch, Mitte XVIII. Jahrh. *(Illusztrálva XX. táblán)*

. XVIII. század vége. — HENKELGLAS, mit Monogramm
rhundert.

1202. **Pohár,**

üveg, aranyyal festett címerrel. Felsőbükki Nagy Pá
schnittenem, vergoldetem Wappen. Losonc, 1859.

1203. **Palack,**

fúvott üveg, lapított, bordás testtel. XVII. sz. — F
XVII. Jahrhundert.

1204. **Palack,**

üveg, köszörült, aranyozott díszítéssel ; koszorúban
mit eingeschnittenem, vergoldetem Dekor. Ende

1205. **Palack,**

köszörült üveg, arany sávokkal és címerrel. XVIII.
üvegkészletéből. Sérült. — FLASCHE, Glas, geschli

1206. **Patikaedény,**

opálüveg, arannyal festett címkével. XVIII. század
Ende XVIII. Jahrhundert.

1207. **Patikapalack,**

üveg, négyoldalas, arany címkével. XIX. század
mit Goldschild. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

1208. **Palack,**

üveg, köszörült díszítéssel : stilizált virágok és 1842
und Jahreszahl 1842.

1209. **Palack,**

fúvott üveg, gerezdes gömbös testtel. XVIII. száza
Körper. XVIII. Jahrhundert.

1210. **Palack,**

üveg, köszörült díszítéssel : asztaloscéh jelvénye, 1
Dekor : Zunftabzeichen und Jahreszahl 1857.

1211. **Patikapalack,**

üveg, arannyal festett címkével. XIX. század köz
Mitte XIX. Jahrhundert.

Spányi Béla festő

ÁNLÓ • TÚRÁK

A hónap műtárgya a Galériában

Augusztusban látható a Nemzeti Galériában a századforduló körüli évtizedek realisztikus tájképfestészete egyik legjelesebb képviselőjének, Spányi Bélának A bodajki Kálváriahegy című, az 1880-as évekből származó kitűnő képe, amely egyébként kiállításokon csak a századforduló éveitől szerepelt. A mű maga jelzi: alkotóját itt kizárólag a tájképi jelenség, az abban rejlő izgalmas komponálási feladat és festői lehetőség együtt ható megoldása érdekelte.

Népszabadság, 1988. júl. 29.

HÍREK

ÜDVÖZLŐ TÁVIRAT. A Perui Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából Straub F. Brunó, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Alan García Pérez államfőt.

BARRY O. JONES ausztrál tudományügyi miniszter július 27—28-án látogatást tett hazánkban. Megbeszélést folytatott Tétényi Pállal, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével és találkozott Bényi József külügyminiszter-helyettessel. A tárgyalásokon áttekintették a magyar—ausztrál tudományos-műszaki kapcsolatok helyzetét, megvitatták a fejlesztés lehetőségeit.

SZEGED ÉS PARMA testvérvárosok. Tegnap Szegeden a városi tanács székházában Papp Gyula, a városi tanács elnöke és Lauro Grossi, Parma polgármestere kicserélte a magyar és az olasz város testvérvárosi szerződését. Lauro Grossi sajtótájékoztatón elmondotta, hogy a jövőben egyebek között rendszeres cserelátogatásokat szerveznek szegedi és parmai gyermekcsoportok között, s kölcsönös képzőművészeti kiállításokat terveznek.

FAZEKAS LÁSZI
lista Hazáért Érdem
tettje, aki 1929-től
tagja, nyolcvanéves
hunyt. Hamvasztás
tatása augusztus 2-
után három órakor
városi urnatemetőb
MSZMP Eger Váro

GÁLFFY MÓZESNEK
egyetem Budapesten
galmazott tanárának
előtti búcsúztatása a
csütörtökön 12 órakor
réti temetőben.

ÉLENJÁRÓ DANDÁ
tették ki a Szombat
sozó 37. Budapesti Fo
dárt. A tegnapi ünn
vasták a honvédelmi
rancsát, majd Pacse
bornagy, honvédelm
lyettes, a Magyar Né
zérkari főnöke átadt
és a vele járó zászló
rancsnokának.

147. **K. SPÁNYI BÉLA**
(Pest, 1852 – Budapest, 1914)
Mocsaras táj gólyával
Olaj, vászon 24.5x34. Jelezve lent balra:
K. Spányi B. 30.000,-

148. ---,
Tájkép
Vegyes technika 19x33. Jelezve lent jobbra:
K. Spányi B. 12.000,-

85. Müvészei Képaukció. Bp., 1991. augusztus
BÁV

117. K. SPÁNYI BÉLA
Született Budapesten 1852-ben, – meghalt ugyanott 1914-ben. – Est. – Tulajdonosa: Török Kálmán, prépost-kanonok úr.

118. K. SPÁNYI BÉLA
Naplemente. – Tulajdonosa: az Egri Kaszinó.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszino által...Egerben, magántulajdonban lévo műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990)

Spányi Béla festő

1883

498. nov. 27. Spányi Béla „Szeptemberi reggel" című festménye megvétetett a n. múzeum számára. Szerz. 185.

M. Ért. 1991. 1-2.

'5

M.D.K.

Spányi Béla

"Ujabb tájképeit" emliti meg Lázár Béla:
"Tavaszi tárlat" c. kritikájában a kiállitáson
szereplő müvek között.

"Gólyáról készült pompás rajzát dicséri fenti
beszámoló.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Munkácsy a müvészekkel" cimmel ir Telepy Károly a müvész bpesti látógatásáról, amikor vendégül látta az itteni müvészeket, akik Munkácsyné számára egy nagy méretü legyezőt készitettek, amelyre minden müvész saját torzképét festette. Közöttük szerepel a müvész is.

Magyar Salon, Bp. 1884. nov. 1. II. kötet. 115-119. lap

M.D.K.

Spányi

"Erdei ut" c. festménye szerepel "A Képzőművészeti Társulat kiállitásá"-n, melyről ezzel a cimmel ir Istvánffy Gyula festőművész, kritikájában kiemelve a müvész képét. "Nap ellen festett Őszi reggel"-ét igen magasra értékeli.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-254. lap

K. Spányi Béla

Koszpel a Felvidék mestereinek
kiállításán a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1938 XI. 9

Spányi (Béla?)

„Szélmalmos tája" az Andrássy Gyula kastélyában.

D. S. (cím kiírnivaló!)

M. 930. X. 14.

M.D.K.

Spányi

Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában emliti meg a kiállitó müvész nevét azzal a megjegyzéssel, hogy „önmagát ismétli".

Magyar Salon, Bp. 1901. febr. hó
982-994. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Nyirfák", "Estszürkület" c. müveinek repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1903. febr. 38. kötet
498, 499. lap

Spányi Béla
festő

M.D.Y.

Az 1900-as kiadású Petőfi albumhoz
készített illusztrációkat, valamint
az 1907-es diszkiadáshoz is.

P. Bretyánszky Ilona: Színes az élet
Művészet, 1964 február – 14 kép

MDK

Spanyi Béla
festő

"Hiúsapott a folyó" Petőfi költe-
ményéhez készített illusztrációit

P. Prestgaard-Karlsen: Szárcsák az Ótherenben
Művészet, 1969. február – 14 lap.

M.D.K.

Spányi Béla

Királytölgyeit és nyireseit olajnyomatokhoz hasonlitja birálatában Lázár Béla: "Mütárlatok" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1902. dec. hó, XXXVIII.kötet 257-266. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"A müvész is szivesen fordul az esti éghez", -irja Lázár Béla Téli tárlat c. cikkének "A levegő ég" c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. 4o. kötet
273-281. k lap

M.D.K.

K. Spányi Béla

"Magyar ciprusok" és "Topolyafák hiddal" c. müveinek repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 19o7. január. 25. évf. 18, 19. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"A vidéki képkiállitások" cimmel a lap "Irodalom és Müvészet" c. rovata beszámol az első kiállitásról, melyet Székesfehérváron rendeznek. A müvész a rendező bizottság tagja és a kiállitó müvészek között is szerepel müveivel.
"Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. május 7.
4. évf. 32. sz. 493.-lap 510. lap

MDK

Spányi Béla
festő

Dietrich Adolf a márciusi fordulói
tájképfestő Spányival vannak.

B.É.: Emlékezés Dietrich Adolfra.
Művészet, 1963. április - 20 lap.

M.D.K.

Spányi Béla

"Az én fecském" c. tájképéről részletesen ir az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. márc. 19.
4. évf. 25. sz. 397. lap

M.D.K.

Spányi Béla

Erdőszéli nádast ábrázoló nyári tájképét megvásárolta Zichy Jenő, -közli az "Irodalom és Művészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. ápr. 16.
4. évf. 29. sz. 461. lap

M.D.K.

Spányi Béla

Az őszi tárlaton szerepel müveivel, mint az "Irodalom és Müvészet" c. rovat közli s beszámolójában felsorolja a müvészeket, akik résztvesznek a Mücsarnokban rendezett kiállitáson.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. okt. 9.
4. évf. 2. sz. 31. lap

MDK

K. Spányi Béla

Napos ut, of.

Mücsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 47/444
48.l.

MDK

K. Spányi Béla

Budavár Mátyás király korában, of.

Árverési ~~xxkxxiáx~~ Csarnok aukció Ért. 1934. szept. 57.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

745. Porto-Ré.

Mücs. - A bp.-i Orvos/szövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 66. l.

MDK

Spányi Béla, festőm.

715. Nyirfák.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Mű-kiáll.-a. 1902.
Kat. 64.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

A sásszedö. 1882. - Ráth György-féle 400 aranyft-os díj.
Öszi regg. 1889. - 1000 ft-os társulati díj.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat.17.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Öszi veröfény. 1893. - Állami aranyérem.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat.17.1.

MDK

Spányi Béla, festőm.

556. Tájkép.

Mücs.

A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902
Kat. 52.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

3o1. Est. Repr.

Mücsarnok. 1902. Tav. nemzetk. kiáll. Kat.

K. Spányi Béla MDK

Hid topolyfákkal, olf.

Magyar cyprusok, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Est. Részlet Fehérmegyéből, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Tájrészlet Moór környékéről, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Reggel, repr.

Műcsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Spányi Béla MDK

Tájkép

Műcsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Spányi Béla MDK

Nyirfák

Mücsarnok 19o2.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Spányi Béla

MDK

Porto-Ré

Műcsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

K. Spányi Béla MDK

Nyires, halnal, olf.

A gajai két királytölgy, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Csókakő várába vezető ut, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület, olf.

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Nyires, repr.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

96. Bodajki kálvária /kilátás mütermemből/.
97. Erdőrészlet. /Mátra/.
98. Őszi idő.
99. Erdő szélén.

Műcs. -OMKT. Spányi kiállitás 1905. Kat.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

90. Reggel.
91. Utszéli kereszt /Csókakö/.
92. Nyári alkony.
93. Partszakadék.
94. Nyirfák.
95. Partszakadék/vázlat/.

Mücs. -MKT. Spányi kiállitás 1905. Kat.

K.Spányi Béla, festöm.

85. Inotai malom /Fehér megye/.
86. Paraszt gunyhók. /Vázlat/.
87. Lemenö nap.
88. Ér partjám.
89. Utolsó gólya /elsö vázlata/.

Müc. -ONKT Spányi kiállitás. 1905 Kat.

K.Spányi Béla, festöm.

80. Fogyó hold.
81. Holdtölte.
82. Esti felhök.
83. Temetöi kereszt / Buda/.
84. Ujhold /vázlat/.

Mücs. -OMKT Spányi kiállitás. 1905 Kat.

K.Spányi Béla, festöm.

75. Gólyák a mócsárban.
76. Vizparti topolyok /Vázlat/.
77. Füzes szél e /vázlat/.
78. Öszi esö után.
79. Hóolvadás.

Mücs. -OMKT Spányi kiállitás. 1905 Kat.

K.Spányi Béla, festőm.

69. Faluvég /Bodajk/.
70. Ködös reggel.
71. Szellérházak.
72. Utolsó napsugár.II.
73. Füzes.
74. Dunai malmok / vázlat/.

Műcs.-OMKT. Spányi kiállitás.1905. Kat.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

63. Alkonyat.
64. Bodajki kálvária.
65. Szeles őszi nap.
66. Nyári est.
67. Nyírfák mocsárszélen.
68. Alkony.

Műcs.-OMKT. Spányi kiállitás.1905. Kat.

K.Spányi Béla, festöm.

58. Kazlak. /Vázlat/.
59. Tökföld/Vázlat/.
60. Malomárok/vázlat/.
61. Szeptemberi nap.
62. Utszéli kereszt./Csókakö/.

Mücs.-OMKT. Spányi kiállitás.1905. Kat.

K.Spányi Béla, festöm.

52. Mocsár gólyákkal.
53. Alkony.
54. Utolsó napsugár.
55. Lemenö nap.
56. Szt.Imre kápolna /Bodajk vázlat/.
57. Esö után. /Vázlat/.

- Mücs. -OMKT. Spányi kiállitás. 1905. Kat.

MDK.

K.Spányi Béla, festöm.

47. Est /vázlat/.
48. Bodajki kálvária /vázlat/.
49. Szt.Vendel kápolnája / Bodajk/.
50. Részlet udvarromból/Bodajk/.
51. Malom.

- Mücs. -OMKT. Spányi kiállitás. 1905. Kat.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

42. Alkony /vázlat/.
43. Bodajki részlet /vázlat/.
44. Szénakazlak / vázlat/.
45. Ér partján /vázlat/.
46. Visszamaradt gólya/Fehérvár Csurgó/.

? - Mücs. -OMKT. Spányi kiállitás. 1905. Kat.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

37. Mocsár gólyával.
38. Ködös nap.
39. Falu széle.
40. Alföldi mocsár.
41. Füzfák. /Vázlat/.

- Műcs.-OMKT Spányi Béla festőm. Tárgym. 1965.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

33. Naplemente.
34. Reggeli nap/Fehérvár Csurgó/.
35. Mocsár-részlet.
36. Tavasz /Fehérvár Csurgó/.

- Műcs.-OMKT Spányi kiáll. Tárgym. 1905.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

29. Inota.
30. Balatoni partszakadékok.
31. Mocsár széle. /Bereg m./
32. Őszi nap/Fehérvár Csurgó/. /Vaskapu/.

? - Mücs.-OMKT Spányi kiáll. Tárgym. 1905.

MDA

K.Spányi Béla, festőm.

23. Tanya.
24. Patak partja.
25. Őszi szántás.
26. Bodajki parasztházak.
27. Bodajki kálvária /hajnal/.
28. Kálvária részlet./Bodajk/.

Műcs. - OMKT. Spányi kiállítás. Kat. 1905.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

19. Mocsárparti tanya.

20. Iszka Szt.-Györgyi ut.

21. Híd /reggel/.

22. Ősze est /Bereg megye/.

Műcs. - OMKT. Spányi kiállítás. Kat. 1905.

MDK

K.Spányi Béla. festőm.

15. Kora reggel / Fehér megye/.
16. Kálvária részlet. /Bodajk/.
17. Naplemente után /Balaton aliga/.
18. Vihar előtt / Fehérvár Csurgó/.

Mücs. - OMKT. Spányi kiállirás. Kat. 1905.

K.Spányi Béla, festőm. MDK

10. Alkony /Fehéryár Csurgó/.
11. Topolyok mocsárszélen.
12. Szeptemberi nap /Fehérvár Csurgó/.
13. Hid /hajnali hangulat/.
14. Reggeli nap/Fehérvár Csurgó/.

Műcs. -OMKT .- Spányi kiállítás. 1965. Kat.

K.Spányi Béla, festőm. MDK

6. Inota. /Fehérmegye/.
7. Nyirés.
8. Bodajki kálvária hegy.
9. Legelö birkák/Fehérvár Csurgó/.

Mücs. -OMKT .- Spányi Kiállitás. 1935. Kat.

K.Spányi Béla, festőm. MDK

1. Fekete karácsony./Iszka Szt.-György/.
2. Mocsaras táj. /Fehérvár Csurgó/.
3. Vizpart tehenekkel. /Fehérv.Csurgó/.
4. Hid. /Csókakö/.
5. Bodajki kálvária.

Mücs. -OMKT .- Spányi kiállitás. 1905. Kat.

MDK

K. Spányi Béla, festöm.

37.

Nyires. Repr.

icsarnok. 1902/3. Téli kiáll. Kat.

Spányi Béla

MDK

Reggeli szürkület, repr.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

Mocsaras táj, fa

Őszi reggel, of.

Esti hangulat, of.

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 53.l.

MDK

Spányi Béla

Tájkép, vf.

Táj szélmalommal, lavirozott szépiarajz

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 53.l.

MDK

Spányi Béla

Táj hiddal, vf.

Tájkép, ceruzarajz

"Spányi-album 1868", rajzok különféle méretekben

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 54.l.

MDK

Spányi Béla

A szolnoki művésztelep. P.H. 1928 évi nagy naptára.
76.l.

MDK

Spányi Ilona

Kis grafika 1943, 1-2. sz. 14 l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

Erdőrészlet patakkal. Olf.

Árv.Közl.1940.1.füz.sz. 35.1.

MDK

K. Spányi Béla

Naplemente a Balatonon, of.

Mücsarnok 1911/12 téli kiáll. 60.1.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi vetés, of.

Hegy lábánál, of.

Műcsarnok 1911/12 téli kiáll. 59.l.

MDK

K. Spányi Béla

A Balaton partján, of.

A csóka-kőhid, of.

Műcsarnok 1912. tsv. kiáll. 56.l.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi verőfény, 1893. Állami aranyérem

Műcsarnok 1910/11 tav. kiáll. 16.1.

MDK

K. Spányi Béla

A sásszedő, 1882. Ráth György-féle 400 arany-forintos dij

Őszi reggel,1889. 1000 frtos társulati dij

Mücsarnok 1910/11 tav. kiáll. 15.1. 16.1.

MDK

Spányi Béla

"Segitség".Vasárnapi Ujság 1887.21.sz. 353.l.

Spányi Béla MDK

Juhászpátor leány, repr.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Majd vissza jön még, olf.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Juhpásztor leány, olf.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Hazatérés közben, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Spányi Béla

MDK

Juh-pásztorleány, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Az erdőben naplementekor, repr.

Műcsarnok 1889/90 téli kiáll.

MDK

Spányi Béla

1.
Eggenberger aukciói I. 26.1.

Spányi Béla MDK

Nyári esthangulat a Velencei tónál, részlet, repr.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

MDK

K. Spányi Béla

"Alkonyat gólyákkal"c.művének repr.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetk.kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi verőfény, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Ősszel a legelőn, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Esthangulat tehenekkel, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Nyári esthangulat a velencei tónál, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Gyermek a patak partján, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi napsugarak, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Részlet a hajdani pálos barátok templomából
Mária-Makkon, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla

1.

Párizsi K$_i$all.1900.

MDK

Spányi Béla

Bodajkon festi sok tájképeit Spanyi Béla.

-y.-r.: Művésztelepet Székesfehérvárra.

Uj Nemzedék 1923.okt.20. 6.l.

MDK

Spányik Béla

Tájképeket állitott ki a Műcsarnok tárlatan.

Fővárosi Lapok 1875. 203.l. I.félév.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914.

Alkonyat. Olf. 155x105. J.l.b.

Mocsaras táj. Olf. 140x75. J.l.j.
Illusztr. a VIII.sz. tábl.
Budavár Mátyás király korában. Olf. 60x40.

Mocsaeas táj gólyákkal. Olf. 24x20. J.l.b.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 34.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Erdö szélén. Olf.

Öszi delelö juhokkal. " 19.1.

Öszi hangulat. Az 1000 frt-os rökk-dijat nyert festmény befejezett vázlata. 26.1.
Utolsó napsugarak. Olf. 26.1.

OMKT ált. reni. Kolozsvári Képkiáll. 1890. ápr. Kat
17.1. és
19,26.1.

MDK

Spányi Béla, festőm.

Hazatérés. Olf.

OMKT ált.szemi. Kolozsvári Képkiáll. 1899.ápr.
Kat.1.l.

MDK

Scányi Béla, festőm.

Tájkép Alsó-Pakonyról. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Kópki áll. 1890.máj.Kat. 21.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Tó partján. Olf.

OMKT ált. rend. Brassói Képkiáll. 1890 máj. Kat. 19
old.

MDK

Spányi Béla, festőm.

Őszi delelő juhokkal. Olf.

OMKT ált.rend.Brassói Képkiáll. 1896.máj. Kat. 13.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Erdőszélén. XXXXXXXXXXXXXX Olf.

Utolsó napsugarak. " 9.1.

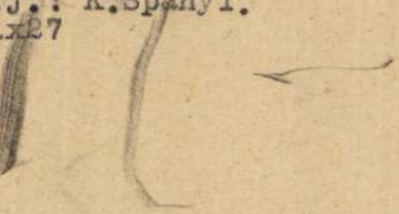
OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 7.1.
és 9.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-o914.

Mocsár gólyákkal. Jelz.b.: K.Spányi B. Vázzon.
65x12o.

Tájkép. Jelz.l.j.: K.Spányi. Fa.
21x27

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 45.l.
...vem.?.

MDK

Spányi Béla

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben.
Vas.Ujs.1890. 36. sz. 585. l.

K.Spányi Béla, festőm.

1882. Ráth György-féle 4oo aranyforintos díj "A gáncszedő."

1889. 1ooo frtos társulati díj. "Őszi reggel.

1893. Állami aranyérem. "Őszi feröfény."

? Kitüntetett művészek. Kat. ? 17.1.

MDK

K.Spányi Béla festőm.

147. Tájrészlet Moór környékéről. Olf.

149. Est.Részlet Fehérmegyéből. "

Képzőm.Társ. 1903-4. téli kiáll. Kat. 35.l.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.
1852 - 1914

Olajfestmények:

XXXX

MDK

Spányi Béla

Z.I.: Szolnok és a müvésztelep. Magyar Iparmüvészet 1936. 69.l.

MDK

K. Spányi Béla

Bakonyszéli tölgyek, of.

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

MDK

Spányi Béla

Mocsaras táj, of.

Balatoni táj, of.

Téli tájkép, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz.
33.l.

MDK

Spányi Béla

Közreműködött a Körkép megalkotásában.

Cikk: A körkép születése. Irta:Sz.B.

Vas.Ujs. 1893. 40.évf. 9.sz. 142.l.

MDK

Spányi Béla

Vasárnapi Ujság 1898. 11. sz. 179.1.

MDK

Spányi Béla

Reggel, repr.

KMT. 19ol. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Fogyó hold, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 45.l.

MDK.

Spányi Béla festőm.

1852-1914.

896.	Tájkép.	J.l.b.	olf.
897.	Mocsaras táj.	J.l.b.	"

Árverési Csarnok Aukció.4.sz. 1931.dec.
Kat.47.lap.

MDK

Spányi Béla

A milleniumra a Feszty-féle körkép tájképi rész
leteit festette meg, Spányi Béla és Ujváry Ig-
nác.

Pauer Géza: Magyar művészek kiállitása a Műcsar-
nokban.

Vas.Ujs. 1898. 853, 854.l.

Spányi Béla MDK

Nyirfa erdőrészlet gombaszedőkkel, olf.

Műcsarnok 1879. ápr. 25.

Spányi Béla

MDK

Május hava, olf.

Miccarnok 1879. nov. 2o.

Spányi Béla

MDK

Május hava, olf.

Magyarnok 1879. dec. 14.

Spányi Béla MDK

A kedélyhangoló
Kedélyhangolat, olf.

Mücsarnok 188o. máj.1.

Spányi Béla MDK

Az utolsó gólya, olf.

Műcsarnok 1880. máj.1.

Spányi Béla MDK

Idyll, olf.
Puszta, olf.

Műcsarnok 1880. okt. 3.
Őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Keritás a falu végén, olf.

Műcsarnok 1880. okt. 9.
Őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Alföldi mocsáros, olf.

Műcsarnok 1880. okt. 3.
Őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Az előszobában , olf.

Műcsarnok 1880. okt. 3.
őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Keritás a falu végén, olf.

Mlcsarnok 1880. nov.7.

Spányi Béla

MDK

Udvarrészlet, olf.
Faluvége, olf.

Műcsarnok 1880. okt. 3.
Őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Faluvége, olf.

Mücsarnok 188o. nov.7.

Spányi Béla MDK

Az erdőben, olf.
Est-alkony, olf.
Hold feljötte, olf.
Kalászszedő, olf.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Idyll, olf.

Mücsarnok 188o. nov.7.

Spányi Béla MDK

Alföldi mocsáros, olf.

Mócsarnok 188o. nov.7.

Spányi Béla MDK

Udvarrészlet, olf.

Műcsarnok 188o. nov.7.

Spányi Béla MDK

Az erdőben, olf.
Hold följötte, olf.
Tájkép, olf.
Duna részlet, olf.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Az erdőben, repr.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Holdfeljötte. repr.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Est-alkony. repr.

Mücsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Reggeli köd, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Esthangulat tehenekkel, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Dunai részlet, repr.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla

MDK

Alkony

Micsarnok 1877.nov.8.

Spányi Béla MDK

Őszi alkonyat

Mücsarnok 1877.nov.8.

Spányi Béla

MDK

Őszi alkonyat

Miccarnok 1877. dec. 16.

Spányi Béla

MDK

Őszi tájkép, olf.

Műcsarnok 1878. nov. 3.

Spányi Béla MDK

Udvar,

Műcsarnok 1878. nov.3.

Spányi Béla MDK

Niyrfa erdőrészlet gombaszedőkkel, olf.

Műcsarnok 1879.márc.15.

Spányi Béla MDK

Alkony

Mücsarnok 1878. nov.3.

Spányi Béla

MDK

Reggel, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Spányi Béla

MDK

Est, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Spányi Béla MDK

Reggel, repr.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Spányi Béla MDK

A tó partján, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Az erdőben naplementekor, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi delelő juhokkal, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Utolsó napsugarak, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Spányi Béla

MDK

Haraszti részlet, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Spányi Béla

MDK

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Spányi Béla

MDK

Erdő szélén, olf.

Műcsarnok 1886.őszi kiáll. II. sorozat

Spányi Béla

MDK

Erdő részlet, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Spányi Béla MDK

Erdőszélen, olf.

Estszürkület, olr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Spányi Béla MDK

Ősszel, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Spányi Béla

MDK

Erdő szélen, olf.
Estszürkület, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Spányi Béla MDK

Utolsó gólya, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Spányi Béla MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1888.Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Spányi Béla, festő M.D.K.

a Várbazárt, a Margitkiadót
és Budapest látképét ábrázoló
festményeivel vett részt a bpesti
kálréparre kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1885. VI évf.
jan. 7. sz.

Spányi Béla

MDK

Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel, repr.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Spányi Béla

Est, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Részlet a Werbas völgyből, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Részlet a hajdani pálos barátok templomából, Mária-Makkon, repr.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Ősszel utszéle, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla

1.
Magyar Studio.I. 17.1.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

Sziklás táj. Ceruzarajz 32x45.
Alpesi táj. Illusztráció. Jelzés a baloldalon: Spányi. Tusrajz 22x18.
Illusztráció egy praeludiumhoz. Tusrajz 22x18.

Ernst Múzeum aukciói.XXII.sz. 49.1.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

Nyirfák. Jelzés lent jobbra:Spányi B.882.
Vászon 24x52.

Hazafelé./ A művész hagyatékából/ Vizfestmény 20.5x 19.

Ernst Múzeum aukciói.XXII.sz. 49.1.

MDK

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

Kert villával./A művész hagyatékából/.

A művész neje. Jelzés lent balra: Spányi B. 880. Fa 11.5x8.

Ernst Múzeum aukciói.XXII.sz. 49.l.

MDK

K.Spányi Béla

"Temető"c. kép repr.

Uj Idők,1907.XIII.27.sz. 21.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

Táj patakkal. Jelz.l.b.: K.Spányi B.
63x79 Vászon.

Téli táj. Jelz.l.b.: K.Spányi B.
31x37 Fa.

Ernst Muz. aukc. XVI. 1921. Kat. 44.l.

MDK

Spányi Béla, festö
1852-1914

Alkonyat a tópa rton. Jelezve. Olf.
45 x 67 cm.
Tájkép. Jelezve. "
12 x 17 cm.

Almásy-Teleki XI.1943. Kat. 30.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

Erdő birka nyájjal. Jelz.l.j.:Spányi B.
109x154 Vászon.

Mocsaras táj. Jelz.l.b.:K.Spányi B.
64x116 Vászon.

Ernst Mus. emlk. XVI. 1931. Kat. 44.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914

Táj nyájjal. Tollrajz.
37x30

A mocsár. 44x32 "

Mocsaras táj tehenekkel. Jelz.l.j.: Spányi B.
120x240 Vászon. 889.

Ernst Múz. aukc. XVI. 1921. Kat. 44.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

Táj birkanyájjal. Jelz.l.j.: Spányi B.
119x61 Vászon.

Vajdahunyad. 27x20 Vizf.

Ernst Muz. aukm. XVI. 1921. Kat. 44.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
sz. 1852, megh. 1914

Herren Chiemsee, Bajorország. 9.5x24.5 Vászon.
A művész hagyatékából.
Mocsaras táj tehenekkel. Jelz. l.j.: K. Spányi B.
60.5x75 vászon.

Ernst Múz. aukc. XVI. 1921. Kat. 44.l.

MDK

Spányi Béla

A gólya, és Alkony-hoz kép

Petőfi költeményeinek uj diszkiadása. Vasárnapi Ujság. 1899. 821-2. l.

Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület. repr.

Műcsarnok 1903. Tavaszi Nemzetk. kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi táj. repr.

Műcsarnok 1897/98. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914.

Szolnok neveltje. Már gyermekkorát is itt töltötte K.Spányi Jánosnál, nagybátyjánál. Itt lett Müller Adolf a mestere, rendszeres oktatásra Bécsbe került, majd Münchenbe. 1878-ban visszajött Szolnokra. Később Párisba, újra Münchenbe ment, igazi nagy sikereit itt aratta.Művészetének alapjai megváltoztak, de érzésben hű maradt Szolnokhoz.

dr. Lázár Béla:Magyar művészek Szolnokon.
Szolnok a művészetben.c. Emlékkönyv/ifj.Genda Béla szerk/
a 25 éves jub. alkalmából. 1927. szept. 19-24.l.

MDK

Spányi Béla festő

Mütermekből. Mücsarnok, 1898, okt. 2o. 96 l.

MNK

Spányi Béla
1852- 1914.

A mocsaras táj vonzza hosszabb szolnoki tartozkodásra.

Keszegh Istvánné Krémer Márta: A szolnoki művészet és művésztelep./Második közlemény/III.
A Magyar művészek megjelenése Szolnokon.
JÁSZKUNSÁG.1955. dec. 25-28.l.

Spányi Béla MDK

Őszi táj, repr.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Spányi Béla

MDK

Őszi hangulat, repr.

Műcsarnok 1895-96. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Déli hangulat, olf.

Svábhegyi utrészlet, olf.

Erdőben, olf.

Alföldi mocsár esthangulatban, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

K. Spányi Béla /1852-1914/

Erdei út napsütésben. Olajf. 38x48./ Jelz./

Arverési Közlöny, 1936. febr. 1. rendk. sz. 22. lap.

MDK

Spányi Béla

"Temetőben". Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi" kiadásához.
"A sivatag koronája". Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi" kiadásához.

Képzőm.Társ.1899. tav.nemzetk.kiáll.62.l.

MDK

Spányi Béla

Falu vége./Kis alak./ Olajf. 400.frt.
Falurészlet./Falu vége./ Oljf.500.frt.
Tájkép.Olajf. 100.frt.

KMT 1898/99. téli kiáll. 30.1.

MDK

K. Spányi Béla

Fűzfák. Olajf.
Alkonyat. " Mgt.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. 30.1.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

Tájkép.Olajf. 9x15.
Alkonyat.Olajf.13x17.

Arverési Közlöny,1937.okt.rk.sz.36.l.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

Alkony.Olajf.65x115.
Tájképvázlat.Olajf.12x20.

Arverési Közlöny,1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció.30.l.

K. Spányi Béla MDK

Eső után, olf.

Mücsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Spányi Béla MDK

"Kis Kunság", "A csillagos ég", "Falun",
Minden virágnak", "Széphalom", Illusztrációk
az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Részlet a Nyirségből, olf.

Kora reggeli szürkület, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Zöld malom,Bodajk, olf.

Nyaraló, olf.

Őszi hangulat.A visszamaradt gólya, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Részlet a bodajki Kalvária hegyről, olf.

Falurészlet a burgából,Bodajk,olf.

Háztetők,falurészlet,Bodajk.olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Falurészlet, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi hangulat, Hazatérés az őszi szántásról, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Spányi Béla

MDK

A bodajki Kálváriahegy, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Falu vége, olf.

Falurészlet, olf.

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Spányi Béla

MDK

Reggeli hangulat, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Falurészlet, olf.

Falurészlet ködben, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

A bodajki Kalvariahegy, olf.

Részlet a Kalvariahegyről, stációk, olf.

Falurészlet, olf.

Esthangulat, kálvária, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület, olf.

Falurészlet, olf.

Tájrészlet tehenekkel, olf.

Falurészlet, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

2 darab rajz:
1.Fatanulmány. Ceruzarajz. 21x37.
2.Kertrészlet. Ceruzarajz. 30x25. /Mind a két lap a müvész hagyatéki kiállitásából./

Ernst Muzeum aukciói.XV.48.1.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

"Mocsaras táj tehenekkel". Jelzés lent balra:
Spányi B. Vászon. 75x159.
"Tájkép". Jelzés lent jobbra:K.Spányi.
Fa. 11x16.5.
"Táj pásztorfiuval és birkákkal". Jelzés lent
jobbra:Spányi B. Fa. 8x16.

Ernst Muzeum aukciói.XV. 48.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914

Tájkép.	Olf.	-
Alkonyat.	"	-
Nyirfák.	"	Jelz. 37.1.

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 36.1.
és 37.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914

Tájkép legelö tehenekkel. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 37.1.

MDK

Spányi Béla

Nemzeti Szalon IV.aukc.18.1.

MDK

Spányi Béla

Művével szerepelt a Nemzeti Szalon 1897.nov. 8-iki kiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitása.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi verőfény, repr., állami nagy aranyérem

SzmKP. 50-155.1.

mdk.

Spanyi Béla lájkiskedő

Az 6. sz. K. Grafikai Plakátjai Bp 1961

117. l

MDK

K. Spányi Béla

Őszi reggel,repr. Társulati dij

SzmKT. 50.-155.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914

Alföldi tanyarészlet.	Olf. Jelz.
Öszi hangulat.	" "

Árv. Közl. 1937.4.rk.sz. 34.l.

MDK

Spányi Béla /1852-1914/

"Tájkép" /A müvész hagyatéki kiállitásából/
Pasztell. 38x42.
"Mocsaras táj". Lemezpapir.16x45.

Ernst Muzeum aukciói.XV. 48.1.

MDK

Spányi Béla

A "Magyarok bejövetele" Londonban. Múcs, 1898, 38 l.

4.sz.

M.D.K.

Spányi Béla

A "Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában irja Lázár Béla a müvész képeiről: "egyik kora reggeli szürkületet ábrázol Corot pelyhes, finom, vibráló teknikájában", egy másik képet kiemel, amely a Nyirség egy részletét idézi.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

1932. SZEPTEMBER HÓ.

Spányi Béla

Lyka München

13,61,63. l.

ítor vagyok a Tekintetes Országos
szolgálatainak kiváló elismerésére
ért megbízásunkat illető[2]
én arról vélve : melyek
részletesebben figyelmeztet.[2]
ölgyén a feloldozásról.[2]
Tekintet Országos szakaszi
unkmányozó vizsgáinak -
ra Sebesvár vonjuival, Hu
- kenyomatok közöttek
ás nehány névlez is alig
ra képezhetnek tanulmányozást.

Spanyi Béla

1.

Szabad művészet

1949 11-12-4

476.1

2406. ALACSONY FIÓKOSSZEKRÉNY, diófa, gazdagon berakott dísszel, bronzveretekkel, haljított oldalakkal és előrésszel 200

2407. NAGY KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, fényezett diófa, vonalas berakással. XVIII. század 600

2408. ALACSONY SZEKRÉNY, fényezett piramis-mahagónifa, egy fiókkal és 2 ajtóval; bronzveretekkel díszítve. Empire-modorban 220

2409. KEREKASZTAL, kihúzható. Fényezett diófa. Biedermeier. (Hozzá egy betét) 220

2410. KEREKASZTAL, FORGATHATÓ LAPPAL, fényezett mahagónifa. Schmidt Miksa-gyártmány . . . 120

2411. ÍRÓSZEKRÉNY, fényezett piramis-mahagónifa, bronzveretekkel díszítve. Empire-modorban 400

2412. KAROSSZÉK, fényezett diófa, Biedermeier . . . 100

2413. VARRÓASZTALKA, fényezett mahagónifa, Biedermeier 120

2414. OVÁLIS ASZTAL, fényezett cseresznyefa. 1830 körül 250

2415. KAROSSZÉK, fényezett mahagónifa; bronzveretekkel gazdagon díszítve, selyembrokáttal kárpitozva. Empire-modorban. Javított. 2 darab 450

2416. ÍRÓASZTAL, FERDE, FELNYITHATÓ LAPPAL. Tölgyfa. Barokk-modorban 120

Szántay Béla

von

Zambonyi V.

A magyar Országgyűlés.

Bp. 1937. 100, 8.

Spanyi Béla

-

l. Levélsamok

1901. 146. l.

Spányi Béla

l.

Miskolc

1901. 80, 81. l

Spányi Béla.

A szolnoki művésztelepen alkotta] meg sok
művét.
A művész Szolnok nevéhez volt.

Magyar Nemzet, 1977, ápr. 26.

Spányi Béla,festő

Tájképfestő volt.Baditz Ottóval jó barátságban volt.
Budapesten is. Münchenben közös mütermük volt. 118.old

Csatkai Endre: Baditz Ottó festőművész,1849-1936
107.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf,1969
Sopron

Spányi Béla,festő

Hubay Jenő Petőfi dalokat zenésitett meg.E Ehhez 1880-ban minden vershez más-más művész készitett illusztrációkat.Spányi is. Ezenkivül Baditz Ottó,Munkácsy,Zichy Mihály,Lotz,Feszthy Árpád,is. lo_.old

Csatkai Endre: Baditz Ottó festőművész,1849-1936
107.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

M.D.K.

Spányi

Müvei szerepelnek a brüsseli mütárlaton, -mint az Irodalom és Müvészet c. rovat közli.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. szept. 14. VI. évf. 51. sz. 815. lap

M.D.K.

Spányi Béla

A Mücsarnokban megnyilt karácsonyi képkiállitáson tájképeivel szerepel a müvész, - adja hirül a Képzőmüvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. dec. 27.
VIII. évf. 14. sz. 223. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Estalkony" c. képét a Mücsarnok kiállitásáról megvásárolta Léderer Gyula, -adja hirül a lap "Fővárosi Hirek" c. rovata.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. dec. 9.
VI. évf. 11. sz. 175. lap

Spányi

Tiz müvésztársával együtt pályázott a Rökk Szilárd-féle 1000.- forintos dijra, s mint M. sign.-val a lap közli -"A téli kiállitás" cimmel- a müvészt a dijra esélyes müvészek közé sorolták. A kritika müveit nem nevezi meg. A tárlatot a Mücsarnokban rendezték és nov. 25.-én nyitották meg.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap.

Spányi

Tájképei szerepelnek a müncheni Salon kiállitásán.
Az "Irodalom és Müvészet" c. rovatban L.K. ir a tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. aug. 23.
XIII. évf. 34. sz. 544. lap

Spányi Béla

Szalay Emil: "A téli tárlat" c. beszámolójában a kiemelkedő festők közé sorolja a művészt, bár müveit külön nem emliti meg.

Otthon, Bp. 1893. december hó
I. évf. 3. sz. 259-264. lap

Spányi Béla

A téli tárlaton szereplő "jeles tájképfestők" között emliti meg a lap a művész nevét "Téli kiállitás a Mücsarnokban" c. beszámolójában, melyben felsorolja az ott résztvevő művészeket de alkotásaikat nem ismerteti.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. n ov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

L'adrôla

Spányi Béla

A "Téli tárlat" c. kritikájának "Magyar festés" c. fejezetében Lázár Béla számol be az ott szereplő müvészek munkáiról: Nyirfás képé analizálva megjegyzi, hogy annak ellenére, hogy mind szinezése, fényhatása, beosztása kitünő és modern, még sem lehet magyar festésnek nevezni, mert szellemében német.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó
18-29. lap

Spányi Béla

Tulzott realitással festett, hajnali szürkületet ábrázoló képét, valamint a Nyirségből vett részletét vázlatosnak, "panoptikumszerü" nek tartja Lázár Béla: "A tavaszi tárlat" c. kritikájában.

Otthon, Bp. 19oo. évf. 6. sz. füzet.
49-6o. lap

Spányi Béla

Két festményét -"Nyirfák" és "Estszürkület" cimmel- hozza a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1903. február hó
34, 35, lap

Spányi Béla

Az alkonyati eget festi a müvész, de Lázár Béla: "A téli tárlat" c. kritikájában helyteleni ti festményének pléhszerü keménységét.

Otthon, Bp. 1903. december hó.
33-41. lap.

Spányi Béla

(1852 - 1914) festő. Sokat tartózkodott külföldön (: Bécs, München, Párizs :); itthon főleg szlovákiai templomokban festett oltárképeket. Az Országház étkezőjébe öt freskót készített.

Lyka Károly: Képzőművészeti kalauz, Budapest, 1970. 363 l.

348 l.

SPÁNYI BÉLA

Aukción:

Bela Spanyi /zugeschr./:
Wildenten am Wasser. Öl auf Karton,
13x18 cm.

WIEN, Dorotheum, Kunstabteilung
458. Kunstversteigerung, Jan.1982.
Kat. Nr. 152. S. 29.

ÖBször megjelenő kígyó tekerőzik fel
bbra tartó satyros, balkezében a fenn
léje fordul. Ez előtt pedig egy előre-
nas látható, aki mintha az előtte ülő
ak leplét emelné fel.[2]
rított alak helyzete és jelentése nem
gy ülő női alakot látunk, amelynek
akartak redőkbe szedett ruhával. Ha

egjelenítő sarkophagokat Botho *Graef* tár-
numentis expressa. Berlin, 1886, 12 kk. —
ven, Die Darstellungen der Inder in antiken
195 kk. : Römische Sarkophage mit Inder-
y tárgyú domborművekre vonatkozólag lásd :
ulptures . . . of the Museo Capitolino, 1912,
turen des Vatikanischen Museums II, 1908,
Roman sarcophagi at Clieveden. Journal of
-Duhn, Antike Bildwerke in Rom II, 1881,

a M. Nemz. Múzeumban levő *fenéki* és a
emlékeztet.

SPÁNYI Béla

Alföldi alkonyatkor, Ködös reggel, Az est c.

festménye található a colmari Szendeffy gyüjteményben. ld.

MOENCH, Esther: Aladár Szendeffy en Alsace ou la petite histoire d'une collection hongroise. = Művészettörténeti Értesitő, XXXVII.évf. 1/2.sz. 1988 51-53.p. és ill.

Spányi

Vágó és Styka müvészek munkájának egy részletét bemutatja a lap "Részlet a Bem-Petőfi körképből" cimmel. A képen Bem és Petőfi látható Nagyszeben ostrománál.
A körképet az Aréna ut 7o. sz. alatt állitották ki.

Képes Családi Lapok, Bp. 1898. ápr. lo.
XX. évf. 15. sz. 236-24o. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Holdvilágos táj"-át igen magasra értékeli "A hét tükre" c. rovat kritikájában, melyet a Mücsarnokban kiállitott alkotásokról ir.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. dec. 29.
17. évf. 53. sz. 847. lap

M.D.K.

Spányi Béla

A müvész lerajzolta a Béga-csatornára néző ol
dallal a Városligetet, amely illusztrációként
készült "Az Osztrák Magyar Monarchia irásban
és Képben" c. néprajzi vállalat Magyarország-
got tárgyaló részében megjelent cikkekhez.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. szept. 7.
XII. évf. 36. sz. 576. lap

Szabó Béla

A Kárpát-medence tájakat festő festői
magyarok bejövetele c. körképek
(cml)

Hidvéghy Ferenc: Körkép a körképről

Tüles 1969 VI. 28

M.D.K.

Spányi Béla

"Magyar müvészek a párisi Salonban" cimmel közli a Képzőmüvészet c. rovat, hogy kik küldték be festményeiket a tárlatra. Közöttük szerepel a müvész is.

Képes Családi Lapok, Bp. 1886. ápr. 18.
VIII. évf. 3o. sz. 479. lap

Spányi Béla,festő

Baditz Ottó barátja,Münchenben közös mütermük volt.
Tájképfestő volt.1914-ben halt meg Bodajkon,birtokán
118.old

Csatkai Endre: Baditz Ottó festőművész,1849-1936
107.old

Soproni Szemle.Helytört.Mok.Közlöny.23.évf,1969
Sopron

Spányi Béla

Jókai Mór számára festett egy történelmi nevezetességü kolostor-részletet a helybeli hegyvidéki turisták megbizásából, -irja Romhányi Sándor: Mükiállitások cimmel a Szalonban rendezett tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

Spányi Béla

Müveit a tárlat értékei közé sorolja M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimü kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Spányi Béla

Három müvésztársával együtt Munkács vidékén festi a tájat a Feszty körkép részére.
A munkácsi völgy lefestésében részt vesz Feszt Árpád, Mednyánszky László, Spányi Béla és Ujváry Ignácz.
Jókai Mór ir a körkép elkészitéséről.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. szept. 4.
XIV. évf. 36. sz. 564-565. lap

Szpányi Béla

festő Münchenben is tanított és dolgozott a Benzó otthona alatt.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

51 l.

MDK

Spányi Béla

Tájképei, a Műcsarnok jub.kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 742.l.

Spányi

A Szépművészeti Múzeum
XIX. századi magyar gyűjteményé-
ben szerepelt.

N. m. 1942. VI. 14.

Spányi Béla

Árvalési Csanádi Kat. aukció

31. sz. - 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
36. sz. 1927 febr.
39. sz. 1927. okt.
40 sz 1927 dec.

Spányi Béla

Ernst Muzeum aukciói

XXXIII

Spányi Béla

Tájképi gobelinekkel c. képe
nyer.

Arveresi Közlöny
1929. juin. 4. sz.

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 16., 6. old.
(Vajda Imre: Téli dalok.)

Kalmár

Spányi Béla
festő

Földvári Lajos 1895. jan. 29., 327.o.
(Művészet.)

Kalmár

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 6. old.
(Vajda Ernő: Téli tájak.)

Kalmár

Spányi Béla

Szent Genoveva
c. képe repr. 306. l.

Legelőn c. képe 306. l.

Naplemente 307. l.

Szana Sándor

Spányi Béla
festő

Tőrvári Lapok 1896. dec. 2., 1-2. old.
(Szana Tamás: Karácsonyi tárlat)

Kalauz!

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. dec. 7., 1. old.
(Szana Tamás: Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Spányi Béla
fordó

Fővárosi Lapok 1885. febr. 17., 542. old.
(Műrészlet.)

Kahnun

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 1., 7. old.
(Művészeket. Művészinasok a téli tárlaton.)

Kalmár

Spáinyi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. május 12., 803. old.
(Művészeti. Millenáris kép. pályázatok.)

Kalmár

Spányi Béla
- ferkó"

Tőváros Lapok 1896. máj. 18., 1. old.
(Szana Tamás: A műkasmokról.)

Kalmár

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 10., 5. old.
(V.: Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 27., 1337. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Spányi Béla
tenor

Országos Lapok 1925. ápr. 6., 101. old.
(Művészlap.)

Kalmár

Spányi Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 14., 1184. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

...

Kalmár

Spámyi Béla
tessó"

Törvényi Lapok 1875. jan. 10., III old.
(Ujdonságok. Tettyey Sándor ismertet.)

Karácsi!

Spányi Béla
ferde"

Törvényi Lapok 1896. jan. 9., 100. old.
(Miniszteri. Rendeletek.)

Kahler

16
Gál apát

Csütörtök
17
Alac. sz. Margit

Péntek
18
Lukács ev.

Szombat
19
Alk. Péter

Nap kelte 6 ó. 23 p. — Nyugta 17 ó. 07 p.
☾ Utolsó negyed 6 ó. 36 p.

1935 • 42. hét **Október** X. hó • 31 nap

naptár

Thisri

V	16	Sz. 2.n.
H	17	
K	18	
S	19	
C	20	
P	21	Hos. r.
S	22	Sem. a.

Spárnyi Béla

irod
2

Szamadtárév

306.307, 310.l.

postai küldeményekre.

Automobilok

tűz-, lopás-, törés- és robbanási károkra szavatossági biztosítását, bennülők balesetbiztosítását.

Baleset- és szavatossági biztosításokat

egyénenkénti balesetbiztosításokat, gyárak és gazdaságok szavatossági biztosításait.

Géptörésbiztosításokat

ipari üzemekben és gazdaságokban, közüzemi iparteleperen.

Állatbiztosításokat

igás- és tenyészállatokra.

Ajánlatokkal szolgálnak és mindennemű felvilágosítást nyujtanak:

AZ ELSŐ MAGYAR ÁLT. BIZTOSITÓ TÁRSASÁG KÉPVISELETEI

az ország minden városában és községeiben

Spányi Béla

Mocsaras-táj, olaj.

Repr.

Áldozat Károlyi

1930. okt.

M. Sk. N.

(799-től 906-ig.)

Spányi Béla

Ernst Museum aukciói

XIII—XIV. (1920) 474,—481. sz.

megfejték a teheneket, megetették a háziállatokat. Ezek után kiálltak a kapukba, és megbeszélték a nap eseményeit.

Mire besötétedett, már újra csöndes volt a falu. A munka után mindenki pihenésre vágyott. De szükség is volt a pihenésre, mert másnap újra nehéz munka várta a falu dolgozóit!

X. Spányi Béla

1. Végvári - Szolnok

XXVI. tábla.

MDK

Spányi Béla

magyar tájak festője

Gent. Magy festőműv. tört.
A Szépmüv. Könyve 1940. 945 l.

K. Szántó Béla festő M.D.K.

rövid ideig Kolozson dolgozik.

Körner É: Könyvismertetés. kézirat.
Ért. 1954 1. sz. 183.

MDK.

Spányi Béla festő
/1852-1914/

"Tájkép" /olaj/
"Mocsaras táj" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.

47.l.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.1896 körül.

Balatoni részlet. Zárókép Eötvös Károly: A Balaton tava c. cikkéhez. id. mü 577-600.p.

Szign. nélk.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.600.p.

MDK

K. Spányi Béla, Bp. 1852-1914 u.o.

Est

Naplemente

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

21. l.

MDK

Spányi Béla festőmüv. képmása

Mednyánszky László müve.

Ernst Muz. 22. sukc. 30 l.

HDK

K.Spányi Béla, festőművész

az állandó országház épitése körül szerzett érdemeiért

a harmadosztályu vaskorona-rendet kapta.

A hétről. Kitüntetések.-Lechner Ödön ünneplése. Vállalkozók Közlönye és Magy. Epitők Lapja. Bp. 1906 jan. 24. 1.old.

Spányi Béla.

OMKT.1895.tav.

Spányi Béla festő.

Első negyed. Olajf.
Erdei ut. Olajf.
Őszi reggel. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

K.Spányi Béla, 1852-1914

Erdei ut napsütésben, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz.

22 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Mocsaras táj, of.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942 máj.

12 l.

MDK

SpányimBéla, 1852-1914.

Tehenek a viz partján

Ernst Muz. ~~Zomux~~ 5o. aukc. 1934. dec.
2o l.

MDK

Spányi Béla

Mocsár esthangulatban, of.

9.
Ernst Muz. 22. aukc. 1920. jan. 8 l.

MOL

Spányi Béla
festő

is rajzol egy új Petőfi-kiadás illusztrációsorozatot

— Az új képes Petőfi-kiadás

Grafikai Szemle 1898. okt. 10., 166.

MDK

Spányi Béla,festö
1852-1914.

Erdörészlet. Jelzett. Olf.
Illusztr. a IV.táblán

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
42.1.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.1885.

A Kékes-tető a Mátra hegységben. 13X19 cm. illusztráció Hauer Ferenc: Geológiai tájékozáts c. cikkéhez. id.mü 91-136.p.

Szign. Spányi B.885. - Liebelt sc.

- - rajza után Liebelt /?/ egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

U.m.I.k.Magyarország.Bev.köt.1887. 119.p.

MDK

Spányi Béla

Tehenek a hóban

A mücsarnok kiállitása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

MDK

K. Spányi Béla

Téli est. Olajf.
Téli reggel. "

Képzőm.Társ. 1913.tav.kiáll.kat.83.1.

MDK

Spányi Béla

Tájképei, az 1901.évi tav.nemzetk.kiállitá-
son.

Lyka Károly: Tavaszi műtarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

MDK

Spányi Béla

A Mügyüjtő. 193o. évf. 299.l.

MDK

K. Spányi Béla

Facsoport

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 9.1.

Spányi Béla MDK

Kukoricaboglyák,

Micsarnok 1927 táj- és életképfestészet

Spányi Béla

MDK

Őszi hangulat, repr.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

K. Spányi Béla MDK

Nyári reggel, repr.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

K. Spányi Béla MDK

Nyári reggel, olf.

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

K. Spányi Béla MDK

Erdő szélén, olf.

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

MDK

K. Spányi Béla

Téli est. Olajfm.
Téli reggel. "
Naplemente. "
Tél. "

KMTárs. 1907. tav.kiáll. 32.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

927. Holdfény. Olf. J.l.j.

Árverési Könyv. 1929. évf. 3. rk. sz. 36. l.

MDK

Spányi Béla

Spányi Béla, Jendrassik Jenő mestere

Jendrassik Jenő: Müvészet XII. évf. 1913.
163-170.

100 l.

MDK

Spányi Béla

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Bpest, 1937. 100.l.

MDK

Spányi Béla

A műcsarnok tavaszi kiállitása. Vas. Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

K. Spányi Béla MDK

Facsoport, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Soányi Béla, festöm.

Lovrána lassanként látogatott müvészteleppé alakul át, ahol jelenleg Sp.gyüjti inspirációját.

Müvésztelep Lovranában.
"Mücsarnok" 1899. 374.l.

MDK

Spányi Béla

O. Képzm. társ... Vas. Ujs. 1874. 572. l.

I. Alberti nach Maulbertsch,
Maria mit dem Kinde

n größerem Maße in Anspruch zu
türlich noch mehr zu einer kühl-
hilfen sind nicht urkundlich über-

SPÁNYI Béla

Gábor E
Művtört.Ért. 1990 1-2 25.

elyreállítását, míg Kassa és Szatmár újra a király fennhatósága alá került.[22]

EK

D'ordine della Regia Mtá Vra mi é stato significato dal V. Marchese don' Annibal Gonzaga etc. che la Sacra Ces.[ea] Mtá del'Imperatore, mio Clemen.[mo] Sig.[re], comanda ch'io debba transferirmi in Vngaria Superiore, et Transiluania, per essequire quel tanto mi sará imposto, et ordinato dal Prencipe di Transiluania; Má perche l'aria di quel paese non conferisce alla mia salute, massime nell'estate, essendo io l'anno 1640., che fui pur d'ordine della medema Mtá Ces.[ea], per leuare le misure, e disegni, che tengo ancora presso di me, di tutte le fortezze, e frontiere col Turco, stato amallato sei mesi continui, con non poco pericolo di perdere la uita, come puol testificare il V. Conte Paulo Palfi, et per non saper io la lingua Vngara, ne Transiluana, et anco per non esser io asuefatto al souerchio modo di beuere, che usono in quei Paesi, massime con forastieri; Spero perció che Sua Mta Ces.[ea] non uorra permettere ch'io debba andare in Transiluania: delle fortezze, et frontiere dell'Vngaria Superiore poi, senza ritornarui, io potrò far quá li disegni, sopra le misure, che già tengo, Pure quando la Mtá Sua fosse poi rissoluta ch'io ui ritornassi, et andassi ancora più oltre prontiss.[mo] saró sempre ad essequire

SPÁNYI Béla

egy festménye a Perčić-gyűjteményben

ld. Perčić 112.p leírása + ill.

K. Spányi Béla MDK

A csóka kőhid, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla MDK

A Balaton partján, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

K. Spányi Béla MDK

A csóka kőhid, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

Hegyoldal öszi alkony. Olf.
Falu vége malommal. Olf.

KMTárs. 1912/13. Téli kiáll. Kat. 86.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

ö

müvével is képviselve volt abban a kis képtárban. mely 1899. okt. 18-án Bruck Mihsa mütermében talált helyet, a kisorsolásra kerülö müvekböl.

A Hazai Müvásárlók Egyesülete.
"Mücsarnok" 1899. 396.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.

" Temetöben" Illustráczió az Athenaeum uj "Petöfi" kiadásához.

" A sivatag koronája" Illustráczió az Athenaeum uj "Petöfi kiadásához.

KMTárs. 1899. Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat. 62.l.

MDK

K. Spányi Béla

Magyar cyprusok, repr.

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

A N. Szalon karácsonyi tárlata. Vasárnapi Ujság 1896. 50. sz. 842.l.

Spányi Béla.

Fa metszetei reprodukciója a Vasárnapi Ujság 1900 évf. 22. számában, melyet a Tavaszi tárlatról ott közölt. (emlitve)

Pesti Hirlap 1900 évf. 29. Bold

Spányi Béla

Vágó Pállal és a lengyel Stykas
fam-mal együtt megfestette
Nagyszeben bevételét Beamas
által.

(említve)

Pesti Napló, 1898 28. szám, 8. lap.

Spányi Béla.

A 80-as évek elején tünt fel.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Spányi Béla

Nyirfák

Mocsaras táj, vf.

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 70,71.l.

MDK

Spányi Béla

Magyar táj, vf.

Az erdőben, of.

Ernst Múzeum aukciói XXVII. 71.1.

MDK

Spányi Béla

Erdei legelő, repr.

Tél a müvészetben. /Bpest,194o/. 88.1.

MDK

Spányi Béla

Vasárnapi Ujság 1907. 54. évf. 888.l.

MDK

Spányi Béla

Részlet a Nyirségből, repr.

Vasárnapi Ujság 1900. 47. évf. 256.l.

MDK

Spányi Béla

Nyirfák, repr.

Fogyó hold, repr.

A hegy tövében, repr.

Spányi Béla. Művészet 1914. 297-301.l.

MDK

Spányi Béla

Magyar ciprusok, repr.

GerLonModfest. 61.l.

MDK

Spányi Béla

A magyar táj népdalköltője. Spányi Béla halálára.
Esti Ujság 1914. jan. 14.

MDK

Spányi Béla

Októberi első negyed

Az utolsó gólya

Modern magyar festőművészek. 106.l.

MDK

Spányi Béla

Koppmagygraf 150 éve.

MDK

Spányi Béla

Magymüvészképm.

MDK

Spányi Béla

Erdő szélén, repr.

Évk. KMT. 1928. 1o6.l.

MDK

Spányi Béla

Szajol-vidéki táj, repr.

Némethy József dr.: Évk. KMT. 1929. 51.l.

MDK

Spányi Béla

A bodajki Kálváriahegy, repr.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

A Balaton partján, of.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. 55.l.

MDK

K. Spányi Béla

A csóka-kőhid, of.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. 55.l.

MDK

Spányi Béla

A "Segitség" emlék-album. Vas.Ujs.1887.34.sz. 568.l.

K. Spányi Béla MDK

Reggel, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

K. Spányi Béla MDK

Telihold, olf.

Nyárestverázs, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

K. Spányi Béla MDK

A Tátra a csorbai vasuti állomás felöl, szépia

Mücsarnok 1909. Akvarellek pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

K. Spányi Béla MDK

Őszi napos délután, olf.

Téli reggel, olf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

K. Spányi Béla MDK

Alkony, repr.

Mücsarnok 19o4. tavaszi kiáll.

K. Spányi Béla

Hajnali szürkület, olf.

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Esti hangulat, olf.

Alkony, olf.

Ősz, olf.

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

MDK

Spányi Béla, tájkép-festő.

A főrendi ház üléstermének folyosóján a három középső mezőbe a köv. képeket festi, ill. az egyik majdnem készen van: Trencsén várromja, Csák Máté egykori fészke.
A másik: Mátyás király kedvelt vadászkastélyának sziklahegye, a háttérben a visegrádi várral.
Harmadik: a vázlat stádiumában Vajda-Hunyad vára.

Az uj parlament falfestményei.
Mücsarnok. 1900.25.sz. 350.1.

K. Spányi Béla MDK

Alkonyat gólyákkal, repr.

Mücsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Spányi Béla †

Urod

Az Ujság

1914. jún. 13

Mária Terézia gyászban:

Derékig. ~~s~~ (kösé[r]
látható!
fátyol omlik vállaira
rendjel díszíti, ruh[a]
talmazva, galléjá[n]
MARIA T[ERESIA]

Könyvnap, az a

Gé

Spanyi Béla

Styka Jan

Vágó Pál

Szana Tamás

Bem és Petőfi-
Vas. ügy. 1878.
17. szám.

Szöl. Bem —
Petőfi Sándor-
ról, Egyebek.

állapitom meg. Amennyiben M
vezető tanulmányt ir,a szer
van az előszó,illetve bevez
tet szerzője részére megáll
dijra is. A szóbanlévő tisz
Bizottságának költségvetése
lyezem.

Budapest, 1943.év

Méltóságos

dr. G e r e

egyetemi ny.r.tanár,a Müemlé

Spányi Béla

l.

1882. évi anyakönyv. Kivált. Sat.
134. l. 135. l.

1.–186. ll., 1 kép. tábla

Ruzomberok

Karla Salvů

1893

Spányi Béla

u. 1842.

Vas. Ujs.

1907. 875, 876.

5 Június

Spányi Béla
festő"

Lásd
Schnee Juh Fejérvm
346. l.

Spányi Béla

Szül. Bp. 1852 márc 19. Megh. Bp. 1914 jun 12. MDK

Münchenben tanult a Szolnoki Müvésztelepen dolgozott.

"Falu vége"

o.v.

42. o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Spányi Béla M.D.K.

Budapest, 1886.

A temesvári városliget a Béga-csatorna mellett.
13X19 cm. illusztráció Szentkláray Jenő: Temesvár
és vidéke c. cikkhez.id.mü 505-531.p.

Szign. Spányi B.886. - Bálint Benedek sc. -Morelli G.
F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete.
Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.509.p.

Spányi Béla M.D.K.

Budapest,1891 körül.

Táj a Sárréten. Zárókép Ballagi Aladár: A Bihari sikság c. cikkéhez.id.mü 379-428.p.

Szign.nélkül.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.428.p.

MDK

Spányi Béla, 1854-1914

A mocsár szélén, of.

Mocsaras táj, of.

Esti hangulat, of.

M. Studio 2. exc. 1921. 26 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Havas táj

Táj tehenekkel,

35 l.

Ernst II. aukc. 1920. ápr.

35

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Tájkép

Ernst 11. aukc. 1920. ápr.

35 l.

Spányi Béla M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Temesvár sáncai. Szövegközti illusztráció Szentkláray Jenő: Temesvár és vidéke c. cikkéhez.id.mü 505-531.p.

Szign. nélkül.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.511.p.

Spányi Béla M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Részlet az Alibunári mocsárból. Zárókép Hermann Antal: Pancsova és vidéke c. cikkéhez. id.mü 532-542.p.

Szign. nélkül.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.542.p.

Spányi Béla M.D.K.

Budapest, 1885.

Az Alibunári mocsár. 13X19 cm. illusztráció Hermann Antal: Pancsova és vidéke c. cikkéhez. id. mü 532-542.p.

Szign. Spányi 885. - Bálint Benedek sc.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarorszag.II.köt.1891.541.p.

MDK

Spányi Béla, 1852- 1914

Alkonyat a lápon,

Sárga alkonyat, of.

Almásy-Tel.Int. B. aukc. 1942. febr.
38 l.

MDK

Spányi Béla

Faluvége, of.

Őszi táj, of.

Szolnoki müv.telep 50.évford. Ernst Muz.kiáll. 1952. máj.

MDK

Spányi Béla

Mocsaras táj

loo év festészete, Szalmássy Gal. 1948. jan.

MDK

Spányi Béla

Juhpásztor

100 év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. Jan.

MDK

Spányi Béla, 1854-1914

Téli naplemente, of.

Tisztás az erdőben, pfszt.

M. Studio 2. sukc. 1921. 26 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Alkonyat

Várromok

Almásy-Teleki 4. műv. gukc. 1940. nov.

35 l.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

Tájképi illusztrációi.

Nagy Imre: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 149 l.

M. D. K.

SPÁNYI Béla festő

Aradi Sörfest. 302. l.

M. D. K.

SPÁNYI Béla festő

Farkas Ifjúkösrt. 460., 461.

Spányi Béla MDK
és Vágó Pál a lengyel Jan Styka-val:

Nagyszeben bevétele 1849. március 11-én
BEM-PETŐFI KÖRKÉP

62.o.

Bielz Julius: Die Revolution 1848/1849 in Hermannstadt im Spiegel bildlicher Darstellungen.
KelemenEml. ÉÉ 58-63.o.

Spányi Béla, 1854-1914
Szénaboglyák, paszt.
Kálvária, akv.

N.Szal. III. aukc. 1924. 12 l.

Nemzeti Szalon XLI. csop. kiáll. 1924. nov.

1.

K.Spányi Béla, sz. Bp.1852 +u.o.1914

Est

Naplemente

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 21 l.

Spányi Béla, 1854-1914.

Lombhullás, olaj

Magyar Nemzeti Renaszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 7 l.

Spányi Béla

Ősz a Zala völgyében, olaj

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.
nov. 20 l.

Spányi Béla
Patakpart, olaj

Szőkefővárosi Képtár és Történelmi Mus. kiáll.
Term. Szal. 1937. jan. 16 l.

Spányi Béla, sz. Budapest, 1852.

Rövid életrajz

Réten

Erdő szélén

Erdőrészlet legelő juhokkal

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

63-64 1.

Spányi Béla
Kálvária-részlet

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
89 l.

sségü helyei és meglévő müemlékei.
rovszky 122 l. /képe 117, 479 l./ -
suita Magyarországon a XVIII. század-
XVII-1923. - Rapaics, Raymond: Le
. Nouvelle Revue de Hongrie, LVIII-
Magyar kastélyok, Bp. 1939, 15 l. -
ka, XXV-1944, 354 l. -

ázad, átépitve.
ásodik feléből. Mint harangtorony is
kozásánál négyzetalapra felépitett
éparányu torony, emeleteket elválasztó
mindegyik oldalon egy-egy kis barokk

Spányi Béla
Patak partja, olaj

Szent-György-Chéh XLVI.művészeti aukciója. A Gyűjtő.
X.évf. 2.sz. 5 1.

Spányi Béla /1852-1914/
Legelő bikák, olaj

Árverési csarnok. 1939. 22 l.

töltések és ráfeszíte
elött. Az 1816-os, Fis
megejtett, canonica vi
a pásztói Szt. Lőrinc
repel. Osztrák, XVIII.

Spányi Béla
Moór környékéről, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 29 l.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása.
1904. márc. 1.

K. Spányi Béla

Téli alkony, vizf. repr.

Alkotás Művészház XVI.kiállitása. 1943. aug.

2, 4 l.

A vallás és közoktatásügy
146139.sz.a.kelt és a IX.
letének mása:

A zsabrezsi r.ka
ségeinek fedezésére Egyeze
segélyösszeget engedélyezu
ezt az összeget a Müemléke
hivatalos nyugtatványára e
fizesse ki és tárczám terh
adáskép számolja el.

Budapest 1911 f

Spányi Béla festőművész
Erdő szélén, Olaj festmény
Őszi táj (más neve: Mocsaras táj), Olaj festmény
Falurészlet (" " : Kápolna) "

A Szegedi-városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
1950 évi 1178

[illegible] vállalkozása tárgyában
felkér ünnek hozzám
a nevezett munkálatokra
Stobbe és Blaicho építőmes
még Horváth József és
és Társa vállalkozók 1015
ajánlatát bemutatni

Budapest. 1905. Szept. 7. M

Mellékelve:
Stobbe és Blaicho építőmesterek
levele és költségvetése, –
Horváth József és Nour
Károly és Társa költségvetései.

Spányi Béla festőművész
~~Osztrák-~~Magyar ~~monarchia~~ művészetének ~~kiállítása~~ Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 4o5 lap

h. államtitkár.

Spányi Béla festőmüv sz
Falu vége.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
19oo szeptember 16

/.

ltaljon Ki.

Spányi Béla festőművész
Őszi verőfény.Olajf.
Háztetők.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása
1900 szeptember 16

Spányi Béla
festő

M.D.K.

A gólya
Alkony } egészlapos képek

Wagyl Ivuca: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 155 l.

Spányi Béla
festő

M.D.K

Kicsapott a folyó-
Falun
A csárda romjai,
A rivalag kormája

} szövegkörti
képek

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

A temetőben
Az alföld
A hó a holt föld téli rempedője.

szöveg-közti képek

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Spányi Béla
festő

Minden virágnak
Itt állok a rónakörében
A hevesi rónán
Kutyakaparó
A Tisza

} Rónaképek

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk
M.M.M. Évkönyve 1952, 155 l.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

A csonka torony
Szépkalom
A csillagos ég
A kuldus sirja
Kis-Kunság

} próvegkötési képek

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Értékmpse 1952, 155 l.

MDK

Spányi Béla, sz. Bp. 1852

Nyirfák, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények
és rajzok jegyzéke. 27 l.

MDK

Spányi Béla, sz. Bp. 1852

Porto-Ré, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 37 l.

MDK

Spányi Béla

Reggeli szürkület

V-r: A kiállítás vasárlói. VU 1885. XXXII. évf. 678 l.

Spányi Béla

Műcsarnok 1900. 19.sz. 27o 1.

MDK

Spányi Béla

Mocsaras táj, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

K.Spányi Béla

Nyires hajnal, obaj

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 28 l.

K. Spányi Béla
A gajai két királytölgy, olaj

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 28 l.

M D K

Spányi Béla

Erdőrészlet

Szent György Céh VI. művészeti aukciója. 1911. márc. 18. 1.

Spaiuje Bala
festo

M.D.K.

Wyjątek.

Gradzięgga. III. terem 69 oz. 27 l.

Spanyi Béla

M.D.K.

Porto-Ré

Arad jegyz. 102 sz. 37 l.

MDK

Spányi Béla

"Bem és Petőfi" körkép. 3. Repr.
1897 április 20-án hét piktor állt a vászon elé.
Styka /Jan/ körképtermében a lvovi Kilinszki-parkban
Styka a kép dandárját festette. Vágó az előretörő
honvédeket, Spányi a panoráma tájait alakitotta ki.
Ott dolgoztak még Styka kipróbált munkatársai:
Schönchen, Popiel, Rozvadovszki, Wiviorszki festők i

Békés István: Bem és Petőfi. Egy elveszett körkép
emlékei.
Müterem 1958 I. évf. 3. sz. 24-25 o.

Spányi Béla
festő

MDK

432) Budavára
433) Vajdahunyad
434) Visegrád
435) Vajdahunyad vára

Egyéb körtulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

28 l.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

436) Arva vára
437) Trencsén vára
438) Visegrád vára
439) Cilissa vára

Egyéb körtulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

28 l.

MDK

Spányi Béla
Tájkép, olaj

Szent György Céh I. árverési kat. 191o. ápr.
8 1.

Spányi Béla festő MTA

1852 – 1914

Svábhegy táj		vászon	32 × 45
Alpesi táj jel.		fa	22 × 18
Illustráció egy praeludiumhoz		"	22 × 18
Kert villával			
A művész neje jel. 880		fa	11.5 × 8
Nyírfák jel.		vászon	24 × 52
Harapelé		egy.	20.5 × 15

Ernyey Lukács neje hagyatéka. BSB 1973

49

K. D. K.

SPÁNYI Béla festő

Reggeli szürkület. (Pressr.)

Szinnyei. Tárgymut. Bp. 1885. 47, 70. l.

70.

M.D.K.

SPÁNYI Béla festő

Őszi vetés. (Repr.)

Budapesti Tanügyi Közl. 1885. 46., 107. l. ~~107.~~

M. D. K.

SPÁNYI Béla festő

Irodalmi részlet.

(Rész.)

Bródy Zsigmond. Bp. 1885. 44., 84. l.

Spányi Béla MDK.

Szépműv. Múzeum Győrött 1943-ban rendezett Mészöly Kövelő; nem szerepelt a kiállításán

Csánky Dénes: Száz év magyar festőne Fe. Győr sz. k. o. kiállításai). Győr 1943. 11. old.
(Kiáll. kat.)

Spányi Béla MOK

Mónóly közötti, köri tartozik

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 11. l.

MD4

Spányi Béla festőművész

több művésztársával együtt segédkezett Feszty Árpádnak a „Magyarok bejövetele" c. körkép megfestésében.

Gárdonyi Jenő: Hol állítják fel a „Magyarok bejövetelét"?

Érdekes Ujság, Bp. 1958. március 1. 10. l.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

Méltatás.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században. 206 l.
Dp. 1910

M.D.K.

Spaiup Béla
festő

Méltatás.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVIII. században 187 l.
Bp. 1910

MDK

Spányi Béla
Tájkép, festm.

Müvészi Interieurök rt. I. ~~ik~~ auk. 1917, márc.
3 l.

K. Spányi Béla
festő

M.D.K.

Téli táj
Mocsaras táj
Mocsaras táj
Francia pásztorleány juhokkal
Mocsaras táj tehenekkel

Birtokában 1958. Budapest.

191.

M.D.K.

Spányi Béla
festő

Mocsaras táj
Mocsaras táj
Téli napfelmelegedés.

Biennale 1954. Budapest.

24 l.

Spáinyi Béla jegyző M.D.L.

A vár téli palotájában egy „Gödöllői királyi vadászatot" ábrázoló képe.

A m.n. Visegrádi teremben a Vajdahunyadvár Visegrádi várakat ábrázoló képei.

Chateaux Royaux à Buest. Bp. É.n. 8, 10,

for our
became
Prince

K. Spányi Béla

l.

Végvári - Szolnok

32, 66, 75, l.

É S Z E T

f.1911.
39.

Péczely

p á n y i B é l a :

egg.

stmény

ati dij,1889.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
139.

Péczely

K. Spányi Béla:

Őszi regg.

Olajfestmény

Társulati dij,1889.

Magyar Müvészet 1927.18.o. Kerényiné

Spányi Béla % 1852-1914/:Erdő szélén.
1887.
Percz Ármin tul.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
120.

Péczely

K. S p á n y i B é l a :

Őszi verőfény

Olajfestmény

Nagy aranyérem, 1893.

Péczely Béla

K. Spányi Béla:

Vajda Hunyad vára.

Falfestmény az uj országhaza közös éttermében

MŰVÉSZET.
I.évf. 1902.
3.sz. 170.old.

Péczely Béla

K. Spányi Béla:

Visegrád vára. Falfestmény az uj országháza közös éttermében

MŰVÉSZET.
I. évf. 1902.
3. sz. 171. old.

Péczely Béla

K. Spányi Béla:

Klissza vára.

Falfestmény az uj országháza közös éttermében.

MŰVÉSZET.
I.évf. 1902.
3.sz. 173.old.

Péczely Béla

K. Spányi Béla:

Trencsén vára. Falfestmény az uj országháza közös éttermében.

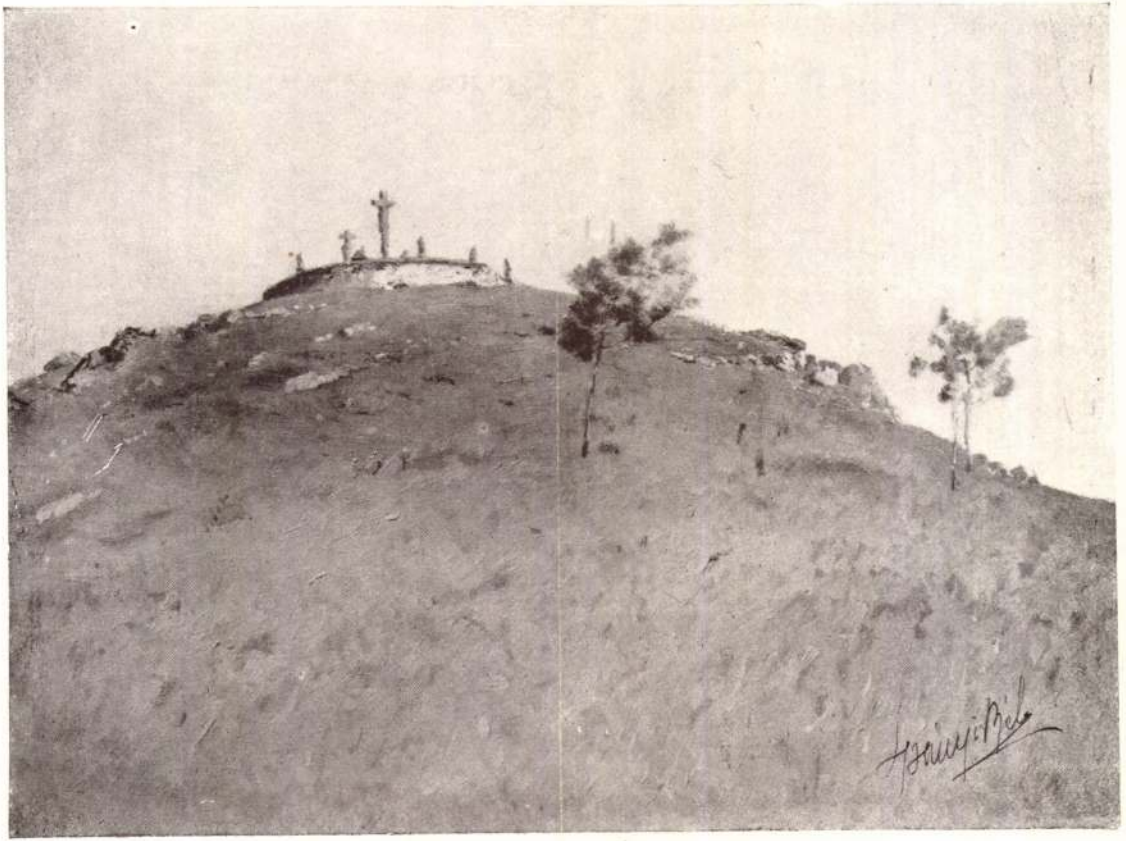
MŰVÉSZET.
I.évf. 1902.
3.sz. 172.old.

K. S p á n y i B é l a :

Est. Olajfestmény.

Eredetije a Mücsarnok tavaszi tárlat
tán kiállitva.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
2.sz. 140.old.

21.

Spányi Béla

Ernst Muzeum aukcióiról

XXXIII

lélekrajz e csodálatos nagy mestere, annyival inkább, mert a fordítás, *Salgó* Ernő műve, mindenképen méltó az eredetihez s úgy adja vissza Stendhal stilusát, a hogy az ilyen erősen egyéni, sajátságos stilust magyarul visszaadni csak lehet. A fordító igen magvas tanulmányt is írt a regény elé, a mely röviden, de világosan és mély gondolkodással állítja elénk Stendhal lényének alapvonásait. A másik nagy világregény, *Dosztojevszkij* híres műve, a «*Bün és bünhödés*», már sokkal ismeretesebb, nagyon sokan olvasták, bár többnyire rossz német és semmivel sem jobb magyar fordításokból, sőt ép most szinpadra is vitték. Nyereség azonban, hogy ezt a lelkünket gyökerében megragadó, egyszerre fojtogató és fölemelő hatású regényt avatott, irodalmi szinvonalon álló fordításban kapjuk *Szabó* Endre kezéből, *Voinovich* Géza rövid magyarázó előszavával.

Modern festők. E pompás vállalatnak, mely dr. *Térey* Gábor szerkesztése alatt jelent meg, most új füzete került közkézre. A magyar művészeket e füzetben *Poll* Hugo képviseli «Evező Halászok» című festményével. A külföldiek közül az amerikai *Frieseke* és *Shannon*, a német *Thoma*, a svájczi *Rüdisühli* és a német *Kaspar* szerepelnek egy-egy az eredeti szineit híven visszaadó reprodukczióval. A vállalatot a Franklin-társulat adja ki; egy-egy füzet: ára 3·60 korona, egy 72 képet tartalmazó teljes kötet ára 36 korona.

Jézus élete evangéliomi képekben. *Masznyik* Endre ily című nagyarányú munkájának most jelent meg második fele. Ez a rész Jézus életének s nyilvános működésének fordulópontjával kezdődik, a kapernaumi beszéd után történtekkel s a mennybemenetellel végződik. Masznyik e könyvével nem a tudós theologushoz, hanem a hivő nagy közönséghez fordul, fölhasználja a protestáns theologiai kutatás eredményeit, de a nélkül, hogy az olvasó hitét megrontaná. Jézust beleállítja a történelem távlatába, a maga korába s szorosan az evangélium alapján állva fejti ki cselekedeteit, tanításainak tartalmát s világtörténeti jelentőségét. A munka protestáns szellemben van írva, de nem felekezeti jellegű könyv, mert egyforma tanulsággal és épüléssel olvashatja minden felekezetű hivő.

BORGHESE PAULINA, CANOVA SZOBORMŰVE, A RÓMAI VILLA BORGHESÉBEN.

RÉSZLET A VILLA BORGHESE PARKJÁBÓL.

Rajzok, dalok. *Deák* Géza sárospataki rajztanár e czím alatt igen csinos kiállitásu albumot adott ki a maga rajzaiból. Majd mind humoros dolgok: nem karrikaturák, hanem egy-egy adomát szemléltetnek, egy-egy ötletet vetnek tollal, ecsettel a szemünk elé. Egyik-másik a rajzoló egy-egy saját szerzeményü dalának illusztrácziója. A rajzokban vannak dilettáns vonások, gyakran megérzik rajtuk hol Jankó János, hol meg Zichy Mihály hatása, de tagadhatatlanul tetszetősek, elevenek, gonddal és jókedvvel vannak csinálva. A publikumnak alighanem megfogják nyerni a tetszését. Ilyen grafikai természetü album nálunk ugyis alig van, pedig azt hiszszük, az effélének volna nálunk közönsége, ha a művészek értik a módját, hogy mikép közeledjenek hozzá.

Szőlőmívelés. Jeles gazdasági írónk, *Rombay* Dezső népies kis könyvet adott ki a szőlőmívelésről azoknak a tapasztalatoknak alapján, melyeket az utolsó negyedszázad alatt, a filloxera elleni küzdelem során szereztek a gyakorlati gazdák és a gazdasági tudósok. A kis könyvben benne van minden, a mire a gyakorlati gazdának szüksége lehet. Megmondja a szőlőnek mily talaj való, mik a fajtái, a telepítési módja, tárgyalja a trágyázást, metszést, ojtást ápolást, ismerteti a szőlő károsítóit s az ellenük való védekezési módokat. Minden gazda egyaránt tanulhat e derék kis könyvből, az iskolát járt, tanult ember ép úgy, mint az egyszerű földmívelő.

Magyar útikönyv Ausztriáról. *Kapitány* Kálmán igen derék kis könyvet adott ki: egy magyar Bedekkert az osztrák császárságról. Előbb megismerteti benne Ausztria multját és jelenét, politikai és közigazgatási viszonyait, természeti szépségeit, aztán az egyes utakra felosztva tárgyalja az összes osztrák tartományokat. A könyvecske tartalmát 11 térkép és 6 városi tervrajz teszi még használhatóbbá.

Az élet útja. *Szirtes* Artur e czímmel kis füzetet adott ki, melyben a praktikus élet helyes berendezésének szabályait foglalja össze. Sok újat nem mond, mélyet még kevesebbet, de tételei általában észszerűek, józan gondolkodásra vallók s mondani valóit könnyed, vonzó tárczaczikk-stilusban tudja előadni.

Kálmán Farkas kurucz nótái. *Kálmán* Farkas elhunyt jeles népdalgyüjtőnk és szerzőnk annak idején megzenésítette Thaly Kálmán kurucz verseit, melyek közül némelyik, mint pl. a «Bús Bertók» országosan ismeretes lett. Munkásságának ez volt talán legmaradandóbb terméke s ezért nemcsak

OROSZLÁN-SZOBOR, CANOVA MŰVE RÓMÁBAN.

kegyeletes dolgot cselekszik, hanem zenei irodalmunknak is szolgálatot tesz a jeles dalszerző és kutató özvegye, mikor ezt a 26 kurucz nótát, a szerző arczképével a czímlapon kiadja s ennek lehetővé tétele czéljából előfizetést hirdet. Az előfizetési összeg, 4 korona, november hóban küldendő meg özvegy *Kálmán* Farkasnénak Gyomára.

Népiskolai almanach az 1897/98. tanévre. *Huszár* Béla ily czímmel hasznos kis kézikönyvet állított össze pedagogusok számára. Van benne naptár, czikk gróf Apponyi Albertről, az új népiskolai tankönyvekről, az 1907. évi XXVI. és XXVII. törvényczikkről, a gyermektanulmányozásról, van azután a tanulókra vonatkozó adatok bejegyzésére szolgáló rész, az elemi iskolai tananyag beosztása stb.

Spányi Béla képei. Vagy két évvel ezelőtt másfélszáznál több képet állított ki a romantikus hangulatoknak ez a jeles festője s a közönség nemcsak elkapkodta valamennyit, de egy részét a műbarátoknak ki sem elégíthette *Spányi*. Hűséges hívei vártak türelmesen, míg újabb alkotásaival kárpótolhatják magukat s a művész aránylag rövid idő alatt csakugyan össze is festett egy új kiállításra valót, melyből bizonyára nem kerül vissza a műterembe most sem egyetlen darab is. Ez a ritka népszerűség Spányiban a lyrikusnak s a telivéren magyar tájfestőnek szól, a ki legszivesebben azokat az érzéseket és hangulatokat rögzíti meg, melyek lelki világunknak leggyakoribb látogatói: a szelid szomorúságot és az édes melancholiát. Hogy ezeket a hangulatokat a mindnyájunknak legdrágább magyar földből tudja kivirágoztatni, hogy érzéseinket visszaviszi, odaköti a nekünk annyira kedves, ismerős magyar tavakhoz, lápokhoz, erdőkhöz és rónaságokhoz, ez csak még népszerűbbé avatja a borongós kedvű lyrikust, a kit legjellemzőbben tán a magyar táj népdalköltőjének nevezhetnénk. Mert *Spányi* legszivesebben azokat az egyszerű, mindnyájunkkal közös érzéseket igyekszik a vászonra lopni, melyek a maguk primitivségében a legszélesebb körökben is visszhangot vernek. Szinte túlságosan objektivek ezek az érzések: a művész egyéni élményeiből, lázaiból, háborgásaiból alig árulnak el valamit is. Ezért nem izgat, nem nyugtalanit a *Spányi* művészete, mint a nagy művész-egyéniségeké, inkább csak elismerésre, tiszteletre készt bennünket, jeles tudásával, ritka routinjával és nem lankadó buzgóságával. A kecskeméti-utczai «Új művészeti Szalon»-ban megnyilt kiállítása bizonyára még fokozni fogja a tiszteletet és tisztelői számát is.

Uj könyvek.

Vörös és fekete. Regény, irta *Stendhal*, fordította *Salgó* Ernő. Budapest, Révai testvérek; ára 4 kor.

Bűn és bűnhődés. Irta *Dosztojevszkij*, oroszból fordította *Szabó* Endre. Budapest, Révai testvérek; ára 4 korona.

A művészetek története a legrégibb időktől napjainkig. Szerkeszti *Beöthy* Zsolt. II. kötet, a középkor művészete. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság; ára 16 korona.

Jézus élete evangéliumi képekben. Irta dr. *Masznyik* Endre. A munka második fele. Budapest, Hornyánszky Viktor; ára 3 korona.

Rajzok, dalok. Rajzolta és irta *Deák* Géza. Sárospatak, ref. főiskola műintézete.

Szőlőművelés. Irta *Rombay* Dezső. A legújabb elvek és tapasztalatok nyomán. Budapest, Franklin-Társulat; ára 2 korona.

Az osztrák császárság. Utikönyv, írta dr. *Kapitány* Kálmán. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság.

Az élet útja. Irta dr. *Szirtes* Artur. Pallas részvénytársaság; ára 1·50 korona.

Népiskolai almanach az 1907—1908. tanévre. Szerkeszti *Huszár* Béla. Budapest, Franklin-Társulat; ára 3 korona.

EGYVELEG.

* **A legtöbb távbeszélő állomás** Svédországban található, hol minden 10 ezer lakosra 113 állomás jut. A legkevesebb állomás Japánban van: egy állomás 10 ezer emberre. Magyarországon 10 ezer emberre hét állomás esik.

Kwizda-féle turista-fluid (aromatikai bedörzsölés). A Kwizda-féle fluid, kigyó védjegy (turista-fluid) hasonlithatatlan módon hat erősitőleg és elevenitőleg az izomzatra nagy menetek után, ha bedörzsöléseket eszközlünk vele. E szer biztosan hat és nem volna szabad, hogy egyetlen turista felszerelésből hiányozzék.

Fáj a feje? Vegyen be akkor egy Beretvás-féle *Migrén-pasztillát*, mely azonnal megszünteti még a legnagyobb főfájást is. 24 pasztillát tartalmazó doboz 1 korona 20 fillér a gyógytárakban.

Hangok a gyermekkorból. A mohó hajhász és a nyugtalan sürgés-forgás, melyek az embert oly gyorsan megöregitik, csak kevés időt engednek a gyermekkori napokra való visszaemlékezésre. Annál kellemesebben, de egyszersmind fájdalmasan is érinti az embert, ha a kevés pihenőórában és ünnepi szünetben valami a régmult gyermekkori időre emlékezteti. Mint orgonaszó és harangzugás, ugy hatja meg valami a visszaemlékezésbe merültnek füleit. A karácsonyi idő az ő örömteljes ünnepélyességével föleleven ül az emlékezetben — persze csak rövid időre — és a mult időnek szép képe aztán ismét eltünik. Ezt az emléket eltünni nem engedni, hanem megtartani, czélja annak az ismeretes ujdonságnak, melynek **«Karácsonyfa-angyal-csöngés»** elnevezés alatt való forgalomba hozatala **Konrad János,** cs. és kir. udvari czégnek Brüxen 2004. sz. (Csehország) az érdeme. Utaljuk tisztelt olvasóinkat a lapunkban megjelenő hirdetésre, melyből minden közelebbi dolgot, ezt a bájos ujdonságot illetőleg megtudhat. Gazdagon illusztrált árujegyzéket ez udvari czég kivánatra bárkinek ingyen és portomentesen küld.

Kitüntetések. Schultes Ágost Szinye-Lipóczi «Salvator» Forrás-Vállalatát a pécsi országos kiállításon az állami aranyéremmel, továbbá az egészségügyi kiállításon Lembergben elismerő oklevéllel s a Nencki Marcell tanár aranyérmével tüntették ki.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Laszczik Bernárd, a magyarországi cziszterczi-rend szentgotthárdi konventjének tagja, jószágkormányzó és szentgotthárdi perjel 70 éves korában Szentgotthárdon. — Grátz Mór kolozsvári evangélikus lelkész Sátoraljaujhelyen, a hová leányát ment meglátogatni. Az elhunyt lelkész az egyházi irodalom terén nagy tevékenységet fejtett ki. Halálát özvegye és öt gyermeke, köztük Grátz Gusztáv dr. országgyűlési képviselő gyászolja. — Dunay Ferencz, nyug. tankerületi főigazgató Beszterczebányán. — Maurer Artur dr. Gömörmegye tiszteletbeli főorvosa, az Andrássy grófi család háziorvosa 63 éves korában a gömörmegyei Rozsnyón. — Székely Mihály, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatója Budapesten. — Rogulya Gyula államrendőrségi felügyelő 39 éves korában Budapesten. — Vaskó Bertalan, székesfővárosi tanító 41 éves korában Budapesten. — Ertl Gusztáv, magyar királyi erdőtanácsos 64 éves korában Liptóujvváron. — Nemes Márk Ferencz földbirtokos 64 éves korában Mezőcsáthon. — Szykora József, Károlyi Alajos gróf stomfai uradalmának nyug. mérnöke, 85 éves korában Stomfán. — Hertelendi és vindornyalaki Hertelendy József földbirtokos, Zala vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 53 éves korában Vindornyalakon. — Hangonyi Pál főgimnáziumi tanár 31 éves korában Rákospalotán. — Zelei Imre, a ki negyedszázadon át volt lapszerkesztő Székesfehérvárott, 45 éves korában Budapesten. — Kádár Géza kőteleki kántortanító 47 éves korában Kőtelek községben. — Makay Gerő, az Athenaeum tisztviselője 62 éves korában Budapesten. — Kassay István gimnáziumi tanuló, Kassay Imre és felesége, szül. Gergely Berta 13 éves fia, Magyarbölkény községben.

Özv. Graits Endréné, szül. Bubreg Rozália 77 éves korában Pécsett. — Özv. felső-korompai Simonsits Alajosné, szül. Hepesváry Hermin 77 éves korában Szada községben. — Özv. Kolossváry Sándorné, szül. Leéb Henriette, 69 éves korában Szombathelyen. — Ádám Franciska 54 éves korában Domiszlón. — Rössel Nándorné, szül. Óváry Aranka 34 éves korában Ujpesten. — Fackh Frieda, özvegy Fackh Károlyné leánya, Gutenstein-Vorderbruckban.

Szerkesztői üzenetek.

Halottak napjára több verset kaptunk, melyek között azonban egy sem akadt közölhető.

Pécs. N. G. Az alkalmi vers elkésve érkezett.

A holangerek. A milieu, az aranybányász élet érdekes és hálás lett volna, ha művész szemével tudta volna meglátni s ha jó mesét, eleven alakokat tudott volna belehelyezni.

A gyerekek. Van benne egy s más jobb tulajdonság, a mi egy kis irodalmi érzékre vall, ez azonban nem elég az üdvösségre. A leleménye sem nem új, se nem érdekes, a megírás pedig meglehetősen egyhangú.

Őszi ének. Őszi virágok. Nem volnának épen rosz dolgok, kisebb igényű helyen el is kelnének: nekünk azonban nem elég eredetiek. Túlságosan érzik rajtuk Tompa hatása.

Merengődal. Roppant modorosan van irva, mintha válogatva kerülné a természetes beszédet. Pedig a művészetnek vége van ott, a hol a mesterkedés kezdődik.

Memento mori. Ez a hang nem a mi hangunk, nagyon kevés dolog van, a mi ellenszenvesebb nekünk, mint az ilyen üres dagály. Hogy írhatott ilyen verset az, a kitől már sokkal jobb, sőt majdnem jó dolgokat is láttunk?

Bűn. Hogy feledni foglak. Indul a hajó. Úgy emlékszünk, már egyszer megizentük e versekre, hogy nem közölhetők.

Miranda. Verselésében van valami símaság, alapjában véve azonban elmúlt ízlés hangja s a stiljében is avúlt minták nyomán halad.

Az igaz szerelem. Kedves, öreg uras kis munka, kéziratban olvasva rokonszenvet kelt szerzője iránt, nyomtatásban azonban nagyon kirívókká válnának formai és tartalmi fogyatkozásai.

Páka pusztán. Megírtuk már nem egyszer e helyen, hogy nem vagyunk barátai a csárda-költészetnek, a mely azt hiszi, népies, eredeti magyaros, csak azért, mert csárdáról, szép korcsmárosnéról, betyárokról, itczéről s más efféléről van benne szó. Mikor ezeket Petőfi megírta, nála eredeti művészi dolgok voltak, mert ezeket ő vette először észre, mert az ő saját, egyéni szemléletéből fakadtak s mert az ő korában csakugyan voltak is ilyenek. Manapság nincs már a régi értelemben csárda, nincs betyár, nem isznak réz-itczéből s ha ki ilyet ír, az csak azt árulja el, hogy nem tud a saját szemével látni és a saját szivével érezni, hogy a magyar nép lelke és élete iránt nincs semmi érzéke.

Magány. Nem épen rosz vers, de mi annyira el vagyunk halmozva közlendő versekkel, hogy nem biztathatjuk közlésével. Ha valami kiváló, jelentékeny dolgot kaphatnánk, akkor persze szivesen látnók költő munkatársaink sorában.

A falunkból. Az ilyen versekből azt hinné az ember, hogy a falu népe egyebet se csinál, mint a korcsmában duhajkodik és lakodalmazik, szerelemből öl és meghal. A falu levegőjét teljesen meghamisítják az ilyenek, mert nincs bennük az életből egyetlen vonás, egyetlen szín. Tessék jól megnézni a falun folyó életet, beleélni magát az ott élők életébe, megérteni lelküket, meglátni kínos küzködésüket az élettel, — aztán tessék róluk irni. Akkor talán egyéb is lesz verseiben, nem csak ügyefogyott utánzása már eredetileg is élettelen népszínmű-sablonoknak.

A gyermekrabló. Az efféle Sherlock Holmes történeteknek mi nem vagyunk barátai, még ha sokkal jobban vannak is megírva. Ebben lépten-nyomon valószinütlen, sőt lehetetlen dolgokba botlunk, pedig az ilyennek csak akkor van értelme, ha nagy valószinüséggel tud előadni csodaszerü dolgokat.

Hajnal és alkonyat. Proletárok vagyunk. Reggel felé. Még nem érett dolgok; van bennük talentum, keresi az útját, de nem találta meg.

Szép az élet. Valahogy. Nem mi tőlünk függ, hogy «egyszer már jónak itéljük» valakinek versét, — inkább mi mondhatnók, tessék egyszer már jó verset irni. Addig azonban, a míg olyan verseket küld be, a melyekben csak néha tünik fel egy-egy csinosabb sor, mint a folyó zavaros vizén egy-egy elhullatott virág, — addig nem adhatjuk ki a legjobb akarattal sem.

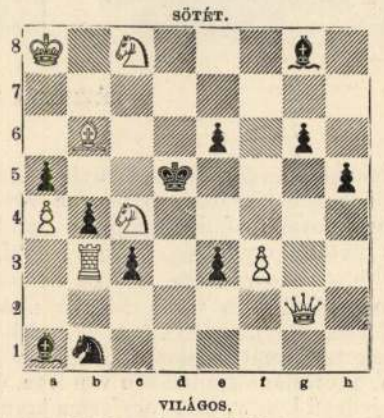
A mult. Jó volt bizony a kézirat homlokára ráirni, hogy «költemény», mert különben a rövid sorok daczára se hittük volna el.

Nem közölhetők továbbá: Fölfedezés. Csókok között. — Álom. Vallomás. — Játék közben (novella). — Borszéki erdőben. Mint tévedt. Az ébredés. — Feleség. — Valahol egy. Életem folyamán. — Valahol a Tisza partján. Gyógyitgatom a szivemet stb. — A váltó (novella). — Kovács tanár úr szerencséje (novella).

SAKKJÁTÉK.

2561. számú feladvány Heathcote G.-től.

A «Revue d'Echecs» feladvány versenyén a II. dijat nyerte.)

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad.

2543. (2544.) sz. feladvány megfejtése Erdey Aladártól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fh5—c2	Kc6—d5 (a)	1. ---	---	Kc6—b5
2. Hd3—b4 †	Kd5—c5(b×c)	2. Vb8—a8	---	Kb5—c4
3. Vb8—f8 † matt.		3. Va8—c6 † matt.		

b.		*c.*	
2. --- ---	Kd5—e4	2. --- ---	Kd5—e6
3. Fe2—f4 † matt.		3. Fe2—g4 † matt.	

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «*Budapesti Sakk-kör*» — A «*Budapesti III. ker. Sakk-kör*» — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Beer Mór. — Gottléb István *(Budapest)*. Németh Péter *(Csongor)*. — Kintzig Róbert *(Fakert)*. — Müller Nándor *(Szombathely)*. — Hofbauer Antal *(Lipótvár)*. — Szabó János *(Bakony-Szentlászló)*. — A «*Győri Sakk-kör*». — Székely Jenő. — Mészely József *(Győr)*. — A «*Zboróí Társaskör*». — A «*Kalocsai Katolikus Kör*». — Veöreös Miklós *(Zirz)*. — Ifj. Hubay Bertalan *(Bodzás-ujlak)*. — A «*Dunaföldvári Egyenlőségi kör*» *(Dunaföldvár.)* Barcsa Mihály *(Biharudvari)*. — Csolnoki István *(Hajdúhadháza)*. — A «*Leibiczi Gazdasági Casinó*» *(Leibicz)*. — Lustyik János és Szivák János *(Alberti-Irsa)*. — «*Csengeri Caszinó*» *(Csenger)*. — Csatáry György *(Sárospatak)*. — Laufer Lajos *(Sopron)*. — Lévai iparos-olvasókör *(Léva)*.

Katona Géza Éttermei „Klotild" kávéháza (gyönyörű átalakítva)
Külön termek és páholyok családok és nagyobb társaságok részére.
Uj billiárdok, tiszta fajborok, izletes ételek.
IV., Váczi-utcza 38. sz. — A kávéházban minden vasárnap és ünnepnapon katona zene. — Szinház után friss vacsora.

Spányi Béla: Részlet a Nyirségből.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

vát művészektől kiállított művekről. Ezek száma 285. Magyarok 128 festményt, 42 szoborművet, 42 tervrajzot és 35 metszetet állítottak ki. A katalogushoz a közoktatásügyi miniszterium művészeti osztályának vezetője, dr. K. *Lippich* Elek írta a bevezető részt, mely elmondja a magyar képzőművészetek történetét és ismerteti a hazai művészeti viszonyokat és a kiállító művészeket. A katalogus befejező részében a kiállított művek közül többnek képe látható. A tájékoztató könyvet, mely franczia nyelven van írva, a kiállítás látogatói ingyen kapják.

A párisi kiállítás anyagi sikerét illetőleg *35 millió* látogatóra számítanak. Mintegy 200 napra terjed a kiállítási idő s e szerint 325,000 látogatót várnak naponkint. Az első napon, húsvét vasárnapján azonban csak körülbelül 120,000-en fizettek a jegyért. A következő napokon még kevesebben.

A kiállítás területén még annyi az építeni és rendezni való, hogy bizonyára eltelik még május hónap is, mikor minden elkészül. Mégis most is telve már a franczia főváros idegenekkel, kiket a Párisban is szokatlan nagy, pezsgő élet vonz oda. Fejedelmi látogatója azonban kevés lesz a kiállításnak. A német császárról emlegették ugyan, hogy elmegy, de erről most már nem beszélnek. A *czár* látogatásáról azonban szó van. Hir szerint szeptemberben megy el, mikor Kopenhágából, nagyatyjától, a dán királytól hazatér. Az *angol trónörökös* bizonyosan elmegy, noha az angol udvar neheztel a franczia sajtónak a dél-afrikai háborúban tanúsított magatartása miatt. A *perzsa sah* a kiállítás meglátogatására utazik Európába.

Jókai Mór fogadásának előkészítésére a Párisban élő magyar ujságirók, a párisi külföldi hirlapirók egyesülete és a franczia hirlapirók közös bizottságot választottak.

Erzsébet főherczegnő, Rudolf néhai trónörökös leánya, édesanyja férjhez menetele óta külön udvartartást kapott. Húsvét első napján este volt nála Bécsben az első összejövetel. Mintegy ötven arisztokrata hölgy jelent meg. Az ifjú főherczegnőről ez alkalomból fölemlítik, hogy a magyar nyelvben is teljesen jártas. Bizonyságúl felhozzák, hogy pár héttel ezelőtt *Ruschek* Antal győri espereshez fordult, ki egy jótékony női intézetnek igazgatója, s kérte egy hozzá folyamodott magyar úri nő fölvételét az intézetbe. Ruschek esperes németül válaszolt a főherczegnő főudvarmesternőjének. Az esperes, ki előkelő magyar egyházi iró, nem sokára a főherczegnő magyar tanítónőjétől, *Tomor* Rózától örvendetes választ kapott, mely így szól:

«Nagyságod német levelén a főherczegnő nagyon elcsodálkozott. Én nem, mert tapasztalásból tudom, hogy hazámban az az általános vélemény, hogy nincs egy főherczeg, vagy főherczegnő, ki tökéletesen bírná nyelvünket. Legnagyobb örömömre és büszkeségemre mondhatom, hogy másként áll a dolog Erzsébet főherczegnőnél. Mióta csak beszélni kezdett, tőlem csak magyar szót hallott; nemcsak magyarúl írni és olvasni tanítottam, hanem hat éves korától 16 éves koráig egyéb tantárgyakat is tanítottam: nyelvtant, helyesírást, Magyarország földrajzát és történelmét. Erzsébet főherczegnő nemcsak jól, de szépen és mindig örömest beszéli nyelvünket. A magyar vendégeknek, kikkel édesanyjánál ebédek alkalmával gyakran találkozott, volt alkalmuk gyönyörű magyar kiejtéséről meggyőződni.»

Wlassics miniszter Budapesten. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, kinek megrongált egészsége a több hónapi pihenő alatt teljesen helyreállott, április 18-án visszaérkezett Budapestre és azonnal átvette miniszteriuma vezetését. A miniszter másnap este megjelent a szabadelvű pártkörben, a hol a párt tagjai meleg szívességgel üdvözölték.

A gödöllői új parkban az őszszel állitják fel Erzsébet királyné bronz szoboremlékét. *Zala* György, a kiváló szobrász mintázta a szobrot, mely a királyasszonyt napernyővel kezében, a hogy a mezőn szokott volt sétálni, tünteti föl, a mint épen egy falusi leánykának megsimogatja a fejét.

Az állatkert új elefántja. Ő Felsége a schönbrunni állatkertből egy szép elefántot ajándékozott a budapesti állatkertnek. A harmadéve itt járt Csulalongkorn siámi király küldte ezt Bécsbe. A budapesti állatkertnek már húsvétra le akarták küldeni, de a hideg időjárás miatt csak később érkezhetik meg.

Telefon a világ körül. A Kelet-Ázsia és Nyugat-Amerika közt tervezett kábel-telegráfot az akadályok és nagy költség miatt egy időre elhalasztották. E helyett most orosz és amerikai mérnökök tervet dolgoztak ki, mely szerint Amerikát, Ázsiát és Európát összefüggő telefon-vonal kötné egymáshoz. A drót nagyobbára szárazföldön huzódnék, csupán egy kicsiny darabon a tenger ölében; a Bering-szoros medre volna az a kis vizi út. Ezt a tervet már *Field* is hangoztatta a hatvanas években, mikor kábelfektetési munkálatai két izben is meghiusultak, és csak a két éjszaki földrész akkori fejletlen gazdasági állapota tartotta vissza a kiviteltől. Azóta Szibériában kiépült a világ egyik legnagyobb vasutja, Alaszka és Éjszak-Amerika pedig jelentőségében nagyot lendült. A három világrészt behálózó telegráf-drótot kapcsolatba hoznák a nagy városok helyi huzalaival, a mi — minthogy megépítése sokkal kisebb tőkebefektetést kívánna — a kereskedelemnek és hirszolgálatnak sokkal olcsóbb közege lenne, mint a tetemes pénzáldozatok árán létesített és fentartott tenger alatti kábel-távbeszélők.

Ötven évig nyomdász. A Franklin-Társulat nyomdai személyzete vasárnap, e hó 22-én este 8 órakor a székes fővárosi Vigadó termeiben hangversenynyel és tánczczal egybekötött jubileumi ünnepélyt rendez *Pető* Lipót ötvenéves nyomdászsága emlékére. Nevezett már közel egy negyed század óta dolgozik a Franklin-Társulat nyomdájában és nagy becsülésnek örvend szaktársai közt.

EGYVELEG.

* **Európa vagyona.** Egy amerikai statisztikus kiszámította, hogy az európai államokban az összes közvagyon 260 milliárd frank, — az összes vagyon pedig államok és magánosok tulajdona együttvéve, 1175 milliárd frank. Legtöbbje van ebből Angliának, hol a nemzeti vagyon 295 milliárd, a forgalmi tőke 106 milliárd s az összes vagyonból egy lélekre 7200 frank átlag esik. Ausztriában és Magyarországban a nemzetek vagyona 116 milliárd, a forgalmi tőke 10 milliárd s az egy lélekre eső átlag 2100 frank. 1870 óta Európa forgó tőkéje csaknem megkétszereződött, 1848 óta pedig csaknem megnégyszereződött.

* **Teve-versenyeket** szoktak déli Algirban tartani. A versenyeknél használt tevéket gondosan tenyésztik s igen nagy árakat adnak értük. Az így tenyésztett állatok sokkal erősebbek s nagyobbak a rendes tevénél; óránként tizenhat kilométernyi útat képesek megtenni s tizenhat-tizenhét óráig tudnak ilyen gyorsan haladni.

* **Hol telelnek a gólyák.** Egy belgiumi földbirtokos ezelőtt nehány évvel a birtokához tartozó lapályos réten kétszáz gólyát fogdostatott össze, azután a gólyák nyakára vagy lábára egy darab kéregpapirost kötött, melyre azt írta, hogy a madár elejtője, esetleg az, kinek hatalmába kerül, erről postán neki hírt adjon. Két év múlva egy ily furcsa útlevél azzal küldetett vissza, hogy azt egy réten nyugati Algirban találták, egy másik kéregpapiroson pedig arról adtak hírt, hogy az illető gólyát a Senegal folyó torkolatánál ejtették el.

* **A világ legnagyobb könyve** a londoni British Muzeumban látható. Az öt láb 10 hüvelyk magas könyv a Hollandiában a XI. század végéig megjelent térképeket tartalmazza. A vörös bőrbe kötött és gazdagon aranyozott ezüst csatokkal ellátott könyvet 1660-ban II-ik Károly angol király egy hollandi embertől kapta. Utóbb III-ik György angol király a ritka könyvet egész könyvtárával együtt a British Muzeumnak ajándékozta. Ugyanott őrzik a világ *legrégibb szerelmes levelét*, melyet ezelőtt 3500 évvel egy egyiptomi herczegnőnek irtak. A levél, melyben az illető a herczegnő kezét megkérte, egy tégla alaku kőre van írva.

* **A német birtokok gyarapodása.** Németország 1884 óta Afrikában, Ázsiában és a Csendes Oczeánon harmadfél millió □ kilométernyi területet szerzett meg, a melyen mintegy 10 millió lakos él.

* **A világ legmagasabb kéménye** — 468 láb — egy Glasgow (Skóczia) vidékén épült szeszgyáron látható. Ehez magasságra nézve legközelebb áll a kölni keményitő gyár kéménye, mely 441 lábnyira nyulik fel.

* **Egereket** használ czérna gombolyításra egy skót ember. Kerekeket mozgattat velük. A kis állatok így naponként mintegy 16 km. útat tesznek meg s 2800 csomó czérnát gombolyítanak föl.

* **A theát** 1633-ban Európában még alig ismerték, de már hat évvel utóbb, a persa udvarnál lévő orosz követ a czár számára nagyobb mennyiségü theát kapott ajándékba. Angliába hollandi kereskedők hozták cserébe angol posztóért. De ha Cromwell theás kannája csakugyan valódi ereklye, akkor a thea már 1660 előtt ismeretes lehetett Angliában. Meglehet azonban, hogy Cromwell a kérdéses kannát csak mint különlegességet kapta valakitől ajándékba. De már 1687-ben Clarendon lord azt irja naplójában, hogy Couplet jezsuita hitszónoknál valódi khinai theát ivott. Ezen idő óta az új ital Angliában annyira elterjedt, hogy ma azt a lakosság minden rétegeiben nélkülözhetlen czikknek tekintik.

x **Hogyan védekezzünk a moly ellen?** Czélszerü utasitást tartalmazó füzet jelent meg szőrmenemüek, ruhák stb. házi kezelésben való megóvására vonatkozólag. A füzet kivánatra ingyen kapható a szerzőnél Katzer Józsefnél Ó-utcza 44.

Rheuma, csuz, köszvény és **epekőbajok** biztosan gyógyithatók a tudományos alapon álló Dr. Rissoféle *czitromnedv kurával.* Ismertetést ingyen és bérmentve küld *Szabady János* gyógyszerész Budapesten, Damjanich-utcza 2/c.

A Triesti Általános Biztositó-Társaság *(Assicurazioni Generali)* f. é. április hó 7-én tartott 68-ik közgyülésen terjesztettek be az 1899. évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1899. évi deczember 31-én érvényben volt *életbiztositási tőke összegek* 483,973.169 korona és 56 fillért tettek ki, és az év folyamán bevett dijak 19,724.336 korona 19 fillérre rugtak. Az *életbiztositási osztály dijtartaléka* 10,003.809 korona 90 fillérrel 124,700.392 korona 59 fillérre emelkedett.

A tűzbiztositási ágban a dijbevétel 18,128.170 korona 40 fillér volt, miből 7,728,542 korona 64 fillér viszontbiztositásra fordittatott úgy, hogy a tisztadijbevétel

Agarászat. Egy kis verses füzet címe, mely Debreczenben a Csokonai-nyomdában jelent meg. Irta és képekkel illusztrálta dr. K. *Tóth* Mihály, Debreczen város kapitánya, ki rigmusokban, jókedvvel beszél a tősgyökeres magyar sportról. Ára 1 korona.

A vér czímen *Zalai* Győző tizenhat rövid elbeszélést adott ki Nagy-Kanizsán Fischel Fülöp könyvkereskedésében. Félreismerhetetlenül első kísérletek. Ára két korona.

Gazdasági tanácsok a gazdálkodás különböző ágaiból. Második bővített kiadás. Irta *Rodiczky* Jenő. Rodiczky Jenő azon gazdasági írók közé tartozik, a kiknek munkáit a legszívesebben olvassa a gazdaközönség. Hogy mennyire eltalálta azt a hangot, melylyel a magyar kisgazdákhoz szólni kell, bizonyítja az, hogy ez a munka alig nehány hónap alatt ime most második kiadásban jelenik meg. Az Athenæum részvénytársaság adta ki s ára 3 korona.

Vígszinház. Április 18-ikán lépett föl először a Vígszinházban a Nemzeti Szinháztól megvált kitünő tragikai művésznő, *Jászai* Mari, ki első föllépteül Racine «*Phédráját*» választotta, melyet Ábrányi Emil fordított le a Vígszinház számára. A szinház megtelt minden zugában, s ünnepelte a közönség Jászai Mari asszonyt. Hosszasan tapsoltak, midőn a szinpadra érkezett; vele együtt éljenezték Jókait is, ki egy első emeleti páholyban ült családjával. Minden jelenés és felvonás után ismétlődtek a tüntetések Jászai Mari mellett, ki megrázó mélységgel játszotta a franczia klasszikus dráma e nevezetes és túlságos pathetikus alakját. Környezete, mely a víg légkörhöz szokott, dicséretesen adta át magát Racine s az ünnepélyes este hangulatának. A kitünő művésznő játéka magával ragadta a többi szereplőt is. *Gál* Gyula (Theseus), *Bihari* (Hippolit), *Lenkei* Hedvig (Aricia), *Hunyadi* Margit (Oenoné), *Balassa* (Theramén) becsületesen hozzájárultak a zajos est sikeréhez. «Phédrát» még kétszer ismételték egymásután a Vígszinházban.

Operaszinház. Eredeti ballet került színre az Operaszinházban április 18-ikán: «*Zulejka*», meséjét szerkesztette *Brüll* Jenő, zenéjét irta *Stern* Ármin, a tánczok rendezése Smeraldi Czézár, az Operaszinház balletmesterének műve. Ennyi közreműködéssel a balletre fordított fáradság nem veszett kárba. A közönség elég jól fogadta, s nem is igen vizsgálta, hogy mi a jobb benne: a mese, zene, vagy a rendezés. Mindenikben van elfogadható. Stern Ármint, ki Bécsben él, eddig zongorára irt zeneműveiből ismerte a közönség. Nem tisztúlt még a zenéje, de sok kellemes vegyűl balletjébe. Nem egyszer emlékeztetőn hangzik föl egyik-másik rész előkelő zeneköltőkre. A szép kiállítás, az előadás tarkasága a külső sikert megszerezte.

A kelet színgazdag világában játszik Zulejka története, Sztambulban, a hol a rabszolganők vásárjában adják el Zulejkát. Beleszeret ott a cserkesz Samil, de szegény a gyönyörű lány megvásárlásához. Zulejka egy basa háremébe jut, Samil meg akarja szöktetni, hanem a szökés közben a hárem őrei Samilt lelövik, Zulejka pedig tőrrel döfi át keblét. A tánczos látványosság azzal végződik, hogy a Mahommed hetedik menyországában egyesül Zulejka és Samil. A zene, a táncz, a csoportok átalában jól hatottak, s Stern Ármint és Brüll Jenőt a tánczosokkal együtt nem egyszer kitapsolták.

Velencze az Uránia-szinházban. Április 19-ikén új látnivalót mutattak be az Uránia-szinházban. *Dessewffy* Arisztid írt érdekes ismertetést *Velenczéről*, s három felvonás alatt vonulnak el a képek a néző előtt. Az első felvonásban először a lagunák keletkezését s Velencze első lakóit ismerteti, majd az utczán lezajló mindennapi életet látjuk. A második felvonás a Canale grande-dal foglalkozik. Egymás után jelennek meg paloták, kibontakozik a régi Velencze hatalma s gazdagsága. Birtokosaik s a lezajlott századok története elevenedik meg. A dogék palotájával külön foglalkozik az író, s magyarázza Velencze kormányzatát a multban. Végül az utolsó felvonás a velenczei templomokról szól, műbecsükről, korukról, kincseikről, képeik, szobraik s mozaik diszükről. Nagy érdeklődéssel hallgatta és nézte a közönség az előadást.

Jótékonyczélú előadást rendez az *országos nőképző-egyesület* e hó 25-ikén az Urániában. Előadatja *D'Artagnan*-nak egy e czélra készült korrajzát. Czíme: *József nádor és kora*. Az egyfelvonásos mű úgy szövegében, mint vetített és élő képeiben élethűen varázsolja elő azt a szép korszakot, melyben József nádor, mint a magyarság vezetője vetette meg alapját a mai nagy fővárosnak. Ezen kívül több érdekes élőképet mutatnak még be. Az országos nőképző-egyesület e jótékonyczélú előadással is óhajtja növelni nevelési alapját, melyből a hazai oktatásügynek eddig is oly sok haszna volt.

GYERMEKEK CSOPORTJA A KISDEDÓVÓK SZEGEDI ÜNNEPÉN.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar néprajzi társaság április 18-iki ülésén *Katona* Lajos: «A remete és az angyal» világszerte elterjedt legendájának magyarországi változatait ismertette. *Sebestyén* Gyula titkár bemutatta *Atovich* Ferencz nyitra-gerencséri néptanító gyűjteményét a zoborvidéki Szentiván-napi tűzrakó pogány eredetű népszokásról. Ez után *Semayer* Vilibald *Biró* Lajos új-guineai néprajzi gyűjteményét ismertette. Felolvasása kapcsán bemutatta Biró Lajosnak, az 1896. január 1-e óta Új-Guineában tartózkodó magyar természetkutatónak néprajzi gyűjteséit. Új Guinea földünk egyik legősibb állapotban levő része; lakosságának, a pápuáknak szokásai és erkölcsei nemcsak az alig 20—25 év óta ismert óriási szigetnek, hanem az emberiség ősi állapotának megismerésére sok tanulságot rejtenek. Biró Lajos gyűjteményei a pápuák minden életviszonyaira kiterjednek, már ezer számra tehetők és tekintve az ilyen ősnépnek rohamos pusztulását, egykor az emberiség megbecsűlhetetlen kincsét fogják képezni.

A kisdednevelők országos egyesülete húsvét vasárnapján Szegeden tartotta évi közgyülését, mely a rendesnél szélesebb keretben folyt le és ünnepélyesebb színezetet nyert az által, hogy a szegedi jótékony nőegylet kezdeményezésére, a magyar gyermekvilág népszerű költőjét, Pósa Lajost és édes anyját is meghívták ez alkalomra. A közoktatásügyi kormány is elküldte képviselőjét az ünnepélyes közgyűlésre Kállay Albert szegedi főispán személyében. Az országos kisdednevelő egyesület elnöksége: Hagara Viktor beregi főispán, György Aladár és Röser Jánosné vezetése alatt mintegy háromszáz kisdedóvónő érkezett Szegedre szombat délután; ugyanakkor érkezett meg Pósa Lajos is édes anyjával, több fővárosi iró társaságában. A vasúti állomásnál a szegedi nőegylet választmánya nevében Polgár Lászlóné üdvözölte a vendégeket.

A közgyűlés, melyet Hagara Viktor főispán nyitott, meg a kisdednevelés országos fontosságát fejtegető beszéddel, vasárnap délelőtt a városháza dísztermében folyt le. Az egyesület ügyeit vitatták itt meg és a kisdednevelés körébe vágó értekezéseket olvastak föl. Molnár Mária eperjesi mintaóvónő pedig egy pedagogiai tanúlmányban Pósa Lajosnak a gyermekirodalom terén szerzett érdemeit méltatta. A komoly beszédek és értekezések közben egyszer csak az asztal tetejére állott egy kis szőszke gyermek és csinos versikével köszöntötte föl a kedves Pósa bácsit. Délután a Tisza-szálló nagytermében üdvözölték a költőt. Az üdvözlő beszédek elhangzása után iczi-piczi apróságok, fiúk és lányok vegyest, jöttek a pódiumra s nagy lelkesedéssel szavalták, dalolták a Pósa bácsi hazafias gyerekverseit, mire a költő az apróság nagy gyönyörűségére szép meséket mondott. A szegedi nők ezüstkoszorút nyújtottak át Pósának, melyet a költő megható szavakkal adott át édes anyjának, a ki könnyezve nézte fia ünneplését.

MI UJSÁG?

A párisi világtárlat. Nemcsak a francziákat és fővárosukat, hanem az egész művelt világot érdeklő eseménynek szinhelye volt Páris, midőn ott, e hó 14-én a világkiállítást megnyitották. Az emberiség szorgalmának, munkásságának, haladásának ünnepe volt az. Így fogták fel a világ minden művelt nemzetei, melyek részvétükkel a kiállításhoz hozzájárultak s a népek eme nemes versenyében teljes erejüket igyekeztek kifejteni. Köztük Magyarország is, mely most mint önálló ország jelenik meg s mutatja be a világnak haladását, nemzeti munkájának gyümölcseit.

Már a megnyitás első napjára nagyon sok idegen érkezett Párisba, noha mindenki tudja, hogy a kiállítás elkészüléséhez legalább egy hónap kell még. A kiállításnak legjobban elkészült részei közé tartoznak a *magyar* osztályok. A megnyitáskor is a magyar kiállítási bizottság, Lukács Béla kormánybiztos bevezetésével egyik élénk tényezője volt az ünnepélyességeknek. A díszmagyarban megjelent csoport élénk feltünést keltett s Loubet elnök a már majdnem kész magyar osztályban körülbelől a legjobban rendezett részét találta a kiállításnak.

A megnyitás napjának estéjén a köztársasági elnök palotájában, az Elységben lakoma volt. *Loubet* elnök hosszasabban beszélgetett az idegen hatalmasságok nagyköveteivel és kiküldötteivel s megköszönte a főbiztosoknak a kiállítás sikerében való közreműködésüket. Az elnök *Lukács* Béla magyar kormánybiztost ebédre is meghívta. Az Elysée estéjén a magyarok közül jelen voltak még Miklós Ödön kormánybiztosi helyettes nejével, Széchenyi Béla gróf leányával, Hanná-val, Zichy Jenő gróf, Ráth György, Szalay Imre, Radisich Jenő és Győry Árpád; a kormánybiztosság részéről a következők: Fittler Kamil, Kazy József kamarás, Návay Aladár, Földváry József, Kövesdy Béla, Koós Jenő, Boros Samu, Bálint Zoltán és Jámbor Lajos műépítészek, Malcomes Gyula báró, Mallin báni tanácsos. Ott voltak továbbá: Légrády Károly országgyűlési képviselő, Ráth Györgyné, Wagner Jenő, Almády Géza, Rejtő Sándor, Erődy Béla, Esterházy Mihály gróf, Szádeczky Lajos, Szendrei János, Borostyán Nándor, Székely Béla.

A kiállítás területén a közönség egyelőre a nemzetek pavillonjának utczáján, a Szajna két partján hullámzik, a hol külön épülete van minden nemzetnek. Itt a *magyar* kiállítási épület már külsőleg is hatást tesz. Az *orosz* pavillonban kiállították Franciaországnak drágakövekkel kirakott térképét, a melyet a czár készíttetett. A térkép egy négyzetméter nagyságú s a legkülönfélébb drágakövek ragyognak rajta. Páris helyén óriás rubin villog a térképen, Marseillenél gyönyörű smaragd, a mely egymaga tizennyolczezer rubelbe került. A folyók helyét platinadrót jelzi. Az egész műre közel másfélmillió rubelt áldozott a czár. Nyolczvan ember három évig szakadatlanul dolgozott az elkészítésén.

Már az első napon megjelent a *magyarországi képzőművészeti osztály* lajstroma, a magyar és hor-

ságát, hanem azt a gondolatot, hogy a nőt a hús és a vér vágyai vezérlik. Nem csak az arányosságon, hanem az asszonyi elevenségen is érzett öröm szólal meg Tolnay képeiben. Innocent Ferenc rajza nyugodtan, nagyüteműn ritmusos, Tolnay Ákos rajzának ritmusa könnyed, elegáns. Amaz inkább édes szerenátát pönget, emez kecses keringőt dalol az asszonyi szépségről.

Egy másféle világba, olyanba, ahol a festőiség a képzelet melegén érlelődik, ahol a látás jobbára izgalmas föltételezettség, ahol a festőiség nem csak a színek, foltok, harmoniák sajátosságából, hanem a hangulat idegenszerűségéből, a formák egzotikus érdekességéből is fakad: a Kelet festőinek világába visz bennünket Eisenhut Ferenc és Tornai Gyula festészete. És abban a világban, amelyből a mult században Delacroix a színek gyönyörűségét hozta haza, hogy a festőket újból arra figyelmeztesse, hogy a festészetnek a szín a tulajdonképen való materiája: a mi két magyar festőnk csak tónusnehézséget talált. Az orientalistáknak egy ideig Benjamin-Constant lett az atyamesterük. Ők ketten is az ő megértői, és vele együtt a színpompa félreértői lettek. Eisenhut .kéjelgett a buja tónusokban, az izgalmas színzavarban. S hogy nagyon szerette a színeket, duskálkodni kezdett a — festékben. Nem színszimfóniákat, hanem festékorgiákat festett. Talán ennek is az volt az oka, hogy mindig uralkodott rajta a saját fizikuma erejének tudata. A tolongás, a nem nagyvonalú, hanem sokvonalú rajz, a sok festék volt a művészetének kedves tartalma. Talán, ha nem kellett volna félúton megpihennie: ez a tartalom mélyebbé lehetett volna. De megpihent vándorútja közepén, fejlődése lehetőségének valamely közbeneső stációján. Még mielőtt elhitte volna, hogy a színeket a verőfény élteti, s hogy nem kell őket mesterséges világítással izgatni. Pedig ezt a nagyon egyszerű törvényt már megsejtette, és ezt a sejtelmét meg-megszólaltatta. De a természetességet nagyon közönségesnek tartotta. Az orientalista festők javarésze a természetességre ezért néz idegenül. Hiszen az egzotikum a rendkívüliség megbecsülésére szoritja őket. Még az impresszionistáikat is stilizálásra készteti. Stilizált — őszinteségre. Az új francia orientalisták ebben a stilizálásban mesterkednek. Van köztük olyan, aki remekel is benne. Eisenhut nem volt impresszionista. A tudáson és az elrendezésen szűrte le benyomásait. És színzavarba való szerelmetességével meg-megtévesztette reálizmusát.

A KÖNYVES KÁLMÁN JOGOSÍTVÁNYA FESTETTE SPÁNYI BÉLA

MAGYAR CIPRUSOK

Ettől a szerelmétől inkább festői volt mint Tornai Gyula, aki inkább rajzbeli hatásokra törekszik. Tornai képei inkább illusztrációk, a mi keletről való tudásunknak és képzeletünknek illusztrációi. Nem pikturai hatásokat keres, amikor a pittoreszk benyomásokat megszólaltatja. A déli, nem is napsütött, hanem napmegégett ember a legkedvesebb témája és az arabsoknak bőrebarnasága a legkedvesebb színe. Száz árnyalatot is lát ebben a barnaságban és őket ábrázolja. A Kelet többi színét csakis — környezetnek tartja. Szinte csak háttérnek. S a látást fárasztó

LOVRANAI TEMETŐ FESTETTE POLL HUGÓ

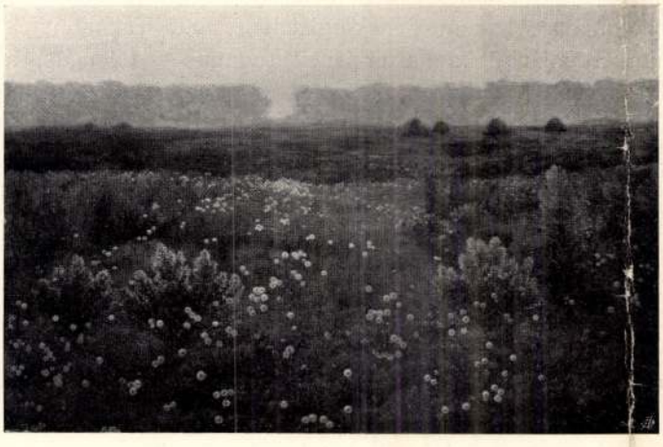

OROTVA — EDVI-ILLÉS ALADÁR RAJZA

éles verőfényben meg-megtéved az arányok, a méretek, a távlatok ábrázolásában. Teljesen leköti a sajátságos hangulat és a különös téma. A lelkülete tele lehet keleti mesékkel: őket illusztrálja képeiben. — Arcképeiben részint angol, részint müncheni hatások érvényesülnek. Az utóbbiak Benczur arcképfestésén átszűrődve. Van köztük olyan is, amelyben pátoszra törekvés is nyilvánul. E képeiben a rajza megbízhatóbb, sőt néha nagyvonalú is.

Basch Gyula a nagyvárosi genrekép festője. Azé, amely a polgári család körében keresi a festőiség elemeit. Nem Margittay-ék ötlethajszolásával, nem a pillanatra hangolt humorral, hanem a reálisztikus ábrázolás kedvével. Ugyanakkor födözi föl a maga számára a festőiségnek ezt a terrénumát, amikor az újabb elbeszélő irodalomban észreveszik azt, hogy a polgári novellának nemcsak a kispolgárság, nemcsak a proletáriatus, nemcsak a művészvilág szolgál témákkal, hanem a szűkebb értelemben vett bourgeoisie is. Fiatalabb novellistáink az új témakörnek mohón nekiestek, talán ugyanakkora mohósággal, amilyennel a polgárságnak ez a része az újabb magyar írókkal megismerkedni igyekezett. Ez a kölcsönös keresés új irodalmi fajtákat érlelt, s fiatal modernségünkbe belevitte megint a tipust. Nem azt, amely, mint Zola polgári alakjai, társadalmi energiákat jelképez, hanem fölujított formájában azt a régit, amely általános helyzetek hőse. Ennek az irodalomnak illusztrációja-számba mehet, az új polgári genrekép. Basch Gyulát az ő erős festőisége és meggyőződéses reálizmusa megóvja attól, hogy tipizáljon. Egyéni jellemzésre törekszik, festői hatásokat keres, s az ötlet helyett a bensőség hatására igyekszik. Újabb arcképei tónusuk finomságával, fölfogásuk komolyságával Basch fejlődésében nevezetes stációt jelentenek.

Ujabb genrefestésünknek ebben a hatalmas hullámában az eklekticizmus java képviselői Hegedüs László, Szenes Fülöp, Éder Gyula és Nagy Zsigmond. A tapasztalás nemcsak képeket alkot, hanem egyéniségeket is érlel. Nem mindig, mert hiszen gyakran elsorvasztja az önállóságra való tehetséget. De néha olyan mint a hűséges vezető, aki elvezet a megvilágosodáshoz. Ott elbúcsúzunk tőle, még meg is tagadjuk. Akárhány olyan tapasztalót tudunk még a modern forradalmakban is, aki lázadni is mindig mások nyomában lázadt, míg végre megépítette a saját maga barrikádját. Emile Bernard, aki a fiatal fölforgatók közül való, néhány év alatt végigtapasztalta és végigkövette a neoimpresszionizmust, míg végre kénytelen volt — még Benjamin Constant-ot is megtagadni, hogy a maga lábán megállhasson. És meg is áll rajta.

ARANYSUGARAK — FESTETTE TÖLGYESSY ARTHUR

Hegedüs László a sokat tapasztalók, de a mindig értékesebb tapasztalatokat keresők közé tartozik. A hangulatos lágyságtól a patétikus racionalizmusig sokféle lelkületváltozatot, a finoman áttetsző fehér festéstől a buja, mély tónusú, erős színezésig sokféle koloritváltozatot, a szelid ritmusú rajztól a vonal nagy pátoszáig sokféle rajzváltozatot tapasztalt végig. A józan megállapított világosságtól, a sejtelmes szűrt világosságon keresztül a szabad világítás erőszakoskodásáig sokat tapasztalt a harmoniák és foltértékek eredetéről. A tapasztalásokból már valamelyes sajátos modor szűrődött le. Ez a modora a rajzát uralja. A rajz az ő eredendő ereje, a vonal az ő látásának és kifejezésének irányítója. A vonal az, amivel hangulatot keres, s a dekorativ elemeket a vonalhoz szinte hozzáláncolja.

Szenes Fülöpnek is a rajz a javaereje. Csakhogy az ő vonala finom, lágy, de azért biztos. Nem kemény, erőszakos ritmusú mint Hegedüsé, hanem gondosan összefoglaló, mindenre szabatosan kiterjedő. Festése csupa lelkiismeretesség. Lelkiismeretes a jobbnak keresésében, a fogyatékosság belátásában, a hatások ábrázolásában. Szenes a javaprofesszorok közül való volna. És javatanítványa ő maga volna. Újabb

Spányi Béla

Spányi Béla, festő, áll. tisztviselő fia, Pestről, 19 éves korában, 1870 okt.-ben iratkozott be és 1873 júl.-ig a festészeti szakosztályon Wurzinger, Engerth és Lichtenfels tanítványa volt. Az Akadémián magyar ösztöndíjat élvezett.

Fleischer Béla

86-l.

Festészet.

4 Est hangulat, Kálvária s

c. kép.

(Spányi Béla-tól).

Fr. V. 719/1898.

1898. nov. 14.

Festészet.

„Részlet a Kálvária hegy-
ről" c. kép.
(Szoámyi Béla-tól).

Fr. V. 719/1898.

1898. nov. 14.

Feltétel.

„ Falurége (kisalak)" c.

kép.

(Szeinyi Béla-tól).

V. V. 719/1898. és 891/1898.

1898. nov. 14. és dec. 15.

Festészet.

4. Falurészlet, falu vége

kép.

(Spányi Béla-tól).

K. V. 719/1898. és 891/1898.

1898. nov. 14. és dec. 15.

Festészet.

„Falurészlet, paluvége“

c. kép.

(Spányi Béla – tól).

V. V. 719/1898. és 891/1898.

1898. nov. 14. és dec. 15.

Festészet.

„Falurészlet körben“ c.

kép.

(Spányi Béla-tól).

V. T. 719/1898.

1898. nov. 14.

Festészet.

„ Falusrészlet, Jaluuttca 9 c.

Nagy.

(Szinnyei Béla-tól).

V. T. 719/1898.

1898. nov. 14.

Festészet.
2 db. „Falurészlet" c.
kép.
(Szamosi Béla-tól).

V. T. 719/1898.
1898. nov. 14.

Festészet.

„Reggeli szürkület" c.

vászlat.

(Szinyei Merse-tól)

Fr. F. 719/1898.

1898. nov. 14.

Festészet.

„Reggeli hangulat"-e.

vázlat.

(Spányi Béla-tól).

V. T. 719/1898.

1898. nov. 14.

Festészet.

„Tájkép" e. vázlat.

(Szalay Béla-tól).

V. I. 719/1898.

1898. nov. 14.

Festészet.

„Tájrészlet kehenekkel"

c. vászlat.

(Szónyi Béla-tól).

Kv. T. 719/1898.

1898. nov. 14.

Spónyi Béla feste?

Vr. T. 891/1898.
1898. dec. 15.

Συνάντησις Βενιζέλου Τσαντή.

Πρ. Δ. Β 118/1898.

1898. Μαρτ. 14.

DR SPÁNYI GÉZA ORVOS, AMATŐR SZOBRÁSZMŰVÉSZ PLAKETTJE.

Sátoraljaujhelyen született 1869-ben. 1912-ben Nyiregyházán telepedett le, hol a helybeli korház főorvosa volt 1937-ig nyugalomba vonulásáig. Ezután sem maradt tétlen, amatőr alapon festészettel és szobrászattal foglalkozott. A képzőművészet iránti vonzalmát azzal is kimutatta, hogy lányát Ősz Dénes festőművészhez adta feleségül. Mint a Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör főtitkára a kör 40 éves jubileuma alkalmából 1938-ban mintázta meg egyetlen plakettjét. 1949-ben halt meg.

1938. BESSENYEI GYÖRGY / 1747-1811, parókás férfi mellképe balra zsinoros mentében. Álló téglány 140 x 88 mm egyoldalas öntött bronz. /Öntötte: László./

Bigeti

Dr. Spányi Géza

Festészet.

„A bodajki kálvária" c. kép.

(Spányi Béla - tól).

Fv. V. 719/1898.

1898. nov. 14.

Spányi MDK

Egy képe szerepel Hugo Ruef, müncheni cég, előzetes aukció-jelentésében.

Weltkunst 1956. III. 17.o.
Müv. Ért. 1958. VII. évf. 1. sz. 73.o.
(Összeállitotta Bedő Rudolf)

MDK

K.Spányi Béla, 1852-1914

Budavár Mátyás király korában, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 31 l.

МДК

Дружный Вадим, 1925-1974.

Колчаковщина : [пьеса].

А последний : [комедия в 3 действиях].

// Сибирские огни. - 1926. - кн. 5. - С. 5-22.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Folyópart, festm.

A mocsárban, "

Gólyák a mocsárban, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937.,ápr.

33 1.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Alkonyat, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937.,ápr.

33 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Mocsaras táj, of.

Visegrád, of.

Patak, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
32 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Mocsaras táj, of.

Nyirfák, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
32 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Alkony, of.

Mocsaras táj, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

30 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Alkony, of.

Tájképvázlat, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 68. szám.

1.

30

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Patak, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

23 l.

MDK

Spányi Béla

Haraszti részlet, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

6 l.

M.D.K.

SPÁNYI

Az 1899-ioroszországi osztrák- magyar kiállításon szerepel

Magy. or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz Kapcs. ~~152rdk~~ 152.l.

Spányi

Őszi vetés, festm.

V-r: A kiállitás vásárlói. VU 1885. XXXII. évf. 678 l.

MDK

Spányi K

Erdő szélén, festm.

V-r: A kiállitás vásárlói. VU 1885. XXXII. évf. 678 l.

Spányi

Babér-ágak a Micsaxnokban. Vas. Ujs. 19s1.
764-765 1.

MDK

Spányi Béla, 1854-1914.

Kertrészlet, paszt.

Nyirfák, cer.

Tavi részlet, cer.

Csónakház a tó partján, cer.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.

64 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Alkonyat a lápon
Sárga alkonyat, olaj

Almássy-Teleki VIII. 1942.
38 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Tájkép, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
33 1.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Sáros ut, festm.
Pásztorleányka,"

Ernst Muz. 51. auk. 1939. márc.
19 1.

Szalay Béla festő M.D.K.

Csónak a nádas mélén. 8.5 × 6 cm

Darnay - Domyai Béla: Képes ábrázolások a Balatonról és vidékéről. Balaton XXXVI. 1943, 19

MDK

Spányi Béla

Magyar művészet Párisban.
Műcsarnok, 1899. 24.sz. 1.

383-84

MDK

Spányi Béla

illusztráció

Diszes zenemű ... Vas. Ujs. 1880. 51.sz. 840 l.

MDK

Spányi Béla

Erdő belseje, olaj

A Gyüjtő. 43. sük. 1921. márc. 1o l.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

Barátságban állott Gregussi Imrével

Tompa Gabriella: Gregussi Imre. 13 l.

MDK

Szányi Béla festő

„Szecessziós díj.” – fa

Debrecen város nyilvános képtárának tárgymutatója

D. 1919. 6. l.

MDK

K. Spányi Béla

Reggeli szürkület, olaj

Vásárlások a Képzőm. Térs. 1905.évi kiáll.
Művészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

K. Spányi Béla

• Alkonyat gólyákkal, olaj

Vásárlások a Képzőm. Társ. 1905. kiáll.
Művészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Spányi Béla
Őszi napsugarak, olaj
Reggeli szürkület, "

Szegedi Képzőmüv. Egy. Tav.kiáll. 19o1.
4 l.

MDK

Spányi Béla, sz. Pest, 1852. márc. 19.

Szentiványi Gy. jegyzete.

Spányi Béla
festő

M.D.K.

Petőfi illusztrátor.

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 150 l.

M.D.K.

Spányi Béla
festő

Petőfi költeményeinek illusztrátora

Nagy Lsursa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Spányi Béla

Mücsarnok 19ol. 359 l. /Pálmaágak a Mücsarnokban/

Német, ewichi munka 1471-ből. A kölni egyházmegyéhez tartozó ewichi ágostonrendi monostorban készült.

A felső tábla borítéklapján egykorú cursiv írású bejegyzés: „Anno Domini Millesimo quadrigentesimo septuagesimo primo scriptus est liber iste in monasterio sancti Saluatoris mundi in Ewich ordinis Regularium procurante et disponente Rutgero de Heygen prouisore pro tempore eiusdem ecclesie pro quo oretur."

Az esztergomi főszékesegyházi könyvtárba *1930*-ban került, csere útján.

Spányi Béla festőmüv sz
Részlet az alibunári mocsárból
Az alibunári mocsár kiöntéskor
Szépm.Muzeum I. Grafikai kiállitása
19o7 február

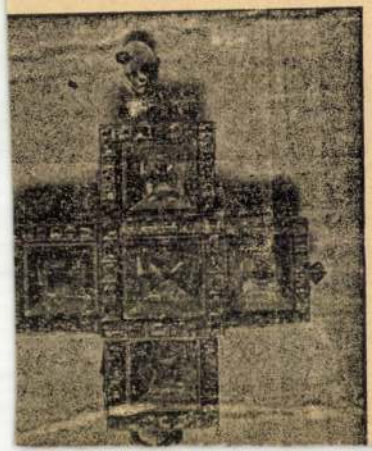
Spányi Béla
Őszi ködös hangulat
Estszürkület /hold/
Falurészlet
Hajnal
Reggeli szürkület

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

79-8p l.

NY RÓZSAFÜZÉRE,
mekből, melyeket ezüstgombok válasz-
A végén XVIII. századi keretelt medail-

3 cm.
nunka, 1630 körül.
. Főcsoport, 2025. szám. — Forster:
yarország műemlékei. II. kötet. Bp.
., 288. l. — Lepold Adatok, 23. l. —
hon AZEFK, 14. l. — Lepold—Lip-
38. l.

Spányi Béla festőművész
Mocsaras táj
Magyar művészet a párizsi kiállitáson
Műcsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

M. D. K.

SPÁNYI Béla festő

Bp. Országház. étterem falképek

Egry Margit - Wellesch Judit: Az Országház
60. l. l.

MDK

Správní Bělé farto

"Harafelé" c kópiát akt mapování. 1886.

MÚK-A-I-1/1706.

MDK

Szécsi Béla festő

„Erdőrészlet tanulással" c képét KT-nak

adja tartozási fejében. 1886.

MDK A I-1/1737.

MDK

Správa Dolní Lhota

„Harasfelé“, kopie kT-katastru majetk. 1886.

MDK-A-I-1/1783.

MDK

Spányi Béla festő

„Harakiri" című festményével a képét a KT-től kérték. 1886.

MDK-A-I-1/1791.

MDK

Spányi Béla festő

„Reggeli műtőrület" c képét

„Velencei tó partján" " megvették 1892.

MDK-A I - 1/3024.

MDK

Spányi Béla festő

„Regg" c. képét KT-nyrolóron Wodianer

Albert nyeri 1885

MDK-A-I-1/1521.

MDK

"Szántó Béla festő"

Első tanítója a festészetben Nagy Török Edvárd

(Vác)

MDK-A-1-1/1646.

MDK

Sprányi Béla festő

„Erdőrészlet"
„Tájkép" c képét KT ök. tárlaton (1886)

Fenyvessy Ferenc vette meg.

MDK-A-1-1/1652.

MDK

Spányi Béla festő

„Estnünkület lehemekkel" c festményt

Kleinberger M. és Fia vette meg. 1882.

MDK-A-I-1/1064.

MDK

Szécsi Béla festő

„Őni reggel" c. képe KT őni tárlatán 1886.

MDK-A-L-1/1690.

Sehr geehrte Damen und Herren,

"Gesundheit: Medizin-Dokumente" - Postkarte

Sehr geehrte Damen und Herren,

- -1- -

MDK

Szinyei Béla festő
„Harcnak nézulet Tekenekkel" c. képét
Szinyey Géza átvette. 1883.

MDK-A-I-1/1081.

- -1- 2/1273

1883.

"Alexander Hall," Bucknell University, Lewisburg, Pa.

Alexander Hall, Bucknell

MDK

Spányi Béla festő

„Mocsaras táj" c. képét Sommer Sándor nyerte,

1883.

MDK-A-I-1/1087.

MDK

Szinyi Béla festő
„Holdfelkölte" c képét KT-nek eladta.
1883.

MDK-A-1-1/1170.

MDK

Sprinz Béla festő

1883. „Hollófelhők" c. képét Wodiáner nagyítja.

MDK-A-I-1/1161.

MDK

Spányi Béla festő

„Reggeli harmat" c. képét eladta. 1883.

MDK-A-1-1/1173.

MDK

Spányi Béla festő
„Harmat" c képét KT-nek eladja. 1883.

MDK-A-1--/1186.

MDK

Szinyei Béla festő

„Est alkony" c képét adatta. 1883.

MDK-A-1-1/1187.

MDK

Spányi Béla festő
"Szeptemberi reggel" c képét a KT-nek
adatta. 1883.

MDK-A-1-1/1192.

MDK

Správa Béla Perlo

„Balaton vidéke" c lapát Beretvás... nyerte

KT- versenyen. 1893.

MDK-A-1-1/1208.

MDK

Ajánlja Béla festő

„Erdő-részlet tehenekkel" c. képét K.T.-nak

véletlen ajánlja 1883.

MDK-A-I-4/1214.

MDK

'Spányi Béla festő'

„Halálos est"
„Vihar"
„Balaton"
„Berencsi rémlet" c. képeket átvette a
KT-tól 1884

MDK-A-1-1/1264.

MDK

Správní Bělské pouti

„Svárovnalova a Šejnostjána“ z hejtí a KT-tál

Kuřívání. 1894.

MDK-A-I-1/1296.

MDK

Spányi Béla festő

„Erdő kürtnélkül" c. képét eladta (KT-nek?)
1884.

MDK-A-I-1/1352.

MDK

Spányi Béla festő

„Erdei szénhúzat" c. képét eladta. 1884.

MDK-A-1-1/1406.

MDK

Szinyei Béla festő

„Szürkület" c képét a KT. kiállításon megvették. 1885. január.

MDK-A-E-1/1416.

MDK

Szávay Béla festő

Műcsarnokbeli kiállítást alkalmi rendezni

kívánnak. 1885.

MDK-A-I-1/1430.

MDK

Szávay Béla festő

„Alkony" c. képét K.T. kiállításon Klotild

főhgnő vette meg. 1885.

MDK-A-I-c/1435.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Nyirfák, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 18 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Alkony, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

29 l.

MDK

Spányi Béla

A csonka torony, illusztr. Petőfi kiadáshoz

A gólya, " " "

A kutya-kaparó, " " "

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk. kiáll.

63 l.

MDK

Spányi Béla festő
„Nocnaras táj" c képét dr Gottvay Bertalan
vette meg. 1889.

MDK-A-I - 1/2634.

MDK

Spányi Béla festő

„Naplemente az erdőben" c képét Deutsch Bernát

vette meg. 1889.

MDK-A-I-1/2657.

MDK

Spányi Béla festő

„Öreg hegy" c képét Grandt József megvette. 1889.

MDK-A-1 - 1/2693.

NDK

MDK

Szávay Béla festő

„Az őrizőegy"
„Az erdőben naplemente" c képeit Ágoston József
vette meg. 1890.

MDK-A-I-1/2679.

MDK

Spányi Béla festő
„Reggeli műtőrület" c. képét megvették. 1890.

MDK-A-I-1/2688.

MDK

Spányi Béla festő

„Reggel" c képét Strasser Sándor

nyerte KT-sorsolásos. 1890.

MDK-A-1-1/2693.

WDK·A 1

WDK

MDK

Spányi Béla festő

"Esthangulat" c képét megvették. 1890.

MDK-A-I-1/2759.

MDK

Sárvári Béla festő
(München)
„Tó partján" c képét Münchenben hőri Bálás színlatra

1890

MDK-A-I-1/2772.

MDK

Spányi Béla festő

„Erdőrészlet kavarással" című képét megvették 1890.

MDK-A-I-1/2789.

MDK

Spányi Béla festő

„Gyermek pirtak pertjén" 1891.

MDK-A-I-1/3008.

MDK

Spányi Béla festő

„Nyári esti hangulat" c képét Wein Berthold

vette meg. 1891.

MDK-A-I-1/3009.

MDK

Szinyei Béla festő

„Vissa fog még jönni" c képét gr Teleky Géza vette meg.

1890.

MDK-A-1 - 1/2805.

MDK

Spányi Béla festő
(München)

„Harctéri kódben" c képét megvette. 1881.

MDK-A-1-1/2879.

MDK

Spányi Béla festő

„Harctéri körben" c. képét elnyerte. 1891.

MDK-A-1-1/2895.

MDK

Spányi Béla festő

"Ökrök a legelőn"
"Esteli hangulat"
"Reggeli műrület"
"Szemek a patak partján"
"Velencei tónál" A képei KT-nál.
1891.

MDK-A-I-1/2968.

MDK

Spálený Dela fotó

Rock Ferenc dijas pályázik 1891.

MDK-A-I-1/2970.

MDK

Szánzi Béla festő

„Esthangulat fehérekkel" c képét megvették.

1891.

MDK-A-I-1/2981.

MDK

Szántó Béla festő

„Alkonyat" c. kép (a király tulajdona)

a bécsi kiállításon 1888.

MDK-A-1 -1/2206

MDK.

Sprinz Béla fest.

Számlázási nemzetközi kiállításon 4 képet jelent be.

Szerzeményezés miatt apró képeket nem kíván küldeni.

MDK-A-I-1/2208

MDK.

Správa Béla Jutò

„Lublóci vínelet" z képét 1887.-ből KT vonatkozásban Kazon Horizmics Antalné ingete.

MDK-A I-1/2 230.

MDK

Spánji Dóla jesto

„Este" c. képét KT ónitkalatán

a királyvesi mag. 1883.

MDK-A-I-1/2369.

MDK

Správci Bílé Jeleto

„Ctibi hasenpese" s hipet bisídky Apoglaltéh

1883.

MDK-A-I-1/2512.

MDK

Správ. Dcka fento

„Tó partján" c képe (Münchenből) VI-mk.

MDK-A I-1/2577.

MDK

Sprinyi Béla festő

„Őni delelő" c. képét KT-megvett. 1899.

MDK-A-I-1/2606.

MDK

Spányi Béla festő

„Őszi reggel" c képével 1000-Ftos KT-díjat

nyert. 1889.

MDK-A-I-1/2618.

4DK.

Správní Dělá fatě

1888. Leonodja KT válečnými tepsápat (hvedlik miatt)

MDK A I - 1/2138.

ADS V-1

MDK

Szécsi Béla fotó

1888 Münchenben rendezett kiállítás megyei
bizottságának elnöke és rendező bizottsági tagja.

MDK A1-1/2141.

MDK.

Spányi Béla fest.

„Tarlott uccán" c kép (KT tulaj.)

kölcsönben Ráth Györgynél

1888

MDK A I-1/2 178

MDK.

Szányi Béla festő

„Szántóföld ömel" c. képe becsű határon

1987.

MDK-A-I-1/1876.

MDK

Spányi Béla festő

„Erdő mélén" c képét eladja. 1887.

MDK-A-1-1/2008

Spányi Béla festő

MDK

1882

"Reggeli Ríd" c. képét a K.T.
Ráth Gy. - ner kiadta

MDK-A-I-1/1035

MDK

1882

Spányi Béla festő

"Erdei részlet"
"Erdő belseje"
"Birka legelő"
"Stajka Kálmán"
"Esthangulat" c. képeit a K-T-től

Kéri Mesterházy Kálmán.

MDK-A-1-1/1037

Spányi Béla festő

1882

„Abenddämmerung" c. képét a

Király megvette.

MDK

MDK-A-1-1/4043

MDK

Spányi Béla

Magyar kiállitó müvészek névsora . Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Sspányi Béla, 1852-1914.

Kora reggel, festm.

Birkák az országuton, festm.

Ernst Muz. 42. auko. 1929. máj.

17 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Esthangulat, festm.

Mocsaras táj, "

Gólya a mocsár partján, festm.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

17 l.

MDK

K. Spányi Béla, festő.

A sásszedő. 1882. Páth Gy.-f. 400 arany-
forlos díj.

Őszi reggel. 1889. 1000 forlos pári díj.

Őszi verőfény. 1893. Áll. ar.-érem.

OMKT- Vánd. kiáll. 1910. szept. 8-dec. 27-ig.
Szépműv. múz. lajstr.-Hornyánszky V.
kny. 69. l.

MDK

K. Szemyi Béla, festő

Őszi napos délután. Ol. -
Téli reggel. "

OMKT - Kiállított. 1910 szept. 8 - dec. 27-ig
Ton. - Hornyánszky V. könyv. 82. l.

MDK

Spányi Béla, sz. 1852.

Nyires

Virágos rét

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 4o l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Nyires

Naplemente

Almásy-Tel. 3. auk. 194o. ápr. 33-34 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Mocsaras táj templomtoronnyal

" " gólyával

Őszi táj

Almásy-Tel. 3. auk. 1940. ápr. 33-34 l.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Erdőrészlet, of.

Tájkép, vf.

Tájképvázlat, sz.szénr.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 29 l.

MDK

Spányi Béla, festő

Téli táj. (illustr.). of. –

Alk. Színművész. – XIX. Kiáll. – 1943 okt. – Magy. Mesterek. – Jegyz.

MDK

K. Spányi Béla, festő.

Téli alkony, of.

Alk. - Művészház, - XIII. Kiáll. - 1943 aug. - Magyar Kisterek. - Jegyz.

MDK

Spányi Béla,,1852-1914.

Alkonyat, of.

Naplemente, of.

Őszi hangulat, of.

Alföldi tanyarészlet, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

37 l.

MDK

Spányi Béla tájfestő

1874. „Egy falu vége Soltvadkert mellett"
„ Szántás délután
„ Részlet Némettóvári mellett megkezdett után"
a képeit a KT-nek beküldi

MDK-A-I-1/666.

MDK

Gyulai Béla festő

2 képet ajánl fel a KT-nek, és még „Virágcsokor"

c. képét: 1874.

MDK-A-I-1/679.

MDK

Spányi Béla festő

„Több tájképét adja el a Műcsarnok 2. kiállításán. 1878.

MDK-A-I-1/825.

MDK

Spányi Béla festő

„Őri allomy" c. képét a Műcsarnok első kiállításán a KT megvette. 1878.

MDK-A-1-1/823.

MDK

Spányi Béla festő
„Alvó virág" c képe KI-nál 1881.

MDK-A-I-1/958.

MDK

Szávay Béla festő
„Bucsuzó Gólyák" c. képét a Kt-nak eladja 1881.

MDK-A-1-1/914.

MDK

Spányi Béla festő
„Alvó virág" c. képét eladja a KT-nak

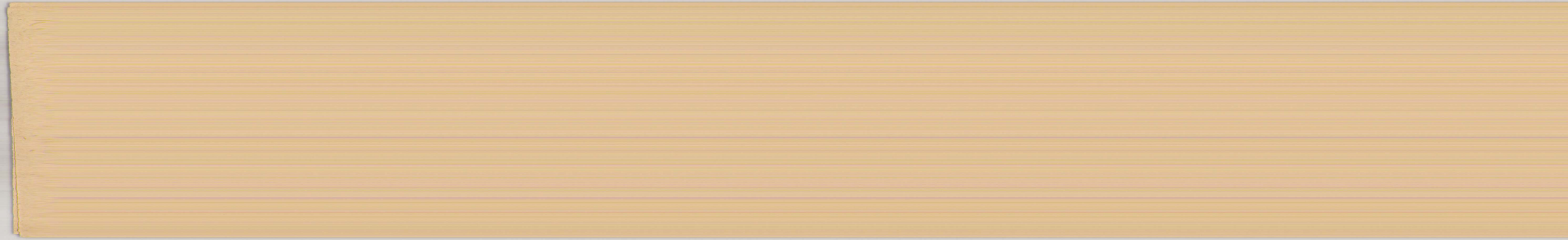
MDK-A-1-1/913.

Spányi Béla festő

MDK

1882 "Gólya búcsú" c. képét
Kleinberger M. és Fia magyette

MDK-A-1-1/1010

MDK

Spányi Béla festő

1882 (Haraszti)

„Mocsaras alkony" c. képét

K.T-nek felajánlja.

MDK-A-1-1/380

MDK

Pányi Béla festő

et tehenekkel" c képét Kleinberger M. és fia

1882.

MDK-A-I-1/1026.

MDK

Spányi Béla

Erdő szélén, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

8 l.

MDK

Spányi Béla

Erdőrészlet, szarvassal, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

9 l.

MDK

Spányi Béla

Esthangulat juhokkal, of.

Képzőművv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

12 l.

2+2+2 tengelyes. A kőből faragott
os toszkán pillérekkel kiemelt közép-
s. XVIII. század.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Hóolvadás, festm.

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.
12 1.

Spányi Béla MDK

A müvész a szegedi Képzőművészeti Egyesületnek ajándékozta 5oo kor.értékü "Kiöntés" cimü festményét, amelyet az egyesület a város képtárában helyezett örök letétbe. Az ajándékozó müvészt az egyeület alapitó tagjai közé csatolta.

Pauer Károly és Erdélyi Béla: A Szegedi Képzőművészeti Egyesület közgyülése. Mücsarnok.19o1.11.sz.168.1.

Spányi Béla MDK

Az 19o1 tavaszán rendezett szegedi kiállitásán megvásárolták "Őszi napsugarak" és "Reggeli szürkület" c. képeit.

A Szegedi Kiállitás.
Mücsarnok.19o1.14.sz.2o5.1.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Naplemente

Alkonyati táj várrommal és tehenekkel

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 32 **l.**

MDK

Spányi festő

(Siófokon dolgozott, Glatz Oszkár ifjúkorában.) (más adat nincs.)

Glatz Oszkár: Megbuktam a felvételim.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 54. sz. [6. l.]

Spányi Viktor
festő

Festy a kórkép elkészítéséhez fel-
kérte a művészet segítőtársnak.

Festy Masa · Daukó Pista és Festy Lajos házaspárok barátnője
Vác Kórház, 1968. aug. 31 napján.

D. Sári Sándor Géza

orvos, anatómiai műcelli

plasztikai D. József Andrásról
(Készült 1934-ben)

Victor-Magyarország
1984 aug. 25.

DR SPÁNYI GÉZA, orvos, vésnök

Jósa András /1834-1918/ Szabolcsi tiszti főorvos, a nyiregyházi múz. alapitója tiszteletére a Szabolcs várm. Orvos Szöv. emlékelőadást tartott és Spányival jutalomérmet készittetett. Spányi Nyiregyházi bőrgyógyász főorvos volt, amatőr éremművész volt. A három érem egyike a Nyiregyházi Múzeumban van. 17.old.

DR. VARANNAI GYULA: Megkerült egy elveszettnek hitt plakett 17.old.

AZ ÉREM, A Bp. Éremgyüjtők Egyesületének Hiv. Lapja. ----- 1970. 53-54.szám. Bp.

DR SPÁNYI GÉZA,orvos,éremművész

Dr.Jósa András ,szabolcsi várm.tiszti főirvosról jubileumi emlékérmet készitett.Spányi nyiregyházi bőrgyógyász főorvos,amatőr éremművész volt. Az érem: 12.6+12.5 mm. bronzplakett.Jósa András balra néző arcéllei.Felirat:~~Dr Jósa András~~ közlent:Dr Jósa András középen: 1834-1918. Fekete repr. 17.old.

DR.VARANNAI GYULA: Megkerült egy elveszettnek hitt plaket 17.old.

AZ ÉREM,A Bp.Éremgyüjtők Egyesületének Hiv.Lapja.
----- 1970. 53-54.szám. Bp.

DR SPÁNYI GÉZA, orvos, amatőr szobrászművész

Sátoraljaújhelyen szül. 1869-ben. Nyiregyházán kórházi főorvos volt. Amatőr alapon fetett, szobrászattal foglalkozott. A Szabolcsmegyei Bessenyei Kör főtitkára a Kör 40 éves jubileumára 1938-ban mintázta egyetlen plaket jét. 1949-ben halt meg. -1938. -BESSENYEI GYÖRGY 1747-1811, parókás férfi mellképe balra zsinóros mentében. Álló téglány 140+88 mm. egyold. önt. bronz. /Öntötte László/. 6. /134/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Dr Sányi Géza orvos, amatőr szobrászművész plakettje 6§134/. old.

AZ ÉREM, közlemények az éremgyüjtés köréből. XIV. évf. 1958. 9. szám. Bp.

Spányi Béla

nagyszabású festőművészi elképzelését a budai palota Visegrádi szobáját. A rekonstrukció alapján kimúlt „Mátyás király budai vára", a „Vajdahunyad vára" és a „Visegrádi vár".

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

111. l.

MDK

Szántó Béla, festő

[ ]

Colmar-ban, a múzeum padlásán

Szántó Béla: Iste c. festményét

találta meg a cikkíró.

Sombathy István: Kincs a padláson 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 18.

MDK

Spáinyi Béla, Jerlé

[ ]

Colmar-ban, a műemlek padlásán
talált képek között a vélt Munkácy-
művet kideríték, hogy Spáinyi Béla képe.

Komlóssy István: Kinn a padláson 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 18.

M.D.K.

Spányi

"Legelő" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

"Havas vidék" c. " " "
Repr.

Magyar Salon, Bp. 19o7. junius hó. 25-ös szám a köteten
25. lap
aug. hó 39. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Ezüst szürkület tehenekkel" c. szerepel a Mücsarnok őszi tárlatán, -közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

A 11. sz. példány 175. lapján arról ir, hogy fenti képet a király vásárolta meg képtára számára.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 2. 5. évf. 6. sz. 95. lap

M.D.K.

Spányi Béla

A Ráth György-féle száz arany festészeti dijra pályázik a müvész, -adja hirül az "Irodalom és Müvészet" c. rovat "A festészeti pályadijak" cimmel.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. aug. 2o. 4. évf. 47. sz. 749. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Nyirfása hamuszürke tónusaival beillenék egy worpswedei terembe, megcsinálhatta volna akármelyik éjszaknémet festő...modern kép, szinfölfogása, szinérték beosztása, a fényjáték visszaadása, - modern, ám szelleme német, viziója német..." irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. cikkének "Magyar festés" c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1901-2. (kötet) dec. hó
242-253. lap

M.D.K.

Spányi

Az Országos Kiállitáson szereplő tájképeit dicséri Dr. Berényi Pál a tárlatról közölt kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. juli. 26. 7. évf. 44. sz. 699-700. lap

M.D.K.

Spányi Béla

A Mücsarnokban rendezett Tavaszi Kiállitáson szereplő olajfestésü tájképeit a kritika kiemeli.

Feszty Árpád: "A magyarok bejövetele" c. körképén festett egyes részleteket több müvésztársával együtt, -irja Murányi Iván a képre vonatkozó beszámolóján.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. ápr. 29.
16. évf. 18. sz. 287. lap
" " 21. " 336. "

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Spányi

"Őszi reggel" és "Erdei ut" c. alkotásairól elismeréssel számol be Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás" cimmel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 12. 17. évf. 2o. sz. 31o. lap

M.D.K.

Spányi Béla

A Képzőművészek Egyesületének tagja, kit művésztársaival együtt Wekerle Sándor miniszterelnök-a Milleniumi Kiállitás résztvevője és művészi képviselőjeként- hivott meg a képzőművészeti kiállitás terveinek megbeszélése végett.

"A Hét Tükre" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. juli. 22.
16. évf. 30. sz. 479. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Utolsó gólya" c. festményét kiállitották a most megnyitott székesfehérvári tárlaton, -közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. dec. 1o. 11. sz. 175. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"A jeles tehetségü fiatal képiró nagy tájképet fest a párisi, májusi "Salon" kiállitására. A Brüsselben kiállitott -"Alkonyati kép"- c. müvét gr. Festetich Tasziló megvásárolta.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. január 14. 16. sz. 255. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Reggeli köd" c. festményét a Mücsarnok kiállitásáról Ráth György vásárolta meg, -közli az„Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 25.
9. sz. 143. lap

M.D.K.

Spányi Béla

A Mücsarnok tárlatára több festménnyel készül
a müvész, melyek egy részét már is küldte,
-közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. ápr. 29.
31. sz. 495. lap

M.D.K.

Spányi Béla

"Alkony" c. tájfestményét a Mücsarnok kiállitásáról megvásárolta Bittó István, -adja hirül a Képzőmüvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. febr. 8.
2o. sz. 319. lap

M.D.K.

Spányi Béla

Haraszti-ban folytat tanulmányokat ujabb tájk
pei megfestéséhez, mint az Irodalom és Müvé-
szet c. rovat közli.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. május 2o.
34. sz. 543. lap

Spányi Béla MDK

A tisztáson, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv. Képtár Jub. Kiáll.

Spányi Béla

kiállított a „Magyar állatképek és állatrobotok" c. kiállításon a Mezőgazdasági Múzeumban

Magyarország 1927 IX. 8

M.D.K.

K.Spányi Béla,festőművész

1946-ban Műcsarnok kiállításon szerepelt Egerben, Miskolcon,Kassán,Eperjesen,Sátoraljaújhelyen,Debrecenben és Gyöngyösön

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története.187.o.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.IV.Miskolc,1964

MDK

K. Spányi Béla

Estszürkület, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 40.l.

MDK

K. Spányi Béla

Reggel, of. .

Telihold, of.

Nyárest-varázs, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

K. Spányi Béla

Téli táj, of. Repr.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

Spányi Béla

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub. kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

M.D.K.

Spányik

A "Téli mütárlat" cimmel a lap beszámol a Mücsarnokban rendezett bemutatóról, [redacted] "2o1 kiállitónak 582 mütárgya látható a termekben"- mint irja, s közülük kiemeli a müvész nevét.

Szinház és Elet, Bp. 19o7. okt. 23. V. évf. 47. sz.

MDK

Spányi Béla

Falu vége, o. -

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I.Vármuz. 1966.

M.D.K.

Spányi Béla festő

Az Országház ~~falát~~ ebédlőtermének falán történelmi nevezetességü várak tájképszerü ábrzolásai voltak, ezek a háboru alatt megsérültek, helyükre dekorativ szőnyegszerő motivumok kerültek.

Egry-Komjáthy: Az Országház, Bp. 1967. 52.l.

MDK

Spányi Béla

Déli hangulat, o.

Az őszi-verőfény, o.

Domboldal nyájjal, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

Szántó Béla
festőművész

Postatakarékpénztár ankétja - képével szerepl. -

Kemenes újság
1934 x. 27

MDK

Spalányi Béla, festő

Közreműködött a megnyitóban.

—: Fenty körkép 6.

ESTI HIRLAP Bp., 1967, márc. 17

M.D.K.

Spányi [Béla], festő

művei, a Műcsarnokban rendezett tavaszi nemzetközi kiállítás és külföldi, mint magyar anyagának Gauge miliőjében, „szépen megállják helyüket."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 16. old.
/a cikk megj.: „Magyarország" 1905. ápr. 22./

Spányi Béla

Fenty Aspád keresésére sej[illegible]
a kárpát [illegible]

Fenty Haa a [illegible] Bihel, Fenty
Aspád élete a munkái.
M.D.K. 1951. 76 l.

7. Természettudomány, ipar, kereskedelem és rokon.

A fekete gyémántok jubileuma ... 6
A sárkány mint a tudomány eszköze (képpel) ... 16
Vándorló házak ... 27
Veloczipédező elefánt (képpel) ... 34
Éléghetetlen házak (képekkel) ... 46
A bóra a magyar tengerparton (képekkel). *Paur* Géza ... 59
Villamos zivatar ... 60
A csiz. *Vidonyi* József ... 75
A nagy földgömb a párisi kiállításon (képekkel) ... 208
A posta-múzeum Berlinben ... 228
Az újabb világító eszközök ... 244
Lövöldöző növények ... 299
Az Egyesült-Államok és Spanyolország hadi tengerészete (képekkel) ... 317
Az éjszak-amerikai Egyesült-államok hadserege (képpel) ... 317
Az eskütéri híd (képpel) ... 321
Elsülyedő ágyúk a new-yorki erősségekben (képekkel) ... 338
Régi bálok történetéből. *V. S.* ... 57
A Nemzeti Szinház és Márkus Emilia (arczképpel). *Szüry* Dénes ... 62
Sardou «Marcelle»-je. *Szüry* Dénes ... 110
Petőfi Sándor ötven év után. Irta *Jókai* M. 165
A divat a nagy Napoleon udvarában ... 209
Húsvét az udvarnál ... 242
Szinház: Egy estély. — A kápolna. *Szüry* Dénes ... 262
Spanyol háborúk. —*r.* ... 318
Harcztéri tudósítók ... 378
A kubai fölkelők között ... 451
Klub-élet New-Yorkban ... 451
Egy gyilkosság a czárok palotájában 465—479
Fürdözés és egészségápolás a múltban. *V.* 485
Egy magyar diplomata kalandjai. *V. S.* 594
Visszapillantás a spanyol-amerikai háborura (képekkel). Ifj. *Hegedüs* Sándor ... 597
Királynénk utazásai ... 651
A királyné angliai vadászatai (képekkel). *Gara* Illés ... 693
Az anarkhismusról ... 711
«Himfy dalai» (képekkel). *P. J.* ... 744
Nevezetes temetők és sirok (képekkel) *V.* 767
Az oczeánon. Részletek az amerikai-spanyol háborúból. *Virter* Ferencz ... 847—860
Volt-e ősе? Dr. *Jókai* Mór ... 851

A „VASÁRNAPI UJSÁ

Hányan vagyunk meg? Elbeszélés. Irta *Jókai* Mór (képekkel) ... 1—45
Francziából fordította *Gaal* Mózes. (42 képpel) ... 3—82

Spányi Béla

részt vett Jan Styka
Bem és Petőfi közé-
pével megfestésében

Szana Tamás

Bem és Petőfi.
Vas. Ujs. 1898. 178,
179. l.

K. Spányi Béla

MDK

Faluvége, olf.

Műcsarnok 1924. febr. márc.

MDK

K. Spányi Béla

Alkony, of.

Fogyó hold, of.

Dér és hó, of.

KMTárs. 1907. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Spányi Béla

A Képzőművészeti Társulat tav.kiáll.-án "Részlet a Nyirségből" c.képe. Repr-va a lap 256.oldalán.

Cikk: Képek a tavaszi kiállitásból.

Vasárnapi Ujság 1900. 47.évf. 16.sz. 254.l.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

képei vázlatosabbak, mint|töle megszoktuk.

Hervadó lombok. Repr. 927.old.

Kpm.T. téli kiállitása. - Vasárnapi Ujs. 1912. 59 évf. 46 sz. 928.l.

SPÁNYI BÉLA

Római nemzetk.kiáll. kat. 1911. 205-211.l.

M.D.K.

Spányik Béla festőművész

"Alkony" c. tájfestménye és "Tájkép tehenekkel" c.képe a Műcsarnokban 1885.-i kiáll.

Vasárnapi Ujság, 1885.32.évf.5.sz. 79.l.

MDK

M .Spányi Béla, festöm.

326. fogyó hold. Repr.

KMT 19c7/8. Téli Kiáll.

SPÁNYI BÉLA

Részlet a Nyirségből

Műcsarnok 1900.tav.kiáll.

K. SPÁNYI BÉLA

2o2. Erdei ut. Olajf. Eladó

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 47.oldal

K. SPÁNYI BÉLA

218. Községi malom. Olajf.

Képzőm.Társ.1909.tav.kiáll.kat. 36.oldal

SPÁNYI BÉLA

98. Őszi vetés. Olajf.

1885.orsz.kiáll.kat. 46.oldal.

K.SPÁNYI BÉLA

164. Alkony. Olajf.
166. Árokpart-részlet. Olajf.

Műcsarnok, 19o4. tav.kiáll.kat. 3o.oldal

K.SPÁNYI BÉLA

Esthangulat tehenekkel. Olajf.

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 4o.oldal

MDK

Spányi Béla/1852-1914./

"A legelőn" c.képe 61x 90.cm.
"Mocsaras táj" " 18x30 cm.
"Libapásztor leány"c.képe 19x35.cm.

Ernst-Muzeum aukciói. XLIV. 31.l.

SPÁNYI BÉLA

XXXX

558. "A csonak torony" Illustráczió az Athenaeum uj "Petőfi" kiadásához.

559. "A gólya". Illustráció az Athenaeum uj "Petőfi" kiadásához.

560. "A kutya-kaparó".Illustráczio az Athenaeum uj "Petőfi" kiadásához.

. . . . . .

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk.kiáll.ka t. 63.oldal

K.SPÁNYI BÉLA /1852-1914/

Mocsaras táj tehenekkel. Olajf. 75x1oo

Árverési Közlöny 194o.okt.4.rendk.sz. 35.oldal
95.aukcio

K.SPÁNYI BÉLA

Őszi reggel. Olajf.
Bodajki kalvária. Olajf.

Képzőm.Társ.1908/9.téli kiáll.kat. 35.oldal
és 36. "

Spányi Béla

MDK

Lublói részlet, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Somogyi Dániel

MDK

Poprádi tó, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

– Lublói részlet, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Berzencei erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

Spányi Béla MDK

Estalkony, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Spányi Béla MDK

Berzencei részlet, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Spányi Béla MDK

Részlet az erdőből tehenekkel, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Spányi Béla

MDK

Falu vége, olf.

Dobó István Muzeum, Eger 1964

MDK

Spányi Béla

Patakpart, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

Spányi Béla

Vajdahunyad vára, freskó

Árva vára, freskó

Trencsén " "

Egyéb köztulajdonból elvesszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

K. Szántó Béla
festőművész

Nagy mozgó mesterek búcsúztatása – Egyesült Lipótvárosi Polgári Körben – Kitűnő tájképekkel szerepel –

Pesti Hirlap
1929 II. 17

Spányi Béla

Visegrád vára, freskó

Clissa vára, " .

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

Spányi

Tolvajokat elítélt két a Nagyerdőn tav. tartalom.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 296.l.

MDK

Spányi

Tájképeket állitott ki a Műcsarnok tav.tárlatán.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 296.l.

K.SPÁNYI BÉLA

olajfestmények:

Esti hangulat
Alkony
Ősz

Műcsarnok 1904/5.téli kiáll.kat. 44.oldal

SPÁNYI BÉLA /1852-1914/

Mocsaras táj. Vászon. 100x122.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 38.oldal

SPÁNYI BÉLA /1852-1914/

Hazatérő juhok. Fa 23x19.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 39.oldal

K.SPÁNYI BÉLA /1852-1914/

Facsoport.

KMTárs.1927/28. téli kiáll.kat. 9.oldal

MDK

Spányi Béla

Sz.: A Műcsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujság 19ol. 16.sz. 261.l.

MDK.

3ol. Spányi Béla /1852-1914/:

Erdőben. Pasztell.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 19. l.

MDK.

630. Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r.-t.IV;Muzeum-krt.3.II.aukció kat.122.l.

MDK.

624.Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r,-t.IV.Muzeum-krt.3.II;aukció kat.122.l.

MDK

625. Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r.-t. IV. Muzeum-krt. 3. II. aukció kat. 122. l.

MDK

626.Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r.-t.IV.Muzeum-krt.3.II.aukció kat.122.l.

MDK.

627.Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r.-t.IV;Muzeum-krt.3.II.aukció kat.122.l.

MDK.

628.Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r.-t.IV;Muzeum-krt.3.II.aukció kat.122.l.

MDK.

629.Spányi Béla/1852-/ festő.

Lantos r.-t.IV;Muzeum-krt.3.II.aukció kat.122.l.

MDK.

Spányi Bela, festöm.

nyáron át Köbánya mellett "Nyirfa-erdö" cimü nagyobb tájképet festett a mücsarnok öszi kiállitására.

Hirek a mütermekből.

Képzömüvészeti Szemle. 1.évf. 1879.okt. 10.sz. 126.l.

MDK

Spányi Béla, testőm.

a régi mesterek közül
Vajda János: Nádas tavon-jához készült ábrázolásai

Kozocsa Sándor: Régi magyar könyvillusztrációk.
?

Spányi Béla

MDK

Alkony a lápon, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Hosszu evek munkájával szerzett magának elismerést, nészerü, közismert nevü müvész. Mocsaras tájképei, tipikusan magyar Gólyamadár -Staffázzsal országszerte ismertek. Az ösz aranyos szinei nei visszaadásában gyarapodott előadása. A tenger iráni szeretetét adriaparti képei igazolják.

Lyka: Téli tárla t. 1900-1901. 23.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.

Öszi hangulat; felszálló köd.

Vas.Ujs. 1898. 282.l.

2

K. Spányi Béla, festőm. MDK

22. Bodajki kálvária. Képr.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. Kat.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914.

665. Nyirfák. J.l.j.: K.Spányi B.
64x76 Vászon.
666. Tájkép. A müvész hagyatékából.
27x42 Vizi.
667. Tavaszi hangulat A müvész hagyatékából. Izf.
21.5x18.5.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 52.l.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914

568. Bodajki táj. J.l.b.: Spányi B. Fa.
36.5 x 18.5
669. Tájkép. A művész hagyatékából. vizf.
21.5 x 17.5
670. Nyirmák. J.l.b.: K.Spányi B. vászon.
69 x 80
671. 23 db."Spányi Album 1868".
Rajzok különféle méretekben.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 52.l.

MDK

Spányi Béla

Alkony, of.

Muz. kiáll. 1885. jan.

MDK

Spányi Béla

Tájkép tehenekkel, of.

Mücs. kiáll. 1885. jan.

MDK

Spányi Béla

Szürkület, of.

Műcs. kiáll. 1885. jan.

Spányi Béla MDK

Szeptemberi reggel, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Spányi Béla MDK

Szeptemberi reggel, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Spányi Béla MDK

Részlet az erdőből tehenekkel, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

Spányi Béla MDK

Estalkony, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. I.

MEK

Spányi Béla

Budavára, o.

Vajdahunyad, o.

Visegrád, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

MDK

Spányi Béla

1927.márc.13-tól 2o-ig rend.pécsi kiállitáson szerepelt művével.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Spányi Béla

Reggeli hangulat, olajfm.

Műcsarnok, 1898/99. téli kiáll. 34.lap

MDK

K. Spányi Béla

Naplementi hangulat, olajfm.
Lemenő nap, "
Tilosban, "
Kács gyógyfürdő főforrása, olajfm.

Műcsarnok, 1906/7. téli nemzetk. kiáll.50.lap

MDK

K.Spányi Béla

"Napos ut" c.kép repr.

Képzőm.Társ. 1909/10.téli kiáll.kat.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

5o4. Mocsaras vidék. 16 x 44.5. Fa.
5o5. Legelő nyáj. J.l.j.: F.Spányi B. Vászon.
105 x 175
5o6. Ősz az erdőben. J.l.j.: F.Spányi B. "
49 x 39
5o7. A patak. J.l.b.: F.Spanyi B.
59 x 75.
5o8. Tehenek a tó partjan. A kép hátan:Szana Tamás kedv.barátomnak szives emlékül.Spányi
16 x 31 Béla,Budapest,887.apr.18.
Fa.

Ernst Muzeum aukciói. XII. 41.l.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914.

571. A müvész neje. J.l.b.: Spányi B.880. Fa. 11.5 x 8.
572. Nyirfák. J.l.j.: Spányi B. 882. vászon. 24 x 52.
573. Hazatelé. A müvész hagyatékából. vízfestm. 20.5 x 19.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 49.l.

Spányi Béla, festőm.
1852-1914.

567. Sziklás táj. Ceruzarajz.
32 x 45.
568. Alpesi táj. Illusztráció. J.b.: Spányi.
22 x 18 Tusrajz.
569. Illustráció egy praeludiumhoz. Tusrajz.
22 x 18.
57o. Kert villával. A müvész hagyatékából.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 49.1.

Spányi Béla, festöm.
1852-1914.

505. Bodajki táj. J.l.j.:K.Spányi. Fa.
31 x 21
506. A szélmalom. A müvesz hagyatékából.
24,5 x 22. Pastell.
517. Tájkép. " " " Rajz és
15.5 x 20.5. vizf.

Ernst Muzeum kukcioi. XXI. 40.1.

MDK

Spányi Béla, festőm.
1852-1914

477. Táj keresztfával. /Sp.B. hagyatékából/.
22 x 38 Ceruzarajz.
478. Tájkép. /Frauen Wörth, Chiemsee/,
9.5 x 25 J.1.j.: Spányi. vászon.
479. Mocsaras táj. J.1.b.: K.Spányi B. "
42 x 69
Táj tehenekkel. J.1.j.: K.Spányi B. "
6o.5 x 75.

Ernst Múzeum aukcióí. XIII-XIV. 4o.1.

MDK

Spányi Béla, festöm.
1852-1914

474. "Matróz az admirális elöszobájában. J.l.b.: Spányi Béla.
A kép hátán: Emlékül Szana Tamásnak. Spányi 88o.
11.5 x 7.5 Bpest. Fa.

475. Tájkép. J.l.j.: Spányi B. Vászon.
118 x 6o

476. Tájkép. /Spányi Béla hagyatékából/. Krétarajz.
22 x 38

Ernst Muzeum aukciói. XIII-XIV. 4o.l.

Spányi Béla

MDK

Nyári est, olf.
Reggeli szürkület, olf.

Miccsarnok 1885 őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Haraszti részlet, olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

Spányi Béla

Tájkép tehenekkel, olf.
Szürkület, olf.

Műcsarnok 1885. jan.11.

Spányi Béla MDK

Őszi vetés, olf.

Bpi. orsz. ált. kiáll.

Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület, olf.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

Spányi Béla MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Spányi Béla

MDK

Őszi alkony, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Októberi első negyed, repr.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Reggeli harmat, olf.

Mücsarnok 1883. Őszi kiáll. I.

Spányi Béla MDK

Holdfeljötte, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. I.

Spányi Béla MDK

Eső után, olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi alkony, repr.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

MDK

K.Spányi Béla, festőm.

149. Veröfényes őszi nap. Olf.

152. Zöld vetés és szalmakazal. "

Műcsarnok.1911/12. téli kiáll. Kat.

MDK

K. Spányi Béla (szül.1852.)

1889-ben, "Öszi reggel" c. olajfm.-ért, 2000 koronás társulati-dijat kapott.

Szm KT 50-125.1.

MDK

Spányi Béla

Vas. Újs. 1885. 116. l. A képzőművészeti társulat..

MDK

Spányi festőm.

Babérágak a mücs.ban. Vas. Ujs. 1901. 47.sz. 764.l.

MDK

K. Spányi Béla, sz. 1852.

állami nagy aranyéremmel kitüntet. 1893

Őszi verőfény, of.

SzmKT 50-123 1. kép

1

MDK

Spányi Béla

Vásárlások a Liezen-Mayer és Györök kiáll.ból.

Mücs. 1900. 10.sz. 131-34. o.

Spányi Béla MDK

festő

A Mücsarnok.
Vas. Ujs. 1879. 774.o.

MDK

Spányi Béla

Fővárosi Lapok, 1875. I. 637.o. A mütárlaton.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914

Budavár Mátyás kir. korában, of.

Árv. Közl. 1929. 5.rk.sz. 27. l.

Spányi

Uj műtárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823 l.

MDK

Spányi Béla

Képzőművészet 1927.3.sz. 13-14.o.

MDK

Spányi Béla: Kis Kunság
A csillagos ég
Falun
Minden virágnak
Széphalom.
Illusztrációk a Petőfi kiadáshoz.

Műcsarnok 1899-1900. téli kiáll.

MDK

Az Athenaeum ill.Petőfi kiadása.

Spányi Béla

Nics rnok, 1899. 29. sz. 451.o.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.19o1.

A Borke tó Konjicánál. Szövegközti illusztráció a Tájleirás c. cikkhez. id.mü 39.154.p.

Szignnélk.

- - rajza után egyszinü fametszet.M.Kir.Állny.

O.m.19.köt.Bosznia és Hercegovina.19o1.129.p.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.1901.

Doboj. Szövegközti illusztráció a Tájleirás c. cikkhez. id.mü 39-154.p.

Szign. nélk.

- - rajza után egyszinü fametszet. M.Kir.Állny. O.m.19.köt.Bosznia és Hercegovina. 41.p. 1901.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.19o1.

Vranduk. Szövegközti illusztráció a Tájleirás c. cikkhez. id. mü 39-154.p.

Szign. nélk.

- - rajza után egyszinü fametszet. M.Kir.Állny.

O.m.19.köt.Bosznia és Hercegovina.43.p. 19o1.

Spányi Béla M.D.K.

Bp.1901.

Zvornik. Szövegközti illusztráció a Tájleirás c. cikkhez. id.mü 39-154.p.

Szign.nélk.

- - rajza után egyszinü fametszet.M.Kir. Állny.

O.m.19.köt.Bosznia és Hercegovina.1901. 77.p.

MDK

Spányi Béla

Őszi reggel

A mücsarnok érmei és dijai. Vas. Ujs. 1889. 826.l.

Spányi Béla

MDK

Neve csak emlitve a XIX. sz. tájképfestői közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

75.l.

Spányi Béla

MDK

L-r: Képek és szobrok az uj kir. palotában.
Épitő Ipar, 7.sz. 61.l.

Spányi Béla

MDK

Alkony, olf.

Micsarnok 1885. jan.11.

Spányi Béla MDK

Esthajnali csillag, olf.

Mücsarnok 1885. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Höldfeljötte, repr.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I–II.

Spányi Béla MDK

Estalkony, repr.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I–II.

Spányi Béla MDK

Esti szürkület, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Erdőrészlet, repr.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Spányi Béla

MDK

Beczenczei részlet, olf.
A Balaton mellett, olf.

Műcsarnok 1883. Őszi kiáll. II.

Spányi Béla

MDK

Őszi vetés. repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Spányi Béla MDK

Stojka Mári, Kaprice kép

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Spányi Béla

MDK

Estszürkület tehenekkel, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Erdő belseje, Caprice kép
Erdei részlet, Caprice kép

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Birka delelő, Caprice kép

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Spányi Béla MŐK

Haraszti részlet, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

MDK

Spányi Béla

Erdőrészlet, repr.

Árverési Közlöny 1936. 4.rk.sz.

MDK

K. Spányi Béla

Bodajki kálvária, repr.

Műcsarnok 1908/9 téli nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Reggel, repr.

KMT. 19el. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Magyar cyprusok, repr.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Részlet a hegy tövében, repr.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Fogyó hold, repr.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat.

K. Spányi Béla MDK

Alkony, olf.

Árokpart részlet, olf.

Mücsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Spányi Béla, festőm.

Bartók Lajos:Téli regék. Költemények. Bpest.

Munkáival több müvésztársa mellett ös is szerepel.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.
Könyvdiszek.- Könyvillusztrációk.
Árv.Közl. 1936. 5.rk.sz. 72.1

MDK

K. Spányi Béla

Hervadó lombok, repr.

Képzőm. Társ. 1912. téli kiáll. Vasárnapi Ujság 1912.
927.1.

MDK

K. Spányi Béla

Napos ut, repr.

Mücsarnok 1909/10. téli kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Facsepert, ef.,repr.

Képzőm. Társ. 1927/28 téli kiáll. kat.

K. Spányi Béla MDK

Reggeli szürkület, olf.

Alkonyat, gólyákkal, olf.

Miesaznok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

K. Spányi Béla

MDK

A nyugalom, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Spányi Béla, festö

Öszi tájkép. Of.

szent-György[illegible].H.Am.ée Gyüjt. Egy. -dácodik mü-
tárgy árverésének katalogusa. S.l.
Galéry Rénée hagyat. -Divald Károl gyüjt. a Szt.Gy.C
számára.

1910.jun.17-18.

MDK

Spányi Béla, festö
1852-1914

Alkonyat a tó partján. Jel.:K.Spányi B. Fa.

Vöröslö alkonyat. Jel.: K.Spányi.B. Vászon.

A pataknál. Jel.: Spányi B. 892 "

gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció.1942. máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 37.l. aukció

Spányi Béla M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Kalocsai érseki lak. Illusztráció Hoitsy Pál: A pesti sikság. c. cikkéhez. id.mü 169-192.p.

Szign. Spányi B. - Pásztor J. -

- - rajza után Pásztor József egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.185.p.

MDK

Spányi Béla, 1852-1914.

Esta a tavon

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 52 l.

MDK

Spányi Béla

Mocsaras táj

A: M.művészet a párisi kiáll.-on. Műcsarnok,
1900. jun.17. 315 l.

MDK

Spányi Béla

Falurészlet, of.

Műcsarnok, 1899. 3.sz. 41 l.

MDK

Spányi Béla festőm.

Műcs. 1899. 11 1. A liptóujvári müvészotthon.

Szombathely

Alkotmány utca 5. Ház, egyemelete körül.

(Szombathely Vár MV. Kp. 1951, 4 l)

MDK

Spányi Béla

Jendrassik Jenő grafikája

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

8 l.

MDK

Spányi Béla

Kadocsa Elek levele. Élet, 1892. dec. 15.

827 l.

MDK

Spányi Béla

Aradi N[illegible] A m.tört.festészet az 1880-as évektől az 1919-es tanácsköztársaság. Művtört.Dok.Közp., 1954.55. Bp. 1957.

302 l.

Spányi Béla

MDK

"Falu vége"

16.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

MDK

Spányi

Műcs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1884, 46.sz.

741 l.

:sef pesti mestertől, 1832. Három régi
elő tál, XVIII. század. Épült 1789-

üves emlékek. Tanulmányok Budapest
5 1, 45,46,62.kép - Kováts J.István:
. 1942, 94,39o 1/

MDK

K. Spányi Béla

Hajnali szürkület, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

A csóka-kőhid, repr.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Nyirfák, repr.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Reggeli szürkület, repr.

Mücsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Lemenő nap, repr.

Mücsarnok 1906/7 téli nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Spámyi Béla

Erdei legelő, ef. repr.

Tél a müvészetben. /Bpest,194e/.

MDK

K. Spányi Béla

Alkony, repr.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Nyári reggel, repr.

KMTárs. Magyar táj-és életk. kiáll.kat. 1927.

MDK

Spányi Béla

Ősz i vetés, repr.

1885. ersz. kiáll. kat. ~~1907xxx~~ 107.1.

MDK

Spányi Béla

Őszi hangulat. Felszálló köd, repr.

Műcsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Őszi hangulat, repr.

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Erdőrészlet, repr.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll. kat.

MDK

K. Spányi Béla

Téli est, repr.

Mücsarnok 1908. tav. kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Nyires, repr.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Spányi Béla. Modern Müvészet 1905. I. 1. sz.

K. Spányi Béla

MDK

Részlet a hegy tövében, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

K.Spányi Béla MDK

Bodajki kálvária, repr.

Műcsarnok 1908/9.téli nemzetközi kiáll.

MDK

Skutezky Döme /Demeter/

Velencei leány, fa

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 53.1.

MDK

Spányi Béla

Esti hangulat

Havas táj, ef.

Táj hiddal, ceruzarajz

Ernst Múzeum aukciói. XXX. 51.l.

MDK

Spányi Béla

Árva vára, ceruzarajz

Tájkép, vf.

Őszi reggel, of.

Ernst Muzeum aukciói XXX. 52.l.

MDK

Spányi Béla, illusztr.

1154. Bartók Lajos: Kárpáti emlékek. Költemények. Bp. 1885.

1155. Bársony István: Erdön, mezön. Természeti és vadászati képek. Bp. 1894. Rajta kivül több müvész müködött közre az illusztrálásban. /Pataky László és mások./

Dr. Szemlér Lörinc gyüjt.-nek aukciója. Bp. 1936.
Könyvliszek. - Könyvilluszträciók.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 83.l.

MDK

Stetka Gyula és Spányi Béla. illusztr.-k.

Petőfiné Szendrey Julia. Bp. Grill. 1891.
Magyar költők szerelmei. Bp. Hornyánszky. 1887.
Egy amateur naplójából. Bp. Athenaeum. 1889.
Izsó Miklós élete és munkái. Bp. Athenaeum. 1897.
Jankó János élete és munkái. Bp. Athenaeum. 1899.
Magyar művészek. Műtörténelmi vázlatok. Képekkel. Bp. Révai. 1887. Vastag papirra nyomott amateurkiadás!

Br. Szemlér Lőrinc Gyüjteményének aukciója. Bp. 1936. Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 89.l.

MDK

Spányi Béla

Részlet a Kálváriahegyről stációkkal, of.

Falurészlet/falu vége/, of.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Falurészlet, of.

A bodajki Kálváriahegy, of.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Reggeli szürkület, of.

Falurészlet/falu vége/, of.

Tájrészlet tehenekkel, of.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Reggeli hangulat, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Spányi Béla

Juhpásztorleány

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek müvészete. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 385-391.l.

MDK

Spányi Béla

Őszi hangulat. Hazatérés az őszi szántásról, repr.

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. Bpest 1901.
31.1.

MDK

Spányi Béla

A Képzőművészeti Társulat. Vas. Ujs. 1894. 41. évf. 236.l.

MDK

Spányi Béla

Bartók Lajos: Kárpáti emlékek c. versesköteté illusztrálta

Vasárnapi Ujság 1885. XXXII. évf. 131.l.

MDK

Spányi Béla

Őszi táj, repr.

Képzőmüv. Társ. 1897/98 téli kiáll. tárgym.

MDK

Spányi Béla

Est, repr.

Mücsarnok 19o2. tav. nemzetk.kiáll. kat.

MDK

Spányi Béla

Magyar festők és a bajor regens-herceg. Vas.Ujs. 1887. 1o6.1.

MDK

Spanyi Béla festő

A koronas érdemkereszt kitüntetést kapta a kiállitás alkalmából.

Cikk: Kiallitási kitüntetések.

Vas.Ujs. 1885. 47.sz. 762.l.

M.D.K.

Spányi

A Solymosi-képszalon kiállitásán szerepel müve, amelyet "A karácsonyi ajándék problémái" cimmel megjelent beszámoló emlit.

Szinházi Élet. Bp. 1928. nov. 18-24. XVIII. évf. 47. sz. 96. l.

MDK

Spányi Béla

A mücsarnok őszi kiáll. Vas. Ujs. 1886. 649.l.

MDK

Spányi Béla

Esthangulat, kálvária, of.

Falurészlet, of.

Falurészlet ködben, of.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Spányi Béla

Fatanulmány, ceruzarajz

Kertrészlet, ceruzarajz

Ernst Muzeum aukciói XV /1921/. 48.1.

MDK

K. Spányi Béla

Téli táj, of.,repr.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi napsugarak, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 57.l.

MDK

Spányi Béla

Holdfényes táj, of.

Ernst Muzeum aukciói 46. sz. /1931/. 41.l.

MDK

K. Spányi Béla

Dér és hó, of.

Hold feljötte, of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

K. Spányi Béla

Alkony, of.

Fogyó hold, of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Spányi Béla festőművész

Az Országház éttermének hosszfalara Spanyi Béla festőművész tájképeket festett,melyek Trencsén, Klissa, Visegrád, Arvaváraljа és Vajdahunyad várát ábrázolják.

Csányi Károly: Az új Országház.

Vas.Ujs.1902.49.évf.40.sz. 651.l.

MDK

Spányi Béla

Tájkép, paszt.

Mocsaras táj

Ernst Múzeum aukciói XV /1921/.
48.l.

Spányi Béla MDK

Déli hangulat, tanulmány, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Re, hajdan Frangepán vára, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Spányi Béla

A bodajki Kálvária-hegy, repr.

Vasárnapi Ujság 1898. 45. évf. 869.l.

MDK

Spányi Béla

Mocsaras ták tehenekkel, of.

Tájkép, fa

Táj pásztorfiuval és birkákkal, fa

Ernst Muzeum aukciói XV /1921/.
48.1.

Spányi Béla MDK

Őszi hangulat, fölszálló köd, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Jaice vára Bosniában, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi hangulat, felszálló köd, repr.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Szent Genovéva, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Spányi Béla MDK

Bolygó lélek, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

K. Spányi Béla

Őszi lombok, of.

Nyirfás berek, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. ~~xx~~. 34.l.

Spányi Béla MDK

Első negyed, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Erdei ut, olf.

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Spányi Béla MDK

Porto Re, hajdan Frangepán vára, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

K.Spányi Béla, festöm.

311. Esteszürkület. Olf.

Képszöm.Társ. 1901-2. téli Pi/11. Kat.46.l.

Spányi Béla MDK

Erdei részlet, repr.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Erdő belseje, repr.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla

MDK

Sásszedő, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Októberi első negyed, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Spányi Béla MDK

Harqszti részlet tehenekkel. olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.második sorozat

Spányi Béla

Esteli szürkület, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.